

ספר
אֲשֶׁר בִּנְחַל
חלק א

והוא קבץ מכתבים ושאלות ותשובות אשר בנחל הנובע מקור
חקמה וסדרתם, ענינים נוראים ונפלאים, עצות וקרות,
התחזקות והתעוררות להתקרב אל השם יתברך בכל דרך
ודרך מכל מקום שהוא, וזהו מי שיהיה.

מאת הרב הגאון הצדיק, חסידא ופרישא, עמוד
האמונה, מגורו הסהורה, המגלה והמפרסם אמתת
מציאתו יתברך לכל העולם כולו.

מִרְוֵן מוֹהֲרָא"ש זְכוּתוֹ יִגְוֹ עֲלֵינוּ

בגוי ומיסד על-פי דברי רבינו הקדוש והנורא,
אור הגנוז והצפון, בוצינא קדישא עלאה,
אדונינו מורנו ורבינו

רְבִי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֵב
זכותו יגו עלינו

ועל פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא,
אשר כל כך לא אגיס ליה

רְבִי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֵב
זכותו יגו עלינו

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה וכל ספרי
אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע וספרי תלמידיו הקדושים
To obtain this and other Breslov publications:

היכל הקודש מאנסי
Heichal Hakodesh Monsey
32 Dolson Rd.
347-733-7551

היכל הקודש וויליאמסבורג
Heichal Hakodesh Williamsburg
27 Skillman Street
718-384-1652

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
845-467-5299

היכל הקודש בלומינגראוו
Heichal Hakodesh Bloominggrove
24 Merriewold Ln S
845-379-1161

בארץ ישראל
מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב

שע"י עמותת "ישמח צדיק-קהילת ברסלב בגליל"
בהתייסדות ע"י כ"ק מוהרא"ש זצוק"ל

רחוב רבי נחמן מברסלב 1 ת.ד. 421 יבנאל 15225

טלפון רב קווי 04-6708356

פקס: 04-6708359

Visit Our Web Site: www.breslevcenter.com

לשמוע השיעורים 212-444-9191

Find our entire book selection at:

amazon.com

To donate and/or sponsor one of our books please call: 845-248-1651

פְּתַח דְבָר

הִנֵּה חֲלָקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בְּנַחֵל" נִדְפְּסוּ כְּבַר כַּמָּה פְּעָמִים בְּכַמָּה מִהֲדוּרוֹת, וְנִתְפַּשְׁטוּ מְאֹד בְּעוֹלָם, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּגֵי-אָדָם שְׂמֻחִיִּים וּמְחֻזְקִים עֲצָמָם עִם סִפְרִים אֱלוֹ, וְכָל חֵייתָם וְהַתְמַדְתָּם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הִיא רַק עַל יָדָם, וּמָה גַם שְׂאֵפְלוּ אֶת הַנְּהַגְתָּם בְּגִשְׁמִיּוֹת הֵם גַּם-כֵּן לּוֹקְחִים מִסִּפְרִים אֱלוֹ, כִּי הַסִּפְרִים מְדַבְּרִים אֶל הָאָדָם כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהָאֵב אֶל בְּנוֹ, וְהָרֵב אֶל תִּלְמִידוֹ.

וְהִנֵּה סִפְרִים אֵלֶּה נִדְפְּסוּ עַד עַתָּה שְׁלֹא כְּסֹדֵר הַשָּׁנִים, רַק בְּכָל כַּרְף מְעַרְבִים מִכְּתָבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, וְכֵן חֲסֵרִים הִרְבֵּה מִכְּתָבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, לְזֹאת לְקַחְנוּ עַל עֲצָמָנוּ לְסֹדֵר אֶת כָּל חֲלָקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בְּנַחֵל", מִהַמְּכַתֵּב הָרִאשׁוֹן שֶׁנִּדְפַּס עַד עַתָּה, דְּבַר הַמְּסַתֵּם בְּיֹתֵר מְעַשְׂרִים אֲלֶף מִכְּתָבִים, וְסִדְרָנוּ אֶת הַמְּכַתָּבִים עַל-פִּי סֹדֵר הַשָּׁנִים, וְכֵן הוֹסַפְנוּ מִכְּתָבִים רַבִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְיַדֵּינוּ אַחֲרֵי-כֵן מִכְּתָב יָד, אֲשֶׁר טָרַם רְאוּ אֶת עֵין הַדְּפוּס, וְכַמוֹ-כֵן עָרַכְנוּ אֶת הַמְּכַתָּבִים בְּהַדְּפָסָה מְחֻדָּשֶׁת עִם נִקּוּד בְּתַכְלִית הַהֲדוּר וְהִיפִי, וְהַכְּנִסְנוּ אֶת כָּל הַ"מְרָאֵי מְקוּמוֹת" מִפְּסוּקֵי תַנ"ךְ וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים ז"ל, כְּאֲשֶׁר עֵינֵיכֶם תִּרְאֶינָה, וְכֵן הוֹסַפְנוּ תַרְגוּם לְשֵׁפֶת הָאִידישׁ, גַּם הוֹסַפְנוּ מִפְּתַח הָעֲנִינִים עַל כָּל מִכְּתָב

ומכתב, המביא תמצית הנושאים שמדבר עליהם במכתב.

ולאחר עָמַל ויגיעה רבה, אָנוּ מְדַפְּסִים עֵתָה אֶת הַכָּרָף הַרְאשׁוֹן, ומקנים להוציא אחריו את כל שאר הכרכים כפי סדר השנים, כָּרָף אחר כָּרָף, ויבלבנו תקנה, שְׁכַל מִי שִׁיקָרָא בְּזֵה, יִהְיֶה ויחיה את עצמו מאד, כִּי מִכְתָּבִים אֵלָיו הֵם אוֹצֵר כְּלֵי חֲמֻדָּה, ופּוֹתְחִים דְּרָף חֲדָשָׁה בְּפִרוּשִׁים נִפְלְאִים עַל פְּסוּקֵי תנ"ך וְעַל מֵאמְרֵי חז"ל הַקְּדוּשִׁים בְּגִמְרָא וּמְדַרְשִׁים וּבִזְהַר הַקְּדוּשׁ וְכוּ', וְגִלּוּיִים חֲדָשִׁים בְּהַשְׁגוֹת אֱלֻקוֹת, מְלַבְּשִׁים בְּכֹמֶה לְבוּשִׁים מְלֻבּוּשִׁים שׁוֹנִים, עַד אֲשֶׁר אִפְלוּ הִירִיד וְהִנְמַךְ בִּיּוֹתֵר, יוֹכֵל גַּם־כֵּן לְהַמְשִׁיף עַל עֲצֻמוֹ הַשְׁגוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאִפְּן נִפְלָא וְנַעֲלָה מְאֹד, מִשְׁכָּל עֲלִיוֹן לְשִׁכָּל תַּחְתּוֹן, מַעֲלָה לְעֻלּוֹל, כְּאֲשֶׁר יוֹדֵה מִי שְׂרָגִיל בְּהֵם.

וְכָל הַמְּכַתְּבִים הֵם עֲצוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִיף לְהַחְזִיק מִעֲמֵד עַל כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגֻשְׁמִיּוֹת בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, וְנוֹתְנִים עֲצוֹת נִפְלְאוֹת אִיף לְהַתְּמוּדֵד עִם כָּל בְּעִוֹת הַחַיִּים שְׁעוֹכְרוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּנֵה הָעוֹלָם מִקְטָן וְעַד גְּדוֹל.

אֲשֶׁרִי מִי שִׁיתְמִיד בָּהֶם, וְאִזּוּ יִמְשִׁיף עַל עֲצֻמוֹ עֲרֻבוֹת, נַעֲיֻמוֹת, יְדִידוֹת, זִיו וְחִיוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לְאֲשֶׁר אֲמַתִּי וְנִצְחִי לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, חִ'כְּלִים גְּפֻלוּ לְנוּ בְּנַעֲיֻמִּים, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן שְׁעָלָיו נֶאֱמַר עֵינִן לֹא רָאָתָה אֱלֻקִּים ז'וֹלְתִיךָ ז'עֲשֵׂה, וְיִזְכֶּה לְגֵאלָה שְׁל'מ'ה',
אָמֵן וְאָמֵן!

הַקְדָּמָה

מבאָר בַּלְקוּיט־מוֹהַר"ן חֵלֶק א', סִימָן ס"א: עַל-יְדֵי אַמוּנַת חֻכְמִים
כּוֹלִין לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטֵינוּ לְאוֹר.

הִינוּ מִכָּל הַלְמוּדִים שְׁאָדָם לוֹמֵד, צָרִיךְ שִׁיקְבֵּל וְיוֹצִיא מֵהֶם
מִשְׁפָּטֵי אֲמֵת, שְׁלֹא יִהְיֶה מִשְׁפָּט מֵעֵקֶל, שִׁיקְבֵּל וְיִלְמַד מִכָּל
הַלְמוּדִים שְׁלוֹמֵד מִשְׁפָּטֵי הַנְּהֻגוֹת, שִׁיַּדַּע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג — הֵן
לְעֲצָמוֹ וְהֵן לְאַחֵרִים, שְׁמִתְנַהֲגִים לְפִי דַעְתּוֹ כֹּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי
בְּחִינָתוֹ, וְכִפִּי הַמְּשַׁלָּה וְהַרְבֵּנוֹת שִׁישׁ לוֹ, הֵן לְרַב אוֹ לְמַעַט, וְכֹל
זֶה זוֹכִים עַל-יְדֵי אַמוּנַת חֻכְמִים וְכוּ'.

וְהִנֵּה עָקֵר שְׁלֵמוֹת אַמוּנַת חֻכְמִים הוּא, בְּשִׁיזְבָּה לְסַלֵּק אֶת
דַּעַת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי, וְיַדַּע וְיִבִּין בְּאֲמֵת בְּאִיזָה מַעֲמַד וּמִצָּב
אֲנִי נִמְצָא, וְעַל-כֵּן עָלִי לְסַלֵּק אֶת דַּעְתִּי לְגַמְרֵי, וְכֹל מֵה שְׁאוּמֵר
לִי הַחֻכָּם הַרַב הָאֲמֵת, אֲנִי צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלַי כֹּל אֲשֶׁר יֹאמֵר
כִּהוּא זֶה — דְּבַר קָטָן וְדְבַר גָּדוֹל, וְלִבְלִי לְנֻטוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם,
מִדְּבָרָיו יָמִין וּשְׂמָאל, וְכִמוֹ שְׁאֲמָרוּ חֻכְמֵינוּ, זְכָרוֹנָם לְבִרְכָה (סְפָרֵי,
שׁוּפְטִים י"א): אֲפֹלוֹ אוֹמֵר לֶךְ עַל יָמִין שְׁהוּא שְׂמָאל וְכוּ'; וְלִהְשִׁלִּיךְ
מֵאֲתוֹ כֹּל הַחֻכְמוֹת, וְלְסַלֵּק דַּעְתּוֹ כְּאֵלוֹ אֵין לוֹ שׁוֹם שְׁכָל
בְּלַעֲדֵי אֲשֶׁר יִקְבֵּל מֵהַצְדִּיק וְהַרַב שְׁבִדוֹר. וְכֹל זְמַן שֶׁנִּשְׁאַר אֲצִלוֹ
שְׁכָל עֲצָמוֹ, הוּא אֵינוֹ בְּשְׁלֵמוֹת וְאֵינוֹ מְקַשֵּׁר וּמְקַרֵּב לְצַדִּיק, אֲבָל
כְּשׁוֹזְבָּה לְכַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הַצְדִּיק וְהַרַב הָאֲמֵת, אָז יְכוֹל
לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ עֲצוֹת עַל כָּל דְּבַר, הֵן לוֹ וְהֵן לְאַחֵרִים — הַחֲפָצִים
לְשִׁמְעַ בְּקוֹלוֹ (עֵין לְקוּיט־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כַּג). וְגַם יִזְבָּה לְצֵאת

משגֵּעוֹנוֹ וּמִשְׁטִיּוֹתָיו, שֶׁנִּדְבְּקוּ בוֹ עַל-יְדֵי עֲוֹנוֹתָיו (עַיֵן שִׁיחֹת-הַרְ"ן, סִימָן טו), כִּי הַצְדִּיק הוּא מְלֵא מְלֵא עֲצוֹת וְחֻדוֹשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלְאוֹת מְגֹדוֹל וְעַד קֶטֶן, דְּרִי מַעְלָה וְדְרִי מַטָּה, וְעַל-כֵּן עָלִינוּ רַק לְהַעֲתִיק דְּבָרֵי הַצְדִּיק בְּפִשְׁטוֹם וּלְהַלְבִּישׁם בְּכֵלִים מְכֵלִים שׁוֹנִים לְכָל הַשּׂוֹאֲלִים אוֹתָנוּ דְּבַר הַשֵּׁם, וּלְכָלֵי לֹמֵר וּלְהִמְצִיא סְבָרוֹת בְּרִסְיוֹת וְכו', כִּי כָּל אֵלוֹ הַחֻלְקִים עַל הַצְדִּיק, לְמוֹדֵם הוּא מְמוֹתְרוֹת, אֲשֶׁר מִשֵּׁם יוֹצֵא מִשְׁפֵּט מַעְקָל, וְלֹא דֵי שְׂאִינָם יְכוּלִים אֶפְלוּ לְהִנְהִיג אֶת עֲצָמוֹ, מִכֵּל שֶׁבֶן שְׂאִינָם יְכוּלִים לְהִנְהִיג אֶת אַחֲרֵים וְכו'.

וְעַל-כֵּן הֶעֱקַר לְשׁוֹב עַל פְּגָם אֲמוּנַת חֲכָמִים, וְכִשְׂאֻחַד שׂוֹאֵל אֵיזוֹה דְּבַר אוֹ אֵיזוֹ עֲצָה בְּעַבֹדַת הַשֵּׁם, הֶעֱקַר לְהַשִּׁיב דְּבָרֵי הַצְדִּיק הָאֲמֵת, וְעַל-יְדֵי שְׂזָה מִקְשָׁה וְשׂוֹאֵל, זֶה מְשִׁיב וּמְתַרְץ אֶת הַשְּׂאֵלָה, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה סֵפֶר שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְחַדְּשׁוּ הַרְבֵּה סְפָרִים לְגִלּוֹת וּלְפָרְסָם אֶת הַרְבֵּה הָאֲמֵת, שֶׁהוּא שֶׁכֵּל הַכּוֹלָל כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַדְּרָגוֹת וְכו'.

וְאָמַר רַבְּנוּ ו"ל: יֵשׁ כַּמָּה סְפָרִים עֲכָשׁוּ וְגַם עֲתִידִים לִהְיוֹת עוֹד כַּמָּה סְפָרִים, וְכֻלָּם צְרִיכִים לְעוֹלָם, וְאֲסוּר לְלַעַג עֲלֵיהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם (עַיֵן לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, קְדוּשִׁין, הַלְכָה ג), כִּי רַק הַסְּפָרִים הַמְדַבְּרִים מִחֻקֵּי צְרִיכִין לְהַרְחִיקָם כַּמִּטְחִי קֶשֶׁת, וּלְבַעֲרָם מִבֵּיתוֹ בְּבַעֲוֵר חֶמֶץ וְשֹׂאֵר וְיֹתֵר וְיֹתֵר וְכו', וְרֵאיוּ לְגֹזֵר שְׂלֵא לְהַדְפִּיסָם עוֹד, כִּי שׁוֹרְפִים נִשְׁמוֹת הַקּוֹרְאִים בָּהֶם וְכו', אֲבָל כָּל הַסְּפָרִים הַהוֹלְכִים בְּדְרָכֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּדְרָךְ אֲבוֹתֵינוּ, בְּדְרָךְ הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, בְּיִדְאֵי מַצְנֶה גְדוּלָה לְהַדְפִּיסָם לְהַרְבּוֹת סְפָרִים בְּחוֹל הַיָּם, כִּי כָּל סֵפֶר שֶׁמְדַבֵּר מִעֲנִינֵי תּוֹרָה הֵן בְּדְרָךְ פֶּשֶׁט, אוֹ דְרוֹשׁ, אוֹ רְמָז, אוֹ סוּד, אוֹ פְרוּשׁ, אוֹ בְאוּר, אוֹ סְפָרֵי הַפּוֹסְקִים וְשְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, אוֹ סְפָרֵי מוֹסֵר וְאֲגָדוֹת וְכִיּוֹצֵא בָּהֶם, כָּלֵם גְּבוּחִים לְמַבִּין, וְכֻלָּם צְרִיכִים לְעוֹלָם, כָּלֵם אֲהוּבִים, כָּלֵם קְדוּשִׁים, כִּי כָלֵם מְדַבְּרִים מִרְצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ, הַנֶּעְלָם בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת, וּבְיִדְאֵי אֲסוּר לְקוֹץ בְּרַבּוּי סְפָרִים, כְּמוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ קֶצֶת, אֲשֶׁר עֵינָם צָרָה בְּשׂוֹאֵי שֶׁנִּתְחַדְּשׁ עוֹד אֵיזוֹ סֵפֶר חֲדָשׁ, וְעַתָּה יוֹצֵא מִפִּיהֶם כְּאֵלוֹ מַצְטַעְרִים עַל הָרֵאשׁוֹנִים, שֶׁכִּבְרַ יֵשׁ הַרְבֵּה סְפָרִים, וְלָמָּה

לָהֶם עוֹד; וּבִקְאֻמַּת לֹא בִדְעַת יְדַבְּרוּ, כִּי "לִפְלֹל זְמַן וְעַת לְכָל חַפְצֵי" (קִהְלֵת ג, א), כִּי מִי יִכְרִיחַ אוֹתָם לְלַמֵּד זֶה הַסֵּפֶר, וְאִם לֹא יִהְיֶה לָהֶם פְּנָאִי לְלַמֵּד זֶה הַסֵּפֶר הַחֲדָשׁ, רַק יִבְלוּ יְמֵיהֶם בְּסִפְרִים שְׂיִישׁ מִכְּבָר, מִי זְמַחָה בְיָדָם, וּמָה אִכְפַּת לָהֶם, שְׂיִישׁ עוֹד סִפְרִים בְּעוֹלָם, אוֹלֵי יֵשׁ בְּגֵי-אֲדָם שְׂמִסְגָּל לָהֶם זֶה הַסֵּפֶר דּוֹקָא, כְּמוֹ שְׂרוֹאִים בַּחוּשׁ, שְׂיִישׁ בְּגֵי-אֲדָם שְׂיִישׁ לָהֶם חַיּוֹת מִסֵּפֶר זֶה, וְיֵישׁ בְּגֵי-אֲדָם שְׂמִחָה אוֹתָם סִפֵּר אַחֵר, וְגַם בְּאֲדָם אֶחָד בְּעֶצְמוֹ יֵישׁ שְׂנוּיִים בֵּין הַזְּמַן, לְפַעֲמִים מִתְעוֹרֵר לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי דְבָר זֶה שֶׁבְּסִפֵּר זֶה, וְלְפַעֲמִים אֵינּוּ יָכוֹל לְהִתְעוֹרֵר כִּי אִם עַל-יְדֵי דְבָרֵי תוֹרָה וּמוֹסֵר שֶׁבְּסִפֵּר אַחֵר, וְגַם מִי שֶׁנִּפְשׁוֹ חֲשָׁקָה בַּתּוֹרָה, וּמִבְּלָה יָמָיו עַל-יָהּ כְּרָאוּי כִּי לְכָךְ נּוֹצֵר, יֵישׁ פְּנָאִי בִימֵי הָאֲדָם אֲשֶׁר הוּא חַי עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה לְעֵינַי וּלְהַבִּיט בְּסִפְרִים הַרְבֵּה מְאֹד, כְּמוֹ שְׂכָרְאֵינוּ כְּמָה גְדוֹלִים, שְׁהִיּוּ בְּקִיָּאִים בְּכִמְהָ סִפְרִים הַרְבֵּה מְאֹד, וְלָמָּה לֹא נִלְמַד קַל וְחֹמֵר מִהַגּוֹיִם, שְׁלֹא קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וְכָל עֲנִינֵי חֲכֻמַּתָּם בְּעֶסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהוּא הֶבֶל וְרִיק, צֶל עוֹבֵר, וְאֶת-עַל-פִּי-בֶן יֵישׁ לָהֶם הַרְבֵּה סִפְרִים בְּאֵרִיכוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה נִתְחַדְּשִׁים אֲצֵלָם סִפְרֵיהֶם הַרְבֵּה מְאֹד בְּכָל שָׁנָה וְכַמְעַט בְּכָל יוֹם, וְאֵינָם קָצִים בְּרַבּוּי סִפְרֵיהֶם, וּמִדּוּעַ נִבְגַּד אֲנַחְנוּ, חֹס וְשְׁלוֹם, לְהַקְפִּיד, חֹס וְשְׁלוֹם, עַל רַבּוּי הַסִּפְרִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חַיִּינוּ וְאֵרְךָ יְמֵינוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, לְעוֹלָם שְׁכָלוֹ אֶרֶךְ וְטוֹב לְעוֹלָמֵי עַד וּלְנִצְחַת נְצַחִים?! וְהֲלֹא כְּמָה תְּחַבּוּלוֹת עוֹשִׂים וְכְמָה סִפְרִים לְאֲלָפִים וּלְרַבּוֹת מִחֲבָרִים בְּשִׁבִיל עֶסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, קַל וְחֹמֵר בֶּן בְּנוֹ שֶׁל קַל וְחֹמֵר כְּמָה אֲלָפֵי אֲלָפִים וְרַב רַבִּי רַבּוֹת רַבּוֹת וְכוּ' סִפְרִים עַד אֵין קֵץ, אֲנוּ צְרִיכִים לְחַבֵּר וּלְהַדְפִּיס בְּשִׁבִיל הַתְּכַלִּית הָאֲחֵרוֹנָה לְעוֹלָם הַבָּא, כִּי אֲנוּ צְרִיכִים לְהִכִּין לְעֶצְמָנוּ צִידָה לְדַרְכֵנוּ הַרְחוֹקָה מְאֹד מְאֹד, וּבְכָר נִלְבְּדוּ רַבִּים מְאֹד מְאֹד בְּתַאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה וּבְהִבְלָיו וּבְטַעֲיוֹתָיו וְכוּ', וְכְמָה סִפְרִים וְתַחבּוּלוֹת אֵין מִסֵּפֶר אֲנוּ צְרִיכִים לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם, כְּדִי לְקַצֵּא עֲצָה וְתַחבּוּלָה לְהַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וּנְפֹשׁ בְּגֵינוּ וּבְגוֹתֵינוּ וְהַתְּלוּיִים בְּנוֹ לְהַצִּיל בְּלָם מִנֵּי שַׁחַת, וּלְהַחֲיֹתָם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה בְּחַיִּים נְצַחִים, לְקַרְבָּם אֶל הַתּוֹרָה וְאֶל הָעֲבוּדָה, וְגַם כִּי הָעוֹלָם אוֹמְרִים בְּשֵׁם הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְדוּשׁ, כִּי "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה", כִּי

לא נגעו בה עדין.

נמצא, שכל הספרים הקדושים והנוראים שכבר נמצאים בעולם, עדין לא נגעו בעצם התורה, ועתה ראה והבן כמה ספרים צריכים עוד, עד שנתחיל לגע בתורה, מפל שפן וכל שפן לבוא לתורה ולירד לעמקה, על-כן כל הספרים הקדושים שחברו עד הנה, עדין אינם חלק אחד מאלף מעמק רבוי הספרים שיתגלו עוד, בעת שיתגלו סתרי ורזי התורה האמתיים, על-כן צריכים להזהר לא ללעג ולבזות שום ספר ההולך על-פי דרך התורה הקדושה, על-פי הגמרא והמדרשים וספרי הזהר הקדוש והאריז"ל, כי כלם צריכים לעולם, וגם כי יש כמה וכמה מדינות ועירות של ישראל, ובמקומות אלו מתפשטים אלו הספרים והם מחיין את עצמן בהם, ובמקומות אחרים מחיין את עצמן בספרים אחרים דיקא וכו'.

והנה תמצית הספר הנה היא מכתבים, אשר נכתבו למקרבים קדשים, אשר, תהלה לאל, באים ומתקרבים אל האור הגנוז והנעלם, אורו של רבנו ז"ל, ומריצים מכתביהם להורותם הדרך, לראות אור ולצאת מהחשך והרע שנלכדו בו וכו', ומהמכתבים האלו נכתבו תשובות על מכתביהם.

ובאמת לא נתחדש בו שום דבר, כאשר יראה הרואה, רק נלקט מכל ספרי רבנו ז"ל בכלים מפלים שונים, וכדרך הרופא אשר מערב כמה סמים יחד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נו), כי כל הרפואות הן הרפבות, דהינו שלוקחים סם פלוני ועשב פלוני במדה ובמשקל כך וכך, וכן עשב אחר, שמשקלו כך וכך, וכן שוקלים מכמה מינים, וכל עשב ועשב יש לו כח אחר, ומערבין אלו המינים ביחד, ועושין מהם ההרפבה, וזאת ההרפבה יש לה כח לרפא החולאת, כי עקר הרפואה הוא על-ידי הרפבה דיקא, שנעשה לה כח אחר חדש, על-ידי הכח שקבלה מכל אלו העשבים שנתערבו, וינה הכח החדש של ההרפבה דיקא מרפאין כל מיני חולאות וכו', עין שם; ודבר זה

יכול כל אחד מאנשי שלומנו ומחייב לעשותו — לגלות ולפרסם את הצדיק האמת בעולם, ולהציל נפשות מרדת שחת, ובפרט אם בא אחד ושואל אותו, מטל עליו חיוב לענות לו, כי הרבה דורות תלויים בנפש זו, ואם התרחקהו בענה של שקר, אמה הורג אותו וכל התלויים בו וכו', וזהו הסוד הגדול ביותר בעולם, ואין עוד חסד גדול מזה — בשזוכין להכניס את הדעת האמת בחבריו, ובפרט בעתים הללו אשר החשך והאפלה נתפשטו בעולם, ונתקיים בעונותינו הרבים (איכה ד, א): "תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות", דהינו וישראל קדושים מתגלגלים, רחמנא לצלן, בראש כל חוצות, ובפרטיות נערי ישראל, אשר עוברים עליהם בעתים הללו נסיונות כאלו, אשר לא שערום אבותינו ואבות אבותינו בלי שום גזמא כלל, ממש כמו בדור המבול, רחמנא לצלן, ואין מי שירחם עליהם כלל, כי נתפשטו ספרי מינות ונאוף לאלפים ולרבבות, אשר רבים נתפסו בזה ביודעים ובלא יודעים, רחמנא לצלן, וסברא חברי אית ליה, וסברא דחברי אית ליה, ואחד מכשיל את חברו, ושום ראש ושיבה ומשגים אינו יודע מזה כלל (או עושה את עצמו כאינו יודע), ועל ידי זה נשקעים יותר ויותר, השם יתברך ירחם; על כן ההכרח להרחיב את הדבור בכמה מיני דבורים, כאשר אמר רבנו ז"ל, למוהרנ"ת ז"ל: כשיגיע בכתיבתו לענין "אמונה" או "צדיק", ירחיב את העט, כי אי אפשר להנצל ולצאת מהחשך, כי אם על ידי התקרבות אל הצדיק האמת, אשר מגלה אמונתו ויתברך, אמתתו ויתברך ורחמנותו ויתברך, כי הוא הרופא האמתי, הרופא הממקחה מאד מאד (עין לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן ל), והוא ואנשיו יכולים לירד אל כל מיני צנורות של הסטרא אחרא להכניעה, לשברה ולבטלה, ולהרים את הנפשות שנסקעו שם (עין לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן ח).

על כן אשרי הזוכה להתקרב אל הצדיק האמת מיחידי הדורות, שהוא גמר כל התקונים וכו', שהוא תקנות כל בית ישראל, ותקנות כל הדורות ותקנות כל העולמות וכו', נחל הנובע בו מקור החכמה הקדומה היוצאת משלש ראשונות דעתיק וכו', גאלתן של ישראל וכו', ואל אנשיו היקרים שבכל דור, שהם צדיקי האמת

שבדור, כי כל אחד מאנשיו הוא איבר לצדיק, ובהתמכרותם יחד, שם כל הצדיק וכו'.

וְאֵז יזכה לתקון אמתני ונצחי, ויזכה להתגלות האור הגנוז, אשר
"עין לא ראתה אלקים זולתך לעשה" (ישעיהו סד, ג) ויזכה
לגאולה שלמה, אמן בן זיהי רצון!

סֵפֶר

אֲשֶׁר בַּנַּחַל

חֵלֶק א'

.א.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר מִקֵּץ ה'תשכ"ד.

חיים, חן וחסד ירדפו וישיגו לאהובי, אחי ורעי, הבחור
המשתוקק לעבודת השם יתברך על-פי דרך האמת והתם שקבלנו
מרבנו ז"ל ... נרו יאיר ויזרח לגצח נצחים.

את דרישת שלומך קבלתי, ושמחתי עד מאד, שהנך עוסק
בעבודת השם יתברך, ובהתקרבות לצדיק האמת הנחל הנוכע מקור
חכמה, שזה העקר, ורק זה ישאר לעד ולגצח נצחים וכו'.

אהובי, אחי! חזק ואמץ בתורה ובתפלה ובשקידה רבה בספרי
רבנו ז"ל. אל תירא ואל תחת מכל הירידות והבלבולים שהבעל-דבר
מבלבל ומעקם אותך, כי כף צריך להיות, "ברישא חשוכא והדר

נהורא"א (שבת עז:), אם תזכה לבלי לפל משום דבר שבְּעוֹלָם רק להתחיל תמיד מחדש, אז סוף כל סוף תזכה לאור גדול, "לחיות בנעם ה' ולבקר בהיכלו" וכו' (תהלים כז, ד).

הדורש שלומך...

ב.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי, שנכפל בו "כי טוב", לסדר מקץ ה'תשכ"ד.

החיים, הברכה והשלום לידידי, אהובי, מחמד נפשי, אשר אהבת עולם אהבתיך, אהבה שאינה תלויה בשום דבר בטל, השונה בצמא מימי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך היקר עכשו קבלתי, ושמחתי כעל כל הון, ומה שאמה כותב שעובר עליך מה שעובר, תאמין לי, אחי, שאין אתה יחידי בדור בענין זה, רק על כל אחד ואחד בזה העולם עובר מה שעובר, אשר לא יאמן כי יספר, וכמו שכתוב (איוב ה, ז): "אדם לעמל יולד", ואמרו על זה חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה יג, ז): "אשריו לאדם שהוא עמל בתורה, ומפרש רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן קיט): מאחר שבין כף צריף לעבר על האדם מה שיעבר, כי נגזר עליו (בראשית ג, יז): "בעצבון תאכלנה" וכו', ואפלו אם יהיה לו כל הון דעלמא, אף על-פי-כן יעבר עליו מה שיעבר, כמו שראים בחוש, שאפלו על השירים והעשירים הגדולים עובר מה שעובר, רחמנא לצלן, כי אף שהוא, צריף לעבר על האדם מה שיעבר, כי אדם לעמל יולד, אף אשרי מי שעמלו בתורה, שהופך את כל היגיעות שתהיינה בתורה ובעבודת השם יתברך, שאז זוכה לעולם הזה ולעולם הבא כפידוע, מה שאין בן כשאדם עוסק רק בגשמיות,

וְרַחוּק מֵאֵד מֵעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, אֲזִי מֵאֲבָד אֶת כָּל יְמֵי, כִּי כָל יְמֵי
 בְּכַעַס וּבְמִכְאֹבִים בְּעֶסְקֵי הַמָּשָׂא וּמִתָּן שְׁלוֹ, יוֹמָם לֹא יִנוּחַ וְלַיְלָה
 לֹא יִישָׁן וְכוּ', וּמִמֵּילָא מֵאוּמָה לֹא יֵשָׂא בְּעַמְלוֹ וְכוּ', שְׂמֵאֲבָד הָעוֹלָם
 הָבָא וְכוּ' וְכוּ'.

עַל-כֵּן, אַחִי, כַּלֶּף מִדְּרָךְ זֶה, רַק חֲזוּק וְאַמֶּץ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד,
 כִּי הָעֶקֶר הוּא שִׂמְחָה, וְתִהְיֶה רְגִיל בְּכָל יוֹם לְרַקֵּד הַרְבֵּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה
 תִּמְתִּיק אֶת כָּל הַדִּינָיִם מִמֶּךָ, כְּמוֹ שְׂאֵמֶר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן,
 חֶלֶק א', סִימָן י), וְאִף שְׂאֵתָה כְּמוֹ שְׂאֵתָה, שְׂאִינֶךָ יְכוּל לְהִתְפַּלֵּל בְּכֹנֶנָה
 וְלִלְמַד וְכוּ' וְכוּ', אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ, רַק חֲזוּק וְאַמֶּץ
 לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה וּבְרַקוּדִין בְּכָל יוֹם דִּיקָא, וּבִתְוֹךְ כֶּף חֲטָף
 וְאָכַל מֵה שְׂאֵתָה יְכוּל — תּוֹרָה וְתַפְּלָה, כִּי זֶה חֲלָקָךְ לְנִצְחָה, אִף וְרַק
 בְּשִׂמְחָה, שְׂתִהְיֶה בְּשִׂמְחָה, שְׂאֵתָה יוֹדֵעַ מִצְדִּיק נוֹרָא כְּזֶה, נַחַל נוֹבֵעַ
 מְקוֹר חֲכָמָה, שְׂאֵמֶר: "מִזְּאֵל דּוֹפִין אוּיָף מִיר" (חֲזִי-מוֹהֲר"ן, סִימָן רַכָּה
 - דְּפִיס חֲדָשׁ) "וְנוֹאֵס הָאֵט אִיהֵר צוֹ זְאֶרְגָן אֲזִי אִיךְ גִּי פֶּאֶר אִיךְ" א, אֲשֶׁרִינוּ
 וְאֲשֶׁרִי חֲלָקְנוּ, חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנֻעִימִים וְכוּ'.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ג.

בְּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר מִקֶּץ ה'תשכ"ד.

אִף טוֹב וְחֶסֶד וְרַדְפּוֹ וְיִשְׁיִגּוֹ לְאַהֲוִבֵי, יְדִידֵי, הַיּוֹנֵק מֵהַנַּחֵל נוֹבֵעַ
 מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַגִּיעֵנִי, וּמִסְרָתִי אֶת אֲשֶׁר בְּקִשְׁתָּ מִמֶּנִּי וְכוּ', וְהִנְנִי מְזֻרָז
 עֲצִמִי עֲכָשׁוֹ לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה, כִּי הִגִּיעַ זְמַן תַּפְּלָה, וְלֵעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם

(א) תְּבַטְחוּ עָלַי, מֵה יֵשׁ לָכֵס לְדָאָג קְשָׁאֵי הוֹלֶךְ לִפְנֵיכֶם.

זֶהִיר בְּתַפְלַת מְנַחָה כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ו:).

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ לְהַתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם מְנַחָה בְּזִמְנָה, שֶׁהִיא אַחַר תְּשׁוּעַת שְׁעוֹת וּמְחֻצָּה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לִיל רֵאשׁוֹן דְּחֻנְכָה ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סְלָה לְאַהוּבֵי, אַחֵי, יְקִירֵי, הַצְּמוּד בְּפְנֵימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הַשּׁוֹתָה בְּצִמָּא מִימֵי הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגְן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד, וְעָקָר שִׂמְחָתִי, שֶׁמִּכְתָּבִי דְבָרֶיךָ אֲנִי מִבִּין, שְׁאֵתָה עוֹסֵק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-פִּי דְרָכּוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגְן עָלֵינוּ, שֶׁהִיא דְרָךְ הָאֲמֵת, דְרָךְ שְׁדָרְכּוֹ בְּהַ אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים מֵעוֹלָם וְעַד עַתָּה, וְהוּא עֲנִין הַהִתְבּוֹדְדוּת — לְפָרֵשׁ שִׁיחַתוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׁירוֹת וּתְשׁוּבָחוֹת, בְּתַפְלוֹת וּבִקְשׁוֹת; חֵן, חֵן, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי זֶה הָעֵקֶר, וְאִם תּוֹכָה לְהַתְמִיד בְּזֶה מְדִי יוֹם כִּיּוֹמוֹ וְלִבְלִי לִפְלִ בְּדַעְתְּךָ, חַס וְשְׁלוֹם, תּוֹכָה עַל-יְדֵי-זֶה לְדְבָרִים נוֹרְאִים עֵין לֹא רָאֵתָה וְכוּ', כִּי כָּבֵד יִדְעָתָּ מֵהַ שְׁאִמְרוּ רַבְּנוּ ז"ל לְמוֹהַרְנ"ת ז"ל, אֲשֶׁר גַּם אֵלֵיהוּ לֹא בָּא לְמַדְרַגְתוֹ כִּי אִם עַל-יְדֵי תַפְלָה וְהַתְבּוֹדְדוּת, וְכֵן מוּבָא בְּדְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים (לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֵלֵק ב', סִימָן ק), אֲשֶׁר כָּל הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים, הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה מְאֹד, לֹא זָכוּ לְמַדְרַגְתָּם, כִּי אִם עַל-יְדֵי תַפְלָה וְהַתְבּוֹדְדוּת, עֵין שָׁם.

וְהַעֲקָר — לְבַל תִּפְּל בְּדַעְתָּךְ, כִּי תִדַע שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מִמֵּלֵא כָּל עַלְמֵינ וְסוּבָב כָּל עַלְמֵינ וְכוּ', וְשׁוֹמֵעַ כָּל דְּבוֹר הַיּוֹצֵא מִפִּיךָ וְכוּ', וּמֵה שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב שְׁעֲדֵינְ אֵינְךָ רוֹאֶה שׁוֹם הַתְּקַרְבוֹת וְכוּ', חַס וְשְׁלוֹם, אֵל תִּגִּיד זֹאת, כִּי זֶה לְכַד, לְדַעְתִּי, תְּכַלִּית הַהִתְקַרְבוֹת, שְׁאֲנוּ זֹכִים לְדַבֵּר לְפָנָיו בְּהִתְבּוֹדוֹת, שְׁאֲנֻשִׁים מְגַשְׂמִים כְּמוֹנוּ, מְלֵאִים עֹן וְפֶשַׁע, קְרוּצֵי חֲמַר, זֹכִים לְדַבֵּר עִם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר אֶפְלוּ מִלְּאֲכֵי מַעְלָה וּשְׂרָפִים וְכוּ' וְכוּ' אֵינִים זֹכִים לְזֶה, וְאֵיךְ יַעֲלֶה עַל דַּעְתָּךְ לְכַתֵּב כְּזֹאת? ! אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלַקְנוּ אֶלְפֵי פְעָמִים, שְׂזַכִּינוּ לְהִתְקַרֵּב לְאוֹר גְּנוּז וְנוֹרָא כְּזֶה, אֲשֶׁר רַב עֲמַנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַיְקָרִים לֹא זָכוּ לְזֶה מְרַב הַהִסְתָּרוֹת וְהַמְּחַלְקָת עַל רַבְּנוּ ז"ל, יִתֵּן הַשֵּׁם יַיְעַבִּיר וְדוֹן מִן הָאָרֶץ, וְיִתְגַּלֶּה כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, שֶׁהוּא אוֹר רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְיִדַע כָּל פְּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתּוֹ, וְיִבִּינ כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוּ וְכוּ'.

אַמֵּת שְׁצַרִּיכִים לִידַע מַה שְׁאָמַר מוֹהַרְנֵי ת"ז"ל: "צוּ זַיִן אֵיִן עָרְלִיקֵעַר יוֹד בְּעַדְאָרְךָ נַעֲמַעַן אֶסְאָךָ צַיִט"א, אַבְּל בְּתוֹךְ כֶּף צָרִיף לְהַחִיּוֹת עֲצָמוּ בְּמָה שְׂיִכּוֹל — פַּעַם בְּתוֹרָה, פַּעַם בְּתַפְּלָה, פַּעַם בְּמִצְוֹת וּבְגִמְלוֹת חֲסִדִים, וּבְכַרְט בְּהִתְבּוֹדוֹת — לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוּ בְּכָל יוֹם מִחֲדָשׁ בְּעַקְשָׁנוֹת וְיִלְהִתְבּוֹד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שִׁירָאֵה הַשֵּׁם וְיִשְׁקִיף וְכוּ', וּבְכַרְטֵי פְּרִטְיוֹת יְסוּד הַכֹּל — לְהִתְחַזֵּק לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׂמְחָה וּבְפָנִים שׁוֹחֲקוֹת, שְׂאֵף אִם הָאָדָם אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שׁוֹם דְּכַר בְּעַבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֵף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיף לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תְּמִיד וּבְפָנִים שׁוֹחֲקוֹת דִּיקָא.

וּמֵה שֶׁבִּקְשָׁת מִמֶּנִּי לְכַתֵּב לְךָ הַפְּנוּת מֵהָאָרֶץ ז"ל עַל הַדְּלִקַּת הַנְּרוֹת שֶׁל חֲנֻכָּה, אַחֵי, יְקָרִי, הַלּוֹאֵי שְׁנֹזְפָה לְקַיִם מִצְוֹת הַדְּלִקַּת נְרוֹת חֲנֻכָּה בְּפִשְׁטוּת וּבְתַמִּימוּת וּבְשִׂמְחָה עֲצוּמָה עַד מְאֹד, עַד שְׁנֹרְקֵד מִחֲמַת שִׂמְחָה, שְׁאֲנוּ זֹכִים לְקַיִם מַה שְׁצוּנוּ הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ עַל-יְדֵי צְדִיקָיו הַקְּדוֹשִׁים לְהַדְּלִיק גַּר חֲנֻכָּה בְּשִׂבִּיל גְּדֵל הַגֵּס

שְׁהִיָּה אַז וּבְכָל דּוֹר, שְׁעוּמַדִּים עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתֵינוּ בְרוּחַנִּיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְצִילֵנוּ מִיָּדָם, עַל-יְדֵי אֹר צַדִּיקֵי הָאֱמֶת שְׁשׁוּלַח לָנוּ בְּכָל דּוֹר, אֲשֶׁר לֹא־לֹא זֹאת לֹא הֵינּוּ יְכוּלִים לְהַתְקִיֵם בְּגִלוּתָנוּ אִפְלוּ יוֹם אֶחָד, וּמַהֲדַעַת שֶׁל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת נַעֲשֶׂה גַם, וְאֵנוּ מַחִיִּים עֲצָמָנוּ וּמַתְקִימִים כְּכָר זֶה יָמִים וְשָׁנִים וְכוּ' וְכוּ', וְהִבֵּן.

אף מגדל אהבתי אליך, לא אמנע טוב ממך, ואף שאני בעצמי עוד רחוק מאד מחכמת הקבלה, אף-על-פי-כן ארשם לך כמה יחודים לכונן בהדלקה לפי קצור השגתי:

בברכה ראשונה: "ברוך אתה ה'" — תכונן הוֹנִיָּה דע"ב עם אקי"ק.

"להדליק" - תכונן ג' הוֹי"ת: ע"ב ס"ג מ"ה שעולים להדליק"ק.

"גו"ר" - תכונן שלשה יחודים: הוֹנִיָּה אקי"ק, הוֹנִיָּה אלקים, הוֹנִיָּה אַדְנִי, שְׁהֵם — חב"ד, חג"ת, נה"י.

ובברכה שנייה תכונן: "ברוך אתה ה'" — הוֹנִיָּה דס"ג עם אלקי"ם, "שעשה נסים לאבותינו" — תכונן הוֹנִיָּה אלקים.

ובברכה שלישית: "ברוך אתה ה'" — תכונן הוֹנִיָּה דמ"ה עם אַדְנִי, "לזמן הזה" — תכונן הוֹנִיָּה אַדְנִי.

ואתרי-כן תכף-ומיד תדליקו פְּדִינוּ, וּבְעוֹד שְׁאַתָּה מְדַלִּיק תֹּאמַר "הַגְּרוֹת הַלְלוּ" וְכוּ', וְעַל-יְדֵי כָל זֶה יִהְיֶה נִמְשָׁךְ אֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד עַל נִשְׁמַתְךָ, כִּי בְחִנּוּכָה נִתְגַּלָּה אֹר גָּנוּז וְגָדוֹל מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, כִּי "מַעוֹלָם לֹא יֵרְדֶה שְׁכִינָה לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה" (ספ"ה ה.), שְׁהֵם בְּחִינַת הַפְּחוּתִים וְהַקְטָנִים בְּמַעְלָה מְאֹד כְּמוֹנוּ הַיּוֹם, אֲבָל

בחנכה האור הגדול והנורא אור הגנוז יורד למטה מעשרה גם על כל קטני הערף כמונו, על-כן ימים אלו מסגלים מאד להתקרב אליו ותברך ולשוב בתשובה.

חוק מאד ואל תפל בדעתך משום דבר שבְּעוֹלָם, כי סוף כל סוף תזכה להתקרב אליו, אם תרבה בהתבודדות, ומה ששאלת ממני את סדר המזמורים איך אני נוהג, אני מזמר הזמר "מעוז צור" וכו', ואחר-כך מזמור ל' "מזמור שיר חנפת" וכו', אחר-כך מזמור ס"ז "למנצח בנגינות מזמור שיר" וכו', ואחר-כך מזמור צ"א "ויהי נעם... יושב בסתר", ואחר-כך מזמור ל"ג "רננו צדיקים", ובפסוק נ'פִּשְׁנו חִמְתָּה לֵיה' תִּכְנֹן נח"ל, שהוא שם נורא מאד יוצא גם מהברכה ליהדליק גר חנכה, ואחר-כך מזמור קל"ג "שיר המעלות הגה מה טוב ומה נעים" ואחר-כך "אנא בכח", "ידיד נפש", ו"אל מסתתר", ו"אור הגנוז בלִכְן המחשוף", המוכאים בשערי ציון, עין שם.

אשרינו שזכינו להתקרב אל רבנו ז"ל, ואנו יודעים מתורות ושיחות נוראות כאלו, הפך בהן והפך בהן דכלא בהן, בפרט על ענין חנכה תלי תלים של הלכות ודרכים ועצות והתחזקות בעבודת השם ותברך.

דידך האוהבך מאד מאד...

ה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם תִּבְרַךְ, אור ליום ראשון דחנכה ה'תשכ"ד.

אך טוב וחסד ירדפו וישיגו את האברך החשוב, השותה בצמא את דברי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו גג עלינו ... גרו יאיר

וַיִּזְרַח.

מֵאֵד אֲבָקֶשֶׁף שֶׁתִּשְׁלַח לִי אֶת הַסֵּפֶר הַנּוֹרָא "אֵלִימָה" מֵהַרמ"ק ו"ל, וְגַם סֵפֶרוֹ "אֹרֶךְ יָקָר" עַל הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ שֶׁהוֹלֵךְ וְנִדְפָס עִכְשָׁנוּ, מִי יִתֵּן שְׂאֵזְבָה לְכָל סֵפְרָיו הַקְּדוֹשִׁים הַמְּלֵאִים עִם הַתְּגִלוֹת אֱלֹקוֹתָו וַיִּתְּבַרֵךְ שְׁמוֹ.

הַסֵּפֶר "פְּרָדֵס רְמוּנִים" מֵהַרמ"ק ו"ל, יֵשׁ לִי כְּבוֹד, וּמִי יִתֵּן וְכָל יִשְׂרָאֵל הֵיוּ לְוַמְדִים סֵפְרָיו הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁהֵם עָקָר הַשֶּׁעַר לְהַפְגֵס בְּגוֹן-עֲדוֹן, וְלִטְעַם מֵעֵץ הַחַיִּים וּמִפְרִיו וּמִשְׁעָרָיו, וְלַחֲיֹת לְעוֹלָם חַיִּים אֲמִתִּיִּים וְנִצְחָיִים, אֲבָל תִּדַע, יְקָרִי, הַכֹּל רַק עַל-פִּי הַהַקְדָּמוֹת הַנּוֹרָאוֹת מֵרַבְּנוּ ו"ל וּמִמוֹהַרנ"ת ו"ל בְּסִפְרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים, הֲלֹא הֵם: "לְקוֹטֵי-מוֹהַרנ"ן" וְ"לְקוֹטֵי-הַלְכוֹת" וְכוּ', כִּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּפִירוֹשׁ מוֹהַרנ"ת ו"ל בְּ"לְקוֹטֵי-הַלְכוֹת" (תַּפְּלִין, הַלְכָה ה', אוֹת לח) וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֵׁם: "כִּי עַל-פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְכִי־צֵא בָהֶם הַמּוֹכְבָּאִים בְּדַבְרֵינוּ, תוּכַל לַעֲשׂוֹת לָךְ דְּרֹךְ לְהַבִּין מֵעַט מִזְעִיר בְּדַרְכֵי הַקְּבֵלָה שֶׁל הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ וְכַתְּבֵי הָאָרִיז"ל, לְהוֹצִיא מֵהֶם דְּרָכִים וְעֻצּוֹת לְמַעֲשֵׂה עַל-פִּי הַהַקְדָּמוֹת הַנּוֹרָאוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, שֶׁכָּל תּוֹרָה וְתוֹרָה וְכָל מַעֲשֵׂה וּמַעֲשֵׂה פּוֹתַח שְׁעָרִים רַבִּים שֶׁל הַשְּׁגַת אֱלֹקוֹת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לְהַבִּין גַּם כָּל דְּרָכֵי הַקְּבֵלָה, אִם תִּזְכֶּה לְשַׁקֵּד עַל תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה יוֹם יוֹם בְּשִׁקִּידָה רַבָּה", עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוֹשָׁה, עַיִן שֵׁם.

עַל-כֵּן, אֶהוּבֵי, יְדִידִי, הֵיחֵד שֶׁהֵנָּךְ עוֹסֵק בְּמַכִּירַת סֵפְרֵי קְבֵלָה, שִׁמְעֵ לְעֻצְתִּי, וּמִכּוֹר גַּם סֵפְרֵי מוֹהַרנ"ן מִבְּרִסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, הַמְחַזְקִים וּמְחַיִּים כָּל נַפְשׁ, וּמְקַרְבִּים מֵאֵד אֵלָיו יִתְבַרֵךְ, וּמִמִּילָא יִתְרַבּוּ לָךְ קוֹפְצִים הַרְבֵּה שְׂיִרְצוּ לְקַנּוֹת סֵפְרֵי קְבֵלָה, כִּי בְּדוֹר הַזֶּה בְּלִי הַהַקְדָּמוֹת מֵרַבְּנוּ ו"ל וְתַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים, זְכוּתָם תִּגַּן עֲלֵינוּ, אֵינִי יוֹדֵעַ אִם יֵשׁ מִי שְׂיִכּוֹל לְלַמֵּד קְבֵלָה, אֲדַרְבֶּה וַיִּקְהוּ בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת וְכוּ', וְאִין לְהָאָרִיף בְּדָבָר הַמּוֹכֵן מִמִּילָא, כִּי בְּלֹא הַתְּבוּדוֹת, הָאָדָם הוּא מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל מֵאֵד מֵאֵד, וּבְדִרְךָ צַחוֹת

אמרתי לפרש מאמרם ו"ל (נְקֻמוֹת סב:): "כָּל שְׂאִין לוֹ אִשָּׁה" וכו',
 אִשָּׁה נִקְרָאת תְּפִלָּה — "אִשָּׁה יִרְאֵת ה'" (משלי לא, ל) כִּידוּעַ, וְזֶה —
 "כָּל שְׂאִין לוֹ תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּדוֹת שְׂרוּי בְּלֹא תוֹרָה וּבְלֹא שְׂמִיחָה וּבְלֹא
 טוֹבָה" וכו', וְהֵבֵן; כִּי זֶה אֵמֶת לְמִי שְׂמִיכֵנוּ וְכוּ', וְתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּדוֹת
 אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל כִּי אִם מִרְבֵּנוּ ו"ל כִּידוּעַ.

יְדִידוֹ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמוֹ...

ו.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְפַּרֵּץ, אִדּוּר רִבּוּעִי לְפָדֵר מִקֵּץ ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבְּחֹר הַרוֹצֵה
 לֵינֵק חֲלֻבָּא וְדִבְשָׁא מֵהַאי נַחְלָא עֲמִיקָא וּטְמִירָא דְנִבְיַע בֵּיהּ מְקוֹרָא
 דְּחֻקְמָתָא עֲלָאָה מְסוּד שְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעִתִּיק וְכוּ' ... נְרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח.

הַחַיִּים וְהַשְׁלוֹם וְכָל טוֹב סְלָה.

בְּשִׁבְתִּי שְׁעַבְרָה שְׂמַעְתִּי דְּכָר יָקָר מֵאֲחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאִמְרָתִי
 לְכַתֹּב לָךְ, וְזֶה בְּפִסּוּק (בְּרֵאשִׁית לו, ז): "וְהִנֵּה אֲנִינְנוּ מֵאֲלֵמִים אֲלֵמִים
 בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה קָמָה אֲלֵמְתִי" וְגו' "וַיֵּאמְרוּ לוֹ אֲחֵירֵי הַמֶּלֶךְ תְּמַלֵּךְ
 עֲלֵינוּ" וְגו', וְלִכְאוּרָה מִנֵּין לָהֶם לְשִׁבְטִים שְׂרוּצָה לְמֶלֶךְ עֲלֵיהֶם,
 כִּי מִמָּה שֶׁהַשְּׂתַחֲרוּ לְאַלְמָתוֹ אֵין שׁוֹם רֵאִיָּה שֶׁהוּא יְמַלֵּךְ עֲלֵיהֶם?
 אִךְ עַל־פִּי דְּכַרִּי רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטִי־מוֹהֲרֵן, חֶלֶק א', סִימָן רלד) יוֹבֵן
 הַיֵּטֵב, שְׂאִיתָא שָׁם, שְׂיֵשׁ שָׁם קְדוּשׁ וְנוֹרָא, שְׂכַשְׂרוּצִים לְעִשׂוֹת מֶלֶךְ
 מִשְׂתַּמְשִׁין בְּשֵׁם הַזֶּה, וְהַשָּׁם הוּא קמ"ה, עֵין שָׁם; וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאִמַּר
 לָהֶם יוֹסֵף: "וְהִנֵּה קָמָה אֲלֵמְתִי", רַמְזוּ לָהֶם שְׂיֵשׁ לוֹ זֶה הַשָּׁם, עַל־כֵּן
 אָמְרוּ לוֹ: "הַמֶּלֶךְ תְּמַלֵּךְ עֲלֵינוּ" וְגו', עֵין שָׁם וְהֵבֵן; כִּי זֶה דְּכָר יָקָר
 מֵאֲד.

אֲשֶׁרֵינוּ שְׁזָכִינוּ לְהַקְדֵּמוֹת נוֹרְאוֹת בְּאֵלוּ, חִזֵּק וְאִמֵּץ בְּתוֹרָה
וּבַתְּפִלָּה, בְּשִׂמְחָה וּבְרִקְוִידִים בְּכָל יוֹם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ז.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר מִקֵּץ ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה לִידִיד נִפְשֵׁי, נָר לְצַדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ קִבְּלָתִי בְּשִׂמְחָה, מָה אִמַּר לְךָ, חֲכִיבִי, יְקִירִי, יֵשׁ וְיֵשׁ
לָנוּ עַל מַה לְשַׂמְחָה, שְׁזָכִינוּ לְהִיוֹת בְּכֻלָּל יִשְׂרָאֵל, וְלִקְיָם מִצְוֹתָיו
יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ בְּכָל יוֹם — צִיצִית, תְּפִלִּין, קְרִיאַת שְׁמַע, תּוֹרָה וְתְפִלָּה
וְכו', אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵינוּ, וּבִפְרָט שְׁזָכִינוּ לִידַע מְאוֹר גְּנוּז כְּזֶה, הַמְעוֹרֵר
אוֹתָנוּ מִשְׁנַתְנוּ הַעֲמָקָה, שְׁנִשְׁתַּדֵּל לְשַׂמְחַת בְּנִקְדַת יְהוּדוּתָנוּ, אֲשֶׁרֵינוּ
מַה טוֹב חֲלָקְנוּ, וְהַעֲקֵר לְהַטוֹת אֵינֶן לְמַעֲרָר שְׁנִים וְלִמְקִיץ נִדְדָמִים,
וְלִקְיָם עֲצוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת, וְלִבֵּל נְטֵעָה עֲצָמָנוּ.

וְהַעֲקֵר — לְמוֹד שְׁלִחַן עָרוֹף בְּכָל יוֹם דִּיקָא, לְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת
וְלִקְיָם כְּרָצוֹנוֹ ו"ל, כְּפִדּוּעַ לְךָ גִּדְּל הַאֲזַהְרָה שֶׁהִזְהִיר רַבְּנוּ ו"ל עַל
לְמוֹד שְׁלִחַן עָרוֹף בְּכָל יוֹם (עֵץ שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כט).

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעִי לְסֵדֶר מִקֵּץ ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִרְדְּפוּ וַיִּשְׁיגוּ אֶל אֱהוֹבֵי, חֲבָרֵי הַיָּקָר, הַשּׁוֹתֶה בְּצִמָּא מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

אֵת דְּרִישַׁת שְׁלוֹמֶךָ קִבַּלְתִּי בְּזֶה הַרְגַע, וְר' ... גֵּרוּ יְאִיר, סִפֵּר לִי כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, יִיטִיב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהִבָּא, תִּדַע, אָחִי, יְקִירִי, שְׂאֵנִי יְדַעְתִּי זֹאת קִדָּם, שְׂיֵאָרַע לְךָ זֹאת, וְכִמְה פְּעָמִים רַמְזֵתִי לְךָ, שֶׁלְּבַל תַּעֲשֶׂה מִשָּׂא וּמִתֵּן כְּזֶה, אֲשֶׁר אֲסוּר עַל-פִּי חֵק הַמְּדִינָה, וּמָה שְׂאֵמַרְתָּ תְּמִיד, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה תוּכַל לְהַרְוִיחַ הַרְבֵּה בְּפַעַם אַחַת, וְאֵז יִהְיֶה לְךָ הַרְבֵּה זְמַן פְּנוּי בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְלַמֵּד וּלְהִתְפַּלֵּל וְכו', תִּדַע שְׁזֵהוּ "דָּעַם בְּעַל דְּכָר'ס מְצוּוֹת"^א, שְׂאוּמֵר רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן א), אֲשֶׁר הִבְעַל-דְּכָר מִתְּלַבֵּשׁ בְּמְצוּוֹת, עֵינַי שָׁם, כְּאֲשֶׁר סוֹפּוֹ מוֹכִיחַ עַל תְּחִלָּתוֹ, עַכְשָׁו מִי יוֹדַע מָה שְׂיִכּוֹל לְהִיּוֹת עִמָּךְ, חַס וְשְׁלוֹם, חַס וְשְׁלוֹם, וְנִדִּי לְחַכִּימָא.

וּמָה שְׂאֵתָה אוֹמֵר תְּמִיד לְזִכּוֹת לְזְמַן פְּנוּי, תִּדַע, שְׁבִנְיָה אֵינִי לְךָ אָדָם שְׂלֵלֶךָ לוֹ כְּסֵדֶר, אֲדַרְבֶּה הָעוֹלָם הַזֶּה מְלֵא צְרוּת וַיִּסּוּרִים וְהִרְפַּתְקָאוֹת וְכו', וְעַקֵּר מַעֲלַת הָאָדָם הוּא, שְׂאֵפְלוּ מִתְּקַף הַבְּלָבוּלִים וְהַצְרוּת, הַיִּסּוּרִים וְהִרְפַּתְקָאוֹת וְכו', שְׂיִחַטֵּף אֵינְה טוֹב — "א שְׁחִרִית", "א מְנַחֶה", "א מְעַרִיב", "א חֲצוֹת", "קִצַּת שְׁלִחַן עָרוּף", "קִצַּת גְּמְרָא", "קִצַּת תְּהֵלִים" וְכו', וְעוֹד מָה שְׂיִכּוֹל, וְהַעֲקֵר שְׂמֻחָה, וּזְכוֹר מָה שְׂאֵמֵר רַבְּנוּ ו"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן נא), כִּי בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ יִבְלֶה אֵת יְמָיו בְּשׁוּנָה, אִם תְּהִינֶנָּה לוֹ מַעוֹת אוֹ לֹא, עֵינַי שָׁם; וּמָה לְךָ לְהִיּוֹת בְּעַצְבוּת וּבְקִמְרָה שְׁחוּרָה? ! אֲדַרְבֶּה תְּקַצֵּר אֵת יְמֶיךָ עַל-יְדֵי-זֶה וְכו', עַל-כֵּן עֲצֵתִי שֶׁתְּתַחַרְט מֵאֵד עַל הָעֶבֶר, וּתְשַׁבֵּר לְבָבְךָ לְפָנָיו

יתברך שמו בתפלה וכוויי דברים ובהתבודדות, ויתקבל על עצמו מעשיו לכל חלק בדרכים מספנות פאלו, אשר בנקל יכולים בכל רגע ממש לאבד את העולם הזה והעולם הבא פידוע לך היטב, ואז קנה קוייתי להשם יתברך, שיעזור לך ויצילך, ויתבטלו המשפטים ממך וכו', אף ורק אם תצית אותי, ותתחזק מאד עכשו במקום אשר אתה שם, ותהיה בשמחה מאד מאד "משונה פריילעך", ותרקד הרבה, וגם תתבודד ותבקש מהשם יתברך שיעזור לך, ושתהיה לך תרטה וכו', אז "ישועת ה' כהרף עין" ותראה גם וכו'.

הדורש שלומך...

ט.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר מקץ ה'תשכ"ד.

ששון ושמחה וכל טוב סלה נגיעו ונשיגו את חברי, אהובי, מחמד נפשי, גר לצדיק יסוד עולם, נחל נובע מקור חכמה, זכותו נגן עלינו ... גרו יאיר.

אחי, אהובי, חזק ואמץ מאד להיות אף ורק בשמחה תמיד, ואל תפל בדיעתך משום דבר, רק תתחיל בכל רגע ממש מחדש, פאשר הורנו רבנו ז"ל, מאור עינינו, בספריו הקדושים, פויק עין בהם ותשפח, כל מה שאתה צריך עצות והתחזקות, דרכים ונתיבות וכו', אשרינו און פארט אשרינו.

אף, למען השם, לכל תבלה את הזמן היקר בשטיות והבלים, חס ושלום, פי ימינו כצל עובר וכו', ויש עוד הרבה לעשות בזה העולם, להכין צדה לדרך רחוקה, שצריכים לחזר וכו', אכל הכל בצמצום לכל יהרס, חס ושלום, אכל לא לבלות את הזמן בקריאת

עתונים ובדברי נבלה ובשטיות והבלים, חס ושלום, חס ושלום, "לא כאלה חלק יצקב" (ירמיהו י טו), והשמר והזהר מהיום והלאה, כי איתא בדברי רבנו ז"ל, כי הנשמה היא במח מחשבה וכו', ואיך נכניס במחננו ובנשמחננו דברי נאוף וכפירות ואפיקורסות, כפי שמלאים כל העתונים מזה, רחמנא לצלן, "שומר נפשו ירחק מהם" (משלי כב, ה).

הדורש שלומך...

י.

בְּעִנְיַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אור ליום שני דחנכה ה'תשכ"ד.

שלום וכל טוב סלה לאהובי, אחי, יקירי, השותף בצמא מהנחל
נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך היקר קבלתי בשמחה, ושמחתי מאד, שתהלה לאל, אתה
עוסק בספרי רבנו ז"ל בהתמדה, חזק ואמץ והפך בהם דכלא בהם,
ולעולם אל יחסר לך יום בלי "לקוטי מוהר"ן", "לקוטי הלכות"
ו"לקוטי תפלות", שנה העקר, ומה ששאלת אודות פרשת השבוע,
בנדאי אם תזכה לסים בכל שבוע חמש עם פרוש רש"י ז"ל ומדרש
רבה ותנחומא, הזהר והשאלתות, ועוד הרבה מדרשי רבותינו
הקדושים, זכרונם לברכה, וספרי גדולי הצדיקים האמתיים, תלמידי
הבעל-שם-טוב, מה טוב ומה נעים, יהי חלקי עמך.

הדורש שלומך...

יא.

בעזרת השם ותפילה, יום חמישי לסדר מקץ ה'תשכ"ד.

חיים, חן וחסד ירדפו וישיגו את האברך היקר השותה בצמא מהנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך קבלתי, ובאתי להודיעך שקבלתי הספרים ששלחת לי, ותשואות חן לך, בן יעזרנו השם ותפילה לעסק בהם, כאשר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן כח): טוב לאדם שיהיה בעולם הזה בכל מקומות התורה הקדושה, דהיינו בכל הספרים שבעולם וכו', עין שם; ותדע שלעתיד מזכירים לאדם מה שלמד בזה העולם וכו', והעקר להזהר מאד מספרי חקירה, שהם "מורה נבוכים" ו"כוזרי" וכדומה, שמבלבלים את המוח מאד בספקות, בקשיות ובשטיות, ודברתי עם הרבה אנשים שלמדו הספרים הנ"ל, ואמרו לי, שהלואי לא היו יודעים מהם, כי נסתבכו בדעתם קשיות ובלבולים הרבה וכו', אשרינו ואשרי חלקנו שנפלנו בגורלו של רבנו ז"ל, שהזהיר מאד את האיש הישראלי להתרחק מכל מיני ספרי חקירות ואפיקורסות, טוב להודות להשם ותפילה על כל הנהגה ונהגה שהורה לנו רבנו ז"ל, בפרט בדבר כזה, אשר עקר היהדות תלוי בזה, והבן.

הדורש שלומך...

יב.

בעזרת השם ותפילה, יום חמישי לסדר מקץ ה'תשכ"ד.

חיים וברכה וכל טוב סלה ימשכו על ידידי היקר, הבחור החשוב מאנשי שלומנו, השותה בצמא מהנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן

עלינו ... גרו יאיר.

אחרי דרישת שלומך הטוב באהבה רבה מאד, כבר ספר לי ידידנו ... שאתה נוסע בשבוע זה לארץ ישראל, אשריך, אשריך ואשרי חלקך, שאתה זוכה למצנה גדולה כזו העולה על כל המצוות, והיא — לילך ארבע אמות בארץ ישראל, אשר עקר היהדות תלוי בזה — להיות בארץ ישראל, כמוכא בספרי רבנו ז"ל, ובפרט בספר "זמרת הארץ" מהרב הקדוש מטש"הרין ז"ל, וידוע לנו כמה מסירות נפש ממש בכל פסיעה ופסיעה ותנועה ותנועה מסר עצמו רבנו ז"ל לזכות להיות בארץ ישראל.

על-כן, אחי, יקירי, חזק ואמץ, להיות בשמחה תמיד, ובפרט שאתה זוכה לזכות גדולה כזו, אשריך, ויבואי תלך שם לכל קברות הצדיקים הקדושים והנוראים, ובראשם לצדיק האמת רבי שמעון בר יוחאי, זכותו יגן עלינו, אשר עכשו מקבל מהנחל נובע מקור חכמה וכו' וכו' פידוע לנו, ותרכה שם בתפלה ובהתבודדות להשם יתברך, שתזכה להתקרב אליו יתברך, כי במקומות הקדושים מסגלת מאד התפלה להתקבל וכו', ומה שאתה כותב על גדל הבלבולים שיש עכשו בעולם, בפרט פה על מי שמחבב מאד את ארץ ישראל הקדושה וכו' וכו', תדע, אחי, על עצם קנשת ארץ ישראל לית מאן דפליגא, כי הארץ היא "ארץ אשר ה' אלקיך דרש אתה... מרשית השנה" וכו' (דברים יא, יב), וכמאמרם, זכרונם לברכה (כתבות קי): "כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוהים", כי שם עקר מקום האמונה וחדוש העולם, כי "אכן שתיה מננה השתת העולם" וכו' (יומא נד:), אף על הרשעים הכופרים והאפיקורסים, שכופרים ויוצאים נגד השם יתברך ותורתנו הקדושה, מצוה לזכר, ואסור להתחבר עמם, ובאמת אין להם שום שיכות לארץ ישראל, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן קכט) על הפסוק: "ארץ אוכלת יושביה" (במדבר יג, לב), עין שם; אף שנתלפשים במצות

ישׁוּב אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כָּל עֵינַי שֶׁל אִמָּת הַרוּצָה לְכַלִּי לְהִטְעוֹת עֲצָמָה, יְכוּלָה לְרְאוֹת אִיךָ מְקִימִים יִשׁוּב אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אִם בְּקִיּוּם תּוֹרָה וּמִצְוֹת וּתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וּשְׂמִירַת שְׁבֵת וְכוּ', אִו, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּמוֹהֶם, יִמַּח שְׁמֵם, אֲשֶׁר מַחְשַׁבְתֶּם נִכְרַת מִתּוֹךְ מַעֲשִׂיהֶם — עֲבוּדָה זָרָה, גְּלוּי עֲרִירוֹת וּשְׂפִיכוֹת דָּמִים, וְעוֹבְרִים בְּכָל יוֹם עַל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה וְכוּ' וְכוּ', וּמַחְלָלִים שְׁבֵת בְּפִרְהוּסָהּ וּמְחַרְפִּים וּמְגַדְּפִים, רַחֲמֵנָא לְצִלָּן, וְכוּ' וְכוּ', אִוִי לְעֵינַיִנו שְׂכַף רִואוֹת, וְהִיעֲלָה עַל הַדַּעַת לְדוֹנָם לְכַף זְכוּת? ! לֹא עֲלִיהֶם נִתְּבוֹן רַבְּנוּ ז"ל (בְּלֻקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רפכ) לְדוֹנָם לְכַף זְכוּת, כִּי הֵם יוֹצְאִים בְּיַד רְמָה נֶגֶד הַתּוֹרָה וְהִיָּהְדוּת וְהֵשֵׁם יִתְּבַרֵךְ, רַחֲמֵנָא לְצִלָּן, אִוִי וִי, אִיךָ נִתְּגַדֵּל הַשְּׂקָר בְּעוֹלָם, עַד שְׁגָם בִּינַיִנו, עִם יִשְׂרָאֵל הַכְּשָׁרִים, נִחַשְׁכוּ עֵינַיִנו, וְלֹא רִואִים אִו לֹא רֹצִים לְרְאוֹת אֵת מַעֲשֵׂי הַרְשָׁעִים, וְהוֹלְכִים לְהִתְעַרֵּב עִמָּהֶם וְלִרְקֹד בַּיַּחַד עִם הַעֲגָל, הַעֲבוּדָה הַזָּרָה שֶׁהִקִּימוּ, וִי, וִי, אִוִי עַל נַפְשָׁנוּ וְכוּ' וְכוּ', וַיֵּשׁ הַרְבֵּה לְהֶאָרִיךְ בְּזָה, אִיךָ אִין הַפְּנָאִי, וְהַעֲקָר — לְמָה לֹא תִזְכָּר אֲשֶׁר מוֹהַר"ן ת"ו לְחֶבֶר סֵפֶר "קִנְאָת ה' צְבָאוֹת" בְּפִדּוּעַ לָךְ, וְשֵׁם יוֹצֵא בְּחֶרֶב וּבַחֲנִית עַל גְּדוּלֵי עוֹלָם, קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים וְכוּ', עַל מַה וְלְמָה חִבְּרוּ סִפְרֵי חֻקִּירוֹת, שְׂגוּרִמִּים לְהַכְנִיס אֶצֶל הַמּוֹן הַעֵם סִפְקוֹת בְּאֻמוּנָה וְכוּ' וְכוּ', וּמְכַל שְׂכָן אֶלְפֵי אֶלְפִים פְּעָמִים, אִיךָ הִיָּה יוֹצֵא, לְהַבְדִּיל אֶלְפֵי הַבְּדִלוֹת, כְּנֶגֶד רְשָׁעִים מְפָרְסָמִים, שְׂמִתְּפָאָרִים שְׂיִמְחִקוּ אֵת זְכָר וְכוּ', רַחֲמֵנָא לְצִלָּן, רַחֲמֵנָא לִישׁוּבָן, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, וְכוּפְרִים בְּפָרְסוּם כְּנֶגֶד הַתּוֹרָה וְהֵשֵׁם יִתְּבַרֵךְ, וּפּוֹרְקִים עַל לְגַמְרֵי וְכוּ' ? !

אָחֵי יִקְרִי! חֻזַּק וְאַמֵץ, וְהַשְׁלֵף אֵת כָּל הַשְּׁטִיּוֹת מִמֶּךָ, וְחֻזַּק עֲצָמָה מְאֹד בְּאֻמוּנָה בְּהֵשֵׁם יִתְּבַרֵךְ, בְּתוֹרַתוֹ הַקְּדוּשָׁה וּבְצַדִּיקִים הָאֲמֵתִיִּים, וְאִז טוֹב לָךְ לְנִצַּח.

...הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

יג.

קְעֻזַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מִקֶּץ ה'תשכ"ד.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ אֵל אֶהוּבִי, אֲחֵי וְרַעֵי הַיִּקָּר, הַשׁוֹתָה בְּצִמָּא מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְרוּ יְאִיר.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה, הִנְנִי לְהוֹדִיעַךְ שֶׁכָּכֵר סִלְקָתִי הִרְבֵּה מִהַחֹב שֶׁהֵייתִי חָיֵב וְכו', וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִצְיֵלֵנִי מִחֻבוֹת, וְהַעֲקָר שֶׁלֹּא אֶהְיֶה חָיֵב בְּרוּחָנִיּוֹת וְכו', וּמִרֵב טְרוֹדֵי עֲכָשׁוּ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, אֵי אֶפְשֶׁר לְהֶאֱרִיךְ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְזָכֹר מֶה שֶׁפָּתַב רַבְּנֵנוּ וְ"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּשׁוּבָה, סִימָן מו): "מִי שְׁרוּצָה לְשׁוֹב, יִזְהַר מִלְּהִיּוֹת בְּעַל חוֹב", עֵינַי שָׁם; אֲשֶׁרִינוּ אוֹן פֶּאֶרְט אֲשֶׁרִינוּ, שִׁישׁ לְנוּ תוֹרוֹת וְשִׁיחוֹת כְּאֵלוּ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

יד.

קְעֻזַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי־שְׁבֵת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מִקֶּץ ה'תשכ"ד.

הַחַיִּים וְהַשְׁלוֹם וְכָל טוֹב סֵלָה יִשׁוּעוֹת וְנַחֲמוֹת, בְּנֵי חַיִּי וּמְזוֹנֵי, יִמְשְׁכוּ עַל רֵאשׁ חֲבֵרֵי הַיִּקָּר הַשׁוֹתָה בְּצִמָּא מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיִּקָּר קִבְּלָתִי, וְנִשְׁפֵּר מְאֹד לִפִּי בְּקִרְבִּי עַל גְּדֹל הַצְּרוֹת וְהַהִרְפָּתָקָאוֹת הָעוֹבְרוֹת עָלֶיךָ בְּפֶרֶט בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, "עֵס טוֹט זִיךְ וְאוֹס עֵס טוֹט זִיךְ"^א, וְהַעֲקָר צֵר לִי עַל שְׂאִין אֶתָּה מְצִיַּת

אותי, אָשׁר אָני מְדַבֵּר עִמָּךְ זֶה יָמִים וְשָׁנִים מְדַבְּרֵי רַבְנוּ ז"ל, שֶׁהָאָשׁר עָקַר הַדְּרָף וְהַגָּשֶׁר לַעֲבֹר בְּזֶה הָעוֹלָם, הֲלֹא הָעוֹלָם הוּא גָּשֶׁר צַר, וְצָרִיכִים לַעֲבֹר עָלָיו, וְסוֹף כָּל סוֹף תִּגְיַע הָעֵת שֶׁנֶּצְטָרֵף לְשׁוֹב לְמָקוֹם שֶׁבָּאנוּ מִשָּׁם, וְעַכְשָׁיו, לְמַה לָּךְ לְהִתְעַרֵב בְּעִנְיָנִים אֲשֶׁר אֵינָם שְׂיָכִים לָךְ? וְמָה לָּךְ לְהִיּוֹת בַּצָּרָה הַזֹּאת? וְזָכוּר — הַבּוֹרֵחַ מִן הַצָּרָה הוּא פְּקֻחַ (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת פַּחַד, סִימָן ג), כֹּל עֲסָקְנוּ צָרִיף לְהִיּוֹת רַק בְּתוֹרָה וְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהַתְּבוּדוֹת, לְפָרֵשׁ לְגַמְרֵי מִהָעוֹלָם הַזֶּה, וְלִהְיוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ שָׂמוּ; אַמֶּת, שֶׁצָּרִיכִים לֵאחֹז בְּמִדַּת הַצְּמִצּוּם, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְנוּ ז"ל (שִׁיחֹת-הַר"ן, סִימָן נא): הַפְּקוּרוֹת אֵין צָרִיכִים כָּלֵל וְכוּ', אִף הָעֵנָן הוּא שְׂמָה שְׂאֵתָה צָרִיף וּמְכָרָה לְהִתְעַרֵב עִם אֲנָשִׁים, אֲנִס רַחֲמָנָא פִּטְרִיהָ^ב, וְאֲדַרְבָּה צָרִיכִים לְקַבֵּל אֶת כָּל אָדָם בְּסֶבֶר פְּנִים יְפוֹת, וְכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אֲבוֹת ג, יג): "כָּל שְׂרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימָנוּ רִיחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה" וְכוּ', אִף לִילָף לְהִתְעַרֵב בְּעִנְיָנִים וּבְמַחְלָקַת אֲשֶׁר לֹא שְׂיָכִים לָךְ, לְמַה לָּךְ וְלְמַה לָּךְ כֹּל זֶה, מִי בִקֵּשׁ מִמֶּךָ שֶׁתִּשְׁתַּדֵּל לְטַעַן עִמָּהֶם אוֹדוֹת דְּבַר רַבְנוּ ז"ל? אֲדַרְבָּה, אֵתָה מוֹרִיד עֲצָמָךְ לְגַמְרֵי וְכוּ' וְכוּ'.

עַל-כֵּן עֲצַתִּי הַיּוֹם, כֹּלָךְ מְדַרְךָ זוֹ, אֵתָה עֹסֵק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּדֶרֶךְ שֶׁל "אֶחָד הֵיזָה אֲבָרְהָם" (לְקוּטֵי-מִיּוֹבֵר^ז, תַּחֲלַת חֶלֶק ב' בַּהֲשַׁמְטָה), וְלִבֵּל תִּתְעַרֵב עִם שׁוֹם אָדָם בְּעוֹלָם, רַק תִּכְבֹּד אֶת כָּל אָדָם, כִּי כָּל אָדָם הוּא חֶלֶק אֱלֹהִים מִמֶּעַל, אִף בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵל תִּכְנֵס עִם פְּתוּיִךְ כְּטוֹעֵן וְנִטְעָן, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְנוּ ז"ל בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת (אוֹת נאִיף, סִימָן י'), וְתִדַּע שֶׁאֵתָה כּוֹל לְחִיּוֹת חַיִּים נִצְחִיִּים, חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה מִמֶּשׁ, וְשׁוֹם בְּרִיָּה לֹא תִדַּע, אֲדַרְבָּה יִחְשְׁבוּ לְהַפְּךָ, שֶׁזֶהוּ אִישׁ מְגַשֵּׁם וְעַם הָאָרֶץ וְכוּ'; חֲזַק וְאַמֵּץ מֵהַיּוֹם וְהַלָּאָה, וְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּבַחֲיַנְתָּ צְדִיק נִסְתֵּר וְגִנוּי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מֵאִד...

טו.

קעזנט השם יתברך, יום ראשון לסדר ויגש ה'תשכ"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה לאהובי, ידידי היקר, השותף בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך היקר קבלתי, ושמחתי פעל כל הון, והעקר שאטה בשמחה, כי זה העקר, ועל-ידי-זה יתרחבו המחיצות, ותוכל להסתכל בכל יום על התכלית האמתית על מה אתינא להאי עלמא, ומה אני צריך לעשות בזה העולם, ואיך לבלות את ימי ושנותי, אם בתורה, בתפלה ובהתבודדות, ברצונות ובכסופים, במצוות ובמעשים טובים, או, חס ושלום, חס ושלום, להפך — לבטל את הזמן היקר בשטיות והבלים הנוהגים עכשו, אפלו בין אלו הקוראים לעצמם חסידים וכו', והוא — לדבר לשון-הרע ורכילות ומחלוקת, ולקרא עתוננים המלאים נאוף וכפירות, ולעשות ליצנות מזה שרוצה באמת לצאת מחשך, ומרגיל עצמו להתפלל, ומבלים את מיהם בסעדות ובשתית יין שרף, אוי, אוי וכו', אשרינו ואשרינו, ואשרי חלקנו, שאנו יודעים מצדיק גורא ונשגב בזה המעורר אותנו להסתכל על התכלית וכו', ולעסק רק בעבודת השם יתברך בתורה ובתפלה.

חזק, בני, חזק ואמץ, אל תירא ואל תחת! כי בודאי לא יעזבך השם יתברך, אם תתחזק לקיים דברי רבנו ז"ל, והעקר — שמחה, שהיא עולם החרות, כמו שמובא בלקוטי-מוהר"ן (חלק ב', סימן ט'). עין שם.

הדורש שלומך...

ט.ז.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויגש ה'תשכ"ד.

שׁוֹן וְשִׂמְחָה וְשִׂגְוֹ וְיִגְיֵעוּ אֶל הַבְּחֹר הַיָּקָר לִי מְאֹד, הַכּוֹסֶף
לְהַכְנִס אֶל חֲדָרֵי הַקִּדְשָׁה עַל־פִּי דְרָף הָאֲמַת, שְׁקַבְּלֵנוּ מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ
מִקּוֹר חֲכָמָה, שֶׁלֹּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ' ... גְרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח.

אֲתָמוּל בְּשַׁבַּת־קִדְשׁ לְמִדְתֵּי עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַתּוֹרָה "אָמַר אֶל
הַכֹּהֲנִים" (בְּלִקְוֹט־מִוֶּהֳרָן, חֶלֶק א', סִימָן ב), וְהָיוּ, תְּהִלָּה לְאֵל, הַרְבֵּה
דְּבוּרִים נִפְלָאִים, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקֵנוּ, שֵׁשׁ לָנוּ תּוֹרוֹת וְשִׁיחֹת
נִפְלָאוֹת פְּאֵלוּ, חֲזֹק, אַחֵי, וְעִסַּק בְּכָל יוֹם בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, שְׂיַעֲזָרוּ
אוֹתָךְ מְאֹד, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל עַל סִפְרוֹ (תַּיִי־מִוֶּהֳרָן, סִימָן שֵׁמֶט —
דְּפוּס חֲדָשׁ) "סֵעַ וְעֵט אֵיהֶם אֲלַע אֲדַעֲרֵן טְרַעֲנֵעֵן"^א, וְהַעֲקָר שְׁתַּתְּמִיד
מְאֹד בְּסִפְרֵי מִוֶּהֳרָנָת ז"ל הַמְּכַאֲרִים אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל.

אַחֵי, יָקִירֵי, לְכַתֵּב לָךְ מַה שְׁדַּבְּרָנוּ אֲתָמוּל אֵי אֶפְשֶׁר, כִּי אֶפְס
הַפְּנָאִי, כִּי תְהִלָּה לְאֵל, הִיְתָה בְּזֶה אַרְיִכוֹת רַבָּה, וְהַעֲקָר דַּבְּרָנוּ אוֹדוֹת
הַתְּחִזְקוֹת בְּהַתְּבוֹדָדוֹת — לְפָרֵשׁ שִׁיחְתּוֹ לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל דְּבָר
בְּפִרְטִיּוֹת, וְזֶה עָקָר הַחֲרָב לְכָל אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם
עוֹבְרוֹת עַל הָאָדָם הַרְבֵּה הַרְבֵּה מִלְחָמוֹת בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת מִמֶּשׁ
מִמֶּשׁ בְּכָל יוֹם, וְאָסוּר לְאָדָם לֵיֹאֵשׁ עֲצָמוֹ, רַק לְצֹאֵת בְּחֻרְבוֹ וּבְקִשְׁתּוֹ
נִגְדָם, וְאִם יִהְיֶה חֲזֹק בְּדַעְתּוֹ, וְלֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מִשּׁוֹם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם,
אִזְ סוּף כָּל סוּף יִנְצַח בְּמִלְחָמָה, אֲשֶׁרֵי לוֹ!

גַּם דַּבְּרָנוּ הַרְבֵּה מַעֲנִין צְדָקָה, לְחֲזֹק עֲצָמוֹ מְאֹד לְתֵן הַרְבֵּה
צְדָקָה לְכָל עֲנִיֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְהוּא מִמֶּשׁ כְּמוֹ שְׁנוֹתָנִים לְרַבְּנוּ ז"ל
בְּעֲצָמוֹ כְּפִדּוּעַ, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקֵנוּ, חֲכָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנַעֲמִים,

(א) זֶה יִבְקַע אֶת כָּל גִּידֵי קִשְׁיֹת לְכַבוֹ שֶׁל הַלּוֹמֵד בְּסִפְרוֹ.

טוב להודות להשם יתברך, אשר טוב גמלנו.

ידידך האוהבך...

יז.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויחי ה'תשכ"ד.

החיים והשלום ירדפו אל אוהבי, אחי ורעי, הבחור הנחמד, שותף מימי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח סלה.

מכתבך קבלתי, ושמתתי מאד, שתהלה לאל, דברי רבנו ז"ל כבועים אצלך, בן יעזרנו השם יתברך, שנוזכה לקבצם בשלמות בלבבנו, ללמד וללמד לשמור ולעשות ולקיים, ולהודיע לבני-אדם גבורותיו וכו', אף מה מאד אני מצטער על גדל חלישות הדעת שיש לך, וכי לא פך קבלנו מרבנו ז"ל וממוהרנ"ת ז"ל, אשר על האדם צריך לעבור בכל יום כל מיני מניעות ועפובים והרפתקאות, והאדם צריך לבלי לפל בדעתו, רק דיקא מפל המרירות של זה העולם לחטף איזה טוב: איין שחרית, איין מנחה וכו', איין חצות, אביסל גמרא, אביסל שלחן ערוך, און נאך וואס דער מענטש איז זוכה וכו'.

ודע, אחי, כי היום למדתי המאמר "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד" (בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימנים כג, כד, ענן שם), כי העקר הוא שמחה, אף שאין אתה יכול לעשות שום דבר, רק פריילעך, חזק, אחי, ואל תפל בדעתך משום דבר, כי גם עלי עובר פך, ויותר

(א) תפלת שחרית אחת, תפלת מנחה אחת וכו', תקון חצות אחת, קצת גמרא, קצת שלחן ערוך ועוד כל מה שהאדם זוכה וכו'.

(ב) שמחה.

ויותר בכמה בחינות, אֲשֶׁר לא יֵאָמֵן כי יִסְפֹּר, אף טוב להודות לה', שגמלנו כל טוב, והודיענו מהנחל נובע מקור חֲכָמָה, שִׁיכוֹל לְטַהֵר מִכָּל מִינֵי טְמָאוֹת וכו', על-כן חֲזַק וְאִמֵץ בְּכֹל יוֹם וְיוֹם בְּשִׁקְיָהּ נִפְלְאוֹהּ בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּבְכֹל יוֹם וְיוֹם דִּיקָא, וְאִז טוֹב לָךְ לְנַצַּח וכו'.

ומה ששאלת אותי אודות דרכי בספרי רבנו ז"ל, אחר התפלה בבקר אני לומד "לקוטי מוהר"ן", ואחר אמירת תקון חצות בלילה אני אומר "לקוטי תפלות", ובאמצע היום בכל פעם שרק יש לי זמן פנוי אני לומד "לקוטי הלכות".

אבל עצתי, לבל תסתכל עלי אודות הלמוד הנ"ל, רק התמד יותר ויותר ממני בספרי רבנו ז"ל, כי תדע שהיו זמנים שלמדתי כל היום רוב הלילה רק ספרי רבנו ז"ל, וסימתי פעמים אין מספר "לקוטי הלכות", וזה עקר חיותי והתחזקותי בעבודת השם: תבדוק, ועכשו יש לי עוד הרבה מיני למונדים ללמד בכל יום בהרבה ספרי קדש, על-כן קבעתי לי השעור הנ"ל, אף אתה עכשו בתחילת ההתקרבות, עסק הרבה יותר מיכלתך רק בספרי רבנו ז"ל, עד שיהיו שגורים על פיך בעל-פה ממש, וְאִז טוֹב לָךְ לְנַצַּח.

ידידך היורש שלומך...

יח.

בעזרת השם ותבדוק. יום שני לסדר ויחי ה'תשכ"ד.

חיים ושלום, שפע ברכה והצלחה ירדפו אל אהובי, אחי ורעי, הבחור הנחמד, השותף מימי הנחל הנובע מקור חֲכָמָה, זכותו יגן עלינו ... גרו ואיר.

מכתבך היקר קבלתי, ושמחתי מאד, טוב להודות להשם יתברך על כל החסד, שעשה עמנו, ששרכנו אל כלליות שבעת רועי ישראל, אשר נכלל באין סוף ברוך הוא, ואשר התפאר (ספורי מעשיות, מעשה יג, יוס א'): "און איך געדענק גאנישט", שמרמוז למה שמרמוז למעלה מכל העולמות, יחידה דיחידה, שזכה לזה רבנו ז"ל, אשרינו ואשרי חלקנו, התמד מאד בלמוד ספריו הקדושים, ובפרט השיחות והספורים, כי רבנו ז"ל אמר, שספורי מעשיות מצדיקים הוא דבר גדול מאד, כי על-ידי זה יכולים להתעורר מחדש להתקרב להשם יתברך (עין בלקוטי מוהר"ן, חלק א, סימן רלד), ומה ששאלת אותי אודות הפהן וכו' שבמחנכם, שחושבים שהוא קל וכו', ואינו מדקדק במצוות, אם ראוי להניחו לשאת בפיו, תדע, אחי, אנו אין לנו אלא כמו שהורנו רבותינו הפוסקים, וגם רבנו ז"ל הזהיר מאד, ללמד ולהתנהג על-פי ה"שליחן ערוך" כידוע לה, ושמעתי שיחה מאנשי שלומנו בשם רבנו ז"ל: "איהר זאלט קנייטשן דעם 'לקוטי מוהר"ן' פון אלע זייטן נאר פון איין סעיף קטן פון שליחן ערוך נישט אפטרעטן".²

והנה מקור ההלכה הזאת, שכנהן שאינו מדקדק במצוות יכול לשאת בפיו, ולא תאמר מה תהנה לי ברכת הדיוט זה, הוא בירושלמי (גטין, פרק הנוקין, הלכה ט, עין שם), וזו לשונו: שלא תאמר איש פלוני מגלה עריות ושופך דמים, והוא מברכנו (ויפרש ה"קרבן העדה" — "ואיך יברכני?") אמר הקדוש-ברוך-הוא: ומי מברכך, לא אני מברכך? שנאמר (במדבר ו, כו): "ושמו את שמך על בני ישראל ואני אברכם", עין שם; וכן פסק הרמב"ם (בהלכות תפלה, פרק טו, הלכה ו), אף בשופך דמים, פסק דאסור ליה לישא בפיו, וזה אחר משנה דברים שפוסלים בו, עין שם בהלכה א, אף בשאר עבירות שאינו מדקדק במצוות, פסק בפרוש שמתר, וזו לשונו (שם, הלכה ז):

(א) ואני איני זוכר כלום.

(ב) הפכו והפכו וקמטו את ה"לקוטי מוהר"ן" מכל צדדיו, העקר לא לנטות מסעיף אחר ב"שליחן ערוך".

וְאֵל תַּתְּמָה וְתֹאמַר מַה תּוֹעִיל בְּרַבַּת הַדְּיוּט זֶה, שְׂאִין קְבוּל בְּרַכָּה תְּלוּי בְּכֹהֲנִים אֲלֵא בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכוּ', הַכֹּהֲנִים עוֹשִׂין מִצְוֹתָן שְׂנֵצְטוּוּ בָּהּ, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּרַחֲמָיו מְבַרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּחַפְצוֹ, עֵין שָׁם; וְכֵן הוּא בְּטוֹר, הַלְכוֹת נְשִׂיאַת כַּפָּיִם (סִמֵּן קַח) עֵין שָׁם; אִף שָׁם מְבִיא מִפְּרוּשׁ רַש"י: "כִּינּוּן שֶׁשֶׁב בְּתִשׁוּבָה, יָכוֹל לִישָׂא כַּפָּיו, וְכֵן כְּתַב רַבְּנֵי גְרָשׁוּם, וְעֵין שָׁם ב"בֵּית יוֹסֵף", שְׁמִסִּים גַּם-בֶּן בָּךְ, שְׁמִיִּירִי בְּשַׁעֲהַ שְׁעֻשָׁה תִשׁוּבָה דְּוָקָא, אִף בְּשִׁלְחֵן עֲרוּף (אִדָּח חַיִּים, סִמֵּן קַח, סְעִיף לַט ב"הֶגָה") פֶּסֶק בְּפְרוּשׁ, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: אִף-עַל-פִּי שְׂאִינוּ מְדַקְדָּק בְּמִצְוֹת, וְכָל הַעֵם מְרַנְּנִים אַחֲרָיו, נוֹשָׂא אֶת כַּפָּיו, שְׂאִין שְׂאָר עֲבֹרוֹת מוֹנְעִין נְשִׂאוֹת כַּפָּיִם, עֵין שָׁם.

אִף מִי יוֹדֵעַ, אוֹלֵי הוּא מְחַלֵּל שֶׁבֶת וְכוּ' וְכוּ', וְצָרִיכִים עוֹד לְעֵין בְּדִין זֶה, וּבְכַרְט בְּמָה שְׁכוֹתְכִים הָאֲחֵרוֹנִים עַל זֶה, וְאִין לִי עַכְשָׁו הַפְּנָאי; לַעַת עֵתָה, חֻזַּק וְאַמֵץ, וְהַתְּמַד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, כִּי הַמְּאוּר שְׁבָה יַחְזִירְנוּ לְמוֹטָב (כְּדֵאִתָּא בְּמַדְרַשׁ אִיכָה בְּפִתְחֵתָא, אוֹת ב).

עַכְשָׁו מְצֵאתִי ב"מִשְׁנֵה בְּרוּרָה", שְׁפֶסֶק לְהַתִּיר לוֹ לִישָׂא כַּפָּיו, אִף שְׂאִינוּ מְדַקְדָּק בְּמִצְוֹת, אֲפִלּוּ בְּמִצְוֹת חֲמוּרוֹת בְּעֲרִיּוֹת, וְאִף שֶׁהוּא מְפָרְסֵם לְכָל בְּרַשְׁעֵתוֹ, עֵין שָׁם בְּסַעֲיָה הַנ"ל.

אִף דַּע, וְדִידִי, מַה שְׂאֵגִיד לָךְ, קִדְּם מְבֹאֵר בְּפוֹסְקִים כַּנ"ל, שְׁמַתָּר לְהַנְיִחוֹ לִישָׂא כַּפָּיו, וּמִמִּילָא דִּינוּ כִּכְהֵן שְׁעוּלָה רֵאשׁוֹן, שְׁתַּנִּיחַ לוֹ לִישָׂא כַּפָּיו, וְלַעֲלוֹת לַתּוֹרָה רֵאשׁוֹן, וְעוֹד — אִם יֵשׁ לוֹ זְכִיָּה בְּזֶה שְׂנוֹכְנֵס אֵל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ לְהַתְּפַלֵּל, קוּנָה קוּיִיתִי בְּעֵזֶר הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁבוּדָאֵי יָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה אֲמֵתִית כְּדָרְךָ אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, עַל-בֶּן, לְמַעַן הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, אֵל תִּתְקוּטֵט וְאֵל תַּעֲשֶׂה שׁוּם רַעַשׁ, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי כָּבֵד בְּרַחֲמֵי לָךְ, שְׁעַל-פִּי דִין מִתָּר כַּנ"ל, וּמְלַבֵּד זֶה סוּף כָּל סוּף יָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה מְרַבּוּי הַדְּבוּרִים שִׁישְׁמַע בֵּין אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, אָשֶׁר לוֹמְדִים דְּבָרֵי רַבְּנֵי ז"ל, הַמְּטַהֲרִים וּמוֹצְכִים אֶת כָּל הַטְּמָאִים שְׁבַעוּלָם וְכוּ'.

בְּן דַעְתִּי, וְאִם אַתָּה רוֹצֵה לְשַׁאֵל מִגְדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הַטּוֹב
בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה.

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד מְאֹד...

יט.

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִוֵּר לְיוֹם שְׁלִישִׁי, שְׁנִכְפַּל בּו "כִּי טוֹב", לְסֵדֶר וְיָחִי ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה אֶל כְּבוֹד חֲבֵרֵי הַיֶּקֶר, הַשּׁוֹתֵה בְּצִמָּא
דְּבָרֵי הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הַיֶּקֶר קִבְּלֹתִי בְּזֶה הַרְגֵעַ, חֲזַק וְאַמֵץ בְּתוֹרָה וּבְתַפְלָה בְּכָל
יוֹם, כִּי זֶה עֵקֶר הַתְּכֵלִית בְּזֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר, הַמְּלֵא צְרוּת וְיִסּוּרִים
וְהַרְפָּתָקְאוֹת, וְאַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר בּוֹרַח אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּכָל יוֹם,
אִז יִמְצָא מְרָגוּעַ לְנַפְשׁוֹ, אִף הַכֹּל עַל-פִּי הַהִקְדָּמוֹת הַנּוֹרְאוֹת שֶׁקִּבְּלָנוּ
מִרַבְּנוּ ז"ל, לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה מְאֹד, וְלִרְקֹד בְּכָל יוֹם, וְלִהְתְּבוֹדֵד עִמּוֹ
יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם דִּיקָא חַק וְלֹא יַעֲבֹר, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּפִשְׁטוּת
גְּמוּרָה כֹּל עֲנִיָּו, שְׁעוֹבְרִים עָלָיו בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, הַכֹּל לְכָל
תְּרַגִּיל עֲצָמְךָ לְפָרֵשׁ שִׂיחָתְךָ בְּפִשְׁטוּת גְּמוּרָה, וְאִז תִּחְיֶה חַיִּים
אַמִּתִּיִּים, חַיִּים נְצַחִים בְּזֶה הָעוֹלָם.

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

.כ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר וַיְחִי ה'יִתְשַׁכַּד.

חַיִּים, חֵן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ וַיִּשְׁיִגּוּ לְאַהֲבֵי, יְדִידֵי הַיָּקָר, הַשּׁוֹתֵה בְּצִמָּא דְבָרֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

דְּרִישַׁת הַשְּׁלוֹם קִבְּלָתִי בְּשִׂמְחָה עַל-יְדֵי וְכוּ' וְכוּ', אָחֵי! חֲזַק וְאַמֵץ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, כִּי זֶה הָעֵקֶר, וְגַם רָאָה לְחִזְק עֲצֻמָּךְ בְּכָל יוֹם בְּתַפְלָה וּבִבְקֻשָּׁה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וּבְזֶה הִרְגַע דְּבַרְתִּי עִם אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ דְּבוֹרִים אֲמִתִּים לְהִתְחַזֵּק בְּהַתְּבוּדוֹת בְּכָל יוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לְפַעַל כָּל מָה שְּׂאֲרִיכִים בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, כִּי הָאִישׁ הַזֶּה לִּבְקֻשׁ אוֹתִי לְבוֹא אֵלָיו, כִּי עוֹשֶׂה, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, בְּרִית לְבָנוּ הַנוֹלָד לוֹ לְמַזַּל טוֹב, וְהַזְכָּרְתִּי לוֹ, אֵיךְ שֶׁלִּפְנֵי שְׁתֵּי שָׁנַיִם לְעַרְףְךָ בָּא אֵלַי, וּמִמֶּשׁ בָּכָה לְפָנַי בְּשִׁכְרוֹן לֵב, שֶׁכָּכֵר עָבְרוּ לוֹ כְּמָה שָׁנַיִם אַחֲרֵי הִיּוֹתוֹ בֶּן עֶשְׂרִים, וְעַדִּין לֹא מִצָּא בַת זִוְגוֹ, וְעוֹרְרָתִי אוֹתוֹ אִזּוֹ תָּמִיד לְבִקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּרִצּוֹנוֹת וּבְכִסּוּפִים אֲמִתִּים, לְהִיּוֹת אִישׁ כָּשֶׁר וְלְהִיּוֹת הָאָדָם הַשְּׁלֵם, וְעַזָּר לוֹ אִזּוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, רַק עַל-יְדֵי תַפְלָה וּבִקֻּשָּׁה כְּאֲשֶׁר מוֹדָה בְּעִצְמוֹ, וְעַכְשָׁו, תְּהִלָּה לְאֵל, מְכַנִּים אֶת בְּנוֹ לְבָרִיתוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם אֲבִינוּ, חֲזַק וְאַמֵץ בְּשִׂמְחָה וּבְהַתְּבוּדוֹת.

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

.כא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי — עֲרֵב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, לְסֵדֵר שְׁמוֹת ה'יִתְשַׁכַּד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה אֵל כְּבוֹד חֲבֵרֵי הַיָּקָר, הַשּׁוֹתֵה בְּצִמָּא דְבָרֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר.

מכתבך היקר קבלתי, ושמתתי פעל כל הון, שהנך מתמיד בתורה הקדושה, ועוסק בעבודת השם יתברך על-פי דרכו של רבנו, הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, חזק ואמץ, ואל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כי זה חלקך לנצח נצחים, ותרגיל עצמך לומר בכל יום תהלים, שמסגל מאד לתשובה, כמו שאמר רבנו ז"ל (בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עג), עין שם; ומי יתן שנוצח לומר על-כל-פנים בכל יום, "יום" של תהלים, מלבד ה"תקון הכללי" שצריכים לומר בכל יום עם התפלה הקדושה דיקא, והשם יתברך יזכנו להיות מהפכת של הבעל תפלה הנורא והנשגב, שעסקה בתפלה, ועל-ידי-זה תהיה הגאולה במהרה בימינו, אמן בן יהי רצון!

ידידך הדורש שלומך...

כב.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר שמות ה'תשכ"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה לאהובי, חברי היקר, השוטה בצמא דברי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

דרישת שלומך קבלתי, וצר לי מאד על גדל התגברות הסמ"ך-מ"ם, שלקח עצמו עליכם, אף תדעו שגדול אדוננו רוב כחו, וצריכים לזכור מה שאמר רבנו ז"ל (תני-מוהר"ן, סימן רכט - דפוס חדש): נצחתי וננצחתי, מיין פייערל וועט שוין טלואין ביז משיח וועט קומען א כור, ויאבדו כל המתנגדים, ודבר אחד מדבריו הקדושים אל יאבד, ומה שמאמינים לזרק אתכם מהישיבה, מה בקך, האם חסרות ישיבות?

אם לא פה, תלכו למקום אחר, אין דארטן מאכן ברסלבר חסידים, כמו שאמר רבנו ז"ל: ווי איך וועל טאן איין טרעט וועל איך פארעקטן וכו', וכן פשג'שו את מוהרנ"ת ז"ל מברסלב אָמר: ווי איך וועל גיין וועל איך מאכן ברסלבר חסידים¹.

חזק ואמץ, חברי, יקירי, ואל תפל בדעתך משום דבר שבְּעוֹלָם.

ידידך הדורש שלומך...

כג.

בעזרת השם יתברך, אחר חצות, אור ליום ראשון לסדר נארא ה'תשכ"ד.

אף טוב וחסד ירדפו וישיגו את אהובי, ידידי הנקר, השותה בצמא דברי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

אחי, אהובי, חזק ואמץ! ואל תפל בדעתך משום דבר שבְּעוֹלָם, אשרינו ואשרי חלקנו, חבליים נפלו לנו בנעימים, שזכינו לידע מאור גנוז ונורא כזה, אשר רב העולם אינם זוכים לזה, ולנו העניינים והאביונים הרחוקים כל-כף כל-כף דיקא לנו נתגלה, "מאת ה' היתה זאת, היא נפלאות בעינינו" (תהלים קיח, כג), לפיכך אנחנו חייבים להודות ולהלל להשם יתברך בשירות ובתשבחות על גדל החסד חנם שעשה עמנו, והעקר להיות בשמחה תמיד "משונה פריילעך"², ולשקד מאד על דלתות ספרי רבנו ז"ל, עד שיהיו שגורים על פיך ממש בעל-פה, ואז טוב לך לנצח, ואף שיכריחו אותך להמנע

(ב) וְשֵׁם לְעֻזוֹת חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב.

(ג) הֵיכָן שְׂאֵשָׁה פְּסִיעָה שֵׁם אֲמָנוּן.

(ד) הֵיכָן שְׂאֵל אֵשָׁה חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב.

(א) שְׂמֵחִים בְּמִיחָד.

מללמד ספרי רבנו ז"ל, אל תשמע להם בשום אפן שבעולם, כי זה חלקך לנצח, באשר אתה בעצמך יודע, ויבדאי יתקננו רבנו ז"ל, כמו שאמר מוהרנ"ת ז"ל, ואדרבה מה שלקחו עצמם רק עליך, זהו סימן שאתה באמת "ברסלבר חסיד", ויש לך בליים טובים בעזרת השם יתברך, שתוכל לעלות מעלה מעלה בעבודת השם יתברך, אם תזכה במסירות נפש להשאר אצל רבנו ז"ל, ומה שאמר החולק, שרחמנות גדולה עליך, תאמר לו, שרחמנות גדולה עליו וכו', וגם מה שאמר שאתה שוטה וכו', אדרבה מזה רואים איך שהוא רחוק מאד מהאמת, כמו שאמר רבנו ז"ל (בספר המדות, אות אמת, סימן ל), וזו לשונו: "לפי הרחוק מהאמת בן מחזיק את הסור מרע לשוטה"; חזק מאד בתורה ובתפלה בכונת פרוש המלות על-כל-פנים, והעקר תרגיל עצמך לפרש שיחתך להשם יתברך, באשר ידבר איש עם רעהו, ובפרט עכשו שעובר עליך מה שעובר, ולבך נשבר מאד, ואתה נרדף גדול, עתה דיקא העת לזה, חזק ואמץ, וישמע השם יתברך את תפלתך ושיחתך, וכמו שכתוב (תהלים לד, ט): "קרוב ה' לנשברי לב ואת דבאי רוח יושיע".

הדורש שלומך באהבה רבה מאד מאד...

כד.

בעזרת השם יתברך, אור ליום ראשון לסדר נארא ה'תשכ"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה אל מעלת הבחור היקר, השותה בצמא דברי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

דרישת השלום קבלתי ושמעתי מה שעובר עליך בעתים הללו, ירחם עליך השם יתברך, ויטיב עמך להבא, והנה לחזקך ולאמץך

בְּנֹדָאֵי סִפְרֵי רַבְנֵנוּ ז"ל בְּיָדְךָ, הַפֶּה בָּהֶם וְהַפֶּה בָּהֶם דְּכֹלָא בָּהֶם —
 עֲצוֹת וְהַתְחַזְּקוֹת וְדַרְכֵי יִשְׂרָאֵל, אִיף לְעֹבֵר אֶת זֶה הָעוֹלָם הַמְּלֵא
 הַרְפֵּתָקָאוֹת וְכוּ', אִף כְּפִי שֶׁנִּתְעוֹרְרָה עֲכָשׁוּ אֶצְלָכֶם הַמְחַלְקֵת הַגְּדוּלָּה,
 אֲשֶׁר הִבְעַל-דָּבָר מִתְפַּשֵּׁט לְאַרְכּוֹ וּלְרַחְבוֹ וְלִמְנַע מִלְּהִתְקַרֵּב לְמֵאוֹר
 עֵינָיו, מְקוֹר חַיּוּתָנוּ, הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ,
 מִי יוֹדֵעַ מַה יִּלְד יוֹם, אִף הָעֶקֶר מִי שֶׁחִזַּק בְּאֱמוּנָה אֲמִתִּית בְּהִשָּׁם
 יִתְבָּרַךְ וּבְרַבְּנוּ ז"ל, לְדַעְתִּי אֵין שׁוֹם דָּבָר שֶׁבְּעוֹלָם שֶׁיִּכּוֹל לְהַפְרִידוֹ,
 אִף שֶׁיִּגְזְרוּ שְׂאֵסוֹר לָכֶם לְהַתְעוֹדַע עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ וְכוּ', הֲלֹא הִשָּׁם
 יִתְבָּרַךְ, מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וּמְכַל מְקוֹם יְכוּלִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו
 בְּשִׂיחָה — זֹו תִּפְלֶה וְהַתְּבוֹדְדוּת, לְפָרֵשׁ שִׁיחַתָּנוּ לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ,
 כְּאֲשֶׁר יִדְבַר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְהָעֶקֶר חִזּוֹק וְאֲמִץ, וְאֵל תִּפְלֵ בְּדַעְתְּךָ
 מִשׁוֹם דָּבָר שֶׁבְּעוֹלָם, וְקֹשֶׁר עֲצָמְךָ בְּכָל יוֹם אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְהַתְּפַלֵּל
 בְּכָל יוֹם הַתְּפִלוֹת בְּכֹנֶה עַל-כָּל-פְּנִים פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת, וּבְמַחִיאוֹת כְּפִים
 דִּיקָא, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְתְּקוּ כָּל הַדֵּינִים מִבֵּיתְכֶם (כְּמוֹכָא בְּלִקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן,
 חֶלֶק א', סִימָנִים מֵד, מֵה, מו), עֵינֵי שָׁם; וְיִשְׁלַח הִשָּׁם יִתְבָּרַךְ רְפוּאָה שְׁלָמָה
 לְאֹבִיב הַרֵב שְׁלִיט"א, וַיִּנַּחֵם אוֹתְךָ הִשָּׁם יִתְבָּרַךְ בְּזְכוּת רַבְּנוּ, אוֹר
 הָאוֹרוֹת, רַבִּי נַחֲמָן בֶּן שְׁמֵחָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, הַמְּנַחֵם הַכֹּל וּמְשַׂמֵּחַ
 הַכֹּל, וְעֲלִיו נֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ה', כט): זֶה יִנְחַם מִנֵּי מִמַּעַשְׂיָנוּ וּמִעֲצוּבֹן
 יְדֵינֵנוּ (לִקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ב, בְּסוֹף הַתּוֹרָה עַל הַפְּסוּק "וְאֶרְפָּאֵהוּ" וְכוּ',
 עֵין שָׁם); וְדִי לְמַבִּין.

יְדִידְךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

כה.

בְּעֶזְרַת הִשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וְאֶרָא ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה לְאַהוּבֵי, יְדִידֵי הַיִּקָּר, הַשּׁוֹתֶה בְּצִמָּא
 דְּבָרֵי הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

אָחִי, אַהוּבִי! חֹזֵק וְאַמִּץ בְּתוֹרָה וּבַתְּפִלָּה בְּכָל יוֹם בְּכוּנָה
עַל-כָּל-פְּנִים פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת, וְאֵל תּוֹפֵל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוּם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם,
אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׂאֵנוּ יוֹדְעִים מִצְדִּיק נוֹרָא וְנִשְׁגָּב כְּזֶה, הַמְּעוֹרָר
אוֹתָנוּ מִשְׁנַתְנוּ הַעֲמָקָה, לְבַל נִבְלָה זְמִינוּ בְּשִׁטּוֹת וּבַהֲבָלִים הַנְּהוּגִים
עִכְשָׁו בְּזִמְנֵי הַזֶּה, רַק נִשְׁתַּדֵּל לְהִתְקַרֵּב לַהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ בְּרִצּוֹנוֹת
וּבְכִסּוּפִים חֲזָקִים, וְעַל זֶה חוֹרֵק הַבַּעַל-דְּבָר שְׁנִי, וּמִלְבִּישׁ עֲצָמוֹ
בְּמִי שְׂמַלְבִּישׁ, לְמַנַּע וּלְעַכֵּב אוֹתָנוּ מִמְּקוֹר חַיּוּתָנוּ — הַנְּחַל נוֹבֵעַ
מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ.

אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת! כִּי הֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ אֶתְנוּ, וְתִשְׁתַּדֵּל לְלַמֵּד בְּכָל
יוֹם סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, כִּי זֶה עֵקֶר הַחַיִּים, אִף אֵין לָךְ יִפָּה מִהַצְּנִיעוּת,
שֶׁלְּבַל תִּדַּע מִזֶּה שׁוּם בְּרָיָה, בְּאִפְּן שֶׁלֹּא תִתְחַיֵּל עַל־יָד מַחְלָקָת, כְּמוֹ
שֶׁהִיא עַל חֲבָרֵי הַיְקָרִים, וְגַם תִּשְׁתַּדֵּל דִּיקָא לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם
אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, חֲבָרֵי הַיְקָרִים, אֲפִלוּ דְבוּרִים מוּעָטִים וְכוּ',
וְכֵן תִּרְאֶה לְבוֹא לְבֵית מְדַרְשָׁנוּ בְּשִׁבְת-קֹדֶשׁ עַל-כָּל-פְּנִים פְּעַם אַחַת
בְּסַעֲדָה שְׁלִישִׁית, וְלִדְעָתִי לֹא יִרְגִישׁ אִף אֶחָד מִהַחוֹלְקִים אִיפֹה וּלְאֵן
אִתָּה הוֹלֵךְ וְכוּ'.

יְדִידְךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

כו.

בְּעֶזְרַת הֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְרֵי וְאָרָא הִתְשַׁכְּ"ד.

חַיִּים, חֵן וְחֶסֶד וְכָל טוֹב סְלָה לְבַחֲרוֹר הַיְקָר, הַשׁוֹמֵה בְּצִמָּא דְּבָרֵי
הַנְּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ זְאִיר וְיִזְרַח.

דְּרִישַׁת הַשְּׁלוֹם קַבְּלָתִי, וְשִׁמְעָתִי מִה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם בְּעֵתִים

הללו, אשר הסמ"ך-מ"ם בעצמו חורק שניו עליכם, לעקר אתכם מאור נפשנו, מקור חיינו, הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, וזה סימן שכבר התחלתם ונכנסתם בשערי הקדשה, ועכשו פשאתם כבר סמוכים מאד, אזי עיניו לוטט ושניו חורק בהתגברות גדולה ונוראה מאד מאד, רחמנא לצלן (פמוכא בלקויט"ר מוהר"ן, חלק ב', סימן מח, ע"ן שם), לבלי להניח אתכם וכו', והנה לחזק אתכם, בודאי יש בידך ספרי רבנו ז"ל, הפך בהם והפך בהם דכלא בהם — עצות ודרכים והתחזקות, אשרי מי שיאחז בהם, ואז טוב לו לנצח, ואנו אין לנו רק פיניו, ולא, חס ושלום, לדבר מהם ולהתקוטט, חס ושלום, רק לפרש שיחתנו להשם יתברך, שירחם כבר עלינו וירחיב לנו גבולי הקדשה, כי "אין כחנו אלא בפה", כמו שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש שחר טוב, מזמור כב, ב), וצריך אתה לקבל בדעתך, שאפלו אם היית אתה בעצמך יודע מאמת נוראה ונשגבה כזו, וכל העולם היו מתנגדים עליך, היית צריך להתחזק בנגדם ולבלי להסתפל עליהם וכו'.

אחי! חזק ואמץ בתורה ובתפלה בכל יום בכונת פרוש המלות על-פל-פנים, ואל תירא ואל תחת משום בקיה שבעולם, כי השם עמך ואצלך וקרוב לך, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקויט"ר מוהר"ן, חלק ב', סימן ז) ואין שום יאוש בעולם כלל (שם, סימן עת, ע"ן שם), כי גדול אדוננו ורב כחו; אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לידע מאור פנה, אשר רב העולם אינם יודעים ממנו, ותרגיל עצמך לפרש שיחתך להשם יתברך בכל יום פאשר ידבר איש עם רעהו, והכל לכל תשיח והספר לפניו יתברך כל עניניך, ומה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות, ולגלות רצונך וכסופך בפה דיקא, ותמיד להיות בשמחה מאד מאד "משונה פריילעך"^א, ותרגיל עצמך לרקד בכל יום, ואז טוב לך לנצח.

...הדורש שלומך...

כז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וְאֵרָא ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה אֶל מַעֲלַת יְדִידִי, יְקִירִי, הַשּׁוֹתָה
בְּצִמָּא דְכָרִי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר
וַיִּזְרַח לְנִצְחָה נְצָחִים.

דְּרִישַׁת הַשְּׁלוֹם קְבֻלָּתִי, וְשִׁמְעָתִי מֵה שְׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ מִבֵּית וּמִבְחוּץ,
יִיטִיב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמָּךְ לְהַבְּא, וְהִנֵּה לְחֻזְקֶךָ וּלְאַמְצָךָ, בְּיָדָי כָּכָר
טְעָמָתָּ מִצּוּף נֵעַם דְּכָרִי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ,
אֲשֶׁר מַחֲיִים כָּל נֶפֶשׁ, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ
בְּנַעֲמִים, "מֵאֵת ה'" הִיָּתָה זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעִינֵינוּ" (תהלים קיח,
כג), אֲשֶׁר דִּיקָא פְּשׁוּטִים וְנִבְזִים כְּמֵנוּ נִזְכָּה לְהִתְקַרֵּב אֶל אוֹר קְדוֹשׁ
וְנוֹרָא וְנִשְׁבָּב מֵאֵד, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצִּפּוֹן מִשְׁשַׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, אֲשֶׁר
עֲלִיו נִאָּמַר (בְּרֵאשִׁית א, ד): "וַיִּרְא אֱלֹקִים אֵת הָאוֹר כִּי טוֹב", וַדְּרָשׁוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תְּגִינָה יב): וְלִמִּי גִנְזוּ? לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבוֹא וְכו',
וּבִשְׂבִיל זֶה מִתְּפַשֵּׁט כָּל-כֶּף הַבַּעַל-דְּבָר לְאַרְכּוֹ וּלְרַחְבּוֹ, לְמַנַּע וּלְעַכֵּב
מִלְּהִתְקַרֵּב אֵלָיו, זְכוּרוֹנוֹ לְבְרָכָה, כִּי זֶהוּ עֵצָם בְּגֵרוֹנוֹ וְכו' וְכו'.

כִּידוּעַ בְּכַמָּה תוֹרָה וּתְפִלָּה רַבֵּנוּ ו"ל מְזַכָּה אוֹתָנוּ, אֲשֶׁר לוֹלֵא
רַבֵּנוּ ו"ל, מִי יוֹדֵעַ מֵה הִנֵּה נַעֲשֶׂה עִמָּנוּ, חֻזַּק וְאַמִּץ. אַחֲרֵי אֵל תִּירָא
וְאֵל תִּתַּח! כִּי "גְדוֹל ה'" וּמִהַלֵּל מֵאֵד וְלַגְדִּלְתוֹ אֵין חֲקֵר" וְכו' (תהלים
קמ"ה, ג), וְלֵא יַעֲזֹב אוֹתוֹךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, חֵם וְשִׁלּוֹם, רַק תִּרְגִּיל עֲצָמְךָ
לְפָרֵשׁ שִׁיחַתְךָ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ,
וּתְפַרֵּשׁ לְפָנָיו כָּל צְרוּחֶיךָ הַמִּרְבּוֹת, וְהַמְּנִיעוֹת וְהַעֲכֹבִים בְּרוּחַנִּיּוֹת
וּבְקִשְׁמִיּוֹת, וְאֵד טוֹב לְךָ לְנִצְחָה, וּכְבֹד הִנֵּה לְעוֹלָמִים, אֲשֶׁר עַל כָּל
אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ שִׁיחֵיו, עֵבֵר מֵה שְׁעֵבֵר בְּתַחֲלַת הַתְּקַרְבוֹתוֹ
— מְנִיעוֹת וְצָרוֹת הַרְבֵּה מֵאֵד מִבֵּית וּמִבְחוּץ, וּמִי שֶׁנִּפְשׁוּ מִסְגָּלַת

ביותר לדברי רבנו ז"ל, שיש לו כלים טובים בעזרת השם יתברך, עליו עוברות יותר ויותר מניעות, למנוע ולעכב אותו מהצדיק האמת, וצריכים למסירות נפש דיקא לכנס בפנים (עין היטב בלקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נא) והבן מאד; אשרי מי שיחזק עצמו בעתים הללו, וטוב לו לנצח, גם תרגיל עצמך להיות בשמחה דיקא בפנים שוחקות "משונה פריילעך"^א, ולרקוד בכל יום, כי, תהלה לאל, יש ויש לנו על מה להיות בשמחה ולרקוד, כי יש לנו רבי צנה (שיחות הר"ן, סימן קעז, עין שם).

דידך הדורש שלומך...

כח.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון קסדר וארא ה'תשכ"ד.

ששון ושמחה ישיגו ויגיעו אל האברך היקר לי מאד, הפוסף להכנס אל חדרי הקדשה על-פי דרך האמת, שקבלנו מהנחל נובע מקור חכמה מסוד שלש ראשונות דעתיק וכו' ... גרו ואיר ויזרח.

אתנו החיים והשלום, ואקוה שגם עם מעלתו הטוב, והכל על נכון, ואודות שבקש ממני לכתב לו דברי התחזקות, הלא כל ספרי רבנו ז"ל בידך, הפך בהם והפך בהם דכלא בהם — כל אשר תשאל נפשך, עצות ודרכים והתחזקות בעבודתו יתברך שמו, שנה העקר, כי העקר לאדם בזה העולם הוא רק התחזקות, כפי שעובר על כל אחד בפרטיות, ואי אפשר לחיות כלל בלי התחזקות, ועקר ההתחזקות מקבלים מהנחל נובע מקור חכמה, וכותו יגן עלינו, אשר בלעדיו איני יודע איך יכולים לחיות, ואם תאמר, הלא רב העולם "זענען נישט קיין ברסלבער חסידים"^א, וחיים? אחי, חביבי, אם

(א) שמח במחור.

(א) אינם חסידו בקטלב.

תסתכל עליהם בעין אמת תראה "דאס איז נישט געלעבט", ודי לחכימא, כי עסקי עולם הזה יכולים למרר מאד את חיי האדם בפרט בעתים הללו בעקבתא דמשיחא, אשר החצפה יסגי, וכל מי שחצוהו ביותר מרויח בעתים הללו וכו', אף אנו אין לנו כי אם הדבורים האמתיים שקבלנו מצדיקי האמת (אבות ו. י): "בשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות", "און אויף נישט רייכע שטייכער, און שיינע מעבל", "אלא תורה [ותפלה ומצוות] ומעשים טובים", אמת שבין כך ובין כך טוט זיך וואס עס טוט זיך עס גייט איבער, טייערער ברודער, על כל אדם בזה העולם עובר לא רק עלינו העניים, ואשרינו ואשרי חלקנו, שנתפסנו על דברי תורה, שכל הצרות והיסורים שלנו הם — שאין אנו יכולים להתפלל וכו' וכו', ולעסק בעבודתו יתברך, ולהיות פרצונו, מה היה אם, חס ושלום, חס ושלום, היינו משקעים בהבלי העולם הזה און זיין ווייט פון אמת'ן ישוב הדעת", רק להשתדל לבנות בחמר ובלבנים קשיות ומרירות פיתום ורעמסס און מקנא זיין דעם צווייטן, ולנסע נסיעות למרחקים להשתדל להרחיב המשא ומתן, ולהפקיר עצמנו מהעולם הזה והעולם הבא לגמרי, ובלי ספק שהפעל-דבר רעדט צו' להונות ולגנב ולגזל שטילערהייט, וסובבים נעים ונדים זמים וחדשים נישט געדאווענט און נישט געלערנט פידוע און אפלו נישט געגעסן און געשלאפן געהעריגט, כמובן רק לחשב מחשבות להרחיב גבולות, וכך אין האדם מסתכל על עצמו כלל, כי ער איז שוין אין דעם בעל דברים לאפעס וואס מער ער וויל מרחיב זיין המשא ומתן שלו' ונכנס

(ב) זה לא נקרא לחיות.

(ג) וגם לא אלו הבתים העשירים וההרטים היפים.

(ד) נעשה מה שנעשה ועובר (על האדם), אחי הנקר!

(ה) ולהיות רחוקים מישוב הדעת אמתי.

(ו) ולקנא בשני.

(ז) מפתה.

(ח) בהצנע.

(ט) לא מתפללים בראוי, לא לומדים פידוע, ואפלו לא אוכלים ולא ישנים כמו שצריך.

(י) הוא כבר בידי הפעל-דבר ורוצה בפה שיותר להרחיב את המשא ומתן שלו.

בחובות יותר גדולים, וממילא צריך לנסע למרחקים עוד יותר, והכל מתלבש עצמו במצוות שתהיה לו פרנסה, ועל-ידי-זה? הנה לך פנאי ללמד... אוי, ובבית מניח אשתו ובניו, והוא מטלטל און ווער זאגט נאך ווען ער איז זיך מסבב מיט שווינדלערא, שגננס בדינים ובמשפטים, ועובר עליו מה שעובר וכו' וכו', אוי, אלו הם חיי הכלי העולם הזה, ואין אדם נקי מזה, אחד מעט ואחד הרבה, ועל כלם עובר בכלליות כל זה, היעלה על הדעת לקנא באיש כזה, שאין לו שום חיים אפלו בעולם הזה?! אף שיש לו דירה יפה ורהיטים יפים וכל הכלי הכלים, אדרבה צו די אלע באדארף ער האבן גרעסערע הוצאות ואין לו, באדארף ער זיך וואלגען נע ונדי, מכל שכן בעולם הבא מאומה לא ישא בעמלו וכו' וכו'.

עכשו למה תהיה כל-כך בקטנות הדעת, ותאמר שדיקא מפני שאתה מקרב וכו' עובר עליך כך, ואם היית כלאמערשטי מערב עם הבריות, הנה לך כבר הכל; אוי, אחי, צר לי מאד עליך, שמגדל צרותיך תדבר שטיות פאלו, אם היית בא אלי היית רואה את גדל הדחקות והעניות שיש אצלי, ואיך שאני מסבב בחובות עצומים מאד, ואף-על-פי-כן אין אני מיאש עצמי בכחו של הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, אמת שצריכים הרבה להתפלל אליו ותברך, שיעזור בכל מה שצריכים בפרטיות, ולפרש שיחתו בכל יום על כל דבר בפרטי פרטיות, ודיקא אם האדם עני ואביון, שבור ומשבר, נתקבלת תפלתו, כמו שכתוב (ישעיה נז, טו): "מרום וקדוש אשכון ואת דבא" וכו', וכמוכא בזהר (פרשת בלק, דף קצה) על הפסוק (תהלים קב, א): "תפלה לעני כי יעטף". שתפלתו עושה עטיפה לכל התפלות ומעלה אותם, עין שם: אף היעלה על הדעת לקנא באדם, אף שיש לו כלאמערשט כל טוב, אף מסבב בהכלי העולם הזה?!

(א) ומה גם כשהוא מסבב ברמאים.

(ב) אדרבה לכל זה הוא צריך להוציא הוצאה יותר גדולה ואין לו, הוא צריך להתגלגל נע ונד.

(ג) כביכול.

אָחִי! כַּלֵּךְ מִדְרֹךְ זוֹ, וְאִם הִיְתָה אֲמוּנָתְךָ בְּשִׁלְמוֹת, הִיִּית רֹאֵה, שְׂאִין הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עֲזוֹב אוֹתוֹנוּ אִף בְּעֲנִיּוּתֵינוּ, שְׂזֵה כָּבֹד כְּמֵה שָׁנִים שְׂאֲנוּ חַיִּים אוֹן פּוֹן וְאוֹס? רַק בְּחֶסֶדְךָ יִתְבָּרֵךְ, אִף שְׁלֵא הִזֵּה לְךָ בְּשֵׁר בְּכָל יוֹם, מֵה בְּכָךְ? וְעוֹט זַיִן וְוִינְצִיגֶער פֶּאר דִּי וְעוֹרִים אִין קַרְרִי, וְהַבֵּן.

אַתָּה יוֹדֵעַ בְּמֵי צְרִיכִים לְקַנֵּא בַּבְּחִינַת "קִנְאַת סוֹפְרִים" וְכוּ'? בְּאַמְתֵּער "בְּרֶסֶלְבֵר חֶסֶיד", שֶׁהוּא תְּמִיד בְּשִׁמְחָה, אִף שְׂעוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׂעוֹבֵר בְּרוּחַנִיּוֹת וְגִשְׁמִיּוֹת, וְרוֹקֵד בְּכָל יוֹם, וּבִין כֶּף עוֹסֵק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּתוֹרָה בְּהֶרְבֵּה שְׂעוּרִים קְבוּעִים: תַּנְ"ךְ, מִשְׁנֵיּוֹת, גְּמֵרָא, שְׁלַחֲזֵן עֲרוּף, סִפְרֵי רַבְנּוּ ז"ל, סִפְרֵי הַזִּיכָר וְהַתְּקוּנִים, כְּתָבֵי הָאֲרִיז"ל וְכוּ' וְכוּ', וְעוֹסֵק הֶרְבֵּה בַּתְּפִלָּה, שְׁלֵשׁ הַתְּפִלוֹת וְתַקּוּן חֲצוֹת בְּכָל לַיְלָה, וְאוֹמֵר הֶרְבֵּה תְּהִלִּים בְּכָל יוֹם וְ"לְקוּטֵי תְּפִלוֹת" וְ"תַקּוּן הַכְּלָלִי", וְעַל כָּלֵם מִתְּבוּדָד בְּכָל יוֹם שְׂעוֹת הֶרְבֵּה, וּמִפְרָשׁ שִׁיחַתוֹ לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, וּמִסְפֵּר דְּחִקוֹ וְטְרִדוֹתָיו, וּמֵה שְׂעוֹבֵר עָלָיו וְעַל בְּנֵי בֵיתוֹ, הַכֹּל לְכָל יוֹסֵפֵר בְּפֶרְטִיּוֹת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יִדְבֵר אִישׁ עִם חֲבֵרוֹ, וּמִבְּקֵשׁ מֵאֲתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׁיִרְחַם עָלָיו בְּאַמְתֵּ וְיִרְחִיב גְּבוּלוֹ בְּרוּחָנִי, וּכְמוֹ-כֵן בְּגִשְׁמֵי בְּפֶרְנֶסְתּוֹ, וְיִשְׁלַם חוֹבוֹתָיו, וְלִבֵּל יִהְיֶה עוֹד בְּעַל חוֹב וְכוּ' וְכוּ', וְאִזּוּ בְּלֵי שׁוּם סִפְק תְּשׁוּעַת ה' בְּהֶרְבֵּה עִין, שֶׁהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ עוֹזֵר הֶרְבֵּה, וּמִרְחִיב הֶרְבֵּה בְּפֶרְנֶסְהוּ, כְּאֲשֶׁר כָּבֹד רְאִינוּ הֶרְבֵּה נִסִּים וְשׂוּדוֹד הַטְּבַע, וְכֵן רְאוּ הֶרְבֵּה מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָאֲמִתִּיִּים, שְׁלֵא הִזֵּה לְהֵם לְחֵם לְאַכֵּל מִמֶּשׁ בְּפִשִּׁטוֹת, וְהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ עוֹזֵר בְּכָל יוֹם וְאוֹס מִבְּעַדְאָרְךָ נוֹיִטִיג — גִּיבֵט עָרִי; אָחִי! אַל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ, וְתַתְּחִיל מִחְדָּשׁ, דָּאֵס הֵיִיסְט אַ לְעֵבָן אֲפֵלוּ אוֹיְךָ דִּי וְעוֹלֵט וּמְכָל שְׂפֵן בְּעוֹלָם הַבָּא, וְאוֹס עֵס וְוֹאֶרְט אוֹיְךָ אִיְהֵסִי, עִין לֹא רְאֵתָה וְכוּ'.

יְדִידְךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד מְאֹד
וּמְצַפֶּה לְשִׁמְעַת הַטּוֹב מִמֶּךָ...

(ד) וּמִמָּה?

(ה) הִזֵּה פְּחוֹת לְתוֹלְעִים בְּכָבֹד.

(ו) בְּחֶסֶד בְּרֶסֶלֶב אֲמִתִּי.

(ז) מֵה שְׂנַחוּץ הוּא נוֹתֵן.

(ח) זֶה נְקָרָא חַיִּים אֲפֵלוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמְכָל שְׂפֵן בְּעוֹלָם הַבָּא מֵה שְׂמִיחָה לוֹ.

כ.ט.

בְּעִזְרוֹת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, אור ליום שני לסדר נארא ה'תשכ"ד.

חיים, חן וחסד ירדפו וישיגו לאהובי, חברי היקר, השוטה בצמא
דברי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו ואיר ויזרח.

שלום וברכה וכל טוב סקה.

חוק ואמץ! אל תירא ואל תחת משום בריה שבעולם, כי השם
עמך ואצלך וקרוב לך, כי מלא כל הארץ כבודו, והכל עצם חיות
אלקותו, אין שום מציאות בלעדיו יתברך, והעקר בכח ובזכות
הצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, שאנו חסים
בצלו — צלא דמהימנותא^א, אשר הוא מקור האמונה, ועקר שלמות
האמונה נתגלה רק על ידי הצדיק האמת כמובא (בלקוטי מוה"ר ז', חלק
א', סימן ז', עין שם) וכן בלקוטי תניינא (סימן ח) התורה האחרונה, שאמר
רבנו ז"ל בראש השנה תקע"א באומן, שהיא בעין צנאה לאנשי
שלומנו כמובן מדברי מוה"ר ז"ל, שצריך מאד מאד להתקרב
אל הצדיק האמת לאמתו, ועל ידו נזכה לברור המדמה, שלמות
האמונה הקדושה, עין שם; ועין בלקוטי הלכות (חשן משפט, שלוחין,
הלכה ה), שפרכה לדבר ברוח קדשו על התורה הזאת איך שעקר
שלמות האדם היא רק אם מקרב לצדיק האמת, והעקר הוא לא
הגוף הגשמי רק רוח הקדש והדעת שלו, הגנוזים בספריו הקדושים,
וצריכים לחפש בכל יום בספרים הקדושים, עין שם; ותשתדל בכל
האפשרויות ללמד ולעין בהלכה זו, ואז טוב לך לנצח.

אשרינו ואשרי חלקנו, שיש לנו דבורים כאלו, המחיים ומנחמים
אותנו מאד, והעקר חוק בשמחה, וקשר עצמך בכל יום בפה מלא

אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְתַתְּמִיד מֵאֵד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּבְחַפְּזָהּ בְּכַוְנָה רַבָּה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמֶךָ...

ל

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר נֶאֱרָא ה'תשכ"ד.

חַיִּים, חֵן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ וַיִּשְׁיִגּוּ לְאַהוּבֵי, יְדִידֵי הַיָּקָר, הַשּׁוֹתֵה בְּצִמָּא דְבָרֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם וְכֹל טוֹב סְלָה, חֶזֶק וְאַמֶּץ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כְּאֲשֶׁר הוֹרָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שֶׁהוּא מַעֲיֵן הַנוֹבֵעַ וּמִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם, וְזָכָא חוּלְקִיָּה דְמֵאֵן דְּאִשְׁתַּכַּח בְּהַאי אֲדָרָא קְדִישָׁא עֲלָא דְאֵנָן בֵּיהּ, וְזָכָא חוּלְקִיָּה בְּעֲלָמָא הַדִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי, דְאֵנָן יִתְבִּין בְּקַדְשָׁהּ עֲלָא, אֲשָׁא קְדִישָׁא סַחַר לְיָא, שֶׁהוּא אוֹר רַבְּנוּ ז"ל.

אֲשֶׁרִינוּ מַה טוֹב חֲלַקְנוּ וּמַה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, וְהַעֲקָר לְאַחֵז עֲצֻמוּ בְּזָה הָאוֹר, וְהוּא עַל-יְדֵי שְׁלֵשׁ הַבְּחִינּוֹת שְׁיִשׁ בְּהַתְקַרְבוֹת לְצַדִּיק הָאֱמֵת:

- א. לְלַמֵּד בְּשִׁקְיָה רַבָּה בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים.
- ב. לְתַת צְדָקָה לְכָל הַעֲנִינִים הַשִּׁיכִים לְרַבְּנוּ ז"ל, כְּמוֹ לְבֵית מְדַרְשָׁנוּ וְלְדַבֵּר הַדְּפָסָה, שֶׁהוּא כְּמוֹ שְׁנוֹתָנִים לְרַבְּנוּ ז"ל בְּעֲצֻמוֹ.
- ג. לְהַתְּבוֹדֵד בְּכָל יוֹם, וּלְפָרֵשׁ שִׁיחַתוֹ בְּיַדֵּי דְבָרִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ

(א) אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ שֶׁל זֶה שְׁנִמְצָא בְּאִסְפָּה הַקְּדוּשָׁה וְהַעֲלִינָה שְׁאֵנוּ בַּהּ, אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, שְׁאֵנוּ יוֹשְׁבִים בְּקַדְשָׁהּ עֲלִיוְנָה, וְאֵשׁ קְדוּשָׁה מְסוּבְּכַת אוֹתָנוּ.

על כל מה שעובר עליו.

ועל-ידי כל זה נזקה להרים את המלכות דקדושה לידע, להודיע ולהודיע שיש בורא כל העולמים ותברך שמו לעד ולנצח נצחים, והכל בהשגחה פרטית לטובתנו הנצחית (עין היטב בתורה ד', חלק א', ובפפראות לחקמה על זה).

ידידך הדורש שלומך...

לא.

בעזרת השם ותברך, אור ליום שלישי, שנכפל בו "כי טוב", לסדר נארא ה'תשכ"ד.

שלום וברכה וחיים טובים וארפים והמתקת הדינים וחולו על ראש חברי, ידידי ואהובי, השוטה בצמא דברי הנחל נובע מקור חקמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

אקנה שהיתה לך הנאה והתחזקות גדולה ממכתבי שכתבתי לך, בן יעזר השם ותברך, שנוקה להתקשר יחד תמיד בקשר אמיץ וחזק, ולשאב ביחד מהנחל הנובע מקור חקמה, זכותו יגן עלינו, שמתחדש בכל יום, והעקר אצל מי שעוסק בדבריו הקדושים, אשרינו ואשרי חלקנו שזכינו לידע מנהר כזה, המטהר מכל הכתמים, אשר אמר: "דופיט אויף מיר איך האב ברייטע פלייצעס"^א (עין בעלים לתרופה); טוב להודות לה' על כל החסד שעשה עמנו, אחרי שהפלטתם, שהם פת המתנגדים, סותמים את הבארות הנובעים מים חיים, ולנו העניים והאביונים, הרחוקים כל-כף כל-כף מהשם ותברך, לנו דיקא נתגלה האור הגנוז הזה, מה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו; חזק ואמץ, אחי! לשאב בכל יום מהנהר הזה, ואז טוב לך לנצח.

ועקר הכל להיות בשמחה תמיד, ולרקוד בכל יום דיקא, כי סוף כל סוף תהיה מפלה גדולה למתנגדים אפלו בזה העולם, מפל שכן מה ששמחה להם בעלמא דאתי, השם יצילנו וכו', ואנחנו בשם השם גלף לעסק בתורה בכל יום בהתמדה רבה מאד — תנ"ך ומשניות, גמרא ושלחן ערוך, ועקר הכל — ספרי רבנו ז"ל: "לקוטי-מוהר"ן" ו"לקוטי-הלכות" וכו', וילהתפלל שלש-התפלות בכונה מאד, על-כל-פנים פרוש המלות ומחיאות הכפיים דיקא, ואמירת תהלים ולקוטי-תפלות, ונראה דבר מי יקום.

ידידך הדורש שלומך באהבה רבה מאד מאד...

לב.

בעזרת השם יתברך אור ליום שלישי לסדר נארא ה'תשכ"ד.

שלום וברכה והרחבת הדעת וכל טוב סלה לידידי היקר, השותה בצמא דברי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

אחי! חזק ואמץ בעבודת השם יתברך, כי כל תנועה ותנועה שאמה נוטה לעבודת השם יתברך, יקרה אצלו יתברך מאד מאד, ואל תפל בדעתך משום דבר, בפרט מהבלבולים והמחשבות הזרות שבאות בחוף התפלה דיקא, כמוכא (בלקוטי-מוהר"ן, חלק א' סימן ל. ע"ן שס), רין תשפדל להתפלל בכונה פרוש המלות על-כל-פנים, אשרינו ואשרי חלקינו, שאנו יודעים מאור הצדיק האמת, והתמיד מאד בלמוד התורה הקדושה, ואל יחסר לך יום אחד מפל למיד מללמד שעור בגמרא ושלחן ערוך, גם תסים בכל שבוע פרשת השבוע עם פרוש רש"י, וכן תאמר בכל יום קצת תהלים, ותלך בכל

יום למקנה בבקר דיקא, ואז טוב לך לנצח.

הדורש שלומך...

לג.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר נארא ה'תשכ"ד.

שלוש וברכה, חיים טובים, ישועות ונחמות והמתקנות הדיינים
לאהובי, ידידי הקר, השוטה בצמא דברי הנחל נובע מקור חכמה,
זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

אהובי, אחי הקר! חזק נאמץ בעבודת השם יתברך כאשר
הורה לנו מאור עינינו, הצדיק האמת, בספריו הקדושים, הפך בהם
והפך בהם דכלא בהם — עצות והתחזקות ודרכים אמתיות, איך
להגיע אל התכלית האמתית, ואל תירא ואל תחת משום ברך
שבעולם, כי ה' עמך ואצלך וקרוב לך, ועקר כל המחלקת הוא
לרחק את מי שאינו ראוי לינק מאור האורות הזה, אשר הוא אור
נעלם ונגזר מרב העולם, אשרינו ואשרי חלקנו ומה נעים גורלנו (עין
לקוטי התלכות, ארבע חיים, חלק א', תפלין, הלכה ד), ולמד את כל ההלכה,
ואז טוב לך לנצח. ועקר הכל — להיות בשמחה מאד, ולהתחזק
בכל יום מאד, ותרגיל עצמך להתבודד ולפרש שיחתך להשם יתברך
על כל מה שעובר עליך בכל יום, ולית רעותא טבא דאיתאבידי, כי
כל תנועה ותנועה שאמה מנתק עצמך להשם יתברך, קרה בעיניו
יתברך מאד מאד, ואם תשקד בכל יום בספרי רבנו ז"ל, בפרט
בספר "משיבת נפש" ובספר "השתפכות הנפש", אז טוב לך לנצח,
שתזכה להגיע למדרגות רמות בעבודת השם יתברך וכו'.

ידידך הדורש שלומך...

לד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׂשׂוּי — עֶרְב־שַׁבַּת־קִדְשׁ, לְסֵדֶר וְאֶרָא ה'תַּשְׁכַּח"ד.

שְׂשׂוּי וְשִׁמְחָה וְכָל טוֹב סֵלָה אֶל מַעֲלַת יְדֵי הַיָּקָר, הַשְׂוֹתָה
בְּצִמָּא דְבָרֵי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יֵאִיר
וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ נְצֻחִים.

אָחִי! חֹזֵק וְאֶמֶץ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּאֲשֶׁר קִבְּלָנוּ מִמָּאוֹר
עֵינֵינוּ, הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, כִּי זֶה עֶקֶר הַתְּכָלִית,
כְּמוֹ שְׂאֵמֶר הַתַּנְּא הַקְּדוֹשׁ (אֲבוֹת ה. י.): "אֵין מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם לֹא כֶּסֶף
וְזָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֲלֵא תוֹרָה [וּיְמִצּוּתוֹ] וּמַעֲשִׂים
טוֹבִים"; וּבִפְרָט שְׂאֵמֶה עֶכְשָׁו עוֹד בְּכַחְרוּתָךְ, אֲשֶׁר אֵין עֲלֶיךָ עַל
פְּרִנְסָה וְכְדוּמָה וְכו', צְרִיף אַתָּה בְּיוֹתֵר לְשִׁקֵּד עַל דְּלִתוֹת הַתוֹרָה
עַל־פִּי דְרָפוֹ שֶׁל רַבְּנוּ י"ל, לְהַתְּחִיל וְלִגְמֹר שְׁעוּרִים קְבוּעִים בְּכָל יוֹם:
תַּנְּ"ף, מְשֻׁנּוּת, גְּמָרָא וּפּוֹסְקִים וּסְפָרֵי רַבְּנוּ י"ל וְכו', וְלִלְמַד
בְּסֵדֶר דִּיקָא כְּפִדּוּעַ לָךְ (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן עו, עִין שֵׁם הַיֵּטֵב).

וְעֶקֶר הַכֹּל — שְׁתַּרְגִּיל עֲצֻמָּךְ בְּעִבּוּדַת הַתְּפִלָּה, שְׁעוּמְדַת בְּרוּמוֹ
שֶׁל עוֹלָם — לְהַתְּפַלֵּל בְּכִנּוּת פְּרוּשׁ הַמְּלוּת, עַל־כָּל־פְּנִים שְׁלֹשׁ־
הַתְּפִלוֹת בְּכָל יוֹם, גַּם תֹּאמֶר תְּהִלִּים בְּכָל יוֹם, וּקְצַת "לְקוּטֵי־תְּפִלוֹת",
וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוֹת הַתְּבוּדוֹת — לְפָרֵשׁ שִׁיחְתָּךְ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּמִקּוֹם
מַצְנֵעַ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רַעְהוּ, וְתִשְׁקֹד בְּזֶה בְּכָל יוֹם, כִּי, תְּהִלָּה
לְאֵל, יֵשׁ לָךְ כָּלִים טוֹבִים, וְאַתָּה יְכוֹל לְהַתְּעַלּוֹת מֵאֵד מֵאֵד בְּעִבּוּדַת
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִם תִּרְצֶה בְּרִצּוֹנוֹת וּבְכִסּוּפִים חֲזִיקִים, כִּי זֶה הָעֶקֶר, כִּי
הָעֶקֶר הוּא הַרְצוֹן, וְעַל־יְדֵי הַרְצוֹנוֹת הָאֲמִתִּיִּים, אַתָּה יְכוֹל לְהוֹצִיא
מִהַכֹּחַ אֶל הַפֶּעַל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סו, עִין שֵׁם), וְעַל כָּלֵם תְּהִיָּה
בְּשִׁמְחָה, כִּי, תְּהִלָּה לְאֵל, יֵשׁ וַיֵּשׁ לָנוּ עַל מַה לְשַׁמְחַח כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ,
שְׂזִכֵּינוּ לְהַתְּקַרֵּב אֶל הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, אֲשֶׁר

אין למעלה מזה, ואל תכנס בוכוחים עם שום אדם שבעולם אודות דבר רבנו ז"ל: "דום לה' והתחולל לו" (תהלים לו, ז), "והוא יפיל לך חללים" (גטין ז, א), (עין כל זה בסימן ו, לקוטי-מוהר"ן, חלק א'), ותשתדל ביותר להפיץ דעת רבנו ז"ל בין חבירי היקרים, לקיים (שמות א, יב): "בן ירבה וכן יפריץ", ובפרט למכר להם בהצנע הספרים הקדושים: "משיבת נפש" ו"השתפכות הנפש", והם ספרים יקרים מאד, ואשרי ר' אלטר מטעפליק ז"ל, שזכה וזכה את הרבים, כי הרבה אנשי שלומנו התקרבו לדעת רבנו ז"ל על-ידי הספרים הללו, וזכו למה שזכו עין לא ראתה וכו'.

ידידך הדורש שלומך...

לה.

בעזרת השם ותפלו, מוצאי-שבת-קדש לסדר נארא ה'תשכ"ד.

החיים והשלום וכל טוב סלה לידידי, אהובי, הבחור השותה בצמא דברי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו ואיר ויזרח.

אחי! חזק ואמץ בתורה ובתפלה, ואל תפל בדתך משום דבר שבעולם, ואף שלא יכלת לעמד בנסיון, והבעל-דבר הכריח אותך לחתום, חס ושלום, חס ושלום, נגד רבנו ז"ל, אף-על-פי-כן תדע מאמר רבנו ז"ל (שיחות-סד"ן, סימן א): גאט איז גרויס מען ווייסט גארנישט וכו', כי לגדלתו אין חקר ולא בלו רחמיו, ועל-כן תתחיל מחדש להתקרב להשם ותברך על-פי דרכו של הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, להיות תמיד בשמחה, אף שעובר עליך מה שעובר, אל תפל בדתך, כי על כל איש פשר עובר וכו', כי ברישא

חֲשׂוּכָא וְהָדָר נְהוּרָא² (שְׁבַת עו:).

ועקר הכל — תרגיל עצמך ליחד לך מקום שאין שם בני-אדם, ותפרש שיחתך להשם יתברך, באשר ידבר איש עם רעהו, ואם תהיה חזק בזה, תזכה להתקרב אל השם יתברך בשלמות, כי העקר בזה העולם, המלא צרות ויסורים ומגיעות והרפתקאות וכו', הוא רק שמחה והתבודדות, ורק על-ידי שני היסודות האלו, יכולים לעבור בשלום את זה העולם, בכחינת (קהלת ז, יח): "טוב אֲשֶׁר תֵּאָחַז בְּזֶה, וְגַם מִזֶּה אַל תִּנַּח אֶת יָדְךָ, כִּי יֵרָא אֱלֹקִים יֵצֵא אֶת כָּלֶם", ועל-ידי שמחה והתבודדות יכולים לזכות להנצל מתאונת נאוף ומכפירות ואפיקורסות, דכתיב (במדבר טו, לט): "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" וכו', ודרשו חכמינו הקדושים (ברכות יב:): אחרי לבבכם — זו מינות... ואחרי עיניכם — זה הרהור עברה; ואיתא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן קסט): מי שהוא בשמחה תמיד, על-ידי זה השם יתברך בעצמו שומר אותו מפגם הברית, וכן תפלה והתבודדות הן ענין אמונה (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן ז, עין שם), שמאמין שיש בורא כל העולמים יתברך שמו, ומשגיח בהשגחה פרטית, ושומע תפלת כל פה.

אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתקרב אל אור נורא ונגנוז בזה, "ובנודאי יתקננו רבנו" כמו שאמר מוהר"ן ז"ל, טוב להודות להשם יתברך על כל החסד שעשה עמנו, כי זוהי זכות גדולה לנשמה, שיודע האדם מרבי קדוש ונורא בזה וכו'.

ידידך הדורש שלומך...

לו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אור ליום ראשון לסדר בא ה'תשכ"ד.

חיים, שלום ובְּרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה אֶל אֶהוּבִי, אָחִי וַיְדִידִי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִהַמְעֵינָן הַיּוֹצֵא מִבֵּית ה', הֲלֹא הוּא נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ, מְסוּד שְׁלֹשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דַּעֲתִיק וְכוּ' ... נְרוּ יֶאֱיִר וַיִּזְרַח.

אֶהוּבִי, אָחִי! שְׁמַחְתִּי כַּעַל כָּל הוֹן, שֶׁהֵנָּךְ שׁוֹקֵד עַל סִפְרֵי רַבְנוּ ז"ל, וְאַתָּה עוֹסֵק בְּהַתְּבוּדוֹת, אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֶי חֲלֻקָּךְ, חֲכָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנְעִימִים וְכוּ', זֶהוּ חֲלֻקָּךְ לְנִצָּחַת, חֲזַק וְאַמֵץ יוֹתֵר וַיּוֹתֵר בְּכָל יוֹם, הֵן בְּסִפְרֵי רַבְנוּ ז"ל וּבִפְרָט "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", וְהֵן בְּהַתְּבוּדוֹת — שְׁזָהוּ הַעֶקֶר, וְהַפֵּל לְכָל רַק בְּשִׂמְחָה, לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְלַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמַּצּוֹת שֶׁצִּנְנוּ הַבוּרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֶי חֲלֻקָנוּ וּמָה נַעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׁזָכִינוּ לְהִיּוֹת מְזַרְע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עֲשֵׂנוּ גוֹי, חַס וְשְׁלוֹם, וְתַהֲלָה לְאֵל, יֵשׁ לָנוּ מַצּוֹת הַרְבֵּה לְקַיֵּם בְּכָל יוֹם — צִיצִית, תְּפִלִּין, תּוֹרָה, תְּפִלָּה וְכוּ' וְכוּ', אֲךָ לְזָכוֹת לְשִׂמְחָה הוּא עַל-יְדֵי שִׂיפְשֵׁט עַקְמִמִּיּוֹת שְׁפֵלֵב, שֶׁלֹּא תַהֲיִינָה בְּלָבוּ שׁוּם קִשְׁיוֹת, חַס וְשְׁלוֹם, עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִזְהוּ זֻכִּים עַל-יְדֵי תְּפִלָּה בְּכַח, לְהַתְּפַלֵּל עִם כָּל הַכַּחוֹת, וְצִרְיָךְ לְשִׁמּוֹר מְאֹד אֶת הַמַּחְשְׁבָה, שֶׁלֹּא נַחְמִיץ אוֹתָהּ בְּהַרְהוּרִים רַעִים, חַס וְשְׁלוֹם, חַס וְשְׁלוֹם, וְהַפֵּל בְּכַח הַצְּדִיק הָאֵמֶת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ, שֶׁאֲנַחְנוּ חוֹסִים בְּצֵלוֹ — צֵלָא דְמַהֲיִמְנוּתָא, וְעֶקֶר הַפֵּל לְהַתְּחַזֵּק בְּיוֹתֵר בְּאֵמוּנַת צְדִיקִים — לְהֵאֱמִין שְׁכָל דְּבָרֵי רַבְנוּ ז"ל הֵם אֵמֶת וַיִּצִיב וַיִּנְכֹּן וַיִּשֶׁר וַיִּטּוֹב וַיִּנְעִים וְכוּ' וְכוּ', וַיִּלְקָשֶׁר עֲצוּמוֹ אֵלָיו בְּכָל יוֹם, וּבִפְרָט קִדְּם הַתְּפִלָּה וְקִדְּם עֲשִׂית הַמַּצּוֹת כְּמוֹכָא בְּאַרְיִכוֹת בְּלְקוּטֵי-הַלְכוֹת (חֲשׂוֹן מִשְׁפָּט, חֲלָק א', הַמְעוֹשֶׂה שִׁלִּיחַ לְגִבּוֹת חוֹב", הַלְכָה ב. עֵץ שֵׁם), וְתַשְׁתַּדֵּל לְלַמֵּד אֶת הַהֲלָכָה הַזֹּאת

שְׁמִי־סֵדֶת עַל הַתּוֹרָה "בְּחֻצּוֹצְרוֹת" (לְקוּטִי־מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן ה),
 אֲשֶׁר דִּבְרַנּוּ מִמֶּנָּה בְּשִׁבְת־קֹדֶשׁ, וְכָל הַשּׁוֹנֵה הַלְכוֹת בְּכָל יוֹם,
 מִבְּטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶן עוֹלָם הַבָּא, וְשִׁמְעֵתִי מִגְדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנּוּ,
 שֶׁזֶה סוֹבֵב עַל הַ"לְקוּטִי־הַלְכוֹת", כִּי מוֹהֲרָנ־תּוֹ"ל אָמַר בְּעֶצְמוֹ עַל
 הַ"לְקוּטִי־הַלְכוֹת" שֶׁלוֹ בּוֹז הַלְשׁוֹן: "עַס אִיז הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ'ס גֵּן עֲדָן"ב,
 כִּי דִבְרָיו הַקְדוּשִׁים מְחַזְּקִים וּמְאֲמָצִים מְאֹד אֶת כָּל אָדָם מִהָאֲזוּב
 אֲשֶׁר בִּקְרִי עַד הָאָרֶז אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן, וְכֵן ר' נַחֲמָן טוֹלֵט־שִׁינְעֵר וְ"ל
 הַזְהִיר מְאֹד לְלַמֵּד בְּסִפְרֵי מוֹהֲרָנ־תּוֹ"ל בְּכָל יוֹם יוֹתֵר מִסִּפְרֵי רַבְנּוּ
 וְ"ל (עַיֵן כּוֹכְב־אֹר בַּהַקְדָּמָה), כִּי דִבְרָיו הַקְדוּשִׁים מְבַאֲרִים וּמְפָרְשִׁים
 דִּבְרֵי רַבְנּוּ וְ"ל, וְלוֹא מוֹהֲרָנ־תּוֹ"ל לֹא הִזִּיהַ נִשְׁאָר מִרַבְנּוּ וְ"ל
 אֶפְלוּ עָלָה אֶחָד (עַיֵן סִי־מוֹהֲרָן, סִימָן שַׁע – דְּפוּס חֲדָשׁ), וְר' אֶפְרַיִם
 מִפְּשַׁעֲדִבְרוֹז' וְ"ל הִזִּיהַ רְגִיל לֹאמַר בְּכָל פֶּעַם בְּהַתְעוֹרְרוֹת: "וְלֹא נִתַּן
 – לְמוֹט רְגְלִינוּ" – אִם לֹא הִזִּיהַ לָנוּ, חַס וְשְׁלוֹם, רַבִּי "נִתַּן" וְ"ל,
 הִזִּיהַ, חַס וְשְׁלוֹם, "לְמוֹט רְגְלִינוּ", וְהֵבֵן.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקֵנוּ, טוֹב לַהּוֹדוֹת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד
 שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁנִּזְכְּנוּ לִידַע מְאֹד הָאוֹרוֹת הַזֶּה, וְאֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת
 מְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, שֶׁאֵלוּ הֵן יִרְאוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, רַק לְפָחַד מִהֲשֵׁם
 יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ, וְנִהוּ עַקֵּר הִירְאָה (עַיֵן כָּל זֶה בְּלְקוּטִי־מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן
 ה).

...יִדְדֵךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

וְתִתֵּן לְקִרָא אֶת הַמִּכְתָּב לִידִידֵי, יְקִירֵי, הַבְּחוּר ... שִׁיחִיָּה נְצַח,
 וְכֵן תִּרְאֶה אוֹתוֹ לְחֻבְרֵי ... הַשֵּׁם יִצְרָיִךְ יִמְיוֹ וּשְׁנוֹתָיו.

הַנִּ"ל...

לז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר בַּא' ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה אֶל מַעֲלַת הָאֲבָרָה הַיָּקָר, שׁוֹאֵב מִיָּם
מִמַּעֲיָגֵי הַיְשׁוּעָה, הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ
נְאִיר וַיִּזְרַח.

אֶהוּבִי, אַחִי! חֲזַק וְאַמֵץ בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, בְּאֲשֶׁר הוֹרָה לָנוּ מְאוֹד
עֵינֵינוּ, הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, וּבִפְרֹט עֲתָה, אֲשֶׁר
אֵתָה בְּמָה שְׁבוּעוֹת אַחֲרֵי חֲתֻנְתְּךָ, וְאֵתָה אוֹכֵל קַעֲסֻטָּא, דִּיקָא עֲכָשׁוּ
הַעֵת לַעֲלוֹת מִדְּרָגָה לְדְרָגָה בְּעִבּוּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְהַעֲקָר הַתְּמִיד מְאֹד
מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל, וְאֵל יַחֲסֵר לְךָ יוֹם מִלְּמַד בְּ"לְקוּטִי-מוֹהֲרֵנוּ",
בְּ"לְקוּטִי-הַלְכוֹת" וּבְ"לְקוּטִי-תְפִלוֹת", "וְהַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בַמְהָרָה
יִצְתַק" (קֹהֶלֶת ד, יב), "כִּי-מִי אֲשֶׁר יִבְחַר אֶל כָּל הַחַיִּים יֵשׁ בְּטַחֲוֹן" וְכוּ'
(שם ט, ד), שְׂתִתְקַן הַכֹּל; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלֻקְנוּ, שְׁאֵנוּ יוֹדְעִים מְאוֹד
נֶעְלָם וְגִנוּז כְּזֶה, חֲכָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנַעֲיָמִים, וְהַעֲקָר לְצִיַּת אֶת רַבְּנוּ
ז"ל, כָּל אֲשֶׁר יֵאמֵר כִּהוּא זֶה, דְּבָר קָטָן וְדְבָר גְּדוֹל, וְלִבְלִי לְנִטּוֹת, חֵס
וְשְׁלוֹם, חֵס וְחִלְיָה, מִדְּבָרֵי הַקְּדוּשִׁים יָמִין וּשְׂמָאל (לְקוּטִי-מוֹהֲרֵנוּ,
חֲלָק א', סִימָן כַּבֵּג, עֵין שֵׁם הַיֵּטֵב), וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (חֲזִי מוֹהֲרֵנוּ, סִימָן רל —
דְּפוּס חֲדָשׁ): אֲנִי יְכוֹל לַעֲשׂוֹת מִכֶּם צְדִיקִים נוֹרָאִים כְּמוֹנֵי מִמֶּשׁ, רַק
הַעֲקָר לְצִיַּת אוֹתִי וְכוּ', עֵין שֵׁם; וְכֵן אָמַר (חֲזִי מוֹהֲרֵנוּ, סִימָן שכ — דְּפוּס
חֲדָשׁ): כָּל מִי שֶׁיִּצְיַת אוֹתִי, וַיִּקְרַם כָּל מָה שְׁאֲנִי מְצִיָּה, בְּוֹדָאֵי יִהְיֶה
צְדִיק גְּדוֹל יִהְיֶה אִיךָ שֶׁיִּהְיֶה, וְהַעֲקָר לְהַשְׁלִיךְ שְׁכָל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי
וְכוּ', עֵין שֵׁם; וְעַקָר דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל הוּא הַתְּבוּדָדוּת — שְׂתִיחַד
לְעֲצָמְךָ מְקוּם שְׂאִין שֵׁם בְּגִי-אָדָם, וְתִפְרַשׁ שִׁיחַתְךָ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ,
כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת בְּפִרְטֵי פְרִטִיּוֹת, הַכֹּל לְכָל
תְּשִׁיחַ וְתִסְפֹר, כִּי זֶה עַקָר הַשְּׁעֵר וְהַפְתַּח לְכַנֵּס אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ (עֵין

אֲשֶׁר   לו   בַּנְּחַל   נט

לקוטי־מוֹהַר"ן, חלק ב', סימן פד, עין שם), וְאִם תִּתְמַד בְּזֶה בְּכָל יוֹם כַּמָּה פְּעָמִים, תֵּרְאֶה בְּעֶזֶר הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ נִפְלְאוֹת וְכוּ' וְכוּ' וְהִבֵּן.

טוב להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו, שגלה לנו העצה הנפלאה הזאת, כי עקר ההתחזקות להשאיר קנים על מעמדו לעולם — לקנים (תהלים קלט, ח): "אם אָסַק שָׁמַיִם שָׁם אֶתָּה וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּחֱךְ", לאחז עצמו בהשם יתברך תמיד בכל הנפילות והירידות שבעולם, ואפלו בשאול תחתיות ממש לא יתיאש בשום אפן שבעולם — הוא על־ידי תפלה והתבודדות, כי עקר התשובה היא על־ידי תפלה עין כל זה באריכות נפלאה בלקוטי־הלכות (חשן משפט, חלק א', הונאה, הלכה ג), ותשתדל ללמד ההלכה הזאת, כי היא מלאה חדושים ורוח־הקדש והתחזקות נפלאה, בכפרט לאברך אחר התנהג, עין שם היטב וכפרט באות ב'; אשרינו ואשרי חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו, שיש לנו דבורים נוראים והתחזקות באלו, ותרגיל עצמך להיות בשמחה תמיד, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי־מוֹהַר"ן, חלק ב', סימן כד): "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד", וכן מובא בדבריו הקדושים (ספר המדות, שמחה, חלק ב', אות א): מי שהוא שמח תמיד, על־ידי־זה הוא מצליח (ברוחניות ובגשמיות), ותצא בראקודים בכל יום בינה לבין עצמך, ועל־ידי־זה ימתקו מך כל הדינים ברוחניות ובגשמיות (לקוטי־מוֹהַר"ן, חלק א', סימן י, עין שם), ועל כלם התמד מאד בלמוד התורה הקדושה שעורים קבועים בכל יום: תנ"ך, משניות, וגמרא ושלחן ערוך וכו' וכו', ותלמד בסדר דקא להתחיל ולגמר כמה פעמים כל ימי חייך (שיחות־הר"ן, סימן עו, עין שם).

המיעץ לך לטובתך הנצחית...

לח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אור ליום שְׁנֵי לְסֵדֶר בֵּא ה'תשכ"ד.

אך טוב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ וַיְשִׁיגוּ לְאַהֲבֵבִי, אָחִי הַיְקָר, הַשּׁוֹתֵה בְּצַמָּא דְבָרֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... גְּרוּ וַאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה.

דְּרִישַׁת הַשְּׁלוֹם קַבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי כְּעַל כָּל הַזֶּה, שֶׁהִנֵּךְ מִתְמִיד גְּדוֹל בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְאַתָּה עוֹסֵק הַרְבֵּה בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וַיֵּשׁ לְךָ בְּכָל יוֹם הַתְּבוּדוֹת, וְגַם אַתָּה עוֹסֵק לְקָרֵב אֲחֵרִים אֶל דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל, עַל-יְדֵי מְכִירַת סִפְרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֵי חֲלֻקֶךָ, יֵהָא חֲלֻקֵי עַמְּךָ בְּזָה וּבְבֵא לְנִצְחָה; חֲזוּק וְאַמֶּץ! אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת, כִּי הַשֵּׁם עִמָּךְ, אַתָּה וְאַצְלֶךָ, כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, "שִׂמְחָה בְּחֹרֵר בְּיַלְדוּתְךָ" (קַהֲלַת י"א, ט), שִׂתְתַּמִּיד מְאֹד בְּשִׂקְיָה נִפְלְאָה בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּבְסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, בְּפֶרֶט עֲכָשׁוּ שְׂאִין עֲלֶיךָ עֲדִין עַל פְּרִנְסָה וּטְרָדוֹת וְכוּ', "וַיִּזְכֹּר אֶת בּוֹרְאֶיךָ בִּימֵי בַחֲוִירְתֶיךָ" (קַהֲלַת י"ב, א), שִׂתְתַּבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וַתִּפְרַשׂ אֶת כָּל שִׂיחַתְךָ, וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגַשְׁמִיּוֹת, וְאֵז טוֹב לְךָ לְנִצְחָה.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלֻקֵינוּ, שִׂזְכִּינוּ לִידַע מְאֹר גְּנוּז בְּזָה, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל כָּל הַחֶסֶד חָנּוּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, "סוּף דְּבַר הַכָּל נִשְׁמַע אֶת הָאֱלֹקִים יִרְא וְאֶת מְצוּתָיו שְׁמוֹר, כִּי זֶה כָּל הָאָדָם" (קַהֲלַת י"ב, יג).

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

לט.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר בא' ה'תשכ"ד.

שלום ובכרחה וכל טוב סלה לאהובי, אחי, חביבי, הבחור השווה
בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

אחי! חזק ואמץ בכל יום, ותתחיל מחדש ואל תפול בדעתך
משום דבר שבעולם, כי השם עמך, אהך ואצלך, כי מלא כל הארץ
כבודו, אין סוף ברוך הוא, ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, אחד
יחיד ומיוחד יתברך שמו לעד ולנצח נצחים.

ומאד נצטערתי שלא זכינו שתהיה עמנו בשבת-קדש בבית-
מדרשונו, "חסידו ברסלב", על-פל-פנים פעם אחת בבקר או בסעודה
שלישית, ותהלה לאל, היו דבורים יקרים הנובעים מהנחל נובע
מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, אשר מתחדש בכל פעם, כי אי אפשר
לבית-המדרש בלא חדוש (תגינה ג), וכן אמרו (שבת פג:): לעולם
אל ימנע אדם את עצמו מבית-המדרש, כי דברו הרבה אודות
התורה בסימן ל"ו בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', עין שם, איך שקל נפש
מישראל יכולה לזכות להגיע אל השבעים פנים שיש בתורה ולזכות
לאור התורה, אף קדם עובר הרבה חשף ונסיונות, בבחינת (בראשית
א, ה): "ויהי ערב ויהי בקר", ברישא חשוכא והדר נהורא (שבת
עו:), אף העקר בעת שחשף צריכים להתחזק הרבה מאד, ובפרט
לאחז בצדיק, עין במעשה ב' (ספורי-מעשיות, דף יא), עין שם היטב
באמצע דבריו הקדושים: "ובלילה היתה עולה על אילן, כדי שתהיה
נשמרת מן החיות", שנה מרמז על נשמות ישראל וכו', "בלילה"
— כשחשף ועובר על האדם מה שעובר, אז "היתה עולה על אילן"
— עץ דא צדיק (כמובא בזהר הקדוש בראשית כו.) שהתקשרה להצדיק
האמת, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, "כדי שתהיה נשמרת

מן החיות" — להנצל מכל פגעי הזמן, שעוברים על האדם בזה העולם המלא צרות ויסורים, מגיעות והרפתקאות.

אחי, חזק ואמץ! אל תירא ואל תחת, כי השם עמנו, וכא תבא ברגה לבית מדרשנו, על-כל-פנים פעם אחת בשבת-קדש, ואז טוב לך לנצח, וכן תראה לדבר בכל יום עם חבריך היקרים המקרבים אלינו, כי רבנו ז"ל אמר (ת"י-מוה"ר, סימן ריח — דפוס חדש), שאם נאחז עצמנו ביחד, נזכה להיות אנשים קשרים כרצונו, כי "אנן בתכיבותא תליא מלתא"^ב (עין לקוטי-מוה"ר, חלק א', סימן סא), ואמרו אנשי שלומנו, כי א'נ'ן' הוא ראשי תבות אנשי נ'חל נ'ובע — בתכיבותא תליא מלתא, והבן; אשרינו ואשרי חלקנו ומה נעים גורלנו.

הדורש שלומך...

תראה את המכתב הזה לידידי ... גרו יאיר, כי גם אליו אני אומר כל זה.

הנ"ל...

מ.

בעזרת השם ותברך, אחר חצות, אור ליום שני לסדר בא ה'תשכ"ד.

חיים, שלום וברכה וכל טוב סלה, לאהובי, אחי היקר, הבחור החשוב, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

יְדִידֵי הַיְקָר! חֹזֵק וְאִמָּץ בְּתוֹרָה וּבַתְּפִלָּה עַל-פִּי דַרְךְ הַאֲמֶת,
 שְׁגִלָּה הַצְּדִיק הַאֲמֶת, נִחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, אֵל
 תִּירָא וְאֵל תַּחַת מְשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלִים, כִּי ה' עִמָּךְ, אִתָּךְ וְאֶצְלָךְ, כִּי
 מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין, יִתְבָּרַךְ
 שְׁמוֹ לְנֵצַח וְנֵצַח נִצְחִים, וְהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית נִפְלְאָה מְאֹד, אִין אָדָם
 נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה, אֲלֵא אִם-כֵּן מְכַרְיוּסִים עָלָיו מִלְמַעְלָה (חֵלִין ז:),
 שְׁנֵאמַר: "מֵה' מַצְעֲדֵי גִבֹּר" וְגו' (תְּהִלִּים לז, כג), "וְאָדָם מֵה' יִבִּין דְּרָכוֹ"
 וְגו' (מִשְׁלֵי כ, כד), וְתַרְגִּיל עֲצָמָךְ לֵהִיּוֹת בְּכֻלָּל "הַנְּעֻלְבִין וְאִינָן עוֹלְבִין
 שׁוֹמְעִין חֲרַפְתָּן וְאִינָן מְשִׁיבִין" וְכו' (שְׁבַת פח:), וּבִפְרָט שְׁחוֹלְקִים
 עָלֶיךָ, שְׂאֵתָה מְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, תְּקַיֵּם: "דְּרוֹם לֵה' וְהַתְּחוּלָל לֹו"
 וְגו' (תְּהִלִּים לז, ז), וְעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה — לְשִׁמְעַע בְּזִיווּנוֹ וַיְהִי וַיִּשְׁתַּק
 (עַן לְקוּטִי-מוֹתֵר ז', חֶלֶק א', סִימָן ט), וְתַקְיֵם מֵה' שְׁכַתּוּב שָׁם, שְׁצַרִּיכִים
 לְהַתְּחַזֵּק מְאֹד מְאֹד, וְלִבְלֵי לִפְל בְּדַעְתּוֹ מְשׁוּם דְּבַר שְׁבַעוּלִים, וְתַקְיֵם:
 "אִם אֶסֶק שְׁמִים שָׁם אֶתָּה וְאֶצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּהָךְ" (תְּהִלִּים קלט, ח), אַחַז
 עֲצָמָךְ בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ תְּמִיד בְּכָל הַנְּפִילוֹת וְהַיְרִידוֹת שְׁבַעוּלִים, וְאֶפְלוֹ
 בְּשְׂאוֹל תַּחְתִּיּוֹת אֵל תַּתִּיאֵשׁ בְּשׁוּם אֶפְןִי שְׁבַעוּלִים, כִּי "חֲסָדֵי ה' כִּי
 לֹא תִמְנֶנּוּ כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו" (אֵיכָה ג, כב), וְתַתְּמִיד מְאֹד בְּלִמּוּד
 הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שְׁעוּרִים קְבוּעִים בְּכָל יוֹם: גְּמָרָא וְשִׁלְחָן עֲרוּף,
 וְרַבְּנוּ ז"ל כְּתַב לְחַתְּנוֹ רַבִּי יוֹסֵקָא ז"ל בְּזוֹ הַלְּשׁוֹן: בְּקִשְׁתִּי מֵאַהוּבֵי,
 חֲתָנִי, שְׁתַּלְּמַד בְּכָל יוֹם שְׁעוּר גְּמָרָא וּפּוֹסְקִים, שְׁלֵא תַעֲשֶׂה, חֵס
 וְשְׁלוֹם, מְשַׁפֵּל עַקֵּר, רַק אֵת הָאֱלֹקִים יִרְא וְכו' (עַן כָּל זֶה בְּהַתְּחִלַּת "עֲלִים
 לְתַרְיֹפָה"), וְדַרְךְ הַלְּמוּד עַל-פִּי דַעַת רַבְּנוּ ז"ל — לְלַמֵּד כְּסֻדְר דִּיקָא,
 לְהַתְּחִיל וּלְגַמֵּר כְּמָה פְּעָמִים ש"ס וּפּוֹסְקִים כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ (שִׁיחוֹת-הַר"ן,
 סִימָן עו, עַן שָׁם), וְלִידַע אֵת הַכֻּלָּל שְׂאֵמֵר רַבְּנוּ ז"ל: "אַבִּיסָל אִיז
 אוּיָךְ גוּט", הַעַקֵּר לְבִלִּי יִחְסֵר יוֹם מְזָה, גַּם תַּרְגִּיל עֲצָמָךְ לֹוּמֵר
 בְּכָל יוֹם תְּהִלִּים, שְׁמֻסְגְּלִים מְאֹד לְתְּשׁוּבָה (עַן לְקוּטִי-מוֹתֵר ז', חֶלֶק ב'),
 סִימָן עג), וְכֵן לֹוּמֵר בְּכָל יוֹם קֶצֶת "לְקוּטִי-תְּפִלוֹת", וּמוֹהַרְנָן ת"ז ז"ל
 אָמַר: "הַרְבֵּה אֲנָשִׁים זְכוּ כְּבָר לְגַן-עֶדֶן עַל-יְדֵי הַתְּפִלוֹת שְׁלִי", גַּם
 אָמַר: "עֲכָשׁוּ שְׁיָצְאוּ הַתְּפִלוֹת שְׁלִי בְּעוֹלָם עַתִּידִים לַתָּן דִּין וְחֻשְׁבוֹן

כְּשֶׁעוֹבֵר יוֹם אַחַד שְׁאִין אוֹמְרִים אוֹתָן" (פּוֹכְבֵי-אוּר, חֶלֶק א', כד), וְיִסוּד הַכֹּל — הַתְּבוּדוֹת, שֶׁתִּפְרֹשׁ שִׂיחָתָךְ לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּאִיִּישׁ וַיִּקְא, וְתִבְקֶשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מָה שֶׁאַתָּה צָרִיךְ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְעַל כֵּלָם לְהִיּוֹת רַק בְּשִׂמְחָה, וְתִהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ לָנוּ עַל מָה לְשִׂמְחָה, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי קְדוֹשׁ וְנוֹרָא בְּזֶה, אֲשֶׁר אָמַר (תַּיִי-מוֹהַר"ן, סִימָן רכ"ה — דְּפּוּס חֲדָשׁ) "וְאוֹס הָאֵט אֵיִהָר צוֹ זְאֵרְגֵן אַז אֵיִךְ גֵּי פֶאָר אֵיִיךְ"ב.

יְדִידָךְ הַדּוֹרֶשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד מְאֹד ...

מ.א.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְפָדֵר בֵּא ה'תשכ"ד.

הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם וְכָל טוֹב סְלָה לְחֻבְרֵי הַיָּקָר, הַבְּחוּר הַשּׁוֹתֵה בְּצִמָּא מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

אַחֵי! חֲזוּק וְאַמִּץ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל-פִּי דָרָךְ הָאֶמֶת שְׂגָלָה לָנוּ הַצְּדִיק הָאֶמֶת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקָנוּ, שְׂזָכִינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ו"ל, וְהַעֲקָר לְקַיִם (שִׁיר הַשִּׁירִים ג, ד): "אַחֲזִתִּיו וְלֹא אֲרַפְּנוּ" וְגו', לְאַחֲזוֹ עֲצָמוֹ בְּצַדִּיק עַל-יְדֵי קִיּוּם עֲצוּתוֹ הַקְּדוֹשׁוֹת, לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְלִהְתְּבוּדָד בְּכָל יוֹם. וְזָכַר מֵאֲמַר רַבְּנוּ ו"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן רפ"ז): מָה יֵשׁ לְאָדָם לְעִשׂוֹת בְּזֶה הַעוֹלָם? "נֵאֱהָר דְּאוֹוַעֲנַעַן אוֹן לְעִרְנַעַן אוֹן דְּאוֹוַעֲנַעַן"א, עֵין שֵׁם.

לְמַעַן הַשֵּׁם, לְטוֹבָתָךְ הַנְּצַחִית, הַתְּמַד מְאֹד מְאֹד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי יֵשׁ לָךְ, תִּהְיֶה לְאֵל, כְּלִים טוֹבִים, וְהַעֲקָר בְּאֲשֶׁר הוֹרָה

(ב) מָה יֵשׁ לָכֶם לְדַאָג, כְּשֶׁאֵנִי הוֹלֵךְ לְפָנֶיכֶם.

(א) רַק לְהַתְּפַלֵּל, לְלַמֵּד וְלִהְתְּפַלֵּל.

לְנוּ רַבְנוּ ו"ל (שִׁיחֹת־הַר"ן, סִימָן עו, עֵין שָׁם), לְהַתְחִיל וּלְגַמֵּר, שֶׁתִּלְמַד
 כְּסֹדֵר דִּיקָא ש"ס וּפּוֹסְקִים בְּכָל יוֹם, שֶׁתְּתַחֵל מִסֶּכֶת בְּרֻכּוֹת, וְכֵן
 בְּשֵׁלַחַן עֲרוּף — אֵרַח חַיִּים, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְסִיּוֹת בְּרֻכּוֹת הַיָּמִים וְכוּ'
 כָּל הַש"ס וְאַרְבַּעַת חֻלְקֵי שֵׁלַחַן עֲרוּף, וְגַם מִשְׁעוֹר בְּתַנ"ךְ וּמִשְׁנֵיּוֹת
 וּסְפָרֵי רַבְנוּ ו"ל, אֵל יַחֲסֹר לָךְ יוֹם.

וְתַדַּע, שֶׁהַרְבֵּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁהִתְנַהֲגוּ כִּף עַל־פִּי דָרְכוֹ שֶׁל
 רַבְנוּ ו"ל, זָכוּ לְסִיּוֹת עַד חֲתָנָתָם הַרְבֵּה מִסֶּכֶתוֹת בְּש"ס, וְחֻלְקֵי גְדוֹל
 מְאֹד בְּאַרְבַּעַת חֻלְקֵי שֵׁלַחַן עֲרוּף וְכוּ', וְהָרַב הַצַּדִּיק ר' אַבְרָהָם
 שְׁטְרִינְהָאָרֶץ ו"ל, נִכְד מוֹהֲרֵנ"ת ו"ל (שְׁחַפֵּר סֵפֶר "טוֹבוֹת זְכוּרוֹת"),
 זָכָה לְסִיּוֹת אֵת כָּל הַש"ס בְּיוֹם חֲפָתוֹ; וְהַעֲקָר לִידַע אֵת הַכָּלֵל שֶׁאָמַר
 רַבְנוּ ו"ל: "אַבִּיּוֹסֵל אִיו אוּיָף גוּט"^ב, הַעֲקָר — לְכָל יַחֲסֹר יוֹם מִזֶּה
 הַסֵּדֶר.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקָנוּ וּמֵה נְעִים גּוֹרְלֵינוּ, שֶׁגִּלָּה לְנוּ עֲצָה זֹאת,
 כִּי עַל־יְדִי־זֶה יְכוּלִים לְזָכוֹת לְסִיּוֹת הַרְבֵּה לְמוֹדִים בְּחֶשֶׁק גְּדוֹל, בְּעֶזֶר
 הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, כְּפִדּוּעַ לָךְ, אֲשֶׁרֵינוּ שֶׁאֵנוּ חוֹסִים בְּצִלּוֹ הַקָּדוֹשׁ, צֵלָא
 דְּמֵהִימְנוּתָא^ג, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב, ב): "בְּצִלּוֹ חֲמֻדָּתִי וַיִּשְׁבַּתִּי וּפְרִיּוֹ מִתּוֹךְ
 לְחַיִּי".

גַּם רָאָה לְהַזְהִיר לְהַתְפַּלֵּל שְׁלֹשׁ־הַתְּפִלוֹת בְּכֹונֵת פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת,
 וּבְמַחִיאוֹת כְּפִים דִּיקָא (לְקוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֻלְקֵי א', סִימָנִים מו, מו, עֵין שָׁם),
 וְלוֹמַר בְּכָל יוֹם קָצַת תְּהִלִּים, שֶׁמִּסְגָּל מְאֹד לְתִשׁוּבָה (לְקוּטֵי־מוֹהֲר"ן
 חֻלְקֵי ב', סִימָן עג, עֵין שָׁם); וְעַקֵּר הַכָּל — הַתְּבוּדָּה, שֶׁתְּרַגֵּל עֲצָמָךְ
 לִיחַד לְעֲצָמָךְ מְקוּם שֶׁאֵין שָׁם בְּגִי־אָדָם, וְתַפְרֵשׁ שִׁיחַתְךָ לְהַשָּׁם
 יִתְבָּרֵךְ כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתִבְקֶשׁ מִמֶּנּוּ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים,
 שֶׁיִּקְרַב אוֹתְךָ אֵלָיו, וְעַל־יְדֵי לְמוּד הַתּוֹרָה שֶׁתִּשְׁקָד מְאֹד, תִּתְקַבְּלֶנָה
 תְּפִלוֹתֶיךָ וְשִׁיחֹתֶיךָ וּבִקְשׁוֹתֶיךָ (לְקוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֻלְקֵי א', סִימָן א, עֵין שָׁם).

(ב) מַעַט גַּם־כֵּן טוֹב.

(ג) צֵל הָאֵמוּנָה.

גם הִיָּה זֶהִיר בְּיוֹתֵר לֹמֵר בְּכָל עָרֵב רֹאשׁ חֹדֶשׁ "סֵדֵר יוֹם כַּפּוּר קֶטָן", שְׂמַאד הַזֶּהִיר עַל זֶה מוֹהֲרֵנִי וְ"ל, וְכֵן בְּשִׁלְחֹן עֲרוּף סִימֵן תִּי"ז, מִכִּיָּא הַ"מִּגֵּן אֲבָרָהִם", שְׂבַעֲרֵב רֹאשׁ חֹדֶשׁ נוֹהֲגִים לֹמֵר סְלִיחוֹת וְתַחֲנוּנִים, עֵינֵי שָׁם; וְהוּא עֲנִין נוֹרָא וְנִשְׁגָּב מְאֹד, וְאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ הִיוּ רְגִילִים לְנִסְעַ בְּכָל עָרֵב רֹאשׁ חֹדֶשׁ לְצִיּוֹן רַבְּנוּ וְ"ל, וְלֹאֲמָרוּ שָׁם, וְגַם עֲכָשׁוּ אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל נוֹסְעִים בְּכָל עָרֵב רֹאשׁ חֹדֶשׁ לְצִיּוֹן רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, וְאוֹמְרִים שָׁם "סֵדֵר יוֹם כַּפּוּר קֶטָן", וְהוּא דְבָר גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁרִי מִי שִׂיֵּאֲחֹז בְּזֶה, וּבְכַפְרֵט עֲכָשׁוּ שְׂמַתְקָרֵב עָרֵב רֹאשׁ חֹדֶשׁ שְׂבַט וְכו', וְיִדוּעַ לְאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, אֲשֶׁר כָּל עָקֵר הַהִשְׁאָרָה מֵרַבְּנוּ וְ"ל הַתְּחִילָה מֵעָרֵב רֹאשׁ חֹדֶשׁ שְׂבַט, שְׂאָז הִיָּתָה הַפַּעַם הַרְאֵשׁוֹנָה שֶׁהִלְכוּ לְצִיּוֹן רַבְּנוּ וְ"ל אַחֵר הַסְּתַלְקוּתוֹ בַּחֵל הַמוֹעֵד סְפוֹת וְכו'.

וְהַעֲקָר לְהַתְּחִידֵשׁ בְּכָל יוֹם בְּעִבּוּדַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה אֲמַתִּית, שְׂזָה עָקֵר עֲנִין רֹאשׁ חֹדֶשׁ (לְקוּטִי־הַלְכוֹת, רֹאשׁ חֹדֶשׁ, הַלְכוֹת ז, יז, עֵינֵי שָׁם), "רֹאשׁ חֹדֶשׁ" — לְהַתְּחִיל בְּכָל פַּעַם רֹאשׁ וְהַתְּחַלָּה וְלְהַתְּחִידֵשׁ (וְעֵינֵי בְּלִקוּטִי־מוֹהֲרֵנוּ, חֶלֶק א', סִימֵן י, וְכֵן בְּחֶלֶק ב', סִימֵן א), אֲשֶׁר עָקֵר שְׂרָשׁ הַתְּשׁוּבָה הוּא בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, שְׂאָז אֲמֵר הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ: "הִבִּיאוּ עֲלֵי כַּפְרָה" וְכו', עֵינֵי שָׁם.

אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ וּמָה יָפָה יְרוּשְׁתַּנּוּ, וְהַעֲקָר לְהַשְׁלִיף אֶת שְׂכָלוֹ לְגַמְרֵי נֶגֶד רַבְּנוּ וְ"ל, וְלְצִיָּת אוֹתוֹ בְּכָל מָה שִׂיֵּאֲמֵר כִּהוּא זֶה (לְקוּטִי־מוֹהֲרֵנוּ, חֶלֶק א', סִימֵן קכג, עֵינֵי שָׁם).

יְדִידָךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

מב.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר בא' התשכ"ד.

אף טוב וחסד ירדפו וישיגו לאהובי, חברי הקר, הבחור השותה
בצמא מהנחל נובע מקור חכמה ... גרו יאיר ויזרח.

שמחתי בעל כל הון, שתהלה לאל, היית בשבת-קדש בבית
מדרשנו, בן יעזר לך השם יתברך, שתהיה תמיד עם "ברסלבר
חסידים", כי רבנו ו"ל הזהיר אותנו מאד על אהבת חברים, ואמר
(חי"מוה"ר, סימן ריח – דפוס חדש), שאם נאחז עצמנו ביחד, נזכה
להיות אנשים פזרים כרצונו, אשרינו ואשרי חלקנו, שאנו יודעים
מצדיק נורא ונשגב כזה, נהר המטהר מכל הכתמים, נחל נובע מקור
חכמה, אשר מעורר אותנו לבל נישן את ימינו ושנותינו, רק לעסק
בתורה ובתפלה ובמעשים טובים, וזה עקר התכלית מכל הבלי
העולם הזה, המקררים את חיי האדם בצרות ובסוברים והרפתקאות,
ואין שום מקום לנוס מפגעי הזמן, כי אם אל השם יתברך –
להרגיל עצמו לדבר עם השם יתברך, כאשר ידבר איש עם רעהו
בתפלה, שיחה והתבודדות.

אחי! חזק ואמץ בעבודת השם יתברך, כי כל תנועה ותנועה
שאתה מנתק עצמך אל השם יתברך קרה מאד, והעקר אל תירא
ואל תחת משום דבר שבועולם, כי השם עמך, אתך ואצלך, מלא
כל הארץ כבודו, ממלא כל עלמין וסוכב כל עלמין, אחד יחיד
ומיוחד, יתברך שמו לעד ולנצח, והכל בהשגחה פרטית "צדיק ה'
בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו" (תהלים קמה, יז), והתמיד מאד בלמוד
התורה הקדושה ובספרי רבנו ו"ל, ואז טוב לך לנצח, ובפרט עכשו
זכור כי (שבת קנ"ב.) ינקותא כלילא דנרדא.

וְהַעֲקָר, לְמַעַן הַשֵּׁם, אַחִי! אַל תְּהִיָּה, חַס וְשָׁלוֹם, בְּעַצְבוֹת
 וּבְמַרָה שְׁחוּרָה, יִיטִיב עִמָּךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵעַכְשָׁיו, וַיִּנְחַם אוֹתְךָ
 בְּכַפְּלִים, וַיִּתְקַבֵּל עַל עֲצָמֶךָ לְפָרֵשׁ שִׁיחַתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּכָל יוֹם
 קִצְתָּ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתְךָ, כִּי "לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה אֱלָקִים
 לֹא תִבְזֶה" (תהלים נא, יט), "קְרוֹב ה' לְכָל קֹרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ
 בְּאֵמֶת" (שם קמה, יח), "קְרוֹב ה' לְנִשְׁבָּרֵי לֵב וְאֵת דַּכְּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ"
 (שם לה, יט), וְזֶה עֲקָר הַשְּׁעָר וְהַפֶּתַח לְהִתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ (עֵין
 לְקוּסְטִי־מוֹהֲרֵן, חֶלֶק ב', סִימֵן פד), וְרַבְּנּוּ ו"ל אָמַר בְּעֲצָמוֹ (שְׁבַח־הַר"ן,
 סִימֵן י), שְׁהַעֲקָר מֵהַ שְׁהִיָּע לְמַדְרַגְתּוֹ אֲשֶׁר לִית תַּמָּן מַחְשָׁבָה תְּפִיסָא
 בֵּיהַ כְּלָבִי, הוּא רַק עַל-יְדֵי תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, שְׁדַבֵּר הַרְבֵּה עִם
 הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאִידיש, וּבְקִשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שְׁהִיָּה צְרִיף וְכוּ',
 וְשִׁיקְרָבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְכוּ'.

חֲזוּק, חֲזוּק בְּדַרְךָ הַזֶּה! וְאִזּוּ טוֹב לְךָ לְנַצַּח, גַּם תִּרְאֶה לְדַבֵּר
 בְּכָל יוֹם עִם חֲבֵרֶיךָ הַיְקָרִים הַמְקַרְבִּים אֵלֵינוּ, וַיִּתְקַבְּלוּ דִין מִן דִּינֵי
 (לְקוּסְטִי־מוֹהֲרֵן, חֶלֶק א', סִימֵן לה, עֵין שם).

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

מ.ג.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹם שְׁלִישִׁי, שְׁנִכְפַּל בּוֹ "כִּי טוֹב", לְסִדֵּר בֵּא הַתְּשֻׁכָּד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה לְאַהוּבֵי, אַחִי, חֲבֵרֵי, יְקִירֵי, הָאֲבָרָה
 הַחֲשׁוּב, הַשׁוֹתֶה בְּצִמָּא מֵהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה ... גֵּרוֹ נְאִיר וַיִּזְרַח.

אַחִי! חֲזוּק וְאִמְץ בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ — תּוֹרָה וַתְּפִלָּה,

(ב) שֵׁם אֵין מַחְשָׁבָה יְכוּלָה לְהַשִּׁיג.

(ג) זֶה מִנְהָ.

על־פי דרך האמת שקבלנו מהצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, ובפרטיות — להיות בשמחה תמיד, כי, תהלה לאל, יש ויש לנו על מה לשמח, שיש לנו רבי כזה (עין שיחות־הר"ן, סימן קעז), ובפרט עכשו שאתה זוכה לקיים מצוה גדולה מאד, והיא פדיון הבן, אשריך ואשרי חלקך, תחזק עצמך להיות בשמחה עצומה מאד, שאתה הולך לקיים מצוות עשה, שצונו הבורא יתברך שמו לעד ולנצח, ובפרט מצוה זו, שאין זוכים לקימה רק פעם אחת כל מי חייו, ולא כל אחד וכו' וכו', ומהמצוה הזו נעשים תקינים נוראים בעולמות העליונים, וגם על־ידי־זה אתה מקשר את בנך לחיים (זהו הקדוש, בראשית יד. עין שם), ובפרט מצוות פדיון הבן "בפרשת בא", אין דבר גדול יותר מזה, אשריך! כמובא בפרשה זו, שהשם יתברך הכניע את בכורי הסטרא אחרא, ולקח את בכורי ישראל, וכמו שכתוב (שמות יג, ב): "קדש לי כל בכור פטר כל רחם בכני ישראל" וגו'.

אשרינו ואשרי חלקנו ומה נעים גורלנו, שזכינו להיות בכלל ירע ישראל ולא עשנו גוי, חס ושלום, טוב להודות להשם יתברך על כל החסד שעשה עמנו, ותשתדל שהכהן יהיה אחד מאנשי שלומנו "ברסלבר חסיד", אשר מאמין ברבנו ז"ל ואין למעלה מזה, גם קדם שתאמר הברכות בשמחה עצומה, תאמר: "לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתיה בהתקשרות לרבנו, נחל נובע מקור חכמה, רבי נחמן בן פינא" ואז טוב לך לנצח; השם יתברך יעזר לך, שתזכה לגדלו על ברכי התורה והיראה, ויהיה "אמתיער ברסלבר חסיד"^א, ותרוה ממנו רב נחת לארץ ימים ושנים טובות.

הדורש שלומך...

מד.

בעזרת השם יתברך, אור ליום רביעי לסדר בא ה'תשכ"ד.

ששון ושמחה וכל טוב סלה לידידי, אהובי, השוטה בצמא
מהנחל נובע מקור חכמה ... גרו יאיר ויזרח לגצח נצחים.

ידידי הִיָּקָר, חֲזַק וְאַמֵּץ! אל תירא ואל תחת, פי ה' עֲמָנוּ, כי
מלא כל הארץ כבודו, ממלא כל עֲלָמִין וְסוֹכְבֵי כָל עֲלָמִין, לית אֶתְר
פְּנוּי מִיָּגִיהָא, והכל בהשגחה פְּרֻטִי פְּרֻטִית, כי הַשֵּׁם יתְבַרֵךְ מִשְׁגִּיחַ
וּמִסְתַּבֵּל על כל אֶחָד וְאֶחָד, ובפֶּרֶט על הַמְקַרְבִּים אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת,
נחל נובע מקור חֲכָמָה, זכותו יִגַן עֲלֵינוּ (כמובא בלקוטי מוהר"ן, חלק
א, סימן יג), הַעֲקָר לְאַחֲזוֹ עֲצָמוּ בַצַּדִּיק הָאֵמֶת, וְאִז טוֹב לוֹ בְּזֶה
וּבְכָל לְנֻצָח, כְּמוֹ שְׁמוּבָא בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת (אות צדיק, סימן עד, עין שם):
"הַמְקַרְבִּים שֵׁשׁ לַצַּדִּיק בְּחַיָּו, הֵם יְהִיּוּ מְקַרְבִּים בְּמוֹתָם", עֵין שָׁם.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׂזָכֵינוּ לְהִתְקַרֵּב לַצַּדִּיק נוֹרָא וְנִשְׁבָּב
כְּזֶה, אֲשֶׁר בְּפִרוּשׁ אָמַר: "וְוָאס הָאֵט אִיהֶר צוֹ וְאַרְגָּן אִז אִיף גִּי
פֶּאָר אִיִּף"^ב, וְמָה אִם אֵלוֹ הַנְּשֻׁמוֹת שְׁלֵא הִכִּירוּ אוֹתִי — אֲנִי מִתְקַן
אוֹתָם, מְכַל שְׁכָן אֶתְכֶם, שְׂאֵתָם מְאָמִינִים בִּי וּמְקַרְבִּים אֵלַי — על
אֶחָת כְּמָה וְכְמָה (עֵין כָּל זֶה בִּימֵי מוֹהֲרַנ"ת, סימן נט, שְׂאֵמֶר אֵת זֶה לִילָה אֶחָד
קָדָם הַסְּתַלְקוּתוֹ לְעֵילָא וְלְעֵילָא, עֵין שָׁם), וְעַקְר הַהִתְקַרְבוּת הִיא לְצִיַּת אֵת
רַבְּנוּ וְ"ל, וְכָל אֲשֶׁר יֹאמֶר כִּהוּא זֶה לְקַיִם בְּפִשְׁטוּת (עֵין לְקוּטֵי מוֹהֲרַנ"ן,
חֲלֵק א', סימן כג, עֵין שָׁם הֵיטֵב), וְכֵן אָמַר תְּמִיד מוֹהֲרַנ"ת וְ"ל: לְמָה
זְכִיּוֹתִי יוֹתֵר מְכַל תְּלִמִּידֵי רַבְּנוּ וְ"ל שֶׁהִיוּ קְדוּשִׁים עֲלֵינוּנִים, וְוָארוּם
וְעַן אִיף בֵּין מְקַרְבֵי גְעוּוֹאֲרֵן צוּם הֵיילִיגֵן רַבִּי'ן הָאֵב אִיף מֵיין שְׂכָל
אִין גִּאנְצֵן אַנוּעַק גְּעֵלִייגֵט, דְּעַר רַבִּי הָאֵט גְּעֵזְאָגֵט אִיין דְּבִדּוּר אִיו
אִיין שְׂטִיִק שְׂכָל, נֶאָד אַ דְּבִדּוּר — נֶאָד אֲשֶׁטִּיק שְׂכָלִי, וְהִבֵּן: וְכָל

(א) אין מקום פְּנוּי מִנְּנוּ.

(ב) מה לְכֶם לְדַאָג כְּשֶׁאִנִּי הוֹלֵךְ לְפָנֶיכֶם.

(ג) מֵאִז שֶׁהִתְקַרְבִּיתִי אֶל רַבְּנוּ הַקְּדוּשׁ, הִנְחִיתִי אֶת שְׂכָלִי לְגַמְרֵי בְּצַד, רַבְּנוּ וְ"ל אָמַר אִיזֶה דְּבִדּוּר

ההשפעות והישועות באות רק מהצדיק האמת (עין שם בסימן רמ), ולהפוך — כל הצרות והיסורים שיש לאדם, הכל מפני שהוא רחוק מהצדיק האמת, בחינת (איכה א, ט): "אין מנחם לה" וגו', פי הצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, נקרא מנחם, על שם שמנחם הכל ומשפח הכל, "זה ינחמנו ומעשנו ומעצבון דינו" וכו' (בראשית ה, כט), ועל זה אנו צריכים לקום בכל לילה בחצות, ולבכות מאד על הסתלקות הצדיק מאתנו (לקוטי־הלכות, השקמת הבקר, הלכות ד, ו, עין שם), ואשר נעלם אור הצדיק האמת הראש בית מאתנו (עין לקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן טז, ובלקוטי־הלכות, תפילין, הלכה ז), והצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, חי וקים גם עכשו, רק אנחנו רחוקים ממנו מגדל עוונותינו, ואין אנחנו משתדלים לחפש אחריו בספריו הקדושים, ששם גנוזה דעתו הקדושה, ואין אנחנו מקימים דבריו וכו' (עין לקוטי־הלכות, שולחן, הלכות ה, יא, יב, יג), ועל זה אנו צריכים לומר בכל לילה בחצות בבכיה עצומה: "על אלה אני בוכיה, עיני עיני ירדה מים, כי רחוק ממני מנחם משיב נפשי" וגו' (איכה א, טז), ועל־ידי כל זה יהיה נמשך עלינו אור גדול ונורא מאד מרבנו אור האורות ז"ל.

ועקר הכל — לאחז עצמו תמיד כל ימי חייו בין ברסלקר חסידים, ועל־ידי־זה יש לו תקנה לתקן הכל, כמו שמפרש מוהר"ן ת"ל מאמר חכמינו הקדושים (ברכות ח): "לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור", שכל אדם צריך להשתדל כל ימיו עם מעט עבודתו, להיות נכלל בתוף הצבור עם נפשות ישראל המקרבות ומקשרות לצדיק האמת, כי רק על־ידי־זה יש לו גם־כן תקנה גדולה, ובתוף הכלל יעלה הצדיק גם את נפשו, אף אם היא פגומה מאד בעוונות (עין כל זה בלקוטי־הלכות, קריאת התורה, הלכות ו, לו, עין שם היטב).

אחי היקר, הצמוד בתוף פנימיות לבכי, חזק ואמץ, כי השם

עמך ואצלך, אשרינו ואשרי חלקנו, ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו, השם נפשנו בחיים ולא נתן למוט רגלנו, ותראה בכל בקר בשאתה קם, למסר את כל היום אל השם יתברך, ולקשרו אל רבנו ז"ל (עין שיחות הר"ן, סימן ב), וגם תשתדל לסים בכל שבוע שנים מקרא ואחד תרגום, ופרוש רש"י ז"ל, והוא תקון נפלא ונורא מאד בעולמות העליונים (פמבא בכתבי האריז"ל, ועין בלקוטי מוהר"ן. חלק א', סימן יט), ורבנו ז"ל הפליג מאד בקדשת ומעלת רש"י ז"ל (עין שיחות הר"ן, סימן רג), ובספר "ארחות חיים" על שלחן ערוך "ארח חיים" הביא, שמי שלומד וגומר בכל שבוע ושבוע פרוש רש"י על התורה, אזי הוא מבטח שבעלמא דקשוט יהיה במתיבתא דרש"י, עין שם; ואם קשה לה לכל ביום אחד, בערב שבת קדש, אזי אתה יכול להתחיל מיום ראשון, וללמד בכל יום פרשה, וכן נפסק להלכה בשלחן ערוך (ארח חיים, סימן רפה, סעיף ג, עין שם): מיום ראשון ואילך חשוב עם הצבור, וכן נהגו הרבה פוסקים וגם הגר"א ז"ל נהג כן, וכן משמע סוד הדבר (בלקוטי הלכות, נשיאות פנים, הלכות ה. כז, עין שם), ואף בלקוטי תפלות (חלק א', תפלה יט) אומר: "בערב שבת קדש שנים מקרא ואחד תרגום" עין שם, והטוב בעיניך עשה; אף העקר שלכל יחסר לה שבוע אחד, וכל המשלים פרשיותיו עם הצבור מאריכים לו ימיו ושנותיו (ברכות ח:).

ידידך הדורש שלומך...

מוהרנ"ת ז"ל אמר פעם לאחד מאנשי שלומנו בזו הלשון:
וואויל איז דיר, און נאך מער וואויל וועט דיר זיין אז דו וועסט
מיר פאלגן אשריך, והבן.

מה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אַחַר חֲצוֹת, אִוֵּר לַיּוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בַּא' ה'תשכ"ד.

אֵף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדּוּ וַיִּשְׁיגוּ לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיָּקָר, הַבְּחוּר הַשׁוֹתֵה
בְּצִמָּא דְבְּרֵי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יֵאִיר
וַיִּזְרַח לְנִצְחָ נְצָחִים.

אָחִי! חֲזַק וְאָמֵץ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ
בְּעוֹלָם כָּלֵל, וּמִכָּל מְקוֹם יְכוּלִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהַעֲקֹר
— לְאַחַז עֲצָמוֹ בְּצַדִּיק הָאֵמֶת, נְחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן
עָלֵינוּ, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׁאֵנוּ יוֹדְעִים מְאוֹר נְעֻלָּם כְּזֶה, וְעַקֵּר
הַהִתְקַרְבוּת לְצַדִּיק הוּא עַל-יְדֵי שְׂקִידָה רַבָּה בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְלִתַּת
צְדָקָה לְכָל הַעֲנִיָּיִם הַשֵּׂיכִים לְרַבֵּנוּ ז"ל, וְלְהַתְּנוּדוֹת כָּל יוֹם לְהַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו, וְעַל-יְדֵי כָּל זֶה
יִהְיֶה נִמְשָׁף עָלֵינוּ אִוֵּר גְּדוֹל מְאוֹר הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְנִחְזַק עֲצָמֵנוּ
בְּאֵמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְשַׁגֵּיחַ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית, וְכָל
מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֵינוּ, הַכֹּל לְטוֹבָתֵנוּ הַנְּצָחִית (עֵין כָּל זֶה בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
חֵלֶק א', סִימָן ד'), וְתִתְחַזַּק לִקְיָם זֹאת, וְאֵז טוֹב לָךְ לְנִצְחָה, כְּמוֹכָא בְּסִפְר
הַמְּדוּת (אוֹת צַדִּיק, סִימָן נג, עֵין שֵׁם), קְרִיבַת הַצַּדִּיקִים טוֹב בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

מו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי-שְׁבֹת-קִדְשׁ לְסֵדֶר בַּא' ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם רַב וְכָל טוֹב סֵלָה לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי, יְקִירֵי, הַבְּחוּר הַחֲשׁוּב,

השוּתהּ בַּצָּמָא דְבַרֵי הַנְחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... גַּר וְאִיר וְיִזְרַח.

אָחִי! חִזֵּק וְאַמֵץ בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ — בְּתוֹרָה וּבְחַפְלָהּ, כְּמוֹ שֶׁקִּבְּלָנוּ מִהַנְחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, שְׂזָה הַעֲקָר, כִּי הַעֲקָר לֵהִיּוֹת מְקַרֵב לְצַדִּיק הָאָמֵת, וְכָל הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָהּ בָּזָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימֵן קֵנָא): "בֵּיאַת הַמְּשִׁיחַ תְּלוּיָהּ בְּקִרְבַת הַצַּדִּיקִים", עֵינֵי שָׁם.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׂזִכְיֵנוּ לְהִתְקַרֵב אֶל רַבֵּנוּ ו"ל, וְשִׂיחָיָה שְׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ נִקְרָא עֲלֵינוּ "בְּרִסְלָכֵר חֲסִיד", טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם עַל כָּל הַחֲסֵד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ אַחֲרֵי שְׁנַתְקִים (יִשְׁעִיָה נֹט, טו) וְתַתִּיחַ הָאָמֵת נְעַדְרַת" וְגו', וְדַרְשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סֵנְהֶדְרִין צו): "מִלְּמַד שְׁנַעֲשִׂית עֲדָרִים עֲדָרִים", וְכָל אֶחָד אוֹמֵר שֶׁאֶצְלוֹ הָאָמֵת, וּבִפְרֹט עַכְשָׁו בְּעֻקְבַתָּא דְמְשִׁיחָא, אֲשֶׁר הַחֲשֵׁף מִתְפַּשֵּׁט מֵאֵד (עֵינֵי סוּסָה מֵט), "מֵאֵת ה' הִיְתָה זֹאת הִיא נִפְלְאָת בְּעֵינֵינוּ" (תְּהֵלִים קִיח, כג), אֲשֶׁר דִּיקָא קְטֻנִים וּפְחוּתִים כְּמוֹנוּ נִזְכָּה לִידַע מֵאוֹר גְּנוּז וְנוֹרָא בָּזָה, "אוֹר הָאוֹרוֹת", אֲשֶׁר מְעוֹרֵר אוֹתָנוּ אֶל הָאָמֵת לְאֵמֶתָהּ, לְהִתְקַרֵב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִכְלֵ נִישָׁן אֵת יְמֵינוּ וּשְׁנוּתֵינוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּהִכָּל וְרִיק, רַק נִרְגִיל עֲצָמֵנוּ לְהִתְמִיד בְּתוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה מֵאֵד מֵאֵד, וְלִהְתַּפְּלֵל שְׁלֹשׁ-הַתַּפְּלוֹת בְּכָל יוֹם בְּכוֹנֵה וּבְחִיּוֹת וּבְשִׂמְחָה, וְהַעֲקָר מְעוֹרֵר אוֹתָנוּ לְפָרֵשׁ שִׂיחַתָּנוּ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאִידִישׁ דִּיקָא, וְלִסְפֵר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵינוּ, וְלִבְקַשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּקְרַבֵּנוּ אֵלָיו, וְעַל כֵּלָם אָמַר (לְקוּשִׁי-מִהַרְ"ו, חֵלֵק ב', סִימֵן כד): "מֵצֻנָה גְדוּלָה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תְּמִיד", לְשִׂמְחָת אֵת עֲצָמֵנוּ בְּנִקְדַת יְהוּדוּתָנוּ, שֶׁבְרוּךְ הַשֵּׁם, לֹא עֲשֵׂנוּ גוֹי, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאָנוּ מְקַמְּיִים בְּכָל יוֹם מְצוֹת רַבּוֹת, תְּהֵלָה לְאֵל, זֶה חֲלָקֵנוּ לְנִצָּח, "טוֹב לְגַבֵּר כִּי יִשָּׂא עַל בְּנֵעוּרָיו" (אִכָּה ג, כז), שֶׁתִּקְשֹׁר עֲצָמְךָ בְּכָל נִימֵי נִפְשֶׁךָ לְרַבֵּנוּ ו"ל, מִמְּקוֹם שֶׁאֵתָה שָׁם, וְשׁוֹם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם לֹא יִמְנָעֶךָ מִמֶּנּוּ, כִּי הוּא חַיִּיד, וְתִרְגִּיל עֲצָמְךָ לִילָף בְּדַרְכָּיו, וְתִשְׁקֹד מֵאֵד בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשִׁים, וְתִשְׁתַּדֵּל לְבוֹא לְבֵית

מדרשנו לשבת-קדש, כי, תהלה לאל, נתחדשים בכל פעם דבורים יקרים הנובעים מהנחל נובע מקור חכמה, אשר יש בכחם לעזור ולחזק ולאמץ את כל הנפשות שבעולם, אפלו מי שכבר נטבע, רחמנא לצלן, בעשרה פתרון דמסאבותא, חס ושלום, כי רבנו ז"ל אמר על עצמו (סיימוה"ן, סימן שלב — דפוס חדש): "אני נהר המטהר מכל הכתמים"; אשרינו און פארט אשרינו ומה נעים גורלנו!

וכזו השבת-קדש דברו הרבה על התורה (לקוטי-מוה"ן, חלק א', סימן ג), אשר העקר בזה העולם הוא תפלה והתבודדות, לקיים: "שפכי כמים לבך נכח פני ה', שאי אליו כפיך" וגו' (איכה ב', יט), ולזכות לתפלה אי אפשר, כי אם על-ידי תקון הברית, והוא — לשמר מאד את העינים וכו' ואת המחשבה וגו', גם דברו כשלקדו הספר הנורא "ספורי מעשיות" (במעשה ב', עין שם) באמצע דבריו: "בן הסוחר ראה את הבת מלכה וכו' והמשיכה בתוך הספינה וכו' וראה שהיא מזמרת על כלי זמר, ויכולה לדבר בכמה לשונות וכו'", עין שם; שקדם פגם בזה שהסתכל, שהיה צריך לשמר את עיניו, ועל-ידי שפגם, המשיך את הבת מלכה — "נשמתו", לתוך החשף ושאל תחתית הספינה, אף האדם אף שנפגם כבר כמו שנפגם, ומנח כבר בשאל תחתיות על-ידי עוונותיו, אסור לו ליאש עצמו, רק לקיים את העצות של הצדיק האמת — "שמחה והתבודדות", ועל-ידי-זה יכול לצאת וכו', וזהו "וראה שהיא מזמרת על כלי זמר, ויכולה לדבר בכמה לשונות", הינו כנ"ל — שאף שנפלה בתוך הספינה, לא התאשה, חס ושלום, רק קימה העצות הקדושות: "שמחה" — שהיתה מזמרת על כלי זמר, "והתבודדות" — שהיתה יכולה לדבר בכמה לשונות אל השם יתברך, והבן.

ידידך הדורש שלומך באהבה רבה...

מז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר בְּשִׁלַּח ה'תשכ"ד.

חַיִּים, שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיְקָר, הַבְּחוּר
הַשׁוֹתֵף בְּצִמָּא דְבָרֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ
עֵאִיר וַיִּזְרַח.

שְׁמַחְתִּי כְּעַל כָּל הוֹן, שֶׁהֵנָּךְ מַחְזִיק בְּתַמָּךְ לְהִתְקַרֵּב אֶל מְאוֹר
עֵינֵינוּ, מְקוֹר חַיּוּתֵנוּ, הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ,
וְהַבְּטַחְתָּ לְבוֹא, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, בְּשִׁבְת־קִדְשׁ לְבֵית מְדַרְשָׁנוּ חֲסִידֵי
בְּרִסְלָב, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, כִּי זֶה עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת — לְהִיּוֹת מְקַרְב
לְצַדִּיק אָמֵתִי, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן קנב, עִין
שם): "עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַנֶּפֶשׁ תְּלוּי בְּקִרְבַת הַצַּדִּיקִים", וְרַבֵּנוּ ז"ל אָמַר
(חַיִּי-מוֹתֵרֵן, סִימָן שגד — דְּפוּס חֲדָשׁ): "אִם הֵיוּ מְקַרְבִּים אֵלַי, וּמְקַרְבִּים
אֶת דְּבָרֵי בְּאֵמֶת, אֵין שׁוּם מְדַרְגָּה בְּעוֹלָם שְׁלֵא הֵייתִי מְבִיאֵם לְאוֹתָהּ
הַמְדַרְגָּה", עֵינִי שָׁם וְהִבֵּן.

וְהַעֲקָר לְחִזּוֹק עֲצָמוֹ מְאֹד בְּאֵמוּנַת חֲכָמִים (עֵינִי לְקוּשֵׁי-מוֹתֵרֵן,
חֶלֶק א', סִימָן סא), וְעַקֵּר הַגְּאֻלָּה הֵיטָה עַל-יָדַי: "וַיֵּאֱמִינוּ בַּה' וּבַמֶּשֶׁה
עַבְדּוֹ" (שְׁמוֹת יד, לא), וְכֵן בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, עַל-יָדֵי הַצַּדִּיק הָאֵמֵתִי הַיְחִיד
שֶׁבְדוֹר, שְׁמַכְנִיס בְּנוֹ הָאֵמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לִידַע, לְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדִיעַ, שְׁיֵשׁ
בוֹרָא כָּל עוֹלָמִים יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְהַכֵּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית, מְלֵא כָּל
הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׁאֵנוּ יוֹדְעִים מְצַדִּיק נוֹרָא
וְנִשְׁגָּב בְּזֶה, כִּי עֵקֶר הַגְּלוּת אֵינָה אֶלָּא בְּשִׁבִיל חֶסְרוֹן אֵמוּנָה (שם).
סִימָן ז).

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

מח.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בשלח ה'תשכ"ד.

חיים, חן וחסד ירדפו וישיגו לאהובי, אחי, ורעי, הבחור היקר, השוטה מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח לנצח.

אהובי, אחי! שמחתי בעל כל הון דעלמא, שהתחלת ללמד בסדר בספרי רבנו ז"ל, שהם תורת השם ממש (לקוטי מוהר"ן, חלק א, סימן כב, ע"ג שם), הפך בהם והפך בהם, ומתם לא תזוע, דכלא בהם — דרכים ונתבות, עצות והתחזקות, איך להגיע אל התכלית הנצחית, שבשכיל זה באנו לזה העולם וכו', אשריך ואשרי חלקיך, ורבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן, סימן שמו — דפוס חדש, ע"ג שם), שהספר הקדוש שלו "לקוטי מוהר"ן", הוא אתחלתא דגאולה, עוד אמר (שם): ומאחר שיצא בעולם אני חפץ מאד שילמדו אותו, כי צריכים ללמד אותו הרבה, עד שיהיה שגור בעל פה, כי הוא מלא מוסר והתעוררות גדולה מאד להשם יתברך, ע"ג שם; ומהר"נ ז"ל אמר פעם לאחד: "יונגערמאן! תור אסאך "לקוטי מוהר"ן", ווארום אין דעם גוף וואס וועט ליגן "לקוטי מוהר"ן", וועלן די ווערים אין קבר מורא האבן צו קומען"א.

אשרינו ואשרי חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו, שזכינו לינק דרבשא וחלבא מ"המעין היוצא מבית ה'" (ויאל ד, יח), נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו.

חזק ונאמן מאד, ותשקד בכל יום בספריו הקדושים, ואז טוב לך לנצח, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות צדיק, סימן פו): "בעולם

(א) אברך! תור הרבה ב"לקוטי מוהר"ן", כי לגוף שיהיה בו "לקוטי מוהר"ן", לא יגשו התולעים שבקבר.

הַזֶּה כֹּל הַרוֹצֵה לְקַרֵב עֲצָמוּ מְקַרֵב, אֲכַל בְּעוֹלָם הַבָּא אֵין מְקַרְבִים
אֵלָא הַמְקַרְבִים מִכְּבָר, עֵינֵי שָׁם; וְהַעֲקָר — לְלַמֵּד עַל מִנַּת לְשִׁמּוֹר,
לְעִשׂוֹת וּלְקַיֵּם, כִּי: "לֹא הַמְדַרְשׁ עֲקָר אֵלָא הַמְעֲשֶׂה" (אבות א, ז),
וּבִפְרָט דְּכָרֵי רַבְנֵנוּ ז"ל שֶׁהֵם לְעִבְדָּה וּלְמַעֲשֶׂה, הַנְהַגוֹת יִשְׁרוֹת, דְּרָכִים
יְקָרוֹת, נְתִיבוֹת נְפִלְאוֹת וְעִצּוֹת אֲמִתִּיּוֹת, שֶׁכָּל הַמְתַּנְהֵג בָּהֶם, נִחְקָקֵת
בּוֹ אֲמֵת, וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֵה לְאַמּוּנָה בְּרָה וּנְקִיָּה וְכוּ' (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן,
חֵלֶק א', סִימָן ז, עֵינֵי שָׁם), וְהַעֲקָר — תְּקַיֵּם (אֵיכָה ג, ל): "תִּתֵּן לְמַכְהוֹ
לְחַיִּי יִשְׁבַּע בְּחֶרְפָּה", שְׂאֵף שְׂאֵף לֵךְ בְּזִיוּנוֹת הַרְבֵּה, שְׂאֵתָה מְקַרֵב
אֶל רַבְנֵנוּ ז"ל הָאוֹר הַגָּנוּז וְהַנְּעֻלָּם, וְחוֹלְקִים עֲלֶיךָ וְכוּ' "דוֹם לֵה'
וְהַתְּחוּלֵל לוֹ" (תְּהִלִּים לו, ז), וְהוּא יִפִּיל לֵךְ חֲלָלִים וְגו' (גִּטִין ז, ו), וְזֶה
עֲקָר הַתְּשׁוּבָה — לְשִׁמְעַע בְּזִיוּנוֹ וְלִדְם וְלִשְׂתַק, וְזֶה פְּסַרְת עוֹנוֹת
מִמֶּשׁ יוֹתֵר מִכָּל הַתְּעִנּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן
ו), וְהַעֲקָר — לְחִזּוֹק עֲצָמוּ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְקַיֵּם: "אִם אֶסֶק
שְׂמִים שָׁם אֲתָה, וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּהָ" (תְּהִלִּים קלט, ח), כִּי מֵלֹא כָּל
הָאֲרָץ כְּבוֹדוֹ, "גַּם חֲשֵׁף לֹא יִחְשֵׁף מִמֶּךָ וְלִזְלֶה כִּיּוֹם יֵאִיר כְּחֻשְׁבָּה
כְּאוֹרָה" (שֵׁם קלט, יב).

יְדִידֵךְ הַדּוֹרֶשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

מ.ט.

בְּעוֹרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אַחַר חֲצוֹת, אוֹר לְיוֹם שְׁנֵי לְפָדֵר בְּשִׁלַח ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם רַב וְכָל טוֹב סֵלָה לְאַהוּבֵי, אֲחֵי הַיְקָר, הַבְּחוּר הַשׁוֹתֵה
מֵהַנְּחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲקֻמָּה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גִּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָה.

אַהוּבֵי, אֲחֵי! חִזּוֹק וְאַמֵץ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם בְּשִׁקִּידָה
רַבָּה מְאֹד, לְלַמֵּד הַרְבֵּה וְלִהְתְּפַלֵּל הַרְבֵּה, וְלְעִשׂוֹת מְצוּוֹת הַרְבֵּה,

ובכפרט להיות תמיד בשמחה ובכפנים שוחקות, ועל-ידי-זה יפתח לך (ספר-המדות, אות שמחה, סימן ב, עין שם), ותזכה לישוב הדעת אמתית — "מה התכלית מכל הכלי העולם הזה" וכו' (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב, סימן י, עין שם), והעקר — התמדה מאד בכל יום בלמוד שלחן ערוך, שמאד הזהיר על זה רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן כט, עין שם), ואמר, שהוא תקון גדול ונורא מאד מאד, עין שם; ועל-ידי החטאים והעיונות של האדם הוא מערב טוב ורע, ועל-ידי למוד פוסקים נתברר הטוב מהרע (לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן ח, עין שם), וכן זוכים על-ידי למוד פוסקים לשלמות האמונה, ולכל תהינה לו שום קשיות, חס ושלום, על השם יתברך וכו', (תהלים קיט, ז): "אודך בישך לבב", אמתית? "בלמדי משפטי צדקה" (עין כל זה בלקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן סב), גם זוכים על-ידי למוד פוסקים, להיות בעל הבית ומושל על הארץ, ולהשיג חכמה עילאה וחקמה תפאה (שם, סימן רפו), ועל-ידי למוד "שלחן ערוך" באים ליראה (ספר המדות, אות פוסק, סימן ב) עין שם; והתמדה בספרי רבנו ז"ל, שנאמר עליהם (משלי ח, לד): "אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתתי יום יום לשמור מזות פתחי", ואז טוב לך לנצח.

דידך הדורש שלומך...

נ.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בשלח ה'תשכ"ד.

החיים, הברכה והשלום וכל טוב סלה לאהובי, ידידי היקר, השותה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

אחי! חזק ואמץ בעבודת השם ותברך, כי ה' עמך ואתך, וכל תנועה ותנועה שאתה מנתק עצמך אל השם ותברך, זכרה אצלו ותברך מאד מאד, ובפרט מעט הדבורים שאתה מדבר אליו ותברך בכל יום בשעת ההתבודדות, זה זך מאד, ונעשה מזה מה שנעשה, "עין לא ראתה" וכו' (ישעיה סד, ג), ואם תתמיד בזה בכל יום, ולא תפל בדעתך, אז תזכה להתקרב בשלמות אל השם ותברך.

אשרינו ואשרי חלקנו ומה נעים גורלנו, שזכינו להתקרב לצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, אשר מביא אותנו אל התכלית הנצחית, לידע, להודיע ולהודע שיש בורא כל העולמים ותברך שמו (עין כל זה בלקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן י'), והיום למדתי התורה הזאת, ונתחדשתי מאד לתן שבח והודיה להשם ותברך, שגורבנו לצדיק נורא בזה וכו', והעקר לשמר עצמו מאד מפעס ומקפדות, חס ושלום (כמוקא בזה התורה), ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות פס, סימן א): "מי ששומר עצמו מפעס, שונאיו אינם שולטים עליו".

חזק ואמץ! אל תירא ואל תחת משום ברירה, כי השם עמך ואצריך.

ידידך הדורש שלומך...

נא.

בעזרת השם ותברך, יום שני לסדר בשלח ה'תשכ"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו אל אהובי, חברי הזקן, השותף בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו זאיר וזרח.

חֹזֵק וְאִמָּץ, כִּי ה' עִמָּךְ, אִתְּךָ וְאֶצְלֶךָ, כִּי מֵלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ,
וְאֵל תִּפְל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוּם דְּבַר שְׁבַעוּלָם, וְאַף שְׁעוּבָר בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ
מֵה שְׁעוּבָר וְכוּ', הַשֵּׁם יִרְחַם, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵל תִּסְתַּפֵּל לְאַחֲרֶיךָ,
חֵס וְשָׁלוֹם, רַק לְהִתְקַרֵּב בְּיֹתֵר בְּכָל יוֹם אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר
הוֹרְנוּ מֵאֹר עֵינֵינוּ וְרַבְנוּ וְי"ל, וְהוּא — עַל-יַדֵּי תִפְלָה וְהִתְבּוֹדוּת —
שְׁתַּיַּחַד לְעֲמֻךְ מְקוֹם שְׂאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וְתִפְרַשׁ שִׁיחֲתֶךָ לְהַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ כֹּל מֵה שְׁעוּבָר עֲלֶיךָ וְעַל בְּנֵי בֵיתֶךָ וְכוּ', וְאִז טוֹב לָךְ לְנַצַּח.

אָחִי הַיֶּקֶר, הַצְּמוּד בְּתוֹךְ פְּנִימִיּוֹת לְבִי, זֶה עֵקֶר הַחַיִּים, וְכִמּוֹ
שְׂאֵמֶר רַבְּנוּ וְי"ל (שִׁיחֹת-הַר"ן, סִימָן גג): מִי שֵׁשׁ לוֹ אֲמוּנָה חֲזִיו חַיִּים,
וְהוּא מְבַלָּה יְמֵי חֲזִיו בְּטוֹב תְּמִיד, עֵינֵי שֵׁם, וְזִכָּר: "מִי־אֲרָף זִיךְ
אֵינְגָאֲנֶצֶן אֵיבְעֶר גַּעבֶן צוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ"^א (שֵׁם, סִימָן ב), וְהַעֲקֵר לְהַשְׁלִיךְ
אֶת שְׁכַל עֲצֻמוֹ לְגַמְרֵי כְּנֶגֶד רַבְּנוּ וְי"ל, כֹּל מֵה שְׁמַצְוָה צְרִיכִים לְקַיֵּם
בְּתַמִּימוֹת וּפְשִׁיטוֹת (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כג), וְהַעֲקֵר שֶׁהַכֹּל
תְּלוּי בּוֹ הוּא שְׂמַחָה, שְׁתַּרְקֵד בְּכָל יוֹם דִּיקָא, וְעַל-יַדֵּי-זֶה יִמְתַּקּוּ מִמֶּךָ
כֹּל הַדֵּינִים בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׂמִיּוֹת (עֵינֵי שֵׁם, סִימָן י), וְעַל-יַדֵּי-זֶה יְכוּלִים
לְזַכּוֹת לְכָל הַמְּדַרְגּוֹת שְׁבַעוּלָם, וְלְהַשִּׁיג אֹר הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא
לְמַעַלָּה מִכָּל הָעוֹלָמוֹת (עֵינֵי שֵׁם, סִימָן כד), וְרַבְּנוּ וְי"ל אָמֵר (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת,
אוֹת שְׂמַחָה, חֶלֶק ב', סִימָן א): "מִי שֶׁהוּא שְׂמַח תְּמִיד, עַל-יַדֵּי-זֶה הוּא
מְצַלִּיחַ" (בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׂמִיּוֹת).

אוֹדוֹת פְּרָנְסָה זָכַר מֵה שְׂאֵמֶר רַבְּנוּ וְי"ל "נֶאֱהָר בְּשַׁחוּן"^ב, אָף גַּם
מִזֶּה אֵל תִּנַּח אֶת יָדְךָ, לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם, וְתִבְכַּשׁ אוֹתוֹ
בְּפִרְטִיּוֹת מֵה שְׂאֵתָה צְרִיף, וְשִׁיתֵן לָךְ עֲצוֹת אֲמִתּוֹת אֵיךְ לְהִתְנַהֵג
וְיֵמָה לְעֲשׂוֹת וְכוּ'.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלֻקְנוּ, מֵה נְעִים גּוֹרְלָנוּ וְיֵמָה יְרוּשָׁתָנוּ,
שְׂזַכֵּינוּ מִמְּעַמְקֵי עַמְקִים מֵהַשְּׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת, לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבֵּי נוּרָא

(א) צְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת עֲצֻמּוֹ לְגַמְרֵי לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

(ב) רַק בְּשַׁחוּן.

וּנְשָׁב כְּזֶה, אֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ תוֹרוֹת וְשִׁיחוֹת נִפְלְאוֹת כְּאֵלֶּה, חֻבְלִים
נִפְלוּ לָנוּ בְּנֻעִימִים, וְתַתְּמִיד מְאֹד בְּכָל יוֹם בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל חֵק
וְלֹא יַעֲבֹר: "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" וְ"לְקוּטֵי-תַפְלוֹת",
וְהַחֹט הַמְשַׁלֵּשׁ לֹא בַמְהֵרָה יִנְתַּק" (קהלת ד, יב), כִּי זֶה עֶקֶר הַחַיִּים
— "תּוֹרַת חֻכַּם מְקוֹר חַיִּים לְסוּר מִמַּקְשֵׁי מָוֶת" (משלי יג, יד). טוֹב
לְהוֹדוֹת לַה' עַל כָּל הַחֹסֵד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שְׂאֲנוּ יוֹדְעִים מְאֹד גְּנוּז
וְנַעֲלָם כְּזֶה.

חֲדִידָךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

נב.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי, שְׁנִכְפַּל בּוֹ "כִּי טוֹב", לְסַדֵּר בְּשִׁלַּח ה'תשכ"ד.

הַחַיִּים הַבְּרָכָה וְהַשְּׁלוֹם יִרְדְּפוּ וְיִשְׁיִגּוּ לְאַהוּבֵי, חֻבְרֵי, הַבְּחוּר
הַשׁוֹתֶה בְּצִמָּא מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֻכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרו
יֵאִיר וְיִזְרַח.

אָחִי הַיָּקָר! חֲזַק וְאַמֵּץ, לִילֶךְ בְּדַרְכֵי הַתְּמִימוֹת, כְּאֲשֶׁר קִבְּלָנוּ
מִרַבְּנוּ ז"ל, וְזֶה עֶקֶר הַחַיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹכָא בְּסִפְרֵי
הַנּוֹרָא "סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת" (מַעֲשֶׂה ט), מִהַתָּם הַקְּדוּשׁ, אֵיךְ שֶׁהִיָּה חַי
חַיִּים טוֹבִים וְנֻעִימִים עַל-יְדֵי תְּמִימוֹת, וְזָכָה לְכָל הַפְּדֻרְגוֹת שֶׁבְּעוֹלָם,
נְבוֹאָת פְּנִים בְּפָנִים וְכוּ' וְכוּ', וְלִהְפּוֹךְ — הַחֻכָּם, רַחֲמָנָא לְעָלְךָ,
שֶׁהִלֵּךְ עִם חֻכְמוֹת, "אֵיז פֶּאֶרְשׁוֹאֲרֵצֵט גְּעוֹוֹאֲרֵן פּוֹן אָנְהוּיב בִּיז צוּם
סוּף"א, עֵינֵן שָׁם; "הוֹלֵךְ בַּתָּם יִלֵּךְ בְּטַח וּמַעֲקֵשׁ דְּרָכָיו יִבְדַּע" (משלי י,
ט), וּבִפְרָט בְּעַתִּים הַלְלוּ, כָּל אֶחָד יוֹדֵעַ חֻכְמוֹת, וְהֵם הֵם הַמְּמַרְרִים
אֶת חַיָּיו, הַעֶקֶר לְהַשְׁלִיךְ אֶת שִׁכְלֵךְ עֲצֻמוֹ לְגַמְרֵי, וְלִצִּיַּת לְחֻכָּם הַאֲמָת,
מְקוֹר הַתְּמִימוֹת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֻכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ (עֵינֵן הֵיטֵב

בשיחות-ה"ר, סימן טו). אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתקרב אליו.

ויסוד נעתו הקדושה הוא — תפלה והתבודדות, ליחד מקום שאין שם אדם, ולפרש שיחתו אליו ותברך שמו, ולספור לפניו כל מה שעובר עליו וכו', ולגלות לפניו את כל כסופיו, איך שאני רוצה להיות "ערליכער איד"², ולקיים את מצוותיו הקדושות, וללמד תורתו הקדושה וכו' וכו', ותתמיד בזה מאד מאד יום יום, ותראה, בעזרת השם ותברך, נפלאות רבות וכו', והעקר לעשות מתורתו הקדושה תפלות (עין בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן כה), הינו לבקש מהשם ותברך מכל תורה ומאמר ושיחה, העצות והעבודות שיש שם, שזוכה לקיים באמת לאמתו.

אחי הנקר! דייקא על-די-יזה נקראים "בְּרִסְלָבֵר חֲסִיד", כי להרגיש טעם האור הגנוז, אור רבנו ז"ל, אי אפשר בשום אופן שבעולם בלי התבודדות (עין בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן טו); "בְּנִי, אם יפתוך חטאים" וגו' (משלי א, י) "חַדְשִׁים מְקֻרֹב בְּאוֹ" וגו' (דברים לב, יז), ש"יכולים להיות "בְּרִסְלָבֵר חֲסִיד" בלי התבודדות, אל תאבה ואל תשמע להם, אף הפל צריך להיות רק בשמחה, וזה עקר השלמות, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות שמחה, סימן א): "כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה מְצֻנָה בְּשִׂמְחָה, זֶה סִימָן שֶׁלְבוֹ שָׁלֵם לְאֱלֹקָיו", עין שם; וכן התפלה וההתבודדות צריכות להיות רק בשמחה, לתן תודה והודאה להשם ותברך על כל דבר בפרטיות, ולבקש על להבא ברוחניות ובגשמיות, ואפלו הלב נשבר, שצריך לשבר את לבו ולהתודות לפניו ותברך בכל יום על החטאים ועוונות וכו', צריך להיות מתוך שמחה (עין היטב בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קעה) בכייה ראשי תבות: ב'שִׁמְךָ יִגִּילֶנּוּ כֹל הַיּוֹם (תהלים פט, יז), שאפלו הבכייה לפני השם ותברך צריכה להיות רק בשמחה, עין שם (ועין בספר-המדות, אות תפלה, סימן פא): "תפלה שהיא בשמחה, היא ערכה ומתנה להשם ותברך".

אחי, חזק ואמץ בכל זה! אל תירא ואל תחת, "שמע עצה וקבל מוסר למען תחכם באחריתך" (משלי יט, כ).

ידידך הדורש שלומך...

נג.

בעזרת השם יתברך, אחר חצות, אור ליום רביעי לסדר בשלח ה'תשכ"ד.

אך טוב וחסד לאהובי, חברי היקר, השוטה בצמא דברי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח.

חזק ואמץ בעבודת השם יתברך, כאשר קבלנו מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, אשרינו ואשרי חלקנו, שאנו מקרבים אל האמת לאמתה, טוב להודות להשם יתברך על כל החסד שגמלנו, אחרי שהחשף מתגבר בכל יום יותר ויותר, והכפירות והאפיקורסות מתפשטות מאד בעולם, רחמנא לצלן (עין שיחות-הר"ן, סימן וכו), ולנו דוקא נתגלה האור הגנוז והנעלם, מקור האמונה הקדושה, אשרינו און פארטי אשרינו, והעקר לחזק עצמו מאד מאד באמונה הקדושה, לידע, להודיע ולהודע, שיש בורא כל העולמים יתברך שמו, ה' הוא האלקים, בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אין עוד מלבדו, מלא כל הארץ כבודו, ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין וכתוף כל עלמין, והכל בהשגחה פרטית נפלאה ונוראה מאד, ועקר שלמות האמונה אי אפשר לקבל, כי אם על-ידי הצדיק האמתי (לקויט-מוהר"ן, חלק ב', סימן ח, עין פס), "על-ידי אמונה הקדוש-ברוך הוא יסלח לך על עוונותיך" (ספר-המדות, אות אמונה, סימן לג), והעקר — "שמחה" ו"התבודדות" בכל יום, ותראה לדבר בכל יום עם חבריך אנשי שלומנו, וליחזקם ולאמצם, ואז טוב לך לנצח, "דרך אמונה בחרתי

מִשְׁפָּטֶיךָ שׁוֹיֵתִי” (תהלים קיט, ל).

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלֹמֶךָ...

נֵד .

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעִי לְסֵדֶר בְּשֵׁלַח ה'תשכ"ד.

אֵךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעִי, הַבְּחִיר הַחֶפֶץ וּמִשְׁתַּוְּקֵק
מֵאִד לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוּשָׁה עַל-פִּי דְרָךְ הָאֱמֶת, שְׁקִבְלֵנוּ מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ
מִקּוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נְרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ נְצֻחִים.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר לְנִכּוֹן קִבְלָתִי זֶה פְּעָמִים, אֲבָל מְרֵב טְרוֹדוֹתִי,
בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, לֹא הָיָה לִי הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבְךָ תַּכְף-וּיִמְדֵּךְ כְּרָצוֹנְךָ.

אַחֵי! חֶזֶק וְאַמֶּץ בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-פִּי דְרָכּוֹ שֶׁל הַנַּחַל
נוֹבֵעַ מִקּוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, וְלְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיךָ אֶת הַתְּמִימוֹת
הָאֱמֶתִית, לְהַשְׁלִיךְ וּלְהַפְרִיד מֵאֲתָנוּ אֶת כָּל הַחֲכָמוֹת שֶׁל הַבָּל
הַנְּהוּגִים עֲכָשׁוּ בְּעוֹלָם, כִּי עָקֵר הַתְּכָלִית הוּא לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
בְּתְמִימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת (עֵיִן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יט), וְלְהַרְגִיל עֲצֻמוֹ
לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ, כְּמוֹ שְׁאֵמַר רַבֵּנוּ ז"ל
לְמוֹהַר"נ הַיְ"ל בְּתַחֲלַת הַתְּקַרְבוֹתָיו בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "אוֹן וּוְיִטְעַר אִיז
זִיעַר גוּט אַז מְרַעֲדֵט זִיךְ אוֹיֵס דָּאס הָאָרֶץ פֶּאַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אַזוֹי
ווי מְרַעֲדֵט זִיךְ אוֹיֵס פֶּאַר אֵיין אַמְתִּין גוֹטְען פֶּרִינד" (כּוֹכְבֵי-אוֹר).

אַחֵי הַיָּקָר! זֶה עָקֵר הַחַיִּים "זִיךְ מִדְּבַק וַיִּין יַעֲדֵעַן טָאג צוֹ הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ". וְלִסְפֵּר לְפָנָיו בְּמִקּוּם מְצָנֵעַ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ, וּלְבַקֵּשׁ

(א) וּבְכָלֵל, טוֹב מֵאִד שְׁמִשְׁיָחִים אֶת הַלֵּב לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּפִי שְׁמִשְׁיָחִים וּמִסְפָּרִים לְפָנֵי חֲבֵר
טוֹב וְאַמְתִּי.

(ב) לְדַבֵּק עֲצֻמוֹ בְּכָל יוֹם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

מ'לפניו יתברך שנוזקה וכו' וכו', "טעמו וראו כי טוב ה' אשרי הגבר
יחסה בו" (תהלים לד, ט).

אשרינו ואשרי חלקנו שזכינו להתקרב אל רבנו ז"ל, טוב
להודות על זה להשם יתברך בכל יום על גדל החסד שעשה עמנו,
דיקא עקשו בעקבתא דמשיחא, אשר החשף מתפשט מאד בכל
העולם, און יעדער רעדט זיך איינז, שיש לו גם שכל ואינו מצית
את הצדיק האמת (שיחות הר"ן, סימן סו, עין שם), רק הולך אחר שכלו
וחקמתו, ועל-ידי-זה בא לטעיות רבות, ורץ ורודף יומם ולילה אחרי
הכלי הכלים, ואינו זוכה לישוב עצמו אפלו רגע אחד כל ימי חייו,
לשאל את עצמו: "וואס", "וואס וועט זיין, וואס איז דער תכלית,
ווער פירט די וועלט" וכו' וכו', (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן יב),
ובשביל זה ווערט מען זייער פארשווארצט בזה העולם, ועובר מה
שעובר — צרות ויסורים, מניעות והרפתקאות וכו' און מען לאזט
זיך ארויס למרחקים בשביל פונסה וכו', ולבסוף מאומה לא ישא
בצמלו.

אף דע, אחי, כי לזכות לכל ישוב הדעת הזה, ולהתבודד
עם השם יתברך, ולדבק עצמו אליו יתברך, אי אפשר בשום אופן
שבעולם, כי אם על-ידי שמחה, כמו שאמר רבנו ז"ל (שם, סימן י):
שלמות ישוב הדעת היא רק על-ידי שמחה, ולשמחה זוכים על-ידי
התורה "אזמרה" (עין שם, חלק א', סימן רפב), לשמח עצמנו עם
הנקודות הטובות שיש בנו, והעקר — שזכינו להתקרב אל כלליות
שבעת רועי ישראל וכו', אשר אמר (תני-מוהר"ן, סימן רכה — דפוס
חדש): "וואס האט איהר צו זארגן אז איך גיי פאר אייך", שמחה
היא עולם החרות (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן י, עין שם היטב היטב, ועין

ג) וכל אחד מטעה את עצמו.

ד) מה, מה יתנה? מהי התכלית? מי מנהיג את העולם וכו' וכו'.

ה) ובשביל זה נשחרים מאד.

ו) ומפליגים למרחקים בשביל פונסה.

ז) מה יש לכם לראג קשאני הולך לפניכם.

שיחות-הר"ן, סימן כ.)

וּכְשֶׁהָאָדָם בְּשִׂמְחָה כָּל הַיּוֹם, אֲזַי בְּנִקְלָלוֹ לֹא לְהִתְבּוֹדֵד וְכוּ',
 כְּשֶׁהָאָדָם בְּשִׂמְחָה מֵאֵד, עַל-יְדֵי-זֶה הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּעֲצֻמוֹ שׁוֹמֵר אוֹתוֹ
 מִפְּגַם הַבְּרִית וְכוּ' (עַיֵן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קס"ט), עַל-בֵּן תִּרְגִּיל
 עֲצֻמָּךְ בְּכָל יוֹם לְרִקְדַּת הַרְבֵּה בֵּינְךָ לְבֵין עֲצֻמָּךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְתַּקֵּוּ
 מִמֶּךָ כָּל הַדֵּינִים (עַיֵן שֵׁם, סִימָן י'), וּמוֹהַרְנ"ת ו"ל אָמַר פְּעַם לְאַחַד
 מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנֹה (פּוֹכְבֵי-אוֹר): "אִם הֵייתָ תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, לֹא הֵייתָ רוֹאֶה
 פְּנֵי גֵיהֲנוֹם", וְתִהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ וְיֵשׁ לָנוּ עַל מַה לְשַׂמְחָה, שֵׁיֵשׁ לָנוּ רַבִּי
 בְּזֶה (עַיֵן שִׂיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קע"ז).

וְלִמְעַן הַשֵּׁם, לְטוֹבַתְךָ הַנְּצִיחִית, תִּתְמַד בְּסִפְרֵי רַבְּנֵינוּ ו"ל בְּכָל
 יוֹם — "לְהַקְשִׁיב לְחֻכְמָה אֲזַנְךָ תִּשָּׂה לְבָרְךָ לְתַבּוּנָה" (מִשְׁלֵי ב, ב), וְאֵז
 טוֹב לְךָ לְנַצַּח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מֵאֵד מֵאֵד...

נה.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, אוֹר לְיוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר יִתְרוֹ ה'תשכ"ד.

הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם לְאַהֲבֵי, חֲבֵרֵי הַיְקָר, הַשׁוֹתֶה מֵהַנַּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר
 חֻכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

אֲחֵי הַיְקָר! חֲזֹק וְאִמֵץ בְּתוֹרָה וּבְתַפְלָה, עַל-פִּי דַעְתוֹ הַקְּדוּשָׁה
 שֶׁל רַבְּנֵינוּ ו"ל, לְחֲזֹק עֲצֻמוֹ וְלְאַמֵּץ עֲצֻמוֹ, וְלִבְלִי לִפְלֵ בְּדַעְתוֹ מִשׁוּם
 דְּבַר שְׁבַעוֹלָם, כִּי הַשֵּׁם עִמָּךְ, אֲתָךְ וְאַצְלָךְ, וְהַפֵּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ,
 הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מֵאֵד, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ,

שְׁזָכִינוּ לִידַע מְאוֹר הַגְּנוּז, נִפְלָא וְנוֹרָא כְּזֶה, אֲשֶׁר רַב הָעוֹלָם אֵינָם יוֹדְעִים מִמֶּנּוּ ו"ל, וְכָל אֶחָד אוֹמֵר בּוֹ פְּשָׁטִים וּסְבִרוֹת הַפּוֹכוֹת, תּוֹלִים בּוֹ בּוֹקֵי סְרִיקֵי וְכוּ', וְאַנְחֵנוּ הַעֲנִיִּים וְהָאֲבִיוֹנִים הַרְחוּקִים מְאֹד מְאֹד מֵהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, דִּיקָא לָנוּ נִתְגַּלְתָּה תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת כְּזֹו, אֲמוּנָה אֲמֵתִית כְּזֹו, עֲצוֹת וּדְרָכִים כְּאֵלוּ, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקֵנוּ, טוֹב לַיהוּדוֹת לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ.

וְהַעֲקָר — לְהַשְׁלִיף אֶת שְׁכָל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי כְּנֶגֶד רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהֵר"ו, חֶלֶק א'. סִימָן כַּג. עֵין שָׁם), וְכָל מַה שְּׂאוֹמֵר צְרִיכִים לְקַיֵּם בְּתְּמִימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת, וְאִז טוֹב לָנוּ לְנִצָּח, וְצָרִיף אֶתְּהַבּוּדֵי הַרְבֵּה עִם הֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ בְּכָל יוֹם, וּלְפָרֵשׁ שִׁיחַתְּךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּרְגִּישׁ אֶת הָאוֹר הַגְּנוּז, אוֹר רַבְּנוּ ו"ל, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג וּלְהִרְגִישׁ וּלְטַעַם מִטַּעַם הָאוֹר הַגְּנוּז, כִּי אִם עַל-יְדֵי תַפְלָה וְהִתְבּוּדוֹת (עֵין שָׁם, סִימָן טו), "אוּן וְאוֹם מְעַר הִתְבּוּדוֹת הָאֵט מְעַן יַעֲרֵעַן טַאגֵּי, מְרַגְשִׁים בְּיוֹתֵר אוֹר רַבְּנוּ ו"ל", וְעַל-יְדֵי-זֶה "אִיז מְעַן מְעַר בְּשִׂמְחָה"ב, וְרוֹקְדִים בְּכָל יוֹם, כִּי זֹהֵי לָנוּ זְכוּת גְּדוּלָה וְנוֹרָא, שְׁזָכִינוּ לִידַע מִרַבְּנוּ ו"ל, אֲשֶׁרֵינוּ בְּעֵלְמָא הַדִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, אֵךְ עַל זֶה מִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר הַבְּעַל-דְּבָר, וְרוּצָה לְרַחֲקֵנוּ מִמְּאוֹר עֵינֵינוּ, חִיוֹת נִפְשָׁנוּ, וְצְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּיוֹתֵר עִם עֲזוֹת דְקַדְשָׁה, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (שְׁמוֹת טו, יג): "נִהֲלֵת בְּעֵזְף אֶל גְּוֵה קְדֻשָּׁךְ", וּפָרֵשׁ רַבְּנוּ ו"ל: אִם תִּלְךָ בְּעֲזוֹת דְקַדְשָׁה, תִּכְנַס עַל-יְדֵי-זֶה לְקַדְשָׁה וְכוּ', וְלִזְכוּת לְעֲזוֹת דְקַדְשָׁה אֵי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂמִחָה, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (נְחֻמָּה ח, י): "כִּי חֲדוּת ה' הִיא מְעֻזָּכֶם", וּפָרֵשׁ רַבְּנוּ ו"ל, עַל-יְדֵי שְׂמִחָה תְּבוֹא לְעֲזוֹת (עֵין כָּל זֶה שָׁם, סִימָן כב, עֵין שָׁם); אֲשֶׁרֵינוּ שְׂיֵשׁ לָנוּ תּוֹרוֹת וְשִׁיחוֹת כְּאֵלוּ, הַפֶּךְ בְּהֵם וְהַפֶּךְ בְּהֵם וְאֵל תְּזוּעַ מֵהֶם דְּכֵלָא בְּהֵם — עֲצוֹת וּדְרָכִים וְהִתְחַזְּקוֹת אֲמֵתִית, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקֵנוּ וּמַה נְעִים גּוֹרְלָנוּ וּמַה יִּפֶּה יְרוּשָׁתָנוּ.

גַּם בְּקִשְׁתִּי מִמֶּךָ, אֶהוּבִי, אַחֵי, שְׂתִשְׁתַּדֵּל לְכַתֵּב לִי מִכְתָּב,

(א) וְכָל מַה שְּׂמִתְבּוּדִים יוֹתֵר בְּכָל יוֹם.

(ב) שְׂמִחִים יוֹתֵר.

(ג) בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

ולגלות אַתְּ תִשׁוּקַת לִבְךָ אֶל הַתְּכֵלִית וְהַהֲתַקְרְבוּת אֶל רַבְּנוּ ז"ל,
וּמִמֶּשׁ תַּחֲיֶה אוֹתִי.

דִּידֶךָ...
...

נו.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, אור ליום שְׁנֵי לְסֵדֶר יְתָרוֹ הִתְשַׁכְּדִי.

אֵךְ טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ וְיִשְׁיִגּוּ לְאַהוּבֵי, אָחֵי וְרַעֵי, הַבְּחוּר הַיָּקָר, נָר
לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נָרוּ זָאִיר וְיִזְרַח
לְנִצְחָה.

אַהוּבֵי, אָחֵי, חֲזוֹק וְאַמֶּץ! אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת, פִּי הִי הוּא
הָאֱלֹהִים, הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ פִּירַט דֵּי וועלט^א בְּהַשְׁגָּחָה פִּרְטִית נִפְלְאָה
וְנוֹרָאָה מְאֹד.

לְזִכּוֹת לְאַמוּנָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת אֵי אָפְשָׁר, פִּי אִם עַל-יְדֵי תַפְלָה
וּבִקְשָׁה, לְהַרְגִיל עֲצֻמוֹ בְּעַבּוּדַת הַתַּפְלָה — הֵן לְהַתְּפַלֵּל בְּכָל יוֹם
שְׁלֹשׁ-הַתַּפְלוֹת הַקְּדוּשׁוֹת: "שַׁחֲרִית", "מְנַחָה", "מַעֲרִיב", בְּכַנְנָה
גְּדוּלָה מְאֹד, וְהֵן לְזִכּוֹת לומר בְּכָל לַיְלָה "תַּקוּן חֲצוֹת", וְהֵן לומר
בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה "תְּהִלִּים", שְׁמִסְגָּל מְאֹד לְתִשׁוּבָה, וְהֵן לומר בְּכָל
יוֹם "לְקוּטֵי-תַפְלוֹת", שְׁמוּעֵיל מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שְׁאַמַּר מוֹהַרֲנֵי ת"ז^ל
(כּוֹכְבֵי-אוֹר), אָשׁר הַרְבֵּה אֲנָשִׁים זָכוּ לִגְן עֲדָן עַל-יְדֵי הַתַּפְלוֹת שְׁלוֹ,
עֵין שֵׁם; הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יִזְכְּנוּ לְהִיּוֹת מִכַּת הַבַּעַל תַּפְלָה הַקְּדוּשָׁה (סְפָר
סְפָרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה י"ב, עֵין שֵׁם הַיֵּטֵב), "שְׁבַחְרוּ שְׁעַר הַתְּכֵלִית הוּא
תַּפְלָה וּבִקְשָׁה", וְעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לְזִכּוֹת לְכָל טוֹב, לְתוֹרָה וּמַצְווֹת,

(א) מְנַהִיג אֶת הָעוֹלָם.

מַעֲשִׂים טוֹבִים וּמַדּוֹת טוֹבוֹת וַיִּשְׁרוּת.

חֲזַק, חֲזַק! לֵאחֲזוֹ עֲצָמְךָ בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, הַמְקַרְבִּים
 אֶל הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, "בְּרִסְלָבַר חֲסִידִים".

דִּידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

נז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר יִתְרוֹ הַיְתַשְׁכַּד.

שִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשִּׁיגוּ אֶל אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, הַשּׁוֹתֵה בְּצָמָא
 מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

אַחֵי הַיְקָר, חֲזַק וְאַמֵּץ לִהְיוֹת בְּשִׁמְחָה, אֵל תִּירָא וְאַל תַּחַת מִשׁוֹם
 בְּרִיָּה שְׁבַעֲעוֹלָם, כִּי הַשֵּׁם עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, וְאַף שְׁלִבְךָ שְׁבוּר מֵאֵד מֵאֵד
 מִמָּה שְׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ, אֵל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ, חַס וְשְׁלוֹם, רַק תִּרְגִּיל עֲצָמְךָ
 לְשִׁמְחָה, וְלִחֲפֹשׁ בְּעֲצָמְךָ אֶת הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֵׁשׁ בָּךְ (לְקוּשֵׁי־מוֹהַר"ן,
 חֶלֶק א', סִימָן רַפְכּוּ, עִין שֵׁם), וְלִהְיוֹת אֶת עֲצָמְךָ עַל־יְדֵי־זָהָה, כִּי בְּזָה
 הָעוֹלָם הָעוֹבֵר וּמְלֵא הַבְּלִים, עוֹבֵר עַל כָּל אָדָם בְּכָל יוֹם צְרוּת
 וַיִּסּוּרִים, מְנִיעוֹת וּבִלְבוּלִים וְהִרְפְּתָקָאוֹת, וְאֵי אֶפְשָׁר לְהַנְּצִל מִזֶּה
 הַגִּיּוֹהַר (לְקוּשֵׁי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קִיט, עִין שֵׁם), כִּי אִם עַל־יְדֵי הַצְּדִיק
 הָאָמֵת, "בְּרִית מְלַח עוֹלָם", הַמְּמַתִּיק מְרִירוֹתָא דְהַאי עֲלֵמָא" (עִין כָּל
 זֶה בְּלְקוּשֵׁי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כג).

אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ, שְׁזַכֵּינוּ לִידַע מְאוֹר הָעוֹלָם,
 הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם עַל
 כָּל הַחֲסָד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וְלִמְעַן הַשֵּׁם, אַחֲזוֹ עֲצָמְךָ בְּכָל גִּימֵי נַפְשְׁךָ

בְּסִפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל, וְאֵל יַחְסֹר לָךְ יוֹם מְזֻה, כִּי זֶה עֶקֶר הַחַיִּים — לְדַבֵּק עִצְמוֹ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, "בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים" (מְשָׁלִי טו, טו), וְאֵל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב, כִּי הַשֵּׁם אֲתָנוּ — מְלֵא כָּל הָאָרֶץ בְּכַבֹּדוֹ.

וְהַעֲקָר לְהִתְמַיֵּד מְאֹד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּשִׁקְיָהּ נִפְלְאָה, כְּאֲשֶׁר הִזְהִיר עַל זֶה רַבְּנֵי ז"ל מְאֹד, וְכָל הַצְּרוּת שְׁעוֹבְרוֹת עַל הָאָדָם, הֵן רַק מִחֲמַת שְׁמִתְרַשֵּׁל בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שִׁכְתוּב (שְׁמוֹת טו, כב): "וַיִּלְכְּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא מָצְאוּ מַיִם", וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבֵא קָמָא פ.ב.): שְׁלֵא לְמַדּוּ תוֹרָה, כִּי אֵין מַיִם אֶלָּא תוֹרָה, עֲיָן שָׁם; וְעַל-יְדֵי-זֶה "וַיִּבְאוּ מִרְתָּה" (שָׁם) וְגו' "אִיזו גִּיּוּעוֹן זִייעֶר בֵּיטֵעֶר"^ב — שְׁעֵבֶר מֵהַ שְׁעֵבֶר וְכוּ', אֶף לְזִכּוֹת לְתוֹרָה אֵי אֶפְשָׁר, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הָאֱמֵת, כְּמוֹ שִׁכְתוּב (שָׁם טו, כה): "וַיּוֹרְהוּ ה' עֵץ ... וַיִּמְתְּקוּ" וְגו', וּפִרְשׁ בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ: "עֵץ דָּא צְדִיק", וְעַל-יְדֵי-זֶה "וַיִּמְתְּקוּ" — "אִיזו גְּעוּוֹאֲרֵן זִיס"^ג, וְהֵבֵן; וּבְדִרְבָּר צַחוֹת פִּרְשֵׁי פִּעֵם (אָבוֹת ג, יז): "אִם אֵין קָמַח אֵין תּוֹרָה", רַבִּי "נְחֻמָּן" עוֹלָה בְּמִסְפָּר "קָמַח", הִינּוּ בְּלֵי הַהַקְּדָמוֹת מֵהַצְּדִיק הָאֱמֵת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, אֵי אֶפְשָׁר לְלַמֵּד וּלְהַשִּׁיג אוֹר הַתּוֹרָה, אֶף צְרִיכִים לִידַע גַּם הַהַפְּךָ: "אִם אֵין תּוֹרָה אֵין קָמַח", כְּמֵאֲמַר רַבְּנֵי ז"ל (חַי מוֹהֲר"ן, סִימָן תַּקַּמָּג דְּפּוֹס חֲדָשׁ): "וְעוֹר עֵס קָעַן מְעַר לְעֶרְנֵעַן אִיזוּ מְסַגֵּל בִּיּוֹתֵר"^ד, דְּהִינּוּ לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ ז"ל, וְזֶה פְּרוּשׁ נִפְלֵא; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ וּמֵה נָעִים גּוֹרְלָנוּ!

גַּם תִּרְגִּיל עֲצָמָךְ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מִשְׁנֵיּוֹת, שִׁתְּחִיל מִמְּסַכֵּת בְּרָכוֹת דִּיקָא, עַד שִׁתְּזַכֶּה לְסִיִּים בְּרָכוֹת הַזְּמַן שֶׁשָּׂה סְדְרֵי מִשְׁנָה, וְתִלְמַד קְסֵדֵר דִּיקָא, וְאֵל תִּסְתַּכֵּל לְאַחֲוִירֶךָ, רַק בְּכָל יוֹם מְעַט וְעוֹד מְעַט, עַד שִׁתְּזַכֶּה לְסִיִּים וּלְהִתְחִיל כְּמָה פְּעָמִים כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, לְלַמּוּד מִשְׁנֵיּוֹת הוּא דְּבָר גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לְזַכּוֹת

(ב) הִיָּה מִר מְאֹד.

(ג) נִהְיָה מְתֻק.

(ד) הִיּוֹדֵעַ יוֹתֵר לְלַמֵּד מְסַגֵּל יוֹתֵר.

לְנִשְׁמָה, מִשְׁנֵה אוֹתוֹת נִשְׁמָה (כְּמוֹ שְׁמוּבָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז״ל), גַּם תְּהִיָּה טוֹבָה גְדוֹלָה וְנוֹרָאָה מְאֹד לְנִשְׁמַת אִמְךָ הַצְּדִיקָת, תְּהֵא נִשְׁמַתָּה צְרוּרָה בְּצְרוּר הַחַיִּים, וְתִזְכִּיר אֶת שְׁמָה קֹדֶם הַלְמוּד בְּהַתְקַשְׁרוֹת לְרַבְּנוּ נַחְמָן בֶּן פִּיגָא, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ, וְאִז טוֹב לָהּ לְנִצַּח.

וְתִרְגְּלֵי עֲצָמְךָ בְּעִבּוּדַת הַתְּפִלָּה, לְהַתְּפַלֵּל שְׁלֹשׁ-הַתְּפִלוֹת בְּכּוֹנֵת פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת וּבְמַחִיאוֹת כְּפִים דִּיקָא (לְקוּשֵׁי-מוֹהַר״ן, חֵלֶק א', סִימָנִים מו, מה, מו), וְלוֹמַר בְּכָל יוֹם תְּהִלִּים כְּסֻדְר, שְׁתַּתְּחִיל וְתִגְמַר כְּמָה וְכָמָה פְּעָמִים כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ סִפֵּר תְּהִלִּים, וְהוּא עֲנִיָן גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, שְׁעַל-דִּי-יִזְוֶה זֹכִים לְתִשׁוּבָה (עֲזַן שָׁם, חֵלֶק ב', סִימָן עג), וְנִתְבַּטְּלוֹת כָּל הַקְּלָפוֹת וְהַסְּטָרָא אַתְרָא מֵהָאָדָם (עֲזַן שָׁם, חֵלֶק א', סִימָן רה, וּבְחֵלֶק ב', סִימָנִים קא, קכח, מִמְּעַלַת אֲמִירַת תְּהִלִּים); אֲשֶׁרִי שְׂיֵאֲחֹז בְּזָה, וְאִז טוֹב לוֹ לְנִצַּח נְצָחִים, וְכָל הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה בְּזָה, כִּי הַגְּאֻלָּה תְּהִיָּה בְּזִכּוֹת תְּפִלָּה, בְּחִינַת דָּוָר שֶׁהוּא מְשִׁיחַ בְּעֲצָמוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ פְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

נח.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרַךְ, אַחַר חֲצוֹת, אוֹר לְיוֹם רַבִּיעִי לְסֻדְר יִתְרוֹ ה'תשכ"ד.

הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם וְכָל טוֹב סְלָה אֶל אֱהוֹבֵי, חֲבֵרֵי הַיְקָר, הַבְּחוּר הַשׁוֹתָה בְּצָמָא דְבָרֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יְאִיר וְיִזְרַח.

אֲחֵי הַיְקָר! חִזַּק וְאִמְץ בְּעִבּוּדַת הַשָּׁם יִתְבַּרַךְ, תּוֹרָה וְתְפִלָּה, מְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, כְּאֲשֶׁר קִבְּלָנוּ מֵהַצְּדִיק הָאֲמֵת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ, אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלָקְנוּ, חֲבָלִים נְפָלוּ לָנוּ בְּנְעִימִים, שְׁזָכִינוּ לִידַע מְרַבִּי אֲמֵת בְּזָה, הַמְּעוֹרָר אוֹתָנוּ לְכָל

גִּישׁוֹן יְמִינוֹ וּשְׁנוּתֵינוּ בְּהֶבֶל וְרִיק, חֵס וְשְׁלוֹם, רַק לְעֶסֶק בְּכָל יוֹם
 בַּתּוֹרָה בְּהַתְמָדָה רַבָּה וּבַתְּפִלָּה בְּכוֹנֶנָה, וְזֶה עֶקֶר הַתְּכֵלִית, וְרַק זֶה
 יִשְׁאֵר לָנוּ לְעַד וּלְנִצְח וְנִצְחִים, "הָאֵל תָּמִים דְּרָכּוֹ, אִמְרַת ה' צְרוּפָה,
 מִגֵּן הוּא לְכָל הַחוֹסִים בּוֹ" (תְּהִלִּים יח, לא); הַעֶקֶר בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא
 תְּמִימוּת, לְבַל נִטָּה מִדְּרָךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה יָמִין וּשְׂמָאל, חֵס וְשְׁלוֹם,
 רַק כְּמוֹ שֶׁהוֹרֵנוּ הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּכָל דּוֹר, וְאָנוּ צְרִיכִים לְחִסוֹת
 בְּצִלָּם — צִלָּא דְמַהִימְנוּתָא, לְחִזּוֹק עֲצָמָנוּ בְּעֵתִים הַלְלוּ מְאֹד מְאֹד
 בְּאִמּוּנָה הַקְּדוּשָׁה, כַּאֲשֶׁר הִזְהִיר עַל זֶה רַבְּנּוּ ז"ל בְּיוֹתֵר (עִין הֵיטֵב
 בְּשִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן רכ), לִידַע, לְהוֹדִיעַ וּלְהַנְדִיעַ, שֵׁישׁ בּוֹרָא כָּל הָעוֹלָמִים
 יִתְבָּרַךְ שָׁמוּ, הַמְּנַהִיג אֶת הָעוֹלָם בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה
 מְאֹד, וְלִזְכוֹת לְזֶה אֵי אֶפְשָׁר, כִּי אִם עַל־יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת,
 שֶׁהָאֲדָם צָרִיךְ לְהַרְגִיל עֲצָמוֹ לְהַתְּפַלֵּל עַל כָּל דְּבָר שֶׁצָּרִיךְ בְּרוּחָנִיּוֹת
 וּבְגִשְׂמִיּוֹת, כִּי אֵין שׁוֹם עֲצָה רַק תְּפִלָּה, לְתֵלוֹת עֵינָיו תְּמִיד אֵלָיו
 יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה מִתְּגַלֶּה שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בּוֹ יִתְבָּרַךְ; אֲשֶׁרֵינוּ וּמָה נַעֲשִׂים
 גּוֹרְלָנוּ וּמָה יִפֶּה יְרוּשָׁתָנוּ, שֶׁנִּפְלְנוּ בְּגוֹרְלוֹ שֶׁל רַבְּנּוּ ז"ל, הַמְּדַרְיָכְנוּ
 בְּדְרָךְ הָאֲמִתִּית.

לְמַעַן הַשֵּׁם, תִּשְׁקֹד בְּכָל יוֹם בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, הַמְּלֵאִים יְרָאת
 שְׁמַיִם, דְּרָכִים, עֲצוֹת וְהַתְּחַזְּקוֹת נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד, אִיךְ לְעַבֵּר
 בְּזֶה הָעוֹלָם וּלְהִשְׁאֵר קְיָמִים בְּנִקְדַּת יְהוּדֵינוּ, אַחֲרֵי שֶׁהַבְּעַל־דְּבָר
 וְהַסֵּמ"ך־מ"ם הַגְּבִירֵי כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר כְּמוֹהֵ לֹא
 נִהְיָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וְאֵין לָנוּ עַל מִי לְהִשְׁעֵן, כִּי אִם
 עַל אֲבִינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם, שִׁימָהּ לְגַאֲלָנוּ, וְיִשְׁלַח לָנוּ אֶת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ,
 שִׁיגְלֶה אֶת הַדְּעוּת הָאֲמִתִּית בְּעוֹלָם, וְיִדַע כָּל פְּעוֹל כִּי אִתָּה פְּעַלְתּוּ,
 וְיִבִּין כָּל יִצְוֹר כִּי אִתָּה יִצְרָתוּ.

וְעַקֵּר הַכֹּל — חִזּוֹק לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְעַל זֶה הִזְהִיר אוֹתָנוּ
 רַבְּנּוּ ז"ל בְּיוֹתֵר, כִּי עֶקֶר הַגְּאֻלָּה תְּלוּי בְּשִׂמְחָה — "כִּי בְּשִׂמְחָה
 תִּצְאוּ" וְגו' (יִשְׁעִיָּה נה, יב), וְכָל הַצְּרוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עַל הָאֲדָם בְּרוּחָנִיּוֹת

ובגשמיות, הן רק מחמת עצבות ומרה שחורה, שנמשכות מפגם אמונה ובטחון, כי אם היתה מאמין שהכל בהשגחה, היתה תמיד בשמחה, והיה חזק באמונה ובטחון, "תוחלת צדיקים שמחה" (משלי י, כח).

... ידיר?

נט.

בעזרת השם יתברך, ליל ששי לסדר יתרו ה'תשכ"ד.

אף טוב וחסד ירדפו וישיגו לאהובי, חברי היקר, הצמוד בפנימיות לכבי לטוב כל הימים, הבחור השווה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו גגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

אהובי, אחי! חזק ואמץ בעבודת השם יתברך, בתורה ובתפלה, באשר קבלנו מהצדיק האמת, צדיק יסוד עולם, צדיק שבדור הזה, נחל נובע מקור חכמה, זכותו גגן עלינו, אשרינו ואשרי חלקנו, שאנו יודעים מנחל פזו, טוב להודות להשם יתברך על זה בכל יום, והעקר להשתדל לשאב ולשתות מימי הקדושים "אין צו דער קוויקין זיך דאס הארץ"^א, עם דבריו הקדושים המובאים בספריו הקדושים, הפך בהם והפך בהם ולא תזוע מהם דכלא בהם — עצות ודרכים, נתיבות, הנהגות והתחזקות, איך להגיע לתכלית הנצחית שלקך נוצרנו, ואל יחסר לך יום מללמד ספרי רבנו ז"ל, שגהו עקר החיים בזה ובבא לעד ולנצח, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספרי המדות, אות צדיק, סימן ג): "קרבת הצדיקים טוב בעולם הזה ובעולם הבא", עין שם; ותלמד בכל יום חק ולא יעבר: "לקוטי-מוהר"ן", "לקוטי-הלכות" ו"לקוטי-תפלות", "והחוט המשלש לא במקרה ינתק" (קהלת ד, יב), "זיי וועלן דיר גישט לאזן פאלן"^ב, אם תזכה לשקד בהם בכל יום.

(א) ולהחיות את הנפש.

(ב) הם לא יניחו לך לפל.

והעקר שהכל תלוי בו הוא תמימות, להשליף את שכלנו לגמרי כנגד רבנו ו"ל, וכל אשר יאמר כהוא זה צריך לקיים בתמימות ובכפשיטות (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן כג, עין שם), ויכולים לחיות בזה העולם חיים אמתיים, חיים טובים, חיים נצחיים, ושום בריה לא תדע מזה, וזה עקר שלמות האדם — שיעבד את השם יתברך ויהיה הצנע לכת, ולכל ידע מזה שום אדם, אדרבה יחשבו עליו שהוא עם הארץ וכו', ועין בספר-המדות (אות תשובה, סימן עז), וזו לשונו הקדושה: "בזה ידע האדם שבאמת הוא רוצה לעבד — כשאינו רוצה בפרסומו", עין שם; כי על ידי-זה יכולים לעבד את השם יתברך בלי פניות, חס ושלום (שיחות-ה"ן, סימן מז בסופו, עין שם), ונחמני הקדושים אמרו (ברכות ח.): מ'שחרב בית-המקדש, אין לו להקדוש-ברוך-הוא בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד; שצריך ליחד לעצמו חדר מיחד לישיב שם, ולעסוק בתורה ובתפלה ובהתבודדות בהצנע, ולפרש שיחתו להשם יתברך, פ' אשר ידבר איש עם רעהו, ולהתודות לפניו יתברך, ולספור לו הכל מה שעובר עליו, ולבקש ממנו יתברך, שיקרבנו לעבודתו וכו' (ועין שיחות-ה"ן, סימנים רעד, ערה, עין שם היטב); אחי היקר! "דאס הייסט געלעבט", ואם תתמיד בזה בכל יום, תראה, בעזרת השם יתברך, נפלאות רבות וכו' וכו'.

ומוכא בספר "מדבר קדמות" להחיד"א ו"ל: ב'כל ד'ר'ךיך ד'עהו, ראשי תבות: "ב'דד", הינו על-ידי בדידות שהיא התבודדות, יכולים לזכות להדבק אל השם יתברך, ולקיים "ב'כל ד'ר'ךיך ד'עהו" (משלי ג, ו), "שויתי ה' לנגדי תמיד" (תהלים טז, ח), כי השם יתברך מלא כל הארץ כבודו, ממלא כל עלמין, וסובב כל עלמין, לית א'ת'ר ד'פנוי מ'ניה", אין סוף ברוך הוא יתברך שמו, ומוכא (בספר קצור

(ג) זה נקרא לחיות.

(ד) אין מקום פנוי ממנו יתברך.

שְׁלֵה"ה) מי שְׁנֹדְכָה לְבוּ לְשׁוּב מִמַּעֲשׂוֹ הַרְעִים, לְקַנּוֹת שְׁלֵמוֹת וְלִזְכוֹת לְחַיִּים נְצַחִים, אֲזִי יִתְבוֹדַד בְּבֵיתוֹ, וַיִּרְחִיק עֲצָמוֹ מִיּוֹשְׁבֵי קַרְנוֹת הַמְּדַבְּרִים שִׁיחַת חֲלִין וּדְבָרִים בְּטָלִים וּלְשׁוֹן־הָרַע וְכוּ' וְכוּ', עֵינַי שָׁם; אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ וּמָה נָעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׁזַכִּינוּ לְהִיּוֹת בְּחֻלְקוֹ שֶׁל רַבְנוּ ז"ל, שְׁגָלָה לָנוּ עֲצוֹת אֲמַתִּיּוֹת כְּאֵלוֹ, וּבִכְרֵט דְרָךְ הַהִתְבּוֹדְדוּת, שְׁזָה עָקַר הַשְּׁעַר וְהַפֶּתַח לְהַכְנִס לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ (לְקוּי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פד, עֵינַי שָׁם).

וְהַעֲקָר שֶׁהִכַּל תְּלוּי בּוֹ הוּא — לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה —
 "מְשׁוּבָה פְּרִיִּילְעָף", וְלִרְקַד בְּכָל יוֹם, וְתַהֲלָה לְאֵל, יֵשׁ וַיֵּשׁ לָנוּ עַל
 מָה לְשִׂמְחָה וְלִרְקַד, שִׁישׁ לָנוּ רַבִּי נוֹרָא וְנִשְׁגָב כְּזֶה (עֵינַי שִׁיחוֹת־הַר"ן,
 סִימָן קעז), אֲשֶׁר אָמַר עַל עֲצָמוֹ (תַּיִי־מוֹהַר"ן, סִימָן שלב — דְּפוּס חֲדָשׁ):
 "אֲנִי נִהַר הַמְּטַהֵר מִכָּל הַכֶּתְמִים", "דּוּפִיט אוֹיֵף מִיַּיִן כַּח, אִיֵּף הָאֵב
 בְּרִיִּיטַע פְּלִיִּיצַעס", עֵינַי שָׁם; וּבְיַדָּי תְּקַנְנוּ רַבְנוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר
 מוֹהַרְנ"ף ז"ל, אֵף הַעֲקָר — "פְּאִלְגֵעַן דַּעַם רַבִּיז"ן" עַל־יַדֵּי קִיּוּם
 עֲצוּתוֹ הַקְּדוֹשׁוֹת, וְאֵל תִּכְנֵס בְּכּוּחֵי עַם שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, רַק
 לְחִזּוֹק עֲצָמָךְ מְאֹד בְּאֲמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וּבְאֲמוּנַת חַכְמִים, לְהֶאֱמִין שֶׁכָּל
 הַמְּקַרֵּב וּמִקְרֵב אֵל רַבְנוּ ז"ל, יֵשׁ לוֹ תְּקֵנָה שִׁיתְקַן הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁאָמַר
 מוֹהַרְנ"ף ז"ל לְפָנֵי הַסְּתַלְקוֹתוֹ: "אֲפֹלוּ מֵעַן זָאֵל זַיִן דְּעַר עֲרָגְטִטַעַר
 בַּעַל עֲבָרָה אֵבִיא מֵעַן הָאֵלֵט זִיף אֵן אִין רַבִּיז"ן וְעַט מֵעַן בּוֹדָאֵי
 תְּשׁוּבָה טָאן, אִון מֵעַן וְעַט הָאֵבֵן אִיִּין תְּקוֹן" (עֵינַי בְּ"עֵלִים לְתַרוּפָּה"
 כִּסּוּפוֹ).

חִזּוֹק וְאֲמִין! אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמָּךְ, אַתְּךָ
 וְאֲצִלְךָ, וַיֵּשׁ לָךְ, תַּהֲלָה לְאֵל, כָּלִים טוֹבִים לְעַבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 בְּעֲזָרְתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַתְּמַד מְאֹד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שְׁעוּרִים קְבוּעִים
 בְּכָל יוֹם: תַּנְיָף, מְשִׁנִּיּוֹת, גְּמָרָא וְשִׁלְחָן עָרוּף, וְתֹאמַר בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה
 תַּהֲלִים בְּפִשְׁטוּת, וְתִלְךָ דִּיקָא בְּכָל יוֹם לְמַקְנָה, וְאִז טוֹב לָךְ לְנַצַּח,

(ה) תְּסַמְכוּ עַל כַּח, יֵשׁ לִי כַתְּפִים רַחְבּוֹת.

(ו) לְעִצַּת לְרַבְנוּ ז"ל.

(ז) אֲפֹלוּ אִם אַחַד הוּא בַּעַל עֲבָרָה הַגָּדוֹל כְּיוֹתֵר, הַעֲקָר יִחְזִיק עֲצָמוֹ בְּרַבְנוּ ז"ל, וְאִז וְדָאֵי יַעֲשֶׂה
 תְּשׁוּבָה וַיִּהְיֶה לוֹ תְּקוֹן.

וּכְמוֹ שֶׁאָמַר מוֹהַרְנ"ת ו"ל: מִי שִׁיחֶיָה חֲזַק בְּעֲצָמוֹ מֵאֵד לִילָף בְּכָל יוֹם לְמִקְנֵהוּ בְּשִׁבִיל תְּשׁוּבָה וְהִתְקַרְבוּת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ, יֵשׁ לוֹ בְּיָדָיו תְּקֵנָה נוֹרָאָה שִׁיתְקַן הַכָּל בְּחַיִּים חַיּוּתוֹ, "מִקְנֵה יִשְׂרָאֵל [ה'] מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה" (יְרֵמְיָה יד, ח), וְרַבְּנּוּ ו"ל אָמַר (שִׁיחֹת־הַר"ן, סִימָן קמ"א): "וְדָאס עֲרֻשְׁטֵעַ אִיז מִקְנֵהוּ"^ח.

וְדִידֵךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ס.

בְּעֵזַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אַחַר תְּצוּת, אֹר לַיּוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדֵּר מִשְׁפָּטִים ה'תשכ"ד.

אֵךְ טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ וַיִּשְׁיגוּ לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיָּקָר, הַאֲבִרְךָ הַחֲשׁוּב, הַשְׁוֹתָהּ בְּצִמָּא מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... שִׁיחֶיָה נְצַח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סְלָה, יִשׁוּעוֹת וְהַמְתַּקוֹת הַדֵּינִים בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

וְדִידֵי הַיָּקָר! חֲזוֹק וְאִמְץ מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּאֲשֶׁר קִבְּלָנוּ מִהַצְדִּיק הָאֱמֵת, כְּלָלִיּוֹת שֶׁבְּעֵת הַרוּעִים, שֶׁרֵשׁ נִשְׁמַת מְשִׁיחַ, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ בְּעֵלְמָא הַדִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִיָּא, שְׁזָכִינוּ לִידַע מְאֹר קְדוֹשׁ וְנוֹרָא בְּזָה, שִׁישׁ בְּכַחוֹ לְפַעַל אֲצֵל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שִׁימַחַל לְעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּיּוֹם וְכוּ', בְּבַחֲבִינַת (מְשַׁלֵּי טו, יד): "וְאִישׁ חָכֵם יִכְפָּרְנָה" (עֵין הֵיטֵב הֵיטֵב בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֲלֵק א', סִימָנִים ד, קעז), וְכֵאֲשֶׁר מְצִינוּ בְּשִׁחְטָאוּ יִשְׂרָאֵל וְכוּ', וּבִקְשׁ הַצְדִּיק הָאֱמֵת, מִשָּׁה רַבְּנּוּ, מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ (בַּמְדָּבָר יד, ט): "סֵלַח נָא לְעוֹן הָעָם הַזֶּה" וְכוּ' וְכוּ' "וַיֹּאמֶר ה' סֵלַחְתִּי כִּדְבָרְךָ" (שֵׁם יד, כ); וְהַעֲקָר לְאַחַז עֲצָמוֹ בְּזָה הַצְדִּיק בְּכָל כַּחַנוּ כֵּל יְמֵי חַיֵּינוּ,

(ח) [הַתְּקִינָן] הַרֵאשׁוֹן הוּא מִקְנֵה.

(א) בְּעוֹלָם הוּא וּבְעוֹלָם הַבָּא.

וְאִזּוּ טוֹב לָנוּ לְנַצַּח, וְעַקֵּר הַהִתְקַשְׁרוֹת הוּא עַל-יְדֵי לַמּוֹד סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים בְּכָל יוֹם בְּשִׁקְיָהּ רַבָּה מְאֹד מְאֹד, וְקִיּוּם דַּעְתוֹ הַקְּדוּשָׁה — "שְׂמִיחָה", לְהִיּוֹת "פְּרִיִילְעָה"^ב, וְ"הַתְּבוּדוֹת", לִיְחַד מְקוֹם שְׂאִין שֶׁם בְּגִי־אָדָם, וּלְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ לְהֵשֵׁם יְתַבְרַךְ כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׂמִיּוֹת, וּלְסַפֵּר הַכֹּל לְפָנָיו יְתַבְרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְכו' (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָנִים כו, כה, עֵין שֵׁם).

אֲשֶׁרֵינוּ וּמַה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׁנַפְלָנוּ בְּגוֹרְלוֹ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֵׁם יְתַבְרַךְ בְּכָל יוֹם עַל זֶה, וּבִפְרָט אֶתְּהָ, חֲבֵרֵי הַיְקָר, שְׂיֵשׁ לָךְ שִׂיכוֹת גְּדוֹלָה, נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד אֶל רַבְּנּוֹ ז"ל, שְׂזָכִיתָ שְׂיֵשׁ לָךְ חֶלֶק גְּדוֹל בְּבִנְיָן בֵּית מִדְרָשְׁנוּ הַקְּדוֹשׁ "חֲסִידֵי בְרֶסֶלָב", עַל שֵׁם רַבְּנּוֹ ז"ל, אֲשֶׁרִיךְ וְאֲשֶׁרִי חֶלְקֶךָ שְׂזָכִיתָ לְךָ, כִּי בֵּית־הַמִּדְרָשׁ עַל שֵׁם הַצַּדִּיק הַאֲמֵת הוּא דָּבָר גְּדוֹל וְנוֹרָא וְכו' (כַּמּוּבָא בְּלְקוּטִי־הַלְכוֹת, בְּצִיעַת הַפֶּתַח, הַלְכוֹת ה, יז), וְתַשְׁתַּדֵּל בְּכָל תַּקְוָה וְעַז שְׂיִהְיֶה תְּמִיד שְׁלוֹם אֶצְלָךְ אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְתַעֲבִיר עַל מְדוּתֶיךָ, כִּי כֵן דָּרָךְ הַשְׁלוֹם, לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּמִרְיוֹת (עֵין הֵיטָב בְּלְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כו, עֵין שֵׁם): "דָּאֵס עֶס קוּמְט אָן שְׁוֹעֵר"^ג, כִּי הַבְּעַל־דָּבָר אֵינוֹ סוֹבֵל שְׂיִהְיֶה "שְׁלוֹם", וְעַל-יְדֵי־זֶה יְתַקְרְבוּ אֶל הֵשֵׁם יְתַבְרַךְ בְּאֲמֵת, עֵין שֵׁם; וּבִפְרָט "שְׁלוֹם" בֵּין אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׂמָאֵד מְאֹד הִזְהִיר עַל זֶה רַבְּנּוֹ ז"ל (עֵין לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סא): אָנֹן בְּחִיבוּתָא תְּלִיא מְלִתָּא^ד, וְאָמְרוּ עַל זֶה גְּדוּלֵי אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ: אֲנִין' רַאשֵׁי תְּבוֹת: אֲנָשִׁי גִּיחַל גִּיבְעַע בְּחִיבוּתָא תְּלִיא וְכו'.

חֶזֶק, חֶזֶק מְאֹד לְכַנּוֹת בְּיוֹתֵר דַּעַת רַבְּנּוֹ ז"ל בְּעוֹלָם, וְזֶה תְּקוּנָךְ לְנַצַּח, גַּם תַּשְׁתַּדֵּל מְאֹד מְאֹד לַעֲשׂוֹת בְּבֵית־מִדְרָשׁ "גֵּר תְּמִיד" מִשְׁמֹן זֵית דִּיקָא, שֶׁהוּא עֵנָן גְּדוֹל וְנוֹרָא וְנִפְלְאָ מְאֹד מְאֹד, הַמְּתַקֶּה נִפְלְאָה לְכָל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּכָלֵל, וּבִפְרָטִיּוֹת לְמַתְפַּלְלִים בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ.

(ב) שְׂמִיחָה.

(ג) שְׂזָכִיתָ כִּי קָשָׁה.

(ד) אֲנִיחָנוּ תְּלוּיִים בְּחִיבוּת וּבִידוּת.

וּלְדַעֲתִי, צָרִיף כֹּל "בְּרִסְלֵבֶר שְׁטִיבֶל" שִׁיְהִיָּה בּוֹ "גֵּר תַּמִּיד" מִשְׁמֵן זַיִת, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (חַיִּימוּהֶרָן, סִימָן רַכֵּט — דְּפוּס חֲדָשׁ): מִיִּין פִּיִּיעֶרְל וְוַעֲט שׁוֹיִן טְלוֹאָיִן בֵּינֵי מְשִׁיחַ וְוַעֲט קוּמְעֵן" (וְעִינֵי בְּסֶפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת גֵּר תַּמִּיד, סִימָן א): "בְּזִכּוֹת גֵּר תַּמִּיד הַדּוֹלֵק בְּשִׁמֹן זַיִת נְצוֹלִין מַגְזֵרֶת שְׁמֵד", עֵינֵי שָׁם; כִּי אֵיתָא בְּדִבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִימוּהֶרָן, חֶלֶק א', סִימָן רַטו), אֲשֶׁר הַצְּדִיק הָאֵמֶת עוֹמֵד בֵּין שְׁמֵד לְרָצוֹן, עֵינֵי שָׁם; וּפִרְשׁ מוֹהֲרֵנֵת ז"ל (לְקוּטִי-הֶלְכוֹת, בְּרִכּוֹת הַשַּׁחַר, הֶלְכָה ה), שְׁעָקֵר עֲבוֹדַת הַצְּדִיק הָאֵמֶת בְּזֶה הַעוֹלָם הַיָּא לְהַגְבִּיָּה וּלְקָרֵב אֶת הַרְחוּקִים מֵאֵד מֵאֵד אֶל הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאִף שְׁכָבֵר יָרְדוּ בְּנִפְלֵיָה כְּזוֹ, שְׁעוֹמְדִים, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, חֵס וְשְׁלוֹם, לְשְׁמֵד, אִף-עַל-פִּי-כֵן מַעֲלָה אוֹתָם הַצְּדִיק הָאֵמֶת בְּגִדְל כַּחוֹ לְתַכְלִית הַעֲלִיָּה שְׁבָעוֹלָם, וְהוּא "לְרָצוֹן" רַעְוָא דְרַעְוִין עֵינֵי שָׁם, "אוֹר צְדִיקִים" יִשְׁמַח" (מְשִׁלֵי ג. ט), פִּרוּשׁוֹ: "דְּעַר אוֹר פּוֹן דֵי צְדִיקִים בְּרַעְנַגְט אַרִיִין שְׁמַחָה", וְר' אַבְרָהָם בֵּר' נַחֲמָן ז"ל אוֹמֵר (פּוֹכְבֵי-אוֹר, חֶלֶק חֲקֵמָה וּבִינָה, עֵינֵי שָׁם): "גֵּר תַּמִּיד" עִם הָאוֹתִיּוֹת בְּגִימְטְרִיָּה שָׁם רַבְּנוּ ז"ל כֶּף: "נּוֹן, חֵית, מֵם, נּוֹן", וְכֵן שְׁמֵן זַיִת-זָךְ "כְּתִית" גִּימְטְרִיָּה שְׁמוּ הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא בְּאַרְבָּעָה פָּנִים הֵלֵא הֵמָּה: "נַחֲמָן"; "נַחֲמָן בֵּן שְׁמַחָה" עִם הָאוֹתִיּוֹת וְהַתְּבוֹת, "נַחֲמָן בֵּן פִּינָא" עִם הָאוֹתִיּוֹת וְהַתְּבוֹת, "נַחַל נִבְעַ מְקוֹר חֲקֵמָה" עִם הָאוֹתִיּוֹת, עֵינֵי שָׁם, וְהֵבֵן אֶת אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ.

אַשְׁרֵינוּ וְאַשְׁרֵינוּ, וּמָה יִפֶּה יְרוּשְׁתָּנוּ, שְׂיֵשׁ לָנוּ רַבֵּי בְּזֶה, תּוֹרוֹת וְשִׁיחוֹת נִפְלְאוֹת כְּאֵלוּ, "מֵאֵת ה'" הֵיְתָה זֹאת הַיָּא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ" (תְּהִלִּים קִיח, כג); חֲזַק מֵאֵד מֵאֵד, אֵל תִּיָּרָא וְאֵל תַּחַת, כִּי הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ אַתָּה וְעַמְּךָ, כִּי מֵלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהַתְּמַד מֵאֵד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שְׁעוֹרִים קְבוּעִים בְּכֹל יוֹם: תַּנְיָף, מְשִׁנּוֹת, גְּמָרָא וְשִׁלְחָן צְרוּף וְכוּ' וְכוּ', וְתַלְמֵד כְּסֻדֵר דִּיקָא, כְּמוֹ שֶׁהַזְּהִיר אוֹתָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הֶרָן סִימָן עו), וְהַעֲקֵר: "הַיּוֹם אִם בְּקָלוּ תִשְׁמְעוּ" (תְּהִלִּים צה, ז), כְּמוֹ שְׁפִרְשׁ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִימוּהֶרָן, חֶלֶק א', סִימָן ערב), לְכֹלֵי לְדַחוֹת

(ה) הַאֵשׁ שְׁלֵי כְּבוֹר תּוֹקֵד עַד בֵּיאַת הַמְּשִׁיחַ.

(ו) הַאוֹר שֶׁל הַצְּדִיקִים מְבִיא שְׁמַחָה.

מיום אַל תְּכַרְוּ — "רק היום", ומוֹכָא בְּלִקוּטֵי־הַלְכוֹת (פְּקָדוֹן, הַלְכָה ד, שְׁזָה עֲנִין סְפִירַת הַעֵמֶר, לְסַפֵּר אֶת הַיָּמִים, לִידַע שֶׁהַעֵקֶר הַיּוֹם הַזֶּה, וְכֵן רְאִיתִי (בַּסֵּפֶר "בְּרַכַּת אֲבוֹת") לְפָרֵשׁ עַל־פִּי הַקְּדָמָה זֶה אֶת הַפְּסוּק (תְּהִלִּים קיט, קכז): "עַתָּה לַעֲשׂוֹת לָהּ הַפְּרוֹ תוֹרַתְךָ", שְׂאֵם הָאָדָם אוֹמֵר, שְׂיֵשׁ לוֹ עוֹד "עַתָּה לַעֲשׂוֹת לָהּ", עַל־יַד־זֶה "הַפְּרוֹ תוֹרַתְךָ" — לֹא יִלְמַד בְּשׂוּם פֶּעַם; חֲזַק מְאֹד, אַחִי! לֵהִיֹּת אִישׁ כְּשֶׁר.

יְדִידֶךָ...

ס.א.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְרַת מִשְׁפָּטִים ה'תשכ"ד.

אֶךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ וְיִשְׁיִגּוּ לִידִידֵי, אֲהוּבֵי הַיָּקָר, הַשׁוֹמֵה בְּצִמָּא מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֻכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, ר' ... גְּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

אַחִי הַיָּקָר! זֶה זְמַן רַב מְאֹד שְׂיֵשׁ בְּדַעְתִּי לְהַתְקַשֵּׁר אִתְּךָ, אַחֲרֵי שֶׁעֲבָרוּ עִתִּים וְזְמַנִּים הַרְבֵּה, שְׁלֹא נִתְוַעַדְתָּ עִם אֲנֹשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיָּקָרִים שִׂיחִיו, וְגִדְל הַצֵּעֵר עַד הַנֶּפֶשׁ וְכוּ' שְׂיֵשׁ לְכָל אֲנֹשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִזֶּה, אִין לְשַׁעֲרֵי, וּבַפֶּרֶט כְּאֲבִי וְצַעֲרֵי וְכוּ', כִּי הָיוּ זְמַנִּים "וְאוֹס דּוּ הָאֶסֶט גְּעִשְׂיִינְט אִין רַבִּינִים זֶאָךְ", וְזֶה יָמִים וְשָׁנִים שְׂאִין אִתְּךָ מִתְוַעַד בְּשׂוּם פֶּעַם עִם אֲנֹשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּמָה שֶׁעֲבָר עָלֵינוּ כָּל הַזְּמַן, אִי אֶפְשָׁר לְבָאָר עַל פְּנֵי הַכֶּתֶב, כִּי תִהְיֶה לְאֵל, עֲזוּר לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּזִכְיוֹת חֲנֻם, וּפְתִיחוּנוּ "בֵּית־מִדְרָשׁ" עַל שֵׁם רַבֵּנוּ ז"ל בְּבוֹרוּ פֶּאָרְק, וְגַם נִתְקַרְבוּ מְקַרְבִּים חֲדָשִׁים הַרְבֵּה, יוֹתֵר מִמֶּנִּין בַּחוּרִים יְרֵאִים וְשְׁלֵמִים, וְעֵבֶר עָלֵיהֶם מָה שֶׁעֲבָר — מַחְלָקַת וְקִטְרוּגִים מְאֹד מְאֹד מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, כְּמוֹ שְׁנוֹהֵג עֲכָשׁוּ בְּעַקְבֵּתָא דְּמִשְׂיחָא, "וַתְּהִי הָאֵמֶת נְעֻדְתָּ וְסָר מִרְעַ מִשְׁתּוֹלָל" (יִשְׁעִיָּה נט, טו), וּבְעִתִּים הִלְלוּ נִתְקַנִּים (אִיכָה ד.

(א): "תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות" — שהן הנשמות היקרות שרוצות להפגס אל הקדושה אל הצדיק האמת, פלליות קדשת ישראל, נחל נובע מקור חכמה, זכותו גגן עלינו, ואין מי שיאסוף אותם אל הבית, כי הפעל דבר מתפשט לארץ ולרחב למנע מלהתקרב אל רבנו ז"ל, שזה העקר בזה העולם ובעלמא דאתי, "קרבת הצדיקים טוב בעולם הזה ובעולם הבא", "ביאת המשיח תלויה בקרבת הצדיקים" (ספר המדות, אות צדיק, סימנים נג, קנא, עין שם), ועין ב"עלים לתרופה" (מכתב סג), וזו לשונו הקדושה באמצע דבריו: "כל העולם עומדים נגד כל אחד ואחד הרוצה להתקרב אלינו, ולהיות נקרא על שמו הגדול, זכרונו לברכה" וכו', עין שם; אף אשרי מי שנושא קנים בעתים הללו חזק באמונה בהשם ותברך ובתורה הקדושה ובצדיק האמת, ואז טוב לו לנצח.

אהובי, אחי! חזק ואמץ מאד מאד, וחדש את רצונך מחדש, לכסף אל התכלית האמתית, אל השם ותברך והתורה הקדושה וכו', וזכור (משלי לא, יח): "טעמה כי טוב סתרה לא יכפה בלילה גרה", כמו שפרש רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רפה), והתמד ביותר במקום שאתה שם בספרי רבנו ז"ל, כי זה עקר החיים בזה העולם המלא צרות ויסורים, מניעות, בלבולים והרפתקאות, ואין מקום לנוס כי אם אל השם ותברך, באשר קבלנו מהצדיק האמת, אור הנעלם והגנוז, נחל נובע מקור חכמה, אשר יסוד דעתו הקדושה הוא — "שמחה" ו"התבודדות" (עין שם, חלק ב', סימנים כד, כה), להיות תמיד בשמחה עם הנקודות הטובות שיש בנו, ולצעק ולהתחנן אל השם ותברך ולפרש שיחננו אליו ותברך כל מה שעובר עלינו.

אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לידיע מאור גנוז ונורא בזה, ולמען השם, אל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כי השם עמך אהך ואצלך, כי מלא כל הארץ כבודו ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, ובתוך כל עלמין, ודע שתהלה לאל, זכו הרבה מאנשי שלומנו להיות על הציון הקדוש של רבנו ז"ל, ונסעו במסירות נפש

מִמֶּשׁ, וְהִזְכִּירוּ אוֹתָךְ שֶׁם לְטוֹבָה, וְקוּוּה קוּיִנו לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁעַל-יְדֵי נְסִיעָה זוֹ נִפְתַּח הַשַּׁעַר, וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, אָנוּ מִתְכַּוְּנִים לְנִסְעַ עוֹד פַּעַם, וְגַם אֲנִי אֶסַּע, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ, טוֹב לְהוֹדוֹת עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וְאִין נָאָה לָךְ וְלָנוּ לְהִתְרַשֵּׁל מִלְּהִתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-פִּי דַעְתוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, כַּאֲשֶׁר הוֹרְנוּ בְּסִפְרֵיו הַקְּדוּשִׁים, אֲתָרִי שְׁעָבַר עָלֵינוּ מַה שְׁעָבַר, וְשָׁבְרָנוּ מְגִיעוֹת הַרְבֵּה מְאֹד, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֲזָרָנוּ הַרְבֵּה מְאֹד, שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל "מִיר גִּיָּעַן שׁוֹיִן מִיט אֵיין טְלִית"ב וְכוּ' וְכוּ', וְזֶה הַכֹּל בְּזִכְרוֹת וּבְכֹחַ רַבְּנוּ ז"ל, חֲזַק וְאַמֵץ בַּתוֹרָה וּבַתְּפִלָּה, וְאִז טוֹב לָךְ לְנַצַּח.

דִּידֶךָ הַדוֹרֵשׁ שְׁלוּמֶךָ...

סב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִז לְיוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים ה'תשכ"ד.

אִךְ טוֹב וְחֶסֶד יִדְבְּרוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי הַיֶּקֶר, הַשׁוֹתֵה בְּצַמָּה מִהַנְּחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲקֻמָּה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר וְיִזְרַח לְנַצַּח.

אַחֵי! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד בְּעֶבְדוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר קִבְּלָנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל, אֵל תִּינָא וְאֵל תַּחַת, וְאֵל יִרְךָ לְכַבֵּךְ מִשׁוּם דְּכַר שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי הַשֵּׁם אֲתָנוּ, מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, דוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הַכֹּל עֲצָמִיּוֹת חֵיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין וּבַתוֹךְ כָּל עֲלָמִין; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקֵנוּ שְׁזַכֵּינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַנְּחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲקֻמָּה, בְּאֵר מֵים חַיִּים, הַמְּשַׁקֶּה אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאַמּוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לִידַע, לְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדֵעַ שֵׁישׁ בּוֹרָא כָּל עוֹלָמִים יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, הַמְּשַׁגֵּיחַ בְּהִשְׁגָּחָה פְּרִטֵי פְּרִטֵי עַל כָּל אֲחָד, אֲשֶׁר עָקַר הָאֲמוּנָה נִמְשָׁף

על־ידי הצדיק האמת (עין לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן קלב וסימן ז), שמאד צריכים לבקש מהשם יתברך, שנוזף להתקרב אל הצדיק האמת, שעל ידו זוכים לברור המדמה, שלמות האמונה הקדושה (ועין שם, חלק ב', סימן ח); והתמד מאד בכל יום בספרי רבנו ז"ל הפך בהם והפך בהם דכלא בהם — עצות והתחזקות, דרכים ונתיבות אף להגיע אל התכלית הנצחית שלכך נוצרנו, להפיר אותו יתברך, ולהאמין בו ולקיים תורתו, ואל יחסר לך יום מללמד: "לקוטי־מוהר"ן", "לקוטי־הלכות" ו"לקוטי־תפלות", גם תעין בכל יום בכמה מכתבים ממוהר"ן ז"ל וקצת שיחות, ואז טוב לך לנצח נצחים.

אשרינו ומה יפה ירושתנו, שיש לנו ספרים נוראים כאלו, המחזקים ומאמצים אותנו מאד מאד, לכל נישן את ימינו ושנותינו בהכל וריק, חס ושלום, רק לעסוק בעבודתו יתברך בכל יום, ולהתפלל בכל יום שלש התפלות: שחרית, מנחה, מעריב, בכונה מאד על־כַל־פנים פרוש המלות ובמחיאיות כפנים דיקא.

גם תרגיל עצמך לומר בכל יום תהלים, שמאד הזהיר על זה רבנו ז"ל ואמר, שהוא "תקון נפלא ונורא מאד", וזוכים על־ידי־זה לתשובה, ולבטל מעלינו הקלפות והסטרטא אחרא, ולעורר רחמים עלינו (עין על זה בלקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן רה, ובחלק ב', סימנים עג, צב, קא, קכה, עין שם היטב), הפל בפשיטות גמורה בלי שום חכמות, כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות־הר"ן, סימן קנד), שהעקר מה שהגיע למדרגתו, הנה רק על־ידי ענין "פראסטיק"א, שדבר הרבה עם השם יתברך בתפלה והתבודדות, ואמר הרבה תהלים בפשיטות, עין שם היטב; ותקבע לעצמך שעורים קבועים בלמוד התורה הקדושה בשמחה רבה: תנ"ך, משניות, גמרא ושלחן ערוך וכו', ותלמד בסדר דיקא, שתתחיל ותגמור כמה וכמה פעמים, כמו שאמר רבנו ז"ל (עין שיחות־הר"ן, סימן עו).

אָשֶׁר יְדָ וְאָשֶׁר יְחַלְקֶהּ, שֵׁשׁ לָךְ חֹדֶר מִיַּחַד לְעֹבְדוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵתָהּ יְכוּל עֲכָשׁוּ מְאֹד לְהַתְעַלּוֹת מִדְּרָגָה לְדְרָגָה, וּבְכֹפֶרֶט עֲכָשׁוּ בְּעֹדֶד בְּכַחְרֹתֶיהָ, שְׂאִין עֲלֶיךָ עַל וְיִטְרְדוֹת וְדֹאגַת פְּרָגְסָה.

אָהוּבִי, אָחִי, "נִיטֶץ אוֹיִס דִּי צֵיט"ב, וְתִתְבּוֹדֵד הִרְבֵּה עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּכָל יוֹם בְּתַמִּימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְתוֹצִיא מִפִּיךָ אֶת כָּל הַכְּסוּפִים וְהִרְצוֹנוֹת שֵׁשׁ לָךְ, עֵינַי לֹא רָאִתָּה מֵהַ שְׁנַעְשֶׂה מִכָּל זֶה, (עֵינַי לְקוּסֵי-מוֹתֶר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ל"א; וּבְלִקוּסֵי-הַלְכוֹת, נַחְלוֹת, הַלְכָה ג'; וְעֵינַי בְּעֵלִים לְתִירוּפָה, מִכְתָּב נוּ בְּסוּפּוֹ מַעֲנִין אִיךְ שְׁנַאֲרָגִים עַל-יְדֵי-זֶה עוֹלְמוֹת חֲדָשִׁים), וּבְכֹפֶר הַנּוֹרָא "פְּרֻדְס רְמוּנִים" לְהַרְמ"ק, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, (בְּשַׁעַר הַצְּרוּפָה, עֵינַי שֵׁם), מוּבָא בְּאַרְיִכוֹת, אִיךְ שְׁעַל-יְדֵי כָּל דְּבוּר שֶׁהֶאֱדַם מִדְּבַר אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, בְּתַפְלָה וְהַתְבּוֹדֵדוֹת, כְּסוּפִים וְרִצּוֹנוֹת, נִבְנִים מִזֶּה אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַב רַבִּי רְכָבוֹת עוֹלְמוֹת, עַד אֵין סוּף וְאֵין חֶקֶר, וְלֹא יִצְרֵר בְּשׁוּם שְׂכָל וּמַח אָנוּשִׁי, עַל-כֵּן חֶזֶק בְּזֶה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְאֵם תִּהְיֶה חֶזֶק מְאֹד וְלֹא תַפֵּל בְּדַעְתְּךָ, תּוֹכַח בְּרָכוֹת הַזְּמַן לְהַכְּנֵס בְּתוֹךְ שְׁעַרֵי הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקֵנוּ שְׁנַפְלָנוּ בְּחֶלְקוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, אֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ אֶת הַדְּרָךְ אֲשֶׁר גָּלָךְ בָּהּ, אִיךְ לְהַכְּנֵס אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא עַל-יְדֵי תַפְלָה וְהַתְבּוֹדֵדוֹת (עֵינַי בְּלִקוּסֵי-מוֹתֶר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פ"ד), וְכָל גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים מִיְמֹת עוֹלָם לֹא זָכוּ לְמַדְרַגְתָּם כִּי אֵם עַל-יְדֵי-זֶה, כִּף אָמַר רַבְּנוּ ו"ל בְּפִרּוּשׁ (עֵינַי שֵׁם, סִימָן ק). וְעַקֵּר הַכָּל לְהִיּוֹת תַּמִּיד בְּשִׂמְחָה וּבְכַפְּנִים שׂוֹחֲקוֹת, וְתִרְקַד בְּכָל יוֹם חֶק וְלֹא יַעֲבֹר, וְתֵאָחַז עֲצֻמָּה תַּמִּיד בֵּין אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, כְּמוֹ שְׂאֵמֵר רַבְּנוּ ו"ל: אֵם נֵאֲחַז עֲצֻמָּנוּ בְּיַחַד, נִהְיֶה אָנָשִׁים כְּשֵׁרִים כְּרִצּוֹנוֹ, אֲנִינ' בְּחִבְיָבוּתָא תְּלִיא (עֵינַי שֵׁם, חֶלֶק א', סִימָן ס"א), וְאָמַרְנוּ גְּדוּלֵי אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ רֵאשֵׁי תְבוֹת: אֲנִישֵׁי נִחַל נִיבְעֵ בְּחִבְיָבוּתָא תְּלִיא, כִּי מְאֹד הִזְהִיר רַבְּנוּ ו"ל עַל אֲהַבַת חֻבְרִים, וְזֶהוּ סוּד עֲנִין שְׁקָלִים, שְׂצָרִיכִים לְתַן רַק מַחְצִית הַשְּׁקָל, וְלֹא שְׁקָל שְׁלֵם, וּפְרַשׁ מוֹהֲרֵינ' ת' ו"ל (לְקוּסֵי-הַלְכוֹת, צִיצִית, הַלְכוֹת ז, ט): לְהוֹרוֹת

שָׁפַל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל צְרִיף לַחֲבֵרוֹ לְהִצְטָרֵף עִמּוֹ, כִּי הוּא לִבְדּוֹ רַק מַחְצִית, וְאִין לוֹ שְׁלֵמוֹת, כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׁמִצְטָרֵף לַחֲבֵרוֹ, עֵינֵי שָׁם, וְשִׁתְּהִי אַחֲדוּת בֵּין כָּל יִשְׂרָאֵל. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ עַל-יְדֵי מַצּוֹת שְׁקָלִים לְהַכְנִיעַ הַמֶּן — עֲמֶלֶק, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מַגִּלָּה יג), וְנִזְכֶּה לְקַבֵּל אֶת יְמֵי הַפּוֹרִים בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

יְדִידָךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

סג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי, שְׁנִכְפַּל בּוֹ "כִּי טוֹב", לְסֹדֵר מִשְׁפָּטִים ה'תשכ"ד.

שִׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׁיגוּ לְאַהֲבֵכִי, חֲבֵרֵי הַיָּקָר, הַשּׂוֹתֶה בְּצִמָּא מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲקָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאֵר וַיִּזְרַח.

אֲחֵי הַיָּקָר, חֲזַק וְאַמֵּץ! אַל תִּירָא וְאַל תַּחַת, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמָּךְ, מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, "אֲנִתְּ לְעֵילָא מִן כָּלָא לִית לְעֵילָא מִינָךְ, דְּלִית מַחְשְׁבָה תְּפִיסָא בֵּיהּ כָּלְלֵ"א, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְלֵא רַחֲמָנוּת, רַחֲמָנוּת לְמַעְלָה מִרַחֲמָנוּת, בְּפָרֵט עַל הַרְחֻקִים וְהַנְּשַׁבְּרִים וְהַנִּדְּכָאִים וְכוּ', עֲלֵיהֶם הַרְחֻמָּנוּת גְּדוּלָה מְאֹד, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ יְצִרְנוּ, וְרוּאָה וּמְבִיט עַל הַתְּפִשְׁטוֹת הַסֵּמ"ך-מ"ם וְהַבְּעַל-דְּבָר עַל הָאָדָם וְכוּ', וְכִמוֹ שְׁאָמַר הַתַּנָּא הַקְּדוֹשׁ (בְּרֻכּוֹת יז): רְצוּנִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, אֶלָּא מִי מַעֲכָב? שְׂאוֹר שְׁבַעֲסָה, שֶׁהוּא הַיֵּצֵר הַרַע, וְכֻלָּ שֶׁהָאָדָם גְּדוּל בְּיֹתֵר וְנִפְשׁוֹ מְסֻגְלָת בְּיֹתֵר לְקַבֵּל אוֹר הַגְּנוּז מִשֶּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, אוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, עֲלֵיו דִּיקָא מִתְגַּבֵּר בְּיֹתֵר וּמְגַבֵּיר עֲלָיו מִחְלוּקוֹת מִבֵּית וּמִבְחוּץ, וּמִתְפַּשֵּׁט עֲלָיו מְאֹד מְאֹד בְּתַאווּת וְהַרְהוּרִים רָעִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, "וְאוֹרוֹם וּוִי עֵס גֵּיט דְּעַר קֵייסְטֵר דְּאַרְט אִיז דִּי וּוּאָךְ גְּרַעֲסֵעֵר"², וְהַבֵּן; וְכִמוֹ שְׁאָמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סְפָה נב): כָּל

(א) אַתָּה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מַעַל הַכָּל, וְאִין לְמַעְלָה מִמֶּךָ, וְאִין מַחְשְׁבָה תּוֹסֶפֶת בְּךָ לְכָל.

(ב) כִּי תִיבֵן שְׁהַקְּסִיר הוֹלֵךְ, הַשְּׂמִירָה יוֹתֵר גְּדוּלָה.

הגדול מחברו יצרו גדול הימנו, (ועין בלקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן קל), על־כן אסור לפל בדיעתו משום דבר שבעולם, אדרבה ככל שהאדם מסגל יותר לעבודת השם יתברך, עליו דיקא יש מחלקת רבה ברוחניות ובגשמיות וכו'.

חוק ואמץ ואל תפל בדיעתך, כי אם תעמד על עמך, תזכה ברב הזמן לדברים עליונים מאד מאד, והעקר הוא "שמחה" — להיות תמיד בשמחה, ולרקוד בכל יום דיקא, ואם אין לך עם מי לרקוד, תרקד עם עצמך, כי "שמחה" היא ענין גדול ונורא מאד, ועל־ידי־זה יכול לדבק עצמו אל האור אין סוף ברוך הוא הממלא כל עלמין וכו', כמו שאמר רבנו ז"ל (שם, סימן כד), ועין על התורה הזאת בלקוטי־הלכות (נפילת אפים, הלכה ד'; הלכות הודאה, הלכה ו'; הלכות אישות, הלכה ד), תשתדל ללמד כל זה, כי נורא ונפלא הוא מאד מאד.

"שמחה היא עולם החרות" (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן י', עין שם), על־ידי שמחה השם יתברך שומר אותו מפגם הבגרות" (עין שם, חלק א', סימן קסט), "שמחה" היא אותיות "מ"ח ש"ה", וזהו סוד ציצית ותפלין, כי תפלין הם המחזין, ולזכות לקבל את המוח האמתי אי אפשר, כי אם על־ידי צמצום שהוא ציצית, על־כן ציצית קודמת לתפלין (עין שם בסימן נד), ועין שם (בסימן א) על הפסוק: "לפני שמש ינון שמו" (תהלים עב, יז), שקדם האור צריכים צמצום, ועין על זה היטב בלקוטי־הלכות (פקדון, הלכה ד), ולכל זה, הינו לצמצום המחזין לבל יהרס, חס ושלום, לעלות אל השם, ולקבל את המוח בהדרגה ובצמצום, יכולים לזכות רק על־ידי "שמחה", וזהו פרוש "מ"ח ש"ה", כי "מח" זהו "תפלין המחזין" כנ"ל, ו"שה" זהו "ציצית" שבאה מצמר שה, והבן; אשרינו ואשרי חלקנו שזכינו לסודות נוראים באלו, טוב להודות להשם יתברך על זה, חכלים נפלו לנו

בנעימים.

ותרגיל עצמך לפרש שיחתך להשם יתברך בכל יום, ותספר לפניו בתמימות ובפשיטות כל מה שעובר עליך, ותבקש מלפניו ברחמים ובתחנונים, שיקרבך אליו ותוציא כל הרצונות והכסופים שיש לך וכו', הכל לכל תוציאם מפיך דיקא, שהוא דבר גדול ונורא מאד מאד (במובא בלקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לא, עין שם היטב), ומכל דבור שהאדם מדבר עם השם יתברך, נבנים מזה אלפי אלפים ורב רבי רבבות וכו' עולמות ומלאכים וכו', כמו שמובא (בספר "פרדס רמונים" להרמ"ק ו"ל, בשער הצרופי, עין שם), והכל בשמחה, כמו שאמר רבנו ו"ל (ספר המדות, אות תפלה, סימן פא, עין שם): "תפלה שהיא בשמחה היא צרכה ומתקה להשם יתברך".

והתמד מאד בכל יום בספרי רבנו ו"ל, והכל בהצנע, שלכל התעורר עליך עוד מחלקת, חס ושלום, כי לא כל אחד יכול לעמוד בנסיון וכו', על-כן (ספר המדות, אות פחד, סימן ג): "הבורח מן הצרה פקח", אף מה שחולקים עליך כבר, בזה אל תדאג, רק תקים (תהלים לו, ז): "דום לה' והתחולל לו", "והוא יפיל לך חללים" (גשין ז), עין כל זה בלקוטי מוהר"ן (חלק א', סימן ו), עקר התשובה כשישמע בזיונו וישתק, ואיתא בספרים הקדושים, שזה מועיל יותר מכל התעניות והסגופים שבעולם וכו', ואל תפגס בוכוחים עם שום בריה שבעולם, לכו הם בדרך אשר בחרו להם — לדבר לשון-הרע ורכילות וליצנות ודברים בטלים, וקריאת עתונים המלאים זמה, נאוף וכפירות, "ולעשות ימיהם כחגים לשנות יין שרף" וכו', ונאנחנו גוף בשם השם אלקינו — להרבות בתורה הקדושה בכל יום, ולקבץ שעורים קבועים: תנ"ך, משניות, גמרא ושלחן ערוך וכו' וכו', ולהרבות בתפלה בכונה בכל יום, הן שלש התפלות: שחרית, מנחה, מצריב, בכונה מאד על-כל-פנים פרוש המלות, והן להרבות בכל יום באמירת תהלים, שמסגלת מאד מאד לנשמה (עין שם, חלק ב', סימן עג).

והעקר — לפרש שיחתנו להשם יתברך בהתבודדות בכל יום, ונראה דבר מי יקום, והבן. ומהרנ"ת ז"ל אמר פעם: "די אלע וואס האבן גערעדט האבן זיך גישט דערהאלטן", והינו שנגנסו בופוחים, מה לנו ולהם, אין אנחנו מחיבים לתקן אותם, הלואי שזנזה בעצמנו להיות אנשים כשרים כרצונו יתברך וכרצון רבנו ז"ל, וזכר מה שאמר רבנו ז"ל (ת"י מוהר"ן, סימן שכב — דפוס חדש): "איך האב שוין מיינע אויגען אויסגעקוקט אויף איטליכן באזונדער"; אשרינו ואשרי חלקנו שנפלנו בגורלו הקדוש, מה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו, שבודאי גם עלינו "האט דער הייליגער רבי אויסגעקוקט"י.

חוק מאד בדרבי הצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, וכותו גן עלינו, שאמר (ת"י מוהר"ן, סימן שלב — דפוס חדש): "אני נהר המטהר מכל הכתמים", ואמר: איך נעם אויף מיר אלע אייערע מעשים, נאהר פון היינט אן היט אייך פון מזידות און דער עקר — מיר פאלגן", (עין כל זה בחיי מוהר"ן, סימן ד"ש — דפוס חדש), מי שמע כזאת, ומי ראה כאלה, צדיק אמת מלא רחמנות על נפשות ישראל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ו, עין שם), להגביהם ולהחיותם ולחזקם ולאמץ, ומקרבם אל השם יתברך; אשרינו שאנחנו בחלקו.

חוק מאד, ואל תפל בדעתך, וזכור מה שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות מריבה, סימן כט): "מי ששומע חרפתו ושותק, נקרא חסיד, והקדוש-ברוך-הוא שומר את נפשו", ותראה לדבר בכל יום עם

(ג) כל אלה שדברו לא החזיקו מצמד.

(ד) אני בעיני כבד התבוננתי על כל אחד לחוד.

(ה) הסתפל והתבונן רבנו הקדוש.

(ו) אני לוקח על עצמי כל מעשיכם, רק מהיום והלאה שמרו עצמכם מזידות, והעקר לציח: לי.

חֲבֵרָנוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר, וְתִקְבְּלוּ דֵינָן מִן דֵּינָן.

יְדִידָךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד מְאֹד ...

סד.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים ה'תשכ"ד.

הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם וְכָל טוֹב סְלָה לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי, הַבְּחוּר הַחֲשׂוֹב, בֵּין לְצַדִּיק, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר וְיִזְרַח.

אָחִי! חֲזוּק מְאֹד לְהֵיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, שְׂזֻכִּית לְהֵיוֹת נִמְנָה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ "בְּרִסְלָבֶר חֲסִידִים", וְזֻכִּית יוֹתֵר מִכָּל חֲבֵרֵיךָ הַיְקָרִים, וְאַתָּה מִתְפַּלֵּל בְּקִבְיּוֹת בְּבֵית מִדְרָשְׁנוּ, וְזֶה הָעָקֵר — לְאַחֲזוֹ עֲצָמֵנוּ בְּיַחַד, וְלִהְתַּפְּלֵל בְּבֵית-מִדְרָשׁ הַנִּקְרָא עַל שֵׁם הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, וְאֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה, וְכִמּוֹ שְׂמִסְפֵּר בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר פִּעַם נִכְנַס אֶחָד לְבֵית מִדְרָשְׁנוּ, וְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה, וְתַכֵּף-וּמִיד אַחֲרֵי-כֵן נָפַל עַל הָאָרֶץ וְנִסְתַּלַּק שָׁם, הָאֵט זִיד רַבִּי נֶתָן ז"ל אֲנִגְעֶרופֶן: "צוֹ דְאִוְעוּנְעֵן אֵיין מְנַחָה אֵין אַ בְּרִסְלָבֶר שְׂטִיבֶל, אִיז אויף כְּדַאי גְעוֹוֶען צו קוֹמֶען אויף דְעֵר וועלֵט"^א, וְהֵבֵן.

אַשְׁרֵיךָ וְאַשְׁרֵי חֻלְקֶךָ, כִּי בְּיָדַי כָּל פִּעַם שְׂבָאתָ לְבֵית מִדְרָשְׁנוּ, הִיָּה לְךָ לְטוֹבָה גְדוֹלָה מְאֹד, מִכָּל שְׂבָן שְׂאֵתָה זוֹכָה לְסִיעַ וְלַעֲזֹר בְּגוֹפֶךָ וּבְמִמּוֹנְךָ שְׂיִתְקַזֵּם בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, בְּיָדַי זְכוּתָךְ גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁרִיךָ וְאַשְׁרֵינוּ שְׂזֻכֵינוּ לִידַע מְאֹר גְּנוּז וְנוֹרָא כְּזֶה, טוֹב

(ז) זֶה מִזֶּה.

(א) גְּעָנָה רַבִּי נֶתָן זָמֵן וְאָמַר: בְּשִׂבְלִי לְהַתְפַּלֵּל "מְנַחָה" אַחַת בְּבֵית-הַמִּדְרָשׁ דְּחֲסִידֵי בְּרִסְלָב, גִּסְרָן הִיָּה כְּדַאי לְבוֹא לְזֶה הָעוֹלָם.

להודות להשם: תִּכְרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ.

יְדִיךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

סה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים ה'תשכ"ד.

חַיִּים, חֵן וְחֶסֶד יִרְדּוּ וְיִשְׁיִגּוּ לְאַהֲבָי, אָחִי וְרַעֲי הַיָּקָר, הַבְּחוּר
הַשׁוֹתֵה בְּצִמָּא מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ
יָאִיר.

אָחִי! חֶזֶק וְאַמֵץ מְאֹד בְּתוֹרָה וּבְתַפְלָה, עַל-פִּי "יְדִיךָ הָאֵמֶת",
"דַּעַת הָאֵמֶת", "תּוֹרַת הָאֵמֶת", שֶׁקִּבְּלָנוּ עַל-יְדֵי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ, וְכִמוּ שֶׁאִמַר מוֹהֲרַנְ"ף
ו"ל (חַיִּי-מוֹהֲרַ"ן, סִימָן פג – דְּפוּס חֲדָשׁ), שֶׁהִיא לָנוּ זְכוּת גְּדוּלָה וְנוֹרָאָה
מְאֹד מְאֹד, שֶׁזְּכִינוּ לִידַע מְרַבֵּי אֵמֶת בְּזָה, וְלַעֲיֵן בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה
וְכוּ', שֶׁבָּאָה מֵעֵתִיק יוֹמִין וְכוּ', טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל
הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ.

וְהַתְּמַד מְאֹד בְּכָל יוֹם בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה עַל-פִּי דַעַתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ
ו"ל (יִשְׁחוּת־הַר"ן, סִימָן עו, עֵין שֵׁם), וְלְהַתְּפַלֵּל הַתְּפִלוֹת: שְׁחֲרִית, מְנַחָה,
מְעֲרִיב, בְּכוּנָה גְּדוּלָה, וְתַרְגִּיל עֲצָמָךְ לְהַפְרִישׁ צְדָקָה גְּדוּלָה קָדָם
הַתְּפִלָּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּנְצֵל מִמַּחְשְׁבוֹת זְרוֹת (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרַ"ן, חֶלֶק
א, סִימָן ב), וּמַעֲלַת מִצְוֹת הַצְּדָקָה אֵין לְשַׁעַר בְּשׁוּם שֶׁכָּל אֲנוּשִׁי, כִּי
עַל-יְדֵי-זֶה נִפְתַּח הַפֶּתַח דְּקִדּוּשָׁה (עֵין בְּאֵרִיכוּת בְּלָקוּטִי-מוֹהֲרַ"ן, חֶלֶק ב,
סִימָן ד, "זֵאת הַעוֹרְכִים"), וְעַקֵר הַצְּדָקָה צָרִיף לְהִיּוֹת לְדָבָר רַבְּנוּ ו"ל,
וְהוּא — לְחֹזֶק אֵת בֵּית מְדַרְשָׁנוּ בְּסִיוֵעַ שְׁיֵשׁ בּוֹ מִמֶּשׁ, כִּי אָנוּ
בְּדַחְקוֹת גְּדוּלָה, וְצָרִיכִים לְשֵׁלֶם בְּכָל חֲדָשׁ שֶׁכָּר דִּירָה וְחִשְׁמַל וְכוּ',

והפיס ריק ואין בו זכו', וממש תקנה לעצמך עולם הבא, אם תעזור לבית מדרשנו בכמה שתוכל, וכמו שאמר רבנו ז"ל: "אביסל איז אויף גוט"א.

הדורש שלומך...

סו.

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר משפטים, "פרשת שקלים" ה'תשכ"ד.

החיים, הברכה והשלום וכל טוב סלה לאהובי, אחי, חברי היקר, השוטה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

אחי! חזק ואמץ מאד בתורה ובעבודת השם ותברך, באשר קבלנו מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו; אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתקרב אליו, ואם נטה אָזְנֵנו לדבריו הקדושים, ללמד על מנת לשמר ולעשות ולקיים, ברדאי נהיה אנשים כשרים, כמו שהבטיח לנו רבנו ז"ל, וכל אחד מרגיש בעצמו החלוק בין קדם ההתקרבות אל הקדשה לבין אחר התקרבותו לקדשה, שדבריו הקדושים מחיים ומאמצים ומדריכים ומחזקים אותנו להתעורר משנתנו העמקה, לכל נאבד ימינו, חס ושלום, בהכל וריק, והעקר זיך נישט מיאש זיין, אפלו מכל הירידות שבְעוֹלָם, יכולים להתקרב אל השם ותברך, כי מלא כל הארץ כבודו, ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, רק במקומות הנמוכים, שם נתרבו הלבושים, עד שאין מפירים אותו זכו' (לקויט"מ-ה"ר"ן, חלק א', סימן לג, ע"ן שם), ורבי ישראל קארדוֹנֶער ז"ל, שהיה אחד מגדולי אנשי שלומנו, אמר פעם: "עס

(א) מעט גם-כן טוב...

(א) לא ליאש עצמו.

איז שוין אכצייג יאר פון רבי'ן, ועדין הערט מען דעם רבי'נס רוף: 'קיינ יאוש איז גארנישט פארהאנדן'², ואנחנו בדור הזה כוללים לומר: כבר מאה וחמשים וארבע שנים מרבנו ז"ל, ועדין שומעין היטב היטב דברי הקדושים, למי שמטה אָזְנוֹ בְּאֵמֶת, וְחָפֵץ בְּאֵמֶת לְהִתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְיִכְמוּ שְׂדָרָשׁוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (דברים ו, ו) "אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם", (ועין ברש"י שם): בְּכֹל יוֹם יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּתוּבִים, שְׁלֹא יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּדִיוּטָגְמָא יִשְׁנָהּ אֲלָא כְּתוּבָה, וְהַעֲקֵר לְחִדוּשׁ עֲצָמוֹ בְּכֹל יוֹם, וְלִהְתַּחִּיל בְּכֹל פֶּעַם מַחְדָּשׁ, וְלִלְכֵת בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת, וְלַצִּיֵּת אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת, וְלִמְעַן הַשֵּׁם, שְׂתַרְגִּיל עֲצֻמָּה לְפָרֵשׁ שִׁיחֻדָּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּשִׁלְמוֹת (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פד).

ותתן בכל יום צדקה מעט או הרבה, ועקר הצדקה תתן לצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, זכותו גגן עלינו, אֲשֶׁר אָמַר: "צו מיר האט נאך קיינער נישט דערלייגט", שתסיע לבית מדרשנו שנקרא על שם רבנו ז"ל, כי אנחנו בדתקות גדולה, וצריכים לשלם בכל חדש שכר דירה וחשמל וכו', והכיס ריק ואין בו וכו', ובפרט עכשו שבאה לדינו מצוה גדולה מאד פעם אחת בשנה, זוהי מצוה זכר למחצית השקל, שזהו ענן גדול ונורא מאד מאד, ועין בספר המדות (אות צדקה, חלק ב', סימן יט): על-ידי נתינת שקלים נצול מיצר הרע חזק מאד, וכל פרוטה מצטרפת לחשבון גדול.

הדורש שלומך באהבה רבה ברוחניות ובגשמיות...

(ב) כבר שמונים שנה מרבנו ז"ל, ועדין שומעים את קול קריאתו: "אין שום יאוש בעולם קלל".

(ג) שטר מהפלך והינו שלא תהיה בעיניך פישנה שאין אדם משגיח בה.

(ד) בעבורי, עוד אף אחד לא הפסיד.

סז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אִוֵּר לְיוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים ה'תשכ"ד.

הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם וְכָל טוֹב סְלָה לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיָּקָר, הַשׁוֹתֶה בְּצִמָּא מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ — תּוֹרָה וּתְפִלָּה, כְּאֲשֶׁר קִבְּלָנוּ מִהַצַּדִּיק הָאֵמֶת, רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אִוֵּר הַגְּנוּז וְהַנְּעֻלָּם, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלֻקְנוּ, שְׂזִכְנוּ לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, וְזוֹ הִיא לָנוּ זְכוּת גְּדוּלָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר לֹא תִשְׁעַר בְּשׁוֹם שְׂכָל אָנוּשִׁי, אִיךָ קִטְנִים וְנִבְזִים כְּמוֹנוּ נִזְכָּה לֵינֶק דּוּבִשָּׂא וְחֻלְבָּא מְרַבֵּי קְדוּשׁ וְנוֹרָא אִישׁ אֱלֹקִים כְּזֶה, אֲשֶׁרֵינוּ אִוֵּן פֶּאֲרֵט אֲשֶׁרֵינוּ.

וְתַתְּמִיד מְאֹד בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, הַפֶּה בְּהֵם וְהַפֶּה בְּהֵם דְּכָלֵא בְּהֵם — עֲצוֹת וְהִתְחַזְּקוֹת אִיךָ לְהַפְגִּס אֶל הַקְּדוּשָׁה, חֲכָלִים נָפְלוּ לָנוּ בְּנְעִימִים. וְתַרְגִּיל עֲצֻמָּה לְפָרֵשׁ שִׂיחַתְךָ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּכָל יוֹם בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת, וְדַע שְׂכָל דְּבוּר וְדְבוּר שְׂאֵתָה מְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ נִבְנִים מִמֶּנּוּ אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַבֵּי רִבּוּת עוֹלָמוֹת וּמְלָאכִים וְכוּ' וְכוּ', (כְּמוֹבָא בְּסִפְרֵי "פְּרָדֵס רְמוֹנִים" לְהַרְמ"ק ז"ל, בְּשַׁעַר הַצְּרוּף).

וְתַפְרִישׁ בְּכָל יוֹם קִדְּם הַתְּפִלָּה כְּמָה פְּרוּטוֹת לְצַדִּיקָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּנְצַל מִכְּבוֹלִים וּמִחֲשָׁבוֹת זְרוּת (עֵין לְקוּטִי מוֹהַר"ו, חֲלָק א', סִימָן ב, עֵין שֵׁם), וּמִצְלַת מִצּוֹת צַדִּיקָה אִין לְשַׁעַר, וּבְפֶרֶט צַדִּיקָה לְצַדִּיק הָאֵמֶת, שְׂמַעְלַתָּה גְּדוּלָה מְאֹד, וְהוּא לְתֵן בְּכָל פֶּעַם לְהִתְזַקֵּת בֵּית-הַמִּדְרָשׁ שְׂנַקְרָא עַל שְׂמוֹ, וְיֵשׁ לָנוּ דְּחִקוֹת הַרְבֵּה, כִּי צְרִיכִים לְשַׁלֵּם שְׂכָר-דִּירָה בְּכָל חֵדֶשׁ וְחֲשַׁמֵּל וְכוּ' וְכוּ'.

חֲזַק, חֲזַק מְאֹד, וְכָל פְּרוּטָה מְצַטְרֶפֶת לְחֻשְׁבוֹן גְּדוּל מְאֹד,

"שקולה צדקה כנגד כל המצוות" (בבא בתרא ט:), ועל-ידי צדקה שמתן לבית מדרשנו, תזכה שיתרחב לך הפתח של הקדושה (ועזר באריכות בלקויטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ד).

וזה עקר מצות מחצית השקל בזמן הזה, כי היו צריכים לתת בכל שנה מחצית השקל לבית-המקדש וכו', ובעוונותינו הרבים, חרב בית-המקדש, ולא נשאר לנו, כי אם בתי-הכנסיות ובתי המדרשות שהם מקדש מעט, כמו שנאמר (חזקאל יא, טז): "ואהי להם למקדש מעט", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (מגלה כט): "אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות", ובפרט החזקת ה"מקדש מעט" שנקרא על שם רבנו ז"ל, שהוא בעצמו אבן השתיה וכו', צדיק יסוד עולם וכו', זה למעלה מהכל.

אשריך ואשרי חלקך, ואל תפול בדעתך משום דבר שבועולם, כי תהלה לאל, יש לך שכיכות גדולה לרבנו ז"ל, והשם יתברך עמך, אתך ואצלך, כי מלא כל הארץ כבודו יתברך.

ידידך הדורש שלומך...

סח.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר משפטים ה'תשכ"ד.

אך טוב וחסד ירדפו לאהובי, חברי הקר, השוטה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

אחי! חזק ואמץ בתורה ובתפלה על-פי הדרך האמתית שקבלנו מהצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו; אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתקרב אליו, טוב להודות להשם יתברך על

כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, אֲשֶׁרִיד וְאֲשֶׁרִי חֶלְקֶךָ, שְׂזַכִּיתָ לְהִתְקַרֵּב אֵל רַבְּנוּ ו'ל'.

וְהַעֲקֹר תִּקְנִים (שִׁיר־הַשִּׁירִים ג, ד): "אֲחֻזְתִּיו וְלֹא אֲרַפְּנוּ" וְגו', לְאַחֵז עֲצָמוֹ בְּצַדִּיק הָאֱמִתִּי עַל-יְדֵי שְׂקִינָה רַבָּה בְּסִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים, הַמְעוֹרְרִים אוֹתָנוּ מְאֹד מְאֹד לְחֹשֵׁב עַל תְּכַלִּיתָנוּ הַנִּצְחִית — עַל מָה אֲתִינָא לְהָאִי עֲלֵמָא.

וְתַרְגִּיל עֲצָמָךְ לִילֶךְ בְּדַרְכֵי הַתְּמִימוֹת, לוֹמֵר בְּכֹל יוֹם "לְקוֹטִי תְּפִלוֹת" חֶק וְלֹא יַעֲבֹר, וְעַל-יְדֵי־זֶה יְכוּלִים לְהַכְּנִס לְגַן עֲדֵן, כְּמוֹ שֶׁאָמַר מוֹהֲרַנ"ת ו'ל': "הַרְבֵּה אֲנָשִׁים כָּבָר זָכוּ לְגוֹן-עֲדֵן עַל-יְדֵי הַתְּפִלוֹת שְׁלִי", כִּי הַעֲקֹר הוּא תְּפִלָּה, וְרַבְּנוּ ו'ל' אָמַר, שֶׁהַעֲקֹר שְׂזַכָּה לְמָה שְׂזַכָּה הִינָּה עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וְעַל כָּלֵם תְּהִיָּה תְּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְתִהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ לָנוּ עַל מָה לְשַׂמְחָה, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי כְּזֶה (עֵין שִׂיחוֹת הַר"ן, סִימָן קע"ז), וְאֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתְּךָ, עֲמָךְ וְאַצְלָךְ, כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ס ט.

בְּעֻזַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׂשִׁי — עַרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, לְסֵדֵר מִשְׁפָּטִים, "פֶּרֶשֶׁת שְׂקָלִים" ה'תשכ"ד.

חַיִּים, חֵן וְחֶסֶד לְאַהֲבֵי, יְדִידֵי הַיְקָר, הַשּׁוֹתֶה בְּצִמָּה מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוֹ יְאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָה נְצָחִים.

אֲחִי הַיְקָר! חֲזוּךְ וְאֲמִץ מְאֹד בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-פִּי דְבָרֵי

הנחל נובע מקור חֲקֵמָה, זכותו יגן עלינו, ואל תפל בְּדַעְתָּךְ משום דבר שְׁבַעְעוֹלָם, כי כל נִקְדָּה וּנְקָדָה טוֹבָה שֵׁשׁ בָּךְ היא יְקָרָה מאד אצל השם יְתָבָרָךְ, והכל בכח הצדיק הַאֲמַת, שִׁיכּוֹל לְדוֹן אֶת הַכֹּל לְכַף זְכוּת, וּלְלַקֵּט הַנְּקָדוֹת טוֹבוֹת שֵׁשׁ בְּנוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִבְנָה הַמִּשְׁכָּן (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפכ, עין שם), כי הַמִּשְׁכָּן נִבְנָה עַל-יְדֵי כָל הַנְּקָדוֹת הַטּוֹבוֹת שֵׁשׁ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְאִפְלוּ מִי שֶׁנִּפְּל כְּמוֹ שֶׁנִּפְּל, וְנִתְרַחַק מֵאֵד מֵהַשֵּׁם יְתָבָרָךְ, יְכוּל לְחַזֵּר אֵלָיו יְתָבָרָךְ, וְהַכֹּל עַל-יְדֵי כַח הַצַּדִּיק הַאֲמַת, בְּחִינַת מִשָּׁה, וְעַקֵּר הַהִשְׁאָרָה מֵהַצַּדִּיק הַאֲמַת לְדוֹרֵי דוֹרוֹת הוּא עַל-יְדֵי בֵּית-הַמִּדְרָשׁ שֶׁנִּקְרָא עַל שְׁמוֹ הַקְּדוּשׁ: "בְּרִסְלָבֵר שְׁטִיבֵל", וְזֶה עַקֵּר הַקִּיּוּם שֶׁלֵּנוּ בְּתַקְפָּךְ אֲרִיכוֹת הַגְּלוּת הַזֹּאת שְׁבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ נִחְרַב, בְּעִוּוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, וְעַקֵּר קִיּוּמֵנוּ הוּא עַל-יְדֵי בְּתִי-כְּנִסְיוֹת וּבְתִי-מִדְרָשׁוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יחזקאל יא, טז) "וְכִי הִפְּצוּתִים בְּאַרְצוֹת וְאֵהִי לָהֶם לְמִקְדָּשׁ מְעַט", וְדָרְשׁוּ עַל זֶה חֲקֵמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מגלה כט). אֵלּוּ בְּתִי-כְּנִסְיוֹת וּבְתִי-מִדְרָשׁוֹת, כִּי בְּבֵית-הַמִּדְרָשׁ שֵׁם מִתְקַבְּצִים הַתַּלְמִידִים, וּמְעִידִים וּמְסַפְּרִים מֵהַשִּׁמְעוּ מֵרַבִּם, כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁאֲרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה לְנִצְחַת, וְעַקֵּר קִדְשַׁת בֵּית-הַכְּנִסֵּת וּבֵית-מִדְרָשׁ נִמְשַׁכֵּת מִקִּדְשַׁת הַמִּשְׁכָּן שֶׁעָשָׂה מִשָּׁה רַבֵּנוּ בְּמִדְבָּר אַחֵר מְעִשָּׂה הַעֲגָל, כִּי עַקֵּר חִטָּא הַעֲגָל נִמְשַׁךְ עַל-יְדֵי הַפָּגָם שֶׁפָּגְמוּ בְּכַבּוֹד מִשָּׁה רַבֵּנוּ הַצַּדִּיק הַאֲמַת, וְאָמְרוּ (שְׁמוֹת לב, א): "כִּי זֶה מִשָּׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הַעֲלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יִדְעֵנוּ מֵהַ הִיָּה לוֹ", כִּי אִפְלוּ לְפִי טְעוּתָם שֶׁהִטְעָה אוֹתָם הַבַּעַל-דָּבָר שֶׁכָּבַר מֵת מִשָּׁה (עין בְּרַשִׁי" שם), הֵיוּ צָרִיכִים לְהֵאמִין שֶׁבּוֹדָאֵי לֹא הִיָּה יִגִיעוּ לְרִיק, חֵס וְשְׁלוֹם, וּבּוֹדָאֵי הַשְּׁאִיר הַשְּׁאִירָה טוֹבָה אֲצֵל תַּלְמִידָיו, וְהִיָּה לָהֶם לְבוֹא לְאַהֲרֹן וְלִיהוֹשֵׁעַ וְכוּ', וּלְבַקֵּשׁ מֵהֶם שִׁיּוּלִיכוּ אוֹתָם בְּדֶרֶךְ הַיִּשָּׁר כְּפִי מֵהַ שֶׁקָּבְלוּ מִמִּשָּׁה רַבִּם, אֲבָל הֵם לֹא בְּחָרוּ בְּאֲמַת, כִּי הַעֲקָר בְּמַעֲשֵׂה הַזֶּה הִיָּה הַעֲרֵב רַב, שֶׁהֵם שָׁנְאוּ אֶת מִשָּׁה הַצַּדִּיק הַאֲמַת, וְהִיָּתָה טִינָה בְּלִבָּם עֲלָיו, וּבִקְשׁוּ עֲלֵיָהּ לְפָרֵשׁ מֵאַחֲרֵי הַמְּקוֹם, עַל כֵּן תִּכְף שֶׁסָּבְרוּ שְׁמַת מִשָּׁה בָּאוּ לְאַהֲרֹן וְאָמְרוּ (שם): "קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ, כִּי זֶה מִשָּׁה הָאִישׁ... לֹא יִדְעֵנוּ מֵהַ הִיָּה לוֹ" וְכוּ', כִּי בּוֹדָאֵי כְּשֶׁפּוֹרְשִׁין מֵהַצַּדִּיק הַאֲמַת וּמִדְרָכָיו הַקְּדוּשׁוֹת,

על־ידי־זה באים לעבודה זרה, ועל־פֿן באו אז למעשה העגל, ועל־פֿן קשבא משה וראה את כל זה, עסק אחרי־כן להמשיך תקון, שאפלו אחרי־כן כשיגיע זמנו להסתלק באמת, יהיה נשאר זכרו לדורי דורות, וזה היה מעשה המשפֿן שעסק משה רבנו, הצדיק האמת, להשאיר השארתו וזכרו לדורי דורות, כי המשפֿן זהו כלל בתי־ההגנסיות ובתי־המדרשות ששם מאיר אור האין סוף ברוך הוא.

חזק, אחי היקר, ובא תבא ברנה לבית מדרשנו הקדוש "ברסלבר שטיבל", שזה עקר השארתו של רבנו ז"ל וכו', ומוהרנ"ת ז"ל אמר (פוכבי־אור): "היכן שמתקבצים עשרה מאנשי שלומנו, ראוי לנסע אל כל קצוי העולם לתחב את ראשו בנייהם". אל תירא ואל תחת משום בריה שבעולם, כי ה' עמך, אתך ואצלך, מלא כל הארץ כבודו, אשרינו ואשרי חלקנו ומה יפה ירושתנו, שזכינו להתקרב אל אור גנוז ונורא כזה, טוב להודות להשם תבריך על כל החסד שעשה עמנו.

והתמד מאד בספרי רבנו ז"ל בכל יום, ודע שבהכרח שיהיו לך קצת מניעות, עכובים ומחלקת, כי זהו סימן שהוא דבר שבקדשה, שלא בא בנזקל, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ה.): שלש מתנות טובות נתן הקדוש־ברוך־הוא לישראל, וכלן לא נתנן אלא על־ידי יסורים, אלו הן: תורה, ארץ ישראל והעולם הבא; ומכל שפן דבר גדול ונורא מאד מאד, איך לזכות לכל שלשת הדברים האלו — ללמד בהתמדה את התורה הקדושה, ולהמשיך על עצמו קדשת ארץ ישראל, ולזכות לעולם הבא וכו', וכמו שאמר רבנו ז"ל (חיי־מוהר"ן, סימן רג — דפיס חדש): "כל מה שרוצים לעשות בשבילי, יש על זה פמה וכמה מניעות, כי פמה וכמה עומדים ואורכים על זה לקלקל", וכמו שאמר מוהרנ"ת ז"ל (עלים לתרופה, מקרב גס): "כל העולם עומדים נגד כל אחד ואחד הרוצה להתקרב אלינו ולהיות נקרא על שמו הגדול, זכרונו לברכה" וכו', עין שם; אך חזק עצמך

מֵאֵד בְּאַמְנֵה הַקְּדוּשָׁה בְּהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ וּבְתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה וּבְצִדִיק
הָאֵמֶת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ, וְאִז טוֹב לָךְ לְנַצַּח,
וְזָכַר מַה שֶׁפָּרַשׁ רַבְנּוּ ז"ל (שְׁמוֹת כ, יח): "וּמִשָּׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל
אֲשֶׁר שֵׁם הָאֱלֹקִים", דְּהֵינּוּ שְׂאֵף בְּתַקְוָה הַמְּנִיעוֹת, שְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם
עֲנֵן וְעֶרְפֶּל, צָרִיךְ לִידַע כִּי שֵׁם הוּא אֱלֹקִים, כִּי ה' מְלֵא כָל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ, וּמִכָּל מְקוֹם יְכוּלִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו (עֲזַר כָּל זֶה בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן,
חֶלֶק א', סִימָן קטו), כִּי כָּל הַמְּנִיעוֹת הֵן בְּשִׁבִיל הַחֲשֵׁק שֶׁיִּתְרַבֵּה הַחֲשֵׁק
זְכוּ" (עֲזַר שֵׁם בְּאַרְיֵכוֹת בְּסִימָן טו), "וְיִדְעֶתָ עִם לְבָבְךָ כִּי בְּאֲשֶׁר יִיסַר אִישׁ
אֶת בְּנוֹ ה' אֱלֹקֶיךָ מִסִּרְיָה, וְשִׁמְרֶתָ אֶת מִצְוֹת ה' אֱלֹקֶיךָ לְלַכֵּת
בְּדַרְכָּיו וּלְיִרְאָה אוֹתוֹ, כִּי ה' אֱלֹקֶיךָ מְבִיאֶךָ אֶל אָרֶץ טוֹבָה, אָרֶץ נַחֲלֵי
מֵיִם" וְגו' (דְּבָרִים ח, פְּסוּקִים ה, ו, ז), בְּחִינַת נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
אֲשֶׁר דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים מְחַזְּקִים וּמְאַמְצִים, וּמְקַרְבִּים אֶת כָּל הַנְּפֹלִים
וְהַיְרֹדִים וְהַקְּטָנִים וְהַפְּחוּתִים אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, "עֲיִנּוֹת וְתַהֲמוֹת
יִצְאִים בְּכַקְעָה וּבְהֶר" (שֵׁם), לְקַטְנֵי בְּחִינַת "בְּכַקְעָה", מְרָאֵה "מְלֵא
כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ", וְלְגָדוּלִים בְּחִינַת "הֶר", מְרָאֵה "אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ"
(לִקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז, עֲזַר שֵׁם).

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ שְׂאֵנוּ יוֹדְעִים מְנַפְּלָאוֹת כְּאֵלוֹ, מַה נְּעִים
גּוֹרְלָנוּ, חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנְעִימִים, "עֶקֶר שְׁלֹמוֹת הַנְּפֹשׁ תְּלוֹי בְּקַרְבוֹת
הַצִּדִיקִים" (סִפְרֵי הַמִּדּוֹת, אוֹת צִדִיק, סִימָן קנב); לְמַעַן הַשֵּׁם, תִּשְׁתַּדַּל לְבוֹא
בְּכָל שַׁבַּת-קֹדֶשׁ עַל-כָּל-פְּנִיִם פַּעַם אַחַת לְבֵית מִדְרָשְׁנוּ "בְּרִסְלָבֵר
שְׁטִיבֵל", וְלֹא תַתְחַרֵּט לֹא בְּעֵלְמָא הַדִּין וְלֹא בְּעֵלְמָא דְאַתִּיב.

יָדַע שֶׁתִּקְנֶנּוּ שְׂבָכָל "מוֹצְאֵי שַׁבַּת-קֹדֶשׁ מְבָרְכִים" עוֹשִׂים בְּבֵית
מִדְרָשְׁנוּ סְעֻדַת מְלוּנָה-מְלִכָּה, וְהוּא עֲנֵן גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, כִּי
אֵיתָא בְּדְבָרֵי רַבְנּוּ ז"ל (לִקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן י, עֲזַר שֵׁם), אֲשֶׁר
עָקַר שְׂרֵשׁ הַתְּשׁוּבָה בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ, וְכֵן אֵיתָא בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁר
בְּעָרֵב רֵאשׁ חֹדֶשׁ אִם עוֹשִׂים תְּשׁוּבָה בְּאַמֶּת בּוֹדוּי דְּבָרִים עַל-יְדֵי-זֶה
נִמְחָלִים לוֹ כָּל הָעוֹנוֹת שֶׁחֲטָא זְכוּ" כָּל הַחֹדֶשׁ זְכוּ", וּבְשִׁבִיל זֶה

נקרא "יום כפור קטן", (והוא ענין גדול ונוֹרָא מֵאֵד מֵאֵד לומר בכל ערב ראש חדש "סדר יום כפור קטן", ומֵאֵד הַזֶּהִיר על זה מוֹהֲרֵנֵנוּ"ת ז"ל, וְאִנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָיוּ רְגִילִים לֵאמֹרוֹ על צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל בְּאוֹמֵן, וְגַם עָכְשׁוּ נוֹהֲגִים גְּדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לֵאמֹרוֹ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל עַל־יַד צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי, זְכוּתוֹ יְגַן עֲלֵינוּ).

אָף לְזִכּוֹת בְּאֵמֶת לְתִשׁוּבָה וְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵי אֶפְשָׁר בְּשׁוֹם אִפְּן שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת (עַן הֵיטֵב בְּסִימֵי־מוֹהֲרֵנוּ, סִימֵן רַצַּט – דְּפוֹס חֲדָשׁ), וְלִבֵּן אֲנוּ צָרִיכִים לְהִתְאַסֵּף קֹדֶם וְהוּא "שְׁבַת מְבָרְכִים", וְלִדְבַר הַרְבָּה מֵעֲנִיגֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְלִחְזֹק עֲצֵמֵנוּ בְּיוֹתֵר, עַד שְׁנִזְכֶּה לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, וּבְאֵמֶת הִיָּה רְאוּי לְהִתְאַסֵּף גַּם בְּכָל לַיִל שְׁשֵׁי, כִּי אֵיתָא בְּסִפְרֵים הַקָּדוּשִׁים, שְׁגַם עָרַב שְׁבַת־קֹדֶשׁ מְסֻגָּל מֵאֵד מֵאֵד לְתִשׁוּבָה, וְאִם מִתְּנִידִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּתַפְלָה וְהִתְבּוֹדְדוּת, אֲזִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מוֹחֵל עַל כָּל הַעֲוֹנוֹת שֶׁל כָּל הַשְּׁבוּעַ וְכוּ' וְכוּ'.

חֲזֹק וְאַמֵּץ מֵאֵד! אַל תִּירָא וְאַל תַּחַת מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, וְחֲזֹק עֲצֵמְךָ בְּעִזּוֹת דְּקֻדְשָׁה, וְיִתְצַרְךָ עִצְמְךָ עִם חֲבֵרֶיךָ הַיְקָרִים הַבָּאִים לְבֵית מִדְרָשְׁנוּ, גַּם תִּרְגִּיל עֲצֵמְךָ לְתַת צְדָקָה בְּכָל יוֹם מֵעֵט אוֹ הַרְבֵּה, וְעַרְךָ הַצְּדָקָה הוּא לְצַדִּיק הָאֵמֶת נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יְגַן עֲלֵינוּ, דְּהֵינּוּ לְבֵית מִדְרָשׁוֹ וְכַנ"ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְפָּרוּ לָךְ עֲוֹנוֹתֶיךָ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (דְּנִיאל ד, כד): "וְחֻטֶּיךָ בְּצַדָקָה תִּפְרָק".

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׂשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מְשֻׁפְּטִים ה'תשכ"ד.

אֵף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי חֲבֵרֵי הַיָּקָר, הַאֲבָרָף הַמְשֻׁתָּקֵק לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאֵמֶת, עַל פִּי דְרָף הָאֵמֶת וְהַתָּם שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנֹצֵחַ נִצְחִים.

אָחִי! חֲזוּק וְאִמָּץ מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל־פִּי הַהִקְדָּמוֹת הַנוֹרְאוֹת שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקָנוּ, שְׂזִכְיָנוּ לְהִתְקָרֵב וְלִידַע מְאֹד גָּנוּז וְנוֹרָא בְּזָה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, לְאַחַר שֶׁבְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, נִתְקַיֵּם (דִּנְיָאֵל ח, יב): "וְתִשְׁלַף אֵמֶת אֶרְצָה וְעִשְׂתָּה וְהִצְלִיחָה", שֶׁמְעֵשָׂה שְׁטֵן הַצְּלִיחַ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, לְכַלְכַּל אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם מַחְלָקָת, כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת, וְנִתְקַיֵּמַת נְבוֹאָת רַבְּנוּ ז"ל, שְׁאָמַר (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָנִים לַה, רכ): "אֵיידְעַר מְשִׁיחַ וְעֵט קוֹמְעֵן, וְעֵט זֵיין אויף דְּעַר וְעֵלְט אַ גְּרוֹיֶסע הַתְּפֻשְׁטוֹת פּוֹן כְּפִיָּה וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, און וואויל איז דְּעַר מְעַנְטֶשׁ וְוַאס וְעֵט זײַף שְׁטאַרְקֵן מִיט אַמוּנָה, און איף ווייס אז מֵיידַע מְעַנְטֶשׁן וְעוֹלָן זײַן זײַער שְׁטאַרְק מִיט אַמוּנָה"^א, עֵיין שֵׁם; וְעַקֵּר חֲזוּק אַמוּנָה הוּא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת שֶׁגָּלָה רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, כִּי אַמוּנָה זֶה בְּחִינַת תְּפִלָּה, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, סִימָן ז, עֵיין שֵׁם): "וְיִהְיֶה יְדִיו אַמוּנָה", וְתַרְגוּמוֹ "פְּרִיֶסֶן בְּצִלוֹ" (שְׁמוֹת יו, יב), וְכְמוֹ שְׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (בְּלְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֲלֵק א, סִימָן סב, עֵיין שֵׁם), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "וּבְאֵמֶת אִם הִיָּה יוֹדַע הָאָדָם יְדִיעָה בְּלֵב שְׁלָם, שְׁמֵלָא כָּל הָאֲרָץ כְּבוֹדוֹ, וְהַקְּדוּשָׁה־בְּרוּךְ־הוּא עוֹמֵד בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה וְשׁוֹמֵעַ הַתְּפִלָּה, וְדַאי הִיָּה מִתְּפַלֵּל בְּהַתְּלַהֲבוֹת גְּדוּלָּה, וְהִיָּה מְדַבְּרֵק מְאֹד לְכוּן־אֶת דְּבָרָיו וְכוּ'", עֵיין שֵׁם; לְמַעַן הַשֵּׁם, חֲבֵרֵי הַיָּקָר, תִּתְּגַל עֲצָמְךָ לִיחַד

(א) לְפָנֵי בִיאַת הַמְּשִׁיחַ תִּהְיֶה בְּעוֹלָם הַתְּפֻשְׁטוֹת גְּדוּלָּה שֶׁל כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְאֲשֶׁרֵי הָאָדָם יִשְׁחַזֵּק אֶז בְּאֵמוּנָה, וְאֵי יוֹדַע שְׁאֲנִשִּׁי יִהְיֶה מְאֹד חֲזוּקִים בְּאֵמוּנָה.

לך מקום מצנע שאין שם בני-אדם, ותפרש שיחתך להשם: תברך בפה מלא ותספר כל מה שעובר עליך, ותבקש רחמים ותחנונים מלפניו יתברך. שתזכה להתקרב אל הקדושה וכו', והתמיד בזה בכל יום חק ולא יעבר, וממש תרגיש חיי העולם הבא בזה העולם אם תתנהג כן, ואם רוצים בלב שלם מוצאים כבר עצות ומקומות איך ואיפה וכו' וכו', ועין כמה שאמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימנים רעד, ערה, עין שם הטב) ובזהר הקדוש (שלח קנח:): "מאן דאיהו בדוחקא לא אסתכל מידיו"^ב, "שפכי כמים לבך נכח פני ה' שאי אליו כפוך" וגו' (איכה ב, יט), "אשפה לפניו שיחי צרתי לפניו אגיד" וגו' (תהלים קמב, ג).

חוק ואמץ מאד, ובפרט עכשו אחרי חתנתך, שאתה אוכל קעסט, "קענסטו אסאף אויף טהון אויף דער וועלט"^ג, והעקר לבל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כמו שאמר מוהרנ"ת ז"ל: "צו זיין אין ערליכער יוד באדארף געמען אסאף צייט"^ד, והעקר לכלי להתרשל ולפל משום דבר שבעולם — "מעט מעט אגרשנו מפניך עד אשר תפירה ונחלת את הארץ וגו'" (שמות כג, ל), שהוא כלליות הקדושה והבן.

אכל בין כן צריך לחזק את עצמו מאד מאד, ולקבצו שעורים קבועים בתורה הקדושה בכל יום חק ולא יעבר: תנ"ך, משניות, גמרא ושלחן ערוך, חמש עם פרוש רש"י ז"ל וכו', ועל כלם ספרי רבנו ז"ל, תתמיד מאד ותלמד כסדר דיקא, עד שתזכה ברכות הימים והשנים, אם תתמיד מאד, לסיים כל הש"ס, וכן שלחן ערוך להתחיל "ארח חיים" דיקא וכו', וללמד בכל יום מעט ועוד מעט, ולבל תסתפל לאחוריה, ואף שתשפח, מה בכך? כן איתא בדברי רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן כו בסופו, עין שם), שבשכיל זה נתנה השכחה,

(ב) מי שהוא בדוחק אינו מסתפל על שום דבר.

(ג) סמוך על שלחן חתונך.

(ד) אתה יכול לפעול הרבה בעולם.

(ה) כדי להיות יהודי כשר צריך לקחת הרבה זמן.

כְּדֵי שֶׁתְּהֵא הַתּוֹרָה חֲבִיבָה עַל לִמְדֶיהָ תָּמִיד כְּשֶׁעָה רֵאשׁוֹנָה וְכוּ', וְעֵינַי שָׁם הַמָּשָׁל הַנִּפְלֵא וְכוּ', הַטְּפָשִׁים אוֹמְרִים הוּאִיל וְחוֹזֵר וְנִשְׁפָּף לְחוּץ, לָמָּה לָנוּ לְהַתְיַגֵּעַ וְכוּ' (הֵינּוּ שֶׁשׁוֹכַח מֵה שְׁלוֹמֵד), אָבֵל הַחֲכָם אוֹמֵר: מַה לִּי בְּזֶה הָלֵא פּוֹרְעִים לִי עַל הַיּוֹם, וְשִׁכְרִי לֹא יִקְפַח מִכָּל יוֹם וְיוֹם, עֵינַי שָׁם; וְדַע שֶׁלְעֵתִיד מִזְכִּירִים לְאָדָם כָּל מֵה שֶׁלָּמַד אֶף שֶׁשָׁכַח, עֵינַי שָׁם; וְזוֹהֵי דֶרֶךְ נִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, וְעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לְעַבֵּר בְּכָל מְקוֹמוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה (עֵינַי שִׁיחֹת-הַרְ"ן, סִימָן כח).

וְהַעֲקָר חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַתְּפִלָּה: שְׁחִרִית, מִנְחָה, מְעַרִיב, חֲצוֹת, בְּכָל יוֹם בְּכֹנֶנֶת פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקֵנוּ, שֵׁיֵשׁ לָנוּ רֵבִי נִפְלֵא וְנוֹרָא בְּזֶה, הַמְעוֹרָר קִטְנִים וּפְחוּתִים כְּמִנּוּ לְבַל גִּישָׁן אֶת יְמֵינוּ וְשִׁנּוּתֵינוּ, חַס וְשְׁלוֹם, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם עַל הַחֲסֵד הַנִּפְלֵא שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁקָּרְבָנוּ אֶל כְּלָיוֹת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה.

וּמוֹבָא בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת (אוֹת הַשּׁוֹבָה, סִימָן עו): הַמִּתְחִיל לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר לוֹ: יוֹדַע אֲנִי שֶׁחֲפָצָךְ וּרְצוֹנָךְ לְעַבֵּד אוֹתִי, אָבֵל מַה הוּא הַבְּטוּחוֹת, שָׁמָּה לְמַחֵר תַּעֲזוֹב אוֹתִי, אִם-כֵּן אֵיךְ אֶקְרַב אוֹתָךְ בְּשִׁבִיל הַרְצוֹן שֶׁרָצִיתָ, וְאֵיךְ אֲגַלֶּה לְךָ תַּכְּף דְּבָרִים נִסְתָּרִים? אֵלָּא כֵּן תַּעֲשֶׂה, בְּתַחֲלָה אֶהֱב אוֹתִי כֵּךְ, וְתַעֲשֶׂה מִצְוֹתַי, אֶף-עַל-פִּי שֶׁאֵין אֶתָּה יוֹדַע הַשֶּׁכָּל שֶׁל הַמִּצְוָה, וְעַבֵּד אוֹתִי פְּשוּט בְּלֹא חֲקָמוֹת, וּכְשֶׁתַּעֲבֵד אוֹתִי כְּמֵה זְמַנִּים, אֲזִי אֶאֱמִין לְךָ, וְאֲגַלֶּה לְךָ טַעַם וְשֶׁכָּל שֶׁל כָּל דְּבָר וְדְבָר, וְאֶקְרַב אוֹתָךְ בְּכָל מִינֵי הַתְּקַרְבוֹת, כִּי הַזְּמַן הַרִב שֶׁעַבְדָּת אוֹתִי מִקֶּדֶם, הוּא בְּטוּחוֹת שֶׁלֹּא תַעֲזוֹב אוֹתִי, עֵינַי שָׁם.

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

ע.א.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִיר לְיוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר תְּרוּמָה ה'תשכ"ד.

אִךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, חֲבֵרֵי, יְקִירֵי, הָאֲבָרָה הַמְשִׁתָּוֶקֶק לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאֵמֶת עַל פִּי דֶרֶךְ הָאֵמֶת וְהַתֵּם, שְׁקַבְּלֵנוּ מֵהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנַצַּח.

אֲחֵי הַיְקָר! חֲזוּק וְאַמֵּץ מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל פִּי דֶרֶךְ הַנּוֹרְאָה שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, אֶל תִּירָא וְאַל תַּחַת, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲתָךְ וְאַצְלָךְ, מִמְּלֵא כָל עֲלָמִין וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין וּבַתּוֹף כָּל עֲלָמִין, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְלֵא רַחֲמָנוּת, רַחֲמָנוּת לְמַעַלָּה מִרַחֲמָנוּת, וְאֵיתָא בְּזֵהָר הַקְּדוּשׁ, אִם הָיָה יִשְׂרָאֵל יוֹדְעִים אֵיךְ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אוֹהֵב אוֹתָם הָיָה מוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם בְּכָל רִגַע עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, וְהָיָה מְדַבְּקִים עֲצָמָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ שְׂזָכֵינוּ לְהַתְקַרֵּב אֶל הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שְׂאֵמֶר: "אֲנִי נִהְרָה מִמְּטֵהָר מִכָּל הַכְּתוּבִים" (חַיִּימוֹהַר"ן, סִימָן שֶׁלֵב - דְּפוּס חֲדָשׁ), "וְאוֹס הָאֵט אֵיהֵר צוֹ וְאַרְגָּן אִז אֵיךְ גִּי פֵאָר אֵיךְ" (חַיִּימוֹהַר"ן, סִימָן רַכָּה - דְּפוּס חֲדָשׁ), אֲשֶׁרֵינוּ שְׂזָכֵינוּ לְשַׁמֵּעַ דְּבוּרִים אֵלּוּ מִפִּי הַקְּדוּשׁ לְיִלָּה קִדְּם הַסְּתַלְקוּתוֹ לְעִילָא וְלְעִילָא וְכוּ', טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וְהַעֲקָר לְקַיֵּם אֶת דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים בְּתַמִּימוּת וּבְכַפְשִׁיטוּת, וְלִסְלַק כָּל חֲכָמָתֵנוּ הַמְדַמִּית, וְכָל אֲשֶׁר יֵאמֵר כִּהוּא זֶה צְרִיכִים לְקַיֵּם (לְקוּטִימוֹהַר"ן, חֲלָק א', סִימָן קַבֵּץ, עֵין שֵׁם), וְעַקֵּר יְסוּד דְּעֵתוֹ הַקְּדוּשָׁה הוּא "שְׂמִחָה", כִּי הַצְּדִיק הָאֵמֶת הוּא מְקוֹר הַשְּׂמִחָה, רַבִּי נַחֲמָן בֶּן "שְׂמִחָה", וְעַל יְדֵי שְׂמִחָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׂוֹמֵר אֶת הָאֵדָם מִפְּגָם הַבְּרִית (עֵין שֵׁם בְּסִימָן קַסֵּט), "מִצְוָה גְּדוּלָּה לְהֵיוֹת בְּשְׂמִחָה תָּמִיד" (עֵין שֵׁם בְּחֲלָק ב', סִימָן כֹּד), "מִי שֶׁהוּא שְׂמֵחַ תָּמִיד, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְצַלִּיחַ"

(ברוחניות ובגשמיות) (ספר המדות, אות שמחה, סימן א, עין שם), "עבדו את ה' בשמחה וגו' (תהלים ק, ב).

חברי הקר! חזק מאד בנקודות הטובות שיש לך, כי הצדיק האמת בונה מזה בנינים נפלאים; למען השם, אל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כי על כל אדם עובר בזה העולם בכל יום כל מיני צרות ויסורים, מניעות והרפתקאות, אשר לא יאמן כי יספר, ואין לו שום נחמה, רחמנא לצלן, והכל מפני שרחוק מהצדיק האמת הממתיק מרירותא דעלמא, "ברית מלח עולם" (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן כג, עין שם), ועקר הנחמה מכל הצרות והיסורים שעוברים על כל אדם בזה העולם, הוא רק שמחה — "צו זיין משונה פריילעך"², ולהיות רגיל מאד בכל יום ברוקדים, ועל-ידי-זה ימתקו ממך כל הדינים ברוחניות ובגשמיות (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן י, עין שם), ורבנו ז"ל אמר (שיחות-ה"ר, סימן כ): "סע האט א פנים אז מקען נישט קומען צו שמחה נאר מיט נאריש מאכן זיך"³.

ועין בלקוטי-הלכות (נפילת אפים, הלכות ד, ו), שמפרש על פי שיחה זו את הפסוק: "לדוד בשנותו את טעמו" וגו' (תהלים לד, א), כי דוד המלך, עליו השלום, היה מקור הקדשה, והסטרך אחרא ארבה עליו מאד מאד, כי דרך הבעל-דבר להתפשט על מי שרוצה לצאת מהזהמה ולקדש ולטהר עצמו ולעסק בתפלה, ועקר ההתפשטות הוא עצבות, שמשליך על האדם כבדות ומרה שחורה מאד מאד, על כן דוד המלך שהיה שמחתן של ישראל, כשנפל בגלות ביד הסטרך אחרא, שהם הפלשתים, חנן אותו ה' בעצה הזאת, שעשה עצמו כשוטה ממש, ועל-ידי-זה נמלט מידם, כמו שכתוב (שמואל-א כא, יד): "וישנו את טעמו בעיניהם ויתהלל בידם ויתו על דלתות השער ויורד רירו אל זקנו", עין שם.

(ב) להיות שמח במיוחד.

(ג) כנראה, אי אפשר לכא לשמחה רק על-ידי שיעשה עניני צחוק ושטות.

טײַערער ברוּדער, עס קומט חדָש אָדר די וואָף — "משנכנס אדר מרבין בשמחה" (תענית כט.), ודע, שְׁכַל הַנְּבִיאִים לא זכו לנבואה, כי אם על-ידי שמחה, כמו שכתוב (שמואל-א י, ה): "ופגעת חבל נבאים ירדים מהבמה ולפניהם גבל ותף וחליל וכגור והמה מתנבאים", עי' שם; ועי' בלקוטי מוהר"ן (חלק א', סימן נד): לזכות לחשב תמיד בעלמא דאחי הוא על-ידי שמחה, כי שמחה מכניעה את המדמה, שמעכב את האדם לחשב על תכליתו הנצחית, על מה אתינא להאי עלמאי, "המשררים בני אסף" וגו' (עזרא ב, מא), עקר ענין הצדיק האמת הוא שמחה, לשורר תמיד שירות ותשבחות להשם יתברך, כי הצדיק האמת נקרא אסף, על שם שמאסף לכל המחנות, שמאסף ומלקט את כל הנפשות הירודות, ומעלם ומקרבם להשם יתברך, והבן מאד מאד.

אשריך ואשרי חלקך, שזכית שיש לך חלק גדול ונורא בבנין בית-המדרש שלנו שנקרא על שם הצדיק האמת, ואל תדאג משום דבר שבעולם, כי זוהי מצוה רבה מאד מאד, זכוי הרבים נפלא מאד, כי, תהלה לאל, אנשי שלומנו מתקבצים שם ומתפללים בהתקשרות לרבנו ז"ל, ומדברים מהתכלית וכו', וכל זה גרמת אתה, ידידי, בודאי תהיה לך לטובה לעד ולנצח נצחים, כי כתיב (שמות כה, ח): "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", וכתיב (חזקאל יא, טז): "ואהי להם למקדש מעט" וגו', ודרשו חכמינו הקדושים (מגלה כט.): אלו בתי-כנסיות ובתי-מדרשות, ובפרט בית-מדרש על שם הצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, זה למעלה מהכל, כי עקר ההשקפה מרבנו ז"ל הוא "בית-המדרש" (לקוטי-הלכות, גיקיון, הלכה ד, עי' שם).

למען השם, תפרש שיתקף להשם יתברך בכל יום כְּאֶשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְתִסְפֹּר לְפָנָיו כֹּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, וּבְקֹשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים שִׁיקְרַב אוֹתָךְ וְכו' וְכו', וְהִתְמַד מְאֹד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה

ד) אחי היקר, השבוע מגיע חדש אדר.

ה) על כאנו לעולם הזה.

הקדושה, ותקבע לעצמך שעורים קבועים: תנ"ך, משניות, גמרא, שלחן ערוך, זהר וחמש עם פרוש רש"י, ועל כלם בספרי רבנו ז"ל התמד מאד מאד ואז טוב לך לנצח, ותלמד כסדר ד"קא, באשר הורנו רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן עו), כי העקר מה שהשם יתברך רוצה מאתנו הוא רק למוד התורה הקדושה, כמו שמוכא במדרש איכה (פתיחתא ב): הלאי אותי עזבו ותורתי שמרו, מתוך שהיו מתעסקין בה המאור שבה היה מחזירן למוטב, וזה פרוש (שמות כה, ב): "ויקחו לי תרומה", "תרומה" — אותיות "תורה מ", כמו שכתוב בזהר הקדוש (קרח קע"ט), שהפונה היא על התורה שנתנה ב"מ' יום, וזה "ויקחו לי תרומה" — שנתנו לי התורה שנתנה ב"מ' יום, והבן.

אשרינו ואשרי חלקנו, שיש לנו דבורים כאלו, והכל בכח הצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, טוב להודות להשם יתברך בכל יום בהלל והודאה, שזכינו להתקרב אליו, ואם נתמיד מאד בדבריו הקדושים, נזכה להיות אנשים פשרים כרצונו יתברך, כך אמר רבנו ז"ל בפרוש.

ושמחתי מאד כעל כל הון, שאני רואה שאתה מדקדק מאד ב"קריאת שמע", לומר כל תבה במתינות ובכונה, אשריך ואשרי חלקך, כי זהו ענין גדול ונורא מאד מאד, אשרי שיאחז בנה, כמו שכתוב בתקוני-זהר (תקון יג): כל המשים רוח בין הדבקים מצננים לו גיהנום, עין שם; (ועין בספר "יסוד ושרש העבודה", שער המזרח, פרק ז', שמאריך איד להזהר בכל תבה), ועין בזהר חדש (רות, דף עו) וזו לשונו הקדושה: "ב"קריאת שמע' יש רמ"ח תבות כמנין רמ"ח איבריו של אדם, והקורא 'קריאת שמע' בתקונה, כל איבר ואיבר נוטל תבה אחת לעצמו ומתרפא בו, הדא הוא דכתיב (משלי ג, ח): 'רפאות תהי לשריך'", עין שם; ועין בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן לו), שעל-ידי "קריאת שמע" עם דמעות, יכולים להכניע תאות נאוף, עין שם; ועל-פי הקדמה זו יש לפרש (במדרש כה, ז): "ויקח

למח בְּיָדוֹ" וגו' וַיִּדְקַר אֶת שְׁנֵיהֶם" וגו', שִׁפְנָחַס הַכְּנִיעַ תַּאֲוֹת נֶאֱוָף עַל-יְדֵי "קְרִיאַת שְׁמַע", וַיִּקַּח "רַמַּח" בְּיָדוֹ — שֶׁלֶקַח "רַמַּח" תְּבִין דִּיחֻדָּא, פְּרוּשׁ "קְרִיאַת שְׁמַע", שֵׁישׁ בַּה רַמַּח תְּבוּת, (וְעִין בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, קְרִיאַת-שְׁמַע, הַלְכוֹת ג. ד.): "רַמַּח" אוֹתִיּוֹת "רַחַס", כִּי אֵיתָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ז"ל (לִקוּטֵי-מוֹהַרְ"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז', עִין שֶׁס), אֲשֶׁר עֶקֶר הַרְחַמְנוֹת הוּא לְהָאִיר לְכַנֵּי אָדָם אֶת הַדַּעַת הָאֵמֶת, שֶׁהִיא הָאֵמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְעֶקֶר הָאֵמוּנָה הוּא "קְרִיאַת שְׁמַע", שֶׁהִיא "רַמַּח" תְּבִין, וְעַל-כֵּן הֵם גַּם אוֹתִיּוֹת "רַחַס", עִין שֶׁס, וְהֵבֵן.

בְּרוּף אֶלְקִינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לְכַבּוֹדוֹ וְהַבְּדִילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְנָתַן לָנוּ תוֹרַת אֲמֶת, וְעֶקֶר שְׁלֵמוֹת הָאֵמוּנָה הַקְּדוּשָׁה הוּא עַל-יְדֵי תְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת יז, יב): "וַיְהִי יְדִיו אֲמוּנָה", וְתַרְגּוּמוֹ — "פְּרִיסָן בְּצִלוֹ", שֶׁצָּרִיכִים לְהַרְגִיל עֲצָמָנוּ בְּעִבּוֹדַת הַתְּפִלָּה, לְהַתְּפַלֵּל בְּכָל יוֹם: שְׁחִרִית, מְנַחֵה, מַעְרִיב, חֲצוֹת, בְּכוּנָה גְּדוּלָּה מְאֹד, עַל כָּל פְּנִים פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת וּמְחִיאוֹת כְּפִים, וְלַתַּת צְדָקָה קֶדֶם כָּל תְּפִלָּה, וְלוֹמַר בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה תְּהִלִּים בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְּשִׁיטוֹת, וְ"לִקוּטֵי-תְּפִלוֹת" שֶׁהִזְהִיר מְאֹד מוֹהַרְנַת ז"ל לְאֶמְרָן בְּכָל יוֹם, וְאָמַר שֶׁעֲתִידִין לִתֵּן אֶת הַדִּין עַל כָּל יוֹם שֶׁלֹּא אָמְרוּ אוֹתָן, גַּם אָמַר, שֶׁהַרְבֵּה אֲנָשִׁים זְכוּ לִגְנוֹ-עַדָּן עַל-יְדֵי הַתְּפִלוֹת שֶׁלוּ.

וְעֶקֶר הַכָּל הוּא "הַתְּבוּדָּרוֹת" — לִיחַד מְקוֹם שֶׁאֵין שֶׁס אָדָם, וְלִדְבַר לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּאִידִישׁ דִּיקָא, לְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו כָּל מַה שֶׁצָּרִיכִים בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְכָל הַפְּדִרְגוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי אָמַר רַבְנּוּ ז"ל פְּעָמִים אֵין מְסַפֵּר, וְזֶה עֶקֶר הַשְּׁעַר לְהַכְּנִס לְקַדְשָׁה (עִין לִקוּטֵי-מוֹהַרְ"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פד), וְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵּךְ יִזְכְּנוּ לְהִיּוֹת מִכַּת הַבַּעַל תְּפִלָּה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר עֶסְקָה יוֹמָם וְלַיְלָה בְּתְּפִלָּה וּתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים (סְפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה יב, עִין שֶׁס בְּאַרְיִכוֹת), "הַשְּׁלֵף עַל ה' יְהִבֵּךְ וְהוּא יְכַלְכֵּלְךָ לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק"

(תהלים נה, כג).

דיןך הדורש שלומך...

עב.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תרומה ה'תשכ"ד.

ששון ושמחה ושיגור לאהובי, חברי הקור, המשתוקק לעבודת השם יתברך ולהתקרבות לצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, שזה העקר בזה ובכא לנצח ... נרו יאיר ויזרח.

אחי! חזק ואמץ מאד בכל יום מחדש, על-פי דרך האמת שקבלנו מהרבי האמת, שהוא נקודת האמת שבכל העולמות, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו "נהר המטהר מכל הכתמים", "ונהר יצא מעדן להשקות את הגן" (בראשית ב, י), [שזוהי כלליות נשמות ישראל, כמו שמוכא (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן סה), שיש שדה שגדלות שם נשמות ישראל, והצדיק האמת המפלט במעלה מאד מאד, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, הוא בעל השדה המשקה את האילנות, הינו נשמות ישראל, ומגדלן ומקרבן אל התכלית, עין שם היטבן, "ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים" — בחינת ארבעת היסודות העקריים בקיום דעתו הקדושה: שלחן ערוך, מ'קנה, ח'צות, ה'תבודדות, "שם האחד פישון" — זה מרמז על למוד שלחן ערוך, פישון — לשון נוטריקון "פי שונה הלכות" (עין שם בסימן נד, ובזהר הקדוש בראשית כו: ובתקוני-זהר תקון נה), ומאד מאד הזהיר רבנו ז"ל ללמד בכל יום שעור בשלחן ערוך (שיחות-ה"ן, סימן כט), וראוי ללמד כל חלקי השלחן ערוך כלם, מראשם ועד סופם כסדר, והוא תיקון גדול מאד מאד, פי על-ידי חטאים נתערב טוב ורע, ועל-ידי למוד פוסק שמברר הכשר והפסול,

הַמְתָּר וְהָאָסוּר הַטְּהוּר וְהַטְּמֵא, עַל־יַד־יְהוָה נִתְבָּרַר וְנִתְפָּרַשׁ הַטּוֹב מִן הָרַע (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ח. עֵין שֵׁם), וְאָמַר רַבְנּוּ ו'ל', שְׂכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי מְחִיב לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם יוֹם פּוֹסְקִים חֶק וְלֹא יַעֲבֹר, וְאָף אִם הוּא אָנוּס וְאֵין לוֹ פְּנָאִי, יִלְמַד עַל כָּל פְּנִים אֵיזָה סְעִיף בְּשִׁלְחֹן עֲרוּף, וְיִלְמַד בְּסִדֵּר בְּיָקָא מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וּכְשֵׁיגְמֹר וְיִסִּים אֶת אַרְבַּעַת חֻלְקֵי שְׁלַחֹן עֲרוּף, יַחֲזֹר וְיִתְחִיל שׁוֹב לְלַמֵּד בְּסִדֵּר, וְכֵן יִנְהַג כָּל יְמֵי חַיָּו, "עַל יְדֵי לְמוֹד שְׁלַחֹן עֲרוּף בְּאִים לְיִרְאָה" (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת פּוֹסֵק, סִימָן ב.), "אוֹדֵף בְּיִשָּׁר לְכַב, בְּלִמְדֵי מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה" (תְּהִלִּים קִיט, ז), וְעַיִן בְּלְקוּטֵי־מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן סב).

"וְשֵׁם הַנְּהַר הַשְּׁנַי גִּיחוֹן", זֶה מְרַמֵּז עַל עוֹלָם הַבְּרִיאָה שֶׁהִיא הַבְּיָנָה, עַל־מָא דְאֶתִּי, שְׁשֵׁם הַמְּקָנָה (לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, נְטִילַת יָדַיִם שְׁחִיטָה, הַלְכָה ב, עֵין שֵׁם), וּמֵאֵד מֵאֵד הַזֶּהִיר רַבְנּוּ ו'ל', לְלַכֵּת בְּכָל יוֹם לְמַקְנָה, וּבִפְרָט בְּיָמִים שְׂאִין אוֹמְרִים בְּהֵם תַּחֲנוּן (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן קפ"ה), עוֹד אָמַר (שֵׁם, סִימָן קמ"א): "דָּאֵס עֲרֻשְׁטַע אִיזוּ מְקָנָה", וּמַקְנָה הוּא רְפוּאָה גְּדוּלָה מְאֹד גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קכ"ג, עֵין שֵׁם), וּמוֹהַר־נֵת ו'ל' הַבְּטִיחַ, שְׂכָל מִי שְׁיִלֵּף בְּכָל יוֹם לְמַקְנָה בְּשִׁבִיל הַתְּקָרְבוֹת לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, אִזִּי יֵשׁ לוֹ תְּקָנָה נוֹרְאָה שְׁיִתְקַן הַכֹּל, (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת הַמִּתְקַת הַדִּין, סִימָן כ"ב): "עַל יְדֵי טְבִילַת מְקָנָה נִתְבַּטְּלוֹת הַצְּרוֹת וְיִשׁוּעָה בְּאָה" — "מְקָנָה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ בְּעַת צָרָה" (וְרַמְבַּם יד, ח), (וְעַיִן בְּלְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נו).

"וְשֵׁם הַנְּהַר הַשְּׁלִישִׁי חִידְקָל" — זֶה מְרַמֵּז עַל תְּקוּן הַצּוֹת, כִּי אֵימָא בְּמִדְרַשׁ רַבָּה (בְּרַאשִׁית, פְּרָשָׁה טז, סִימָן ז): חִידְקָל זוּ יָנוּ, וְיָדוּעַ שְׁגַם לְהֵם הָיָה חֶלֶק בְּחֻרְבָּן יְרוּשָׁלַיִם וְהָר הַבֵּיטָה, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יְרוּשְׁלַמִי שְׁקָלִים כ"ה): שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה פְּרָצוֹת הָיוּ בּו שְׂפָרְצוּם מְלִכֵי יָנוּ, וְכֵן בְּגִמְרָא (שְׁבֵת כ"א): כְּשִׁנְכַסְנוּ יָנוּם לְהִיכַל טְמֵאוֹ כָּל הַשְּׂמַנִּים; וְעַקֵּר הַחֻרְבָּן שֶׁהָיָה לָנוּ מֵהֵם הָיָה הַעֲקָר מֵה שְׁהַגְבִּירוּ אֶת הַחֻכְמוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת וּכְפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת בְּעוֹלָם,

(בן אָמֵר מוֹהֲרֵנִי"ת ו"ל ומוֹבָא כַּמָּה פְּעָמִים בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת), וְכַמוֹ שִׁכְתוּב בַּמִּדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה טו), שְׁאָמְרוּ: כְּתָבוּ לָכֶם עַל קַרְנֵי הַשּׁוֹר שְׁאֵין לָכֶם חֵלֶק וְכוּ', (אֲנֹכִי אֲמַרְתִּי לְרִשָׁם מֵה שֶׁשָּׁמַעְתִּי מֵאַחַד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, לָמָּה צִוִּי דִּיקָא עַל קַרְנֵי הַשּׁוֹר, עַל-פִּי מֵה דְאִתָּא בְּגִמְרָא (שְׁכַח לֵה:), שִׁפְשָׁטוּ: "שׁוֹפֵר רָאוּי לְגַמְעַ בּוֹ לְתִינוּק עֲנִי" (פְּרוּשׁ: לַעֲשׂוֹת מִלְעָף פְּלַעֲשֶׁלִיב), שְׁאָפְלוּ אֶצֶל תִּינוּק שְׁעֲדִין יוֹגֵק, יִהְיֶה חֲקוּק שְׁ"אֵין לָכֶם חֵלֶק" וְכוּ', וְכַל-כֵּן יָצוּ לְהַגְבִּיר הַכְּפִירוֹת וְהָאֵפִיקוֹרְסוֹת עַד שֶׁתִּפְנֹסְנָה גַם בְּתִינוּקוֹת וְהֵבֵן, כִּי זֶה דְבָר נִפְלָא), עַל-כֵּן פָּנִים יָנִין זֶה מַלְכוּת הַרְשָׁעָה שֶׁהִתְפַּשְׁטָה וְהִחְרִיבָה הַבַּיִת פְּנ"ל, וְהַגְבִּירָה הַכְּפִירוֹת וְהָאֵפִיקוֹרְסוֹת בְּעוֹלָם, וְכַל הַכּוֹפְרִים וְהָאֵפִיקוֹרְסִים וְהַחֲקוּרִים נִמְשָׁכִים מִחֲכָמֵי יָנִין, (כְּמוֹ שְׁמוּבָא בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, בְּרֵכּוֹת הַשַּׁחַר, הַלְכָה ה), וְעַל זֶה אָנוּ צָרִיכִים לָקוּם בְּכָל לַיְלָה בְּחֻצוֹת, וְלִבְכוֹת וְלִהְתְּאוּגֵן עַל חֲרָבֵן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְעַל גְּלוֹת וְצָרוֹת יִשְׂרָאֵל, וְכֵן עַל שְׁמִתְפַּשְׁטוֹת עֲכָשׁוּ בְּכָל יוֹם מֵאֵד מֵאֵד הַכְּפִירוֹת וְהָאֵפִיקוֹרְסוֹת, וְעַקֵּר הַכָּל — לְבַכּוֹת עַל מַעֲשֵׂינוּ, וְאִיךָ שְׁעֲדִין אֲנַחְנוּ חֲחוּקִים מֵאֵד מִקְדָּשֵׁת יִשְׂרָאֵל, וְרַבְּנוּ ו"ל הִזְהִיר עַל זֶה מֵאֵד (עֵינֵי לִקוּטֵי-מוֹהֲרֵנִי"ת, חֵלֶק ב', סִימָן טו), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: וְהִגִּיה מֵה שֶׁעָבַר אֵינִי, כִּי כָּבֵד נִשְׁרָף בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, אִךְ פָּעַת שֶׁהָשֵׁם יִתְבָּרַךְ מִצָּפָה לְשׁוּב אֵלֵינוּ וְלְחֻזֵר וְלִבְנוֹת בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, רָאוּי לָנוּ שְׁלֵא לַעֲכָב, חַס וְשְׁלוֹם, בְּנִינּוּ, עַל-כֵּן צָרִיךְ לְהִזְהֵר מֵאֵד לָקוּם בְּכָל לַיְלָה בְּחֻצוֹת, עֵינֵי שָׁם; וְרַבְּנוּ ו"ל אָמַר: "דְּעַר עַקֵּר עֲבוּדָה פּוֹן אֵינִי יוֹד אִיזוֹ אוֹיְפִשְׁטִיין צוֹ חֻצוֹת", וּמוֹהֲרֵנִי"ת ו"ל אָמַר: "אֲזוּי וּוי דִּי גֵאָלָה הִרְאִישׁוּנָה אִיזוֹ גַּעְוֵעוֹן בְּחֻצוֹת, אֲזוּי וְעַט זַיִן דִּי גֵאָלָה אַחֲרוּנָה בְּזִכּוֹת דִּי עָרְלִיכַע אִידִין וְאוּס רַעְכְּטֵן אָפּ יַעֲדֵעֵן נֹאכְט 'תִּקְוֵן חֻצוֹת'"¹ (לִקוּטֵי-הַלְכוֹת, הַשְּׁמֵמַת הַבְּקָר, הַלְכָה א, אוֹת טו, עֵינֵי שָׁם), "עַל-יְדֵי אֲמִירַת תִּקְוֵן חֻצוֹת נִצּוֹל מִגְּנָבִים" (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת גִּבְיָה, סִימָן ה), "חֻצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפָּטֵי צְדִיקְךָ" (תְּהִלִּים קִיט, סב; וְעֵינֵי בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרֵנִי"ת, חֵלֶק א', סִימָן קמט).

(ב) בַּקְּבוּק שְׁתִּית חֵלֶב לְתִינוּק.

(ג) עַקֵּר עֲבוּדָתוֹ שֶׁל הַיהוּדִי הֵיא לָקוּם לְחֻצוֹת, וּמוֹהֲרֵנִי"ת ו"ל אָמַר: כְּמוֹ שֶׁהֵגֵאָלָה הִרְאִישׁוּנָה הֵיטָה בְּחֻצוֹת, כֵּן תִּהְיֶה גַם הֵגֵאָלָה הָאֲחֲרוּנָה בְּזִכּוֹת הַכְּשָׁרִים הַעוֹרְכִים "תִּקְוֵן חֻצוֹת" בְּכָל לַיְלָה.

והנהר הרביעי הוא פֶּרֶת — זֶה מְרִמּוֹ עַל הַתְּבוּדוֹת, וּמוֹכֵא בְּסֵפֶר "אֲגָרָא דְכֻלְהָ" (פֶּרֶשֶׁת בְּרֵאשִׁית עַל פֶּסוּק זֶה): פֶּרֶת מְרִמּוֹ עַל הַדְּבִיר שֶׁפֶרֶה וְנִרְכָּה בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, עֵינֵי שָׁם; וְיֵשׁ לְרִמּוֹ "פִּי'רֵית" רֵאשִׁי תְבוֹת רֵאשִׁי שְׁלוֹמֵנָה תְּתִבּוּדָּה פִּי'ד, כִּי מֵאֵד מֵאֵד הַזֶּהִיר רִבְנֵי ו'ל לְכָל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנִי, לְהַתְּבוּדָּה עִם הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם, וְלִיחַד מְקוֹם שָׂאִין שָׁם בְּנֵי אָדָם, וּלְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחָתוֹ לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לְזָכוֹת לְהִתְקַרֵּב אֶל הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשִׁלְמוֹת (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִמֵּן פד), וְאָמַר רִבְנֵי ו'ל (שָׁם, סִמֵּן ק): מְקַטֵּן וְעַד גְּדוֹל אֵי אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת אִישׁ כָּשֵׁר, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתְּבוּדוֹת, וְכָל גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים סִפְרוּ שֶׁבָּאוּ לְמַדְרַגְתָּם רַק עַל-יְדֵי הַתְּבוּדוֹת, עֵינֵי בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת (אוֹת הַהַיּוֹרִים, סִמֵּן כו): "הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּכַנּוּת הַלֵּב, הִיא פּוֹתַחַת כָּל הַפְּתָחִים שֶׁל מַעְלָה", (וְעֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִמֵּן כה, מִמְעַלַּת הַתְּבוּדוֹת).

אֲשֵׁרִינוּ וְאֲשֵׁרֵי חֶלְקֵנוּ, שְׂזַכִּינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל כָּלֵלִיּוֹת הַקְּדוֹשָׁה, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֻקְמָה, "אֵיִן קְנוּאֵל וְאוּס קְנוּעֵלֵט אַרְוִיס דִּי מְקוֹרוֹת פּוֹן דִּי חֻקְמָה הַעֲלִיּוֹנָה" וּמְקַרֵּב וּמְחַזֵּק וּמְאַמֵּץ וּמְרִים וּמְגַבִּיחַ וּמַעְלָה אֶת כָּל הַנְּפִשׁוֹת הַעֲלִיּוֹת וְהַצְּמֵאוֹת, הַיְרוּדוֹת וְהַנְּפּוּלוֹת בְּעוֹנוֹתֵיהֶם וּבְמַעֲשֵׂיהֶם הַמְּגַנִּים וְכו', אֶת כָּלֵם מְקַרֵּב לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הַהִתְקַרְבוֹת, טוֹב הַהוֹדוֹת לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם בְּהוֹדָאָה וּבַהֲלֵל עַל כָּל הַחֶסֶד הַנִּפְלָא וְהַנּוֹרָא שֶׁעָשָׂה עִם קְטַנֵּי עַרְךָ כְּמֵנִי, וְגַלְהָ לְנֵי מְהֵאוֹר הַגְּנוּז וְהַנְּעֵלֵם הַזֶּה, אֲשֶׁר רַב הָעוֹלָם אֵינָם יוֹדְעִים מְפִנּוּ, "מֵאֵת ה' הִתְהַה זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ" (תְּהִלִּים קיח, כג), עַל-כֵּן תְּרַגִּיל עֲצֻמָּה לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׂמְחָה, "כִּי בְּיָדָי יִתְקַנְנֵי רִבְנֵי ו'ל", כִּי אָמַר מוֹהַרְנ"ת ו'ל, וְיִסוּד דְּעֵתוֹ הַקְּדוֹשָׁה הוּא שִׂמְחָה, וְאָנּוּ אֵין לְנוּ אֵלָא דְבָרֵי בֵּן שִׂמְחָה, הַנִּכְלָל בְּמְקוֹר הַשִּׂמְחָה, וְתִרְקַד בְּכָל יוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּבְטַל מִמֶּךָ כָּל הַקְּלָפוֹת וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן,

חלק א', סימן מב), ובפרט עכשו שמתקרב חדש אדר "משונכנס אדר מרבים בשמחה" (תענית כט.), ועין בלקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ע"ד את הסוד הנורא שגלה רבנו ז"ל, "און היינט" וכו', שנתגלתה לנו דעת נפלאה ונוראה כזו שהמשיח יבש את העולם עם זו הדעת, כמו שכתוב (יחזקאל לו, כו): "והסירתי מכם את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר", (ועין בחיי מוהר"ן, חלק ב', סימן שלט – דפוס חדש), שלעתיד לבוא "וועט די גאנצע וועלט זיין ברסלבר חסידים", וידוע אשר עקר הגאולה תהיה רק על-ידי שמחה (ישעיה נה, יב): "כי בשמחה תצאו" וגו', על-כן עקר ההתחלה מפורים וכו', יום שהוא רק שמחה, וכל ישראל בכלליות הם בתכלית תכלית השמחה, ועל-ידי-זה נזכה לגאולה שלמה, ועין בדברי הרב מטשהרין ז"ל, ביום שחל פורים, בזה היום יהיה חל לעולם ההילולא של רבנו ז"ל [כו'].

חזק אחי הנקר מאד! אל תירא ואל תחט, ותרגיל עצמך לתת צדקה בכל יום, ועקר הצדקה צריך להיות לצדיק האמת, והוא לבית מדרשנו, שזה עקר ההשארה מרבנו ז"ל (לקוטי-הלכות, הלכות נזיקין, הלכה ד, עין שם), "ויקחו לי תרומה" (שמות כה, ב) פּרַש רש"י ז"ל: "יפרשו לי מממונם צדקה", ועל-ידי-זה תנצל ממחשבות זרות (עין לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ד), "הצדקה ממתיקה הדין" (ספר המדות, אות המתקת הדין, סימן פ), אשרינו און אשרינו!

ידיך הדורש שלומך...

(ה) ועכשו.

(ו) לעתיד לבא כל בני העולם יהיו חסידיו ברסלב.

ע.ג.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, אֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תְּרוּמַה ה'תשכ"ד.

אִךְ טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ לְאַהֲבֵי חֲבֵרֵי הַיָּקָר, הַצְּמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכַבֵּי לְטוֹב כֹּל הַיָּמִים, הַבְּחֹר הַשְׁוֹתָה בְּצִמָּא מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... שְׂיַחְיֶה נְצַח.

אָחֵי הַיָּקָר! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה עַל פִּי דָרֶךְ הַנְּעִים שֶׁקָּבְלָנוּ מִמְּאֹר עֵינֵינוּ, חֵיּוֹת נַפְשֵׁנוּ, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, וְעַקֵּר הַכֹּל לְחֲזוֹק עֲצָמוֹ בְּרִצּוֹנוֹת וּבְכִסּוּפִים אֲמִתִּיִּים וְחֻזְקִים לְהַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, שְׁנֵה הָעֵקֶר, כִּי עַקֵּר יִרְדַּת הַנְּשֻׁמָה לְזֶה הָעוֹלָם הָעֶכּוֹר וְהַשָּׁפֵל, הוּא רַק בְּשִׁבִיל הַרְצוֹן, כְּדִי שְׂתַזְכֶּה לְרִצּוֹן בְּשִׁלְמוֹת, וּבְשִׁבִיל זֶה הַכְּרַחָה הַנְּשֻׁמָה לִירֵד וּלְהִתְרַחֵק מִמְּקוֹם מַעְלָתָהּ, וּלְכוּא לְעוֹלָם הַגְּשָׁמִי, וּלְהִתְלַבֵּשׁ בְּגוּף גְּשָׁמִי וְחֲמַר עַב וּמִגָּשָׁם, הַכֹּל הִיָּה בְּשִׁבִיל הַרְצוֹן, כִּי הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ רָצָה לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל שְׂיִזְכּוּ לְכָל טוֹב, לְטוֹב הָאֲמִתִּי בְּשִׁלְמוֹת וְהוּא הַרְצוֹן "רִצּוֹן דְּרִצּוֹיִן"^א, וְזֶה יְדוּעַ שֶׁכָּל מַה שְׂנִתְרַחֵקִים יוֹתֵר, מִתְּגַבֵּר הַרְצוֹן בְּיוֹתֵר, כִּי הַבֵּן כֹּל זְמַן שֶׁהוּא אֲצֵל אָבִיו אֶף-עַל-פִּי שֶׁאֲהַבְתּוּ חֻזְקָה מְאֹד, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵין שִׁיף לֹאמֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ רִצּוֹנוֹת וְגַעְגּוּעִים לְאָבִיו, מֵאַחַר שֶׁהוּא אֲצֵלוֹ תְּמִיד, אֲבָל כְּשֶׁהַבֵּן נוֹסֵעַ מֵאָבִיו לְאַיִזָּה מְקוֹם, אִזּוֹ הוּא מִתְּגַעְגֵעַ בְּרִצּוֹן חֲזַק לְאָבִיו, וְכָל מַה שֶׁהַבֵּן נִתְרַחֵק יוֹתֵר מֵאָבִיו, מִתְּגַבְּרִים בּוֹ בְּיוֹתֵר הַרְצוֹנוֹת וְהַכִּסּוּפִים לְאָבִיו, וְעַל-כֵּן הַכְּרַחָה הַנְּשֻׁמָה לִירֵד מִמְּקוֹמָהּ הַגְּבֵהָ מְאֹד מְאֹד, וּלְהִתְלַבֵּשׁ בְּזֶה הָעוֹלָם הַגְּשָׁמִי הַרְחוֹק בְּתַכְלִית הַרְחוֹק מִשְׁרֵשׁ נִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל, כְּדִי שְׂיִתְגַבֵּר הַרְצוֹן שֶׁל הַנְּשֻׁמָה בְּיוֹתֵר, מִחֲמַת שֶׁהִיא רְחוּקָה מִשְׁלַחַן אָבִיהָ, וְזֶה בְּחִינַת תְּשׁוּבָה שְׂגֹדוּלָה מְאֹד, עַד שְׂיִכּוּלִים לְזַכּוֹת עַל-יְדֵי הַתְּשׁוּבָה שְׂיִתְהַפְּכוּ הָעוֹנוֹת לְזַכּוֹת, וְזֶה עֲנֵן יְרִידָה קָדָם עָלֶיהָ, כִּי הִירִידָה הִיא תַכְלִית הָעֲלִיָּה, כִּי הָעֵקֶר מַה שְׂיִרֵד הָאָדָם לְזֶה הָעוֹלָם הַרְחוֹק

(א) רִצּוֹן שֶׁבְּרִצּוֹנוֹת.

מאד מאד מהעולמות העליונים, הִיָּה רק על מנת שִׁיתַּעֲצֶנּוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֶל הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, עַל-כֵּן כְּשֶׁהָאָדָם יוֹרֵד וְנוֹפֵל, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל-יְדֵי עֲבָרָה וְתַאֲוָה רָעָה, וְעַל-יְדֵי-זָה נִתְרַחֵק בְּיוֹתֵר מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, אֲזִי אִם זֹכָה אֲזִי לְהִזְכִּיר לְעַצְמוֹ וְלִשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, אֲזִי אֶחָר-יֵכֵן בְּנֻדָּאֵי רְצוֹנוֹ חֲזַק יוֹתֵר בְּרִצּוֹן אִמִּיץ, חֲזַק וְתִקְוֵי מְאֹד מְאֹד לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּלִי שְׁעוֹר וְעַרְף, וְעַל-כֵּן יְכוֹל לְזַכּוֹת עַל-יְדֵי-זָה דִּיקָא לְתַכְלִית הָעֲלִיָּה וְכוּ' וְכוּ'.

וְעַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַרְצוֹן הוּא כְּשֶׁבָא לְתוֹף הַדְּבּוּר, דְּהִינוּ שְׂאֲרֵי לִיחַד לְעַצְמוֹ מְקוֹם שְׂאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וְלִהְרַגִּיל עַצְמוֹ לְפָרֵשׁ שִׁיחַתוֹ לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו אֶת כָּל לְבָבוֹ, וְלִגְלוֹת אֶת רְצוֹנוֹ וְכִסּוּפוֹ אִיף שֶׁמִּשְׁתַּוְּקֵק וּמִתַּעֲצֶנּוּ אַחֲרָיו יִתְבַּרְךָ בְּכָלוֹת הַכֶּפֶשׁ, וְלִבְקֵשׁ וְלִהְפָּצִיר וְלִהְתְּפַלֵּל לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ, שְׂנוּזָה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו וְלִהְיוֹת אֲנָשִׁים כְּשָׂרִים כְּרִצּוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ, וְלִהְתְּחַנֵּן אֵלָיו שְׂיוֹצִיאֵנוּ מִמָּה שְׂאֵנוּ צְרִיכִים לְצֵאתָ, וְלִכְבוֹת לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ בְּגַעְגּוּעִים תְּזַקֵּם כְּבֵן לְאָבִיו: "טַאטֵע, טַאטֵע, אִיף בֵּין זֵייעֵר וּוִייט פֿון דִּיר, זֵיי מִיר מְקַרֵּב צוֹ דִּיר! אִיף טוּא תְּשׁוּבָה אוִיף מֵיִנֶע חֲטָאִים וְעוֹנוֹת וּפְשָׁעִים שְׁחֲטָאִיתִי, עוִיתִי וּפְשָׁעִיתִי" וְכוּ', וְלִהְתְּנוֹדוֹת לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ שְׂמוֹ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו כָּל מָה שְׂעֵבֵר עָלָיו מְנַעוּרָיו עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וְלִקְבֹּל עַל עַצְמוֹ מֵהַיּוֹם וְהַלָּאָה לְהִיּוֹת כְּכָר אִישׁ כְּשֶׁר כְּרִצּוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ.

אָחִי הַיְקָר! "לִית כָּל מַחָא סְבִיל כָּל דָּא", מָה שְׂנַעֲשֶׂה בְּאוֹתָהּ שְׂעָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, כְּמוֹכָא בְּזִהֵר הַקְּדוּשׁ, שְׂמַמְשׁ נְבָנִים בְּאוֹתָהּ שְׂעָה אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַבֵּי רַבּוֹת עוֹלָמוֹת וּמְלֶאכִים, וְנֶאֱרָגִים רַבּוֹת צְרוּפִים נְפְלָאִים מְזָה, וְאִם הִיָּה הָאָדָם יוֹדֵעַ אִיזוֹ נִחְת־רַחַח שְׂגוּרָם אֲזִי בְּכִיכּוֹל לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, הִיָּה יוֹשֵׁב בְּהִתְבּוֹדְדוּת כָּל הַיּוֹם, עֵין כָּל זֶה בְּזִהֵר הַקְּדוּשׁ (פֶּרֶשׁת בְּלֶק, דִּף קְצֵה), שְׂהִמְלֶאכִים שׂוֹאֲלִין זֶה לְזֶה: מָה עוֹשֶׂה עֲכָשׁוֹ הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, וְיֹוצֵא כְרוֹז: הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ שׂוֹמֵעַ

(ב) אָבָא, אָבָא, אָנִי מְאֹד רַחוּם מְמַד, קַרְבְּנֵי אֵלִיד אָנִי עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה עַל חֲטָאִים, הַעוֹנוֹת וְהַפְּשָׁעִים שְׂלִי...
(ג) לֹא כָּל מִחַ כּוֹל לְהַשִּׁיב כָּל זֹאת.

עכשו את תפלת העני והשפל וכו', עין שם; ואף שבין כך עובר על האדם מה שעובר, ונופל עוד יותר ויותר, אל יסתפל על כל זה, רק יעשה את שלו, כי בהכרח שיעבר עליו מה שיעבר ואם האדם חזק ביותר ואינו מסתפל על כל הנפילות והירידות שעוברות עליו, ואף שמעשיו גרועים, חס ושלום, חס ושלום, מאד מאד, אף-על-פי-כן הולך בכל פעם אל מקומו שבחר לו, ומספר לפניו: תברך שמו בתמימות ופשיטות בלי שום חכמות ושכל, את כל מה שעובר עליו, ומתחנן לפניו: תברך שימחל לו ויקרבו אליו ויעזרהו לצאת מהחשך וממה שצריך לצאת, ואף שעוברות עליו ירידות וקטנות וחלישות הדעת אלפים ורבבות פעמים בין כך ובין כך ונופל בנ"ל, אף-על-פי-כן אם יעמד חזק, יזכה ברבות הימים והשנים להכנס לקדשה ולהיות אחד מבני העליה, כך אמר רבנו ז"ל בפרוש, וגם הוא לא זכה לכל מדרגתו למעלה למעלה לית מחשבה תפיסא תמן כל"ל, עתיק דעתיקין וכו' וכו', רק על-ידי כל הנ"ל.

אשרינו ואשרי חלקנו שזכינו להתקרב אל קדשה עצומה פזו, אור גנוז ונעלם פנה המקרב אותנו אל השם: תברך בתכלית ההתקרבות, ומעורר אותנו שנוכיר לעצמנו היכן אנחנו בעולם, ולכל נישן את מינו ושנותינו, טוב להודות להשם: תברך, אשר דיקא קטנים ונבזים פמנו זכינו לידע ממנו ז"ל, אחרי שרב העולם חולקים עליו על שום דבר; אשרינו ומה נעים גורלנו ומה יפה ריושתנו, חבלים נפלו לנו בנעימים.

אף דע, חברי, יקירי, פי יסוד הכל ויעקר העיקרים שהכל תלוי בו הוא רק "שמחה", כי בלא שמחה אי אפשר לקיים את כל הנ"ל, אדרבה להפוך — ככל שמרחקים משמחה, על-ידי-זה רחוקים מאד מהשם: תברך, וכמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן כ): כשאדם כל היום בשמחה, אזי בנקל ליחד לעצמו שעה ביום ולהתבודד עם השם: תברך, וצריך להכריח עצמו בכל הכחות להיות

תמיד בשמחה, ועוד אמר רבנו ז"ל, כי לזכות לשמחה זה קשה וכבוד לאדם יותר מכל העבודות שבעולם, לגדל מעלתה מאד, כי על-ידי שמחה זוכה לדבק עצמו אל האור אין סוף ברוך הוא, מטי ולא מטי (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כד, עין שם), ועל-ידי-זה השם יתברך שומר את האדם מפגם הברית (עין שם בסימן קסט), ועל-ידי שמחה זוכים להכניע מהאדם את המדמה שמעבב לחשב על התכלית בכל יום (עין שם בסימן נד), ועל-ידי שמחה זוכים לישוב הדעת אמתי (עין שם בחלק ב', סימן י'), "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד" (עין שם בסימן כד), ועקר מעלת הבכיה להשם יתברך הוא רק על-ידי שמחה, בבחינת: ב'שמך יגילון כ'ל היום ראשי תבות בכיה (עין שם, חלק א', סימן קעה), לזכות לודוי דברים להשם יתברך אי אפשר כי אם על-ידי שמחה של מצוה (עין שם בסימן קעח), על-ידי שמחה תבוא תפלתך בהיכל המלך (ספר-המדות, אות תפלה, סימן ע), תפלה שהיא בשמחה היא ערכה ומתקה להשם יתברך (שם, סימן פא).

אחי היקר! זה עקר הפאר של "ברסלבר חסיד", שהוא תמיד בשמחה, אף שעובר עליו מה שעובר, רחמנא לצלן, חס ושלום חס ושלום, הן בגוף ונפש ומזון, הוא תמיד בשמחה "ער פארלירט זיך קיינמאל נישט" — "השמחה היא סימן שהוא זרע ברוך ה'" (ספר-המדות, אות שמחה, סימן כב), שהוא חזק באמונה ובהשגחה, שידוע שהכל מאתו יתברך בהשגחה פרטית נפלאה ונוראה מאד, אם-כן למה להיות בצער (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רנ, עין שם), ואף שכואב קצת על מה שעובר, על זה מיוחדים מקום וזמן, ומשברים לפם להשם יתברך, ומבקשים מאתו יתברך, והשם יתברך עוזר תמיד, כמו שכתוב (תהלים קמה, יט כ): "קרוב ה' לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת, רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם" וגו'.

חזק ואמץ מאד! אל תירא ואל תחת משום בריה שבעולם,

וּבְנֵדָאֵי יִמְחַל לָךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ אִם תִּקְיִים אֶת כָּל הַנְּלִי, וְהַכֵּל בְּכַח הַצְּדִיק הָאֵמֶת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שְׁאֵנוּ חוֹסִים בְּצֵלוֹ — צֵלָא דְמַהִימְנוּתָא, וְלִבְלִי לִפְל בְּדַעְתּוֹ מִשׁוּם דְּכַר שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי ה' עִמָּךְ, אֲתָךְ וְאַצְלָךְ, וְתַרְגִּיל עֲצָמְךָ לְרַקֵּד בְּכָל יוֹם עִם עֲצָמְךָ חַק וְלֹא יַעֲבֹר, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִמְתְּקוּ מִמָּךְ כָּל הַדֵּינִים (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן י', עִין שֵׁם), וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ שְׂמַתְקָרַב חֲדָשׁ אָדָר, "מִשְׁנֹכְנֵס אָדָר מְרַבִּים בְּשִׂמְחָה" (תַּעֲנִית כֵּט).

יְדִידְךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

עַד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר תְּרוּמָה ה'תשכ"ד.

הַחַיִּים, הַבְּרָכָה וְהַשְּׁלוֹם לְאַהוּבֵי, יְדִידֵי הַיָּקָר, הַבְּחוּר הַחֲשׁוּב, הַשׁוֹתֵה בְּצִמָּא מִהַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ אֵיךְ יִזְרַח.

אַחֵי! חִזַּק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל פִּי הַדָּרֶךְ הַנּוֹרָאָה שֶׁקִּבְּלָנוּ מִהָאִוֶּר הַגָּנוּז, נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, אֲפִי שְׂעוּבָר מַה שְּׂעוּבָר, חַס וְשְׁלוֹם, כִּי הַכֵּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטֵי פְּרֻטִית מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַמְנַהִיג אֶת הָעוֹלָם בְּרַחֲמִים.

עַל־כֵּן תַּרְגִּיל עֲצָמְךָ לְפָרֵשׁ שִׂיחַתְךָ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם חַק וְלֹא יַעֲבֹר, כְּאֲשֶׁר הִזְהִיר עַל זֶה רַבְּנוּ ו"ל כִּיּוֹתֵר, וְתִדַּע שֶׁכָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁל הַתַּפְּלָה בּוֹקֵעַ רְקִיעֵי, וְאִם הִיּוֹת יוֹדֵעַ מַעֲלַת הַתַּפְּלָה, הִיּוֹת מִתַּפְּלָל כָּל הַיּוֹם כְּלוֹ (וּמוֹכָא בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא, וַיְרָא א, וַיִּשְׁלַח ט וְעוֹד):

"אין הקדוש-ברוך הוא חפץ לחיב כל בריה, אלא מבקש שיתפללו לפניו ויקבלם, ואפלו אין אדם כדאי להענות בתפלתו ולעשות עמו חסד, בין שמתפלל ומרבה בתחנונים, אני עושה חסד עמו", עין שם.

אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתקרב אל רבנו ו"ל, טוב יהודות להשם יתברך על כל החסד שעשה עמנו, כי על-ידי התורות, המעשיות, השיחות, העצות, ההלכות והמכתבים שקבלנו מהנחל, אנו יכולים לריות צמאוננו, ולהיות אנשים כשרים באמת, והעקר להתמיד מאד בספריו הקדושים בכל יום, ואז טוב לנו לנצח, ולא המדרש העקר אלא המעשה.

חזק ואמץ להיות תמיד בשמחה, שזה העקר, בפרט עכשו שנכנס חדש אדר, "משוננס אדר מרבים בשמחה" (סעניית כט), ועקר דבר הצדיק האמת הוא רק שמחה, כי הגאולה תהיה רק על-ידי שמחה, כמו שכתוב (ישעיה נה, יב): "כי בשמחה תצאו" וגו', ורבנו ו"ל הוא שרש השמחה, רבי נחמן בן שמחה.

והתמד מאד בלמוד התורה הקדושה, מלבד השעורים שאתה מכרח ללמד בישיבה, תקבע לעצמך שעורים על-פי דרך רבנו ו"ל (שיחות-הר"ן, סימן עו), כמו חמש ראשי — בכל יום פרשה, ומעט תנ"ך ומשניות ושלחן ערוך וכו', ועוד מה שאתה רוצה, ותלמד בסדר דיקא.

אחי היקר! זה עקר התכלית מכל הבלי העולם הזה, ולא נשאר לאדם רק מה שלמד בזה העולם, ויכמו שמוכא בתקונים, ומוכא גם בדבריו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן עו, עין שם): מי שלומד מסכתא תדא יתבינן ליה עלמא תדא, מכל שפן אם האדם זוכה לסיים בחייו כמה וכמה מסכתות, אין לשער אילו עולמות הוא נוחל,

אָשֶׁר לֹ; וְעַל-יָדַי לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה תִּזְכָּה לְשִׁלְמוֹת הַתְּפִלָּה, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב (מְשָׁלִי כח, ט): "מִסִּיר אֲזַנּוֹ מִשְׁמַע תּוֹרָה גַּם תִּפְלֹתוֹ תוֹעֵבָה", כִּי הָא בְּהָא תִּלְיָא² (עֵינְ כָּל זֶה בְּלִקוּטֵי-מוֹהַרְוֹן, חֶלֶק א', סִימָן ט), (וְעֵינְ שָׁם בְּסִימָן א): עַל-יָדַי לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה זֹכִים לְחֹן, וְעַל-יָדֵינוּ נִתְקַבְּלֵת הַתְּפִלָּה לְפָנֵי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמוֹכָא (בְּסִימָן ב): לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה עִם הַתְּפִלָּה תְּלוּיִין זֶה בְּזֶה וּמְאִירִין זֶה לְזֶה, וְעֵינְ בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (ראש חֹדֶשׁ, הַלְכוֹת ד ה): תּוֹרָה וְתְפִלָּה הֵם בְּחִינַת זְעִיר וְנוֹקְבִיָּה וְכוּ', עֵינְ שָׁם פְּרוּשׁ תִּפְאָרֶת וּמְלֻכוֹת, חֲמָה וּלְבָנָה, (הַמוֹכָא בַּתּוֹרָה "אָשֶׁרִי תְּמִימֵי דְרַף"), וְזֶה עֶקֶר הַיַּחּוּד בְּכָל הָעוֹלָמוֹת (כְּמוֹכָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל) בְּחִינַת קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְשְׂכִינְתִּיהּ הַיְיָ"ה וְאֲדַנִּי יְאִירוּ, עֵינְ שָׁם.

אָשֶׁרֵינוּ וְאָשֶׁרִי חֲלָקְנוּ, שְׂזַכִּינוּ לִידַע מִתּוֹרוֹת כְּאֵלוֹ, תּוֹרוֹת שֶׁל עֲתִיק יוֹמִין, שְׁמַגְלוֹת אֱלֻקוֹתוֹ לְכָל הָעוֹלָם, וּבִכְפָּרֵט לְכָל הַלּוֹמְדִים דְּכָרִיּוֹ הַקְּדוּשִׁים, שְׁהִיא "אֲרַכָּה מְאָרְץ מִדָּה וּרְחִיבָה מִנִּי יָם" וְגוֹ' (אִיּוֹב יא, ט), וּמוֹהַרְוֹת ו' א' מְפָרֵשׁ (אֲבוֹת ו, א): "כָּל הַלּוֹמֵד תּוֹרָה לְשִׁמְהָ זֹכָה לְדַבְּרִים הַרְבֵּה", פְּרוּשׁ שְׂזֹכָה לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִם הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ בְּתְפִלָּה וְשִׂיחָה וְהַתְּבוּדוֹת (לִקְוֵטֵי-הַלְכוֹת, חֲשׁוֹן מִשְׁפָּט, אִפּוֹטְרוֹפּוֹס, הַלְכָה ג, עֵינְ שָׁם), וְעֵינְ (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת לַמּוֹד, סִימָן סד): "עַל-יָדַי בְּטוֹל תּוֹרָה יָבוֹא לְבַטּוֹל תְּפִלָּה, וְהוּא הַדִּין לְהַפּוּיף".

חֹזֵק וְאָמֵץ! אַל תִּירָא וְאַל תַּחַת מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, וְאַל תִּשְׁמַע וְאַל תִּאֲזִין לְקוֹל הַמִּתְנַגְּדִים, שֶׁדְּבָרֵיהֶם בְּטָלִים וּמְבַטְלִין, לֹא שְׂרִירִין וְלֹא קְנִיִּין, כִּי מִמָּה שְׂרוּצִים לְרַחֲקֵנוּ זֶה רוּאִים בְּעֵינֵינוּ, מִטּוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי כְּזֶה, מִרְבִּי אֲמַת וְנוֹרָא וְנִשְׁגָּב כְּזֶה, מַחִיית אֲמַתִּית כְּזוֹ, מֵהַתְּעוֹרְרוֹת אֲמַתִּית כְּזוֹ וְכוּ', כְּאֲשֶׁר כָּל מִי שְׂזָכָה לְטַעַם מִצּוּף נֵעַם אֲמֻרוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת, יוֹדֵעַ מֵה זָכָה עַל-יָדֵי רַבְּנוּ ו' ל, וְאִם לֹא הִיָּה מְקַרְב, מָה הִיָּה נִעְשָׂה עִמּוֹ וְכוּ' וְכוּ', וּבְזֶה מוֹדָה אֲפִלּוּ הַקָּטָן שֶׁבְּקִטְנִים מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ; אָשֶׁרֵינוּ וְאָשֶׁרִי חֲלָקְנוּ, שְׂנַפְלָנוּ בְּגוֹרְלוֹ,

כִּי הִתְעוֹרְרוֹת כְּזוֹ לְעוֹרֵר קִטְנוֹיִם וּפְחוּתוֹיִם וּגְרוּעִים וּמְגֻשְׁמִים כְּמִנּוּ, עוֹד לֹא הִיְתָה בְּעוֹלָם, "מֵאֵת ה' הִיְתָה זֹאת הִיא נִפְלְאֹת בְּעֵינֵינוּ" (תהלים קיח, כג), שְׁחַמַּל עֲלֵינוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַקְבָּתָא דְּמִשְׁיחָא, אֲשֶׁר מִתְגַּבְּרִים הַכְּפִירוֹת וְהַתְּאֵוֹת וְהַחֲשָׁף בְּעוֹלָם, וְשִׁלַּח לְפָנֵינוּ אֶת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, מִנְהִיג הַדּוֹר הָאֵמֶתִי, נַחַל נֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ לְגַן עֲדֵינוּ, אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹקִים בּוֹ, שְׂיֹדֵעַ לְהִלָּף נֶגֶד רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן ט), וּמְעוֹרֵר אוֹתָנוּ לְחֻשָׁב עַל תְּכִלְתָּנוּ, וְעַל מָה אֶתִּינָא לְהָאִי עַלְמָא שְׁפַלְהִי, וּמְחִזֵּק אוֹתָנוּ לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְלִהְתַּפְּלַל תְּמִיד לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ כָּל מַה שְּׂאֵנוּ צְרִיכִים, אֲשֶׁרֵינוּ אֹן פֶּאֲרֵט אֲשֶׁרֵנוּ.

וְאַל תִּדְאָג מִשׁוּם דְּבָר, כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר בְּפִרוּשׁ קֵדָם הַסֵּתֵלְקוּתוֹ לְעֵילָא וּלְעֵילָא וְכוּ' וְכוּ' כְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "וְיֹאס הָאֵט אִיהֵר צוֹ זְאֲרָגֵן אַז אִיף גֵּי פֶּאֲר אִיף", וְהַעֲקֵר לְאַחֵז עֲצָמוֹ בְּזֶה הַצַּדִּיק כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ, וְשׁוּם דְּבָר שְׁבַעוֹלָם לֹא יוּכַל לְהַפְרִידֵנוּ מִמֶּנּוּ ז"ל — "מִיָּם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֵהָבָה וְנִהְרוֹת לֹא יִשְׁטַפּוּהָ" וְגו' (שִׁירֵי-הַשִּׁירִים ח, ז), וְכִמּוֹ שְׁשִׁמְעֵתִי מִפִּי אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שְׁפַעֲסֵם אָמַר רַבְּנוּ ז"ל: "אִיף הָאֵלֵט אִיף שׁוֹיִן אִין זְאֲק"ה, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ מוֹהֲרָנֵת ז"ל: "רַבִּי פֶּאֲרַבִּינֵט, מִיר זְאֵלֵן נִישֵׁט קַעֲנַעֵן אַרוּיס", וְהִבֵּן; וְתִשְׁתַּדַּל לְבוֹא לְבֵית מְדַרְשָׁנוּ חֲסִידֵי בְּרַסְלָב, שְׁזֶה עֵנֵן גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְרַבּוּ הַבְּנֵינִים וְהַצְּרוּפִים לְאֵלְפִים וְלְרַבְּכוֹת (עֵין בְּלָקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן ח, וּבְלָקוּטִי-הַלְכוֹת עַל הַתּוֹרָה הַזֹּאת), וּבִפְרָט בְּכָל מוֹצָאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ — 'מְבָרְכִים', שְׁעוֹשִׂים מְלוּה-מְלֻכָה, וְתַהֲלָה לְאֵל, הִיּוּ בְּמוֹצָאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ הַעֲבָר כְּמָה מִחְבְּרִיךְ הַיְקָרִים, וְהִיּוּ, תַהֲלָה לְאֵל, שִׁיחֹת וּמַעֲשִׂיּוֹת וְסַפּוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁרֵי הָאֲזֵן שְׁשִׁמְעָה, גַּם בְּשַׁבַּת-קֹדֶשׁ בְּסַעֲדָה שְׁלִישִׁית, הִיּוּ, תַהֲלָה לְאֵל, דְּבוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים מְאֹד, אֲשֶׁר בְּשׁוּם מְקוֹם שְׁבַעוֹלָם לֹא

- (ג) וּבִשְׁבִיל מַה בָּאֵנוּ לְזֶה הָעוֹלָם הַשֶּׁפֶל.
 (ד) מַה יֵשׁ לָכֵם לְרַאג כְּשֶׁאֵנִי הוֹלֵךְ לְפָנֵיכֶם.
 (ה) אֵנִי מְחִזֵּק אֶתְכֶם כְּבָר בְּשִׁק.
 (ו) רַבִּי, תִּקְשַׁר כְּרִי שְׁלֹא נִיכַל לְצַאת.

שָׁמְעוּ דְבוּרִים כְּאִלוּ פִּדּוּעַ לָךְ, וְדָבְרוּ הִרְבֵּה עַל הַתּוֹרָה ז' "וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים", שֶׁהַעֲקָר הוּא הָאֱמוּנָה — לִידַע שֶׁהַכֹּל מִתְנַהֵג בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית נִפְלְאָה וְנוֹרְאָה מְאֹד, מִהֶאֱחָד יָחִיד וּמִיָּחַד, מִמְּלֵא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין, אֵין סוֹף בְּרוּף הוּא וּבְרוּף שָׁמוֹ — הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְעַקֵּר הַגְּלוּת שְׁעוֹבֶרֶת עַל בְּנֵי-הָאָדָם, שֶׁהוֹלְכִים נְעִים וְנָדִים "אֲזַמְּאִיו אֵין עֲצָבוֹת" וּבִמְרָה שְׁחוּרָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן", הַכֹּל בְּשִׁבִיל חֶסֶד אֱמוּנָה, וְלִזְכוּת לְאֱמוּנָה הוּא עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, עֵין שֵׁם.

גם דבריו על הפסוק "וְאֱמוּנָתְךָ סִבִּיבוֹתֶיךָ" (תהלים פט, ט), שֶׁהָאָדָם צָרִיף לִידַע, שֶׁכָּל הַסְּבוּבִים וְהִירִידוֹת וְהַהִרְפָּתָקָאוֹת וְהַנְּפִילוֹת, הַכֹּל מֵאֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְסוֹבֵב עִמּוֹ בְּדוֹר וָדוֹר, עַל-כֵּן אֲסוּר לוֹ לִפְלֵ בְּדַעְתּוֹ מִשּׁוּם דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם, אִף שִׁיּוֹרֵד בְּכָל פַּעַם, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, רַק לְחֻזַּק אֵת עֲצָמוֹ וְלַעֲשׂוֹת אֵת שְׁלוֹ, פַּעַם לְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה פַּעַם שְׁלֵשׁ הַתְּפִלוֹת, פַּעַם סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, פַּעַם הַתְּבוּדוֹת, וְעַל כָּלֵם — לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׁמְחָה מְאֹד וּבְכִפּוּנִים שׁוֹחֲקוֹת, וְלִחְזַק עֲצָמוֹ בְּרִצּוֹנוֹת חֻזְקִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶה הַעֲקָר, כִּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל: "דְּעַר עַקֵּר אִיזוּ דְעַר רִצּוֹן".

אחי היקר! העקר תראה להתועד תמיד עם אנשי שלומנו היקרים, גם תשתדל לדבר בכל יום עם חבריך היקרים בְּיִשְׁבִּיבָה, וְתִדְבְּרוּ הִרְבֵּה מְרַבְּנוּ ז"ל וּמַעֲנִינוּ, וְתִקְבְּלוּ דִין מִן דִּין (עֵין לְקוּטִי-מִוְהַרְזָן, חֶלֶק א', סִימָן לד', וּמִבְּאֵר בִּיּוֹתָר בְּקִצּוֹר-לְקוּטִי-מִוְהַרְזָן, חֶלֶק א', סִימָן יג, עֵין שֵׁם) וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "אֵאלוּ הָאֲנָשִׁים הַנוֹסְעִים וּבָאִים לְהַצַּדִּיק הָאֱמֵת, רְאוּי שֶׁתִּתְּסַפֵּר בָּהֶם אֶהְבֶּה זֶה לְזֶה וְיַעֲזְרוּ וְיִזְכְּרוּ זֶה אֵת זֶה בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְזֶה סִימָן שֶׁכּוֹנְנֵתָם רִצּוּיָה", עֵין שֵׁם.

ובכפרט תראה לדבר עם ידידנו הבחור ... גרו גאיר, וְהַבְּחוּר ... גרו גאיר, לְחֻזְקָם וּלְאֲמָצָם בִּיּוֹתָר, וְתִסְפֵּר לָהֶם סִפּוּרִים מְרַבְּנוּ

(ז) שְׁשׁוּרִיִּים בְּעֲצָבוֹת.

(ח) הַעֲקָר הוּא הַרִצּוֹן.

(ט) זֶה מְזִיחַ.

ו"ל וממהרנ"ת ו"ל, פי ספורי מעשיות הוא דבר גדול ונורא מאד, ומעורר מאד לעבודת השם ותברך (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימנים רלו רמח), והעקר זיי פריילעף"א, ולרקד בכל יום, וממהרנ"ת ו"ל אָמר לר' משה ברסלבר: "איך גיב דיר ארויס א' תשובה' ואלסט טאנצן אלע טאג"ב.

ידידך הדורש שלומך פארהבה רבה מאד...

עה.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר תרומה ה'תשכ"ד.

ששון ושמחה ושיגו לאהובי, חברי היקר, הבחור השותה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו גן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

אחי! חזק ואמץ מאד בעבודת השם יתברך על-פי דרך האמת שקבלנו, אל תירא ואל תחת משום בריה; ומאד אני מצטער על שאין אתה מצית לי לטובתך הנצחית, שאתה גר סמוך לבית מדרשנו "ברסלבר שטיבל"א, ואין אתה בא על-כל-פנים פעם אחת בשבת-קדש, כי זה העקר, כמו שאמר רבנו ו"ל: "אם נאחו עצמנו ביחד נהיה אנשים כשרים כרצונו", ובפרט שבין אנשי שלומנו "ברסלבר חסידים" תשמע דבורים אמתיים על-פי דברי רבנו ו"ל, שבשום מקום בעולם אין שומעים דבורים כאלו, כידוע לך, ואחרי אשר כבר טעמת מנעם צוף אמרוטי הקדושות אין נאה לך להתרשל, חס ושלום, חס ושלום, כי מה אתה מפחד, מה יכולים לעשות לך? והעקר הוא מניעת המח, ואם יבאשו אותך, מה בכך? זה יהיה לך לכפרת עוונות (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ו), וזה יותר מועיל מכל

(א) תהיה שמח.

(ב) אני נחת לך תקון תשובה, שתקד בכל יום.

(א) בית המדרש דחסידי ברסלב.

התעניות והסגופים שבְּעוֹלָם.

אודות שדוף, הלא הכל בהשגחה פְּרִטִי פְּרִטִית מהשם יתברך, וכוונאי לא יעזוב, והיעלה על הדעת, שמפני שאתה עוסק להתקרב אל השם יתברך, ותבוא אל בית מדרשנו "ברסלבר שטיבל", זה יהיה לך למניעה בענין השדוף, אדרבה ונהפוך הוא, דִּיקָא אִם תשמע בכל יום תורה מהבר דעת האמתי, שהוא רבנו ז"ל, בספר הקדוש "לקוטי מוהר"ן", הינו שתעשה לעצמך שעור קבוע כסדר ב"לקוטי-מוהר"ן", דִּיקָא אִז תוכל לעשות בנגל שדוף, עין כל זה בתורה "הדעת משדף כל השדוכים" וכו' (שם, חלק ב', סימן פט), וזה בדוק ומנסה, ורב בני הנעורים מאנשי שלומנו עושים שדוף עוד קדם היותם בני עשרים, כי "לא יעזב [ה'] את חסידיו" (תהלים לז, כח), "רוצה ה' את יראיו את המיחלים לחסדו" (שם קמו, יא), ותאמר בכל יום התפלה "אל ברוך" בלקוטי-תפלות, חלק ב', תפלה מ"ה, ותבקש על זה בכל יום בשעת ההתבודדות, אז קנה קויתי שתראה נפלאות רבות.

חוק מאד להיות תמיד בשמחה, ובפרט עכשו שונכנס חדש אדר — "משונכנס אדר מרבין בשמחה" (תענית כט.), ועקר הגאולה תלויה בשמחה, כמו שכתוב (שעיה נה, יב): "כי בשמחה תצאו" וגו', ותלך בכל יום דִּיקָא למקנה, ותלמד בכל יום קצת שלחן ערוך כסדר, ותאמר בכל יום קצת תהלים כסדר, ותפרש שיחתך אל השם יתברך בכל יום מעט, ואז טוב לך לנצח.

הדורש שלומך באהבה רבה...

בעזרת השם יתברך, אור ליום ששי — ערב־שבת־קדש, לסדר תרומה ה'תשכ"ד.

אף טוב וחסד ירדפו לאהובי, חברי הנקר, הצמוד בפנימיות לבבי, המשתוקק באמת לעבודת השם יתברך וההתקרבות לצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה וכוותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

אחי! חזק ואמץ מאד מאד בדרך האמת שקבלנו מפי סבא דסבין עתיק דעתיקין וכו', נחל נובע מקור חכמה, וכוותו יגן עלינו, אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לידע מאור גנוז כזה, "עס איז איין חסד חנם פון השם יתברך וואס אזוינע קליינע מענטשן ווי אונז האבן זוכה געווען מקרב ווערן צו אזוי איין רעביץ"^א, אשר מגלה לנו את גדל רחמי יתברך אף על הגרוע שבגרועים, כי רחמיו לא כלו, כמו שכתוב (איכה ג, כב): "חסדי ה' כי לא תמנו, כי לא כלו רחמיו".

אהובי, חברי, יקירי, אל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, אף שעובר עליך בכל יום מה שעובר, העקר תרגיל עצמך להדבק אל השם יתברך בכל יום בתפלה, שיחה והתבודדות, שזה עקר החיים בעלמא הדין ובעלמא דאתיב, ועל־ידי־זה אתה מקשר עצמך אל למעלה מהזמן ואל למעלה מהמקום, כי השם יתברך ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, וכל זמן שהאדם אינו דבוק בהשם יתברך, אזי הולך נע ונד בגלות, כי נפל, רחמנא לצלן, תחת הזמן ותחת המקום, אבל אם מרגיל עצמו לדבר עם השם יתברך בכל מקום שהולך, על־ידי־זה הוא מעלה את המקום והזמן אל השם יתברך, שהוא כפיכול למעלה מהמקום והזמן, (עין כל זה בלקוטי־הלכות, שלוחין).

(א) זה חסד חנם מהשם יתברך, שאנשים קטנים פמנו זוכים להתקרב לרבי כזה.
(ב) בעולם הזה ובעולם הבא.

הַלְכָה ד, וְעֵין בְּלִקוּטֵי-מִוְהָרָן, חֶלֶק ב', סִימָן סא, וְעֵין נִפְלְאוֹת רְבוּת מַעֲנֵן "לְמַעַל" מִהֲמָן בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, מִיְלָה, הַלְכָה ד).

וְעָקֵר הַכֹּל לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׁמְחָה, כִּי שִׁמְחָה הִיא עוֹלָם הַחֲרוּת (עֵין לִקוּטֵי-מִוְהָרָן, חֶלֶק ב', סִימָן י, וְכֹל עֲבוֹדַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת בֶּן חוֹרִין, וְכִמוּ שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אָבוֹת ו. א): "שֶׁאֵין לָךְ בֶּן חוֹרִין אֲלָא מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה" וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה נִכְלָל הָאָדָם בְּבַחֲיִינַת: לְמַעַלָּה מִהַמָּקוֹם וְהַזְּמַן, שֶׁזֶּה עָקֵר חִיּוֹת הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁאֵין שׁוּם מִצַּר וְצַעַר, חֵס וְשְׁלוֹם, "כִּי עָקֵר הַמִּצַּר וְהַעֲבָדוֹת הֵם בְּבַחֲיִינַת מָקוֹם וְזְמַן", כִּי תַחַת הַזְּמַן נֶאֱחָז כֹּל הָעֵמֶל, הַפֶּעַס, הַיְגִיעוּת, הַטְּרָחוֹת וְהַטְּרָדוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲבָדוּת, וְכִמוּ שֶׁפְּתוּב: "כֹּל יְמֵי מַכְאוּבִים וְכַעַס" וְגו' (קִהְלַת ב, כג), "מֵה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכֹל עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמַל תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ" (שֵׁם א, ג), כִּי עָקֵר הָעֵמֶל וְהַעֲבָדוֹת הוּא תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ וְהַזְּמַן, וְכֹל זֶה מִחֲמַת שְׁטוּת וְחֲסָרוֹן הַדַּעַת, כִּי נִדְמָה שֶׁיֵּשׁ עוֹד זְמַן הַרְבֵּה בְּזֶה הָעוֹלָם, וְכֵאלוֹ יִתְמַהֲמַה בְּזֶה הָעוֹלָם תְּמִיד, חֵס וְשְׁלוֹם, וְחוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת בְּכֹל עַת לַעֲשׂוֹת לוֹ מַעֲמַד פְּרִנְסָה וְעִשְׂרִיּוֹת, וְלִכְנוּת לוֹ בְּתֵים וּבְכַנְיָנִים וְכֹלִים וְכוּ', וְטָרִיד בְּזֶה תְּמִיד, וּמִתְיַגֵּעַ בִּיגִיעוֹת וּטְרָחוֹת גְּדוּלוֹת וְעֲבוֹדוֹת קָשׁוֹת כְּאֵלוֹ הִיָּה עֹבֵד מִשְׁעָבֵד, נִמְכָּר לְאִיָּה אֲדוֹן, לְכֵן בְּוֹדָאֵי מִי שֶׁחָסַע עַל עֲצָמוֹ, וּמִסְתַּכֵּל עַל זֶה בְּעֵין אֲמֵת לְאַמְתָּה, בְּוֹדָאֵי לֹא יַעֲשֶׂה לְעַצְמוֹ שׁוּם קְבִיעוֹת כֹּלֵל בְּעַסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא יִחְשֹׁב כֹּלֵל מִיּוֹם לַחֲבָרוֹ, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יְבָמוֹת גו): "אֵל תִּצַּר צָרַת מִחֹר" וְכוּ', וְאִפְלוּ מֵה שֶׁמִּכְרַח לַעֲשׂוֹת עֵסֶק בְּשִׁבְלֵי פְרִנְסָה, הוּא עוֹשֶׂה רַק בְּדִרְבָּה עֲרָאֵי וּבְהַעֲבָרָה בְּעִלְמָא, שֶׁלֹּא בְּדִרְבָּה קְבִיעוֹת כֹּלֵל, וְכִמוּ שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אָבוֹת א, טו): עֲשֵׂה תוֹרָתְךָ קְבִיעַ וּמְלֵאכְתָּךְ עֲרָאֵי (עֵין כֹּל זֶה בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, עֲבָדִים, הַלְכָה ד).

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שֶׁאֲנִי יוֹדְעִים מֵאַמֶּת פְּשׁוּטָה כְּזוֹ, וְהַעֲקָר לְהִשְׁתַּדֵּל לְקַיֵּם בְּפִשְׁטוּת גְּמוּרָה לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׁמְחָה, וְלִדְבַר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכֹל פֶּעַם, וּלְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו יִתְבָּרַךְ תְּמִיד שְׂנוּזָה לְהִתְקַרֵּב

בְּאֵמֶת אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, וְעַל יְדוֹ נִזְכָּה לְבִרְרוֹת הַמִּדְוָה — שְׁלֵמוֹת
הָאֵמוּנָה הַקְּדוּשָׁה (עֵינֵי כָּל זֶה בְּלִקוּטֵי-מִוֵּהָרֵן, חֶלֶק ב', סִימָן טו), וְכָל הַצָּרוֹת
שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם הֵן רַק עַל-יְדֵי בְּלִבּוֹל הַמִּדְוָה, קְלִקּוֹל הָאֵמוּנָה, שֶׁמִּשָּׁם
נִמְשָׁךְ פָּנִים תְּאֵוֹת מְמוֹן, שְׂרֹדֶף אַחַר הַמְמוֹן בִּיגִיעוֹת יִתְרוֹת לְחַנּוּם,
וְעוֹשֶׂה מֵהַטָּפֶל עֵקֶר וּמֵהָעֵקֶר טָפֶל, שְׂתוּלָה הָעֵקֶר בַּסַּבּוֹת שֶׁהֵן
הַנְּסִיעוֹת וְהַטָּרְחוֹת שֶׁל הַמִּשָּׂא וּמִתָּן, וְשׁוֹכַח מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאֶפְלוּ
כְּשֶׁמְזַכְרִין לוֹ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְיִמְהַתְּכֵלִית הַנְּצַחִית, הוּא אוֹמֵר: הֲלֹא
קִתִּיב: "וּבִרְכָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה (דְּבָרִים טו, יח), שֶׁדָּרָשׁוּ
חֻקְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סִפְרֵי רָאָה, סְעִיף ע"א, לְפִי גֵרְסַת הַגְּרָ"א), יְכוּל אֶפְלוּ
יֹשֵׁב וּבִטֵּל וְכוּ', וְאֵינּוּ מֵשִׁים אֶל לְבוֹ לְכֹלֵי הַקְּטָעוֹת אֶת עֲצָמוֹ, כִּי
בְּוַדַּאי הָאֵמֶת הִיא שְׂצָרִיכִים אֵיזֶה עֶסֶק, אֲבָל חֲלִילָה לְהַפִּיךְ הַדְּבָר,
לַעֲשׂוֹת מֵהַסֶּבֶךְ שֶׁל הָעֶסֶק עֵקֶר, וְלִרְדֹּף אַחַר הַמִּשָּׂא וּמִתָּן בִּיגִיעוֹת
וּבִטְלָטוּלִים וְסַכְנוֹת בְּגוּף וְנַפֶּשׁ כְּאֵלוֹ, וּמִתּוֹרָה וּתְפִלָּה עוֹשִׂים טָפֶל,
עַד שֶׁהִרְבֵּה מְשֻׁלְכִים עֶסֶק הַתּוֹרָה לְגַמְרֵי, אֶף-עַל-פִּי שֶׁבְּנֵעוּרֵיהֶם
הָיוּ לְמַדְנִים מְפֻלְגִים וְכוּ', עַד שֶׁכִּמְעַט שׁוֹכְחִים גַּם אֶת הַתְּפִלָּה וְכוּ',
בְּפִרְט בְּדוֹרוֹת הַלָּלוּ, הַשֵּׁם יִרְחַם (עֵינֵי לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, שְׁלִחוּחֵי, הַלְכָה ה).

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקֵנוּ, וּמֵה נְעִים גּוֹרְלָנוּ שְׁאֵנוּ יוֹדְעִים מֵהַדַּעַת
הָאֵמֶת, נַחַל נּוֹבֵעַ מְקוֹר חֻקְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, וְזֶה עֵקֶר הַנְּחֻמָּה
מִכָּל הַצָּרוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מִוֵּהָרֵן, חֶלֶק א', סִימָן כא), וְכֵן
אָמְרוּ (נְדָרִים מא): "דַּעַת קִנְיַת מַה חִסְרַת דַּעַת חִסְרַת מַה קִּנְיַת", עֵינֵי
שָׁם.

וְיִסוּד הַכֹּל לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׂמְחָה — "מִשׁוֹנָה פְּרִיילֶעךָ" — כִּי כָּפִי
מֵה שְׁעוֹבֵר עַל כָּל אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם בְּכָל יוֹם כָּל מִיגֵי צָרוֹת וְיִסוּרִים,
מְנִיעוֹת וּבְלִבּוֹלִים, שֶׁפִּיכּוֹת דָּם וְהִרְפָּתָקָאוֹת, מְרִירוֹת דְּמִירוֹת, אִי
אֶפְשָׁר לוֹ לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ, כִּי אִם עַל-יְדֵי שִׂמְחָה, וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר,
שֶׁשִּׂמְחָה הִיא הָעִבּוּדָה הַקֶּשֶׁה יוֹתֵר מִכָּל הָעִבּוּדוֹת (שִׁיחוֹת-הַרֵן, סִימָן
כ), עוֹד אָמַר: "סֵעַ הָאֵט אֶ פְּנִים אִז מ'קַעֵן נִישֵׁט קוֹמַעֵן צו שִׂמְחָה
נָאֵר מִיט נֶאֱרִישׁ מֵאֲכֵן זִיף"^ג, עֵינֵי שָׁם; (וְעֵינֵי הֵיטֵב בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, נְפִילַת

ג) כְּפִי הַנְּרָאָה שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהִגִּיעַ לְשִׂמְחָה, אֲלֵא עַל-יְדֵי צִפִּית עֲנִי צָחוֹק וְשִׁטוֹת.

אפי"ס, הלכה ד), שְׁמֵרְבָה מְאֹד לְדַבֵּר עַל שִׂיחָה זו, וְכָל הַנְּבִיאִים לֹא זָכוּ לְנִבְיאוּתָהּ, כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂמִיחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוּאֵל-א, י'): "וּפְגַעְתָּ חָבֵל נְבִיאִים יְרִידִים מִהַבְּמָה וְלַפְּנֵיהֶם גָּבַל וְתוֹף וְחִלְלִיל וְכַנּוּר, וְהִמָּה מִתְנַבְּאִים".

וּבְכֵן, חֲבָרֵי הַיָּקָר, עֲכָשׁוּ נִכְנָס חֲדָשׁ אָדָר — "מִשְׁנַכְנָס אָדָר מְרַבִּים בְּשִׂמְחָה" (תַּעֲנִית כֵּט.), תְּרַגְּלִי עֲצָמֶךָ לְרִקְדָּה בְּכָל יוֹם חֶק וְלֹא יַעֲבֹר, וְאִם אֵין לָךְ עִם מִי לְרִקְדָּה תִּרְקָד עִם עֲצָמֶךָ, וּמִוִּהְרַנְ"תּוּ לְאָמֵר לְר' מִשֶּׁה בְּרִסְלָכֵר ז"ל: "אֵיךְ גִּיב דִּיר אַרְוִיס אַ תְּשׁוּבָה זְאֻלְסֵט טֹאנְצֵן אֵלֶע טֹאג", וְזֶה עָקֵר גְּדוֹל בְּעַבְדוּת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאִף שֶׁהַמְתַּנְגְּדִים צוֹחֲקִים מְזֵה, מַה אֶכְפֹּת לָנוּ זְאֻלָּן זֵי פֹאֲרִשׁוּוֹרְצֵט וְוִעֵרן בְּהַבְּלִי הַעוֹלָם הַזֶּה" בְּאֲשֶׁר בְּחֵרוֹ לַעֲצָמָם, וְאַנְחָנוּ נְחֻזֵק עֲצָמָנוּ בְּנִקְדוּת יְהוּדוּתָנוּ, בְּרוּף אֲלֵקִינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לְכַבּוֹדוֹ וְהַבְּדִילָנוּ מִן הַתּוֹעִים, וּבְרוּף הַשֵּׁם, שְׁלֹא עֲשֵׂנִי גוֹי, חֵס וְשְׁלוֹם, וְזֶה עָקֵר הַשְּׂמִיחָה, וְעַל זֶה צְרִיכִים לְרִקְדָּה בְּכָל יוֹם, וְכָל שָׁפָן שְׂזַכְיָנוּ לְהַתְקַרֵּב לְאוֹר נוֹרָא וְנִשְׁגָּב בְּזֶה, אוֹר הַגְּנוּז וְהַנְּעָלָם מִשְׁשֵׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, בְּבַחֲיַנֵּת (בְּרֵאשִׁית א, ד): "וַיִּרְא אֲלֵקִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב", וְנִרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים — כִּי טוֹב לָגֹז (עֵין בְּרֵשׁ"י ז"ל, חֲגִיגָה יב.), וְעַתִּיד לְהַתְגַּלּוֹת בְּבִיאַת מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ, וְאֵז יִתְקַיֵּם: "וַיֵּדַע כָּל פְּעוּל כִּי אֵתָהּ פְּעַלְתוּ, וַיִּבִּין כָּל יְצוּר כִּי אֵתָהּ יְצַרְתוּ" וְכוּ', אוֹן דִּי גֵאנְצֵעַ וְוִעֵלְט וְוִעֵט זֵיין בְּרִסְלָכֵר חֲסִידִים, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (חֲמִימוּבְר"ן, סִימֵן שֵׁלֵט - דְּפוּס חֲדָשׁ).

דידיך הדורש שלומך...

ד) אֵין נוֹתֵן לָךְ תַּקוּן תְּשׁוּבָה, שֶׁתִּרְקָד בְּכָל יוֹם.
ה) שֶׁהֵם יִשְׁחִירוּ אֶת עֲצָמָם בְּהַבְּלִי הַעוֹלָם הַזֶּה.
ו) וְכָל בְּנֵי הַעוֹלָם יִהְיוּ חֲסִידֵי בְּרִסְלָכֵךְ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אַחַר חֲצוֹת, אִיר לְיוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר תַּעֲרוּךְ ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה לְיַדֵּי, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, הַשׁוֹתֵה בְּצִמָּא מִהַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ זָאִיר וַיִּזְרַח.

אַחֵי! חִזַּק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־פִּי דָרָךְ הָאֵמֶת שֶׁגִּלָּה רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר כָּל נִקְדָּה וּנְקֻדָּה בְּיַהֲדוּתֵנוּ הִיא יִקְרָה מְאֹד מְאֹד אֲצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֵלּוּ הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֵׁיִשׁ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, (שֶׁמֶתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת, וְלוֹמֵד קִצַּת שְׁעוּרִים קְבוּעִים: תַּנְ"ף, מִשְׁנֵיּוֹת, גְּמָרָא וְשִׁלְחַן עָרוּף וְכו' וְכו' וְנוֹתֵן צְדָקָה וְכו' וְכו'), אֵלּוּ הַנְּקֻדּוֹת הֵן בְּכַחֲנֵיַת שְׁעֵרוֹת, כִּי אֶפְלוּ אִם הָאָדָם מִמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רַק כְּחוֹט הַשְּׁעָרָה, זֶה גַם־בֶּן יָקָר מְאֹד מְאֹד אֲצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֵלּוּ הַשְּׁעֵרוֹת נִמְשָׁכוֹת מִמְקוֹם גְּבוּהָ וְנוֹרָא מְאֹד (כַּמּוּבָא בְּתַבְכֵי הָאֲרִיז"ל), בְּכַחֲנֵיַת שְׁעֵרוֹת דַּעֲתִיק וְאַבָּא וְאַמָּא וְכו' וְכו', וְנַעֲשֶׂה מְזָה לְמַעַלָּה מִהַ שְׁנַעֲשֶׂה וְכו', וּמֵאִירִים שֵׁם בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים אִוְרוֹת גְּדוּלִים וְנוֹרָאִים שְׁנִקְרָאִים בְּכַחֲנֵיַת נִימִין וְכו', שֶׁהֵם נִמְשָׁכִין מִשְׁלֹשָׁה־עֶשֶׂר תְּקוּנֵי דִיקְנָא וְכו', מִשְׁלֹש־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים וְכו', שֶׁשֵּׁם נִתְהַפְּכִים כָּל הַעֲוֹנוֹת לְזִכְיוֹת, וְהַכֹּל בְּכַח הַצְדִּיק הָאֵמֶת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, אֲשֶׁר אָמַר בְּפִרוּשׁ: "אִיהָר גְּרִיט מִיר וְוַאֲפִנַע מִיט צִיגֵל אֲוֵן אִיף בּוֹי פּוֹן דַּעַם בְּנִינִים נְפִלָאִים"^א (עֵינן חֲיִי־מוֹתֵרִין, סִימָן רַצָּג — דְּפּוּס חֲדָשׁ), הִינּוּ שְׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לַעֲסֹק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּפִי מִדְּרַגְתֵּנוּ מַעֲט אִו הַרְבֵּה, וְלִקְשֹׁר הַכֹּל לְצַדִּיק הָאֵמֶת, וְהוּא יִבְנֶה לָנוּ מְזָה בְּרוּחַנִיּוֹת הַיְכָלוֹת וּבְנִינִים נְפִלָאִים וְכו'.

אַשְׁרֵינוּ וְאַשְׁרֵי חֵלְקֵנוּ, שְׁזָכֵינוּ בְּזִכְיוֹת חַנּוּם לְהִתְקַרֵב לְרַבֵּי אִמְתֵּי כְּזֶה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל זֶה בְּכָל יוֹם, עַל כָּל הַחֲסֵד

(א) אִתָּם תְּכִינוּ לִי טִיט וּלְבָנִים, וְאֵנִי בּוֹנֶה מְזָה בְּנִינִים נְפִלָאִים.

הַנוֹרָא וְהַנְּפֵלָא שְׁעֵשָׂה עִמָּנוּ, אֲשֶׁרִינוּ אוֹן פֶּאָרְטִי אֲשֶׁרִינוּ; וְעִין בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (הַעוֹשָׂה שְׁלִיחַ לְגִבוֹת חוֹב, הַלְכָה ב) מַגְדֵּל הַעֲנִין — לְקִשְׁר כֹּל מַצְוָה לְצַדִּיק הָאֵמֶת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה בְּטוֹחַ שֶׁהַמַּצְוָה תַּעֲלֶה בְּשִׁלְמוֹת לְמָקוֹם שְׁצָרִיכָה לְעֵלוֹת, וְתִהְיֶה נִשְׁמֶרֶת מִכָּל הַמְקַטְרָגִים וְהַמוֹנְעִים, עֵין שָׁם; וְעִין בְּלִקוּטֵי-מוֹהָרִין (חֶלֶק א, סִימָן ב) מַעֲנִין שְׁצָרִיכִים לְקִשְׁר אֶת הַתְּפִלָּה לְצַדִּיק הָאֵמֶת, וְהוּא בּוֹנֵה מִזֶּה מַה שְׁבוֹנֶה וְכוּ'; קוֹמֵת הַשְּׂכִינָה וְכוּ' וְכוּ'; וְעִין שָׁם (חֶלֶק א, סִימָן ט), שֵׁישׁ שְׁנַיִם-עֶשֶׂר שְׁעָרִים לְמַעְלָה כְּנֶגֶד שְׁנַיִם-עֶשֶׂר הַשְּׂבָטִים, וְכָל תְּפִלָּה מֵאוֹתוֹ הַשְּׂבָט צָרִיכָה לְהַכְנִס לְשַׁעַר וּלְשַׂבֵּט הַשִּׁיף לָהּ, וְצָרִיף לָזֶה זְכוּת גְּדוּלָה, שִׁיזְכֶּה הָאָדָם לְהַעֲלוֹת תְּפִלָּתוֹ לְשַׁעַר הַשִּׁיף לָהּ, כִּי מוֹכֵן מֵאֵלָיו אֲשֶׁר כֹּל שְׂבָט יֵשׁ לוֹ אֶלְפֵי מִשְׁפָּחוֹת, וְכָל מִשְׁפָּחָה יֵשׁ לָהּ אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַבֵּי רַבּוֹת נְפֻשׁוֹת (מֵאֲזוּ שְׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל לְגוֹי עַד עַכְשָׁיו), וְזֶהוּ רַק בְּשַׂבֵּט אַחַד, וּמִכָּל שֵׁפָן בְּכֻלְיֹת הַשְּׂבָטִים כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַב רַבֵּי רַבּוֹת רַבּוֹת וְכוּ' וְכוּ' נְפֻשׁוֹת, וְכָל אֶחָד מֵתְּפִלֵּל וְכוּ', עַל-כֵּן צָרִיכִים זְכוּת גְּדוּלָה שֶׁתְּכַנֵּס תְּפִלָּתוֹ לְמָקוֹם הָרְאוּי לָהּ, וְאֲזוּ בְּיָדָאֵי הֵיוּ תַּכְפֵּי-יַמִּיד נִתְקַבְּלוֹת הַתְּפִלוֹת, אִף זֶה לְעַמֵּת זֶה, אִם הָאָדָם חוּטֵא, חָס וְשָׁלוֹם, חָס וְחִלְיָהּ, וּבּוֹרֵא מְקַטְרָגִים וּמִשְׁטֵינִים וּקְלָפוֹת וְכוּ', הֵם הַמַּעֲכָבִים אֶת הַתְּפִלוֹת לְעֵלוֹת לְמָקוֹם הָרְאוּי לָהֶן, בְּבַחֲיִנַת (אֵיכָה ג, מד): "סִכּוּתָהּ בְּעֵנֵן לָךְ מַעֲבוֹר תְּפִלָּה" וְגו', עַל-כֵּן צָרִיכִים לְקִשְׁר אֶת הַתְּפִלָּה לְצַדִּיק הָאֵמֶת, נִחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, וְהַצַּדִּיק הָאֵמֶת יוֹדֵעַ לְכוֹן הַשְּׁעָרִים, וְלְהַעֲלוֹת כֹּל תְּפִלָּה וְתְּפִלָּה לְשַׁעַר הַשִּׁיף לָהּ, עֵין שָׁם; וְרַבְּנוּ ז"ל הִזְהִיר מֵאֵד אֶת אֲנָשָׁיו שִׁיאֲמָרוּ קִדְּם הַתְּפִלָּה: "הֲרִינִי מְקַשֵּׁר עֲצָמֵי לְכָל הַצַּדִּיקִים שְׁבִדוֹרִינוּ" (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן רצו), וּבְלִקוּטֵי-מוֹהָרִין (חֶלֶק א, סִימָן נה) מוֹבָא, שְׁצָרִיף לְקִשְׁר אֶת עֲצָמוֹ בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה גַם עִם "נִפְשׁ רּוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁל שׁוֹכְנֵי עִפְרָן", עֵין שָׁם; עַל-כֵּן הוּא דָּבָר יָקָר וְנְפֵלָא מֵאֵד מֵאֵד, שֶׁהִנְהִיגוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְּקָרִים, שְׂבָכָל "בְּרִסְלָכָר שְׁטִיבְל"י תְּלוּי בְּמִזְרַח שֶׁלֵּט וְעָלָיו כְּתוּב: "הֲרִינִי מְקַשֵּׁר עֲצָמֵי בְּתְּפִלָּתִי לְכָל

(ב) ומקל מקום.

(ג) בית-המדרש דתסדי ברסלב.

הצדיקים האמתיים שבדורינו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש, צדיק יסוד עולם, נחל נובע מקור חכמה, רבינו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן”.

אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לידע מאור פנה, “השם נפשנו בחיים ולא נתן למוט רגלינו” (תהלים טו, ט), והתמד מאד מאד בכל יום בספריו הקדושים: “לקוטי-מוהר”ן”, “לקוטי-הלכות” ו”לקוטי-תפלות”, “והחוט המשלש לא במהרה ינתק” (קהלת ד, יב), זיי וועלן דיר נישט לאזן פאלן, חס ושלום, “טועמיה חיים זכו וגם האוהבים דברייה גדלה בחרו” ; ועקר הפל חזק מאד להיות תמיד רק בשמחה, כי זה העקר, “שמחה היא מסטרא דקדושה”, ובפרט עכשו בחודש אדר, שהוא מקור השמחה, תרקד בכל יום חק ולא יעבר, ואז טוב לך לנצח.

דידך הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

עח.

בעזרת השם ותפלה, אחר חצות, אור ליום ראשון לסדר תצוה ה'תשכ"ד.

חיים, חן וחסד ירדפו וישיגו לאהובי, חברי, ידידי היקר, השותה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

אחי היקר ! חזק ואמץ מאד בתורה ובעבודת השם ותפלה, ואל תפל, חס ושלום, בדעתך משום ברייה שבעולם, כי הבעל-דבר אורב לאדם בכל יום ויום מתדש, להפילו ולהשליכו ולרחקו מהתורה ומהשם ותפלה ומהצדיק האמת, ולולא השם ותפלה עזר לו לא

יכלנו לו.

ועקר העֶזֶר הוא רק על-ידי הצדיק האמת, המגלה לנו עצות נוראות ונפלאות אף לעבר את זה העולם, ומעורר אותנו על תכליתנו הנצחית לכל גישן מינו ושנותינו להכל ולריק, חס ושלום, אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתקרב אל הצדיק האמת, טוב להודות להשם יתברך על זה בכל יום, ועקר הכל — תתמיד מאד בספריי הקדושים בכל יום, ותעשה לך שעור פסדר ב"לקוטי-מוהר"ן" הקדוש בכל יום, חק ולא יעבר, ומה שלא תבין תשאֵלני, ואפרש לך, בעזרת השם יתברך, וגם התמד מאד בלמוד "לקוטי-הלכות" בכל יום פסדר, וכל השונה הלכות בכל יום מבטח לו שהוא בן עולם הבא (נדה עג), ואמרו על זה גדולי אנשי שלומנו, שזה סוכב על ה"לקוטי-הלכות", שמעוררים מאד לתשובה שלמה, ועל-ידי זה זוכים לעולם הבא וכו'.

ועקר הכל — תרגיל עצמך לומר בכל יום התפלות שלנו — "לקוטי תפלות", כי העקר הוא תפלה, כמו שדברו בסעודה שלישית של שבת-קדש, ורק על-ידי תפלה יכולים לזכות למה שהאיש הישראלי צריך לזכות, וזה עקר פלי זינו פנגד כל הקמים עליו ברוחניות ובגשמיות, וזה לעמת זה עומד המן הרשע, ימח שמו, שהוא מזרע עמלק, ומחליש בכל עת מלהתפלל אליו יתברך, ועל-ידי זה עובר, רחמנא לצלן, מה שעובר גם בגשמיות, ואי אפשר להנצל ממנו כי אם על-ידי הצדיק האמת, בחינת משה רבנו, הנאמר בו (שמות יז, יא): "והיה כאֵשׁר ירים משה ידו וגבר ישראל" וגו', ודרשו על זה חכמינו הקדושים (ראש השנה כט): "וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה? אלא לומר לך, כל זמן שישֵׁרֵאל מסתכלים בלפי מעלה ומשעבדים את לבן לאביהם שבשמים היו מתגברים" וכו', עין שם; וצריכים לזכר את זה היטב, שזה עקר מצות זכור, (השבוֹע קוראים פֶּרֶשׁת זכור), והיא הִכְנָה לפורים — "מחית עמלק", והכל על-ידי הצדיק האמת, בחינת מִרְדְּכַי, שְׁעֶסֶק

הַרְבֵּה בַתְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֶסְתֵּר ד, א): "וַיִּלְבַּשׁ שֵׁק וְאָפֶר וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ הַעֵיר וַיִּזְעַק וַזְעָקָה גְדוּלָּה וּמְרָה", וַדִּיקָא עַל-יְדֵי-זוֹה הִיָּתָה מִפְּלֵה גְדוּלָּה לִסְטֵרָא אַחְרָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שֵׁם ט, א): "וַנְּהַפֹּךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלֹטוּ הַיְהוּדִים הֵמָּה בְּשׁוֹנְאֵיהֶם".

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקֵנוּ, שְׂיֵשׁ לָנוּ דְבוּרִים כְּאֵלוּ, וְהַכֵּל בְּכַח הַצְּדִיק הָאֵמֶת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֻכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, וְהַעֲקָר: "מִשְׁנֹכְנֵס אֶדָר מְרַבִּים בְּשִׁמְחָה", שֶׁתְּהִיָּה בְּשִׁמְחָה תְּמִיד, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ו, חֻלְק ב', סִימָן כו, ע"ג שם): "מִצְוָה גְדוּלָּה לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה תְּמִיד", זוֹה עֲקָר וּיסוּד גְּדוּל בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וַיִּתְּלָה לְאֵל, אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים "זְעַנְעַן פְּרִיִּילִיכֶע מְעַנְטֶשֶׁן", וְרוֹקְדִים בְּכָל יוֹם, אֲשֶׁר לֹא תִמָּצָא זֹאת בְּכָל הָעוֹלָם, כִּי שִׁמְחָה וְאִמּוּנָה תְלוּיּוֹת אַחַת בְּחֻבְרָתָהּ, וְכִפִּי מִדַּת הָאִמּוּנָה הַקְּדוּשָׁה שְׂיֵשׁ לְאָדָם, כֵּן הוּא בְּשִׁמְחָה, "פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרִים מְשִׁמְחֵי לֵב" וְגו' (תְּהִלִּים יט, ט).

וַתִּשְׁתַּדֵּל לְכוּא בְּכָל פְּעַם לְבֵית מְדַרְשָׁנוּ "בְּרַסְלָכֵר שְׁטִיבֵל", כְּאֲשֶׁר נִדְבַר בֵּינֵינוּ, בְּסַעֲדָה שְׁלִישִׁית לְמִשְׁל, שְׁלֹא יִרְגִּישׁוּ בְּנֵי-אָדָם אִיפֹה אַתָּה הוֹלֵךְ, וְשִׁמְחָתִי כְּעַל כָּל הוֹן שֶׁקִּימַת דְּבָרֵי בְּזוֹ הַשַּׁבָּת-קֹדֶשׁ — וּבִאֵתָ, וּבְדוּדֵי אֵיזָה לֶךְ לְטוֹבָה גְּדוּלָּה, וּבִפְרָט שֶׁאַתָּה רֹאֵה שְׁחֻבְרִיךְ הַיְקָרִים בְּאִים בְּכָל פְּעַם; וְדַע שֶׁכָּתְבָתִּי לֶךְ מִכְּתָב בְּיוֹם חֻמִּישִׁי לְסֹדֵר תְּרוּמָה, וּמִסְתַּמָּא עוֹד לֹא קִבַּלְתָּ אֶת זֶה, וְהוֹכַחְתִּי אוֹתָךְ בְּתוֹכָהּ מְגִלָּה וְאַהֲבָה מְסֻתֶרֶת, שֶׁתְּבוֹא לְבֵית-הַמְּדַרְשׁ, וּמִזָּה רֹאִים מַעֲלַת הַרְצוֹן וְהַמְחֻשְׁבָּה, שֶׁבִּאֵת עוֹד קָדָם שֶׁקִּבַּלְתָּ הַמְּכַתֵּב.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מֵאֵד...

ע.ט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּצַוֶּה, "פְּרֻשֶׁת זְכוּר" ה'תשכ"ד.

אֵף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיְקָר, הַמְּפָלֵא וְהַמְּפָלֵג
 בְּהַתְמַדָּה בַּתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, הַמְּשִׁתַּוְּקֵק בְּאַמֶּת לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
 וְלִהְתְּקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, נַחַל גּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגְן עָלֵינוּ,
 שִׁזְהָ הַעֲקָר בְּזָה וּבְכָא, הַבְּחוּר ... גֵּרוּ יְאִיר וְיִזְרַח.

אָחִי! חֲזוּק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד, וְאַל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוֹם דְּבָר
 שְׂבָעוּלָם, אֵף שְׂעוּבָר עֲלֶיךָ בְּכָל יוֹם מִה שְׂעוּבָר, אֵל תִּירָא וְאַל תִּחַת!
 כִּי כִּף עוֹבֵר עַל כָּל הַמְּשִׁתַּוְּקֵק וְהַחֲפִיץ בְּאַמֶּת לְצִאֵת מִהַבְּלִי הַעוֹלָם
 הַזֶּה, וְלִזְכוּת לְקַדֵּשׁ וְלִטְהַר עֲצֻמוֹ וְלִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר, שְׂעוּמָדִים לְפָנָיו
 מְנִיעוֹת וְעֹכּוּבִים, בְּלִבּוּלִים וְהִרְפָּתָאֹת, מַחֲשָׁבוֹת זְרוֹת וְדַמְיוֹנוֹת,
 וְהַכֵּל כְּדֵי לְמַנְעוֹ מִדְּרֹךְ הַחַיִּים, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (בְּרֵאשִׁית ג, כד): "וְאַתָּה
 לֵהִט הַחֲרִב הַמִּתְהַפֵּכֶת לְשִׁמֵּר אֶת דְּרֹךְ עַץ הַחַיִּים" וְגו', וְכָל זֶה הוּא
 רַק בְּשִׁבִיל הַנְּסִיּוֹן וְהַבְּחִירָה.

וּמוֹכָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן (חֶלֶק א', סִימָן קטו) עַל הַפְּסוּק (שְׁמוֹת כ, יח):
 "וַיַּעֲמֵד הָעָם מִרְחֹק" פְּרוּשׁ — כָּלֵל הַמּוֹן הָעָם נִתְרַחֲקִים עַל יְדֵי
 הַמְּנִיעוֹת, אֲבָל "וַיִּמְשָׁה" — שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, מְגַלֶּה לָנוּ וּמַעֲוָרֵר
 אוֹתָנוּ, "נִגְשׂ אֶל הָעֶרְפֶּל" — בַּחֲיִנַת כָּלֵל הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲכּוּבִים, בַּחֲיִנַת
 חֲשׂוֹף עֲנָן וְעֶרְפֶּל, צְרִיכִים לִידַע "אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹקִים" — כִּי הַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ "מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ", וְאִין שְׂיִכַת שׁוֹם יְרִידָה, כִּי מִכָּל
 מְקוֹם יְכוּלִים לִהְתְּקַרֵּב אֵלָיו, אֶפְלוּ בְּשִׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתִיו, בַּחֲיִנַת
 (תְּהִלִּים קלט, ח): "וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַגֵּן", כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתִּיָּה אֶת
 כָּלֵם — כָּלֵלִיוֹת הַבְּרִיאָה, וְעִין בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן (חֶלֶק א', סִימָן קלג),
 מַעֲנִין שְׂמִתְגַּבְּרִים הַעֲכּוּבִים וְהַמְּנִיעוֹת עַל הַהִתְקַרְבוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 וְלַתּוֹרָה וְלַצַּדִּיק, עֵין שָׁם; (וְעִין נִפְלְאוֹת רַבּוֹת עַל זֶה בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, כְּלָאֵי
 בְּגָדִים, הֶלְכָה ד).

והעקר לבלי לפל בדעתו משום דבר שבפולס, כי לזכות להתקרב אל השם יתברך אי אפשר, כי אם על-ידי מניעות וצמצומים רבים, פרוש "עם דארף אסאך איבער גיין"^א, (כך שמעתי פעם לפרש את אחד מאנשי שלומנו), ועין במעשה מהבערגרי והעני (ספורי-מעשיות, מעשה י), "שהבת מלך" (שמרמזת לשכינתא קדישא), אומרת לכל אחד הרוצה להתקרב אליה ולקחת אותה משביה בזו הלשון: "די וואסערן זענען אָבער איבער דיר נישט אריבער געגאנגען"^ב, עין שם; כי זה עקר מצלת האיש הישראלי, שעובר עליו מה שעובר, אפלו כל הירידות והנפילות שבפולס, ואף-על-פי-כן לא נופל בדעתו, ומחזק עצמו במה שיכול, דיקא זה יכול לזכות להתקרב אל כלליות הקדושה, (ולקחת את הבת מלך — השכינה, בחינת המדרגות הרמות וכו' וכו'), ורבנו ז"ל אמר פעם: "השם יתברך האט ליב איין געפערעגלטן חסיד"^ג, פרוש שעובר עליו מה שעובר, ואף-על-פי-כן מחזק את עצמו, ולעניות דעתי, נראה לפרש על-פי הקדמה זו המעשה שספר רבנו ז"ל (מוקא בסוף שבחי-הר"ן, סימן לו, עין שם), ששלח מלך שלשה אנשים למדינה עם דבר סתר למלך אחר וכו', והראשון נהג בחקמה או בגבורה וכו', אכל את השלישי תפסו, אכל נצל מידם בחקמה או בגבורה וכו', אכל את השלישי תפסו וכו' וענו אותו מאד מאד, ועשו לו כל מיני ענויים, ואף-על-פי-כן "האט ער זיך נישט אינטער-געגעבן"^ד, והיו חוקרים למי מהשלושה צריכים לתן שכר יותר מכלם וכו', ואמר המלך, "שצריכים לתן לשלישי", כי כבר תפסו אותו במצודתם, ואף-על-פי-כן לא נשאר אצלם וכו', עין שם כל המעשה היטב היטב, כי נורא הוא; וזהו פרושו: "המלך" מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא ברא את כל העולמות בשביל האדם שיזכה להכירו, כמו שמוכא בזהר הקדוש (בא מא): בגין דישתמודעין ליה וכו', ויסחר בזה העולם בתורה ומצוות

(א) צריך לעבר הרבה על האדם.

(ב) אכל עליך הפנים לא עברו.

(ג) השם יתברך אוהב חסיד "מטגן"...

(ד) לא נכע.

ומעשים טובים, וכשמגיע זמנו כפי שקבע לו השם יתברך, אז "חוזר למלך" — הקדוש-ברוך-הוא, ונכנס לגן-עדן, ומקבל שכרו כפי עבודתו בזה עולם, ויש שלש בחינות בבני-אדם, יש "צדיקים", "בינונים" ו"רשעים", "הצדיקים" — מקדשים ומטהרים עצמם מנעוריהם, ועובדים כל ימיהם את השם יתברך, ועל-ידי-זה אין לאנשים ה"רעים", שהם היצר הרע והסטרא אחרא, שום שיכות אליהם, "הבינונים" — הם לוחמים כל ימיהם עם היצר הרע והסטרא אחרא, אבל בסוף הם מנצחים אותם, אף-על-פי-כן לא חטאו כל ימיהם, רק עליהם הייתה ההתגברות יותר מהצדיקים, "והרשעים" — פרוש אלו שלא יכלו לעמד בנסיון היצר הרע והסטרא אחרא, וחטאו הרבה, חס ושלום, להשם יתברך, ועברו עליהם כל מיני ירידות שבעולם, אף-על-פי-כן לא נפלו בדעתם ולא נתנאשו, נאהר זיי האבן זיך דערהאלטן און זיי האבן ארויס געכאפט פון די וועלט אביסל נגדות טובות וכו', ואמר מלך המלכים הקדוש-ברוך-הוא, שלשלישי מגיע שכר יותר מכלם וכו', (עין שם כל המעשה, והבן הרמז), ועל-פי זה יכולים לפרש הפסוק (תהלים לב, י): "רבים מכאובים לרשע, והבוטח בה' חסד יסוכבנו", הינו כנ"ל, שעוברות הרבה צרות על הרשע ברוחניות ובגשמיות, כעין שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות א.א.): "אוי לי מיצרי ואוי לי מיצרי", עין שם; אבל זה הרשע לא נופל בדעתו, חס ושלום, ומחזק בעצמו "ובוטח בה'" על רחמי המרבים, ומחזק את עצמו בנקודות הטובות שיש לו, ואזי "חסד יסוכבנו", כי ישוב אל השם יתברך וירחמהו, כי ירבה לסלח וכו', והבן.

וגם על-פי זה יובן מה שאמרו בגמרא (ברכות ל.ד.): "במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם יכולים לעמד", כי אדם זה היה כבר בפאול תחתית, ואף-על-פי-כן "האט ער זיך דערהאלטן", זה למעלה מהכל וכנ"ל, אשרינו ואשרי חלקנו,

שזכינו להתקרב אל הצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, שאמר (תי"מ-מ"ד, סימן שלב — דפוס ת"ש): "אני נהר המטהר מכל הכתמים"; אשרינו ואשרי חלקנו, חבלים נפלו לנו בנעימים.

חזק מאד, ואל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כי אי אפשר להפגיס אל הקדושה, כי אם על-ידי מניעות, ועל-ידי-זה נהפכות אחרי-כן "מניעות" לאותיות "נעימות" (ועין בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קפה) וזו לשונו הקדושה: "מי שיש לו יגיעות וטרחות יותר בתחלת ההתקרבות להשם יתברך וכו', וכו', הם טובה גדולה לאדם, כי על-ידי-זה זוכה אחרי-כן לקבל הרבה קדושה וטהרה, ונעשה לו כלי, וכפי גדל המניעות והצרות שיש לו, כן נגדל הכלי לקבל האור הגנוז" וכו', עין שם היטב היטב; ועין בדברי חכמינו הקדושים (יומא ד.) : "תניא משה עלה בענו, ונתכסה בענו, ונתקדש בענו, כדי לקבל תורה לישראל בקדושה", נמצא, שבזה המאמר מרמזים כל דברינו, כי ענן זה בחינת מניעות — ענן וחשך וערפל (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קטו), שדיקא על-ידי רבוי הצרות והמניעות זכה לקבל את התורה הקדושה ודו"ק.

חזק ואמץ מאד העקר להיות תמיד בשמחה, בפרט עכשו בחי'ש אדר, "משנכנס אדר מרבין בשמחה", ותקדו בכל יום חק ולא יעבר, כי עקר קיום האדם בזה העולם הן בגשמיות והן ברוחניות, הוא רק על-ידי שמחה, ותרגיל עצמך לפרש שיחתך להשם יתברך בכל יום, גם תראה לחדש בכל יום חדושים בתורה הקדושה, על-פי דברי רבנו ז"ל, שהוא ענין גדול ונורא מאד מאד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימנים קה קיח), ואז טוב לך לנצח.

הדורש שלומך...

פ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר תְּצוּהָ ה'תשכ"ד.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי, יְדִידֵי הַיָּקָר, הַמְקַרְבֵּ אֶל הַנַּחַל
נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... שְׂיַחֲיָה נֶצַח.

אַהוּבֵי, אַחֵי! חֹזֵק מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַתְחִיל בְּכָל יוֹם
מִחֲדָשׁ, כְּמוֹ שְׁקַבְּלֵנוּ מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ,
וְהַתְּמַד מְאֹד בְּלִמּוּד סִפְרוֹ הַקְּדוֹשׁ "לְקוּיֵי-מוֹהַר"וֹן, וְתִלְמַד כְּסֵדֶר
דִּיקָא כְּאֲשֶׁר הִתְחַלַּת, וְעַקֵּר הַלְמוּד צְרִיף לְהִיּוֹת לְעִבְדָּה וּלְמַעֲשָׂה,
כִּי דְבַרֵי רַבְּנֵי ז"ל הֵם עֲצוֹת וּדְרָכִים נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת מְאֹד, אֲשֶׁרֵי
שְׂיַאֲחֻז בְּהֵם!

וּמִסְפָּר בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר פְּעַם בָּאוּ ר' אַבְרָהָם
שְׁטַעַרִינְהָרֵץ ז"ל וְחֲבֵרוֹ ר' מְרֻדְכֵי שׁוּחַט ז"ל אֶל הָרֵב
מְטֻשְׁהָרִין ז"ל, וְשָׂאֵלוּ אוֹתוֹ, שְׂיֵאמַר לָהֶם פְּרוּשׁ בְּאִיזָה מְקוֹם
בְּ"לְקוּיֵי-מוֹהַר"וֹן שְׁלֵא הִבִּינוּ, "הָאֵט עַר אִיִּין זִיפִין גַּעְגַּעְבִּין",
וְאֶחָרֵי-כֵן הִשִּׁיב וְאָמַר לָהֶם: "עַס אִזוּ שׁוֹיִן אַכְצִיג יֵאָהֵר וְוֵאֵס דְּעַר
"לְקוּיֵי-מוֹהַר"וֹן אִזוּ גַעְדְרוּקֵט גַעְוֵוֵאֵרֵן אוֹן מְהָאֵט נִישְׁט גַעְזוּכֵט
קִיִּין פְּרוּשִׁים כִּיזוּ הֵיִינְט",² וְכּוֹנְנַת הֵיִתָּה שְׁכָל תְּלַמִּידֵי רַבְּנֵי ז"ל
וּמִוֹהַרְנֵי ז"ל עַקֵּר לְמוֹנְדֵם הֵיָה רַק לְעִבְדָּה וּלְמַעֲשָׂה, שְׂרָאוּ תוֹרוֹת
וְשִׁיחוֹת נִפְלְאוֹת בְּאֵלוֹ וְהִתְחַזְקוּ עִם זֶה מְאֹד מְאֹד, וְעַכְשָׁו רוֹצִים
"פְּשֻׁט" לְהִבִּין; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלַקְנוּ שְׁזַכִּינוּ לִידַע מְאֹר גְּנוּז כְּזֶה,
וְנוֹרָא וְנִשְׁגָּב כְּזֶה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסֵד שְׁעָשָׂה
עִמָּנוּ וְכוּ', וְלִמְעַן הַשֵּׁם, אֶל תִּפֹּל בְּדַעְתָּךְ מִשׁוּם דְּבַר שְׁבַעוֹלֵם כִּי
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, רַחֲמָן מְלֵא רַחֲמָנוֹת.

(א) הוּא הוֹצִיא אֲנִיחָה.

(ב) כְּכַר שְׁמוֹנִים שָׁנָה שֶׁ"לְקוּיֵי-מוֹהַר"וֹן נִדְפַס, וְלֹא חִפְשׁוּ פְּרוּשִׁים עַד הַיּוֹם.

אחי היקר! תשתדל ביותר להשגיח על ה"גר תמיד" שידלק, כי הוא עגזן גדול ונורא מאד, המתקה נפלאה לנו ולכל אנשי שלומנו ולכל העולם, כי רבנו ו"ל אָמר: "מיין פייערל וועט שוין טלואין ביז משיח וועט קומען"^ג (ת"י-מוהר"ן, סימן רכט — דפוס חדש), לאורו נסע וגלף, "כי בשם קדשך נשבעת לו שלא יכבה גרו לעולם ועד", ובכל פעם שתבוא לבית-המדרש תראה להדליקו, ועל-ידי-זה ימתקו מך כל הדינים, ותזכה להיות האדם השלם, ותרגיל עצמך להתבודד ולבקש מהשם יתברך שתזכה לזה, גם תאמר בכל יום התפלה "אל ברוך" (לקוטי-תפלות, חלק ב', תפלה מה), ויענרך השם יתברך שתזכה למצא את בת זוגך שזה רצון רבנו ו"ל — חתונה האבן וואס פריער מקען, והכל יכולים לפעל על-ידי תפלה והתבודדות, ועקר הכל — חזק עצמך להיות תמיד בשמחה, ולרקד בכל יום חק ולא יעבר כל ימי חיידך, ותלך בכל יום דיקא למקנה, וגם תאמר קצת תהלים, ואז טוב לך לנצח.

דייך הדורש שלומך...

פא.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר תצוה ה'תשכ"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה לאהובי, חברי היקר, השוטה בצמא מהנחל הנובע מקור חכמה, זכותו גגן עלינו, הבחור ... גרו יאיר ויירח.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד בתורה ותפלה בכל יום בהתמדה רבה, על-פי דעת האמת של הצדיק האמת, נחל נובע

ג) האש שלי כבר תוקד עד ביאת המשיח.

ד) להתחמו בהקדם האפשרי.

מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, ואל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כי ה' עמך, אתך ואצלך, כי מלא כל הארץ כבודו יתברך ממלא כל עלמין וסוכב כל עלמין, אשרינו ואשרי חלקנו שזכינו להתקרב אל האור הגנוז והנעלם, אשר מעורר אותנו להסתפל אל התכלית הנצחית, ולבל נבלה מינו, חס ושלום, בהבל וריק, טוב להודות להשם יתברך אשר טוב גמלנו, והעקר לצית את רבנו ו"ל, ויסוד דעתו הקדושה הוא להיות תמיד בשמחה, ולהתבודד עמו יתברך, ולפרש שיחתו לפני השם יתברך כאשר ידבר איש עם רעהו, אשרינו און פארט אשרינו.

ותשמר עצמך מאד מפעס, כי על-ידי-זה נתעורר המקטרג הגדול, חס ושלום (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נו), ונחמנו הקדושים אָמרו (ראש השנה יז, וימא כג.): "כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו", ולכל תהיה, חס ושלום, עקשן בעסקי העולם הזה, כמו שנהג רבנו ו"ל, כי אם בעבודת השם יתברך צריך להיות עקשן גדול (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן מח).

דידך הדורש שלומך...

פב.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר תצוה ה'תשכ"ד.

אך טוב וחסד ירדפו לאהובי, חברי היקר, האברך המשתוקק לעבודת השם יתברך ולהתקרבות אל הצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, שזה העקר בזה ובכא לנצח נצחים, זכותו יגן עלינו, ר' ... גרו יאיר ויזרח.

אחי! חזק ואמץ מאד בעבודת השם יתברך על-פי דרך האמת,

שקבלנו מהצדיק האמתי, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, אשרינו ואשרי חלקנו, והתמד מאד מאד בספריו הקדושים, ששם מנחת דעתו הקדושה (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצב, עין שם היטב), ואל יחסר לך יום בלי למוד ספרי רבנו ז"ל, שהם מחיים אותנו ומקרבם אליו יתברך, ומגלים אלקותו יתברך, שמלא כל הארץ כבודו, ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, והכל בהשגחה פרטי פרטית.

אשריך ואשרי חלקך, שזכית שיש לך חלק גדול בבנין בית-המדרש שלנו — "חסיד ברוסלב", ברוחניות ובגשמיות, שאתה לומד שם כל היום, וגם תקנת כמה דברים, שמאד היו נצרכים, (כמו ארון לספרים וכו'), אשריך ואשרי חלקך, כי כל יגיעה שיגיעת לדבר רבנו ז"ל תהיה לך לטובה גדולה בזה ובכא לנצח, ותדבר בכל יום עם חבריך היקרים, ותעזר אותם מאד לעבודת השם יתברך, ושיתמידו מאד בספרי רבנו ז"ל.

גם תיחדו לכם זמן בעבור התבודדות — לפרש שיחתנו להשם יתברך, ולספור לפניו כל מה שעובר עלינו, ולבקש ברחמים ובתחנונים שיקרבונו אליו וכו', ואם יש לכם פעם פנאי, תכנסו לאיזה יער ותצטקו שם אל השם יתברך מעמק הלב, ואז בודאי תראו, בעזרת השם יתברך, נפלאות רבות — אם תתמידו בזה, ועין במדרש רבה (בפרשה זו), וזו לשונו הקדושה: "קחו עצמכם דברים ושובו אל ה'" (הושע יד, ג), אמר להם: 'דברים אני מבקש, בכו והתפללו לפני ואני מקבל'", כי התבודדות היא מעלה עליונה וגדולה מן הכל (עין לקויטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן כה), ואי אפשר להיות "ברוסלב חסיד" בשום אופן שבעולם בלי התבודדות, כי להרגיש טעם אור הגנוז, שהוא אור רבנו ז"ל, אי אפשר, כי אם על-ידי התבודדות (עין שם, חלק א', סימן טו), וכל המרבה הרי זה משבח בתסידים, כי על-ידי-זה יכולים לזכות לכל המדרגות שבעולם, וכלי

הַתְּבוּדוֹת, הָאָדָם הוּא מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל מְאֹד (עַיֵן שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן רכח).

וְעַיֵן בְּדַבְרֵי אֶחָד מִגְדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו ר' יִצְחָק בְּרִיטְטֵער ז"ל, שֶׁנִּדְפְּסוּ כַּעַת בְּסֵפֶר "שְׂאֲרֵית יִשְׂרָאֵל" (מִכְתָּב קו), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּאִמְצַע דְּבָרָיו: "גַּם נִתְיַסַּד אֲצִלְנוּ בֵּית הַתְּבוּדוֹת זֶה אֵיזָה שְׁנַיִם, וְתִהְיֶה לְאֵל, כֹּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ זְמַן מֵיַחַד לְהַתְּבוּדָה שֶׁם בְּכָל יוֹם יוֹם, כִּי אֲנוּ מְבִינִים הֵיטֵב בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּלֵי הַתְּבוּדוֹת בְּכָל יוֹם עַל-כָּל-פְּנִיִם שְׁעָה, אָף אִם יַעֲשֶׂה הָאָדָם כֹּל מִיְּנֵי עֲבוֹדוֹת שְׁבָעוּלָם, לֹא יִהְיֶה מְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, כִּי עֶקֶר הַהִתְקַרְבוֹת לְרַבְּנוּ ז"ל וְלְדַרְכָּיו הַקְּדוּשׁוֹת — לְהַתְּבוּדָה בְּכָל יוֹם חַק וְלֹא יַעֲבֹד, וְכִלִּי זֶה תִּדְעַ שֶׁהַהִתְקַרְבוֹת הֵיא מִהַשְׁפָּה וְלַחוּץ, וְהַבְּעַל-דְּבָר מִתְּלַבֵּשׁ בְּמַצּוֹת, וּמֵרְאֶה לְאָדָם כִּי הוּא נִצְרָךְ לְעֲבוֹדוֹת אַחֲרוֹת, אָף שֶׁהֵן גַּם-כֵּן קְדוּשׁוֹת מְאֹד, אָבֵל זֶה הַסִּימָן אִם הוּא מְקַרֵּב אִם לֹאוֹ — אִם יֵשׁ לוֹ הַתְּבוּדוֹת בְּכָל יוֹם" וְכו', עַד כְּאֵן לְשׁוֹנוֹ, עַיֵן שָׁם.

עַל-כֵּן, אֶהוּבֵי, אַחֵי, חֲדָשׁ אֶת רְצוֹנְךָ, וְתִרְגִּיל עֲצָמְךָ לְהַתְּבוּדָה בְּכָל יוֹם אִתָּהּ וְחִבְרִיךָ הַיְקָרִים, בְּלֵי שׁוֹם תְּרוּץ שְׁבָעוּלָם, כִּי הַפֶּל מַעֲשֶׂה הַבְּעַל-דְּבָר לְמַנַּע וּלְעַכֵּב מִתְקוֹן נִשְׁגָּב וְנוֹרָא כְּזֶה, שֶׁיִּכּוֹלִים לְזַכּוֹת עַל-יְדֵי-זֶה, כִּי זֶה עֶקֶר הַחַיִּים — לְכַרֵּחַ אֵל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעֶקֶר מַצּוֹת זְכִירַת עֲמָלֵק, שְׁאֲנוּ מְזַהְרִים עַל זֶה בְּכָל יוֹם, וּבִפְרָט בְּשָׁבוּעַ זֶה שְׁקוֹרֵין "פְּרַשַׁת זְכוֹר" — לְזַכֵּר מַעֲשֶׂה עֲמָלֵק, שְׁמֵקֶרֶר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל פַּעַם, וּבִפְרָט אֶת הַרְחוּקִים, בְּכַחֲשֵׁי (דְּבָרִים כה, יח): "וַיִּזְגַּב בְּךָ כָּל הַנְּחַשְׁלִים" וְגו', וְהוּא מְקַרֵּר מִתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, כִּי עֲמָלֵק הוּא קָלִל הַקְּלָפוֹת וְהַסְטֵרָא אַחְרָא, הוּא הַמְּסִיתָ, הוּא הַמְּקַטְרֵג וְהוּא הַמְּחַלֵּשׁ אֶת הַדַּעַת מִלְּהַתְּחַזֵּק בַּתְּפִלָּה, כִּי הוּא בְּעֲצָמוֹ מְסִיתָ אֶת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּמָה שֶׁמְּסִיתוֹ — בְּתַאֲוֹת וְהַרְהוּרִים וּבְמַדוֹת רַעוּת, רַחֲמָנָא לְצַל, וּמַחֲמַת זֶה מִתְּגַבְּרַת הַגְּלוּת, חַס וְשְׁלוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ הוּא מְחַלֵּשׁ אֶת הַדַּעַת מִלְּהַתְּחַזֵּק בַּתְּפִלָּה, כִּי כְּשֶׁמִּתְרַשְׁלִים מִתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה מִתְאַרְכַּת הַגְּלוּת כְּיוֹמֵר בְּרוּחַנִיּוֹת וּכְגַשְׁמִיּוֹת.

וְהָשֵׁם יִתְבַּרְךָ לִוְחֵם עִמּוֹ בְּכֹל דּוֹר וָדוֹר, עַל-יְדֵי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים בְּבַחֲיַת מֹשֶׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יז, טז): "מִלְחָמָה לָּהּ בְּעַמְלֵק מִדֶּרֶךְ הַר", וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם יז, יא): "וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל", וְאָמְרוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ראש השנה כט): "וְכִי יָדִיו שֶׁל מֹשֶׁה עוֹשׂוֹת מִלְחָמָה אוֹ שׁוֹבְרוֹת מִלְחָמָה? אֲלֵא לֹא לֹא לָבֹא לְפָנָיו לְפָנֵינוּ, כִּי הָיָה יִשְׂרָאֵל מְסֻתְפָּלִין בְּלִפְנֵי מַעְלָה, וּמִשְׁעָבְדִין אֶת לְבָבָם לְאֲבִיחָם שֶׁבַשְׂמַיִם, הָיָה מִתְגַּבְּרִים" וְכוּ', כִּי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים מְכַנְיָסִים בְּדַעְתָּנוּ לְבָלִי לִיאֵשׁ עֲצָמָנוּ מִן הַרְחָמִים בְּשׂוֹם אִפֶּן, וּמְכַנְיָסִים בְּלִבְנוֹ הַתְּחַזְּקוֹת נִפְלְאוֹהַ לְהַתְּחַזֵּק בַּתְּפִלָּה תָּמִיד יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תָּבוֹא הַגְּאֻלָּה בְּמַהֲרָה, [וְעַיִן בְּלִקְוֹטֵי-הַלְכוֹת (נְחִלוֹת, הַלְכָה ד) נִפְלְאוֹת רַבּוֹת, מַעֲנִין הַמֶּן — עַמְלֵק, שֶׁמִּתְגַּבֵּר לְמַנְעַ מִתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּרוֹת, וְעַקֵּר הַכְּנַעְתּוֹ הוּא בְּפוּרִים עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי, מְרַדְכֵי הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא מְכַנְיָס בְּדַעְתָּנוּ הַתְּחַזְּקוֹת נִפְלְאוֹהַ לְצַעֵק וְלִזְעַק אֶל הָשֵׁם יִתְבַּרְךָ, עַיִן שָׁם הֵיטֵב].

חֹזֵק חֹזֵק מְאֹד בְּפֶרֶט עֲכָשׁוּ אַחֵר הַתְּנַה, כִּי עֲכָשׁוּ הַזְּמַן, וְאִם תִּרְגִּיל עֲצָמְךָ עֲכָשׁוּ, כְּבָר תִּהְיֶה רְגִיל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְאִז טוֹב לָךְ לְנַצַּח, גַּם תִּשְׁתַּדֵּל מְאֹד מְאֹד שִׁיְהִי לָךְ תְּפִלִּין דְּרַבְּנֵנוּ תָּם, כִּי זֶה עַקֵּר גְּדוֹל וְנוֹרָא בְּעִבּוּדַת הָשֵׁם יִתְבַּרְךָ, וּמוֹכָא בְּלִקְוֹטֵי-הַלְכוֹת (תְּפִלִּין, הַלְכוֹת ה, כז, כח, כט): "תְּפִלִּין דְּרַבְּנֵנוּ תָּם הֵן מַחֲזִין גְּבוּהִים מְאֹד מְאֹד" ... "וְעַל-כֵּן מִי שֶׁרוּצֶה לְקַרֵּב אֶת עֲצָמוֹ אֶל הָשֵׁם יִתְבַּרְךָ, לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ תּוֹסֶפֶת קִדְשָׁה, צְרִיף לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין דְּרַבְּנֵנוּ תָּם, כְּמוֹ שֶׁהִזְהִיר רַבְּנֵנוּ וְ"ל אֶת אֲנָשָׁיו לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין דְּרַבְּנֵנוּ תָּם" ... "עַקֵּר תּוֹסֶפֶת קִדְשָׁה נִמְשָׁךְ עַל הָאָדָם עַל-יְדֵי תְּפִלִּין דְּרַבְּנֵנוּ תָּם" ... "עֲכָשׁוּ בְּעַקְבוֹת מְשִׁיחָא בְּסוּף הַגְּלוּת צְרִיכִים לְהַזְהִיר מְאֹד לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין דְּרַבְּנֵנוּ תָּם, כְּמוֹ שֶׁהִזְהִירוּ כָּל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁהָיוּ בְּיָמֵינוּ, כִּי עֲכָשׁוּ הַתְּגַבֵּר מְאֹד מְאֹד הַבְּעַל-דְּבָר, מִחֲמַת שְׁרוּאָה שֶׁקָּרַב קִצּוֹ לְבֹא, עַל-כֵּן צְרִיף לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין דְּרַבְּנֵנוּ תָּם, שֶׁהֵם נִמְשָׁכִים מִמַּחֲזִין שֶׁל הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים, כְּדֵי לְקַבֵּל כַּח מִהֵם לְשַׁבֵּר אֶת הַיָּצֵר הַרַע שֶׁמִּתְגַּבֵּר עֲכָשׁוּ" (עַיִן כָּל

זֶה שֵׁם), [נֶעֱמָן בְּכּוֹכְבֵי אֹר, שְׂדַעַת רַבְּנּוּ ו"ל הִיא, שְׂתַכְּף בְּשִׁמְתַחֲלִיץ
 לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין, יִתְחַיְלוּ לְהַנִּיחַ שְׁנֵי הַזּוּגוֹת], וּמִכָּל שָׁכָן עֲכָשׁוּ אַחֲרֵי
 הַחֲתָנָה, בְּרֹדְאֵי מְכַרְחִים לָךְ מֵאֵד תְּפִלִּין דְּרַבְּנּוּ תַּם בְּלֵי שׁוּם תְּרוּץ.

גַּם תִּהְיֶה זֶהִיר מֵאֵד לְלַכַּת בְּכָל יוֹם לַמִּקְנָה בְּשִׁבִיל הַתְּקַרְבוֹת
 לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל-דִּי-זֶה יֵשׁ לָךְ תְּקִנָּה שְׂתַתְּקֵן הַכֹּל, וְרַבְּנּוּ ו"ל
 אָמַר: "דָּאָס עָרְשָׁטַע אִיז מְקִנָּה"^א, וּמִקְנָה הוּא רְפוּאָה גְּדוּלָּה גַּם
 בְּגִשְׁמִיּוֹת (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כַּג, עַיִן שֵׁם).

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלַקְנוּ, שְׂיֵשׁ לָנוּ דְבוּרִים כְּאֵלוּ, טוֹב לְהוֹדוֹת
 לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל זֶה בְּכָל יוֹם.

יְדִידְךָ הָאוֹהֵבְךָ...

פּג.

בְּעֻזַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֹר לְיוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר תְּצַנֶּה ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סְלָה יִגְעִעוּ אֶל אֹהֲבֵי, חֲבָרֵי הַיָּקָר, הַשּׁוֹמֵה
 מִהַנַּחַל נוֹכַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ... גֵּרוּ יְאִיר.

אֲחִי! חֲזוּק וְאַמֵּץ מֵאֵד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וְיוֹם
 עַל-פִּי דַעַת רַבְּנּוּ ו"ל, שְׂיִסוֹר דַּעַתוֹ תְּלוּי בְּשָׁנֵי עֲנִינִים: "שְׂמַחָה"
 — לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשְׂמַחָה וְלִרְקוֹד בְּכָל יוֹם דִּיקָא, "וְהַתְּבוּדָרוֹת" —
 שְׂתִּיחַד לְעֲצָמָךְ מְקוֹם שְׂאִין שֵׁם בְּגִי-אָדָם, וּתְפָרֵשׁ שִׂיחַתְךָ לְהַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רַעְהוּ, וּתְכַבֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, שְׂתַזְכֶּה
 לְהַתְּקַרֵּב אֵלָיו וְכו', וְעַל כֵּלָם לְהַתְּמִיד בְּלַמוּד שְׁלַחַן עָרוּף, לְשִׁמְרָה,
 לְעֲשׂוֹת וּלְקַבֵּם, שְׂמֵאֵד הַזֶּהִיר עַל זֶה רַבְּנּוּ ו"ל יוֹתֵר מִכָּל הַלְּמוּדִים

(א) [הַתְּקִינָן] הִרְאִשׁוֹן הוּא מְקַנָּה.

(עין שיחות ה"ז, סימן כט), ואל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, רק תחפש ותמצא בעצמך ובחבריך את הנקודות הטובות שיש בכם, ועל-ידי-זה יהיה נכנע עצמך, ימח שמו, שהוא תוף הסטרא אחרא, שמתגברת מאד להפיל את החלושי כח שבישראל, כמו שכתוב (דברים כה, יח): "ויזנב בך כל הנחשלים" וכו', שרוצה להפיל את חלושי הכח למטה, חס ושלום, אבל כשזוכה האדם למצא בעצמו הנקודות הטובות אפלו בעת נפילתו, חס ושלום, על-ידי-זה נכנע עצמך (עין כל זה בלקוטי-הלכות, השקמת הבקר, הלכה א).

ידידך הדורש שלומך...

פד.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר תצוה ה'תשכ"ד.

חיים, חן וחסד ירדפו וישיגו לאהובי, אחי וחברי היקר, השותף בצמא מהנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד בעבודת השם יתברך, באשר קבלנו מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתקרב אליו, טוב להודות להשם יתברך על כל החסד שעשה עמנו.

ותשתדל לבוא לבית מדרשנו "ברסלבר שטיבל" לשבת-קדש, אשר אין למעלה מזה, כי בבית-המדרש הנקרא על שם הצדיק האמת, שם מאיר האור הגנוז מששת ימי בראשית, האור שהיה מרחף אז על העולם, אורו של משיח צדקנו, והצדיק האמת ממשיך אמונת חדוש העולם, ועל-ידי-זה תהיה הגאולה במהרה בלמינו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ח), כי עקר הגאולה תהיה רק על-ידי האמונה

הַקְדוּשָׁה (עֵין שֵׁם חֵלֶק א', סִימָן ז).

וְהִתְמַד מְאֹד בְּלַמּוּד סִפְרֵי רַבְּנֵינוּ וְ"ל בְּכָל יוֹם, הַמְגִלִּים וּמִפְרָסְמִים
אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ — שֵׁשׁ בּוֹרָא כָּל הָעוֹלָמִים יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, מְלֹא כָּל
הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, הַצּוֹפֶה וּמִבֵּיט וּמִשְׁגִּיחַ בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלְאוֹה, פְּרֻטֵי פְּרֻטֵית,
עַל כָּל בְּרִיָּה וּבְרִיָּה מִקְּרָנֵי רְאֵמִים עַד בִּיצֵי כְּנִים, וְשׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל
פֶּה.

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

פּוּה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תְּצִיָּה ה'תשכ"ד.

חַיִּים, בְּרַכָּה וְשְׁלוֹם וְכָל טוֹב סְלָה יִרְדְּפוּ וַיִּשְׁיִגּוּ לִידִידֵי, אֶהוּבֵי,
מְחַמֵּד נִפְשֵׁי, הַבְּחוּר הַמְּשֻׁתוֹקֵק לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלִהְתְּקַרְבוֹת
אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, נַחַל נוֹבֵעַ מִקּוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ נִגַן עֲלֵינוּ ... גְּרוֹ
יֵאִיר וַיִּזְרַח.

אֲחֵי הַיָּקָר! חֲזוּק וְאַמֵּץ מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ — תּוֹרָה
וְתַפְלָה, כְּאֲשֶׁר קִבְּלֵנוּ מִהַצַּדִּיק הָאֵמֶת, נַחַל נוֹבֵעַ מִקּוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ
נִגַן עֲלֵינוּ, אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלִים, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
עִמָּךְ, אֲתָךְ וְאַצְלָךְ.

וְלִמְעַן הַשֵּׁם, אֵל יִחַסֵּר לָךְ יוֹם כְּלֵי הַתְּבוּדוֹת, לְפָרֵשׁ שִׁיחַתְךָ אֶל
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְלִהְתּוֹדוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ עַל
כָּל מַעֲשֵׂיךָ, וְלִבְקֵשׁ וְלִצַּעַק וְלִהֲפַצִּיר מֵאֲתוֹ יִתְבָּרַךְ, שִׁתְּזַכֶּה לְהַכְנִס
לְתוֹךְ שְׁעָרֵי הַקְּדוּשָׁה, וְזֶה הָעֵקֶר, כִּי כֹּלֵי הַתְּבוּדוֹת הָאֵדָם הוּא
מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל מְאֹד מְאֹד (עֵין שִׁיחוֹת־הַרְ"ן רַחֵם), וְאֵי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם

אִפֵּן שְׁבַעֲוֹלָם לְהַרְגִישׁ טַעַם אֹרֶךְ הַגְּנוּז, שֶׁהוּא אֹרֶךְ רַבְּנוּ ו"ל, כִּי אִם עַל-יְדֵי תַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן טו, עַמּוּן שָׁם), וְהַתְּבוּדוֹת הַיָּא אֶבֶן הַבְּחִין לִידַע אִם מְקַרְבִּים אֶל רַבְּנוּ ו"ל, כִּי כְּלֵי הַתְּבוּדוֹת רְחוּקִים מְאֹד מְאֹד מְרַבְּנוּ ו"ל, "וְהַבַּעַל-דְּכַר מְנִיחַ לְאָדָם לַעֲשׂוֹת הַכֹּל בְּעַבְדוֹת הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, רַק עַל עֲנִיָּן הַתְּבוּדוֹת מִתְפַּשֵּׁט עֲצָמוֹ לְאָרְפוֹ וּלְרַחְבוֹ לְמַנְעַ וּלְעַכְבֵּב", כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר בְּהַתְּבוּדוֹת הוּא חֵץ בְּעֵינֵי הַסֵּמ"ך-מ"ם וכו', וּמַעֲט אֹרֶךְ שֶׁל דְּבוּרֵי תַפְלָה אֲמוּנָה וְהַתְּבוּדוֹת, דוֹחָה הַרְבֵּה חֲשָׁף שֶׁל אֶלְפֵי וּרְקֻבוֹת קְלָפוֹת וְסִטְרָא אַחְרָא, הַמְחַשְׁיכוֹת וּמְסַתִּירוֹת אֹרֶךְ אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ שְׁלֵא יִתְגַּלֶּה בְּעוֹלָם, חֵס וְשְׁלוֹם, וְעַקֵּר הַתְּגַלוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּעוֹלָם הוּא רַק עַל-יְדֵי אֲמוּנָה, שֶׁהִיא דְּבוּרֵי תַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (שְׁמוֹת יז, יב): "וַיְהִי יְדִיו אֲמוּנָה" וְתַרְגוּמוֹ: "פְּרִיטִין בְּצִלוֹ"א, כִּי עַל-יְדֵי שְׁמַאֲמִין בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁהַבּוֹרָא יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְכָל הַבּוֹרֵאָה: דוּמָם, צוּמַח, חַי, מְדַבֵּר, הַכֹּל עֲצָמִית אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ, לֵית אַתָּר דְּפָנוּי מְנִיחָה, וְצוּפָה וּמְבִיט וּמְשַׁגִּיחַ בְּהַשְׁגָּחַה פְּרִטֵי פְּרִטִית, עַל-יְדֵי-זֶה מִתְחַזְּקִים בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ עַל כָּל דְּכַר שְׁצָרִיכִים, הֵן בְּרוּחָנִי וְהֵן בְּגִשְׁמֵי כִּי הַכֹּל שְׁלוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּמִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ הַכֹּל.

וְהַעֲקָר — עֲלִיף לְהַתְּנַהֵג בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת כְּלֵי שׁוּם חֲכָמוֹת כָּלֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ מַפְלָה לְעַמְלָק, יִמַח שְׁמוֹ (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יט), שֶׁהוּא כָּלֵל הַחֲכָמִים לְהַרְעֵה הַחוֹקֵרִים וְהַכּוֹפְרִים וְהַאֲפִיקוֹרְסִים, יִמַח שְׁמֵם; "זְכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עַמְלָק בְּדֶרֶךְ בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרַיִם, אֲשֶׁר קָרַךְ בְּדֶרֶךְ" וְגו' (דְּבָרִים כה, יז — יח), שֶׁהוּא מְקַרֵּר אֵת כָּל אַחֵד הַרוֹצֵה לְצִאת מִמִּצְרַיִם — מְכַלְלִיּוֹת הַזְּהֻמָּה וְהַגְּלוּת וְהַהֲכַנְסֵה אֶל הַקְּדוּשָׁה וכו', וּמְכַנֵּס סַפְקוֹת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, "הַיֵּשׁ ה' בְּקַרְבְּנוּ אִם אֵינִן" (שְׁמוֹת יז, ז), רַחֲמָנָא לְצִלָּן, חֵס וְשְׁלוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה עוֹבֵר מֵה שְׁעוֹבֵר בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, בְּבַחֲיִנַת "וַיְבוֹא

צמלק וילחם עם ישראל" וגו' (שם יז, ח), והשם יתברך לוחם עמו
 בכל דור ודור למחוקו מן העולם, כמו שכתוב: "כי מחה אמתה את
 זכר צמלק" וגו' (שם יז, יד), "מלחמה לה' בצמלק מדר דר" (שם יז,
 טז), והפל על ידי הצדיק האמת "משה רעיא מהימנא"^ג, שהוא מרמז
 לנו ומחזק אותנו לתלות עינינו למרום, ולעסק בתפלה והתבודדות,
 צעקות ובקשות וכו', כמו שכתוב: "והיה כאשר ירים משה את ידו
 וגבר ישראל" וגו' (שם יז, יא), ואמרו חכמינו הקדושים (ראש השנה
 כט.): "וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה? אלא
 לומר לה, כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה, ומשעבדין
 לכן לאביהם שבשמים, היו מתגברים", והבין.

אשרינו ואשרי חלקנו, שיש לנו דבורים אמתיים כאלו, טוב
 יהודות להשם יתברך על כל החסד שעשה עמנו.

דידך הדורש שלומך באהבה רבה מאד מאד...

פו.

בעזרת השם יתברך, ליל ששי לסדר תצנה ה'תשכ"ד.

חיים, שלום וברכה לאהובי, חברי היקר, הבחור השותה בצמא
 מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

דידי, אהובי, חזק ואמץ מאד בעבודת השם יתברך — תורה
 ותפלה והתבודדות, מצוות ומעשים טובים, כאשר קבלנו מפי הנחל
 נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, והתמד מאד בספריי הקדושים
 בכל יום, ואז טוב לה לנצח, ויסוד דעתו של רבנו ז"ל הוא להיות
 תמיד בשמחה ולקוד בכל יום, להתבודד עם השם יתברך, ולפרש

שיחתו אליו 'תברך, ללכת בכל יום למקוה, ולומר בכל לילה תקוין חצות, למחא כף אל כף בשעת התפלה, ולתן צדקה בכל יום בשתי ימים, לומר בכל יום תהלים שמסגלים לתשובה, לקדש את שבעת הגרות: פה – שמירת הדבור, חטם – שמירה מפעס, אַזניים – להתחזק באמונת חכמים, עיניים – שמירת העיניים.

אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתקרב אל האור הגנוז והנצלם, רבנו אור האורות, טוב להודות להשם 'תברך על כל החסד שעשה עמנו, והתמד מאד בלמוד התורה הקדושה, ותדבר בכל יום עם חבריך היקרים המקרבים אלינו.

דידך הדורש שלומך...

פז.

בעזרת השם 'תברך אור ליום ראשון לסדר כי תשא ה'תשכ"ד.

חיים, שלום וברכה לאהובי, חברי הקר, המשתוקק לשאב מהמעין הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

אחי הקר! חזק ואמץ מאד, ואל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כי זה העולם העובר הוא מלא צרות ויסורים, מגיעות והרפתקאות, בלבולים בגוף ובנפש, ואין אדם נקי מזה, ועל כל אחד עובר, רחמנא לצלן, בכל יום יום מה שעובר, השם ירחם להבא.

ואי אפשר להנצל מפגעי הזמן, כי אם על-ידי התקרבות לצדיק האמת, הצדיק שבדור הזה, צדיק יסוד עולם, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, ועל-ידי עצותיו היקרות ועקר ויסוד דעתו

הַקְדוּשָׁה לְתֹלוֹת עֵינֵינוּ לְמִרוֹם תָּמִיד, וּלְפָרֵשׁ שִׁיחַתוֹ אֶל הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְרַק זֶה עֵקֶר הַעֲצָה — לְבָרַח תָּמִיד אֶל הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה בָּאִים לְשִׂמְחָה, שְׂזָה הַעֵקֶר בְּעִבּוּדַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי עֵקֶר הַסִּבָּה שְׂאָדָם הוּא בְּעֲצָבוֹת וּבְמִרָה שְׁחוּרָה וְכוּ', זֶה בְּעֵטָן שֶׁל כָּל הַמְרִירוֹת וְהַצְרוֹת שְׁעוֹבְרוֹת עָלָיו בְּגוּף, וְנֶפֶשׁ וּמְמוֹן, בְּנִים, פְּרָנְסָה וּבְרִיאוֹת וְכוּ', וְכָל מֵה שְׂהָאָדָם בְּעֲצָבוֹת בְּיוֹתֵר, עַל-יְדֵי-זֶה עוֹבְרוֹת עָלָיו יוֹתֵר וְיוֹתֵר צְרוֹת וְכוּ', וְאִם-כֵּן אֵין לְדַבֵּר סוּף, חֵס וְשְׁלוֹם, לוֹלֵא עֲזַרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׂשׁוֹלַח לָנוּ בְּכָל דּוֹר צְדִיקֵי הַדּוֹר יְחִידֵי סְגָלָה: מִשָּׁה רַבְּנּוּ, רַבֵּי שְׂמַעוֹן בַּר יוֹחָאי, הָאֲרִיז"ל, הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְדוּשׁ, וּבַדּוֹר הַזֶּה — רַבְּנּוּ ז"ל, שֶׁהֵם מְחֻזְקִים אוֹתָנוּ וּמְאֲמָצִים אוֹתָנוּ לְבָרַח אֶל הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי תַפְלָה וּבִקְשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְתַעוֹרְרִים לְשִׂמְחָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְתַקְרְבִים בְּיוֹתֵר אֶל הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְכָל מֵה שְׂמְתַקְרְבִים אֶל הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ — מְרַבִּים בַּתַּפְלָה, כְּמוֹ שְׂאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מִוֶּהֲרָז, חֶלֶק א', סִימָן סב), שֶׁהַעֵקֶר מֵה שְׂהָאָדָם רְחוּק מַתַּפְלָה וְהַתְּבוּדוּת, הוּא מְפַנֵּי שְׂאֵינוּ יוֹדַע בְּאֲמוּנָה אֲמִתִּית, שֶׁהַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְעוֹמֵד עָלָיו בְּשַׁעַת הַתַּפְלָה, כִּי אִם הִזָּה יוֹדַע, הִזָּה מְכַוֵּן בְּכוֹנֵה אֲמִתִּית, עִין שֵׁם.

וְכָל מֵה שְׂמְתַחֲזָקִים בְּאֲמוּנָה, לִידַע, לַהּוֹדִיעַ וּלְהוֹדַע כִּי הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין, וּמְשַׁיֵּחַ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטֵי פְּרֻטֵי עַל כָּל בְּרִיָּה, וְהַכֹּל בְּחֶסֶד גְּדוֹל, עַל-יְדֵי-זֶה מְתַחֲזָקִים בְּיוֹתֵר לַהּיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִים לְגֵאֲלָה, בְּכַחֲנֵינָה (תְּהִלִּים טו, יט): "קָרַבָה אֶל נַפְשִׁי גֵאֲלָה", גֵּאֲלַת הַנֶּפֶשׁ בְּפְרֻטִיּוֹת, כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, כִּי עֵקֶר הַגֵּאֲלָה תִּהְיֶה רַק עַל-יְדֵי שִׂמְחָה, כְּמוֹ שְׂכַתוּב (יִשְׁעִיָּה נה, יב): "כִּי בְשִׂמְחָה תִּצְאוּ" וְכוּ', וּבְפְרֻט בְּשָׁבוּעַ זֶה שְׂמְתַקְרַב וּבָא יוֹם הַפּוֹרִים, שֶׁהוּא יוֹם שְׂשׁוֹן וְשִׂמְחָה, וּמְכַנְיָעִים בּוֹ אֶת הַמֶּן — עֲמֶלְק, יְמַח שְׂמוֹ, שֶׁהוּא כָּלֵל הַכְּפִירוֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת, כִּי הַמֶּן עֲשָׂה עֲצָמוֹ עֲבוּדָה זָרָה, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מְגִלָּה י), וְכָל הַצְרוֹת וְהִיסוּרִים, הַדְּחֻקוֹת

והמניעות, הבלבולים וההרפתקאות עוברים בגלל חסרון האמונה, ואם האדם מחזיק עצמו באמונה, ומחזק עצמו בתפלה והתבודדות על-ידי-זה בא לשמחה עצומה, שיודע שהשם יתברך מנהיג את העולם, ולזה אי אפשר לזכות, כי אם על-ידי הצדיק האמת, בחינת מרדכי, שבתקף הגלות והצרות עורר אותנו לצעק ולהתחנן, לבקש ולהפציר להשם יתברך על כל מה שעובר עלינו, כמו שכתוב (אסתר ד. א): "ומרדכי ידע את כל אשר נעשה" ... "ויצא בתוך העיר ויצעק וצקה גדולה ומרה" ... ועורר את כל ישראל לעסק תמיד בתפלה ובקשה וכו', ודקא על-ידי-זה הכניע את המן — עמלק, ימח שמו, והתעוררה שמחה גדולה, כמו שכתוב (אסתר ח, טז): "להודים היתה אורה ושמחה" וגו'.

ובזה יובן הסוד הנורא שגלה רבנו ז"ל (לקוטי-מהר"ן, חלק ב', סימן עז, עין שם היטב) און היינט וכו', שפרושו: ועכשו כל ההתחלות מפורים, כי הגאלה של עכשו שאנו מחכים, תהיה רק על-ידי שמחה, וכל המרבה בשמחה על-ידי-זה ממשיך על עצמו ביותר מבחינת הגאלה שלעתיד, שאז תגדל השמחה מאד מאד וכו' וכו'; אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתקרב אל רבנו ז"ל, טוב להודות להשם יתברך על זה בכל יום בהודאה ובהלל, כי את זה העולם אי אפשר לעבר בשלום, כי אם על-ידי דעת רבנו ז"ל, ואם תאמר: הלא רב העולם "וענען דאך גישט ברוסלכר חסידים" וכו', אכל באמת לאמתו אם תסתפל בעין אמת על כל אחד, תראה — שעובר עליו כל מיני צרות שבעולם, וממש אין לו בפה להתנחם וכו', והמשפיל יבין.

אחי היקר! לספר לך מה שנעשה אצלנו בשבת אחת אי אפשר בשום אופן אפלו בפה, מכל שכן בכתב, ומעט יספרו לך חבריך היקרים, שזכו להתפלל בזו השבת בבית-המדרש חסידי ברוסלב; אשרינו ואשרי חלקנו, והכל בכח הצדיק האמת, מה

טוב חלקנו ומה נעים גורלנו וירושתנו בתפלות בכת ובמחיאות פנים, וגדל השמחה והרקודים בפה פצמים אחרי כל תפלה, אשרי עין ראתה כל אלה, ואחר־כך למוד בספרי רבנו ז"ל, בפקר בשעת קדוש לומדים "ספורי־מעשיות", ובסעדה שלישית לומדים "לקוטי־מוהר"ן, אשרי האין ששמעה דבורים ערכים ומתקים כאלה, המחיים כל נפש.

ומי יתן והיו כל ישראל שומעים הדבורים הללו וכו', אף מי יודע וכו' ו'נתהי האמת נעדרת וסר מרע משתולל' וגו' (ישעיה נט, טו), ו'תשלף אמת ארצה' וגו' (דניאל ח, יב), שצריך להיות כל־כך בהסתרה וכו' וכו', וכמה בני־אדם מהמון העם שהתחילו להפגס לבית מדרשנו, נשארו להתפלל כבר בקביעות, ששמעו דבורים אמתיים כאלו היוצאים מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, שאמר (תני־מוהר"ן, סימן שלב — פוסט חדש): "אני נהר המטהר מכל הכתמים" וכו', טוב להודות להשם יתברך על כל זה, ובשבת־קדש זו בסעדה שלישית דברו הרבה על התורה בסימן י' בלקוטי־מוהר"ן, שמודברת מפורים, עין שם.

ותהלה לאל, היו דבורים נפלאים מאד מאד, שעקר המתקת הדינים שעוברים על כל אחד, זהו רק על־ידי רקודים ומחיאות פנים בתמימות ובפשיות, והעקר להתקרב אל הצדיק האמת שממנו מקבלים ענוה וזיף ריכטיג באטראכטן ווער בין איה"ב, ועל־ידי־זה אין מחפשים כבר כבוד, חס ושלום, שבא מגאונה וכו', ועל־ידי־זה זוכים להתקרב אל השם יתברך, כמו שכתוב (ישעיה נז, א): "מרום וקדוש אשבון, ואת דבא" וגו', ועל־ידי־זה מתעלית התפלה מבחינת "הר" ו"שדה" לבחינת "בית", עין שם; לידע שעקר הבית לאדם בנה העולם הוא רק תפלה, בחינת (ישעיה נז, ז): "כי ביתי בית תפלה", ורק זה עקר בית מנוס לאדם לברח ולהנצל מכל פגעי הזמן — רק תפלה והתבודדות, ליחד לעצמו מקום שאין שם

בגני-אָדס, וילפּרש שײַתחוּ לַהֲשֵׁם יתְבַרַךְ, כֹּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּפִרְטֵי פִרְטוּיֹת, וְלִבְקָשׁ וְלִהְתַּחַנֵּן לְפָנָיו יתְבַרַךְ שְׂיִרְחֵם עָלָיו כְּכֹר וְיִקְרַבְהוּ וְכוּ', "קְרוֹב ה' לְכֹל קְרָאִיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת" (תהלים קמה, יח), וְעַל-דִּי-יָזָה "רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֵת שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם" (שם קמה, יט).

חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד בְּכֹל זֶה! אַל תִּירָא וְאַל תַּחַת, כִּי הֵשֵׁם יתְבַרַךְ עִמָּךְ, וְהִתְמַד מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְתִשְׁתַּדֵּל לְאַסֵּף קִצְתַּת צְדָקָה בְּפוּרִים לְטוֹבַת בֵּית מְדוּרָשְׁנוּ עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל, וְטוֹב לָךְ לְנִצַּח.

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

פח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יתְבַרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וְיִקְהַל-פְּקוּדֵי ה'תשכ"ד.

אֶף טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיִּקָּר לִי מְאֹד, הַמְשִׁתַּקֵּק לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יתְבַרַךְ וְלִהְתַּקְרָבוֹת אֶל הַצְדִּיק הָאֵמֶת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, הַבְּחוּר ... שְׂיַחֲיָה נִצַּח.

אֲחֵי הַיִּקָּר! חֲזַק וְאַמֵּץ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יתְבַרַךְ, כֹּפֵּאֲשֶׁר קִבְּלָנוּ מִהַצְדִּיק הָאֵמֶת, צְדִיק יְסוֹד עוֹלָם, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, אַל תִּירָא וְאַל תַּחַת מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבָעוּלָם, כִּי הֵשֵׁם יתְבַרַךְ מְנַהֵיג אֶת הָעוֹלָם בְּהַשְׁגָּחָה פִּרְטִי פִּרְטִי, וּבְפִרְט אֶת הַמְקַרְבִּים אֶל הַצְדִּיק הָאֵמֶת, עָלֵיהֶם מְשִׁיחִים בְּיוֹתֵר (עֵינֵי בְּלִקוּטֵי-מִדְּבָרֵינוּ, חֶלֶק א', סִימָן יג), וְהַעֲקֹר תִּקְלָם: "דָּם לֹה' וְהִתְחַלֵּל לֹה'" (תהלים לו, ז), וְנִדְרָשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ ז"ל: "וְהוּא יִפִּיל לָךְ חֲלָלִים" וְכוּ' (גטין ז, ט), וְאֶף שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ הַרְבֵּה צְרוּת וְיִסוּרִים וּבְזִיוּנוֹת בְּלִי שְׁעוֹר, אַל תַּפֵּל בְּדַעְתָּךְ, כִּי לְזְכוּת לִהְתַּקְרַב אֶל הַשֵּׁם יתְבַרַךְ, וְלִינֵק מִהַנְּקָדָה הָעֲלִיּוֹנָה אֵי אֶפְשֶׁר,

כי אם על־ידי שפיכות דמים הרבה ברוחניות ובגשמיות, וצריך לעבור הרבה, אף העקר לדום ולשתק, הן לבלי להשיב למתנגדים, והן לבלי להרהר, חס ושלום, אחר השם יתברך, ואף שכואב הרבה מהליצנות שעושים, דע שזה עקר בפרת העוונות — להכניע את הדם שבחלל השמאלי (עין לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן ו), והתמד מאד בכל יום בספרי רבנו ז"ל, שזה העקר, ועל־ידי־זה נזכה להתקרב בשלמות אל השם יתברך, והעקר (אבות א, יז): "לא המדרש הוא העקר אלא המעשה" — לקיים בתמימות ובפשיטות כל מה שצוה רבנו ז"ל.

ויסוד דעתו — להיות תמיד בשמחה, ברוחניות — למצא בעצמו נקודות טובות (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), ובגשמיות — למצא תמיד ההרחבות שהשם יתברך מרחיב לנו תמיד, תהלה לאל (שם, סימן קצה).

אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתקרב אל רבנו ז"ל, טוב להודות להשם יתברך על זה בכל יום, כי בלי דעתו הקדושה, אי אפשר לחיות ולהתקיים כלל בזה העולם, המלא צרות ויסורים ובבלבולים והרפתקאות, אשרינו! ולמען השם, תהיה אף ורק בשמחה תמיד, כי תהלה לאל, יש לנו על מה לשמח, שיש לנו רבי בזה, המעורר אותנו אל התכלית הנצחית לכל נישן ימינו ושנותינו בהכל וריק, חס ושלום.

ומי יתן והייתי יכול להתועד עמך ולדבר ביחד מהעצות ומהתורות והדרכים שגלה רבנו ז"ל, למען נזכה להתחזק ולהתחיל מחדש לעסק הרבה בעבודת השם יתברך, לקבץ לעצמנו הרבה שעורים קבועים: תנ"ך, משניות, גמרא ושלחן ערוך וכו', ולעסק בתפלה בכונה, הן שלש־התפלות, והן באמירת תהלים והתפלות שלנו, והעקר להרבות בהתבודדות — לפרש שיחתנו להשם יתברך, כאשר ידבר איש עם רעהו, ורק זה עקר העצה להנצל מפגעי הזמן,

וְלִזְכוּת לְהִתְקַדֵּשׁ וּלְהִטָּהַר, וּבִפְרָט בְּשָׁבוּעַ זֶה שְׁקוּרָאִים פְּרִשֶׁת פָּרָה שֶׁהִיא הַכִּנֵּה לְגֹאֲלָה, כִּי (ראש השנה יא.): "בְּנִיטָן נִגְאָלוּ וּבְנִיטָן עֲתִידִין לְהִגְאָל", וְעַקֵּר הַגֹּאֲלָה — לִזְכוּת לְגֹאֲלַת הַנֶּפֶשׁ בְּפִרְטוּיּוֹת, בְּבַחֲיִנַת (תהלים סט, יט): "קָרַבָה אֶל נַפְשִׁי גֹאֲלָה", כִּי כָּל הַגְּלוּת, הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים נִקְרָאִים בְּשֵׁם מִצְרִים, וּפְרִשֶׁת פָּרָה הַכִּנֵּה לְפָסַח (לקויט"י מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עד), וְעִינַן רַש"י (מגלה כט.): פָּרָה אֲדַמָּה לְהַזְהִיר אֶת יִשְׂרָאֵל לְהִטָּהַר, שְׂעִישׁוּ פִּסְחֵיהֶן בְּטַהֲרָה, עִינַן שָׁם; וְעַקֵּר קִדְשַׁת פֶּסַח — לְהַזְהִיר וּלְהַשְׁמֵר מִחֻמֵּץ, הֵינּוּ מִחֻמוֹץ הַמַּחַ בְּמַחֲשָׁבוֹת יְרוּת (לקויט"י מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ה'), "פֶּסַח" גִּימַטְרִיָּה "נַחְמָן", הֵינּוּ לִזְכוּת לְכָל זֶה אִי אֶפְשֶׁר, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת.

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד מְאֹד...

פֶּט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִוֵּר לְיוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וּבְקַהֲל־פְּקוּדֵי ה'חֹשֶׁבֶד'.

הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם וְכָל טוֹב סֵלָה אֶל אֱהוֹבֵי, חֲבֵרֵי הַיָּקָר, הַחֹפֵץ וּמִשְׁתוֹקֵק לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְהִתְקַרְבוֹת אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, הַבְּחוּר ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

אֲחִי! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד בְּעִבּוּדְתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּמוֹ שֶׁהוֹרְנוּ מְאֹד עֵינֵינוּ, חַיִּית נַפְשֵׁנוּ, הֲלֹא הוּא "נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה", זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, בְּסִפְרוֹ הַקְּדוֹשׁ, הַפֶּךָ בְּהַ וְהַפֶּךָ בְּהַ דְּכֵלָא בְּהַ — עֲצוֹת, דְּרָכִים וּנְתִיבוֹת, אֵיךְ לְהַגִּיעַ אֶל הַתְּכֵלִית הַנּוֹצְחִית אֲשֶׁר לְכַף נוֹצְרָנוּ, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׂזַכֵּינוּ בְּזִכְיוֹת חֲנֻם מִמֶּשׁ לְהִתְקַרֵּב אֶל הָאוֹר הַגָּנוּז וְהַנֶּעְלָם הַזֶּה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל זֶה, וְהַעֲקֵר שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בּוֹ הוּא שְׂמֻחָה, שְׁלֵבֶל תְּפִלַּת בְּדַעְתָּךְ מִשׁוּם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי ה' עִמָּךְ, אִתָּךְ וְאַצְלָךְ, כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, כִּי בּוֹדֵאי הַמְּקַרְבִּים

לצדיק האמת, יש להם תקנה גדולה שיתקנו כל מעשיהם, ואף הגורע שבגורעים, שעבר על כל התורה כלה, יש לו תקנה על-ידי הנקה המטהר מכל הכתמים, שנה סוד "פְּרָה אֲדָמָה", בחינת (במדבר יט ט): "ואסף איש טהור את אפר הפרה..." "והיתה לעדת בני ישראל משמרת למי נדה חטאת היא" וגו', איש טהור הוא הצדיק האמת, (ועין בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ב), שהצדיק האמת, בחינת משיח, נקרא חטם — "רוח אפנו משיח ה'" (איכה ד, כ), ויש לו כח לטהר את כל הטמאים שבעולם, ולפעל אצל השם יתברך שימחל להם על כל עוונותיהם, כמו שדברו בשבת-קדוש בסעדה שלישית על התורה בסימן ד', עין שם, שהצדיק האמת נכלל באין סוף ברוך הוא יתברך שמו, ועל-ידי-זה יש לו כח לכפר עוונות, בבחינת (משלי טז, יד): "ואיש חכם יכפרנה", (ועין בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קעז), שהצדיק האמת יש לו כח על-ידי שתיית יין לכפר עוונות, עין שם; ולדעתי יובן זאת על-פי התורה הנ"ל בסימן ד', כי על-ידי שתיית יין, אם זוכה נכלל באין סוף ברוך הוא, נכמו שאמרו חכמינו הקדושים (יומא עו:): "זכה נעשה ראש", שנהו סוד השכרות בפורים, להיות נכלל באין סוף, ששם אין חלוק בין טוב לרע, עד דלא ידע בין ברוך מרדכי לארור המן, וכשמגיע שם, יש לו כח לכפר עוונות, ודו"ק. ורבנו ז"ל אמר על עצמו: "ואני ירי מלכלכות בדם, בשפיר ובשליא" וכו' (עין חיי-מוהר"ן, סימן קנד — דפוס חדש), שהוא עוסק לקרב כל הנפשות הפגומות והירודות והמלכלכות בעוונותיהם ובחטאותיהם וכו', כלם הוא מקרב אל השם יתברך, והעקר שהכל תלוי בו הוא התקרבות אל זה הצדיק, וכל אשר יאמר כהוא זה צריך לצית אותו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכג), ויסוד דעתו הוא — "תפלה והתבודדות", ליתר מקום שאין שם בני אדם, ולפרש שיחתו אליו יתברך, ולבקש ולהפציר בתפלה ושיחה, שנוקה להתקרב אליו, וזה העקר.

אחי היקר! חזק ואמץ בזה מאד כמו שדברנו, בפרט בלילה שאמה נשאר לבד בבית-המדרש תקיים "הנעור בלילה" (שם, סימן

נב), וּתְפָרַשׁ כָּל שִׁיחַתְךָ לַיהוָה, וְכָל דְּבַר וְדַבָּר עוֹשֶׂה רָשָׁם גָּדוֹל וְכָד חָם גְּבִייה אֶתְהַפִּיף^א, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַבְנּוּ וי"ל (עֵינִי שָׁם בְּסִימָן ב), וְתִזְכֶּה שֶׁתִּתְקַבֵּל תְּפִלָּתְךָ, שִׁיחַתְךָ וּבִקְשֶׁתְךָ, וְתִבּוֹא לְמַה שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לְבוֹא בָּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הַכֹּל יְכוּלִים לַפְעֵל עַל-יְדֵי תְּפִלָּה, וְאַפְלוּ לְשָׁנוֹת הַטֹּבֵעַ וכו', וְהַכֹּל אִם בְּרִצּוֹנוֹ לְקַיֵּם "וְהִצַּנֵּעַ לְכַת" (מִיכָה ו, ח) וכו', שֶׁלְּבַל תִּדַע מִזֶּה שׁוֹם בְּרִיָּה, וְעֵינִי בְּלִקּוּטֵי-הַלְכוֹת (תְּפִלִּין, הַלְכָה ב): עֵינִי תְּפִלִּין שֶׁל יָד, שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת מְכֻסָּה דִיקָא, כִּי זֶהוּ כְּנֶגֶד הַנְּקֻדָּה שֶׁצָּרִיךְ לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְזֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת מְכֻסָּה — בְּהִצַּנֵּעַ, עֵינִי שָׁם.

יְדִידְךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד ...

צ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִוֵּר לְיוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וַיְקַהֵל-פְּקוּדֵי ה'תשכ"ד.

אִף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהֲבֵי, חֲבֵרֵי הַמְּפֻלָּג בְּתַמִּימוּת, הַצְּמוּד בְּפִנְיִמִיּוֹת לְכַבֵּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הַשׁוֹתֶה בְּצִמָּא מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, הַבְּחוּר ... גֵּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

אַחֵי הַיָּקָר! חִזַּק מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאַל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוֹם דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי ה' עִמָּנוּ, כְּמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, כְּלָלִיּוֹת שֶׁבְּעַת הַרוּעִים, הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שֶׁזְכִּינוּ לִידַע מִמֶּנּוּ וי"ל וְלִהְתְּקַרֵּב אֵלָיו, וְזֶהוּ גַם לְמַעַלְה מִהַטֹּבֵעַ, שֶׁנִּזְכָּה בְּזִכְיוֹת חֲנֻם לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, אַחֲרֵי אֲשֶׁר אִוֵּרוּ הַקְּדוֹשׁ נִעְלַם כָּל-כָּף מֵרַב הָעוֹלָם, טוֹב הַהוֹדוֹת לַיהוָה יִתְבָּרַךְ עַל זֶה בְּכָל יוֹם בְּתוֹדָה וְהוֹדָאָה, 'עַל-יְדֵי-זֶה' יִפְתַּח לָבֵנוּ לְצַעֲקָה וְלִהְתְּחַנֵּן וְלִהְפַּצִּיר, וְלִבְקָשׁ וְלִהְתְּפַלֵּל עַל לְהַבָּא, שְׁוֶה הַעֲקָר.

כי העקר בזה העולם הוא תפלה והתבודדות — ליחד לעצמו מקום שאין שם בני־אדם, ולדבר ולשיח אל השם ותברך "באידייל" דיקא"א, ועל־ידי־זה נזכה להתקרב אליו ותברך ולבוא אל התכלית הנצחית שלכך נוצרנו, והתמד בזה מאד מאד מדי יום ביומו בשעה מיחדת, ובפרט בלילה בהצנע כמו שדברנו, ואז טוב לך לנצח.

גם תרגיל עצמך לומר בכל יום תהלים, שאמר רבנו ז"ל שמסגל מאד מאד לתשובה (עין לקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן עג), ואשרי מי שזוכה לסיים בכל יום "יום של תהלים", ואין למעלה מזה, שמכרית כל החוחים והקוצים הסוככים את הנשמה הקדושה, ומעלה אותה ומקשרה אל השם ותברך, ועין בספר "דגל־מחנה־אפרים" (פרשת ויקרא) מעלת התפלה עין לא ראתה, כי זה בעצמו יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, כי הדבור נקרא "שכינה" מלכות פה, שמדבר ומדבק עצמו אל השם ותברך "קודשא בריך הוא" והבן, עין שם; ועין ב"ישמח משה" (פרשת ויקרא) כתיב (דברים ה, ד): "פנים בפנים דבר ה' עמכם", וקשה ה' כתיב (שמות לג, כג): "ויפני לא יראו", ומשגי, שעל־ידי הדבור יכול להשיג בחינת "פנים", עד כאן לשונו, עין שם; מוכן מזה מעלת התפלה והתבודדות, ועל־ידי־זה מדבק עצמו כפיכח להשם ותברך פנים בפנים וכו', ודו"ק.

אשרינו ואשרי חלקנו, שאנו מוצאים בכל הספרים הקדושים רמזים להתקרב אל השם ותברך על־פי דרך האמת שקבלנו מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו גן עלינו, והכל על־פי ההקדמות הנוראות שבספריו הקדושים, שעל ידם יכולים להבין בכל הספרים הקדושים שבועולם.

דידך הדורש שלומך באהבה רבה מאד מאד...

.צא

קעזרת השם יתברך, אור ליום ראשון לסדר ויקרא ה'תשכ"ד.

החיים והשלום וכל טוב סלה אל חברי היקר, המשתוקק לעבודת השם יתברך על-פי הדרך האמת והתם שקבלנו מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו... גרו יאיר.

אהובי, אחי! חזק ואמץ מאד מאד בתורה ותפלה, מצוות ומעשים טובים, כמו שקבלנו מפי סבא דסבין, הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, ואל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, ואף שעוברים עליך צרות ויסורים, מניעות ובלבולים הרבה מאד, ובפרט מחשבות הטורדות וכו', שבאים בפרטיות בשעת התפלה כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ל, עין שם), אל תירא ואל תחת, כי כף עובר על כל איש ישראל הרוצה להתקרב אל הקדשה, ואין שום עצה, כי אם ליחד מקום, ולצעק ולהתפלל אליו יתברך בתפלה והתבודדות, וזה העקר.

ובשבת-קדש זו בסעדה שלישית דברו הרבה מהתורה הנוראה: "לראות במפלתן של רשעים" (עין שם בסימן נה), כי בכל אחד יש בחינת רע שהוא היצר הרע הרשע וכו', הרוצה לעקור את האדם מזה העולם ומעלמא דאתי, חס ושלום, והאדם צריך ללחם עמו, ולגרשו ולסלקו מעליו לגמרי, ולזה זוכים על-ידי "להמשיך קדשת ארץ ישראל", כי ארץ ישראל היא ענן אמונה (שם, סימן ז), ולהפך היצר הרע הוא אל אחר — בפירות, ומגרשים אותו רק על-ידי שמתחזקים באמונה, ואז רואים במפלתו, כי כשזה קם זה נופל, וארץ ישראל, אמונה ותפלה הם דבר אחד, כמו שאמר רבנו ז"ל (שם), שהעקר הוא תפלה, שזוהי התנוצצות אור זכות אבות, כי

הם היו יסוד התפלה ותקנו שלש-התפלות בכל יום, כמו שאמרנו
 חכמינו הקדושים (עין ג'רכות כו.): תפלות — אבות תקנום, ועל-ידי
 תפלה זוכים להתקרב בשלמות אל השם יתברך, כי עקר השער
 והפתח להכנס אל השם יתברך הוא רק על-ידי תפלה והתבודדות
 (לקוטי-מורה"ן, חלק ב', סימן פד), ותפלה היא ענין פרה אדמה, שמטהרת
 את כל השמאים שבעולם, אפלו טמאי מתים, שזוהי טמאה חמורה
 מאד, גם אלו היא מטהרת (עין כל זה בסימן נה, עין שם היטב), ועקר
 שלמות התפלה הוא על-ידי התקשרות לצדיק האמת (עין שם בסימנים
 ב. ט); אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתקרב אל אור גנוז ונורא
 כזה.

למען השם, התמד מאד מאד בספריו הקדושים, שזה העקר,
 ועל ידו תזכה אחרי-כן להתמיד בשאר למודי התורה הקדושה:
 תנ"ך, משניות, גמרא ושלחן ערוך וכו' וכו', פדוע לנו, ועל-פן
 דיקא על ספרי רבנו ז"ל מתפשט הבעל-דבר לארכו ולרחבו למנע
 ולעכב וכו', כי זה כמו עצם בגרונו וכו'.

ותשתדל לבוא פעם לבית-המדרש שלנו ותקבל חיות אמתית,
 ובכל מוצאי-שבת-קדש מברכים יש קבוץ (מלוה-מלכה), ותהלה
 לאל, גם במוצאי-שבת-קדש זה היה קבוץ גדול מאנשי שלומנו,
 והיינו שמחים מאד מאד, ורקדנו כמה פעמים באריכות גדולה
 ובשמחה גדולה, ותהלה לאל, יש ויש לנו על מה לשמח, שזכינו
 בחשף ואפלה כזו לידע מאור כזה, המעורר אותנו על תכליתנו
 הנצחית, ודברו הרבה שיחות יקרות ומעשיות נוראות מרבנו ז"ל
 ותלמידיו הקדושים, גם דברו על התורה (עין שם בסימן עד), שצריך
 להכין עצמו לפסח שהוא הגאלה בכלליות ובפרטיות, והעקר הוא
 על-ידי הצדיק האמת, הצדיק שבדור הזה, מורה"ן בן שמחה, זכותו
 גגן עלינו.

חזק עצמך מאד מאד להיות בשמחה תמיד, כי כל ההתחלות
 הן מפוירים וכו' (עין שם), כי איתא בדברי רבנו ז"ל (עין שם בחלק א',

סימן ה), שְׁהַעֲקֹר לְשֹׁמֵר הַמַּחֲמֵץ, דְּהֵינּוּ לְבָלִי לְחַמֵּץ אֶת הַמַּחֲמֵץ בְּהַרְהוּרִים רַעִים, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, וְלִזְהוּ זֹכִים רַק עַל-יַדֵי שְׂמֵחָה, וּבְזֶה נִבִּין קֶצֶת מַה שְׂכַתּוֹב בְּסִימָן ע"ד: "פּוֹרִים הוּא הַכְּנָה לְפִסַּח" עֵינִן שָׁם, כִּי "פּוֹרִים" הוּא שְׂמֵחָה, וּבְ"פִסַּח" צְרִיכִים לְהִזְהַר מִחַמֵּץ — מִחַמּוֹץ הַמַּחֲ, כִּי רַק עַל-יַדֵי שְׂמֵחָה זֹכִים לְמַחֲזֵן נְקִיִּים וְלִישׁוֹב הַדְּעַת וְהַבֵּן, (וְעֵינִן שָׁם, חֶלֶק ב', סִימָן י').

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ וּמַה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׂשֵׁשׁ לָנוּ תּוֹרוֹת וּמַעֲשִׂוֹת, וְשִׁיחוֹת וְעֲצוֹת, וְתַפְלוֹת וְהִלְכוֹת וּמִקְתָּבִים כְּאֵלוּ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל זֶה בְּכָל יוֹם, וְאֵל יִחְסֵר לָךְ יוֹם בְּלִי סִפְרֵי רַבָּנוּ וְ"ל לְלַמּוֹד שְׁלַחַן עֲרוּף וְאַמִּירַת תְּהִלִּים, וְלְהַתְּבוֹדָד עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ — לְפָרֵשׁ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְלִבְקֹשׁ וְלְהִתְחַנֵּן אֵלָיו שְׂיִקְרָבֶךָ וְכו', וְאִז טוֹב לָךְ לְנַצַּח.

וְתִרְאֶה לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם חֲבֵרְךָ ... גֵּרוּ יְאִיר, וְתִקְבְּלוּ דִין מִן דִּינֵיךָ.

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

צב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשִׁוֹן לְסֹדֵר וּיִקְרָא ה'תשכ"ד.

אִךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהֲבֵי, חֲבֵרֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, הַצְּמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכִבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הַשּׁוֹתֶה בְּצִמָּא מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... שְׂיִחֶיהָ נִצַּח.

אֲחֵי הַיְקָר! חֲזוּק וְאַמֵּץ מְאֹד בְּעֲבוּדַת הַתְּפִלָּה וְהַהֲתְבוֹדָדוֹת, כְּפִי שְׂקִבְלָנוּ מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, וְאֵל תְּפַל

בְּדַעְתָּךְ מִשׁוּם דְּבַר שְׂבָעוּלָם, כִּי הִרְבֵּה חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת וְצָרוֹת וְיִסּוּרִים
 וּבִלְבוּלִים עוֹבְרִים עַל כָּל מִי שְׂרׁוּצָה לְדַבֵּק עִצְמוֹ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ,
 וּבִפְרָט עַל מִי שְׂעוֹסֵק בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, שֶׁזֶה הָעֵקֶר, וְעַלֵּיו דִּקְא
 עוֹבְרִים מְשַׁבְּרִים וְגִלְיִם, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סֵפֶה נב.):
 "כָּל הַגְּדוּל מִתְּכַבְּרוֹ יִצְרוֹ גְּדוּל הַיִּמְנוֹ", אִף הָעֵקֶר לְהַתְּחַזֵּק וְלַעֲמֹד עַל
 עֲמָדוֹ, וְלִכְלִי לִירָא מִכָּל הַסְּבוּבִים, כְּמוֹ שְׁגָלוֹ לָנוּ רַבְּנֵנוּ ז"ל וּמוֹהֲרָנָא ת"
 ז"ל בְּסַפְרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים, חֲזַק וְהַתְּמַד מְאֹד בְּסַפְרֵי הַקְּדוֹשִׁים, כִּי
 דְּבָרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל הֵם דְּרָכִים וְעִצּוֹת טוֹבוֹת וְאֲמִתּוֹת, אִיךְ לַעֲבֹר אֶת זֶה
 הָעוֹלָם וְכוּ', וּדְבָרֵי חַיִּים וְקִיָּמִים, נְאֻמָּנִים וְנַחֲמָדִים לְעַד וְלְעוֹלָמֵי
 עוֹלָמִים וְכוּ', בְּחִינַת "טוֹעֲמֵיהֶּ חַיִּים זְכוּ וְגַם הָאוֹהֲבִים דְּבָרֵיהֶּ גְּדִלָּה
 בְּחֵרוֹ" וְכוּ'.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ, שְׂזַכֵּינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל אוֹר הַגְּנוּז וְהַנֶּעְלָם,
 שְׁגָלָה לָנוּ עֲנִין הַהִתְבוּדוֹת, שֶׁזֶה דְּבַר גְּדוּל וְנוֹרָא מְאֹד, וְתַתְּמִיד
 בְּזֶה מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ כְּמוֹ שְׂדַבְּרָנוּ פֶּה אֶל פֶּה, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה
 לְהַכְּנִס בְּתוֹךְ שַׁעֲרֵי הַקְּדוּשָׁה, וְלִדְבֹק עִצְמְךָ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁזֶה עֵקֶר
 הַתְּכִלִּית.

וְהַתְּמַד מְאֹד מְאֹד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּכָל יוֹם, וְהָעֵקֶר
 לְשֹׁמֵר מְאֹד לִכְלִי לְדַבֵּר עַל שׁוּם בְּרִיָּה שְׂבָעוּלָם, וְזוֹ סִגְלָה אֲמִתִּית
 לְהַתְּמַדָּה בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (עֵינֵי שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן צא), וְזֶה הִנֵּה הַמַּעֲשֵׂה
 בְּעָרֵב רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאֲחֵרוֹן, שְׂבָא אִישׁ אֶחָד אֶל רַבְּנֵנוּ ז"ל, וּבִקֵּשׁ
 מִמֶּנּוּ עֲצָה לְהַתְּמַדָּה בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְאָז אָמַר לוֹ רַבְּנֵנוּ
 ז"ל הָעֲצָה הַזֹּאת (בְּחֵי־מוֹהֲרָ"ן, דף לד, עֵינֵי שֵׁם), וְעַל כָּלֵם לְהִיּוֹת תְּמִיד
 בְּשִׂמְחָה, וְלִרְקַד בְּכָל יוֹם חֵק וְלֹא יַעֲבֹר, שֶׁזֶה עֵקֶר גְּדוּל בְּעִבּוּדַת
 הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ — לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְעַל־יְדֵי שִׂמְחָה זֹכִים לִישׁוֹב
 הַדַּעַת אֲמִתִּי, לְחַשֵּׁב עַל מָה אֲתִינָא לְהָאֵי עֲלֵמָא* (עֵינֵי לְקוּי־מוֹהֲרָ"ן
 חֲלָק א', סִימָן ה, עֵינֵי שֵׁם).

יְדִידְךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

צג.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויקרא ה'תשכ"ד.

אף טוב וחסד ירדפו לאהובי, חברי היקר, השותף בצמא מהנחל
נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד בעבודת השם יתברך, כאשר
קבלנו מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, ואל תפל
בדעתך משום בריה שבעולם, ועקר הכל הוא תמימות — לסלק
דעתנו הפחותה לגמרי, ולשמע רק את החכם האמתי — רבנו
ז"ל, ולקיים את דבריו הקדושים בתמימות ובפשיטות, ורק זה
נקרא באמת התקרבות אל הצדיק — כשמקיימים דבריו הקדושים,
ואמונת חכמים שמאמינים בו, שתורתו הקדושה היא תורת ה'
ממש, על-ידי זה נכללים ונתהפכים למהות הצדיק האמתי (עין
לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים קכג, קכט).

אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו בזכות חנם להתקרב אל הקדושה,
אחר שאור האמת גנוז ונעלם מכל העולם, והשטיות, שהן החכמות
של הכל, סובכות ומתפשטות עכשו בראש כל חוצות, וכל אחד
צועק שאצלו האמת, רחמנא לצלן, אבל האמת היא אחת, כמו
שכתוב (ירמיהו י, c): "וה' אלקים אמת", על-כן צריכים ביותר
להתקרב אל האמת, הינו — אל השם יתברך (לקוטי-מוהר"ן, סימן
נא, עין שם), והכל על-ידי הדרך התם והפשוט, ליחד לעצמו מקום
שאין שם בגי אדם, ולהתבודד ולהתפלל אל השם יתברך, ולפרש
כל שיחתו, כאשר ידבר איש עם רעהו, ויבקש ויתחנן ברחמים
ובתחנונים מלפניו יתברך, שיזכה להיות איש בשר, ויזכה להכנס
לתוך שערי הקדושה, ולהנצל מכל הקלפות והסטרוא אתרא שהם
היצר הרע, הבא במחשבות זרות, כי עקר האדם הוא המחשבה,

ובמקום שְהָאָדָם חוֹשֵׁב שֶׁם כָּל הָאָדָם (עין לקוטי-מוֹהַר"ן, חלק א', סימן כא), וְהַשְׁכֵּל זֶה הַנְּשֻׁמָה, עַל-כֵּן צָרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְהִזְהַר לְבָלִי לְהַכְנִיס בְּמַחְשְׁבָתוֹ וְשִׁכְלוֹ — שְׂזוּהֵי נִשְׁמָתוֹ, חֻכְמוֹת חֵיצוֹנִיּוֹת (עין שם, בסימן לה), וְהוּא לְבָלִי לְעֵינַי בְּעֵתוֹנִים הַמְּלֵאִים נְאוּף וּכְפִירוֹת וְאִפִּיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְרַבְנּוּ ז' ל' הַזְהִיר מְאֹד מְאֹד עַל שְׁמִירַת הַמַּחְשְׁבָה (עין לקוטי-מוֹהַר"ן, חלק ב', סימן קיד), וְאָמַר, שְׁהַמַּחְשְׁבָה יֵשׁ לָהּ כַח גְּדוֹל מְאֹד לְטוֹב אוֹ לְהַפָּךְ, חַס וְשְׁלוֹם, (עין שם, חלק א', סימן קצג). עַל-כֵּן צָרִיף לְהַרְגִיל עֲצֻמוֹ לְחֹשֵׁב תְּמִיד רַק מַחְשְׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִדְבַק עֲצֻמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִזְהַר זוֹכִים עַל-יְדֵי הַדְּבוּר דְקַדְשָׁה, לְדַבֵּר הַרְבֵּה דְבוּרֵי אַמּוּנָה, וְלִשְׁיַח הַרְבֵּה מְאֹד בֵּינֵנו לְבֵין קוֹנֵנו — שְׂזוּהֵי הַתְּבוּדָדוֹת, וְאִז יִקְרָא: "וְהִיָּה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה" (ישעיהו ל, כו), יְחַדֵּד בֵּין כְּתוּר לְמַלְכוּתֵי אֱלֹהֵי יְחַדֵּד כָּל הָעוֹלָמוֹת כְּפִדּוּעַ, וְזוֹ הִיָּתָה עִבּוֹדַת "עֵקֶב", עַל-יְדֵי הַדְּבוּר דְקַדְשָׁה בְּחִינַת מְלָכוּת, עַל-יְדֵי שְׂדַבְרֵי הַרְבֵּה בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וְגַלְיָה אֱלִיקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָל בְּאֵי עוֹלָם בְּדְבוּרֵי הַאֲמוּנָה, עַל-יְדֵי זֶה הַמְּשִׁיף עַל עֲצֻמוֹ אוֹר אֱלִיקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַצְּלִיחַ לְקַשֵּׁר אֶת כָּל הָעוֹלָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִהְיוֹת "עֲשׂוֹ", עַל-יְדֵי דְבוּרִים רַעִים — לְשׁוֹן הָרַע, רְכִילוֹת, לִיצְנּוֹת, נְבוּל פֶּה, כְּפִירוֹת וְאִפִּיקוֹרְסוֹת וְכוּ', עַל-יְדֵי זֶה הַמְּשִׁיף עַל עֲצֻמוֹ מַחְשְׁבוֹת זָרוֹת, כְּפִירוֹת וְאִפִּיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְנִתְקַיֵּם: "וְחִפְרָה הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה" (ישעיהו כד, כג), הַהַפָּךְ מִמֶּשׁ מִהַקְּדוּשָׁה, וְאִין מְקַשְׂרִים אֶת הָעוֹלָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִין מְאֲמִינִים בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית, רַחֲמָנָא לְצַלָּן (עין כָּל זֶה בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חלק א', סימן א, וּבַסְּפָר "בְּאוֹר הַלְּקוּטִים" עַל זֶה), וְעֵינַי בּוֹהֵר הַקְּדוֹשׁ (חַקַּת קסג) עַל הַפְּסוּקִי: "וַיִּתְּלַבֵּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוּת" — שְׂזוֹכְתָה לְרוּחַ-הַקְּדוֹשׁ, וְלָמָּה? מִפְּנֵי שֶׁ"אִין אֶסְתֵּר מִגְּדַת" וְכוּ', כָּל מֵאֵן דְּנִטִיר פּוּמִיָּה וְלִישְׁנֵיָה זְכִי לְאַתְּלִבְשָׁא בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא, הֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי שְׁמִירַת הַדְּבוּר זוֹכִים לְרוּחַ-הַקְּדוֹשׁ, עֵינַי שֶׁם.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ וּמָה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, שֵׁשׁ לָנוּ תוֹרוֹת וְשִׁיחוֹת

וַעֲצוֹת וַדְּרָכִים כָּאֱלוֹ, טוֹב לְהוֹדוֹת לַיהוָה יִתְבַּרַךְ עַל זֶה בְּכָל יוֹם, וְעַקֵּר הַכֹּל — לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׂמְחָה כֹּל יְמֵי חַיֵּינוּ שְׂאֲנוּ נִקְרָאִים עַל שְׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ ו'ל — "בְּרִסְלָכֵר חֲסִידִים", וְהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ יִזְכְּנוּ לְקִים דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְגַאֲלָה אֲמַתִּית, גְּאֻלַּת הַנַּפְשׁ בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, בְּחִינַת "קִרְבָּה אֶל נַפְשִׁי גְאֻלָּה" (תהלים טו, יט), וּבְכַפְרֵט עֲכָשׁוּ שְׂמַתְקָרֵב וּבָא חֲדָשׁ נִיסָן, שֶׁהוּא הַחֲדָשׁ הַמְּסֻגָּל לְגַאֲלָה, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (ראש השנה יא): בְּנִיסָן נִגְאָלוּ וּבְנִיסָן עֲתִידִין לְהִגְאָל, כִּי אַז הַצְּרוּף כְּסָדֵר ו' שְׂמַחוּ ה' שְׂמִים ו'תִּגַּל ה' אֶרֶץ, בְּחִינַת תְּפָאֶרֶת וּמְלָכוּת, חֶמֶה וּלְכָנָה, וְאִז נוֹלַד רַבְּנוּ ו'ל, מְשִׁיחַ אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל, "רוּחַ אֲפָנוּ מְשִׁיחַ ה'", הַשְּׁנִי לְמִלְךָ שְׂחַגֵּר עֲצָמוּ לְהַשִּׁיב אֶת הַבַּת מְלָכָה (כְּלָלִיּוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל), לְאַבִּיָּה (מִלְךָ מְלָכֵי הַמְּלָכִים, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא) (עַיֵן סְפָרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה א', וְעַיֵן בְּגִמְרָא פְסָחִים דף ק.), וְלִשְׁמוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ שְׂזָכּוּ יִשְׂרָאֵל, וְלִכְאוּרָה הוּא לִיָּה לְמִימֵר שְׂזָכּוּ לְמְשִׁיחַ בְּעֲצָמוּ וּמֵאֵי וְלִשְׁמוֹ, אַף יוֹבֵן עַל-פִּי מַה שְׂאֲמַר רַבְּנוּ ו'ל (חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן עֵרָה — דְּפוּס חֲדָשׁ): "מְשִׁיחַ בְּעֲצָמוּ יְמוּת", עַיֵן שָׁם; וְעַקֵּר יִהְיֶה שְׂמוֹ שֶׁיְהִיּוּ נִקְרָאִים עַל שְׁמוֹ — "בְּרִסְלָכֵר חֲסִידִים", וְעַיֵן הַיֵּטֵב בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (גְּרַיִם, הַלְכָה ג, אוֹת כ) בְּאֲמָצַע דְּבָרָיו: "שְׂשִׁמוּ לְכַד הוֹלֵךְ וּמִתְפַּשֵּׁט בְּעוֹלָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה לְכַד נִדְבָקִים בּוֹ", וְדו"ק, וְעַיֵן בְּמַהֲרַש"א עַל הַגְּמָרָא הַזֶּה: "שְׂמוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ", שְׂשִׁמוּ מִנְחָם שֶׁהוּא יִנְחַמְנוּ וְיִשְׂחַמְנוּ, עַיֵן שָׁם וְדו"ק, וְעַיֵן בְּשִׂיחוֹת: "וְעוֹן מְשִׁיחַ וְעוֹט קוֹמְעֵן וְעוֹט דִּי גְאֻנְצָע וְעוֹלֵט זֵיִן בְּרִסְלָכֵר חֲסִידִים" (עַיֵן חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן שֵׁלֵט — דְּפוּס חֲדָשׁ), וְכַנ"ל — שֶׁתִּתְגַּלֶּה הָאֲמַת לְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם וְיִקְרָם (יְחֻזְקָאֵל יא, יט): "וְהַסִּירוֹתֵי לֵב הָאֲבָן מִבְּשָׂרָם וְנִתְתִּי לָהֶם לֵב בְּשָׂר" אוֹתִיּוֹת בְּרִסְלָב, עַיֵן שָׁם.

וְמַה שְׂשִׂאֲלַת מְנַי אֹדוֹתֶיךָ שְׂאֲתָה אֲטֵר יָד וְכוּ' וְכוּ' (עַיֵן בְּשִׂיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קַנֵּב), עַקֵּר הַפְּגָם שֶׁל קִרְחַ הָיָה דְּבַעַצ לְאַחַלְפָא יְמִינָא בְּשִׂמְאָלָא (עַיֵן בַּהֲרַ הַקְּדוּשׁ), וְהָיָה יָכוֹל לְהִתְקַן עַל-יְדֵי הַתְּקָרְבוֹת אֶל הַצְּדִיק הָאֲמַת בְּחִינַת מְשָׁה, רַק בְּשָׂבִיל שְׂחָלֵק עֲלָיו דִּיקָא, עַל-יְדֵי-זֶה

יָרַד לְשֹׂאֵל תַּחֲתִיּוֹת וְכוּ', וְאֲשֶׁר יָדָהּ גַּם-בֶּן הַפָּגֶם הַנִּלְ, יְמִינָא לְשִׂמְאֵלָא בְּנִל, וְעַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת, בְּחִינַת מִשָּׁה, נִתְקַן הַכֹּל, וְאִין עוֹד מָה לְפַחֵד וְכוּ', אִף טוֹב לְהַרְגִיל עֲצֻמוֹ לְשִׁלְטַת רַק עִם יְמִינוֹ, דְּהִינּוּ לְהַגְבִיר יְמִין עַל שְׂמָאל, וְאִף מִי שְׁנַתְּרַגַּל מֵאֵד לְהַפֵּךְ, עַל-יְדֵי תַפְלָה יְכוּלִים לְשַׁנּוֹת אֶת הַטֵּבַע וְכוּ'.

יְדִידָךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

צד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַרֵךְ, אִוֵּר לְיוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֵר וַיִּקְרָא ה'תשכ"ד.

הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם יִרְדּוּ וְיִשְׁגּוּ לְאַהֲבָה, אַחֵי וְרַעֵי הַיָּקָר, הַשּׂוֹמֵה בְּצִמְאָם מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... שְׂחִיחָה נְצַח.

אַחֵי הַיָּקָר! חֲזַק וְאַמֵץ מֵאֵד בְּנִקְדוֹת הַטּוֹבוֹת שֵׁשׁ בָּךְ, כַּאֲשֶׁר קִבְּלָנוּ מֵהַצְּדִיק הָאֵמֶת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ, בְּחִינַת מִשָּׁה, וְהוּא בּוֹנֵה מִשְׁכַּן מְכַל הַטּוֹב שְׂמוּצָא בְּכֹל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְכִמּוֹ שְׂאֵמֵר רַבְּנוּ ז"ל (תַּיִי-מוֹהַר"ן, סִימָן רצג – דְּפּוֹס חֲדָשׁ): "אִיֵּהָר דְּאַרְפֵּט נָאר צו-טְרַאָגֶען שְׂטֵינְעֵר אִוֵּן וְוֵאָפְנֵע אִוֵּן אִיף בּוֹוֵע דְּעֵר פּוֹן בְּנִינִים נְפְלָאִים" (הִינּוּ בְּרוּחָנִיּוֹת), עַל-יְדֵי תוֹרָה וְתַפְלָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שְׁלָנוּ, עֵינֵי שָׁם; אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלָקְנוּ, שְׂזַכִּינוּ לְהִיּוֹת בְּחֵלְקוֹ שֶׁל רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ, רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְאִנּוּ מְקַבְּלִים אֶת הַהֲתַעֲוִרוֹת בְּעִבּוּרַת הַשֵּׁם יִתְבַרֵךְ מִמֶּנּוּ ז"ל, (שְׂזוּהִי בְּחִינַת "הַבֵּל שְׂאִין בּוֹ חֲטָא"), וְזוֹ סוּד "אֶלֶף" זְעִירָא שֶׁל "וַיִּקְרָא" (עֵינֵי כֹל זֶה בְּלִקּוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֲלֵק א', סִימָן רפכ), כִּי הַצְּדִיק הָאֵמֶת דִּן לְכַף זְכוּת אֶת כָּל הַמְּקַרְבִּים אֵלָיו, וְאִף שֶׁהָאֵדָם הוּא פָּגוּם מֵאֵד מְקַלְקְלוֹ, חֵס

(א) אִין אַתָּם צְרִיכִים כִּי אַם לְהִכִּין אַבְנִים וְסִיד, וְאִנּוּ בּוֹנֵה מֵהֶם בְּנִינִים נְפְלָאִים.
(ב) רִיעָה נְאֻמָּן.

ושלום, חס ושלום, עם כל זה יש בכח הצדיק להעלותו לכף זכות, ולהצילו מכל הענשים וכו', בחינת (איוב לג, כג): "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני 'אלף' להגיד לאדם 'ישרו', וכמו שדדרשו חכמינו הקדושים (שבת לב.): אפלו אם באותו המלאך עצמו תשע-מאות תשעים ותשעה חלקים לחובה ואחד לזכות, נצל גם-כן על-ידי הצדיק האמת בגדל כחו שיש לו (עין כל זה בלקוטי-הלכות, ערוכי תחומין, הלכה ו), הינו אפלו האל"ף היא זעירא, שיש לו רק זכות אחת מני אלף, בגדל כח הצדיק יש לו גם-כן תקנה, ונהבן.

נא ונא ראה להתמיד מאד בכל יום בלמוד ספרי רבנו ז"ל, פי מעלת ספרי רבנו ז"ל אין לשער, כי הם מעוררים מאד מאד אל השם יתברך, ומקרבים אליו יתברך בתכלית ההתקרבות, וכפי רבוי הלמוד והשקידה בהם, פן נמשכת התעוררות על האדם, ומספר בין אנשי שלומנו, שמוהרנ"ת ז"ל נסע פעם בדרך, ואמר לפני אנשיו שתי תורות מלקוטי-מוהר"ן, ואחר כך התפלל בהתלהבות גדולה מאד מאד, ואחר גמר התפלה אמר, שהתפלל בכח אלו השתי תורות, ומכל שכן משיח שיתפלל מכח כל התורות של הלקוטי-מוהר"ן, איך הוא יתפלל ודו"ק.

ולמען השם, תשתדל לבוא בשבת-קדש לבית-המדרש "חסידים ברסלב", שזהו המשכן של הצדיק האמת, (כאשר דברנו מזה כבר), ודיקא אחר הקמת המשכן, שגבנה מכל הטוב שבישוראל, בחינת זהב וכסף ונחשת וכו', דיקא אז — "ויקרא אל משה" באל"ף זעירא, הינו כנ"ל, חוק מאד להיות בשמחה, שתהלה לאל, יש לך חלק בצדיק האמת על-ידי אמונת החכמים שיש לך, ובוא תבוא ברנה לבית-המדרש בתמימות ובפשיטות, ואז טוב לך לנצח.

ידידך הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

צה.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר וַיִּקְרָא ה'תשכ"ד.

הַחַיִּים, הַשְּׁלוֹם וְכָל טוֹב סֵלָה לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיְקָר, הַאֲבֵרָה
הַחֲשׁוּב, הַשׁוֹתֵה בְּצִמָּא מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ
... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

אָחִי! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּאֲשֶׁר
קִבְּלָנוּ מִהַמַּעֲיָן הַיּוֹצֵא מִבֵּית ה', הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ
יִגַּן עָלֵינוּ. וְשִׁמְחָתִי מְאֹד שְׂאֵתָה לּוֹמֵד סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּצוֹתָא חֲדָא
עִם חֲבֵרָה, וְזֶה הָעֵקֶר, וְעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְהִתְקַרֵּב בְּשִׁלְמוֹת
אֶל הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי דְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל הֵם הַתְּעוֹרְרוֹת נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה
מְאֹד, אֲשֶׁרֵי מִי שִׂיֵּאֲחֹז בָּהֶם, וְעָקַר הַכֹּל — "לֹא הַמְדַרְשׁ הָעֵקֶר"
רַק לְעִבְדָּה וְלַמַּעֲשֶׂה, וְזֶה זוֹכִים עַל-יְדֵי תַפְלָה - לְעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת
תַּפְלוֹת (לְקוּשְׁטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כה), לְיַחַד לְעֲצֵמוּ מְקוֹם שְׂאִין שָׁם
בְּגֵי-אָדָם, וְלִפְרֹשׁ כָּל שִׂיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִבְקָשׁוּ וְלִהַתְחַנֵּן שְׂיִזְכְּהוּ
לְהַכְּסֵם בְּתוֹךְ שְׁעָרֵי הַקְּדוּשָׁה, וְלְעֲשׂוֹת מִכָּל תּוֹרָה וְשִׂיחָה וְתַפְלָה, עַד
שִׂיזְכֶּה לְקַיֵּם הַכֹּל.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ, שְׁשָׁם חֲלָקְנוּ בְּחַיִּים, וְלֹא נָתַן לְמוֹט
רְגְלֵינוּ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ עַל זֶה בְּכָל יוֹם, שֶׁהוֹצִיאָנוּ
מִחֲשֶׁף לְאוֹר גְּדוֹל, וְזָכְנוּ לְהִיּוֹת בְּחֻלְקוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל.

וְהָעֵקֶר לְחֻזַק עֲצֵמוּ בְּרִצּוֹנוֹת וּבְכִסּוּפִים טוֹבִים לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ,
[כְּמוֹ שְׁמוּכָא בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּבִפְרָט (בְּלְקוּשְׁטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן
ד, וּבְלְקוּשְׁטֵי-הַלְכוֹת, עֲרַב, הַלְכָה ג, עִין שם)], וְעַיֵן בְּלְקוּשְׁטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א',
סִימָן טו), שְׁעָקַר שְׁלֵמוֹת הַרְצוֹן הוּא לְהוֹצִיא מִהַכַּח אֶל הַפְּעַל, וְלִזְנֶה
זוֹכִים עַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַדְּבּוּר, עִין שָׁם, הֵינּוּ לְדַבֵּר אֶת הַרְצוֹנוֹת בְּפֶה
מְלֵא לְפָנָי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִים לְהוֹצִיא מִהַכַּח אֶל הַפְּעַל,

(ועין בלקוטי"מותר"ן, חלק א', סימנים י, לא), ממצלת הכסופים דקדושה, והעקר להוציאם בפה מלא, עין שם; "רצון" הוא אותיות "צנור", שעל ידו ממשיכים כל טוב, בבחינת מ"ן (מיין נוקבין), ואחרי-כן יורד בבחינת מ"ד (מיין דוקרין) מלמעלה, וזה סוד "אשה מזרעת תחלה — יולדת זכר", שזוהי ישועה שלמה, והבן.

אהובי, חברי! העקר חזק עצמך להיות תמיד בשמחה, ואל תפל בדתך משום דבר שבעולם, ואל תכנס בוכיח עם שום בריוה, ואז טוב לך לנצח.

ואודות הנסיעה לציון רבנו ז"ל, דע שאין למעלה מזה, והעקר ראה לחזק את עצמך ברצונות חזקים ואמתיים, וילבקש מלפניו יתברך בכל יום, ועל-ידי-זה תזכה לנסע, אם ירצה השם, כי בלי רצונות וכסופים, אף שתהייה לך המעות לא תסע, כמו שמשפך בין אנשי שלומנו, אשר פעם ספרו לרבנו ז"ל שדברו לפני הרב מחמעלניק, שהרב מוואלטשיסק יש לו רצון לנסע לארץ ישראל הקדושה, ומתגעגע לזה כבר יותר מעשר שנים, ושחק על זה הרב מחמעלניק ואמר: לוקחים מעות ונוסעים, וכששמע זאת רבנו ז"ל ענה ואמר: הרב מוואלטשיסק, הואיל ומתגעגע — יסע, והרב מחמעלניק, שאמר לוקחים מעות ונוסעים, לא יסע, וכן היה, והמוכן מדבריו הקדושים, שהעקר הוא הרצון, ועל-ידי הרצון יכולים לפעל הכל, וכן אמר פעם ר' נחמן מטולטשין ז"ל, שבמימים קודמים מגדל כסופם והשתוקותם לדבר שבקדושה, לא היה להם שום דבר למניעה, "און היינט לויט אונזערע רצונות איז געלט אויף א מניעה"^א, והבן: חזק ואמץ מאד! אל תירא ואל תחת! ויעזרך השם יתברך, ותזכה להיות על ציון רבנו הקדוש, זכותו גן עלינו, ותפעל שם מה שאתה צריך.

לעת עתה התמד מאד בלמוד התורה הקדושה שעורים קבועים,

ותפלה בכונת פרוש המלות על-כל-פנים ובכח, ומחיאות פפים, גם תשתדל לומר בכל לילה תקון חצות, שהוא דבר גדול ונורא מאד והמתקות הדינים (לקוטר-מוהר"ן, חלק א', סימן קמט), ומעלת תקון חצות בכל לילה — אין לשער, וזה עקר השלמות, ועל-די-זה זוכה להתחדשות הדעת, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (תענית ל): "כל המתאבל על חרבן בית-המקדש זוכה ורואה בבנינו", בנין בית המוחין שלו, כי חרבן בית-המקדש הוא בחינת חרבן הדעת, כמו שאמר רבנו ז"ל כמה פעמים, ור' מיכל נכד מוהרנ"ת ז"ל, שהיה איש קדוש ונורא, אמר: אזוי ווי איין שוסטר קען נישט זיין אן זיין נאהל אזוי קען מען נישט זיין קיין ערליכער יוד אן חצות, והבן: אף יסוד הכל ועקר העקרים הוא רק תפלה והתבודדות, לפרש שיחתו להשם יתברך באשר ידבר איש עם רעהו, ולבקש ולהתחנן מלפניו יתברך כל מה שצריכים, והרמב"ם מנה זאת למצות עשה — להתפלל בכל עת שצריך לאיזה דבר, ורק זה עקר החיים — לדבק עצמו אל השם יתברך, וזה עקר השלמות, ורבנו ז"ל אומר (עין בלקוטר-מוהר"ן, חלק א', סימן כא): חיים נצחיים הם רק להשם יתברך, ומי שנכלל בשרשו דהינו בו יתברך, הוא גם-כן חי לנצח, עין שם. ידידך הדורש שלומך...

צו.

בעזרת השם יתברך, אור ליום רביעי לסדר ויקרא ה'תשכ"ד.

החיים, השלום וכל טוב סלה לידידי, אהובי, השוטה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו נגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

(ב) כמו שסנדלר אינו יכול להיות בלי כלי אמנותו שתופר בו הנעלים, כמו-כן אי אפשר להיות איש בשר בלי "תקון-חצות".

אחי! חוק ואמץ מאד בעבודת השם יתברך פאשר קבלנו מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, ושמש אני מאד שאתה משתדל ביותר לנסע אל הצינן הקדוש של רבנו ז"ל, אשריך ואשרי חלקך, כי להיות על ציינו הקדוש, ובפרט לומר שם העשרה מזמורים, אין למעלה מזה, כמו שהזכיר על זה רבנו ז"ל, אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לידיע מהאור הנעלם והגנוז, טוב להודות להשם יתברך על כל החסד שעשה עמנו, אף אשרי מי שזוכה ואומר בכל יום העשרה מזמורי תהלים שגלה רבנו ז"ל, והוא תקון נפלא תקון הפללי לכל החטאים וכו', ושמעתי מאנשי שלומנו, שמקבל מרבנו ז"ל שאלו העשרה מזמורים "תקון הפללי" חטף אותם מהספר הנשרף, והוציאם מבין שני הסמ"ך-מ"ם וכו'.

והתמד מאד בכל יום בספרי רבנו ז"ל, שזה העקר, ועל-ידי-זה תזכה להתקרב אל השם יתברך, וחזק עצמך מאד בדבורי התבודדות בכל יום, ולהרגיל עצמו לברח תמיד אל השם יתברך, אשר מלא כל הארץ כבודו, ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, אין סוף ברוך הוא, ולדבר עמו כמו עם חבר טוב, ולפרש כל שיחתו לפניו יתברך, ורק זה עקר הבית מנוס של האדם מכל הצרות והיסורים ופגעי הזמן שעוברים עליו, (ועז בלקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן י), שעקר שלמות התפלה הוא בחינת בית; עין שם, לידיע שרק זה עקר הבית האמתי של האדם, דהינו השם יתברך.

ויספר בין אנשי שלומנו, שמוהרנ"ת ז"ל ור' אפרים בן ר' נפתלי ז"ל נסעו פעם בדרך בחרף, והיה הקר קשה מאד, ונגח ר' אפרים ז"ל ואמר: הלואי ונבוא כבר הביתה, ענה מוהרנ"ת ז"ל ואמר: מה יהיה לך כבר בבית, תהינה לך דאגות אחרות, אבל אני רוצה כבר לבוא אל הבית האמתי, הינו אל השם יתברך, ולדבק עצמי אליו יתברך, וזה עקר הבית האמתי.

וחזק מאד להיות תמיד בשמחה שהיא מצנה גדולה מאד

(לקוויט-מוֹהַר"ן, חלק ב', סימן כד), וְכַל הַיְהוּדוֹת תְּלוּיָהּ רַק בְּשִׁמְחָה, וְעַל-יְדֵי שִׁמְחָה זֹכִים לְהַנְצִיל מִחַמֵץ, דִּהְיִינוּ מִחֲמוּץ הַמַּח — מִמִּשְׁבּוֹת זְרוֹת (עַן שֵׁם, חלק א', סימן ה), וְזֶה מָה שֶׁמּוֹכָא בְּסִפְרֵים: "בְּשִׁמְחָה" אוֹתִיּוֹת "מִחְשָׁבָה", הֵינּוּ כְּנִ"ל — עַל-יְדֵי שִׁמְחָה זֹכִים לְשִׁמִּירַת הַמִּחְשָׁבָה, שְׁזָהוּ הָעֵקֶר, כִּי הַמִּחְשָׁבָה גְבוּהָה מְאֹד מְאֹד (כְּמוֹכָא בְּסִפְרֵי רַבְנֵי ז"ל), וְעַל יְדֵי יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְכַטֵּל עֲצָמוֹ, וּלְדַבֵּק עֲצָמוֹ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ (עַן שֵׁם סִימָן סה), וְרַבְנֵי ז"ל הִזְהִיר מְאֹד לְשַׁמֵּר אֶת הַמִּחְשָׁבָה (לקוויט-מוֹהַר"ן, חלק א', סימן לה, עַן שֵׁם), עַל-כֵּן צָרִיךְ לְהִזְהֵר מְאֹד מְאֹד לְבַלֵּי לְהִכְנִיס בְּמִחְשַׁבְתּוֹ שׁוֹם רַע, כְּמוֹ עֲתוּנִים וְכַדוּמָה, הַמְלָאִים שְׁחָץ וְנִאוּף וּכְפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת וְכוּ' וְכוּ'.

וְהָעֵקֶר חֲזוּק מְאֹד וְאֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוֹם דְּבַר שְׂבָעוּלָם, אִף שְׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ בְּכָל יוֹם בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת מִהַ שְׁעוֹבֵר, אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת, כִּי בְּהִכְרַח שְׂיַעֲבֹר כָּל זֶה, כִּי בְּרִישָׁא חֲשׂוּכָא וְהָדָר נְהוּרָא, (שִׁבְתָּ עוֹ: וְהִבֵּן).

דידיך הדורש שלומך...

צ.ז.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עָרַב שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, לְפָדֵר וּמְקַרָּא ה'תשכ"ד.

אִךְ טוֹב וְחֹסֵד וְרַדְפוֹ וְיִשְׁיֵגוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי הַיִּקָּר, הַשׁוֹתָה בְּצִמָּא מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח.

אַחֵי! חֲזוּק וְאַמֵּץ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ — תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְהַתְּבוּדָרוֹת, כְּאֲשֶׁר קִבְּלָנוּ מִפִּי הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׂזָכֵינוּ לְהִיּוֹת בְּחֶלֶק רַבָּנוּ ו"ל, טוֹב
 לְהוֹדוֹת לַהֲשֵׁם יְתַבְרַךְ עַל גְּדֹל הַחֶסֶד חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ לְקַרְבָּנוּ אֶל
 אֹר גָּנוּז וְנִעְלָם וְנוֹרָא פְּזָה, וְהַעֲקָר הַתְּמִיד מֵאֵד בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים,
 הַמְקַרְבִּים מֵאֵד מֵאֵד אֵלָיו יְתַבְרַךְ, וּמַגְלִים לָנוּ אֶת גְּדֹל חֶסְדֵי הַשֵּׁם
 יְתַבְרַךְ עִמָּנוּ בְּכָל עֵת וְרַגַע, וְעַקֵּר הַלְמוּד כְּדֵי שְׂיָכוּא לִיְדֵי מַעֲשֵׂה,
 כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אָבוֹת א, יז): "וְלֹא הַמְדַרְשׁ עֲקָר אֶלֶּא
 הַמַּעֲשֵׂה", אֲשֶׁרֵינוּ אוֹן פֶּאֲרֵט אֲשֶׁרֵינוּ, "מִי חֻכֵּם וַיִּשְׁמַר אֶלֶּה וַיִּתְבּוֹנְנוּ
 חֶסְדֵי ה'" (תְּהִלִּים קז, מג) הֵינּוּ כַּנֶּ"ל, וְהֵבֵן.

וְשִׂמַח אֲנִי מֵאֵד עַל אֲשֶׁר אַתָּה מִשְׁתַּדֵּל בְּיֹתֵר לְהִיּוֹת אֶצֶל צִיּוֹן
 רַבָּנוּ ו"ל בְּעִיר אוּמָן, אֲשֶׁר אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה, וְאֲנִי מְקַנָּה שְׂזָכוֹת זֹ
 שֶׁל הַפּוֹרִים שֶׁקִּימַת בְּשִׁלְמוֹת וְכוּ' וְכוּ', וּבְכִיתָ הַרְבֵּה לַהֲשֵׁם יְתַבְרַךְ,
 שֶׁאַתָּה רוֹצֵה לְהִיּוֹת אֶצֶל צִיּוֹנוּ הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַבָּנוּ ו"ל, תִּזְכֶּה, בְּעֶזְרַת
 הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, לְהִיּוֹת שֵׁם בְּקָרוֹב, וְדַע שֶׁבְּזֶה הַלֵּילָה קָדָם אֹר הַיּוֹם
 רְאִיתִי בְּחֵלוֹם, שֶׁהֵייתִי עַל צִיּוֹן רַבָּנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּעִיר אוּמָן, וְאָמַרְתִּי
 שֵׁם "תִּקּוֹן הַכְּלָלִי", וּבְכִיתִי הַרְבֵּה, וּבְקִשְׁתִּי מִרַבָּנוּ ו"ל שְׂיָמְהָר אֶת
 הַגָּאֹלָה וְכוּ' וְכוּ', וְגַם אוֹתָךְ רְאִיתִי שֵׁם, וְאָמַרְתָּ "תִּקּוֹן הַכְּלָלִי" וְעוֹד
 שְׁנֵי אֲנָשִׁים מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הָיוּ שֵׁם, בֶּן נִזְכָּה לְהִיּוֹת שֵׁם בְּקָרוֹב,
 וּלְהַמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ אֹר קִדְשַׁת רַבָּנוּ ו"ל, עַד שֶׁנִּזְכָּה לְהִתְקַרֵּב בְּאַמַּת
 וּבְשִׁלְמוֹת אֶל הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, אֲשֶׁר רַק זֶה עֲקָר מְגִמַת וְרִצּוֹן רַבָּנוּ
 ו"ל — לְקַרְבָּנוּ אֵלָיו יְתַבְרַךְ וְלִלְמַד וְלִלְמַד, לְשַׁמֵּר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם
 תּוֹרַתוֹ הַקְּדוּשָׁה, וְעַיִן בְּדַבְרֵי חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אָבוֹת ה, ו), מִמַּעֲלַת
 קָבְרוּ שֶׁל הַצַּדִּיק הָאָמֵת, בְּחִינַת מִשָּׁה, שֶׁנִּבְרָא בְּיוֹם שְׁשִׁי מִשְׁשַׁת
 יְמֵי בְּרָאשִׁית וְכוּ', (מְשִׁלִּי ח, ל): וְאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אִמּוֹ"ן וְאֶהְיֶה שֶׁעֲשׂוּעִים
 יוֹם יוֹם וְגו', ("אִמּוֹ"ן אוֹתִיּוֹת "אוּמָן" — צִיּוֹנוּ שֶׁל רַבָּנוּ ו"ל),
 וְעַיִן בְּמִדְרַשׁ רַבָּה (בְּרֵאשִׁית פָּרָשָׁה א, סִימָן א), שֶׁדַּרְשׁ עַל זֶה הַפְּסוּק,
 אִמּוֹ"ן מִצָּנֵעַ, אִמּוֹ"ן רַבְתָּא, אִמּוֹ"ן מְכַסֶּה, עַיִן שֵׁם, וְכֵל זֶה מְרַמֵּז עַל
 צִיּוֹנוּ הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַבָּנוּ ו"ל (דְּלִיכָא מִיְדֵי דְלֹא רְמִיזָא בְּאוֹרֵייתָא) א

אָשֶׁר   צַח   בְּנַחֵל   קִצָּב

— שֶׁהוּא מְכַסֶּה וּמְצַנֵּעַ מְרַב הָעוֹלָם, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים ל"ד, ו):
"וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה" וְגו'.

וְשִׁמְעֵתִי מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר פְּעַם הָיָה אֶחָד מִתְּנַגְדֵי גְדוֹל עַל
אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּעִיר אוֹמֵן, וְשָׂאֵל אֶת אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עַל הַפְּסוּק
הַזֶּה: "הֲיִתְכֵן שְׂלֵא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ, הֲלֹא בְּיָדָאֵי רָאוּ כָּל
יִשְׂרָאֵל אֵיפֹה שֶׁקְּבְּרוּ אוֹתוֹ?" וְעָנָה לוֹ זֶה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְשָׂאֵלוֹ:
"כִּמָּה שָׁנִים אֶתָּה גֵר בְּעִיר אוֹמֵן?" עָנָה לוֹ: "אַרְבָּעִים שָׁנָה", וְשׁוֹב
שָׂאֵל אוֹתוֹ: "הֲהִיִּיתָ פְּעַם בְּצִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַבְּנֵינוּ ז"ל? עָנָה לוֹ:
"לֹא", הִשְׁיֵב לוֹ הֵהוּא מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: "עַכְשָׁיו אֶתָּה מְבִין מְכַר אֶת
הַפְּסוּק הַזֶּה" — גָּרִים בְּעִיר וְרוֹאִים אֶת הַקְּבֵר, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן לֹא
הוֹלְכִים לָשֶׁם, זֶה פְּרוּשׁוֹ שֶׁל 'וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ' וְהֵבֵן.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקֵנוּ, מֵה נְעִים גּוֹרְלֵנוּ וּמֵה יָפֵה יְרוּשָׁתֵנוּ,
חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנְעִימִים.

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

צ.ח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִוֵּר לְיוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר צוֹ הַתְּשַׁכֵּד.

אִךְ טוֹב וְחֶסֶד יְרַדְפוּ לְאַהֲבָבִי, אֲחֵי הַיִּקָּר, הַמְּשַׁתְּוֵקֵק לְהַתְקַרְבוֹת
אֶל הַצְּדִיק הָאֲמֵת, נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּר
יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָה.

אֲחֵי הַיִּקָּר! חִזַּק וְאַמֵץ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-פִּי הַדָּרֵךְ הַפֶּתַח
שֶׁגָּלָה לָנוּ הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, כִּי עַקֵּר הַתְּכַלִּית
וְהַשְּׁלֵמוֹת הוּא רַק לְעַבְדֵי אֶת ה' בְּתַמִּימוֹת גְּמוּרָה בְּלִי שׁוֹם חֲקָמוֹת

קָלַל, (עֵין בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יט), וְעַל־יְדֵי תַמְיָמוֹת יְכוּלִים לִיְכוּת לְכָל הַמַּעֲלֹת וְהַמְדַּרְגּוֹת שֶׁבְעוֹלָם, נְבוֹאָת פֶּה אֶל פֶּה וְכוּ', וְלַחֲיוֹת חַיִּים טוֹבִים, חַיִּים אֲרָכִים, גַּם בְּזֶה הָעוֹלָם (עֵין בְּסִפּוּרֵי־מַעֲשֵׂי־וּת, מַעֲשֵׂה ט מִהַחֶסֶד וְהַתָּס), וְעַקֵּר הַתַּמְיָמוֹת צְרִיף לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, לְהַשְׁלִיף אֶת שְׁכָלְנוּ הַמְגַשֵּׁם לְגַמְרִי, וְלִסְלַק אֶת חֻכְמַתְנוּ הַמְדַמִּית, וְלִפְרֹשׁ שִׁיחַתְנוּ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ כִּבְּן לְאָבִיו, וְלִשְׁיַח וְלִסְפֹּר אֶת כָּל אֲשֶׁר בְּלִבְבוֹ, וְזֶה עַקֵּר הַחַיִּים, כִּי עַקֵּר הַחַיִּים מְקַבְּלִים רַק עַל־יְדֵי תְּפִלָּה (עֵין לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ט).

וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ שְׂמֵתֶךָרְכִים יְמֵי פֶסַח הַקְדוּשִׁים, וְהוּא הַזְמַן הַמְסֻגָּל בְּיֹתֵר לְתַפְּלָה וְהַתְּבוּדוֹת, כִּי אִזּוּ בָּא הַצְדִּיק הָאֵמֶת לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל, וְגִלָּה לְהֵם אֶת דְּרָךְ הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים כו, ו ז): "וַיַּרְעוּ אוֹתָנוּ הַמַּצְרִים וַיַּעֲנוּנוּ", "וַנִּצְעַק אֶל ה' אֱלֹקֵי אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע ה' אֶת קוֹלְנוּ" וְגו', וְהַעֲקֵר הִזֵּה עַל־יְדֵי הַצְדִּיק הָאֵמֶת — מִשֵּׁה רַבְּנוּ, שֶׁהוּא הָאִיר וְגִלָּה אֶת אֵמֶתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְגִלָּה אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הַתְּחִזְקוּ בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, כִּי עַקֵּר הַתְּפִלָּה הוּא עַל־יְדֵי אֲמוּנָה [כְּמוֹ שְׂמוּבָא בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל כְּמָה פְּעָמִים "וַיְהִי יְדִיו אֲמוּנָה" (שְׁמוֹת יז, יב) וְתַרְגוּמוֹ פְּרִיסָן בְּצִלוּאִי], וְעַל־יְדֵי־זֶה נִגְאָלוּ, כְּמוֹ שְׂאֵמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז), אֲשֶׁר עַקֵּר הַגְּלוּת הוּא עַל־יְדֵי פְּגַם הָאֲמוּנָה, וְלִהְפֹךְ הַגְּאֻלָּה תִּהְיֶה רַק בְּזִכּוֹת הַתְּפִלָּה (שָׁם, סִימָן ב), "פֶּסַח" מוּבָא בְּזִהַר הַקְדוּשׁ הוּא אוֹתִיּוֹת — "פֶּה־סָח", כִּי עַל־יְדֵי שְׂיוּצָאִים מְגֻלוֹת מַצְרִים (בְּכָלֵלִיּוֹת וּבִפְרָטִיּוֹת), עַל־יְדֵי־זֶה נִפְתַּח הַפֶּה לְדַבֵּר בְּשִׁירוֹת וּבַתְּפִלוֹת אֶל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ וְעֵינַי בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן ס) מַה שְׂמִפְרֹשׁ שָׁם עַל הַמִּשְׁנָה (תְּרוּמוֹת א, ב): סֵתֵם חֵרֶשׁ שְׂאֵינִי לֹא שׁוֹמֵעַ וְלֹא מְדַבֵּר, כִּי עַל־יְדֵי שְׂאֵינִי שׁוֹמֵעַ הַתְּעוֹרוֹרוֹת מִהַצְדִּיק הָאֵמֶת, עַל־יְדֵי־זֶה אֵינִי מְדַבֵּר דְּבוּרִים אֶל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, עֵינַי שָׁם; "פֶּסַח" — גִּימְטְרִיָּה שְׂמוֹ הַקְדוּשׁ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל רַבִּי "נַחֲמָן", הֵינִי עַל־יְדֵי רַבְּנוּ ז"ל נִפְתַּח הַפֶּה לְדַבֵּר דְּבוּרִים אֶל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, בְּכַחֲנֵת פֶּה־סָח וְכַנ"ל וְהֵבֵן.

אָשׁרֵינוּ וְאָשְׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׂוֹכֵינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל אֹר גָּנוּז וְנוֹרָא כְּזֶה, הַמְעוֹרָר אוֹתֵנוּ מֵאֵד מֵאֵד לְחֹשֶׁב עַל תְּכַלִּיתֵנוּ הַנְּצַחִית וְלִכְל גִּישׁוֹן, חֵס וְשְׁלוֹם, אֶת יְמֵינוּ וְשְׁנוֹתֵינוּ, "בְּקֶשׁ ה' לֹא אִישׁ כִּלְבָבוֹ" וְגו' (שְׁמוּאֵל א', יג), "וּבִינָה שְׁמוֹ" (מִדְרָשׁ שַׁחַר טוֹב א) "בִּינָה" בְּגִימַטְרִיָּה שְׁמוֹ שֶׁל רַבְנוּ יו"ל (עֵין בְּסֵפֶר חֻכְמָה וּבִינָה).

אָשְׁרֵינוּ וְאָשְׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׂנַפְלָנוּ בְּגוֹרְלוֹ, וְלִמְעַן הַשָּׁם, הַתְּמֵד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שֶׁהִזְהִיר עַל זֶה רַבְנוּ יו"ל בְּיֹתֵר, וּבִפְרֵט לְמוּד גְּמְרָא וְתוֹסְפוֹת שְׂמַחְדָּדִים מֵאֵד אֶת הַמַּח וְכוּ', שְׂמַכְטֵל אֶת הַקְּלָפוֹת וְהַסְטָרָא אַחְרָא (עֵין בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רִיד); (וְעֵין שֵׁם בְּחֶלֶק א', סִימָן ג) מְעַלֵּת לְמוּד הַגְּמְרָא בְּלִילָה, עֵין לֹא רְאָתָה, שְׂמַעֲלָה אֶת הַמַּלְכוּת לְשִׁרְשָׁה, עֵין שָׁם.

וְהַעֲקָר תִּשְׁתַּדֵּל לְהַתְּבוּדָד בְּכָל יוֹם כַּמָּה פְּעָמִים, וְלִכְבֶּשׂ וְלִהַפְצִיר לְהַשֵּׁם יְתִבְרָךְ, שֶׁתִּזְכֶּה לְהַכְנִס בְּעַבֹדַת הַשָּׁם יְתִבְרָךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִפְתָּחוּ לְבָב וְדַעְתָּךְ, וְתִזְכֶּה לְהַכְנִס בְּתוֹךְ שְׁעָרֵי הַקְּדוּשָׁה בְּכָל פְּעַם יֹתֵר וְיֹתֵר וְתִרְאֶה נִפְלְאוֹת וְכוּ' (וְעֵין שֵׁם בְּסִימָן קלג), אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם מְלֵא אוֹרוֹת וְסוּדוֹת נִפְלְאוֹים וְנוֹרָאִים מֵאֵד מֵאֵד וְכוּ', עֵין שָׁם, אֲכַל עַל-יְדֵי הַתְּבוּדָדוֹת, תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת, תִּזְכֶּה לְהִכְנֶה יְתִרָה בְּכָל פְּעַם, וְכִמוֹ שְׂאֵמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מִדְרָשׁ שַׁחַר טוֹב א ד): אֵין מְשַׁמְעִין לְאֵזֵן אֶלָּא מַה שֶּׁהִיא יְכוּלָה לְרְאוֹת וְכוּ' וְהַבֵּן.

אוֹדוֹת נְסִיעַתָךְ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשָׁה, זֶה עֲנֵן יָקָר מֵאֵד מֵאֵד, וְתִהְיֶה לְךָ תּוֹעֲלַת רִבָּה בְּעַבֹדַת הַשָּׁם יְתִבְרָךְ, וּבִפְרֵט שֶׁתִּשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת תְּמִיד בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים וְתִשְׁתַּף בְּצַמָּא אֶת דְּבָרֵיהֶם הַיְקָרִים הַנוֹבְעִים מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֻכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, וְתִחַזַּק עֲצָמְךָ מֵאֵד בְּאֵמוּנַת חֻכְמִים, וְלִהְאָמִין שְׂוֹדָאֵי נִמְצָאִים בֵּין גְּדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֲנָשֵׁי אֲמֵת, יְרָאִים וְשְׁלָמִים, עוֹבְדֵי הַשָּׁם יְתִבְרָךְ וּבְנֵי

עליה, הדבקים בהשם יתברך יומם וּלְיָלָה על-ידי תורה ותפלה, ותשתדל לשרת אותם ולדבר אתם בכל יום, וכתב זאת זכרון בספר כל מה שתשמע מהם, ותקים דברייהם בתמימות ובפשיטות בלי שום חכמות, ותראה לכתב לי בכל פעם אגרת, ואז טוב לך לנצח.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד מאד...

צ.ט.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר צו התשכ"ד.

אך טוב וחסד ירדפו לאהובי חברי היקר, המפלג בהתמדה בלמוד התורה הקדושה, המשתוקק באמת לעבודת השם יתברך ולהתקרב אל הצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

אחי, אהובי! חזק מאד מאד בעבודת השם יתברך בהתמדה רבה בלמוד תורה הקדושה, ובשקינה נפלאה בספרי רבנו ו"ל, וראה להתפלל בכל יום את התפלות: שחרית, מנחה, ערבית, חצות, בכונה גדולה על-כל-פנים פרוש המלות במסירות נפש ובמחיאיות כפים.

אל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כי דע שבהכרח שיעבר עליך כל מה שעובר עליך בכל יום ברוחניות ובגשמיות, ואם תחזק עצמך ותשאיר על עמך, ולא תפול ולא תתרושל, חס ושלום, חס ושלום, אז ברכות הזמן תזכה להכנס בתוך שערי הקדושה, והעקר שתצית את רבנו ו"ל, אשר יסוד דעתו הוא תפלה והתבודדות, שתחיד לך מקום מיחד שאין שם בני-אדם, ותפרש שיחתך אליו יתברך כאשר ידבר איש עם רעהו, ותבקש ותפציר ותרכה בתפלה,

בְּשִׂיחָה וּבְצַעֲקָה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ שְׂיִקְרָבָהּ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ כֹּל
 מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיָהּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה בְּיָדָאֵי הַלְהוּת אִישׁ כְּשֶׁר, כִּי
 עַל-יְדֵי-זֶה תִּקְשֶׁר עֲצָמָה אֶל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, כְּמוֹ שְׁמוּבָא (לְקוּטֵי-מוֹהָרִין,
 חֶלֶק א', סִימָן א), שְׁצַרְיָה לְקִשֶׁר אֶת עֲצָמוֹ אֶל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וְהִלְסֵתְפֵל
 בְּכָל דְּבָר: דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, בַּחֲיוֹת אֲלֵקוּת שְׂיֵשׁ בְּזֶה הַדְּבָר,
 וְעַל-יְדֵי מַה זּוֹכִים לְזֶה? עַל-יְדֵי בַחֲיִנַת "מְלָכוּת", עֵינֵן שָׁם, שֶׁהוּא
 הַדְּבָר, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תְּקוּנַיִיזֶהר בַּהֲקַדְמָה) מְלָכוּת פֶּה וְכוּ' עֵינֵן שָׁם.

וְעֵינֵן בְּזֶהר הַקְּדוּשׁ (כֶּלֶק, דָּף קפח:): תְּנוּפָה אוֹתִיּוֹת תְּנוּ-פֶה, הֵינּוּ
 זֶה עָקֵר מְצוֹת תְּנוּפָה — לְהָרִים הַכֹּל אֶל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי
 מַה זּוֹכִים לְזֶה? עַל-יְדֵי הַדְּבוּר-פֶּה, הֵינּוּ שִׂיחָה, תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת,
 וּבִפְרָט עַכְשָׁו שְׁמַתְקָרֵב חֵג הַפְּסַח הַקְּדוּשׁ, וְצִרִיכִים לְבַעַר אֶת הַחֲמִץ
 בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, הֵינּוּ הַיֵּצֵר הָרַע וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא וְהַקְּלָפוֹת, שֶׁהֵם
 עָקֵר הַחֲמִץ וְכוּ', וְחֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (פְּסָחִים כו:): אֵינֵן בַּעוֹר
 חֲמִץ אֲלֵא שְׂרָפָה, וְהוּא עַל דְּרָף שְׁמַפְרֵשׁ רַבְנוּ ז"ל אֶת הַפְּסוּק (בַּמְדָּבָר
 לא, כג): "כֹּל דְּבָר אֲשֶׁר יָבֹא בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ", הֵינּוּ אָדָם שְׁחָטָא
 וְהַשְׁלִיף אֶת נַשְׁמָתוֹ לְתוֹף הַטְּמֵאָה עַל-יְדֵי חֲמִימוֹת הַיֵּצֵר, תְּקוּנוֹ
 עַל-יְדֵי וְדוּי דְּבָרִים וְהַתְּבוּדוֹת, לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ בַּחֲמִימוֹת
 וּבַהֲתַלְבְּחוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִתְקַן וּמַעֲלָה אֶת נַשְׁמָתוֹ לְתוֹף הַקְּדוּשָׁה (עֵינֵן
 לְקוּטֵי-מוֹהָרִין, חֶלֶק א', סִימָן ד), "פְּסַח" — מוּבָא בְּזֶהר הַקְּדוּשׁ שֶׁהוּא
 אוֹתִיּוֹת "פֶּה-סַח", הֵינּוּ לְדַבֵּר הַרְבֵּה דְּבוּרִים בְּשִׂיחוֹת וּבַתְּפִלוֹת אֶל
 הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבְנוּ ז"ל (שָׁם,
 סִימָן ב): עָקֵר הַגְּאֻלָּה יִהְיֶה רַק עַל-יְדֵי תְּפִלָּה, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ,
 שְׂזַכֵּינוּ לְהַתְּקָרֵב אֶל אֱוֵר גְּנוּז וְנוֹרָא בְּזֶה, טוֹב הַלְהוּת לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ
 עַל כֹּל זֶה בְּכָל יוֹם, כִּי עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הָאֵמֶת, אִם נִצִּית אוֹתוֹ וְנִלְךָ
 בְּדַרְכָּיו הַקְּדוּשׁוֹת, בְּיָדָאֵי נִזְכָּה לְהִיּוֹת אֲנָשִׁים כְּשָׂרִים וְצַדִּיקִים.

וְאֵל תְּפִלָּה בְּדַעְתָּךְ שְׂיֵשׁ לָךְ כֹּל-כֶּף הַרְבֵּה מְנִיעוֹת אוֹדוֹת הַנְּסִיעָה
 לְאוּמָן לְצִיּוּנוֹ הַקְּדוּשׁ שֶׁל רַבְנוּ ז"ל, כִּי דַע, שְׂזֶה לֹא בָא כֹּל-כֶּף
 בְּנִקְלָה, וְהַסְמִי-ף-מ"ם מְנִיחַ עֲצָמוֹ לְאַרְךָ וְלְרַחֵב לְמַנְעַ וְלַעֲכָב מְדַבֵּר

נוֹרָא בְּזוֹה, אֲשֶׁר הַכֹּל תְּלוּי בּוֹ וְכוּ', כִּי הַמַּעֲלָה לְהִיּוֹת עַל צִיּוֹן
 רַבְּנוּ ו"ל בְּעִיר אוֹמֵן אֵין לְשַׁעַר וְכוּ', וַיְכּוּלִים לִזְכוֹת עַל-יַד־יְהוָה
 זֶה לְתַשׁוּבָה אֲמַתִּית, וְלִהְתְּעוֹרֵר בְּאֲמַת לַעֲבוּדָתוֹ יִתְבַּרְךָ, מְלַכְד גְּדֹל
 הַהִבְטָחָה שֶׁהִבְטִיחַ רַבְּנוּ ו"ל לְכֹל מִי שֶׁבָּא אֶל קַבְרוֹ הַקְּדוֹשׁ וְאוֹמֵר
 שֵׁם הַעֲשָׂרָה מְזֻמּוֹרִים וְכוּ' בְּיָדוֹעַ.

וּמִסְפָּר בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁהָיָה פַעַם אַחַת אִישׁ אֶחָד וְיִשְׁמוֹ
 מְרֻדְכֵי וְכוּ', וּבַתְחִלָּה הָיָה רְחוֹק לְגַמְרֵי בְּתַכְלִית הַרְחוֹק מִהַיְיָדוּת,
 רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וּפַעַם חָלַם שָׂרָאָה אֶת רַבְּנוּ ו"ל וְדָבַר עִמּוֹ הִרְבֵּה
 דְּבוּרִים שֶׁיִּחְזֹר לְמוֹטָב וְיַעֲשֶׂה תַשׁוּבָה, וְהוּא מְקַבֵּל עַל עֲצֻמוֹ כֹּל
 מַעֲשָׂיו הַרְעִים שֶׁעָשָׂה עַד עַכְשָׁו וְכוּ', אַבְל אָמַר לוֹ שֶׁתְּקוּנוֹ הָרֵאשׁוֹן
 הוּא, שֶׁצָּרִיף לְהִיּוֹת. קִדְּם אֲצֵל צִיּוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּאוֹמֵן, וְרַבְּנוּ ו"ל הִרְאָה
 לוֹ בְּפִרְטוּיּוֹת אֶת הַדְרָךְ אִיף לְבוֹא אֶל קַבְרוֹ הַקְּדוֹשׁ, וְכֵן הָיָה, שֶׁבָּא
 לְשֵׁם, וְאִף פַעַם לֹא הָיָה בְּעִיר אוֹמֵן, אִף-עַל-פִּי־כֵן מִצָּא אֶת הַצִּיּוֹן
 הַקְּדוֹשׁ בְּלִי עֵזֶר מִשׁוּם בְּנֵי-אָדָם, וּמֵאֲזוּ וְהִלָּאָה הַתְּעוֹרֵר מֵאֲד מֵאֲד
 בְּעַבְדוּת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּהַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוּלָה וְנוֹרָאָה מֵאֲד, וְנַעֲשֶׂה בַעַל
 תַשׁוּבָה אֲמַתִּי, וְעָבַד אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ כֹּל יְמֵי חַיָּו בְּעַבְדוּת נוֹרָאוֹת,
 וּבְפִרְט בְּעַבְדוּת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, שֶׁשָּׂקַד בְּזוֹה מֵאֲד.

וְעֵינַן בְּלִקְוֹטֵי-הַלְכוֹת (הַקְּשֵׁר כְּלִים, הַלְכָה ד): "כֹּל מֵה שֶׁפָּגַם יוֹתֵר
 יוֹתֵר, חֵס וְשְׁלוֹם, הוּא צָרִיף לְהַמְשִׁיף אֶת הַתְּקוּן מִמְּקוֹם גְּבוּהָ עוֹד
 יוֹתֵר, עַד שֵׁשׁ שֶׁפָּגְמוּ כֹל-כָּף, בְּפִרְט עֲתָה בְּדוֹרוֹת הָאֵלוּ, שְׂאִי אֲפֹשֶׁר
 לָהֶם, כִּי אִם עַל-יַד־יְהוָה כַּח הַצְּדִיקִים שׁוֹכְנֵי עִפְרָיִם, שֶׁעַל-יַד־יְהוָה שֶׁבָּאִים אֶל
 קַבְרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים יְכוּלִים לְהַמְשִׁיף שֵׁם בְּחִינַת "הָאֵרֶת פִּי-שְׁנַיִם"
 שֶׁנִּמְשַׁכֵּת מִבְּחִינָה גְבוּהָה וְעֲצוּמָה מֵאֲד, וְעַל-יַד־יְהוָה יְכוּל גַּם הוּא
 לְהַתְּקֵן אֶפְלוֹ אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא", עֵינַן שֵׁם, וְעֵינַן עוֹד (שֵׁם) מְגֻדֵל
 הַמְּגִיעוֹת וְהַצְּרוֹת שֶׁצָּרִיף לְעַבֵּר, עַד שֶׁזוּכָה לְבוֹא אֶל צִיּוֹן הַצְּדִיק
 הָאֲמַת, וְשִׁמְעָתִי מֵאֶחָד מְגֻדְלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁהַמַּעֲשֶׂה הָרֵאשׁוֹן
 מְרַמֵּז עַל הַצִּיּוֹן הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל בְּאוֹמֵן, כִּי הַצִּיּוֹן הוּא עַל
 הַר, שֶׁזֶה בְּחִינַת "הַר שֶׁל זֶהָב וּמִכָּצָר שֶׁל מְרַגְלִיּוֹת — שֵׁשׁ" וְכוּ'.

"והשני למלך", שזוה מרמז על כלל ישראל שהולכים לחפש ורוצים להגיע לשם, ועוברים ימים ושנים, ובאמצע הדרך פוגעים במניעות הרבה, שזוה בחינת "האדם הגדול שנשא אילן", ומנע ועכב הרבה, ואמר שאין שום מציאות ענין כזה, ומכל שכן להגיע לשם, אף האיש הישראלי "השני למלך" בכה מאד, והתעקש הרבה, אז נתהפכו המניעות לנעימות, אף על-פי-כן היו לו עוד מניעות אחר-כן גם בדרך, שבכל פעם אמרו לו, שאין שום דרך השבע להגיע לשם, אף מגדל העקשנות שהיתה לו, והעקר — שבכה הרבה להשם יתברך, ועל-ידי-זה זכה להגיע לשם וכו' וכו' וכו', (ויש עוד הרבה דברים בגו וקצרותי), אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לתורות כאלו, הלכות כאלו, ספורי-מעשיות נוראים כאלו, אשרינו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו, חבלים נפלו לנו בנעימים.

אהובי, חברי היקר! למען טובתך הנצחית תראה להיות בכל שבת-קדש אחר התפלה בבית מדרשונו בשעת קידושא רבא, ולומדים שעור ב"ספורי-מעשיות", (כן נוהגים אנשי שלומנו בכל העולם), וגדל מעלת זה הלמוד אין לשער בשכל אנושי, כי הוא התעוררות גדולה ונוראה לעבודת השם יתברך (לקויט-מוהר"ן, חלק א, סימן ס), ובכל פעם נתחדשות בשעת הלמוד שיחות יקרות מאד המעוררות מאד להשם יתברך, ושמעתי מאנשי שלומנו, אשר מקבל אצלנו שהספר הגנוז והספר הנשךף נכללים בספר "ספורי-מעשיות" (הספר "ספורי-מעשיות" יש בו שלש-עשרה מעשיות, והם הי"ג נהרי אפרסמון וכו' וכו'), ובשבת-קדש זו התחילו ללמד מעשה ג' מה"חגר" — עין שם, והיו, תהלה לאל, דבורים נפלאים, בפרט מה שהניח החכם, (שהוא רבנו ז"ל), בצנאה "מ'זאל אן טרינקען ביימער"^א, (שהן נפשות ישראל לעוררן לעבודת השם יתברך), "איהר מענט עוסק זיין אין אנדערע פרנסות אויף נאר דאס זאלט איהר זעהן תמיד צו טוהן אנצוטרינקן ביימער"^ב, עין שם; ותראה

(א) שנשקה אילנות.

(ב) אסם ראים לעטק גם בפרנסות אחרות, רק את זה תראו תמיד לעשות — להשקות אילנות.

את המכתב הזה גם לאחיד היקר, כי גם אליו כל זה.

ידידך הדורש שלומך באהבה רבה מאד מאד...

ק.

דעוּת השם ותברך, אור ליום שלישי, שנכפל בו "כי טוב", לסדר תזריע-מצרע
זתשכ"ד.

החיים והשלום אל אהובי, חברי היקר לי מאד, הצמוד בתוך
פנימיות לבבי, הבחור המשתוקק באמת לעבודת השם ותברך,
ולהתקרב לינק מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו וגן עלינו, אשר זה
העקר ... שיחיה נצח.

אחי היקר! חזק ואמץ בעבודת השם ותברך על-פי הדברים,
הדברים וההתחזקות שקבלנו מהסבא דסבין וכו', ותעשה בכל פעם
התחלה חדשה, ובפרט עכשיו שאתה זוכה לזכות נוראה ונשגבה
בזו לנסע לארץ ישראל הקדושה, אשר שם מאיר האין סוף ברוך
הוא פנים בפנים וכו' (דברים יא, יב): "ארץ אשר ה' אלקיך דרש אתה,
תמיד עיני ה' אלקיך בך וגו'", (ועין ברש"י ו"ל שם), על-כן אתה צריך
לקבל על עצמך התחלה חדשה בעבודת השם ותברך.

והעקר הוא תפלה והתבודדות, שתתחד לעצמך מקום וזמן בכל
יום, לשפף לבךך ולפרש כל שיחתך אליו ותברך, ועל-ידי-זה תזכה
לבוא למה שאתה צריך לבוא בזה העולם, והתמד בזה מדי יום
ביומו בשקידה רבה וכו', ובמשך הזמן תראה נפלאות רבות וכו',
וכמו שאמר פעם מזהרנ"ת ו"ל לאחד מאנשי שלומנו: בחנוני נא
בזאת, אם יהיו לך ארבעים יום רצופים של התבודדות, בנדאי
יהיה לך שנוי לטובה, בעזרת השם ותברך, ותחבר עצמך עם אנשי

שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, הַמְקִימִים "הַנְּעוֹר בְּלִילָה" (לקוּטֵי-מוֹהַר־ן, חֶלֶק א', סימן נב), וְהוֹלְכִים בְּכָל לַיְלָה בְּשִׁדּוֹת וַיְעָרִים, הָרִים מְעֵרֹת וְצוּרִים, לְשִׁפְךָ אֶת לְבָבְךָ וּנְפִשְׁךָ אֶל הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ וְכוּ', אֲשֶׁרֵיהֶם וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקֵם בְּעֶלְמָא הַדִּין וּבְעֶלְמָא דְאַתִּי, יְהִי חֶלְקֵי עִמָּהֶם וְכוּ'.

גַּם תִּרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לומר בְּכָל לַיְלָה תִּקְוֵן חֲצוֹת, לְצַעֲךָ וְלִזְעַק לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ הַקִּינּוֹת וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה יִפְתָּחוּ שְׁעָרֵי דְעֵתְךָ, וְתִזְכֶּה לְשִׁלְמוֹת הַדַּעַת וְכוּ', וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ, שְׁתַּהֲלֶה לְאֵל, אִין לָךְ שׁוּם מְנִיעָה וְעֹכֹב מִצַּד בֵּיתְךָ וְכוּ' וְכוּ', בְּוֹדָאֵי אַתָּה צְרִיךָ לְתַת שְׂבִיחַ וְהוֹדָאָה וְהִלֵּל לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂסַבֵּב סְבוֹת לְטוֹבָה, וְהַפֵּךְ אֶת לֵב אֲבִיךָ, וְנִתֵּן לָךְ רְשׁוֹת לְנִסְעַת וְגַם יִסַּע אַתְּךָ וְכוּ', אֲשֶׁר בְּתַחֲלָה הִיָּה מִתְנַגֵּד גְּדוֹל וְרִצָּה לְהַרְגֵּ אֹתְךָ, כְּאֲשֶׁר סִפְרַת לִי כַּמָּה פְּעָמִים.

אֶהוּבִי, אַחִי, זֶה נִפְלְאוֹת תְּמִים דְּעִים וְחֶסֶד גְּדוֹל, כְּאֲשֶׁר תְּבִין כְּעֲצָמְךָ, עַל-כֵּן תִּרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לְתַת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ עַל הָעֵבֶר, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִפְתָּח לָךְ לְבָבְךָ לְצַעֲךָ לְהִבָּא, כְּמוֹ שְׂאָמַר מוֹהַר־נַת "וְלֵעַל מִאֲמַר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים "מְזֻמּוֹר לְדוֹד ה' מָה רְבוּ צְרִי" וְכוּ' (תְּהִלִּים ג, א), וּמִקְשָׁה הַגְּמָרָא: מְזֻמּוֹר לְדוֹד, קִינָה לְדוֹד מְבַעֲרֵי לִיָּה? וְכוּ', מֵאַחַר שֶׁכָּל הַמְזֻמּוֹר מְדַבֵּר מְצַעֲקוֹת וְשׁוֹנְעוֹת, לְמָה מִתְחִיל בְּדִרְבָּךְ זְמַר וְכוּ'? וּמִפְרֵשׁ מוֹהַר־נַת "וְלֵעַל מִיָּה הִיָּה דְוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שְׁנַתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִפְתָּח לְבוֹ, וְצַעֲךָ: "ה' מָה רְבוּ צְרִי רַבִּים קָמִים עָלָי" וְכוּ', (עֵינן כָּל זֶה הֵיטֵב בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, כְּלָאֵי בַּהֲמָה, הַלְכָה ד, אוֹת ו, עֵינן שֶׁם וְנִצְעִים לְךָ.)

יִדְרֹךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מֵאֵד מֵאֵד ...

קא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר אָמֵר, "ל"ג בְּעָמֵר" הַתּוֹשֵׁב.

אֶף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ אֶל אֱהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיֶּקֶר לִי מְאֹד, הַצְּמוּד
בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כֹּל הַיָּמִים, הַשּׁוֹתֶה בְּצִמָּא מֵהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲקֵמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... שִׁיחִיָּה נִצַּח.

אָחִי! חוֹק וְאֶמֶץ מְאֹד בְּעִבּוּדְתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, עַל-פִּי הַדְּרָכִים
הָאֲמִתִּיּוֹת שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲקֵמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,
אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שׁוֹכֵנֵינוּ לֵהִיּוֹת בְּחֻלְקוֹ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, טוֹב
לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁקִּרְבָנוּ
אֶל אוֹר כְּזֶה, וְאֲתָמוּל בְּלִילָה כְּשִׁחְזַרְתִּי מֵהַדְּלָקָה לְכַבוֹד הַתַּנָּא
הָאֱלֹקִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, שֶׁהִיְתָה בְּבֵית מִדְרָשְׁנוּ חֲסִידֵי בְרִסְלָב,
דְּבִרְתֵי הַרְבֵּה עִם אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִמַּעֲלַת תּוֹרָתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ
ו"ל זְכוּ, וְהַחֲיֵינוּ עִצְמָנוּ מְאֹד מְאֹד, כִּי, תִּהְיֶה לָאֵל, בְּכַח תּוֹרָתוֹ
שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל יְכוּלִים לְהַחֲיוֹת אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, מֵהָאֲזוּב אֲשֶׁר
בְּקִיר עַד הָאָרֶז אֲשֶׁר בְּלִבָּנוּ זְכוּ, וְחֻבֵּל שְׁלֵא הֵיִית עִמָּנוּ, כִּי
הִיְתָה, תִּהְיֶה לָאֵל, הִילּוּלָא רַבָּא, וּבְיֹדָאֵי זֶה לֹא מַגִּיעַ אֶחָד מִנֵּי אֱלֹף
לְשִׁמְחָה שֵׁשׁ לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּמֵרוֹן, מְקוֹם גְּנִיזְתוֹ שֶׁל הַתַּנָּא הַקְּדוֹשׁ,
אֶף-עַל-פִּי-כֵן, שֶׁבְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, אֵין אָנוּ יְכוּלִים לְעֲלוֹת וְלִרְאוֹת
זְכוּ, עַל-כָּל-פְּנִים אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהַתְקַבֵּץ בְּבֵית מִדְרָשְׁנוּ, וּלְשַׂמַּח
עִצְמָנוּ בְּהִילּוּלָא דְבֶר יוֹחָאִי, אֲשֶׁר הוּא עֲנִין גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד,
כִּיְדוּעַ גְּדוֹל הַשְּׂיָכוֹת שֵׁשׁ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,
לְנַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲקֵמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, וּבְפֶרֶט מֵה שְׂאֵמֵר רַבְּנוּ
ו"ל, שֶׁעֲכָשׁוּ יֵשׁ נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲקֵמָה, אֲשֶׁר אֶפְלוּ הָעִיר וְקַדִּישׁ מִן
שְׂמִיאָ נַחֲתִית גַּם-כֵּן מְקַבֵּל מִשָּׁם, וְהֵבֵן.

אֱהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיֶּקֶר, אֵל תִּפַּל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוּם דְּכָר שְׁבַעֲוֹלָם, אֶף
שְׁעוּבָר עָלֶיךָ מֵה שְׁעוּבָר — צְרוּת וְיִסּוּרִים, מְנִיעוֹת וְהַרְפָּתָקָאוֹת,

חֹזק וְאַמֵץ מְאֹד, וְלִמְעַן הַשֵּׁם, לְטוֹבַתְךָ הַנְּצַחִית תִּלְמַד בְּכָל יוֹם בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל שְׁלֹשֶׁת הַלְקוּטִים הַקְּדוּשִׁים: "לְקוּטֵי מוֹהַר ז"ן", "לְקוּטֵי הַלְכוֹת" וְ"לְקוּטֵי תְּפִלוֹת", וְהַחוּט הַמְשַׁלֵּשׁ לֹא בְּמַהְרָה יִנְחַק (קַהֲלַת ד. יב), "זֵיי וְעֵלֶן דִּיר גִּישׁוּט לְאַזְן פֶּאלֶן"א.

גַּם תִּשְׁתַּדֵּל לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם חֲבֵרְךָ חֲבַרְנוּ הַיָּקָר ... גְּרוּ יְאִיר, וְתִקְבְּעוּ לְעִצְמָכֶם שַׁעֲוֵר קְבוּעַ בְּכָל יוֹם בְּסִפְרֵי ז"ל, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּוָּכַל לְנַצַּח בְּמַלְחָמָה, וְהַעֲקָר כַּאֲשֶׁר דְּבַרְנוּ מִזֶּה כְּמָה פְּעָמִים, שְׁהַעֲקָר לְבָלִי לְהַפְגֵּס בּוֹכּוּחִים, יֵאָחַז כָּל אֶחָד דְּרָכּוֹ, וְאַנְחֵנוּ בְּשֵׁם ה' גַּלְף, לְעֵסֶק בְּתוֹרָה, תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה, רְצוּנוֹת וְכִסּוּפִין דְּקִדְוָשָׁה, וְזֶה הָעֵקֶר — לְהַשְׁתַּוְּקֶק תְּמִיד אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תְּמִיד, אִף שְׂאִין יְכוּלִים לְעִשׂוֹת כְּלוּם בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי הַרְצוֹן הוּא לְמַעַלָּה מִהַפֵּל — רַעוּא דְרַעוּיִן, שֶׁהוּא הַמְדַרְגָּה הַעֲלִיּוֹנָה, בְּחִינַת "קְתָר" וְהַבֵּן, וְעֵין בְּלְקוּטֵי-הַלְכוֹת (עֲרִיב, הַלְכָה ג) מְעַלַת הַרְצוֹן וְהַכִּסּוּפִין, בְּאֲרִיכוּת נִפְלְאוֹה, עֵינֵן שֵׁם.

וּמֵאֲלִיף תְּבִין שְׁבִשְׁבַת-קִדְוָשׁ פְּרִשְׁתַּת תּוֹרִיעַ מְצוּרַע, שְׁפִגְשִׁיתִי אוֹתְךָ בְּדַרְךָ, לֹא יִכְלַתִּי לְדַבֵּר עִמָּךְ מְכַמָּה טְעָמִים, וּקְצַת תְּבִין בְּעִצְמָךְ, כִּי הִיָּה שֵׁם אֲבִיךָ הַרַב שְׁלִיט"א, וְאַחִיךָ, גְּרוּ יְאִיר... וְדִי לְמַבִּין, עַל-כֵּן אֲבַקְשֶׁךָ לְכַל תְּהִיָּה לָךְ עֲלִי, חֵס וְשְׁלוֹם, תְּרַעַמַת וְכוּ', כִּי בְּאֵמַת אֲנִי אוֹהֵב אוֹתְךָ בְּתַכְלִית הַאֲהָבָה, אֲהַבָּה שְׂאִינָה תְּלוּיָה בְּדַבְּרֵךְ, אֲהַבָּה אֲמִתִּית יוֹתֵר מֵאֲהָבַת אַחִים וְהַבֵּן, וּמִי יִתֵּן וְנִזְכֶּה לְהַתּוֹעֵד יַחַד וּלְדַבֵּר מִתּוֹרָתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל שְׁזֶה הָעֵקֶר, אֲבָל זֶה לְעִמַת זֶה הַבְּעַל-דְּבָר אוֹרֵב עַל זֶה מְאֹד, לְקַלְקַל וְלְהַפְרִיד, חֵס וְשְׁלוֹם, אִף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ, תְּהִלָּה לְאַל, הַרְבֵּה עֲצוֹת בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּבְכַפְרֵט הַעֲצָה שֶׁל "אֶחָד הִיָּה אֲבָרְהָם" (לְקוּטֵי מוֹהַר ז"ן, בְּתַחֲלַת חֶלֶק ב.).

יְדִידְךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאֲהָבָה רַבָּה...

ק.ב.

קצרות השם יתברך, יום חמישי לסדר אמר, "ל"ג בעמר" התשכ"ד.

החיים והשלום לאהובי, אחי היקר לי מאד, הבחור המפלא והמפלא, השווה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... שיחיה נצח.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד בעבודת השם יתברך על-פי דרך האמת שקבלנו מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, אשר העיר וקדיש גם-כן מקבל משם; אשרינו ואשרי חלקנו שזכינו להתקרב אל אור נורא כזה, והנה רציתי כבר כמה פעמים לכתב לך מרב אהבתנו הישנה, אף מגדל הצרות, השרדות והדחקות שעברו עלי בימים אלו — אין לשער, לא הנה לי הפנאי, ולולא דברי רבנו ז"ל, לא הייתי יכול להתקיים אפלו יום אחד ממש, אף טוב להודות להשם יתברך על גדל החסד הנפלא והנורא שהקדימנו הרפואה קדם וכו', שגלה לנו אור כזה, אור שבעת ימי בראשית, אשר הוא פתח לנו את האמת והאמונה, לבלי לפל משום דבר שבעולם, אף שעובר מה שעובר, רק לעסוק בתפלה והתבודדות, וזה עקר העצה — לברח אל השם יתברך, ואז נמתק הכל.

אהובי, אחי! אחרי שקבלתי פריסת השלום מאתך, שתהלה לאל, אתה מחיה את עצמך בכל רגע שם בארץ ישאל בין אנשי שלומנו (אשר כף ראוי לך), וגם התחלת לעסוק קצת בהתבודדות וכו', שמחתי פעל כל הוץ, ונה אלצני לכתב לך.

חזק ואמץ מאד, ואל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, ועשה אונך באפרנסת לשמע דברי חכמים, גדולי אנשי שלומנו, ותשמע אותם, ואזי תזכה להיות איש פשוט כרצונו יתברך וכרצון רבנו ז"ל,

וְתִרְאֶה לְכַתֵּב לִי אֲגֵרֶת מִהַנְּשַׁמֵּעַ עִמָּךְ שֵׁם, וּמִגְדֹּל טְרֹדוֹתַי בְּרוֹחַנִיּוֹת
וּבְגִשְׁמִיּוֹת — אֲקַצֵּר, וְעוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד.

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ וּמִצְפָּה לְגַדְלָתְךָ הַנִּצְחִית...

ק.ג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר אָמֵר, "ל"ג בְּעֵמֶר" ה'תשכ"ד.

חַיִּים, חֵן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ וַיִּשְׁיִגּוּ לְאַהֲבָי, חֲבֵרִי, יְדִידֵי הַיָּקָר, הַשּׁוֹתֵה
בְּצִמָּא מִהַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

אֵת פְּרִיסַת הַשְּׁלוֹם קִבַּלְתִּי, וְשִׂמְחָתִי כַּעַל כָּל הוֹן שֶׁהֵנֶךָ עוֹסֵק
בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְהַתְּפִלוֹת בְּכוֹנָה, שְׁזָה הָעֵקֶר — לְהַתְּפַלֵּל
בְּכָל יוֹם שְׁלֹשׁ-הַתְּפִלוֹת בְּכֹחַ, בְּחִיּוֹת וּבְכוֹנָה (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א',
סִימָן ט), וְהָעֵקֶר לְמִשְׁךָ אֵת עֲצָמוֹ אֶל הָאֲמֵת בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, (כְּמוֹבָא
שֵׁם), וּמְחִיאוֹת פְּפִים (סִימָנִים מֵד, מֵה, מו), וְאֵל חֶסֶד לֶךָ חֲצוֹת לִילָה
מְלוּמֵר תְּקוּן חֲצוֹת, שְׁזָה עֵקֶר גְּדוֹל בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ — לְצַעֵק
וְלִזְעַק בְּכָל לִילָה אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּבִכּוּיֹת עֲצוּמוֹת, שְׁזָה בְּחִינַת
תְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כַּח (כְּמוֹבָא בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת עַל הַתּוֹרָה בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק
ב', סִימָן ח — "תַּקְעוּ תוֹכְחָה", עִין שֵׁם), וְעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לְהוֹצִיא אֵת
כָּל הַנִּצּוּצוֹת לְקַדְשָׁה, וְגַם עוֹד יִצְטָרֵךְ לְהַקִּיא עֲצָמִיּוֹת חִיּוֹתוֹ, וְזֶה
בְּחִינַת הַגְּרִים וּבְעֵלֵי תְּשׁוּבָה; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׁזָכֵנוּ לְהַתְּקַרֵּב
אֶל אֹר גְּדוֹל וְנוֹרָא כְּזֶה, בְּעַל-הַתְּפִלָּה הָאֲמֵתִי, שֶׁהוּא "הַבַּעַל כַּח
הָאֲמֵתִי", שֶׁהוֹצִיאֵנוּ עַל-יְדֵי תְּפִלָּתוֹ הַקְּדוּשָׁה מִהַשְׁאוּל תַּחֲתִיּוֹת, עַד
שְׁזָכֵנוּ, שְׁגַם אֲנַחְנוּ עַל-יְדֵי תְּפִלָּתֵנוּ וְהַתְּבוּדוֹתֵנוּ יְכוּלִים לְהוֹצִיא
אֲחֵרִים.

וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְזַכֵּנוּ לְהִיּוֹת תָּמִיד בֵּין הַכַּת שְׁבַחְרֵנוּ, שְׁעַקֵּר

התכלית הוא תפלה והתבודדות ועבודת השם יתברך, ומאסו בתכלית המאוס בכסף, בזהב ובכמון, שזה עקר שבירת תאות ממון (כמו בא בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כג), והעקר — על-ידי מצות מזוזה, שזהו הסוד של לקשר כל החיצוניות אל הפנימיות חיות אלקות שיש בכל דבר (כמו בא בלקוטי-הלכות, פקדון, הלכה ד), ועל-ידי זה נתבטלת כל חמדת תאות ממון וכל התאוות הרעות, ונזכה להיות מקשרים תמיד אליו יתברך.

ידידך היורש שלומך...

קד.

בעזרת השם יתברך, אור ליום ששי — ערב-שבת-קדש, לסדר אמר ה'תשכ"ד.

חיים, חן וחסד לידידי, אהובי, חברי היקר, השותף בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... שיחיה נצח.

אהובי, אחי היקר! חזק ונאמץ מאד בעבודת השם יתברך על-פי דברי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתקרב אל אור גנוז ונורא כזה, טוב להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו, שקרבנו אל אור כזה.

ומאד הצטערתי על גדל חלישות הדעת שיש לי, ובאמת אם היית יונק בכל יום מצוף אמרותי, וזכרונו לברכה, לא היית בא לכל זה, כי עקר התכלית שקבלנו מרבנו ז"ל הוא תמימות ופשיטות (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן יט; וספרי-מעשיות, מעשה ט מהחכם והתם), ולכלי להתערב עם שום ברך, רק "אחד הנה אברהם", כמו שפרש רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב' בהתחלה), ומוהר"ן ז"ל מפרש על-פי הקדמה זו, שזה בחינת ספירת העמר, שכל אחד צריך לספר לעצמו

העמר, ולכלי להסתפל על אחר (לקוטי־הלכות, הלכות פסח), וכן מפרש הענין (שם, הלכות ספר תורה), שצריכה להיות כל אות מקפת גויל, כי בתורה יש ששים רבוא אותיות כנגד ששים רבוא ישראל, ואם אות אחת נוגעת בתקרתה, תקף־ומיד נפסל הספר וכנ"ל, שאסור להתערב עם אחר, וכן מפרש (שם, הלכות הזק ראיה) ענין הזק ראיה, שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (בבא בתרא), שאסור לבנות בית, זה לעמת זה שלא יזיקנו בראיה וכנ"ל, וכן לעניננו אם לא היית מתערב בדברים שאינם שיכים לה, בנדאי לה לא היית בא לכל זה וכו', כי באמת עקר התכלית הוא לדבק עצמו תמיד אל השם יתברך בתורה ותפלה, בשירות ותשבחות יומם ולילה, ולעסוק בחדושין דאורייתא, ולפרש עצמו מכל הכלי העולם הזה, וזה עקר החיים גם בעולם הזה ומכל שכן וכו', וזה תלוי בשמירת הברית וכו', והבן.

חוק, אחי, על-כל-פנים מעכשו, ויאחז כל אחד דרכו, והעקר "שיחשב על עצמו", כי "אם אין אני לי מי לי" (אבות א, יד), והבן.

ובאמת צריכים לעסוק הרבה מאד בגמילות חסדים, בין בגופו, בין בממונו ובין בכל אשר לו, וזו מצנה גדולה עד מאד, אף לענין רוחניות צריכים ליטב עצמו היטב היטב, אם לא מתלבש הבעל־דבר במצוות, שאומר לו: הלא יש לה כח גדול לעסוק עם בני־אדם, ואולי במשך הזמן תחזירם למוטב וכו', ולכסוף מאומה לא תשא בעמלה, מצד אחד לא פעלת כלום, ומצד השני התבטלת מתורה ועבודת השם יתברך וכו', פידיע לה, וכמו שאמה רואה בחוש וכו', על-פני העצה האמתית היעוצה לה מפאן ולהבא, שתקבע לעצמה שעורים קבועים בתורה הקדושה, ועקר הפל להרגיל עצמה לפרש שיחתך אליו יתברך שמו, ותשתוקק תמיד אליו, ותעסק הרבה בחדושין דאורייתא, שהוא תקון גדול ונורא מאד, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן קה), ולשמר מאד את הדבור בתכלית השמירה, לכלי לדבר עם שום ברנה, חס ושלום, שום לשון־הרע ורכילות וליצנות וכו', כי זה עוקר את האדם מהשרש וכו', (כמוכא

בְּלִקוּטֵי-מִוְהַרְיָן, חֵלֶק א', סִימָן כט, עֵינַן שָׁם, שְׁעַל-יְדֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְרוֹמַם הַמֶּלֶךְ וְכוּ', וְלַהֲפֹךְ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְכוּ' עֵינַן שָׁם, רַק לִילָף בְּתַמִּימוֹת, וּכְשֶׁצְּרִיף לְדַבֵּר פַּעַם עִם אֵילוֹ בְּגַיְ-אָדָם יְדַבֵּר עִמָּהֶם הַרְבֵּה דְבוּרֵי אַמוּנָה בְּתַמִּימוֹת וּבִכְשִׁישִׁיטוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִמֵּילָא יִתְעוֹרֵר בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּפִדּוּעַ לָנוּ מֵהַ שְׂאֵמֵר רַבְנֵנוּ ז"ל: "עֵץ קָטָן יָכוֹל לְהַדְלִיק עֵץ גָּדוֹל" (כּוֹכְבֵי-אוֹר), וּבְזֶה תַרְוִיחַ הַרְבֵּה, שְׁתַּלְמַד הַרְבֵּה תוֹרָה, וְתִתְעוֹרֵר בְּגַיְ-אָדָם וְכוּ', "טוֹב תַּלְמוּד תוֹרָה עִם דְּרָף אֶרֶץ" (אֲבוֹת ב, ב) וְכוּ', וְהַעֲקָר שְׂמֵחָה.

וּמְחַמַּת טְרוּדוֹתֵי הַמְּרַבּוֹת בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגַשְׁמִיּוֹת עֲכָשׁוּ בְּאִישׁוֹן לִילָה אֶקְצֹר.

יְדִידָךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

קה.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר בְּהַר-בְּחֻקְתֵי הַיְתַשְׁכַּח.

אֶף טוֹב וְחֹסֵד יִרְדּוּפוּ לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיָּקָר, הַמְּשַׁתְּוֶקֶק לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלַהֲתַקְרַב אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֻקְמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ, שְׁזֶה הַעֲקָר בְּזֶה וּבְכָא לְנַצַּח, הַבְּחוּר ... גֵּרוֹ וְאִיר.

אַהוּבֵי, אַחֵי! קְבַלְתִּי פְּרִיסַת שְׁלוֹם מִמֶּךָ, וְשְׂמֵחָתִי כְּעַל כָּל הַיּוֹן, שְׁהִנֵּךְ אוֹחֲזֵ עֵינַי בְּתַמָּךְ לְעִסַק בְּעִבּוּדַתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, עַל-פִּי דְרָף הָאֵמֶת, הַדְּעַת הָאֵמֶתִית, שְׁקַבְּלָנוּ מִרַבְּנֵנוּ ז"ל, אֲשֶׁרִיף וְאֲשֶׁרִי חֵלְקֶךָ, כֵּן יִהְיֶה תָּמִיד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעוֹרְךָ, שְׁתִּזְכֶּה לְקַיֵּם (שִׁיר הַשִּׁירִים ג, ד): "אֲחֻזְתִּיו וְלֹא אֶרְפְּנוּ" וְגו', שְׁתִּאֲחֹז עֲצָמְךָ בְּכָל נִימֵי נַפְשֶׁךָ בְּזֶה הָאוֹר, אֶף שְׁיַעֲבֹר עֲלֶיךָ מֵהַ שְׁיַעֲבֹר וְכוּ' — "כִּי כָּל הָעוֹלָם עוֹמְדִים בְּגִידָךְ כָּל אֶחָד הַרוֹצֵה לְהַתְּקַרֵּב אֵלֵינוּ וְלִהְיוֹת נִקְרָא עַל שְׁמוֹ, זְכוּרָנוּ

לְבָרְכָהּ" (עלים לתרופה, מכתב קסג), אף אֲשֶׁרִי לְאוֹתָם שֶׁהִתְחַזְּקוּ וְעָמְדוּ
עַל עַמְדָם, אֲשֶׁרִיהֶם וְאֲשֶׁרִי חִלְקָם, שָׁזְכוּ לָהֶם וּלְדוֹרוֹתֵיהֶם וְכוּ'.

יבְעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, נִתְגַּדַּל וְנִתְפַּשֵּׁט הַשָּׁקָר בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר לֹא
יֵאֱמָן כִּי יִסְפָּר וְכוּ', וְעַל מִי לָנוּ לְהִשְׁעֵן, רַק עַל אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים,
זֶה עֵקֶר הָעֵצָה בְּעֵתִים הַלְלוּ, לְקַיֵּם בְּאַמֶּת (יִשְׁעִיהָ כו, ט): "לֵךְ עִמִּי
בְּאֵת הַתְּדָרִיף וְסִגְרֵךְ דְּלִתִּיךָ בְּעֵדֶךָ חֲכִי כִמְעַט רָגַע עַד יַעֲבֹר זַעַם וְכוּ',
וְכִמוֹ שֶׁפָּרַשׁ עַל זֶה מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, שָׁזָה עֲנִין הַתְּבוּדָּרוֹת: "כְּשֶׁעוֹבֵר
עַל הָאָדָם מֵהַ שְׁעוֹבֵר, עֵקֶר הָעֵצָה הוּא הַתְּבוּדָּרוֹת — לִיחַד לְעַצְמוֹ
מִקּוֹם מִיחַד שְׂאִין שֵׁם בְּגִי-אָדָם, וּלְפָרֵשׁ כָּל שִׂיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
כְּאֲשֶׁר יִדְבַר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, הַכֹּל לְכָל יִסְפָּר וְיִשִּׁיחַ אֶת לִבּוֹ אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ, וְאִזּוֹ יִשׁוּעַת הַשָּׁם כְּהֶרֶף עֵין וְכוּ'".

אָחִי הַיְקָר! לִחְזֹקֶךָ וְלֵאמֹצֶךָ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת, הוּא אֵךְ לְמוֹתָר, כִּי
הֲלֹא כָּל סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיַדְךָ, הַפֶּן בְּהֶם וְהַפֶּן בְּהֶם וְסִיב וּבְלֵה בְּהֶם,
וּמֵהֶם לֹא תִזְוַע, כִּי אֵין לָנוּ הַתְּחַזְּקוֹת וְדַרְכֵי אֱמֶתִיּוֹת בְּעִבּוּדַת הַשָּׁם
יִתְבָּרֵךְ רַק עַל-יְדֵי כָּל סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, הַמְּלֵאִים עֲצוֹת יְקָרוֹת לְכָל
אָדָם לְכָל דְּרָגָה וְכוּ'; אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חִלְקֵנוּ, שָׁזְכִינוּ לְהִיּוֹת בְּחִלְקוֹ
הַקְּדוֹשׁ, אַחֲרֵי שֶׁהִבְהִל מִתְּפַשֵּׁט מְאֹד בְּעוֹלָם, וְקוֹרְאִים לָזֶה חֲכָמוֹת
וְכוּ', רַחֲמָנָא לְצַלֵּן.

דְּרָכֵי הִיא מְעוֹלָם לְלַמֵּד מִיָּד אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה בְּבִקְרָה בְּטִלִּית
וּתְפִלִּין דְּרַבְּנוּ תָם שְׁעוֹר בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנְ"ן", כְּדִי שִׁיִּתְחִיל אֶצְלֵי הַיּוֹם
בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל וְכוּ' וְכוּ', וּפְעַם בְּאַמְצַע לְמוֹדֵי הַרְגָּשָׁתִי שְׁעוֹמְדִים
סְבִיבֵי כְּמֵה לִיִּצְנִים, וְאַחַד מֵהֶם הָיָה רַב מְפָרְסָם בְּעוֹלָם, רַחֲמָנָא
לְצַלֵּן, וּמֵרְאִים אַחַד לְחַבְרֵי בְּעִינֵיהֶם עָלֵי, כְּאוֹמְרִים: "תִּרְאוּ מֵה
שֶׁהוּא לּוֹמֵד..." תְּפָסוּ אוֹתִי בְּ"פִשְׁע" הַגְּדוֹל בְּיוֹתֵר, שְׂאֲנִי לּוֹמֵד
"לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנְ"ן, וְאֵת הַרְבֵּי הַמְּדַמָּה הַנִּלְ" שְׁמַעְתִּי אַחֲרֵי-כֵן, אֵיךְ
שֶׁדְּבַר עִם אַחַד גְּבוּלֵי פֶה הַגְּרוּעִים בְּיוֹתֵר בְּעוֹלָם, בְּעוֹדוֹ בְּטִלִּית
וּתְפִלִּין דְּרַבְּנוּ תָם... הַבֵּן הַיֵּטֵב מֵהוּ הַחֲלוּק וּמֵה מְאֹד נְפִלְאִים דְּרָכֵי

השם יתברך בהשגחה פרטית, שראיתי אז עין בעין מה שאומר רבנו ז"ל, שהתורה שלו מלאה רוח הקדש, כי למדתי אז בסדרי בתורה י"ב שבחלק א', עין שם היטב, בענין תלמידי החכמים שדין יהודאין וכו'.

אשרינו ואשרי חלקנו, שנפלנו בגורלו של הנחל נובע מקור חכמה, זכותו וגן עלינו, ואם כי עוברים הרבה שפיות דמים ובזיונות על כל המקרבים (עין שם בסמן ו, וכל ההלכות על זה); אף חזק ואמץ, כי יש תקנה לאחריה.

הדורש שלומך...

קו

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר בהרבקהמי'תשכ"ד.

חיים, חן, וחסד לאהובי, חברי, ידידי הנקר, החפץ ומשתוקק להתקרב אל הנחל נובע מקור חכמה, זכותו וגן עלינו ... שיהיה נצח.

אחי, אהובי! חזק ואמץ מאד בעבודת השם יתברך, ואל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כי כף עובר על כל איש כשר באמת — ירידות ובלבולים, כי ברישא חשוקא והדר נהורא^א וכו' (שבת עו:), ועין בספר "מגיד מישרים" מה שגלה המגיד ל"בית-יוסף" ז"ל, איה שָׁבָא אֵלָיו בְּכָל פֶּעַם, וְיִסְרוּ כְּאֶשֶׁר יִיָּסֵר אִישׁ אֶת בְּנוֹ, וְתִרְאֶה שָׁם כְּמֵה יְרִידוֹת וּבִלְבוּלִים עוֹבְרִים אֶפְלוּ עַל צַדִּיק נוֹרָא וְנִשְׁבַּח בְּזֶה, מִרְן ה"בית-יוסף" ז"ל, וְתַעֲמֹד מִשְׁתוֹמֵם, וְכִמְה פְּעָמִים מוּבָא "דָּא הָאֵט עַר זִיף פֶּאֲרִשְׁלָאֲפֹן אִיִּין פֶּאֲרִטָאֲגִס" ב' וכו', עין שם;

(א) בהתחלה חשף ואמר כך אור.

(ב) הגה הוא הפסיד בשנה איוה "לקנות בקר".

אף-על-פי-כן "האט ער זיך דערהאלטן"¹, ודו"ק מאד, וקמו שאומר רבנו ז"ל "פארנוואס בין איך געקומען צו מיין זאך, ווייל איך האב מיך דערהאלטן"², כי בהכרח שיעבר עליך מה שיעבר, והכל בהשגחה פרטי פרטית וכו', והעקר לכל יפל בדעתו אף אם עובר על עברה החמורה ביותר, וקמו ששמעתי מגדולי אנשי שלומנו, שפונת היצר הרע אינה על העברה עצמה, כי אם מה שנגרם על-ידי העברה, דאס אראפ-פאלן ביי זיך³, שזה גרוע מהכל, וקמו שאמר רבנו ז"ל: "אט קוקט איהר מיר אן בנדאי בין איך ביי אייך איין גרויסער צדיק וכו', ווען איך וואלט, חס ושלום, געטהון איין עברה וואלט איך ביי מיר גארנישט אראפגעפאלן, נאהר איך וואלט געווען דער זעלבער ערליכער יוד, נאר איך וואלט געטוהן תשובה⁴, עין שם (חיי-מוהר"ן, סימן תנג – דפוס חדש), והבן את אשר לפניה, ועקר התשובה הוא ודוי דברים, והתבודדות, וחרטה על העבר, ובקשה וצעקה על להבא.

ידידך הדורש שלומך באהבה רבה מאד מאד...

קו.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר בהרבהקמי ה'תשכ"ד.

החיים והשלום לאהובי, אחי ורעי היקר, השותה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

(א) הוא החזיק מצמד.

(ב) למה באתי אני לעניני? כי החזקתי מצמד.

(ג) זה שונפל בעיני עצמו.

(ד) כמו שאתם רואים אותי, בנדאי אני בעיניכם צדיק גדול וכו', אף-על-פי-כן אם, חס ושלום, הייתי עושה עברה, לא הייתי נופל, הייתי נשאר אותו איש קשר, רק הייתי עושה תשובה.

מִכְתָּבָךְ קִבְּלִיתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד שֶׁהִנֵּךְ מִתְמִיד מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ
 ז"ל, וְעוֹסֵק הַרְבֵּה מְאֹד בְּהַתְּבוּדוֹת, אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֶי חֵלְקֶךָ, יְהֵא
 חֵלְקֵי עִמָּךְ, אֲשֶׁרֶינּוּ וְאֲשֶׁרֶי חֵלְקֵנוּ, שְׂבִימֵינוּ אֵלֶּה נִתְּגַלֶּה לָנוּ אוֹר
 כְּזֶה, הַמְּעוֹרֵר אוֹתָנוּ לְכָל נִישָׁן יְמֵינוּ וּשְׁנוֹתֵינוּ וְכוּ', טוֹב לְהוֹדוֹת
 לְהֵשֶׁם יִתְּבָרֵךְ עַל כָּל הַחֶסֶד אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּנוּ.

וְתִרְגִּיל עֲצֻמָּךְ לֹאמַר בְּכָל יוֹם תְּהִלִּים, שֶׁהוּא דְּבַר גְּדוֹל וְנוֹרָא
 מְאֹד, וּמְסֻגָּל וּמְעוֹרֵר לְתִשׁוּבָה (לְקוּטֵי מוֹהֲרָן. חֵלֶק ב', סִימָן עג), גַּם
 תִּרְאֶה לְלֶכֶת בְּכָל יוֹם לְמַקְנָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיֶה לָךְ תִּקְוָה גְּדוֹלָה
 לְתִקּוֹן הַפֶּל, כְּמוֹ שֶׁאָמַר מוֹהֲרָנ"ת ז"ל, וְתֹאמַר בְּכָל יוֹם ה"תִּקְוֹן
 הַכִּלְלִי", שֶׁהוּא תִקְוֹן נוֹרָא וְנִפְלֵא מְאֹד כִּידוּעַ לָךְ, גַּם תִּרְאֶה לְלַמֵּד
 בְּכָל יוֹם שְׁלֹחַן עֲרוּף, שֶׁהַזְּהִיר עַל זֶה בְּיוֹתֵר רַבְּנוּ ז"ל, וְתִרְאֶה
 לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם עַל-כָּל-פְּנִימִים דֶּךָ גְּמָרָא בְּיוֹם וּדְךָ גְּמָרָא בְּלֵילָה (לְכָל
 הַפְּחוֹת), כִּי לְמוֹד גְּמָרָא הוּא עֲנִין גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, גַּם תִּעֲיֵן בְּכָל
 יוֹם בְּאַיִזָּה סֵפֶר שְׂאֵלוֹת וְתִשׁוּבוֹת, שֶׁהוּא תִקְוֹן גְּדוֹל, וּמִקְשֶׁר דְּבָרֵי
 תוֹרָה מִמְּקוֹם לְמִקְוֹם וְכוּ', וְהִבֵּן, וְכֵן תִּלְמַד בְּכָל יוֹם קִצַּת מִהַפְּרָשָׁה
 שֶׁל הַשְּׁבוּעַ חֲמֵשׁ עִם פְּרוּשׁ רַש"י, וְאִם תִּזְכֶּה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם זֶהוּ
 וְתִקְוִי-זֶהוּר מַה טוֹב, וְכֵן לְלַמֵּד מִדְּרָשׁ רַבָּה מְסֻדֵּר הַשְּׁבוּעַ וְעוֹד
 סְפָרִים רַבִּים, סְפָרֵי תִלְמִידֵי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ, וְעַל כָּלֵם סְפָרֵי
 רַבְּנוּ ז"ל, וּבִפְרָט סְפָרֵי "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" שְׂכָלוּלִים מִהַפֶּל וְכוּ' וְכוּ',
 חִזַּק בְּכָל זֶה וְהַפֶּל רַק בְּשִׂמְחָה.

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

ק.ח.

בְּעֶזְרַת הֵשֶׁם יִתְּבָרֵךְ, אוֹר לְיוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בְּהַר-בְּחֻמֵי ה'תשכ"ד.

אֵךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהֲבוּבֵי, אַחֵי, יְדִידֵי הַיְקָר, הַשּׁוֹתֵה בְּצֻמָּא

מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

תעלזונה כליותי על שאת אשר אהבה נפשי מצאתי — מכתבך היקר קבלתי היום, ושמחתי מאד בשמחה אמיתית, כי זה כמה נכסף נכספתי לכתב לך, מגדל אהבתנו הישנה, אף חבלי טרדות הקיפוני בעתים הללו, ועובר עלי מה שעובר וכו', יעזר השם יתברך להבא, וזה יותר משבועים שלא הייתי בבית, וגם זוגתי תחיה אינה בקר הבריאות, ישלח לה השם יתברך רפואה בקרוב, והעניית והדחקות עולים על כלנה וכו' וכו', והעקר ברוחניות וכו' וכו', אף טוב להודות להשם יתברך, אשר הקדים ושלח לנו את משיח אלקים, קלילות שבעת רעי ישראל, הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, וגלה לנו, שאין שום יאוש בעולם כלל, וטוב השם לכל, הן לרפואה, הן לפרנסה, והן לכל הדברים שבעולם (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יד, ע"ג פ"ט), והכל על-ידי תפלה ובקשה, ורק זה עקר המעמד בגלות המרה הזו, כמו שאמר מוהר"ן ז"ל על מה שאמרו חכמינו ז"ל: "אין עמידה אלא תפלה", שעקר הקיום והמעמד של האיש הישראלי הוא רק תפלה, ותהלה לאל, אשר זה עקר עסקנו, ורואים ישועות וחסדים בכל יום וכו'.

אהובי, אחי, החייתני בדבריך היקרים, שכתבת לי אשר עכשיו אתה מכיר האמת וכו', אם אמנם שצריכים לצעק עוד הרבה הרבה להשם יתברך, שנוכח להשיג האמת ולכלי להטעות עצמנו, חס ושלום, אף גם מעט התנוצצות שזכית, זה יקר מאד מאד, ואם תתמיד בכל יום כמה שעות בהתבודדות, אז תתחיל לראות ולהבין ולדעת מי היה בעולם וכו' וכו', ואיזה חסד חנן הוא מהשם יתברך, שזכינו להתקרב אל קדשה נוראה ונפלאה כזו, בתקף הסתרה שבתוף הסתרה כזו, חשף ונפלה כזו, וכו' וכו', טוב להודות להשם יתברך על כל זה בכל יום ויום, אשרינו ואשרי חלקנו, וחוץ ואמץ מאד בעבודת השם יתברך, והתמיד בלמוד התורה הקדושה, ולמען השם, תצרך עצמך אל חכמת "הנעור בלילה" (ע"ג בלקויטי-מוהר"ן, חלק א',

סימן נב), ואם תתמיד בזה תראה נפלאות. ודע שכל ההתחלות קשות, ואם תרגיל עצמך בזה, לא תוכל אחרי-כן בלי זה וכו', והבן.

ושמחתי גם לקראת השיחות והספורים שכתבת לי, כמה מהם שמעתי, אבל מה שעדין לא שמעתי יקר בעיני מאד, ותשתדל לרשם לעצמך כל מה שאתה שומע בתמימות ובפשיטות בלי שום חכמות, כי אצל כל אחד מאנשי שלומנו מנחת נקדה מרבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לד, צ"ן שם), וצריכים להשתדל לקבל את זו הנקדה, וקמו שמספרים על הרב הקדוש מטשהרין, זכרוננו לברכה, שבראש השנה בעת הקבוץ, הסתובב בין כל אנשי שלומנו והסתפל בפניהם ואמר: "אצל כל אחד מנח אור מרבנו ז"ל", וזוהי אמת, והעקר בתמימות, ולנוס ולברח ממחלקת ומשנאת חנם, חס ושלום, כי רבנו ז"ל הזהיר אותנו מאד על אהבת חברים, והעקר שיהיה בצמא את דברי גדולי אנשי שלומנו, שיש מהם קדושים עליונים, חדושים נוראים, ודבקים בהשם יתברך יומם ולילה, ועוסקים בעבודת השם יתברך בתמימות ובפשיטות, ומחביאים ומסתירים עצמם מהעולם, ואם תסתפל בעין אמת תזכה למוצאם, ומחמת טרדותי ברוחניות ורגשימיות, וגם זמן חצות הגיע, וגם אינני בקו הבריאות עכשו, לא עליכם, לכן אקצר.

דידך הדורש שלומך...

קט.

בעזרת השם יתברך, אור ליום ששי, ערב-שבת-קדש, לסדר בהרב-בחקמי ה'תשכ"ד.

החיים והשלום לאהובי, חברי היקר לי מאד, הצמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, השוטה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, וכותו יגן עלינו ... שיחיה נצח.

מכתבך קבלתי בשמחה רבה מאד, כי זה כפה זמן שלא ראיתי
ולא שמעתי מך.

אף תכף-וימיד בקראי את מכתבך, נתהפכה כל שמחתי, חס
ושלום, ליגון ואנחה, חס ושלו, חס ושלו, שתדבר דברים כאלו,
רחמנא לצלן וכו' וכו'.

אהובי, אחי היקר! חזק ואמן מאד בעבודת השם יתברך,
ותתחיל מחדש לגמרי, ואל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כי
תדע מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן קיב): "אם אתה
מאמין שיכולים לקלקל, תאמין שיכולים לתקן"; ומי יודע מאיזו
בחינה, ומאיזה עולם, ומאיזה שרש אתה נמשך, ודיקא עליך צריך
לעבר כל זה, אם אמנם בודאי צריך האדם להזהר מאד לבלי לעשות
הרע בעיני השם ולסור מרע, ולשמר מאד מאד לכל יעבר, חס
ושלום, על "לא תעשה" מדאורייתא ומדרבנן, השם יצילנו, אף אם,
חס ושלו, חס ושלו, ככר עבר, ובפרט על דברים מגנים כאלו,
שהוא עון החמור ביותר בכל התורה וכו' וכו', בודאי אסור לפל
בדעתו, כי זה גרוע מהכל, וכמו ששמעתי מאחד מאנשי שלומנו,
שפונת היצר הרע והבעל-דבר אינה בעקר על העברה, רק על מה
שנגרם מהעברה, דהיינו — איש ומרה שחזרה ו"לפל בעצמו",
שזה גרוע מהכל, ודע שעל הכל מועילה תשובה, וגם על זה החטא,
כמו שאמר רבנו ז"ל בפרוש (שיחות הר"ן, סימן עא), שאין מי שיכין
בנות הזהר הקדוש בזה רק הוא, עין שם; וזכר מה שאמר רבנו ז"ל
(עין חיי-מוהר"ן, סימן תג — דפוס חדש): "אף שאתם מסתכלים עלי,
אני בודאי בעיניכם צדיק גדול וכו', אם הייתי עושה עברה, לא
הייתי נופל בעצמי כלל, הייתי נשאר אותו איש כשר כמו מקדם,
רק שהייתי עושה תשובה", עין שם.

והעקר דע שאין יודעים כלל, רק תשתדל להתחיל בכל פעם

מחדש, ותשכח בכל פעם מה שעבר, כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן סימן כו), שבשביל זה מעלה גדולה השכחה וכו', עיין שם, ואצלו הדרך תכף-ומיד שעובר משהו תכף-ומיד נשכח מאתו, עיין שם.

ודע שיש בודעתי להיות אצלי בסמוך מאד, ואדבר עמך פה אל פה כל אשר בלכבי, אף, למען השם יתברך, שלכל תחשב עוד מחשבות של הכל כאלו, כי בודאי יעזרך עוד השם יתברך בחיים חיותך, אם תרבה בכל יום בשקינה רבה בהתבודדות — לצעק ולזעק להשם יתברך בבכיות עצומות כתינוק לפני אמו ממש, אז תזכה עוד לחזות בנעם השם יתברך ולבקר בהיכלו וכו', ויתקד ותשיר: "אודך ה' כי אנפת בי ישב אפך ותנחמני" וכו' (ישעיה יב, א).

אחי! עוד תראה ימים טובים בזה העולם, אף אבקש מאד שתצית אותי, ותקלם באמת מצות "פריקה וטעינה", שכתוב בה: "עמו" דקא, כמו שפרש מוהר"ן ת' (לקוטי-הלכות, פריקה וטעינה, הלכה ד, וקבן).

"אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" (קהלת ו, כ), וגם עלי עובר, רחמנא לצלן, מה שעובר, וכן כמעט על כל אחד בזה העולם וכו', אבל אני אינני מטעה את עצמי, אני יודע שכונת רבנו ז"ל היא עלי דוקא, אף באיזו מדרגה שאני נמצא, וקבן.

אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו שבכימינו אלה נתגלתה לנו אמת כזו, חסד חנם בזה, רחמנות כזו, וזכר מה שאמר רבנו ז"ל: מה שעבר הוא מקבל על עצמו, והעקר ישמר עצמו להבא ממזידות, מי שמע בזאת ומי ראה באלה?! אשרינו ואשרי חלקנו! ותרגיל את עצמך להיות בשמחה, ותרקד בכל יום, והעקר לשמח את עצמו, ועל-ידי-זה תבוא באמת לשמחה, כמו שאמר מוהר"ן ת' ז"ל בטה פעמים, ותראה להיות תמיד באנפין נהורין, ולזה זוכים על-ידי

שְׁכִירַת תַּאֲוֹת מְמוֹן (לקוטי־מדר"ן, חלק א', סימן כג, עין שם).

וְלִבּוֹא לָזֶה הוּא עַל-יְדֵי צְדָקָה, וְלִהְרַגִּיל עֲצֻמוֹ לַתּוֹן הַרְבֵּה צְדָקָה, (עין שם בְּסִימָן יג): עַל-יְדֵי צְדָקָה תִּזְכֶּה לְתִקּוֹן הַבְּרִית, וְתִזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב וְלִהְבִּין דְּבָרֵי הַצְּדִיק הָאֵמֶת (עין שם בְּסִימָן לו), וְעַל-יְדֵי הַהִתְקַרְבוּת לַצְּדִיק הָאֵמֶת, וְלִלְמַד וְלִשְׁמַע דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים, תִּזְכֶּה שִׁפְתַּח לְבָבְךָ, וְתוּכַל לְדַבֵּר דְּבוּרִים לִהְשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׁנֵה הַתְּבוּדוֹת וְתַפְלָה (שם, סִימָן ט), וְעַל-יְדֵי תַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת תִּזְכֶּה לְגַאֲלָה שְׁלֵמָה, לְצֵאת מַגְלוֹת נַפְשְׁךָ וְכוּ', כִּי תַפְלָה הִיא אֲמוּנָה (שם, סִימָן ז), וְעַל-יְדֵי אֲמוּנָה תִּזְכֶּה לְכָל טוֹב, בְּבַחֲיַנְתָּ: "אִישׁ אֲמוּנוֹת רַב בְּרַכּוֹת" (משלי כב, ב).

חִזֵּק וְאַמֵּץ! וְאֵל תַּפֵּל מִדַּעְתְּךָ מִשׁוּם דְּבַר שְׂבָעוּלִים, וְהִתְמַד מְאֹד בְּלִמּוּד סִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל, שְׁנֵה הַעֲקָר, וְהִתְמַד מְאֹד בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת — לְצַעֵק וְלִזְעֹק אֵל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה לְצֵאת מִהַמְקוֹם שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לְצֵאת וְכוּ', הַכֹּפֵל הַדָּבָר, שֶׁתִּשְׂכַּח הַכֹּל, וְתִתְחִיל מִחֲדָשׁ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְהַכֹּל יִהְיֶה, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, עַל נְכוֹן בְּכַח הַצְּדִיק הָאֵמֶת, שְׁאַנְחֵנוּ חוֹסִים בְּצִלוֹ, וְאַמֵּר: מֶה יֵשׁ לָכֶם לְדַאֵג כְּשֶׁאַנִּי הוֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם.

יְדִידֵךְ שִׁיחֶיךָ אֶצְלֶךָ בְּקִרְוֹב...

קי.

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מוֹצְאֵי-שְׁבַת-קֹדֶשׁ לְסַדֵּר בְּהִרְבַּחְקוֹתֵי ה'תשכ"ד.

אֵךְ טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי הַיִּקָּר, הַשּׁוֹתֶה בְּצַמָּא מִהַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

אַחֵי! חִזֵּק וְאַמֵּץ מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאֵל תַּפֵּל בְּדַעְתְּךָ

משום דְּבַר שְׁבַעֵלֹם, וּבִסְעָדָה שְׁלִישִׁית דְּבָרוּ מֵהַתּוֹרָה בְּלִקוּטֵי-
 מוֹהֲרָ"ן (חֶלֶק א', סִימָן כ, "תְּשַׁעֲהַ תְּקוּיָן"), עֵינֵי שָׁם; וְדִבְרוּ בְּעִנְיַן מֵהַ
 שְׁצַרְיָף לְעֵבֶר עַל כָּל אֶחָד הַרוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב לְקִדְשָׁהּ, וְלִינֵק מִבְּאוּרֵי
 הַתּוֹרָה שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, כִּי צַרְיָף לְעֵבֶר קֹדֶם הַרְבֵּה מִרִירוֹת, כְּמוֹ
 שֶׁכְּתוּב (וַשְׁעִיָּה לַח, יז): "הִנֵּה לְשִׁלּוֹם מֵר לִי מֵר", (הַסּוֹפֵר בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן,
 חֶלֶק א', סִימָן כז, עֵינֵי שָׁם); וְעַקֵּר הַעֲצָה, מִבְּאֵר רַבֵּנוּ ז"ל, הִיא: "לְשַׁפֵּף
 לְבוֹ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים בְּמִתְנַת חֲנֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ", וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה
 נִשְׁפָּע עֲלֵינוּ שִׁפְעַ מִלֵּב הָעֲלִיּוֹן וְכוּ' וְכוּ', וְתַהֲלֵה לְאֵל, הִיוּ כְּמֵה
 אֲנָשִׁים חַדָּשִׁים, וְנִהְיֶה מְאֹד מֵהַדְּבָרִים הַקְּדוּשִׁים, כִּי בְּאֵמֶת דְּבָרֵי
 הַנְּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ גֵּן עֲלֵינוּ, יְכוּלִים לְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד,
 אֲפֹלוּ אֶת הַגְּרוּעַ וְהַפְּחוֹת וְכוּ', וּמְכַל שֶׁכֵּן אֶת אֲנָשֵׁי הָעֲלִיָּה, שֶׁכֵּן הַכֹּל
 צָרִיכִים לְמָרִי חֲטִיָּא וְכוּ', כִּי כָּל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֶלָּא בְּשִׁבִיל זֶה,
 וְלִהְיוֹת צוֹתָא אֵלָיו וְכוּ'; וְאַחֲרֵי הַתּוֹרָה רָקְדוּ הַרְבֵּה מְאֹד בְּנִגּוֹן שֶׁל
 הַתְּעוֹרְרוֹת מְאֹד מְאֹד, וְכֵמֵה בְּכוּ מְרַב שְׂמֻחָה, עַל אֲשֶׁר זְכֵנוּ הַשָּׁם
 יִתְבָּרַךְ בְּזִכְיוֹת חֲנֹם מִפֶּשַׁע, לְהִתְקַרֵּב לְיָדַע מְאוֹר גְּנוּז וְנִעְלָם כְּזֶה,
 אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, וּמֵה גַעֲמִים גּוֹרְלָנוּ, חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנַעֲמִים
 וְכוּ', טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֲשֵׁם עַל כָּל הַחֲסָד חֲנֹם שֶׁגִּמְלָנוּ.

וְהַתְּמִיד מְאֹד בְּלִמּוּד סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, הַמְּעוֹרְרִים מְאֹד אֵלָיו
 יִתְבָּרַךְ, וּמְזַכְכִּים וּמְטַהֲרִים אֶת הַנְּשֻׁמָּה וְכוּ', גַּם תִּרְאֶה לְדַבֵּר עִם
 חֲבָרִיד הַיְקָרִים אוֹדוֹת עֶסְקֵנוּ, דֵּהֵינּוּ מִדְּבָרֵי הַנְּחַל נוֹבֵעַ, דְּבוּרִים
 אֲמִתִּיִּים מֵהַתְּכִלִּית הַנִּצְחִית, וּבִפְרָט עִם הַמְּקַרְבִּים מִכְּבָר, לְחֻזְקָם
 וּלְאֲמִצָּם מְאֹד מְאֹד, כִּי הַבְּעַל-דְּבָר וְרַב עֲלֵיהֶם מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ
 שֶׁאֲתָה רוֹאֶה, שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט לְאַרְכּוֹ וּלְרַחְבוֹ, וְלְכָלִי לְהַנִּיחָם לְהַתְנוּעַד עִם
 אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְכוּ' וְכוּ'.

וְגַם זֶה נִכְלָל בְּזוֹ הַתּוֹרָה (עֵינֵי שָׁם הֵיטֵב בְּסִימָן כ בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן,
 חֶלֶק א'), מְעִינֵן הַמוֹנְעִים הַרְשָׁעִים מוֹצִיאֵי דַבַּת הָאֶרֶץ, שְׂמוֹנְעִים
 וּמְעַבְבִּים לְלַכֵּת וְלִנְסֹעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עֵינֵי שָׁם; כִּי עַקֵּר שְׂרָשׁ קִדְשַׁת
 אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא מֵהַצַּדִּיק הָאֵמֶת (כְּמִרְמֹז כְּכֵמֵה תּוֹרוֹת), וְעַל-כֵּן

החולקים והמונעים מלהתקרב לצדיק, הם בכלל זה, כי עקר עבודת הצדיק הוא לעורר ולקרב אל השם יתברך, ולחזק את האמונה, עד שזוכה לראות השגחתו יתברך עלינו, שעושה עמנו נסים בכל רגע, וזה זוכים על-ידי ארץ ישראל, והכל על-ידי הצדיק האמת (ע"ן כל זה בלקוטי-מיהר"ן, חלק א', סימן ז, ע"ן שם ודו"ק).

ועקר העצה איך להכניע אותם, הוא רק על-ידי שנתאמץ יותר בתורה ותפלה, ונתקן מעשינו על-פי התורה הקדושה, ובפרט ברבוי התבודדות, על-ידי-זה תתוסף קדושה לעילא וכו', ותהיה להם מפלה גדולה וכו', וגם יפגס מרף בלבכם, שלא ידברו סרה עלינו באזני המון-העם, אדרבה כלם יודו וישבחו ויפארו אתכם, שאתם עוסקים ביותר בתורה ותפלה ומעשים טובים, כי האמת היא אחת (שם, סימן נא), ועל-ידי-זה יפל השקר, כי קושטא קאי וכו' (ע"ן היטב כל התורה הזאת שם בסימן כ ותבין).

ידידך הדורש שלומך...

קיא

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר ביהר-בחקותי ה'תשכ"ד.

חיים, ברכה ושלוש לאהובי, אחי הנקר, השותה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... שיהיה נצח.

אחי! חזק ואמץ, מכתבך קבלתי ושמחתי מאד, ומה שבקשת לחזקך בעבודת השם יתברך, הלא כל ספרי רבנו ז"ל בידך, הפך בהם ומהם לא תזוץ, שאין לך טוב מהם.

ואודות אמירת תקון חצות בכל לילה, הוא ענין נורא מאד

מאד, אָשׁר לאַ ישׂעֵר בְּשׁוּם שְׁכַל אָנוּשׁ, וְכַל הַמַּתְאָבֵּל עַל חֶרְבֵּן-בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, זֹכֶה וְרוֹאֵה בְּכַנְיָנוּ, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ בְּגִמְרָא (מַעֲנִית ל:), וּבִכְפָּרֵט רַבּוּי הָאֲזַהְרוֹת עַל זֶה בַּזְהַר הַקְּדוּשׁ, וְרַבְּנּוּ ו'ל הַזְּהִיר עַל זֶה בְּיֹתֵר, וּבִכְפָּרֵט בְּדַבְּרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ו'ל פְּעֻמִּים אֵין מִסְפֵּר, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִפְתָּחִים הַדַּעַת וְהַמַּחִין, שְׁזֶה גַם-כֵּן בַּחֲנִינַת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, כִּי כָּל מִי שֵׁישׁ בּוֹ דַּעַה כְּאֵלוֹ נִבְּנָה בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו, וְלִהְפֹּךְ — אִם אֵין בּוֹ דַּעַת הַתְּאֻמָּת, זֶה בַּחֲנִינַת חֶרְבֵּן-בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, וְעַל זֶה צְרִיכִים לְאוֹנֵן וְלִקְוֵנֵן מְאֹד מְאֹד עַל חֶרְבֵּן בֵּית הַמַּחִין שְׁלוֹ וְכוּ', וְעַיִן בְּלִקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן (חֶלֶק ב', סִימָן סו), מַה שְׁאָמַר רַבְּנּוּ ו'ל: "צְרִיף לְהַזְהִיר מְאֹד לְקוּם בַּחֲצוֹת, וְלִהְתְּאָבֵל מְאֹד עַל חֶרְבֵּן-בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ", עַיִן שָׁם בְּאַרְיֵכוֹת.

וּמַחֲמַת טְרֻדוֹתֵי הַרְבִּים בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וּבִכְפָּרֵט שֶׁהִגִּיעַ זְמַן חֲצוֹת, אֶקְצֹר וְעוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד.

יְדִידֶךָ הַמְעוֹרָרֶךָ לֹוֹמַר בְּכָל לַיְלָה תִּקְוֵן חֲצוֹת...

גַּם תִּרְאֶה לַעֲשׂוֹת לַעֲצֻמָּךְ אֵיזָה שְׁעוֹר בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אַחַר זֶה, כִּי אַז הַזְּמַן שֶׁהַשֵּׁם יִתְפָּרֵף צִיִּית לְקַלְיָהּ, כְּמוֹכָא בַּזְהַר הַקְּדוּשׁ, וְיִהְיֶה נִמְשָׁף עָלֶיךָ עַל-יְדֵי-זֶה חוּט שֶׁל חֶסֶד.

יְדִידֶךָ הַדוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

קִיב.

בְּעֻזַּת הַשֵּׁם יִתְפָּרֵף, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדֵּר בְּמִדְבַּר ה'תִּשְׁכ"ד.

הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם לְאַהוּבֵי, אַחֵי הַיִּקָּר, הַבַּחּוּר הַחֲשׁוּב, הַצְּמוּד בְּפִנְיֵימִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הַשְּׁוֹתָה בְּצֻמָּא מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֶקְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... שְׂיִחְיֶה נְצַח.

אָחי! חֹזק וְאַמֶּץ מְאֹד בְּעִבּוּדְתוֹ יִתְבָּרַךְ — תּוֹרָה וּתְפִלָּה, עַל-פִּי
דֶרֶךְ הָאֱמֶת שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבְּנּוּ הַקְּדוֹשׁ, נַחַל נּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ
יִגַּן עֲלֵינוּ.

וְעַקֵּר הַכֹּל הוּא שְׁמִירַת הַדְּבּוּר, כִּי הַדְּבּוּר הוּא בְּחִינַת מַלְכוּת,
וְאִם מְדַבְּרִים בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲזַי נִקְרָא מַלְכוּת
דִּקְדוּשָׁה, שְׁנִתְגַּדֵּל מַחוּ וְדַעְתּוֹ בְּקִדְשָׁה, וּלְהַפְּךָ, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, אִם
מְדַבְּרִים לְשׁוֹן-הֶרֶע, רְכִילוּת, לִיצְנוּת וּדְבָרִים בְּטָלִים, עַל-יְדֵי-זֶה
מִכְּנִיס אֶת דַּעְתּוֹ וּמַחוּ בְּטַמְאָה, זֶה מְרַמֵּז בְּכַמָּה תּוֹרוֹת, וּמוֹכָא
בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן לח), שֶׁלְזִכּוֹת לְדְבָקוֹת הוּא עַל-יְדֵי
שְׁמִירַת הַדְּבּוּר וְלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּלְהַפְּךָ — עַל-יְדֵי לְשׁוֹן-הֶרֶע
מִתְגַּבְּרִים בְּלְבוּלֵי הַמַּחֲזִין, בְּחִינַת "רוּחַ סַעֲרָה", עֵינֵי שָׁם.

וְכֵן הוּא שָׁם (בְּסִימָן נד), עַל-יְדֵי לְשׁוֹן-הֶרֶע וְכוּ', מִתְגַּבֵּר עֲלֵיו רוּחַ
הַבְּהֵמִיּוֹת, כַּחַ הַמְּדַמָּה, עֵינֵי שָׁם; וְעֵינֵי שָׁם (בְּסִימָן כט): עַל-יְדֵי שִׁירוֹת
וְתִשְׁבָּחוֹת שְׁמִשְׁבָּחִים וּמִפְאָרִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְרוֹמֵם
הַמַּחַ וְהַדַּעַת, וּלְהַפְּךָ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, בְּאִים בְּלְבוּלֵי הַדַּעַת, חֲלֵי נוֹפֵל,
רַחֲמָנָא לְצַלָּן, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, וְעֵינֵי שָׁם מְעַנֵּן בְּגִדִים לְבָנִים, שְׁלֵא יִהְיֶה
רָכָב עַל בְּגָדוֹ שְׁלֵא יִדְבֵר דְּבָרִים בְּטָלִים, עֵינֵי שָׁם, וְעֵינֵי שָׁם (בְּסִימָן
מח): עַל-יְדֵי דְבוּרִים קְדוּשִׁים שֶׁהֵם דְּבוּרֵי תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְעִבּוּדַת
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מְעוֹרֵר וּמְמַשִּׁיף עַל עֲצֻמוֹ בְּחִינַת סְכָה, "וּבְצֵל יְדֵי
כְּסִיתִיף" (יְשַׁעְיָהוּ נא, טז) וְכוּ', וּלְהַפְּךָ עַל-יְדֵי דְבוּרִים בְּטָלִים, נְבוּל
פֶּה וְלְשׁוֹן הֶרֶע מְעוֹרֵר סְכַת נוֹצְרִים, סְכַת עֲכוּ"ם, עֵינֵי שָׁם; וְעֵינֵי
בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן א), שָׁם מְבַאֵר בִּיּוֹתֵר לְמִי שְׁמִשְׁבָּחִים עֵינֵי
לְבוֹ לְהִבִּין, מְעַנֵּן מַלְכוּת דִּקְדוּשָׁה, וּלְהַפְּךָ — מַלְכוּת דְּסִטְרָא אַחְרָא,
יְדוּעַ שֶׁהַדְּבּוּר נִקְרָא מַלְכוּת, כְּמוֹ שְׁמוּכָא בְּתַקּוּנֵי-זוֹהַר (בְּהַקְדָּמָה, פַּתַּח
אֲלֵיָהוּ): "מַלְכוּת פֶּה", עֵינֵי שָׁם; וְעַל-יְדֵי תּוֹרָה וּתְפִלָּה נוֹתְנִים כַּחַ
לְמַלְכוּת דִּקְדוּשָׁה וּלְהַפְּךָ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לדבורים קדושים כאלו, טוב להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו, "מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית" (תהלים קד, כד), שדיקא בתקף החשף והאפלה והגלות המרה הזו נתגלה לנו אור נפלא כזה, אשר מעורר אותנו אל תכליתנו הנצחית, ולמען השם, לבל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כי השם עמך, אתך ואצלך, אם אמנם צריכים עוד הרבה לצעק ולזעק אל השם יתברך — "איה מקום כבודו" ויעורר רחמיו המרבים עלינו, שגזקה לשוב בתשובה אמיתית, כי עדין אנו רחוקים ממנו בתכלית הרחוק, אך מוטב לאחז את החוט בשני קצוות, לידע מצד אחד, שעדין אנו רחוקים מאד מאד בתכלית הרחוק, כמו שכל אחד יודע בנפשו נגעי ומכאובי לבבו ומה שעובר עליו בכל יום ברוחניות ובגשמיות, ומצד שני לידע שהשם יתברך רחמן מלא רחמנות, ורפץ חסד, וימינו פשוטה לקבל שכים, ואין שום יאוש בעולם קלל; ועל-כן צריך אתה לקיים דברי רבנו ז"ל — להיות בשמחה כל היום, ולחפש בעצמך הנקודות הטובות (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), וליחד לעצמך שעה מיחדת לשפך את לבך אליו יתברך (שם, חלק ב', סימן כה), ושמעתי מאחד מאנשי שלומנו, שזה פרוש (תהלים ל, ו): "בערב לילין ככי ולבקר רנה", כי מבאר בדברי רבנו ז"ל בלקוטי מוהר"ן (חלק א', סימן נב), כי עקר זמן התבודדות ובכיה להשם יתברך הוא בלילה, וזה — "בערב לילין ככי" — שצריך ליחד שעה בערב להתבודד, "ולבקר רנה" — וכל היום להיות תמיד בשמחה, וזה העקר, כי העקר בעבודת השם יתברך הוא רק שמחה ורקודין, ותהלה לאל, שיש לנו על מה לשמח כל ימי חיינו, על אשר זכינו להיות בחלק קדוש וגורא כזה, חבלים נפלו לנו בנעימים, ותהלה לאל, התפללתי מעריב בבית מדרשונו "חסידי ברסלב", וקבלתי חיות חדשה ממש מגדל ההתעוררות שיש בין אנשי שלומנו היקרים, אפלו במעריב באמצע השבוע ממש כמו בערב יום הכפורים וכו', ואחר התפלה רדדנו קצת, תהלה לאל, בדרךנו תמיד.

אשרינו ואשרי חלקנו, און פֿארט גיטאנצט און פֿארט אַשרינואַ.

ידידך הדורש שלומך...

קיג.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר במדבר ה'תשכ"ד.

החיים, השלום וכל טוב סלה לאהובי, ידידי היקר, היפץ
ומשתוקק לעבודת השם יתברך ולהתקרבות לצדיק האמת, נחל נובע
מקור חַכְמָה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

אחי, אהובי! אבקשך מאד למען כבוד רבנו ו"ל, שתראה
לעשות שלום, ותזהר מאד ממחלוקת, כי לא מצא הקדוש-
ברוך-הוא כלי מחזיק ברכה לישראל פי אם השלום, כמו שאמרו
חכמינו, זכרונם לברכה (עקצין ג, יב), וביותר הזהיר אותנו רבנו
ו"ל על שלום ואהבת חברים (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סא), א"צין
בחיבתא תליא מלתא ואמרו גדולי אנשי שלומנו על זה: א"צין
ראשי תבות: אנשי נחל נובע בחיבתא תליא מלתא, והבן.

אם אמנם דרך השלום להתלבש בקרירות הרבה, כמו שאמר
רבנו ו"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כו, עין שם), אף אפה תראה להיות
מעביר על מדותיך, וכל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל
פֿשְׁעֵיו (ראש השנה יז. יומא כג. פז. מגלה כח).

ידידך המיעץ לך לטובתך הנצחית...

(א) ועוד פעם נרקי ועוד פעם אשרינו.

(א) הענין שלנו מלי בידידותנו ובאהבתנו.

קיד.

בעזרת השם ותפילה, אור ליום שלישי לסדר במדבר ה'תשכ"ד.

אף טוב וחסד ירדפו לאהובי, חברי היקר, המשתוקק לעבודת השם ותפילה על-פי הדרך התם והאמת שקבלנו מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו וגן עלינו ... גרו יאיר וזרח.

אחי! חזק ואמץ מאד בעבודתו ותפילה — תורה, תפילה והתבודדות — לפרש שיחתך ברחמים ובתחנונים אליו ותפילה. כְּאִשֶׁר גִּלָּה לָנוּ הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, שָׂרֵשׁ נִשְׁמַת מְשִׁיחַ, נִחַל נֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ גִּגֵּן עֲלֵינוּ, שְׁזָה הָעֵקֶר, וְרַק עַל-יְדֵי-זֶה יָכוֹל לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר וְלִהְבָּנֵס אֶל תּוֹךְ שַׁעֲרֵי הַקִּדְשָׁה, כִּי תִפְלָה וְהִתְבּוֹדְדוֹת הֵם הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח לְהִבָּנֵס לְפָנִים הַקִּדְשָׁה (לקויט-מוהר"ן, חלק ב', סימן פד).

ועקר התפילה צריך להיות ברחמים ובתחנונים ולשאל במתנת חנם, ולכלי לדחוק את השעה, אם יתן — יתן וכו', כמובא כל זה בלקויט-מוהר"ן (חלק א', סימן כ), עין שם; והנה בעתים הללו אני עוסק בזו התורה הנוראה והנשגבה מאד "תשעה תקווין יקירין", עין שם; ולמדתי גם דברי מוהר"ן ת"ז על זה (לקויט-הלכות, דברים הנוהגים בסעודה, הלכה ד, לא ילפש גבר הלכה ב, גזלה, הלכה ה), ונתעוררתי מאד מאד, תהלה לאל, ובפרט להשתוקק לנסע לארץ ישראל, גם נפתחה דעתי וראיתי כמה השגות בזו התורה, ובפרט מה שכתב שם, שעל ארץ ישראל יש מונעים — מוציאי דבת הארץ, וילהכניעם צריך לקבל כח מאדום וכו', עין שם; ונתעוררתי מאד, כידוע לך מה שנעשה עכשו בעולם, שעת צרה גדולה היא מאד, שעקר מוציאי דבת הארץ והמונעים בעתים הללו הם הישמעאלים, וחורקים שניהם בכל פעם על כלל ישראל, וראה זה חדש, אשר ראש ממשלת אדום נוסע בעתים הללו אל ארץ הישמעאלים, ובפרט למצרים, ובדאי יש בזה סודות נוראים מאד, אשר לא נתן לכתב, רזין דרזין וכו'.

ועל־פי התורה הזאת נבין מעט לפי קצֶר שְׁכַלְנוּ, כי מִזֶּה תִּהְיֶה צְמִיחַת גְּאֻלְתָּנוּ בְּשִׁלְמוֹת בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ, כי רַבְנוּ ז"ל מְגַלֶּה לָנוּ בְּזוֹ התורה, שְׁעַקֵּר הַיְהוּדוֹת מִלּוּי רַק בְּזֶה שְׁנֵהִיָּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁשֵׁם היא המְנוּיָחָה וְהַנְּחִלָּה שֶׁהִנְחִילָנוּ הַבוּרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אִךְ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, הִנֵּה מֵה דִּהְיָה זֶה אֲלֵפִים שְׁנָה, שְׁנִחְרַב בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וְגַלְיָנוּ מֵאֲרָצָנוּ, וְאַנְחָנוּ מְחֻכִּים לַחֲזֹר וְלִזְכוֹת לְגֻאֲלָה שְׁלָמָה, וְזֶה יִהְיֶה עַל־יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ.

וְהִנֵּה רַבְנוּ ז"ל הוּא שֶׁרֶשׁ נִשְׁמַת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, וּמְשִׁיחַ יִהְיֶה מֵיֻצְאֵי חֲלָצִיו הֵן בְּרוּחָנִיּוֹת וְהֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת וְכוּ', וְיִלְחַם בְּדַעְתּוֹ וְכוּ', וּבְזוֹ התורה מְרַמְזֶת קֶצֶת צְמִיחַת גְּאֻלְתָּנוּ, כִּי בְּאֵמַת יֵשׁ סוּדוֹת וְרוֹזִין נוֹרָאִים עַל מֵה וְלָמָּה נִשְׁאָר רַבְנוּ ז"ל בְּמַלְכוּת אָדוֹם, וּבְהִדְי כְּבָשִׁי רַחֲמָנָא לְמָה לְזַ"א, אִךְ מֵעַט רְמִזִּים לְפִי קִטְנוֹת דַּעְתָּנוּ וְהַגְּשַׁמַּת שְׁכַלְנוּ, כְּדִי לְהַכְנִיעַ אֶת קִלְפַת אָדוֹם, וְשִׁנוּכַל לַחֲזֹר לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ', וְזֶה סוּד שְׁנִקְבֵר מִשֶּׁה מוּל בֵּית פְּעוֹר, כְּדִי לְהַכְנִיעַם כִּידוּעַ וְכוּ', וְהַכַּל עַל־יְדֵי הַתְּקוּנִים שֶׁנֶּאֱמָרוּ בְּזוֹ התורה, וְתִהְלֶה לְאֵל, כְּכֹל יוֹם מִתְקַרְבַּת צְמִיחַת גְּאֻלְתָּנוּ, וְאַנּוּ זוֹכִים וְרוֹאִים אִיךְ שְׁכַלְלִיּוֹת? שְׁרָאֵל מִתְקַבְּצִים מֵאֲרַבַּע רִיחוֹת הָעוֹלָם, וְחוּזְרִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אִךְ יֵשׁ מוֹנְעִים רַבִּים וְהֵם הַיִּשְׁמַעְאֵלִים, שְׁרוּצִים כְּכֹל פְּעַם וְכוּ', וְחוּזְרִים שְׁנִיָּהּ מֵאִד וְכוּ', אִךְ כְּדִי לְהַכְנִיעַ אוֹתָם צְרִיךְ לְקַבֵּל כַּח מֵאָדוֹם, וְזֶה סוּד שְׁנִסְעַ עַכְשָׁו רֵאשׁ מַלְכֵי אָדוֹם לַיִּשְׁמַעְאֵלִים וּבִפְרָט לְמַצְרַיִם, (שְׁמִשֵׁם הוּצִיאָנוּ ה', עֵינַן בְּפָנִים הַתּוֹרָה), אִךְ שְׁלַכְאוּרָה נִרְאָה לְהַפְּךְ, שְׁנִסְעַ לְרַעְתָּנוּ, חַס וְשְׁלוֹם, (וְעֵינַן הֵיטֵב בְּלִקוּשֵׁי־הַלְכוֹת, גּוֹלָה, הַלְכוֹת ה, ט), אֲכַל בְּסוּף יִהְיֶה מְנִיָּה וְכִיָּה אֲבָא גִיזִיל בֵּיה נִרְגָא שְׁיִמְרְדוּ זֶה בְּזֶה וְיִלְחָמוּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה הַתְּשׁוּעָה לְיִשְׂרָאֵל וְכוּ' וְכוּ', וְיֵשׁ עוֹד דְּבָרִים רַבִּים בְּעֵנְנָן זֶה, אִךְ אֵינְנִי יְכוֹל וְכוּ' לְרַשֵׁם, וְגַם זֶה הַמַּעַט לֹא נִקְתַּב כְּרָאוּי, אִךְ טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסָד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שְׁקַרְבָּנוּ אֵל אִוֵּר כְּזֶה, אִוֵּר גְּנוּז וְנִעְלָם, הַעוֹסֵק בְּתַקּוּן נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וּבְקַבּוּץ גְּלִיּוֹת וּבְקִרּוּב הַגְּאֻלָּה, כֵּן נִזְכֶּה בְּשִׁלְמוֹת שְׁיָקִים :

"וְעָלוּ מוֹשְׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת הַר עֶשׂוֹ, וְהִיטָה לָהּ הַמְּלוּכָה"
 (עובדניה א, כא), "וְהִיטָה ה' לְמִלְחָה עַל כָּל הָאָרֶץ" וגו' (זכריה יד, ט).

יְדִידָהּ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָהּ...

קטו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אור ליום שלישי לסדר במדבר ה'תשכ"ד.

הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם לְאַחֵי, יְדִידֵי וְאַהוּבֵי הַיְקָר, הַשׁוֹתֵה בְּצִמָּא מֵהַנְּחַל
 נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

אַחֵי! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהַעֲקֵר לְהַרְגִיל
 עֲצֻמָּה בְּשִׁמְרַת הַעֲיִנִּים כַּאֲשֶׁר דִּבְרַנּוּ מִזֶּה, כִּי הַעֵינַי רֹאֶה, וְהַלֵּב
 חוֹמֵד, וְכָלִי הַמַּעֲשֵׂה גּוֹמְרִים, כַּמּוֹבָא בְּטוֹר "אַרְחַ חַיִּים" (סִימָן א),
 עֵינַי שָׁם; וְעַקֵּר כָּל הַתְּאֻוֹת הַרְעוּת, בְּפָרֵט תְּאֻוֹת נְאוּף, רַחֲמָנָא לְצַלְן,
 כְּאֵה מִפְּגַם הָרְאוּת — שְׁמִסְתַּפְּלִים בְּנָשִׁים וְכוּ', וְכִמּוֹ שְׁכַתּוּב (בַּמְדָּבָר
 טו. לט): "וְלֹא תִתְּוֹרוּ אַחֲרַי לְכַבְּכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם" וגו', וְדַרְשׁוּ
 חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֵנָם לְכַרְכָּה (בְּרִכּוֹת יב): זֶה הַרְהוֹר עֲבָרָה, עֵינַי שָׁם; עַל-כֵּן
 צָרִיךְ לִידַע שְׁזָה הַעֲקָר, לְכָלִי לְהַסְתַּפֵּל בְּמִקּוֹם שְׂאִסוֹר לְהַסְתַּפֵּל,
 אֲפִלוּ בְּרוּחַנִיּוּת, לְכָלִי לְהַסְתַּפֵּל עַל מַעֲשֵׂה חֲבָרוֹ, רַק לְקַיֵּם "אַחַד
 הִיָּה אֲבָרָהֶם" (עֵינַי לְקוּטִי-מִזְהָרֵנוּ, חֶלֶק ב' בַּהַתְחַלָּה), וּמִכָּל שְׁכָן בְּגִשְׁמִיּוּת
 — עַל נָשִׁים וְכוּ', שְׁזָה עַקֵּר יִסוּד פְּגָם הַבְּרִיּוּת, וְרַבְּנֵנוּ יוֹנֵה ז"ל כְּתַב
 (שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה, שַׁעַר א', אוֹתִיּוֹת ו, ח), שְׁמִי שְׁמִסְתַּפֵּל תְּמִיד בְּנָשִׁים, הַרִי
 הוּא מוֹמֵר לְדַבֵּר אַחַד וְכוּ', עֵינַי שָׁם; עַל-כֵּן צָרִיךְ לְהַזְהֵר מִזֶּה מְאֹד,
 וּבְפָרֵט עַל-פִּי דַעַת רַבְּנֵנוּ ז"ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָהּ...

קטז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹם רַבִּיעִי לְסֹדֵר בַּמִּדְבָּר ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיָּקָר, הַשּׁוֹתֵה בְּצַמָּא
מֵהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... נְרוּ גְאִיר.

אָחֵי הַיָּקָר! חֶזֶק וְאַמֶּץ בְּתוֹרָה וּבַעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבִכְפָּרֻט
לְהִיּוֹת רְגִיל בְּיוֹתֵר לְפָרֵשׁ כֹּל שִׂיחָתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שְׁזֵה הַעֲקָר
— לְבָרַח תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְזֵה עֲקָר הַתְּפִלָּתִית הָאֲמִתִּית, הַתְּפִלָּתִית
הַנִּנְצָחִית, כְּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקֵנוּ, שְׂזָכֵינוּ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו וְלִידַע מִמֶּנּוּ, כִּי
הוּא אוֹר גָּנוֹז וְנִעְלָם מְאֹד מִכָּל הָעוֹלָם, וְאֲנַחְנוּ וְכֵינוּ בְּמִתְנַת חֲנָם
וְכוֹי, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסָד חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ,
וְתַרְגִּיל עֲצָמָךְ לְלַקֵּת עִם כָּל הַתּוֹרוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, כְּאֲשֶׁר הִזְהִיר עַל
זֶה בְּעֲצָמוֹ, לִילָף בְּמָה חֲדָשִׁים בְּתוֹרָה אַחַת, וּכְמוֹ שֶׁנֶּהְיָנוּ גְדוּלֵי אֲנָשִׁי
שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁפָּרְשׂוּ עִצְמָם מִכָּל הַכְּלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהִלְכוּ בַּמִּדְבָּרִיּוֹת
וַיַּעֲרֹת לְהִתְבּוֹדֵד וְכוֹי, וְר' אַבְרָהָם בֵּר' נַחְמָן ז"ל הִלָּךְ עִם תּוֹרָה
אַחַת כְּשֵׁנָה, כַּמְסֹפֵר בֵּין אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁרֵיהֶם וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקָם, יְהֵא
חֵלְקֵנוּ עִמָּהֶם.

אֶךְ כְּפִי תִקֶּף הַכְּלִיבּוּלִים וְהַיְרִידוֹת וְהַהֲרַפְתָּקָאוֹת וְהַצָּרוֹת
וְהַיְסוּרִים שֶׁעוֹבְרִים עֲלֵינוּ, עַל-כֵּן אָנוּ צָרִיכִים לְצַמְצֵם וְלִילָף הַעֲקָר
עִם הַתּוֹרָה "אֲזַמְרָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי" (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רַפּב),
וְעַל הָאֵדָם לְדוֹן עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת, וְלַחֲטוֹף בְּכָל יוֹם אֵיזָה טוֹב —
מִעֵט תּוֹרָה וְתַפְלָה כְּבִנְיָה וּמִעֵט לְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ, וְעַל כָּלֵם לְהִיּוֹת
בְּשִׂמְחָה, וּמִכָּל שְׂפֹן לְדוֹן אֶת חֲבֵרוֹ לְכַף זְכוּת וְלְכָלֵי לְהַסְתַּכֵּל עַל
חֲבֵרוֹ בְּעֵין רְעָה, חֵס וְשְׁלוֹם, וְלְכָלֵי לְדַבֵּר, חֵס וְשְׁלוֹם, לְשׁוֹן הַרְעַ

ורכילות וליצנות, השם יצילנו, ומהרנ"ת ו"ל אָמַר עַל עֲצָמוֹ, שֶׁהוּא הֵלֶךְ כָּל יָמָיו עִם הַתּוֹרָה "אֲזַמְרָה" הַנ"ל, אִף מֵה טוֹב וּמֵה נָעִים לְצַרְף אֵל זֶה שֶׁאֵר הַתּוֹרוֹת וְהַמְאָמְרִים, כִּי פַעַם מְחִיִּים עֲצָמָם בַּתּוֹרָה זֹו וּפַעַם בַּתּוֹרָה אַחֶרֶת, כִּי כָּל תּוֹרָה מְדַבֶּרֶת מַעֲנִינִים וְהַדְרָכוֹת וְהַנְּהִגוֹת אַחֶרֶת; אֲשֶׁרִי שִׁיֵּאָחֵז בָּזֶה !

וּלְמַעַן הַשֵּׁם, לְטוֹבַתְךָ הַנְּצַחִית תִּשְׁתַּדֵּל לְקַבֵּעַ עֲצָמְךָ בְּקַבְיֵעוֹת בְּסִפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל, הַפֶּךָ בָּהֶם וּמֵהֶם לֹא תִזְוַע, כִּי אִין לָךְ טוֹב מֵהֶם, וְאִף שֶׁאַתָּה עֲצוּר כָּל הַיּוֹם בְּיִשְׁבִּיבָה, תִּשְׁתַּדֵּל בְּכָל מִינֵי עֲצוֹת לְחֻטֵּף בְּכָל יוֹם מְעַט סִפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל, וְשִׁמַּח אֲנִי מְאֹד עַל אֲשֶׁר הִנֵּךְ עַדִּין מִחֲזִיק בְּחֻמְךָ לְבוֹא בְּכָל לַיְלָה לְבֵית מְדַרְשָׁנוּ, וּלְקַיֵּם "הַנְּעוּר בְּלַיְלָה" (שם, סִימָן נב), אֲשֶׁר זֶה הַעֲקָר, לְצַעֵק וְלִזְעַק אֵלָיו יְתִבְרַךְ, וּלְבַקֵּשׁוּ בְּרַחֲמִים וּבְחַנּוּנָיִם, שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, וְזֶה עֲקָר הַשְּׂעִר וְהַפְתַּח לְהַכְנִס אֵלָיו יְתִבְרַךְ (שם, חֶלֶק ב', סִימָן פד), וְתִרְאֶה לְעֲשׂוֹת מֵהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, כְּמוֹ שֶׁהִזְהִיר עַל זֶה בְּיוֹתֵר רַבְּנֵי ז"ל (שם, סִימָן כה), וְאָמַר שֶׁנַּעֲשִׂים מִזֶּה שְׂעִשׁוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעְלָה, עֵינֵי שָׁם.

וְדַע שֶׁכָּל דְּבוּר שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר וּמִתְפַּלֵּל, עוֹשֶׂה רֶשֶׁם גְּדוֹל לְמַעְלָה, וְסוּף כָּל סוּף אִם תִּחְזַק עֲצָמְךָ וְלֹא תִפֵּל בְּדַעְתְּךָ, חַס וְשָׁלוֹם, רַק תִּרְבֶּה כָּל יוֹם בְּהַתְּבוּדָדוֹת, תִּזְכֶּה שִׁיִּפְתְּחוּ לָךְ שְׁעָרֵי הַקְּדוּשָׁה, "וְכַד חַס גְּבִיָּה אַתְּהֵפֶךָ", שִׁיִּכְמְרוּ רַחֲמֵי יְתִבְרַךְ עֲלֶיךָ (שם, חֶלֶק א', סִימָן כ), וְגַם אַתָּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לְהִתְפַּלֵּל בְּקַבְיֵעוֹת בְּבֵית מְדַרְשָׁנוּ "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", שֶׁזֶה דָּבָר גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד וְכוּ' וְכוּ', וְתִבְקֶשׁ בְּכָל יוֹם מֵאֵתוֹ יְתִבְרַךְ, שִׁיעֲזָרְךָ לְהִיּוֹת הָאָדָם הַשָּׁלֵם, וְתִאֲמַר בְּכָל יוֹם הַתְּפִלָּה "אֵל בְּרוּךְ" (לְקוּטֵי תְּפִלוֹת, חֶלֶק ב', סִימָן מה).

הַיּוֹעֵץ לְטוֹבַתְךָ הַנְּצַחִית...

אֲשֶׁר

קִיז

בַּנְחַל

רַכֵּט

קִיז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעֵי לְסָדֵר בַּמְדַּבֵּר ה'תשכ"ד.

הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם, שְׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיָּקָר, הַשּׁוֹתֵה
בְּצִמָּא מֵהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... שְׂיִחָיָה נְצַח.

אַחֵי הַיָּקָר! חֲזַק וְאַמֵץ בְּעִבּוֹרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ — תּוֹרָה וּתְפִלָּה,
עַל-פִּי דַעַת הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, וּלְחַדֵּשׁ עֲצָמָךְ
בְּכָל פַּעַם בְּרִצּוֹנוֹת חֲזָקִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי הַעֲקָר הוּא הַרְצוֹן —
לְכֹסֵף וּלְהַשְׁתַּוֵּקֵק תְּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְחַזֵּק עֲצָמוֹ בְּאַמוּנָה וּבִטְחוֹן,
שְׁזֶה עֲקָר הַכִּלִּי לְקַבֵּל אֶת הַשְּׁפַע וְכו', בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְתַרְגִּיל
עֲצָמָךְ לומר תְּמִיד בְּשַׁעַת הַתְּבוּדָה: "אֲנִי מֵאַמִּין בְּאַמוּנָה וּבִטְחוֹן
חֲזַק, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזָרֵנִי וַיִּמְלֵא לִי אֶת כָּל הַצְּטָרְכֵי־יִמִּי" וְכו', כִּי
הַדְּבוּר יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוֹל, כַּמְבֹאֵר בְּדְבָרָיו, זְכוּתוֹ לְבָרְכָה, וְעַל-יְדֵי־זֶה
תִּנְצַל מִלִּפְלֵי בִּיאוּשׁ וּבְמִרְהָ שְׁחוּרָה, שְׁזֶה גְרוּעַ מֵהַכֵּל, רַחֲמָנָא לְצִלָּן,
רַק תְּאַמִּין בְּאַמוּנָה אֲמִתִּית, כִּי בְּיָדָאֵי יַעֲזָרְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וַיִּרְחִיב לְךָ
אֶת גְּבוּלְךָ, וְהַכֵּל בְּזִכּוֹת הַתְּפִלוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת, שֶׁתַּרְגִּיל עֲצָמָךְ לְשַׁפֵּךְ
אֶת נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, הַכֵּל
בְּפִרְטֵי פְּרִטְיּוֹת תְּסַפֵּר, וְאִזּוֹ יִשׁוּעַת הַשֵּׁם כְּהִרָף עֵינַי, כִּי (תְּהִלִּים קמ"ה,
יח): "קְרוּב ה' לְכָל קְרָאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאַמֶּת", לְרֵאוֹת לְדַבֵּר
דְּבוּרֵי אֲמֶת, כַּמְבֹאֵר בְּלְקוּטֵי־מִוֶּהֶר"ן (חֲלָק א', סִימָן ט), עֵינַי שָׁם, דִּהְיִנוּ
לומר הַדְּבוּרִים בְּאַמֶּת וְכו', וְעַל-יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה שְׂיִפְתָּחוּ לְךָ שַׁעֲרֵי
הַקִּדְשָׁה.

יְדִידְךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ק.יח.

קצרת השם יתברך, יום רביעי לסדר במדבר ה'תשכ"ד.

אף טוב וחסד ירדפו לאהובי, אחי ורעי היקר, השותף בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... שיזרח גצח.

מכתבך קבלתי היום, ושמתתי מאד שהנך מחזק עצמך עם הדבורים של הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, בן ראוי לך, פי זה עקר החיים, וגם כל חייתי ברוחניות ורגשיות ממש הם דברי רבנו ז"ל, ולילא דבריו הקדושים, היה כבר עמי, חס ושלום, מה שהיה וכו', אף טוב להודות להשם יתברך על כל החסד שעשה עמנו, שעל-ידי רבנו ז"ל אנו זוכים לחטף בכל יום תורה ותפלה הרבה מאד.

ובפרט התבודדות ושיחה בינו לבין קונו, זה בודאי אנו זוכים רק על-ידי רבנו ז"ל, כי הוא שרש התפלה, והוא גלה לנו את כל ענין ההתבודדות, ודע שבעתים הללו אני מדבר עם חברי, רק אודות לקים עצת רבנו ז"ל — להתבודד הרבה, ולפרש שיחתו אל השם יתברך, שזה העקר, אם אמנם אני מדבר תמיד רק מזה, פי זה העקר, ויכמו שפכת לי, שאמה עוד זוכר את התורה "הנעור בלילה" (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נב), שלמדתי אז בשבת-קדש בשהיית עמנו, בן ראוי לך לחזק עצמך מאד עם דבריו הקדושים המחזקים את כלם, מהאזוב אשר בקיר עד הארו אשר בלכנון, ומרב טרדותי עכשו אקצר, ועוד חזון למועד.

דידך הדורש שלומך...

אָשׁוּר   קִיט   בְּנַחַל   רְלֵא

קִיט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אור ליום חמישי לסדר במדבר ה'תשכ"ד.

שׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיגוּ לְאַהֲבֵי, חֲבֵרֵי הַיָּקָר, הַשּׁוֹתָה בְּצִמָּא מִהַנַּחַל
נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... שְׂיַחֲיָה נֶצַח.

אָחֵי הַיָּקָר! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאַל תִּפְּל
בְּדַעְתְּךָ, וְתַתְּחִיל מִחֲדָשׁ לְהִתְקַרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, נַחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ, וְאַל תִּירָא וְאַל תַּחַת מִן הַמִּתְנַגְּדִים.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׁזָכֵינוּ לִידַע מְאוֹר גְּנוּז וְנִעְלָם כְּזֶה, טוֹב
לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וְחָבַל מְאֹד שְׂאִין
אֲתָה יָכוֹל לְהִתְוַעֵד עִמָּנוּ פַּעַם, וּבִפְרָט לְבֹא לְבֵית מְדַרְשָׁנוּ "חֲסִידֵי
בְּרִסְלָב", כִּי, תִּהְיֶה לְאֵל, אֹרֹז שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל זֹרֵחַ מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ
שְׂאֵמֶר בְּפִרוּשׁוֹ: "מֵיִן פִּיִּיעֵרֵל וְעֵט שׁוֹיִן טְלוּעֵן בִּיז מְשִׁיחַ וְעֵט
קוֹמְעֵן"^א וְהֵיִתִּי מִקֶּדֶם בְּבֵית מְדַרְשָׁנוּ, וְהִתְפַּלְלֵתִי שֶׁם מְעִרִיב, וְלִסְפֹּר
לְךָ אֶת הַהִתְעוֹרְרוֹת שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵינוּ אֲנֵשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, זֶה אֵי
אֶפְשָׁר בְּשׁוֹם אִפְּן: הַבְּכִיּוֹת, וְהָאֲנָחוֹת, וְהַצְּעָקוֹת, וְהַמְּחִיאוֹת כְּפִים
וְכוֹ', אֲשֶׁרֵי עֵינֵי רְאֵתָה זֹאת, וְהַכֹּל בְּכַחוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, הַצַּדִּיק הָאֵמֶת
שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, וְתַכְּף אַחַר הַתְּפִלָּה רִקְנֵנוּ הַרְבֵּה מְאֹד, כְּדִרְכֵנוּ לְרַקֵּד
כָּל פַּעַם אַחַר הַתְּפִלָּה, וּכְשֶׁהַרְבֵּה אֲנֵשִׁים אֲשֶׁר לֹא מְאֲנֵשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ
הַלְכוּ, אָנִי הִדְלַקְתִּי אֶת הַ"גֵּר תְּמִיד", וְהִתְחַלְנוּ לְדַבֵּר מִהַתּוֹרָה תְּשַׁעֵה
תְּקוּנֵי (לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי ז. חֲלָק א'. סִימָן כ.). וְהֵי, תִּהְיֶה לְאֵל, דְּבוּרִים כְּגִנְחֵלֵי
אֵשׁ, וְלִסְפֹּר עַל הַכֶּתֶב — זֶה אֵי אֶפְשָׁר, אִךְ מִחֲמַת שְׂאֵנִי יוֹדַע
שְׂאֵתָה מְשִׁתּוֹקֵךְ וְכוֹסֶף בְּאֵמֶת לְשִׁתּוֹת מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ, וְעוֹבֵר עֲלֶיךָ מֵהַ
שְׁעוֹבֵר מִבְּנֵי מְשִׁפְחָתְךָ וְכוֹ', אֲמַרְתִּי לְרִשָּׁם לְךָ מְעַט כְּדֵי לְהַחִיּוֹת אֶת
נַפְשְׁךָ וְלְהַרְוֹת צִמְאוֹנְךָ: וְהִנֵּה הַתּוֹרָה הַנּוֹרְאָה הַזֶּה נִכְנָתָה עַל פְּרָקָא
תְּלִיתָאָה דְּסַפְרָא דְּצִנִּיעוּתָא, וְדִבְרָנוּ הַרְבֵּה גַם מְזֶה, כִּי בִזְהַר הַקְּדוּשׁ

א) האש שלי כבר תוקד עד ביאת משיח צדקנו.

ב) הפרק השלישי מהספר הגנוז.

פְּרִשְׁת תְּרוּמָה (דף קעז), יֵשׁ חֵלֶק אֶחָד שֶׁנִּקְרָא "סִפְרָא דְצְנִיעוּתָא". וּנְחָלֵק לְחֻמְשָׁה פְּרָקִים, וְהַמְקַבְּלִים אוֹמְרִים, שְׂרֵבֵי שְׁמֵעוֹן בְּרַי יוֹחָאי הֵיזָה נְצוּזָן מִשָּׁה רַבְּנֵי, וְלִכְן חִבֵּר חֻמְשָׁה פְּרָקִים סִפְרָא דְצְנִיעוּתָא, כְּנֶגֶד חֻמְשָׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה שֶׁחִבֵּר מִשָּׁה רַבְּנֵי, עֲלֵי הַשְּׁלוֹם, וְיָדוּעַ שְׂרַבְּנֵי ו"ל כְּלוּל מִנְשֵׁמַת רַבֵּי שְׁמֵעוֹן בְּרַי יוֹחָאי, (כִּי כָּל תּוֹרַתוֹ נִבְּנִית עַל מֵאֲמְרֵי הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ וְתַקּוּנִים, וְכֵן מָה שֶׁאָמַר: וְעַכְשָׁו וְכוּ'), וְלִכְן גַּם רַבְּנֵי ו"ל אָמַר תּוֹרָה עַל חֻמְשָׁה פְּרָקִים מִסִּפְרָא דְצְנִיעוּתָא וְדו"ק, גַּם דִּבְרָנֵי הַרְבֵּה עַל מָה שֶׁמִּתְחִיל רַבְּנֵי ו"ל בְּהַרְבֵּה תּוֹרוֹת לְשׁוֹן "דַּע", וּבִשְׁם הַמְּגִיד מְטִירָהוּיָצֵא ו"ל אוֹמְרִים, שֶׁבְּכָל מְקוֹם שְׂרַבְּנֵי ו"ל מְזַכֵּיר לְשׁוֹן "דַּע", זֶה בָּא מֵעוֹלָם הָאֲצִילוּת, "א טַעֲלַעְגְרָאם פּוֹן עוֹלָם הָאֲצִילוּת", וּבִשְׁם ר' אַבְרָהָם בְּרַי נַחְמָן ו"ל, שְׁמַעְתִּי שֶׁאָמַר: כָּל מְקוֹם שֶׁמְזַכֵּיר רַבְּנֵי ו"ל לְשׁוֹן "דַּע", זֶה הֵיזָה אֲצֵל רַבְּנֵי ו"ל פֶּסֶק הַלְכָה, וְהַסְכִּימוּ עַל זֶה בְּמִתְיבְתָא דְרַקִּיעָא.

עוֹד שְׁמַעְתִּי מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנֵי, שֶׁבִּנְגְלָה מְזַכֵּר תְּמִיד לְשׁוֹן "תָּא שְׁמַע", דִּהִינֵי לְשִׁמְעָ עִם הָאֲזִנִּים, וּבִנְסַתֵּר מְזַכֵּר תְּמִיד לְשׁוֹן "תָּא חֲזִי", לְרֵאוֹת עִם הָעֵינַיִם, אֲבָל בְּתוֹרַתוֹ שֶׁל רַבְּנֵי ו"ל שֶׁאָמַר שְׁזָה עוֹמֵד גְּבוּהָ מִהַכֵּל, מְזַכֵּר הַלְשׁוֹן "דַּע", דִּהִינֵי לְהַבִּין עִם הַמִּחַ וְהַדַּעַת וְכוּ', שְׁזוֹ מִדְּרָגָה גְּבוּהָ יוֹתֵר מִהַשְּׁמִיעָה וְהָרְאָיָה, כִּי הֵיא הַמִּחַ-מִּחְשְׁבָה וְכוּ' וְהַבִּין, וְלִפִּי עֲנִיּוֹת דַּעְתִּי נִרְאָה, כִּי "דַּע" הוּא אוֹתִיוֹת "עַד", וְיָדוּעַ מָה שֶׁסִּפֵּר רַבְּנֵי ו"ל קָדָם שֶׁבָּא הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב לְעוֹלָם, הֵיזָה הַעוֹלָם חָלַשׁ מְאֹד בְּאֵמוּנָה, וּבִפְרָט פְּשוּטֵי-הָעַם הָיוּ רַחוּקִים מְאֹד מִהָאֵמוּנָה, וּכְשָׁבָא הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב, וְגָלָה וְהָרְאָה מוֹפְתִים נוֹרְאִים עַד מְאֹד — שְׂדוּד הַטֵּבַע, שֶׁהֵיזָה רּוֹפָא חוֹלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְחַזְּקָה הָאֵמוּנָה בְּעוֹלָם, שֶׁהַכֵּל מִשְׁגַּח בְּהַשְּׁגָחָה פְּרִטִית, וְיֵשׁ בּוֹרָא וּמְנַהִיג לְעוֹלָם, אֲבָל עַכְשָׁו, אָמַר רַבְּנֵי ו"ל, שֶׁהוּא מְגָלָה תּוֹרוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת פְּאֵלָה, שֶׁאֵין צְרִיכִים שׁוּם מוֹפְתִים וְשְׂדוּד הַטֵּבַע לְחֲזִיק הָאֵמוּנָה, כִּי תּוֹרַתוֹ בְּעֶצְמָה הֵיא הַתְּגַלּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרַּךְ,

לידע ולהודיע שיש בורא כל העולמים יתברך שמו, המנהיג את כל העולם בהשגחה פרטית, ואין צריכים שום מופתים כנ"ל, וזה "דע" אותיות "עד", כי תורתו היא עדות אמתית על אחדותו יתברך, והבן.

כמו־כן דברנו כמה שמתחיל רבנו ז"ל בזה התורה, מענין הנשמה שיש בעולם, שזה סוכב והולך על רבנו ז"ל בעצמו, שהוא הוא אותה הנשמה, שעל ידו נתגלו באורי ופרושי התורה, שהוא מבאר ומפרש לנו את התורה הקדושה, ומוליקנו ומדריכנו בדרך האמת, והיא מסבכת ביסורים וכו', דהינו לזכות להתקרב אל זו הנשמה ולקבל מאתה, צריך לעבר הרבה מרירות דמרירות, יסורים, מניעות ובלבולים וכו', ולזכות לעבר על כל המניעות ולקבל באורי ופרושי התורה, זה זוכים על־ידי דבורים כגדלי אש, דהינו שצריכים לשפף הרבה את לבו אליו יתברך, ולדבר הרבה דבורים בתפלה והתבודדות.

והארכנו מאד את הדבור אודות מעלת ענין ההתבודדות, שרק זה עקר ההתקרבות אל רבנו ז"ל, וזו אכן הבחן אם מקרבים אל רבנו ז"ל — אם יש לו התבודדות בכל יום, כי הלא רבנו ז"ל גלה את כל ענין ההתבודדות בעולם, ומהרנ"ת ז"ל, אמר פעם התורה בלקוטי־מזהר"ן (חלק א', סימן טו), אשר מזכר שם: מי שרוצה לטעם טעם אור הגנוז צריך לשפוט את עצמו, עין שם; ואמר מזהרנ"ת ז"ל, שהפירוש הוא: מי שרוצה לטעם טעם רבנו ז"ל, שהוא אור הגנוז, ירבה בהתבודדות; על־כן, אחי היקר, חזק מאד להתחיל מחדש להרגיל עצמך ליחד מקום שאין שם בני־אדם, ותפרש כל שיחתך אליו יתברך, ובפרט עכשו שמתקרבים ימי הקיץ, ותבלה את החדשים בשדות ויערות וכו', עכשו העת לזה, שתקנים בכל לילה קצת "הנעור בלילה" (לקוטי־מזהר"ן, חלק א', סימן נב), ותראה ללמד בכל יום בספר היקר "השתפכות הנפש", ועל־ידי־זה יתחזק לך ודעתך לקיים כל זאת, ומחמת טרדוטי עכשו ברוחניות ובגשמיות וגם שסמוך לזמן חצות — אקצר, ועוד חזון למועד (תראה את

המכתב הזה להבחור... שיש לו קצת שיכות עמנו, ואולי יתעורר גם הוא להנ"ל).

ידידי הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

קב.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר במדבר ה'תשכ"ד.

אף טוב וחסד ירדפו וישיגו לאהובי, אחי ורעי היקר, השותף בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

ידידי היקר! חזק ואמץ מאד בעבודת השם יתברך, על-פי דעת רבנו ו"ל, הנחל נובע מקור חכמה, ובפרט להיות חזק באמונה מאד, לידע ולהאמין כי השם יתברך ממלא כל עלמין, וסובב כל עלמין, לית מחשבה תפיסא ביה קלא וכו', ולזה זוכין על-ידי שקינה רבה בעבודת התפלה — לפרש שיחתך אליו יתברך בכל יום, ועל-ידי-זה יתמשך עליך אור אלקותו יתברך, ותהיה חזק באמונה שזה העקר, גם תרגיל עצמך לתת צדקה בכל יום, ועקר הצדקה הוא לצדיק האמת, (דהיננו להדפיס הספרים שיתפשטו בעולם, ועל-ידי-זה יתקרבו רחוקים וכו', ולתת להחזקת בתי המדרשות שנקראים על שם הצדיק האמת וכו' וכו'), ועין בלקוטי-מורה"ן (חלק א', סימן לא), שעל-ידי צדקה זוכים לאמונה, כי הם תלויים זה בזה, עין שם, ועל-פי זה נראה לי לפרש המשנה (דמאי ב, ב, עין שם): "המקבל עליו להיות נאמן", הינו מי שרוצה להיות איש מאמין ולזכות לאמונה, מעשור את שהוא אוכל ואת שהוא מוכר ואת שהוא לוקח, הינו שנותן צדקה, כי מעשור הוא ענין צדקה וכו', והעקר הוא לזכות לתת צדקה מכל אשר חננו השם יתברך, הן בשעת אכילה

(כּמוּכּא בּזִהַר הַקְּדוּשׁ מַעֲלַת הַנוּתֵן צְדָקָה לְעַנֵּי בְּשַׁעַת אֲכִילָהּ), וְהֵן בְּשַׁעַת מִשָּׂא וּמִתֵּן וְכוּ', צְרִיף לְהַפְרִישׁ מִמוֹנוֹ לְצְדָקָה, וְעַל-יַד־זֶה זֹכִים לְשִׁלְמוֹת אַמוּנָה, שְׂזוּהוּ עֵקֶר הַתְּכִלִּית — לְדַבֵּק עֲצָמוֹ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהִבֵּן.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקֵנוּ, שְׂזֹכֵינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ו"ל, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל זֶה בְּכָל יוֹם.

יְדִידָךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

קכא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֵיל שְׁשֵׁי לְסֹדֵר בְּמִדְבַר ה'תשכ"ד.

שְׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה לִידִידֵי הַיָּקָר, אֲהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי הַיָּקָר, הַשּׁוֹתֵה בְּצִמָּא מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר.

אַחֵי הַיָּקָר! חֲזַק וְאַמֵּץ בְּאַמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְאַל תִּפֹּל כָּל-כּוֹף בְּדַעְתְּךָ, וְלִמְעַן הַשֵּׁם, אַל תִּתְיָאֵשׁ, חַס וְשְׁלוֹם, חַס וְשְׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁהִזְהִיר וְצָעַק עַל זֶה רַבְּנוּ ו"ל: "גְּעוּוּאֵלֶּךְ זַיִט אֵיפֶךָ נִישֵׁט מִיָּאֵשׁ, עַס אִיז קִיִּין יְאוּשׁ גְּאֵר-נִיט פֶּאֶרְהֶאנְדֵּן"^א, (לְקוּשִׁי-מִתְּבַרְו, חֻלְק ב', סִימָן עַת, עֲנֵן כָּל זֶה שֵׁם הַיִּטֵּב הַיִּטֵּב), וְהַעֲקֵר — תִּרְגִּיל עֲצָמָךְ לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתְךָ, וְאֶת כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עֲלֶיךָ בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, הַכֹּל לְכַל תְּסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יַד־זֶה תִּפְקֵה לְגֵאֲלָה שְׁלֵמָה, שְׂיִגְאֵל אוֹתְךָ מִכָּל צְרוּחֶיךָ הַמְרֻבּוֹת.

וְהַעֲקֵר — תִּהְיֶה זֶהִיר לְדַבֵּר מַעֲתָה רַק דְּבוּרֵי אַמוּנָה, הֵן בֵּינְךָ לְבֵין עֲצָמָךְ שֶׁתֵּאֵמַר בְּכָל פַּעַם: "אֲנִי מֵאַמִּין בְּאַמוּנָה אֲמִתִּית,

(א) אוי, אל תִּיאָשׁוּ עֲצָמְכֶם, אִין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל.

שְׁבוּדָאֵי יַעֲזֹר לִי הַשֵּׁם יתְבַרַךְ, וַיִּמְלֵא לִי כֹל מַה שֶּׁחֲסַר לִי" וְכוּ', וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּנְצַל מִלִּפְלֵי בִיאֹוֹשׁ וּבְמִרְהַ שְׁחוּרָה, שְׁזֶה גְרוּעַ מֵהַכֹּל, רַחֲמָנָא לְצַלְוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלְוֹ, הַשֵּׁם יתְבַרַךְ וַיְצִילֵנוּ, וְכֵן תְּרַגְלֵי עֲצֻמָּה לְדַבֵּר עִם כָּל מִידְעֵיךָ, דְּבוּרֵי אַמוּנָה וְהַשְׁנָחָה פְּרֻטִית וְדַבְרֵי הַתְּחִיבֻת, וְאֵל תִּתְבַּשֵּׁשׁ מִפְּנֵי הַמְּלַעֲיָגִים, כְּמוֹ שְׁמוּכָא בְּשִׁלְחֵן עֲרוּף (אֵרַח חַיִּים, סִימָן א), וּבִפְרֻט כְּפִי אָשֶׁר יְדוּעַ, שְׁעַל-פִּירֹב עַל אֵלוֹ הַמְּלַעֲיָגִים וְהַלִּצְנִים עוֹבֵר, רַחֲמָנָא לְצַלְוֹ, בְּיִתְרַ הַשֶּׁטֶף מִיָּם רַבִּים וְכוּ', וְאֵף שְׁמִינִיָּה וּבִיָּה² יִלְעָגוּ וַיִּצְחָקוּ מִדְּבוּרֵי אֵלוֹ, אֵף דַּע, שְׁאֵלוֹ הַדְּבוּרִים יַחֲיוּ אוֹתָם מִמֶּשׁ, וַיִּגְבִּיהוּ אֶת מַחֲסֵם וְדַעֲתָם, וַיְכַשְׁהוּ לְכִים מִמֶּה. אֲזַ מִתְחִילִים לַחֲשֹׁב בְּעֲצָמָם, וְלִהְבִּין אֶת הַדְּבוּרִים הָאֲמִתִּיִּים, אוֹלֵי זֶה אֲמַת מַה שְׁאָמַר לִי וְכוּ' וְכוּ', זֶה בְּרוּר בְּשִׁמְשׁ.

יְדִידָךְ...

קכב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יתְבַרַךְ, אוֹר לַיּוֹם חֲמִישִׁי לְסֻדְרַ נְשֵׁא הַתְּשַׁכְּדִי.

חַיִּים, חֵן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ וַיִּשְׁיִגוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי הַיְקָר, הַשׁוֹתָה בְּצֻמָּא מִהַנַּחַל נוֹבַע מְקוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ, הַבְּחוּר ... שְׁיַחֲיָה נְצַח.

אַחֵי, אַהוּבֵי! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יתְבַרַךְ — תּוֹרָה, תְּפִלָּה וְחִדּוּשֵׁין דְּאוֹרִיָּתָא, הִנֵּה שְׁמַעְתִּי מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, עַל-בֵּן אַבְרָהָם מְאֹד לְבָלִי לְדָאגָה, כִּי בּוּדָאֵי יִתְקַן הַכֹּל בְּכַחוּ שְׁל הַצְדִיק הָאֲמַת שְׁאֵנוּ חוֹסִים בְּצִלוֹ, צִלָּא דְמַהִימְנוּתָא³, וְלִמְעַן הַשֵּׁם, תִּתְמִיד מְאֹד בְּסִפְרֵיו הַקְּדוּשִׁים, הַמְּזַכְּכִים וּמְטַהֲרִים מְאֹד אֶת הַנְּשָׁמָה, וּמְקַרְבִּים מְאֹד אֵלָיו יתְבַרַךְ, וְתַרְבֵּה לְהַתְּבוּדָד בְּכֹל יוֹם אֶל הַשֵּׁם

(ב) שְׁבִין כָּד.
(א) צַל הָאֲמִנָּה.

יתברך, ועל-ידי-זה יתרום מִחֶךְ וְדַעְתָּךְ, כּמוֹכָא (בלקוויט-מוהר"ן, חלק א', סימן כט, עין שם), שְׁעַל-יְדֵי שְׂבַח צְדָקוֹ שֶׁל עוֹלָם נִתְרוֹמֵם הַדַּעַת וְכוּ', וְדו"ק.

הדורש שלומך...

קבג.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר נשא התשכ"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִרְדְּפוּ וַיִּשְׁיגוּ לִיְדֵי הַיָּקָר, הַשׁוֹתָה בְּצִמָּא מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... שְׂיַחֲיָה נֶצַח.

אָחֵי הַיָּקָר! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד בְּעִבּוּדְתוֹ יִתְבָּרַךְ, לְהַתְמִיד מְאֹד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שְׁעוֹרִים קְבוּעִים בְּכָל יוֹם: תַּנ"ךְ, מִשְׁנֵיאוֹת, גְּמָרָא, שְׁלַחַן עָרוּף, עֵין יַעֲקֹב, מְדַרְשׁ רַבָּה, הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ וְתַקּוּנֵי הַזֶּהר, וּבִפְרָט לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם סְפָרֵי רַבְּנוֹ ו"ל, שְׁנֵה עוֹלָה עַל הַכֹּל, וְעַל יָדָם תִּזְכֶּה בְּאַמֶּת לְהַתְעוֹרְרוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּהַתְעוֹרְרוֹת נִפְלְאוֹה וְנוֹרָאוֹה מְאֹד כְּפִדּוּעַ.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלַקְנוּ, שְׂזַכִּינוּ לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו זְכָרוֹנוּ לְבְרָכָה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסֵד חַנּוּם שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וְלִמְעַן הַשֵּׁם, אַל תִּפְּל בְּדַעְתָּךְ מִשׁוּם דְּבַר שְׂבָעוּלָם, כִּי בְּהִכָּרַח שְׂיַעֲבֹר מֵה שְׂיַעֲבֹר, כְּמוֹ שְׂקַבְּלָנוּ מִרַבְּנוֹ ו"ל.

יְדִידָךְ הָאוֹהֲבָךְ...

רלח אָשֶׁר קכד-קכה בנחל

קכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׂשִׁי – עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, לְסֵדֶר נְשֵׂא ה'תשכ"ד.

סִימָן טוֹב וּמְזֵל טוֹב לְאַהוּבֵי, אַחֵי, חֲבֵרֵי הַיָּקָר, הַשּׁוֹתֵה בְּצִמָּא מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, הַאֲבָרָךְ ... שְׂיַחֲיָה נְצַח.

בְּאֵתֵי לְבָרָךְ בְּכִרְפַת מְזֵל טוֹב עַל לְדַת בְּנֵךְ הַיָּקָר, בֶּן יַעֲזֹר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁתּוֹזֵקָה לְגַדְלוֹ וּלְחֻנּוֹ לְתוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים לְאֲרָךְ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת, אָמֵן בֶּן יְהִי רְצוֹן.

וְהַעֲקָר לְהוֹצִיא מִכָּל זֶה רְמִזִּים לְהִתְקַרֵּב בְּיוֹתֵר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִכָּל דְּבַר שְׂבַע־עוֹלָם, וּבִפְרֹט עֲכָשׁוּ שֶׁתִּתְרַחֵב לָךְ הַתְּפִלָּה עַל־יְדֵי־זֶה, שְׂיַהֲיָה לָךְ עוֹד מָה לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְּפַלֵּל וְלִשְׁיַח וּלְסַפֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהִבֵּן.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

קכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר קַרַח ה'תשכ"ד.

חַיִּים, חַן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ וְיִשְׁיַגּוּ לְיַדֵּי אַהוּבֵי, מַחְמַד נְפִשֵׁי, הַשּׁוֹתֵה בְּצִמָּא מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... שְׂיַחֲיָה נְצַח.

אַחֵי, אַהוּבֵי! חֻזַק וְאַמֶּץ מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל־פִּי הַהַקְדָּמוֹת הַנוֹרְאוֹת שֶׁקָּבְלָנוּ מִמֵּי שֶׁקָּבְלָנוּ — סִבָּא דְסָבִין, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, אָשֶׁר אֹר קִדְשָׁתוֹ מְאִיר בְּכָל הַעוֹלָמוֹת, וּבִפְרֹט בְּזֶה הָעוֹלָם וּבְדוֹר הַזֶּה — עֲקָבְתָא דְמִשְׁיַחָא,

אָשֶׁר זְמַן הַקִּץ סְמוּךְ מְאֹד, וּבְמַהֲרָה נִזְכָּה שְׂיִתְגַּלֶּה אוֹר הַגְּנוּז לְכָל בְּאֵי עוֹלָם, וַיֵּדַע כָּל פְּעוּל כִּי אֵתָה פְּעַלְתּוּ וַיִּבִּין כָּל יְצוּר כִּי אֵתָה יִצְרָתוּ, וְכָל בְּאֵי עוֹלָם יִתְנַהֲגוּ עַל-פִּי דְרָכָיו וַעֲצוּתָיו הַיְקָרוֹת, וּבִפְרָט בְּדַרְךְ הָאֵמֶת שְׁגֵלָה, וְהִיא — הַתְּבוּדוֹת, כְּמוֹ שִׁכְתוּב (צְפַנְיָה ג, ט):
 "כִּי אַז אֶהְפֶּךָ אֶל עַמִּים שְׂפָה כְרוּרָה לְקַרְא לְכֻל בְּשֵׁם ה' וְגו'."

וְמָה שֶׁאֵתָה מְסַפֵּר לִי, שְׂעוּבֵר עֲלֶיךָ מָה שְׂעוּבֵר בְּפֶרֶט בְּתַאֲוָה זוּ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, אֵל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ, וְהַעֲקֵר — תִּשְׁתַּדֵּל לְלַמֵּד בְּלִקוּטֵי-מִוְהָר"ן סִימָן ל"ו, וּבְלִקוּטֵי-הַלְכוֹת בְּכָל הַהַלְכוֹת הַשְּׂיִכוֹת לְזוֹה, וּבִפְרָט בְּהַלְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע, הַלְכָה ד', וְתֹאמַר עַל זֶה הַתְּפִלָּה בְּלִקוּטֵי-תְפִלוֹת, וְתַקִּים כָּל מָה שֶׁתּוּכַל, וּבִפְרָט עֲנִין הַתְּבוּדוֹת — לְפָרֵשׁ שִׂיחְתְּךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ; וּכְפִי שְׁמֹרֶכָה בְּתְפִלָּה, וּמְכַנִּים לְעַצְמוֹ אוֹר הָאֵין סוּף, כְּמוֹ-כֵן נִתְרַחַק מִתַּאֲוָה זוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (סְנֵהוֹרִין קה): "אֲלֵלֵיָהֶם שֶׁל אֱלוֹ שׁוֹנָא זְמָה", וְהִבֵּן.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלֻקְנוּ, שְׂזַכֵּינוּ לֵידַע מְאוֹר גְּנוּז וְנוֹרָא כְּזוֹה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל הַחֲסֵד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲזַק וְאֲמִץ, כִּי יֵשׁ תְּקוּהָ לְאַחֲרִיתְךָ, וְתִשְׁתַּדֵּל לְלַכֵּת בְּכָל יוֹם לְמַקְוֶה, וְאִז טוֹב לְךָ לְנַצַּח.

יְדִידְךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

קבו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מוֹצְאֵי-שְׁבֵת-קִדְשׁ לְסִדֵּר חֲמַת ה'תשכ"ד.

הַחַיִּים, הַשְּׁלוֹם וְכָל טוֹב סְלָה אֵל אֶהוּבִי, אָחִי, חֲבָרֵי הַיְקָר, הַשׁוֹתֶה בְּצִמָּא מִהַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... שְׂיִחְיָה נְצַח.

אחי! חזק מאד בעבודת השם ותברך על-פי הדרך האמת שקבלנו מרבנו, אור האורות, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו.

מאד שמחתי לקראת מכתבך, והנני מבין מכתלי מכתבך, שתהלה לאל, הנך עוסק הרבה בהתבודדות שְׁנֵה העקר, כמו שהזהיר על זה רבנו ז"ל ביותר, ואמר, שאי אפשר להיות איש פֶּשֶׁר, כי אם על-ידי התבודדות (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן כה), אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתקרב אל אור נורא ונשגב כְּזֵה, העוסק לקרבנו אליו ותברך, וזה לנו לזכות גדולה ונוראה מאד, שנפלנו בגורלו וכו', טוב להודות להשם ותברך על כל החסד חנם שעשה עמנו; וכבר הייתי מוכן לכתב לך כמה פעמים, אך הייתי טרוד בעתים הללו, כי תהלה לאל, נולד לי בן למזל טוב, ביום שלישי לסדר קרח, והכנסתיו בכריתו של אברהם אבינו, עליו השלום, ביום שלישי לסדר חקת, והברית היתה, תהלה לאל, בבית מדרשונו, וקראתיו על שם רבנו ז"ל ועל שם זקני ז"ל: "נחמן אלפסנדר וזשא" שיחיד נצח.

ורבוי הטרדות וכו' וכו' שהיו לי בשבועות האחרונים תבין בעצמך, אך טוב להודות השם ותברך על כל החסד חנם שעשה עמי עד היום הזה, ובפרט שקרבנו אל כלליות הקדושה, אשרינו!

ידידך הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

קכז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בְּלַק ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה לִידִידִי, אֶהוּבִי, מִחֲמַד נְפִשִׁי, הַשׁוֹתֶה
בְּצִמָּא מִהַנְחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... שְׂיַחֲיָה נְצַח.

הִנֵּה מֵאֵת הַשֵּׁם הִיְתָה זֹאת, שְׁנִתְעַבֵּב אֶצְלִי זֶה הַמְכַתֵּב, וְקִבְלָתִי
דְּרִישַׁת שְׁלוֹם מִמֶּךָ עַל-יְדֵי חֲבֵרְנוּ הַבְּחוּר ... שְׂיַחֲיָה נְצַח.

מַה מְאֹד אֲנִי שֹׂמֵחַ שֶׁהֵנָּךְ עוֹסֵק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּצוֹתָא
תְּדָא עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, כֵּן יַעֲזֹרְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהִתְמַיד בְּזֶה
מְאֹד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם כְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ וְכְרִצּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְדַע שְׂחֲבָרְךָ
הַבְּחוּר... גְּרוֹ זְאִיר, הוּא כְּלִי יָקָר עַד מְאֹד מְאֹד, וְתַהֲלֶה לְאֵל,
מִתְעַלָּה מִיּוֹם אֶל יוֹם מִדְּרָגָה לְדְרָגָה וְכוּ', הוּא מִתְמַיד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ
ז"ל, וְהַעֲקָר, שְׂבָכָל לִילָה הוּא כָּא לְבֵית מְדַרְשָׁנוּ, וּמְבַלָּה שֵׁם כְּמָה
שְׁעוֹת עַד אַחַר חֲצוֹת לִילָה בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת כְּדָרְךָ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ
הָאֲמִתִּים, וְתַהֲלֶה לְאֵל, יֵשׁ לִי חֵלֶק גְּדוֹל בְּזֶה, כִּי אֲנִי מְדַבֵּר עִמּוֹ
מִפְעַם לְפַעַם כְּמָה שְׁעוֹת בְּעַסְקָנוּ, כֵּן יַעֲזֹרֵנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְשִׁמְעַ מִמֶּךָ
רַק הַטוֹב הָאֲמִתִּי וְהַנְּצַחִי, שְׁגַם אֶתָּה מְרַבָּה בְּהַתְּבוּדוֹת וּבְסִפְרֵי
רַבְּנוּ ז"ל, וְאִזּוּ טוֹב לָךְ לְנַצַּח, וּבְקָרוֹב אֲשַׁלַּח לָךְ כְּמָה מְכַתְּבִים
שְׂהַכְנֵתִי לָךְ מִכְּבָר וְלֹא אֶסְתַּיַע מִלְתָּא לְשַׁלַּח לָךְ מִרְבוּי הַטְּרָדוֹת
וְהַהֲרַפְתָּקָאוֹת הַעוֹבְרוֹת עָלַי בְּעַתִּים הַלְלוּ, וּבְסִפְרֵי הַעֲנִיּוֹת וְהַדְּחָקוֹת,
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַצִּילֵנוּ, אִף טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל הַחֲסֵד תְּנָם
שְׁעִשָׂה עִמָּנוּ, שְׂגַלָּה לְנוּ דַעַת כּוֹז, אֲשֶׁר מְכַל מִינֵי יִסּוּרִים וְצָרוֹת
וּמְרִירוֹת וְהַרְפַּתְקָאוֹת שְׁעוֹבְרִים, צְרִיכִים הַעֲקָר לְבָרַח רַק אֶל הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ תְּמִיד; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ וּמָה נַעֲמִים גּוֹרְלָנוּ, חֲבָלִים נָפְלוּ
לְנוּ בְּנַעֲיָמִים.

ואודות מה שבקשתי ממך שתשאל לר' ... שיחיה נצח, הענין הוא, כי קדם שהצריך לחתן את בתו שתחיה, כתב לי מרירות לבו, שאין לו פלום להקנסת פלה וכו', ואני כמו שאני יודע קצת מגדלת התמדתו בעבודת השם יתברך וכו' וכו', נתעוררתי ושלחתי לו סכום גדול מאד יותר משש מאות לירות לערף, (ואני בעל חוב על זה הפסד), ומאז ועד עכשו לא קבלתי ממנו שום ידיעה ומכתב אם קבל הפסד או לא, על-כן בקשתי ממך להתודע אצלו ככל הנ"ל, והשם יתברך יזכנו לבלות ימינו בתורה ותפלה והתבודדות כרצונו וכרצון רבנו ז"ל, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו.

ידידך הדורש שלומך...

קכח.

בעזרת השם יתברך, אור ליום רביעי לסדר בלק ה'תשכ"ד.

אף טוב וחסד ירדפו לאהובי, חברי היקר לי מאד מאד, הבחור המשתוקק לאמת פסי שקבלנו מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד בעבודת השם יתברך על-פי דרך האמת שקבלנו מרבנו ז"ל, והיא דרך ההתבודדות — לחפש ולמצא מקום שאין שם בני-אדם, ולפרש כל שיחתו אליו יתברך כבן לבני אביו, ולספר לפניו יתברך את כל לבבו, ולהוציא מפיו כל פסופיו ורצונותיו והשתוקקותיו אל הקדשה, וזה עקר השער והפתח להכנס אל הקדשה (עין לקושי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פד, עין שם).

אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לזכות נוראה כזו, לידע ולהתקרב אל פלליות הקדשה, דעת האמת הבאה מ"עתיק", כי רבנו ז"ל הוא

ש'רש נשמת משיח, כי אמר שמשׁיח יהיה מיוצאי תלציו בנשמיות וברוחניות (עין סיי-מוהר"ן, סימן עד, — דפוס חדש).

כי יש חמש בחינות ומדרגות: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה, והם כנגד החמשה עולמות שיש: עשיה, יצירה, בריאה, אצילות, ואדם הקדמון שהוא עתיק דעתיקין, וכנגד זה יש חמש מיני תפלות: שחרית, מנחה, מעריב, חצות והתבודדות.

אברהם תמן שחרית, יצחק תמן מנחה, יעקב תמן מעריב, דוד תמן חצות, ומשיח יתמן ענין ההתבודדות, כמבאר בפסוקים רבים בתנ"ך (צפניה ג, ט): "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' וכו' וכו', ורבנו ו"ל ממשיך עלינו עכשו ההנהגה שתהיה לעתיד לבוא (עין בפרפראות לחכמה על התורה, חלק א', סימן טו בסופו, כי נפלא הוא), על-כן צריכים להתחזק ביותר בעבודת ההתבודדות, ועל-ידי-זה יהיה נמשך עלינו אורו של רבנו ו"ל.

אשרינו ואשרי חלקנו, ומטעמים כמוסים אי אפשר להאריך, וגם הנכתב הוא בראשי פרקים ובראשי תבות, כי אם היית יודע מרבנו ו"ל, היית רוקד בכל יום על גדל החסד שעשה עמנו השם יתברך, שקרבנו אל אור כזה דלית מאן דקימא ביהא וכו', אשרינו!

כל התפלות יש להן זמן מיוחד: שחרית — בבקר, מנחה — אחר הצהריים, מעריב — בלילה, וחצות — לשבר השנה ולומר "תקון חצות" באמצע הלילה, אכל התבודדות אין לה זמן קבוע, רק בכל שעה צריכים לעסק בזה, עין בלקוטי-מוהר"ן (חלק ב', סימן סא) מענין למעלה מהזמן, דעתו של משיח, עין שם והבן.

חוק ואמץ בכל זה, בפרט עכשו שהנך זוכה להיות בין הרים

וגִבְעוֹת, יַעֲרוֹת וְשׁוֹדוֹת, שְׂתַקִּים כָּל זֶה, אִז טוֹב לָךְ לִנְצַח.

חֲבָרָה...

עֵינַי בְּהִיכַל הַבְּרָכָה מִהֶרֶב הַקְדוּשׁ מְקַאמְרָנָא, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ,
פָּרַשְׁתָּ בָּלֶק עַל פְּסוּק "בָּלֶק בֶּן צְפּוֹר", יֵשׁ צְפּוֹר בַּקְדֻשָּׁה וְיֵשׁ צְפּוֹר
בְּטִמְאָה, מִזְחִין דְּקִדְשָׁה וּמִזְחִין דְּקִלְפָּה, כַּמְבֹאֵר בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ו"ל
(לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ג, עֵינַי שָׁם).

וְאָמַר רַבְנּוּ אֱלִימֶלֶךְ הַקְדוּשׁ, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ, כִּי לֹא כָּל מֵה
שְׂמַאֲרֵי, יֵשׁ לוֹ שׂוֹי, כִּי יֵשׁ עֵץ נֶרְקָב וּמַאִיר בְּאִישׁוֹן לִילָה, וְאִין בּוֹ
שׁוּם מַפְשׁ, וְהוּא רְחוּק לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי בְּתַכְלִית הַרְחוּק, עֵינַי בְּדַבְרֵי
רַבְנּוּ ו"ל, (שָׁם בְּסִימָן ג), וְלִהְפֹּךְ — מִזְחִין דְּקִלְפָּה, שְׂסוּבֵר שְׂאִין
כְּמִתּוֹ בְּכָל הָעוֹלָם, רְחֻמְנָא לְצִלָּן — גְּאֻנָּה, שְׁהִיא עֲבוּדָה זְרָה, עֵינַי
שָׁם הֵיטֵב, וְעֵינַי עוֹד בְּפְסוּק "לִהְלֹךְ עִמָּכֶם", עֵינַי שָׁם, כָּל הַתְּנַגְרוֹת
בְּלַעַם וּבָלֶק הֵיךְ לְעַבְב בְּחִינַת גּוֹאֵל מְשִׁיחַ מִיִּשְׂרָאֵל וְכוּ', עֵינַי שָׁם,
וְעֵינַי עַל זֶה בְּלַקוּטֵי-הַלְכוֹת (בְּרַפְת הַשְּׁחַר, הַלְכָה ה).

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ הַב"ל...

קכט.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, אִז לְיוֹם רִבְעִי לְסֵדֵר מִשְׁתַּחֲמָסְעֵי הַתַּשְׁכַּח"ד.

אִךְ טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ וְיִשְׁיִגּוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי הַיָּקָר, הַשׁוֹתֵה
בְּצִמְאָה מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... שְׂיַחֲיָה נְצַח.

אַחֵי! חֹזֵק וְאִמְץ מְאֹד בְּעֲבוּדַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ
מִכָּל הָעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי כְּנִגְד קוֹל הַקְדֻשָּׁה, יֵשׁ קוֹל הַבְּרָה דְּסִטְרָא

אחרא, כמו שאמר רבנו ז"ל (עין לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן כב), והעקר — לקיים מה שכתוב שם — לחזק עצמו מאד מאד בשמחה, ועל-ידי-זה תזכה לעזות דקדושה, הן נגד כל הקמים עלינו מצד המתנגדים והחולקים, והן נגד התאוות והמדות הרעות שהן עזות הגוף, והעקר להכניע אותן הוא על-ידי קולות דקדושה ולצעק תמיד אל השם יתברך, ולתן צדקה הרבה מאד, ועל-ידי-זה נזכה להתקרב אל המנהיג האמתי ויעזא מהימנא* שבדור הזה, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, ועל ידו נזכה לשלמות האמונה בהשם יתברך, שזה עקר התכלית, שבשכיל זה ירדנו לזה העולם — בגין דישתמודעין ליה², פמוכא בזהר הקדוש.

אשרינו ואשרי חלקנו, שפחיתים ונכזים כמונו זוכים לדבר מדברים עליונים כאלו, אשרינו, טוב להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו, שקרבנו אליו, זכרנו לברכה.

נדע שהתורה הזאת שמעתי מגדולי אנשי שלומנו, שהיא יקרה עד מאד, וכמוכן מדברי רבנו ז"ל בעצמו, שאמר, ששלם אלה זוז לשומר הפתח וכו' (חיי-מוה"ר"ן, סימן קיז — דפוס חדש), ובפרט התפלה על התורה הזאת היא נוראה עד מאד, והיו מגדולי אנשי שלומנו שבלו על התורה הזאת חדשים וחדשים וכו', חזק ואמץ, כי יש תקנה לאחריהנו, על-ידי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו.

ידיך הדורש שלומך...

(א) הרוצה הנאמן.

(ב) בשכיל שיכירו אותו.

קל.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִיר לְיוֹם רְבִיעֵי לְסֵדֶר מִשׁוֹת-מִסְעֵי ה'תשכ"ד.

שִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיגוּ לְאַהֲבָי, חֲבֵרֵי הַיָּקָר, הַשּׁוֹתָה בְּצִמָּא מִהַנַּחַל
נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... גֵּרֵי יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבְּלָתִי, וּמָאֵד אָנִי מִצְטַעַר עַל אֲשֶׁר הִנָּךְ מִתְעַקֵּשׁ
כָּל כֶּף זֶה יָמִים וְשָׁנִים, וְאֵין אֶתָּה רוֹצֵה לְצִיַּת דְּבָרֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ, הַמְטַהְרִים וּמְזַכְּכִים אֶת כָּל הַטְּמָאִים
שֶׁבְּעוֹלָם וְכוּ', וְזָכוֹר וְאֵל תִּשְׁפַח, "אִם תַּעֲזֹבֵנִי יוֹם — יוֹמִים אֶעֱזֹבְךָ"
— זֶה נֶאֱמַר עַל סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אִם הֵייתָ שׁוֹקֵד עַל דְּלֹתוֹתָיו יוֹם
יוֹם, לֹא הֵייתָ נוֹפֵל בְּדַעְתְּךָ כֹּל-כֶּף כֹּל-כֶּף, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, עַד שֶׁתִּצְפֶּה
לְמוֹת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, רַחֲמָנָא לִישׁוֹזְבֵן, וּבְאֵמַת כְּפֵי שְׁאֵנִי מִכֵּיִן מִרְחוֹק,
עֲדִין יֵשׁ לָךְ כְּסוּפִים רַבִּים מְאֹד לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִךְ נִפְלֵת
בְּעֵינֶיךָ מְאֹד מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, אֲשֶׁר זֶה גְרוּעַ מִהַפֵּל, כְּאֲשֶׁר גְּלָה
רַבְּנוּ ז"ל, וְדַע שֶׁנִּסְכָּם אֶצְלִי, שֶׁבְּסִמּוּךְ אָבוּא אֵלֶיךָ, וּנְדַבֵּר פֶּה אֶל
פֶּה, כִּי אֵי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אִפֶּן לְדַבֵּר וּלְהֶאֱרִיךְ עַל פְּנֵי הַכְּתָב, וּלְעַת
עֵתָה חֲזַק מְאֹד מְאֹד, וְהַעֲקֵר לְחֻזַק עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׁמְחָה בֵּין
בְּטִיבוֹ וּבֵין בְּעִיּוּקָא, כִּי כָּל הַתְּפִלוֹת יֵשׁ לָהֶן זְמַן מִיָּחָד: שְׁחֲרִית
— בַּבֶּקֶר, מְנַחֵה — אַחַר הַצֹּהֲרִים, מְעֲרִיב — בַּלְיָלָה וְחֻצוֹת —
לְשִׁבְרֵי הַשָּׁנָה וְלוֹמֵר חֻצוֹת בְּאֵמְצַע הַלְיָלָה, אֲבָל הַתְּבוּדוֹת — אֵין
לָהּ זְמַן קְבוּעַ, רַק בְּכָל שַׁעֲהַ צְרִיכִים לְעֵסֵק בָּזָה, וְהַעֲקֵר מֵהַשֶּׁהֵבֵעַל
דְּבָר לֹכֵד אֶת הָאָדָם הוּא רַק עַל-יְדֵי עֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחוּרָה וְרַבּוּי
דְּקְדוּקִים, עַל-כֵּן הַחֲכָם עֵינָיו בְּרָאוּשׁ, וַיִּזְכֹּר מֵהַשְּׂאֵמֶר רַבְּנוּ ז"ל:
"מֵעַן הָאֵט גְּאֲרַנְיִשְׁט צוֹ טְהוּן"², וּכְעֵין שְׂאֵמֶר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים,
זְכוּרָנָם לְבִרְכָה (אָבוֹת ב, טז): "לֹא עֲלִיךְ הַמְּלֹאכָה לְגִמְרָ" וְהִבֵּן.

(א) בֵּין כְּשֶׁהוֹלֵךְ לוֹ טוֹב וּבֵין כְּשֶׁמֵּעִיק לוֹ.

(ב) לֹא צְרִיךְ לְעִשׂוֹת כְּלוּם.

כי זה עקר גדול בעבודת השם יתברך — להיות תמיד בשמחה ובפנים שוקקות, ולרקוד בכל יום וקודים הרבה מאד, ועל-ידי-זה ימתקו כל הדינים, אמן בן יהי רצון!

ידיך הדורש שלומך באהבה רבה מאד מאד,
רוצה וכוסף בטובתך הנצחית...

קלא.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר מטות-מסעי, אחר חצות ה'תשכ"ד.

ששון ושמחה ישיגו לאהובי, אחי נרעי היקר לי מאד, השוטה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, האברך ר' ... גרו יאיר ויזרח.

אהובי, אחי! זה כמה שבועות שנפגשנו ודברנו מהוד קדשת הצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו, והיו כסופיך והשתוקקותך רבים מאד להתקרב אל האמת, וכמו שדברנו אז הרבה, ומאז ועד עכשו הנה לבלי כמה פעמים להתקשר אתך על-כל-פנים במקתבים, אולי נזכה להתעורר מתדוש, ולחשב על תכליתנו הנצחית, אף רבו המניעות ברוחניות ובגשמיות, כי הבעל-דבר מתפשט לרחב ולאריך לבלי להניח להתקרב אל נקדת האמת, וכמו שכתב מוהרנ"ת ז"ל (עלים להרופה קסג): "... איך שהבעל-דבר עומד נגד כל אחד ואחד הרוצה להתקרב אלינו ולהיות נקרא על שמו, זכרוננו לברכה, עין שם; כי על-ידי ההתקרבות לזה הצדיק יכולים לזכות להתעורר באמת לאמתה, ולהתנישב היטב היטב בזה העולם וכו' וכו', אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לידע מאור גנוז בזה, חבליים נפלו לנו בנעימים, טוב להודות להשם

יִתְבָּרַךְ עַל הַחֹסֵד הַזֶּה.

ותשתדל לקנות קדם את כל ספרי רבנו ז"ל, הקלאים התחזקות, עצות ודרכים, הנהגות ונתיבות נפלאות ונאות מאד מאד, ותתמיד בהם בשקיזה נפלאה, ועל-ידי-זה תזכה להתקרב אל הצדיק האמת (פדאימא בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצב, עין שם), שדעת הצדיק האמת גנוזה בספריו הקדושים, ועין בלקוטי-הלכות (שלוחין, הלכה ה) דברים נפלאים בענין, שעקר הצדיק הוא דעתו ורוח-הקדש שלו הגנוזה בספריו הקדושים, לסלסל ולחפש בתורתו הקדושה ולילף בדרךיו ובארחותיו הקדושות, ולבקש ולהתחנן הרבה לפני השם יתברך, עד שיוריד דמעות הרבה, עד שישפף לבו כמים לפני השם, עד שיוזכה למצא ולהשיג פנימיות פננת תורתו הקדושה, ששם גנוזה דעתו ורוח-הקדש שלו, כי בודאי אין החפוש והבקשה אחרי הגוף הגשמי של הצדיק, כי אם אחרי רוח-הקדש שלו וכו', עין שם היטב; ועין עוד שם מענין, שאם נשארו תלמידים מהצדיק ולומדים תורתו ומקמיים דבריו והולכים בדרךיו, על-ידי-זה נחשב הצדיק חי וקיים, כמו שמוכח בזהר הקדוש על משה רבנו: משה לא מת אלא מסטרא דילן וכו', וכמו שאמרו חכמינו ז"ל: "צדיקים במיתתם קרויים חיים" (ברכות יח.), כי על-ידי שלומדים תורת הצדיק ומתקשרים אליו והולכים בדרךיו, על-ידי-זה שפתותיו דובכות, כמו שאמרו חכמינו ז"ל, וכמו שראיתי בספר לקוטי חבר בן חיים (מתלמיד החת"ם סופר), שפרש על-פי הקדמה זו את הפסוק: "ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה" (דברים לד, ו), הינו לא ידע איש — שלא הרגיש איש מישאל את קבורתו שהוא נקבר ונסתלק כבר, עד היום הזה, מאחר שאנו לומדים תורתו הקדושה עד היום וכו"ל, וקבן.

אשריך ואשרי חלקך, שזכית להתודע מזה הצדיק האמת, וזו זכות גדולה ונוראה עד מאד, בן ועזרך השם יתברך, שתזכה להתקרב אליו באמת, ותבלה ימיו ושנותיו בתורה, תפלה והתבודדות כרצונו

יתברך וכרצון רבנו ו"ל.

הדורש שלוֹמך...

קלב.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר דברים ה'תשכ"ד.

אף טוב וחסד ירדפו וישיגו לאהובי, אחי היקר, השותה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... שיחיה נצח.

מכתבך היקר קבלתי, ולפי נשבר בקרבי מאד מרב הצרות וההרפתקאות שעוברות עליך ברוחניות ובגשמיות.

מה אמר לך, אחרי שדברנו, תהלה לאל, הרבה מאד מאד — אין לנו על מי להשען, כי אם על אבינו שבשמים, באשר הורה לנו הצדיק האמת, הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, אשר עקר העצה הוא — תפלה והתבודדות, להרגיל עצמו לפרש כל שיחתו ולבו, צרותיו, הרפתקאותיו, בלבוליו וכל מה שעובר עליו — הכל לכל ישיח ויפרש אליו יתברך, הרחב פיך ותמלאהו בדבורים, בשיחות ותפלות, וכל דבור ודבור עושה רשם מאד מאד למעלה, "כי טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו" (תהלים קמה, ט), "רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם" (שם קמה, יט), ואיתא בכתבי הארז"ל, אשר מכל דבור של תפלה נבנים מזה אלפים ורבות עולמות וצורפים, עין לא ראתה, ואם היית יודע מעלת תפלתך, ובפרט תפלה עם דמעות, היית עוסק כל היום בתפלות ושיחות, צעקות ושועות, הפצרות ופיוסים, שתזכה להתקרב אליו.

למען השם, חזק ואמץ בכל זה, ואז טוב לך לגצח נצחים,

וְהַעֲקֹר שִׁיְהִיָּה בְּלֵב אֲמָת, לְגִלּוֹת לְהַשִּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל מִצְפּוֹנַי לְבוֹ, וְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּפִרְטֵי פִרְטֵיּוֹת, וּלְבַקֵּשׁ שְׂעִזְרָהּ לְצִאת וְכוּ' וְכוּ', וְאִם תִּנְהַג בָּךְ תִּרְאֶה נִפְלְאוֹת רַבּוֹת, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקֵנוּ, שְׂזוּכֵינוּ לִידַע מֵאוֹר כְּזֶה, אוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, שְׁגִלָּה לָנוּ וְהַדְרִיף אוֹתָנוּ בְּהִנְהָגָה שֶׁל לְעֵתִיד לְבוֹא, וְהוּא — תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדָדוֹת, אֲשֶׁרֵינוּ !

יְדִידךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

קלג.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר דְּבָרִים ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִרְדְּפוּ וַיִּשְׁיגוּ לְיָדֶיךָ, אֶהוּבֵי, מִחֲמַד נַפְשִׁי, הַשְׁוֹתָה בְּצִמָּא מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... שִׁיחִיָּה נִצַּח.

אָחִי ! חֲזַק וְאַמֵץ בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבְפִרְט בְּעִנְיַן הַנוֹרָא וְהַנְּשָׁבֵב שְׁגִלָּה לָנוּ הַצְדִּיק הָאֲמָת, הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, הַמְּטַהֵר מִכָּל הַכְּתָמִים, וְהוּא — תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדָדוֹת, לְיַחַד מְקוֹם שְׂאִין שָׁם בְּגִי-אָדָם, וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׁיחַתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּאֲשֶׁר יִדְבֵר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וּלְגִלּוֹת מִצְפּוֹנַי לְבוֹ, וְלִהְיוֹת מִפְּנֵי הַרְצוֹנוֹת וְהַפְּסוּפִים הַטּוֹבִים שְׁלוֹ, וְזֶה עֵקֶר הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח לְהַכְּנִס אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, "וְהִנֵּה סֵלֶם מִצֵּב אֲרָצָה וְרֵאשׁוּ מִגִּיעַ הַשְּׂמִימָה, וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹקִים עֲלִים וַיִּרְדּוּ בּוֹ (בְּרֵאשִׁית כח, יב), וְאִיתָא בְּדַבְרֵי מוֹהַרְנ"ט ו"ל, שֶׁ"סוּלֶם" גִּימְטְרִיָּה "קוּל", הִינּוּ זֶה עֵקֶר הַסֵּלֶם הַמִּצֵּב אֲרָצָה — אֵף שֶׁאָדָם מִנְּחַ בְּאֲרָצִיּוֹת, כּוֹל לְזַכּוֹת לְרֵאשׁוּ מִגִּיעַ הַשְּׂמִימָה, וְהוּא — עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדָדוֹת, וְכַעֲיִן שֶׁפָּרֵשׁ רַבֵּנוּ ו"ל עַל הַפְּסוּק (וַיִּמְנֵה לֹא, יט): "כִּי מִדֵּי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֲזַכְרֶנּוּ" (עַן בְּלִקוּטֵי-מוֹהַרְנ"ט, חֶלֶק א', סִימָן עח), שֶׁהַדְּבוּר הוֹלֵךְ תָּמִיד עִם הָאָדָם, אֵף

אֲשֶׁר קָלַד בְּנַחַל רְנָא

שְׁהוּא מְנַח בְּתַכְלִית הַיְרִידָה וּבְתַכְלִית הַזְהָמָה, אַף-עַל-פִּי-כֵן עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה יְכוֹל לְרֹאוֹת מְלֹאכֵי אֱלֹקִים — הֵם הַצְּדִיקִים, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים ו'ל: עוֹלָיִם וַיּוֹרְדִים בּוֹ, וְכִמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַבְּנּוּ ו'ל מֵה שֶׁכָּתוּב בְּסֵפֶר הַזֵּהָר: וְכֹאֵה מֵאֵן דְּעִיל וְנִפְיָא (עֵין שֵׁם בְּסִמָּן ו'), שְׁזָהוּ עֶקֶר הַשְּׁלֵמוֹת, וְכִמוֹ שְׁאָמַר מוֹהֲרַנְ"ת פֶּעַם לְאַחַד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ: אֵיךְ הָאֵב נֶאֱדָף פּוֹן דִּיר קֵיִין הַנְּאָה נִיט, אֵיךְ זָאל זְעָהֵן וְוִי דוּ פֶּאֶלְטֵס אַרְאָפּ אוֹן דוּ דְעֶרְהֶאֶלְטֵסֵט זִיךְ דְעֵמְאֶלְט וְוֹאֶלְט אֵיךְ פּוֹן דִּיר הַנְּאָה גְעֵהֶאֶטִי, וְהֵבֵן לְמַעֲשֵׂה.

חֲדִידָךְ הַדּוֹרֶשׁ שְׁלוֹמְךָ...

קָלַד

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם וְהַבְּרָךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר דְּכָרִים ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִרְדְּפוּ וַיִּשְׁיִגּוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי הַיְקָר, הַשְׁוֹתָהּ בְּצִמָּא מֵהַנַּחַל נוֹבַע מְקוֹר חֻכְמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

עֵתָה גְזַכְרַתִּי מִמֶּךָ מִמֵּה שְׁדַבְּרַתָּ עִמִּי שֵׁיִשׁ בְּרֹאשְׁךָ וּבְמִחְךָ בְּלִבּוֹלִים רַבִּים מְאֹד מְאֹד, רַחֲמֵנָא לְצִלָּן, הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ יִרְחַם עֲלֵינוּ, וַיִּרְחִיב לָנוּ אֶת דְּעַתָּנוּ וּמְחֻנוּ, וּמִפְּנֵי כִּמְה סְבוּת לֹא הִיָּה לִי הַפְּנָאֵי לְהַשִּׁיבְךָ עַד עַכְשָׁו, מֵאֵת הַשָּׁם הִיָּתָה זֹאת.

דַּע לָךְ, יְדִידִי, שְׁתַּרְגִּיל עֲצֻמְךָ לֹוֹמַר בְּכֹל יוֹם הַעֲשֶׂרָה מִזְמוֹרִים שְׁגִלָּה רַבְּנּוּ ו'ל וְהוּא "תַּקּוֹן הַכְּלָלִי" כֹּל זְמַי חֲדָיָה, וַיּוֹתֵר טוֹב הִיָּה אִם תּוֹכֵל לְאוֹמְרֵם תַּכְּף וּמִיד אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה בְּכַף, גַּם תַּרְגִּיל עֲצֻמְךָ

(א) זכאי מי שנגנסי ויוצא.

(ב) צדן אין לי הנאה מקד, בשארעה שאתה נופל ומתחזק, אז היתה לי הנאה מקד.

לצֶעק אַל הַשֵּׁם יתְּבַרְךָ, בְּמָקוֹם מְצַנֵּעַ שְׁאִין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וְגַם לֹא יִשְׁמְעוּ קוֹלְךָ, כְּמוֹ בְּמִרְתָּף עֵמֶק אוֹ בִיעַר וּבְשֹׂדֶה שְׁאִין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, שֶׁתִּצְעַק עִי"ן קָלִין זִבְצִיג מֵאֵהֱלֵא מִמֶּשׁ, "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הֶעֱלֶף מִיר, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הָאֵב רְחֻמְנוֹת אוֹיֵף מִיר, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, נָעַם מִיךְ אַרוּיס פּוֹן דָּעם שְׂאוּל תַּחֲתִיּוֹת, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם זִי מִיר מוּחַל אוֹיֵף מִיִּנֵּעַ חֲטָאִים וְעוֹנוֹת אִיךְ טו תְּשׁוּבָה מִיט אִיין אָמֵת, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, זִי מִיר מְרַחֵב דָּעם מַח און דַּעַת" נְכוּיִ, נְכוּיִ, וְכָל אֱלוֹ הַדְּבוּרִים יוֹתֵר מְזֵה כְּאֲשֶׁר תִּרְצֶה וְתֹאמֵר וְתִצְעַק עִי"ן פְּעָמִים מִמֶּשׁ בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת בְּכָל כַּחַךְ מִמֶּשׁ, וְאַף שִׁיחֶיהָ נִחַר גְּרוּנֵךְ — זֶה עָקֵר הַתְּקוּן, וְאִם תִּתְּנֶהג כֶּף אַרְבָּעִים יוֹם רְצוּפִים, תִּהְיֶה נִעֲשֶׂה אָדָם אַחַר מִמֶּשׁ, וְהֶעָקֵר שֶׁתִּהְיֶה בְּשִׁמְחָה כָּל הַיּוֹם, רַק שְׁעָה בְּיוֹם לַעֲשׂוֹת כַּנ"ל, וְאַז טוֹב לָךְ לְנַצַּח, וְרַב גְּדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַתְּנַהֲגוּ כֶּךָ, וְעִינֵן בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָנִים כֹּא כַּט), וְתִמְצָא דְבָרֵינוּ.

יְדִידֵךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד מְאֹד...

קלה.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יתְּבַרְךָ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר דְּבָרִים ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה, שְׁפַע וְהַצְלָחָה לְאַהוּבֵי, יְדִידֵי הַיֶּקֶר, הַשּׁוֹתֶה בְּצִמָּא מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ ... שִׁיחֶיהָ נִצַּח.

אַחֵי! הִזֵּק וְאָמֵץ מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יתְּבַרְךָ, עַל-פִּי דְרָף הָאָמֵת שֶׁקְּבַלְנוּ מִמִּי שֶׁקְּבַלְנוּ, מִפִּי סָבָא דְסָבִין הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ, אֲשֶׁר אָמַר עַל עֲצוּמוֹ: "אֲנִי נִהַר הַמְּטָהֵר

- (א) שְׂבָעִים פְּעָמִים.
 (ב) רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם תְּפֹדֵר לִי, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רַחֵם עָלַי, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הוֹצִיאֵנִי מִהַשְּׂאוּל תַּחֲתִית, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מַחֵל לִי עַל חֲטָאֵי וְעוֹנוֹתַי, אֲנִי חוֹזֵר בְּתְשׁוּבָה כְּאָמֵת, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם תְּרַחֵב לִי אֵת הַמַּחַם וְהַדַּעַת...

מִכָּל הַכֹּתָמִים" (חי-מוֹהֲרֵן, סִמֵּן שֶׁלֵב — דְּפוּס חֲדָשׁ), אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקֵנוּ, שְׂזָכִינוּ לִידַע וְלִהְאָמִין בּוֹ וְ"ל, טוֹב הַהוֹדוֹת לַהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ עַל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ, וּבְזֶה הַשְּׂבוּעַ דְּבִרְתֵי הַרְבֵּה עִם אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִמַּעַלַת הַמַּקְרָבִים לְצַדִּיק הָאֵמֶת, וְאִיךְ שֶׁהִיא לָנוּ זְכוּת נוֹרָאָה וְנִשְׁגָּבָה מְאֹד מְאֹד, שְׂזָכִינוּ לִידַע מִמֶּנּוּ וְ"ל.

וְמָה שֶׁאֵתָּה כּוֹתֵב לִי, שֶׁעוֹבְרָת עֲלֶיךָ מְרִירוֹת דְּמְרִירוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְאֵתָּה צָרִיךְ לְבַלּוֹת כְּמָה שְׁעוֹת בְּיוֹם בְּמִשְׁאֵל וּמִתֵּן וְכוּ' וְכוּ', אֶהוֹיבִי, אַחֵי הַיָּקָר! לְמַעַן הֵשֶׁם, אֵל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוּם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם, וְרַבְּנוּ וְ"ל אָמַר פַּעַם, שְׂרוּצָה שְׁלֵכַל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ תִּהְיֶה מִשְׁרָה בְּפִרְנֶסָה, כְּדֵי שְׂיִמְשִׁיף מִשֶּׁם פִּרְנֶסְתוֹ כְּמָה שְׁעוֹת בְּיוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיֶה לוֹ דַּעַת פְּנוּיָה לְעַבּוֹדַת הֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ, וְזֶה בְּדוּק וּמְנֶסָה, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ וְ"ל (עֲרוּבִין מֵא:): "דְּקִדּוּקֵי עֲנִיּוֹת מַעְבִּירִין אֶת הָאָדָם עַל דַּעְתּוֹ וְעַל דַּעַת קוֹנוֹ", וְמָה אָמַר לָךְ אִם אָדָם הוֹלֵךְ כָּל הַיּוֹם בְּדַאֲגַת פִּרְנֶסָה, עַל-יְדֵי-זֶה מְאוּמָה לֹא יֵשֵׁא בְּעַמְלוֹ, אִף הַמַּעַט שֶׁיִּכּוֹל לַעֲשׂוֹת, וּפֹה יֵשׁ לָךְ מִשְׁרָה בְּפִרְנֶסָה, וְאֵתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת שֵׁם כְּמָה שְׁעוֹת בְּיוֹם, וְתִכְרֶף-וּמִיד כְּשֶׁאֵתָּה הוֹלֵךְ מִשֶּׁם, אֵתָּה שׁוֹכַח מִיַּד אֵת הַכֹּל, וּמִתַּחֲלִיל מִחֲדָשׁ בְּעַבּוֹדַת הֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ, וְלָמָּה לָךְ לִפְלֵ כָּל-כָּךְ בְּעִנְיֶיךָ, חֵס וְשְׁלוֹם, וְלַעֲשׂוֹת וּלְחַפֵּשׁ לְעַצְמְךָ מְרָה שְׁחוּרָה יִתְרָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְהַעֲצָה הַיְעוּצָה לָךְ, קָדָם — תִּהְיֶה רַק בְּשִׂמְחָה, כְּאֲשֶׁר הִזְהִירֵנוּ רַבְּנוּ וְ"ל, אִף שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם מֵהַשְּׂבוּעָה, יִשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה, וְלִתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה תָּמִיד לַהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ עַל הַעֲבֹר, וְלַעֲצֵק עַל הַעֲתִיד, וְתִהְלֶה לְאֵל, יֵשׁ לָךְ עַל מָה לִּתֵּן תּוֹדָה לַהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי עוֹר לָךְ הַרְבֵּה מְאֹד כְּמוֹ שֶׁאֵתָּה לְבַד יוֹדַע וְכוּ' וְכוּ', וּמִמֶּשׁ נַעֲשׂוּ עִמָּךְ נְסִים לְמַעַלָּה מִדְּרָךְ הַטָּבַע, כְּמוֹ שֶׁאֵתָּה בְּעַצְמְךָ סִפְרָת לִי, כִּלְךָ מִדְּרָךְ זֶה לִהְיוֹת כָּל-כָּךְ בְּעַצְבוּת וּבְמִרָה שְׁחוּרָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, רַק תִּרְגִּיל עַצְמְךָ לְקוֹם כָּל יוֹם בְּאִשְׁמֶרֶת הַבִּקְרָה, וְתִקְבֹּעַ לְעַצְמְךָ שְׁעוֹר בְּהַתְּבוּדוֹת, וְתִלְמַד מְעַט מִשְׁנִיּוֹת וְזוֹהַר, אֲשֶׁר הָאֵמִירָה לְבַד גַּם-כֵּן מְסַגְּלַת מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבְּנוּ וְ"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִמֵּן ע"ו), וְלָךְ חֵק וְלֹא יַעֲבֹר בְּכֹל יוֹם לְמַקְנָה, וְתִלָּךְ לְבֵית-הַמִּדְרָשׁ

להתפלל, ואחר התפלה תקבע לעצמך כמה שעורים: פְּרָשָׁה חֲמֵשׁ עם רש"י ותרגום מפרשת השבוע, וה"תקון הכללי", ועקר הכל ספר "לקוטי-מוהר"ן", שעולה על הכל, ולעשות תכף-ומיד תפלות מהתורות שתלמד, וכשתבוא לביתך תקבע לעצמך ללמד קצת שלחן ערוך שעור פשוט (מחבר, רמ"א ו"באר-היטב"), ותאכל פת שחרית, ותכף-ומיד אחרי ברכת-המזון תלך לבטח לדרךך, ובדרךך תלמד "עין יעקב", וכל היום תבליה במשא ומתן, והעקר תשמר מאד את דבורך לבלי לדבר דבורים אסורים, רק תשתדל תמיד באמצע המלאכה למצא מקום פנוי קצת, שאין שם בני-אדם, ותדבר דבורים הרבה להשם יתברך בהתבודדות, ואם היית יודע מעלת אלו הדבורים שמדברים אל השם יתברך דיקא בשעת ירידה, ולךך נשבר, ואתה עוסק במשא ומתן, היית מתמיד בזה ביותר, לעסק בזה לפרש שיחתך וכסופיך אל השם יתברך, וכךר אמר ר' אברהם בר' נחמן ז"ל, שמה שאמר רבנו ז"ל: שעה אחת התבודדות ביום — זהו בלב נשבר, אף כל היום צריכה להיות התפלה וההתבודדות בשמחה רבה עד מאד, וכשתחזור תלמד בדרךך "לקוטי-הלכות" ושאר השעורים שתמצא, להתפלל מנחה וללמד תנ"ך ומדרשים, ולעין בספרים הקדושים, ותאכל אכילתך, ובלילה לך לבית-המדרש ותתפלל מעריב בכונה נוראה מאד, ואחרי-כן תקבע לעצמך שעור בגמרא תוספות ומפרשים, ושעור בטור ושלחן ערוך וכל הפוסקים, ושעור בספרי רבנו ז"ל בעיניו עד חצות לילה, ותאמר "תקון חצות" ותקון "קריאת שמע על המטה", ואם קשה לך תשתדל לישון קצת אחר המנחה, ואז תקום במחין חדשים, ואודות שרבנו ז"ל אמר: "עקר עבודת איש הישראלי לקום מהשנה ולומר חצות", דע לך שבודאי אין למעלה מזה, פֶּאֶשֶׁר נוהגים רב אנשי שלומנו העובדים, אף הם עוסקים יומם ולילה בעבודת השם יתברך, על-כן בא להם זה בנקל, אבל בעבורנו שאנו עוסקים במשא ומתן, ענין זה קשה מאד, ויכמו שמוכא בגמרא (ברכות ד:): כְּדִי שְׁלֵא יֵאמֵר אָדָם אֲכַל קִמְעָא וְאִישׁוֹן קִמְעָא וְאֶתְעוֹרֵר וְאֶתְפַּלֵּל וְאֶלְמַד, כִּי יבוא לידי אִנּוּס וְיִישׁוֹן כָּל הַלַּיְלָה וְכוּ', והבן היטב, ועין בספר נמוקי ארח חיים

(בסימן ג), שְׁמִדְבָר גַּם-בֶּן מִזָּה, עֵינֵי שָׁם; וְטוֹב לֵאחֹז בְּדַרְךְ הַמְמַצֵּעַ יְדוּ"ק.

יְדִידָךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

קלו.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעֵי לְסֵדֶר דְּבָרִים ה'תשכ"ד.

חיים, חן וחסד לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי הַיָּקָר, הַשּׁוֹתֵה בְּצִמָּא מֵהַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... שִׁיחָה נֶצַח.

אַהוּבֵי, אַחֵי! חֶזֶק מְאֹד מְאֹד, וְאֵל תַּפֵּל כָּל-כֶּף בְּדַעְתָּךְ, רַק לְמַעַן הַשָּׁם, תַּחֲיָה עֲצֻמָּךְ עִם הַתּוֹרָה שְׁגֵלָה לָנוּ רַבְנוּ ו'ל קָדָם שְׁנִסַּע לְלַעֲמִבְעֵרְג, וְהִיא "אַזְמֶרְהָ לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי" (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן, חֵלֶק א', סִימָן רפכ), כִּי אִז כָּבֵר הִיְתָה הַכְּנָה לְהַשְׁאִיר הַשְּׁאֲרָתוֹ לְנֶצַח, בְּפִדּוּעַ לָנוּ שְׁאֵמֶר שְׁמִכְרָח לְהַסְתַּלַּק, וְכֹל שֶׁלֹּשׁ הַשָּׁנִים אַחֲרֵי-כֵן — הַפֵּל הִנֵּה הַכְּנוּת לְהַשְׁאִיר הַשְּׁאֲרָתוֹ לְדוֹרֵי דוֹרוֹת וּלְנֶצַח נְצָחִים, כֵּן מוּכָן מִדְּבָרֵי מוֹהֲרָנִי ת' ו'ל, וְכֹל הַתּוֹרוֹת שְׁאֵמֶר אַחֲרֵי-כֵן הֵן כְּמוֹ צְוֹאוֹת מִמֶּשׁ, וּבִפְרָט שֶׁלֹּשׁ-הַתּוֹרוֹת: ("תַּקְעוּ מִמְּשֵׁלָה" בְּלְקוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן א ראש השנה תקס"ט, "תַּקְעוּ אֲמוּנָה" בְּסִימָן ה', רֵאשׁ הַשָּׁנָה תק"ע, ו'תַּקְעוּ תוֹכְחָה" בְּסִימָן ח, רֵאשׁ הַשָּׁנָה תקע"א), שְׁאֵמֶרֶם בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, אֵף הַהִתְחַלְלָה הִיְתָה עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה "אַזְמֶרְהָ לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי", לְדוֹן עֲצֻמוֹ לְכַף זְכוּת, וְלְדוֹן אֶת חֲבָרוֹ לְכַף זְכוּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּל לְהַתְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק עֲצֻמוֹ לְעִשׂוֹת מֵה שְׁיִכּוֹל לְעִשׂוֹת, וּבִפְרָט לְהַסְתַּכֵּל עַל חֲבָרוֹ בְּעֵינֵי טוֹבָה, ו'אֵל תְּדוֹן אֶת חֲבָרְךָ עַד שֶׁתַּגִּיעַ לְמִקְוָמוֹ" (אֲבוֹת ב, ה), כִּי אוֹלֵי אִם הִיִּית בְּמִקְוָמוֹ, הִיִּית יְכוּל לְהִיּוֹת יוֹתֵר גְּרוּעַ, חֵס וְשְׁלוֹם, וּבִפְרָט שְׁגֵלָה לָנוּ אִז רַבְנוּ ו'ל, שֶׁתַּתְחִיל הַתַּפְּשֻׁטוֹת הַכְּפִירוֹת וְהַאֲפִיקוֹרְסוֹת בְּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְכֹל נִקְרָה וְנִקְרָה טוֹבָה מִיִּשְׂרָאֵל יִקְרָה אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ

מאד מאד, וְכֵל מֵה שֶׁהָאָדָם נִמְךָ בִּיּוֹתֵר וְעוֹשֶׂה אֵיזָה טוֹב, אֵיזוֹ מִצְנָה אוֹ אֵיזָה לְמוֹד בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּבִכְרֵט תְּפִלָּה בְּכּוֹנֵת פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת, זֶה יָקָר אֲצִלּוֹ יִתְבָּרַךְ מֵאֵד; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלֻקְנוּ, שְׂזָכִינוּ לִיְדַע מִצְדִּיק נוֹרָא וְנִשְׁגָּב כְּזֶה, אֲשֶׁר כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל נִשְׁעַן עָלָיו, צְדִיק יְסוֹד עוֹלָם, עֵינַי בְּלֻקוּטֵי-מִוְהַרְ"ן וְתִבִּין שֵׁם הַיֵּטֵב אֶת אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ, וְהִיא הַבְּעַל תְּפִלָּה הַקְּדוּשָׁה, הַמּוֹכָא בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת (מַעֲשֵׂה יֵב), שֶׁמְרַמֵּז שֵׁם מֵה שֶׁהִיָּה, הִנֵּה וְיִהְיֶה מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם עַד הַתְּקוּנָה וְהַקָּץ הַחֲתוּוֹן, וּמִבְּאֵר שֵׁם, אֲשֶׁר הֶעֱקַר הָיָה עַל-יְדֵי הַבְּעַל תְּפִלָּה עִם מַעֲט אֲנָשִׁיו.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלֻקְנוּ, שֵׁשׁ נִפְשָׁנוּ בְּחַיִּים וְלֹא נִתַּן לְמוֹט רְגֵלֵינוּ, עַל-כֵּן כָּלֵךְ מִדְּרָךְ זֶה — לְפַל כָּל-כֵּף בְּעֵינֶיךָ בְּכָל פַּעַם, עַד שְׂנִדְמָה לָךְ, שֶׁכְּמַעֲט אֶפְסָה תִקְנֶה, חֵס וְשְׁלוֹם, רַק תְּרַגֵּל עֲצֻמָּךְ לִילֵךְ בְּדֶרֶךְ הַבְּעַל תְּפִלָּה הַקְּדוּשָׁה, לְעֶסֶק הַרְבֵּה בַתְּפִלָּה, שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וְהַתְּבוֹדוֹת, וּלְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחַתְךָ וְכָל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתִצְעַק וְתִשְׁוַע אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל כָּל צְרוּחֶיךָ הַמְּרִבּוֹת, וְהַפֵּל לְקָרֵב וְלֹא לְרַחֵק, חֵס וְשְׁלוֹם, רַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה מֵאֵד מֵאֵד, חֲזַק וְאַמֵּץ! כִּי יֵשׁ תִּקְנֶה לְאַחֲרִיתָנוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ וְ"ל: "וְנֹאס הָאֵט אֵיהֵר צוֹ וְאַרְגָּן אֲז אֵיךְ גִּי פֶּאֶר אֵיךְ"א, וּבִכְרֵט שֶׁאֵתָה לֹמֵד סִפּוּרֵי וּמִקְיָם דְּבִרְיוֹ, וּבְנִדְאֵי יִתְקַנְנוּ רַבֵּנוּ וְ"ל.

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מֵאֵד...

קלז.

בְּעֲזֵרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לִיל שְׁשֵׁי לְסֵדֶר דְּבָרִים ה'תשכ"ד.

אֵךְ טוֹב וְחֶסֶד לְאַהֲבָה, חֲבָרֵי הַיָּקָר, הַשׁוֹתָה בְּצֻמָּא מֵהַנַּחַל נוֹבַע

מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו ואיר ויזרח.

אחי! חזק ואמץ מאד בעבודת השם יתברך, כאשר קבלנו מרבנו ז"ל, והעקר שתחזק עצמך בעבודת השמחה, להיות תמיד בפנים שוחקות, אנפין נהירין^א, וזהו סימן של "ברסלבר חסיד", ותקד בכל יום, וזהו עקר גדול בעבודת השם יתברך ובהמתקת הדינים, ומנהג אנשי שלומנו הוא לרקד אחר כל תפלה: שתרית, מנחה, מעריב וחסות, והיא תקנה ישנה מגדולי אנשי שלומנו, ולמען השם, הרחק מעליך המרה השחורה והעצבות, וכמו שאמר רבנו ז"ל: "סע האט א פנים אז מקען אנדערש נישט פריילעך ויין נאר מיט נאריש מאכן זיך"^ב.

ועין בלקוטי הלכות (נפילת אפים, הלכה ד) באריכות מאד, וכן בהודאה (הלכה ו), ועין גם בפריה ורביה (הלכה ג) באריכות, שמבאר שכל היתדות תלויה ב"להיות בשמחה", וכן כל הדברי רבנו ז"ל מלאים ממעלת השמחה.

ומחמת טרדותי עכשו ברוחניות ובגשמיות אקצר, ועוד חזון למועד, ונזכה להתועד ביחד בקרוב, ולדבר פנים אל פנים מעסקנו.

דידך הדורש שלומך...

ואודות ראש השנה שלנו, אכתב לך בפעם אחרת, כי דעתי אינה צלילה עכשו מרב הופתקאות וטרדות שעברו עלי היום, ולעת עתה חזק ואמץ כנ"ל.

דידך הדורש שלומך הנ"ל...

(א) פנים מאירות.
(ב) בנראה אי אפשר להגיע לשמחה כי אם על ידי שיצשה עניני צחוק ושטות.

קלח.

בעזרת השם ותפריך. ערב-שבת-קדש לסדר דברים, "שבת חזון" ה'תשכ"ד.

אך טוב וחסד לאהובי, חברי היקר, השותה מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו גגן עלינו ... גרו יאיר.

שלום וברכה וכל טוב סלה.

באתי להודיעך, שתהלה לאל, אתי ועמי חיים והשלום, ותהלה לאל, דברי רבנו הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו גגן עלינו, מתחדשים אצלנו בכל יום, "מה רבו מעשיך ה'", ו"מה רב טובך אשר צפנת ליראיך", אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו בזכות חנם לידע מדעת ומאור בנה. טוב להודות לך השם יתברך על כל החסד שעשית עמנו.

ולמען טובתך הנצחית וגם הגשמית תשתדל להתקרב אל רבנו ז"ל, ולהתמיד מאד בספריו הקדושים ותחיל לחיות חיים חדשים לגמרי, ובפרט אם תזכה לצית את רבנו ז"ל בדבר "התבודדות", ליחד לך מקום וזמן פנוי במקום שאין שם בגי-אדם, ולפרש כל שיחתך, וכל מה שעובר עליך, הכל לכל תפרש ותשיח אליו יתברך באידיש דיקא, כְּאֶשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, ו"שונעת עניים אתה תשמע צעקת הדל תקשיב ותושיע, מי ידמה לך ומי ישנה לך ומי יצרך לך האל הגדול" וכו', וגם תתמיד בנה מדי יום ביומו, ותראה ישועות ונסים ונפלאות רבות עד מאד, ובפרט מדת האמונה תתחזק אצלך ביותר ויותר, עד שתזכה להמשיך עליך הארת האמונה הקדושה בקביעות, לידע, להודיע ולהודיע, שמלא כל הארץ כבודו, והכל בהשגחה פרטית, ו"איש אמונות רב ברכות" (משלי כח, כ), והבין; ועל-ידי-נה יפתחו לך שערי הדעת והמתן, ותזכה בכל פעם לגדלות

המוחין, ותתהפכנה אצלך הקינות שהן כלל הספקות והבלבולים לתיקון, והפל על ידי הקינות שתאמר בכונה ובאמת וכלב נשבר ובבכיות ובצעקות על חרבן בית-המקדש בכלליות, ועל חרבן בית המוחין בפרטיות, כי כל מי שיש בו דעה, כאלו נבנה בית-המקדש בימיו (ברכות לג.), ונזכה להרמת ולהקמת השכינה, ותתעלה ותתפשט הנו"ן, ויתקיים "נפלה ולא תוסיף" (ברכות ד:), (עין כל זה בלקוטי"המוהר"ן, חלק א', סימן רמ"ז וד"ק), שתתפשט הנו"ן ויהיה התקון: "לפני שמש נון שמו" (תהלים עב, יז) אור הלבנה כאור החמה, יחוד בין קודשא בריהו הוא ושכנתיה, ויהיה ה' למלך על כל הארץ", וידע כל פעול כי אתה פעלתו, ויבין כל יצור כי אתה יצרתו", ועין במדרש (ילקוט תהלים, רמז תת"ו) ובגמרא (סנהדרין צח:), שמו של משיח — נון, ועין בחכמה ובינה מר' אברהם בר' נחמן ז"ל.

ידיך הדורש שלומך...

קלט.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר ואתחנן ה'תשכ"ד.

שלום רב וברכה וכל טוב סלה, לאהובי, חברי הנקר לי מאד, הצמוד בפנימיות לכבי לטוב כל הימים, האברך המצין השותה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, ר' ... גרו יאיר.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד, בעבודת השם יתברך, על פי דרך התם והאמת שקבלנו מפי סבא דסבין ראש בני ישראל, הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו; אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו בתקף ההסתרה שבתוף הסתרה בימינו אלה, לידיע ולהתקרב אל אור גנוז, נסתר ונעלם כזה, אור שבעת הימים, אור שנגנו לצדיקים לעתיד לבוא, כמו שכתוב (בראשית א, ד): "ויבא אלוקים את האור

כּי טוֹב וְגו', וּפְרָשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה (תּוֹגֵיגָה יד):
 רָאֵהוּ שְׂאִינוּ כְּדָאֵי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ לְרַשְׁעִים, הַבְּדִילוּ לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד
 לְבוֹא, כּי אַז יִקְרָא: "וְאֵת רוּחַ הַטְּמָאָה אֲעֲבִיר מִן הָאָרֶץ" (זְכַרְיָה יג,
 ב), "כּי עֵין בְּעֵין יֵרָאוּ בְּשׁוּב ה' צִיּוֹן" (ישַׁעְיָה נב, ח), "וְהִסִּירוּתִי אֵת
 לֵב הָאֶבֶן מִבְּשַׂרְכֶם וְנָתַתִּי לְכֶם 'לֵב בְּשָׂר'" (יחֲזַקְאֵל לו, כו), (אוֹתִיּוֹת
 'בְּרִסְלָב', אוֹן דִּי גֵאנְצֶע וועלט וועלן זיין בְּרִסְלָבֵר חֲסִידִים^א, כְּמוֹ
 שְׂאֵמֵר רַבְּנוּ ז"ל), אֲף לְזִכּוֹת לְהִתְקַרֵּב וְלִידַע מִהָאוֹר הַנֶּעְלָם וְהַגְּנוּז
 עֲלֵשׁוּ בְּתַקְּףָה הַגְּלוּת הַמְּרָה, שְׂפָל הָעוֹלָם מְלֵא כְּפִירוֹת וְאִפְּיִקוֹרְסוֹת
 וְדַעוֹת זָרוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, זֶה חֲסֵד גְּדוֹל וְנוֹרָא מִהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, וְטוֹב
 לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם עַל כָּל הַחֲסֵד חֲנָם שְׂגַמְלָנוּ וְהוֹדִיעֵנוּ וְקִרְבָּנוּ אֶל
 כָּל־לִיּוֹת הַקְּדוּשָׁה.

וְעַקֵּר הַכֹּל — לְצִיַּת לְצַדִּיק הָאֵמֶת עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמֵר כִּהְיָא
 זֶה, דְּבַר גְּדוֹל וְדָבָר קָטָן, וְלִבְלִי לְנִטּוֹת מִדְּבָרָיו יְמִין וּשְׂמָאל, רַק
 לְהַשְׁלִיף מֵאִתְּנוּ כָּל הַחֲכָמוֹת וְלִקְרִי דְבָרָיו (לְקוּסֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן
 קכג), וְזוֹ שְׁלֵמוֹת הַהִתְקַרְבוֹת אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, וְכִבְר יְדוּע לָנוּ, אֲשֶׁר
 יִסוּד דַּעְתּוֹ הַקְּדוּשָׁה וְכָל קִיּוֹם עֲצוּתוֹ וְדָרְכָיו תְּלוּי בְּזֵה, וְהוּא —
 דְּרָף הַהִתְבּוֹדְרוֹת שְׂגָלָה רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, לִיחַד לְעַצְמוֹ זְמַן וּמְקוֹם
 שְׂאִין שֵׁם בְּגִי-אָדָם, וְלִפְרֹשׁ כָּל שִׁיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְכָל מַה שְׂעוֹבֵר
 עָלָיו הַכֹּל יִפְרֹשׁ וְיִשִּׁיחַ לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ, וּיִבְקֹשׁ מֵאִתּוֹ רַחֲמִים, שְׂיִקְרַבְנוּ
 אֵלָיו.

אֶהוּבִי, חֲבֵרִי! חֲזוּק וְאַמֵּץ בְּכָל זֶה, וּבִפְרֹט עֲכָשׁוּ, שְׂאֵתָה מְבַלָּה
 כְּמַה שְׂבוּעוֹת בְּהַרִים וּבְשָׂדוֹת וְיַעְרוֹת, אֵתָה יְכוֹל לְקַיֵּם בְּשְׁלֵמוֹת
 "הַנְּעוֹר בְּלִילָה" (לְקוּסֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נב), לִיחַד לָךְ מְקוֹם מְצַנֵּע,
 וְלִפְרֹשׁ כָּל שִׁיחָתְךָ וְכָל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלֶיךָ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְאִין לְמַעְלָה
 מְזֵה, בְּיְדוּע לָךְ, אֲף שְׂגָם בְּיוֹם הוּא דְבַר גְּדוֹל עַד מְאֹד מְאֹד, וּבִפְרֹט
 שְׂאֵתָה חוּץ לְעִיר תְּקַיֵּם (שְׁמוֹת ט, כט): "כְּצֵאתִי אֵת הָעִיר אֶפְרֹשׁ כְּפִי
 אֶל ה'", אַבְּל אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שְׂמִקְרָם בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת "הַנְּעוֹר

פּלִילָה וּמַהֲלֵף בְּדַרְךְ יְחִידִי, וּמַפְנֶה לְפִי לְבִטְלָה" — לְבִטֵּל עֲצָמוֹ
 אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, "הֲרִי זֶה מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ" — שְׂיִזְכֶּה לִהְיוֹת נִכְלָל בְּהַשֵּׁם
 יִתְבַּרֵּךְ. מִחַיֵּב הַמְצִיאוֹת, כִּי מֵלֵא כֵל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מִמְּלֵא כֵל עֲלָמִין,
 וְסוּבָב כֵּל עֲלָמִין, וּבִתְוֹף כֵּל עֲלָמִין, כִּי הִכַּל לְכָל עֲצָם עֲצָמֵי חַיִּים
 אֲלֵקוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ: דּוּמָם, צוּמָח, חַי וּמְדַבֵּר, אֲשֶׁר צְרִיכִים לְהִסְתַּפֵּל בְּזֶה
 בְּכָל יוֹם, הֵינּוּ בְּשֶׁכֶל שֵׁשׁ בְּכָל דְּבַר, שֶׁהוּא הַחַיִּים אֲלֵקוּת שְׁמֵהֶנּוּ
 וּמִקְיָמָת אֵת זֶה הַדְּבַר, וּבִלֵּא חַיִּים אֲלֵקוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, לֹא הִזָּה לְזֶה
 קִיּוּם, אֶף מִחַמַּת שֶׁהַשֶּׁכֶּל הוּא אֹר גְּדוֹל, אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיגוֹ, כִּי אִם
 עַל-יְדֵי מַלְכוּת שֶׁהוּא הַדְּבוּר, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּתַקּוּנֵי זֶהר (הַקְּדָמָה, פַּתַּח
 אֲלֵהוּ) מַלְכוּת פָּה, הֵינּוּ עַל-יְדֵי רַבּוּי הַתְּבוּדוֹת וְתַפְלוּת וּבִקְשׁוֹת,
 וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל, שֶׁהַעֲקָר מַה שְׂזִכָּה לְמַה שְׂזִכָּה הִיָּה רַק עַל-יְדֵי
 תַּפְּלָה וְהַתְּבוּדוֹת, כִּף אָמַר בְּפִרוּשׁ: אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקֵנוּ, שֵׁשׁ
 חֵלְקֵנוּ בַּחַיִּים וְלֹא נָתַן לְמוֹט רַגְלֵינוּ, וְהַתְּמַד מֵאֵד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, שֶׁתִּקְבַּע לְעֲצָמָךְ שְׁעוּרִים קְבוּעִים בְּכָל יוֹם: תַּנְיָף, מְשֻׁנּוּת,
 גְּמֵרָא, שְׁלַחַן עֲרוּף וְסִפְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל, בְּזֶה תִּהְיֶה חֲזוֹק עַד מֵאֵד, כִּי
 הֵם תּוֹרַת הַשֵּׁם מִמֶּשׁ (לְקוּטֵי-מִוֵּהֲרֵן, חֵלֵק א', סִימָן כב), גַּם תַּעֲשֶׂה לְךָ
 שְׁעוּרִים בְּכָל יוֹם בְּזֶהר וְתַקּוּנֵי זֶהר, אֲשֶׁר הָאָמִירָה לְכַד מִסְגֵּלַת מֵאֵד
 לְנִשְׁמָה כְּאֲשֶׁר גָּלָה רַבְּנּוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קח), וְתִהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ
 לְךָ בָּלִים טוֹבִים לְכָל זֶה כְּמוֹ שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, חֲזוֹק מֵאֵד בְּכָל זֶה, וּמִחַמַּת
 הַיּוֹת עִתָּה כְּבָר אִישׁוֹן לְלִילָה וְזָמַן חֲצוֹת הַגִּיעַ — אֶקְצֹר, וְאֶבְקֶשְׁךָ
 מֵאֵד לְכַתֵּב לִי, וְנִקְבֵּל דִּין מִן דִּין (לְקוּטֵי-מִוֵּהֲרֵן, חֵלֵק א', סִימָן לד).

דִּידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מֵאֵד מֵאֵד ...

קמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר וְאַתְחַנֵּן ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם רַב וְכָל טוֹב סְלָה, בְּרַבָּה וְהַצְּלַחָה לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיָּקָר,

השיתה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... שיחיה נצח.

אהיבי! חזק ואמץ מאד מאד בעבודת השם יתברך, ואל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, אף שעובר עליך מה שעובר כמו שכתבת לי, ודע שרבנו ז"ל אמר: "השם יתברך האט ליב איין געפערגעלטן חסיד"^א, דהינו שעובר עליו מה שעובר, וזה עקר מעלת האדם שגדול ממלאך, שעוברים עליו כל מיני צרות ויסורים, מניעות ובלבולים, ואף-על-פי-כן מחזק עצמו, ואינו נופל בדעתו, אף עין היטב במעשה הנורא מאד, שספר רבנו ז"ל מעשה י"ג מהשבעה בעטלערס^ב, איך שחיים חיים טובים, חיים ארפים, דיקא על-ידי שמירת העינים, שאין לו שום הסתכלות בהבלי העולם הזה, ואינו שומע שום קול מהבלי העולם הזה וכו', עין שם היטב; ותשתדל לקיים כל מה שתוכל, הינו לבלי להסתפל חוץ מהארבע אמות, ובפרט עכשו בקיץ, שהנהמה והפריצות גדולים מאד, רחמנא לצלן, וכן לשמר את האזנים לבלי לשמע דברים בטלים ושיחות ממושב לצים, ועקר הכל — שמירת הדבור וכו', אז תזכה לחיות חיים טובים, חיים ארפים, ועל כלם חזק עצמך מאד מאד להיות בשמחה, אף שאתה נופל אלפי פעמים ביום אחד, אל תסתפל על זה, וכמו שכתוב בתחילת המעשה הנ"ל, שאמר המלך לבנו, שתהיה תמיד בשמחה, ואז אהיה גם בשמחה, ואפלו אם תפל ממדרגתך, חזק עצמך ביותר להיות בשמחה, ואם לא תהיה בשמחה, אף-על-פי-כן אהיה אנכי בשמחה, שאינך ראוי למלכות מתמת שאין אתה שמח וכו', עין היטב, והבן — איך שצריך לחזק עצמו מאד מאד בזה העולם, וכמו שאמר רבנו ז"ל: "פאר וואס בין איך געקומען צו מיין וואך, ווייל איך האב זיך דערהאלטן"^ג.

חזק ואמץ, כי השם עמך, אתך ואצלך, והתמד בספרי רבנו ז"ל

(א) השם יתברך אוהב חסיד "מטנן".

(ב) קבצנים.

(ג) למה הנצתי לעניני? כי החזקתי מעמד!

וְאִז טוֹב לָךְ לְנַצַּח.

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

קמא.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וְאֶתְחַנֵּן ה'תשכ"ד.

הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם וְכָל טוֹב סְלָה אֶל מַעֲלַת חֲבָרֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הַצְּמוּד בְּפָנִימִיּוֹת נִפְשֵׁי, הַמְשִׁתְּוֹקֵק וְכוֹסֶף לְשֹׂאֵב וְלִשְׁתוֹת מִים — זֶה תּוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם, מִהַמְעִיז הַיּוֹצֵא מִבֵּית הַשָּׁם, הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, הַמְטָהר מִכָּל הַפְתָּמִים, הַבְּחוּר הַמְצִיז ... שְׂיַחֲוֶה נַצַּח.

אֶהוּבִי, אַחִי, חֲבָרֵי, יָקִירִי! כַּמָּה פְּעָמִים כָּבַר הֵייתִי מוֹכֵן לְכַתּוֹב לָךְ, אָף רַבּוֹ הַמְּנִיעוֹת מִכָּל הַצְּדִידִים בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חָנֹם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁשָּׂרְבָנוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת שְׂבֻעַת רַעֲיֵי יִשְׂרָאֵל, הַצְּדִיק הָאֵמֶת, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, שֶׁגָּלָה לָנוּ, אָשֶׁר עַל כָּל דְּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה נִתְהוּיִם הִרְבָּה מְנִיעוֹת וְעֹכֹבִים, וְכָל זֶה בְּשִׁבְלֵי הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן, כִּי גַם בְּמִנִּיעָה וּבְעֹכֹב מִנַּחַת הַשְּׂגָחָתוֹ יִתְבָּרֵךְ (לְקוּטִי-מוֹהַר"ו, חֶלֶק א', סִימָן קטו), וְעַל-יְדֵי הַכְּסוּפִים וְהַרְצוּנוֹת שֶׁל הָאָדָם, עַל-יְדֵי-זֶה יְכוֹל לְשַׁבֵּר כָּל הַמְּנִיעוֹת, כִּי הָעֵקֶר הוּא הַרְצוֹן דְּקָדְשָׁה (עִין שָׁם בְּסִימָן טו), וְהָעֵקֶר הוּא — כְּשֶׁבֵא לְתוֹךְ הַדְּבוּר, הֵינּוּ לְגַלוֹת מִפְּוֹ הַרְצוּנוֹת וְהַכְּסוּפִים שֵׁישׁ לוֹ, אַזִּי מִתְהוּיִם וְנִתְאָרְגִים מְזֶה עוֹלְמוֹת חֲדָשִׁים (שָׁם, סִימָן לא) בְּרַל"א [בְּמֵאֲתִים שְׁלֹשִׁים וְאַחַד] שְׁעָרִים פְּנִיָּם וְאַחֹר (הַמוֹבָא בְּפִרְדֵּס רַמוּנִים לְהַרמ"ק, עִין שָׁם), הֵינּוּ מִכָּל דְּבוּר וּתְפִלָּה, שִׂיחָה וּבִקְשָׁה, שֶׁהָאָדָם מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל וּמְדַבֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, נִתְהוּיִם מְזֶה אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַב רַבֵּי רַבְבוֹת עוֹלְמוֹת וְכוּ', וְאִם הָאָדָם הֵיךְ יוֹדֵעַ מַעֲלַת תְּפִלָּתוֹ אֶצֶל הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, הֵיךְ מִתְפַּלֵּל

כל היום, עיני שם; והעקר לשמור מאד לכלי לדחק את השפעה, חס ושלום, רק לבקש ברחמים ובתחנונים, אם יתן — יתן, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כ), ועיני על זה באריכות בלקוטי הלכות (גולה, הלכה ה), שאסור לדחק את השפעה, חס ושלום, רק לחכות ולצפות אליו ותברך, עד אשר ישקיף ויראה וכו', ועיני בלקוטי מוהר"ן (חלק א', סימן כ): כד חס גבה איתהפיו, הינו על-ידי רבוי התפלות תתהפף מדת הדין לרחמים, וימשך עליו שפע הדעת, ויזכה לחזות בנעם השם ולבקר בהיכלו, אשר זה עקר התכלית.

אהובי, חברי, יקירי! חזק ואמץ בכל זה, לקיים "שפכי כמים לבך נכח פני ה'" (איכה ב, יט) ברחמים ובתחנונים פעני בפתח, והתמיד בזה מאד מדי יום ביומו, ואז תראה נפלאות רבות, ומחמת טרדותי ברוחניות ובגשמיות אקצור.

ידידיך...

תמצא פה רצוף עוד כמה מקתבים מכבר, שלא היה הפנאי למוסרם לך.

הנ"ל...

קמב.

בעזרת השם ותברך, מוצאי-שבת קדש לסדר ואתחנן ה'תשכ"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה לאהובי, אחי ורעי היקר, השותף בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... שיחיה נצח.

מכתבך קבלתי, ושמחתי עד מאד על שאני רואה איך שדברי

הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, עושים אצלך רשם, ואתה מתחיל להסתפל ולהקבין מה שאמר קהלת (קהלת א. ב): "הכל הקבליים הכל הקבל", כי כל העולם עם התאוות והשטיות — הכל הקבליים, ובפרט התאוות הרעות — הכבוד, הקנאה והשנאה, הכל רעות רוח, ומקררות את חיי האדם, ומאומה לא ישא בעמלו, וסובל תרתי גיהנום.

אשרינו ואשרי חלקנו, ומה נעים גורלינו, שקרבנו אל רבנו ו"ל, שמגלה עינינו לכל גוף עם זרם העולם, שהוא כנגד האמת, כי כל אחד אומר שאצלו האמת, ואינו מסתפל על עצמו, אף שהוא צדין בתוף כל התאוות והמדות הרעות וכו', מה אמר לך, ידידי, יקירי, נהייתי מאד מדברך היקרים הנובעים מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, ששם הוא מקור הדעת ויראת השמים, והם "אמת ויציב ונכון וקיים וישר" כל דברך, וזה עקר התכלית — לילך בתמימות, כמו שאמר רבנו ו"ל (לקוטי-מנהג"ו, חלק ב', סימן ט), ובפרט במעשה הנורא מהתם הקדוש (ספורי-מעשיות, מעשה ט), ולבלי להסתפל על שום בריה, רק לעסוק בתמימות בעבודתו יתברך בתורה ותפלה, מצוות ומעשים טובים בהצנע עד מאד, צו זיין איין צדיק גנוז, זה עקר החיים בזה ובבא, ורבנו ו"ל אמר פעם: כָּבֵר הִיָּה מַעֲשֵׂה בְּזֵה אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם הִתְנַהֵג בְּשִׁקְרָה, וּבִאִיוֹז וְזוּיָה נִסְתַּרָה יֵשֵׁב שֶׁם אָדָם אֶחָד, וְשָׁחַק מְכַל הָעוֹלָם, וְעָסַק בְּעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְדָבַר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

אהובי, ידידי! תשתדל לעסוק בכל יום שעות הרבה בהתבודדות, ולעשות מהתורות תפלות, וחזק עצמך מאד מאד להיות בשמחה עד מאד, וללכת בראוים בכל יום בינו לבין עצמו, והעקר שהכל תלוי בו הוא — שמירת הדבור, לבלי לדבר עם שום בריה מה שאין צריכים לדבר, ונפה שתיקה לחכמים וכו' (פסחים טז), כמו שאמרו חכמינו הקדושים, זכרונם לברכה (אבות ג, יג): "סגל לחכמה

— שְׁתִּיקָה", וְהַעֲקֵר תְּרַגֵּיל עֲצֻמָּךְ לְכָל תַּתְּחִיל לְדַבֵּר עִם שׁוֹם בְּרִיָּה, רַק אִם יִשְׁאַל אוֹתָךְ אָדָם דְּבַר תַּעֲנֶה לוֹ, וְזֶה רְאִיתִי אֲצֻל הַרְבֵּה מְגֹדוּלֵי אָנָשִׁי שְׁלוֹמֵנו שְׁמַתְנַהֲגִים כָּךְ, וּמִמִּילָא הֵם חֲכָמִים מְאֹד בְּתַכְלִית הַחֲכָמָה, וְאִיתָא בְּסִפְר "אֲרַחוֹת חַיִּים", אֲשֶׁר טוֹב יוֹתֵר לְאָדָם, שְׁחַבְרִיו יֹאמְרוּ לוֹ: "לְמָה אֵינְךָ מְדַבֵּר", מֵאֲשֶׁר יֹאמְרוּ לוֹ: "אַל תְּדַבֵּר כָּל־כָּךְ" (עֵינֵי שֵׁם בְּשַׁעַר הַשְּׁתִּיקָה), וְהַשְּׁמֵר מְאֹד גַּם־בֶּן מִכְּעַס, שֶׁהִזְהִירוּ עַל זֶה מְאֹד חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, זְכוּרֵנוֹם לְכַרְכָּה, וְרַבְּנוּ ז"ל, וְאֵת הַעֵינַיִם לְכָלִי לְהַסְתַּפֵּל חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת, וְהַתְּמַד מְאֹד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּכָל יוֹם: תַּנ"ךְ, מִשְׁנֵיאוֹת, גְּמָרָא, שְׁלַחַן עָרוּף, זֵהֵר, תַּקּוּנֵי זֵהֵר, וְסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, מְדַרְשִׁים, וְכָל כַּתְבֵי הָאָרֶזִ"ל, וְכָל סִפְרֵי תַלְמִידֵי הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב, וְסִפְרֵי מוֹסֵר, וְסִפְרֵי הַשְּׁאֵלוֹת וְהַשּׁוֹבוֹת, אֲז טוֹב לָךְ לְנַצַּח, וְתַחֲזֶה חַיִּים נְצַחִים.

יְדִידָךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

קמג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְפַּרֵּךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֵר שׁוֹפְטִים ה'תשכ"ד.

שְׁשׂוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיגוּ אֶל מַעְלַת חֲבָרֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד מְאֹד, הַבְּחוּר הַמְּשׁוֹתָקֵק לְהַתְקַרֵּב אֶל הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שְׁנֵה הַעֲקָר בְּזֶה וּבְכָא לְנַצַּח נְצַחִים ... גְּרוּ יֹאִיר.

אַהֲבִי, אַחִי! מִכְּתָבְךָ הַיָּקָר קִבַּלְתִּי מְזֶה כְּמֶה שְׁבוּעוֹת, וְשִׁמְחָתִי עַד מְאֹד שֶׁהֵנָּךְ מִתְעַלֶּה, תְּהִלָּה לְאֵל, בְּכָל יוֹם יוֹם בְּעֶבְדוּת הַשֵּׁם יִתְפַּרֵּךְ, וּבְכֻרְט עַל־פִּי דִרְךָ הָאֵמֶת שְׁגִלָּה רַבְּנוּ ז"ל, וְהִיא — הַתְּבוּדוֹת, שְׂאֵתָה מְקַיֵּם בְּכָל לֵילָה: "הַנְּעוֹר בְּלִילָה" (לְקוּשִׁי־מוֹתְרָן), חֶלֶק א'. סִימָן (ב), אֲשֶׁרִיךְ וְאֲשֶׁרִי חֶלְקֵךְ, יְהִי חֶלְקִי עִמָּךְ, וְתִאֲמִין לִי, שְׂבָאָמֶת הֵייתִי מוֹכֵן בְּכָל יוֹם לְכַתֵּב לָךְ, כִּי אֶהְבְּתֵנוּ גְדוּלָה עַד

מאד, אף רבו המגיעות מכל צד, ואני טרוד בכל יום מאד ברוחניות ובהגשמייות, וכשׁישׁ רק מעט זמן פנוי, צריך להזכיר לעצמו תכף-ומיד מהתמקלית הנצחית, ולפרש כל שיחתו אליו ותברך, כל מה שעובר עליו בפרטי פרטיים, כך קבלנו מרבנו ז"ל, ובפרט עכשו בימי אלול הקדושים, שהוא הזמן המסגל ביותר לתקן את כל הפגמים של כל השנה וכו', ותשתדל להיות על קברי צדיקים, ולשפך נפשך אליו ותברך בתפלה והתבודדות, ולעשות מכל התורות תפלות, ואז טוב לך לנצח.

ידיך הדורש שלומך באהבה רבה...

תמצא פה סף שני דולר להדפסת ספרי רבנו ז"ל, וגם כמה מכתבים מזה זמן רב, שלא היה לי הפנאי למסור לך, אף דברי הנחל נובע מתחדשים בכל יום; ותראה לכתב לי.

הדורש שלומך באהבה רבה עד מאד בכתיבה וחתומה טובה בספרן של צדיקים אמתיים המקרבים אל רבנו ז"ל.

הנ"ל...

קמד.

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר שופטים ה'תשכ"ד.

התולה ארץ על בלימה ייטיב הכתיבה והחתומה לאהובי, חברי היקר לי מאד, המשתוקק לשאב מהמעין הנובע מקור חכמה, זכותו גן עלינו, הבחור ... גרו יאיר.

חברי, יקירי! פריסת שלום קבלתי כבר כמה פעמים, ושמת

אני מאד, שעדין הנך מחזיק בתמך להתועד ביחד עם אנשי שלומנו היקרים, וללמד ביחד ספרי רבנו ז"ל, אשר אין למעלה מהם, והם פותחים לנו את הדעת להבין בשאר הספרים הקדושים, הפך בהם והפך בהם ומהם לא תזוע, כי אין לך מדה טובה מהם, והעקר — "לא המדרש עקר אלא המעשה" — כמו שאמרו חכמינו הקדושים, זכרונם לברכה (אבות א, יז), ויסוד דעתו של רבנו ז"ל הוא — התפלה וההתבודדות, ליחד לעצמו מקום שאין שם בני-אדם, ולפרש כל שיחתו אליו ותברך בלשון שמדברים בה, הינו מלבד שלש-התפלות שהאדם מחיב להתפלל בכל יום: שחרית, מנחה ומעריב, גם צריכים לומר בכל לילה "סדר תקון חצות", והן ארבע התפלות שתקנו אבות העולם: "אברהם, יצחק, יעקב ודוד", ויש עוד תפלה אחת שאותה יגלה משיח צדקנו לכל העולם בקרוב במהרה בימינו, והיא — תפלה והתבודדות, וכמו שכתוב בפסוקים רבים (צפניה ג, ט): "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' וכו', ומלאה הארץ דעה את ה' וכו' (ישעיה יא, ט), וידוע שרבנו ז"ל הוא שרש נשמת משיח ברוחניות ובגשמיות, כי אמר, שמשים יהיה מיוצאי חלציו ברוחניות ובגשמיות (כמובא בחיי-מוהר"ן, סימן רעד — דפוס חדש), עליכן היה בכחו של רבנו ז"ל לגלות ולתקן ענין חדש, שכל אדם באיזו מדרגה שהיא, הן בטיבו והן בעיקו, יראה ליחד לעצמו מקום שאין שם בני-אדם, ויפרש כל שיחתו ותפלתו אליו ותברך, וכל מה שעובר עליו בכל פעם ברוחניות ובגשמיות, הפל לכל ישפך שיחו, נפשו ותפלתו אליו ותברך, ומתפלה זו נעשים שעשועים גדולים עד מאד, שעדין לא היו שעשועים כאלו מימות עולם (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב, סימן כה), עין שם היטב, שזה עקר התשובה, כמו שכתוב (הושע יד, ג): "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'", ואמרו על זה חכמינו הקדושים, זכרונם לברכה: איני מבקש מכם אלא דברים, דהינו לדבר ולפרש כל שיחתו אליו ותברך, ואם היית יודע ממעלת תפלה זו, שאדם מחדש בעצמו תפלות ותחנונים להשם ותברך, היית מתפלל כל היום כלו, ועין בירושלמי (שבת), מה שאמר רבי

יוֹחֲנָן, וְלוֹאֵי שִׁתְּפַלֵּל כָּל הַיּוֹם כָּלוּ, וְעַיִן בְּמָה שֶׁכָּתַב שָׁם בְּ"קָרְבָן הָעֵדָה", וְכֵן הוּא בְּכַבְּלֵי (בְּרִכּוֹת ל"א), עַיִן שָׁם; וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ בֵּימֵי אֱלוֹל הַקְּדוּשִׁים, שֶׁנִּפְתַּחִים שְׁעָרֵי הַרְחָמִים, וְהַתְּפִלוֹת מְסֻגְלוֹת מְאֹד מְאֹד לְהַתְּעַלּוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים.

אָחֵי, חֲזַק וְאַמֵץ בְּכָל זֶה, וּבִפְרָט שֶׁהֲנֵךְ בְּמָקוֹם שֶׁל יְעִרּוֹת וְשִׁדוֹת חוּץ לְעִיר, תִּקְיִים "הַנְּעוֹר בְּלִילָה" (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נ"ב), וּמַחֲמַת טְרִדוֹתֵי הַרְבִּים אֶקְצָר.

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

קְוֵה אֶל הַשֵּׁם, חֲזַק וְאַמֵץ לְכַף וְקִוֵּה אֶל הַשֵּׁם.

קָמָה.

בְּעִזָּזַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים ה'תשכ"ד.

אֵךְ טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ וַיִּשְׁיִגּוּ לְאַהוּבֵי, אָחֵי וְרַעֵי הַיִּקָּר, הַשׁוֹתֵה בְּצִמָּא מִהַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גִּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

אָחֵי, אֶהוּבֵי! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, עַל-פִּי דִרְךָ הָאֵמֶת שֶׁקָּבְלָנוּ מִהַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, נִהַר הַמַּטְהַר מְכֹל הַכֶּתְמִים, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ, שֶׁזְכִּינוּ לֵידַע מְאוֹר גְּנוּז וְנוֹרָא כְּזֶה.

וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ בֵּימֵי אֱלוֹל הַקְּדוּשִׁים, הוּא הַזְּמַן הַמְּסֻגֵּל בְּיוֹתֵר לְתַתֵּן הַפְּגָמִים שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, וְכִמוֹ שֶׁמּוּבָא בַּסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים עַל מֵאֵמֶר חֲכָמֵינוּ ז"ל: נוֹתְנִים לְבַתּוּלָה י"ב חֲדָשׁ, כִּי אֱלוֹל הוּא מִזֵּל "בַּתּוּלָה" פְּיֻדוּעַ, וּבְחֲדָשׁ זֶה יְכוּלִים לְתַתֵּן אֶת כָּל הַפְּגָמִים שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, וְעַקֵּר הַכָּל לִילֵךְ עֲכָשׁוּ עִם הַתּוֹרָה "קָרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ"

(בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ו), וְשֵׁם מְבָאָר רַבְּנוּ ז"ל אֶת כָּל הַפְּנוּת מְחַדָּשׁ אֵלּוּל, 'מַעֲלָה מֵהַפְּנוּת רְזוּן דְּרִזּוּן וְסִתְרֵי תוֹרָה', כַּמּוּבָן לְכָל מִי שֶׁמִּתְעַמֵּק מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְהַכֵּל הוּא לְעִבְדָּה וּלְמַעֲשֵׂה, בְּדַרְךְ נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד; אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיאֲחִז בָּהֶם, וְתַמְצִית הַתּוֹרָה "אִם אָסַק שְׂמִים שָׁם אָתָּה, וְאַצִּיעָה שְׂאוּל הַנֶּהָךְ" (תהלים קלט), שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד אִף שֶׁעוֹבֵר עָלָיו מֵה שֶׁעוֹבֵר בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, לְכָל יֵפֶל בְּדַעְתּוֹ מִשּׁוֹם דְּכַר שֶׁבְעוֹלָם, וְאַפְלוּ הִירִידוֹת שְׁלוֹ גְרוּעוֹת מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אִף-עַל-פִּי-כֵן אִם יִהְיֶה חִזָּק בְּדַעְתּוֹ לְבִלִי לְהַתְרַשֵּׁל עִם מַעֲט מְקַצֵּת עֲבוֹדָתוֹ, רַק מֵה שֶׁיִּכּוֹל לַעֲשׂוֹת יַעֲשֵׂה, אִזּוּ יִמִּין ה' פְּשׁוּטָה לְקַבְּלוֹ, וְכֵן לְהַפְּךְ — כְּשֶׁכָּבֵר בְּאֵ הָאָדָם קָצַת לְמַדְרַגָּה וְכוּ', וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, צָרִיךְ לִידַע שֶׁעֲדִין לֹא הִתְחִיל, כִּי יְכוּלִים לַעֲלוֹת עוֹד וְעוֹד כְּפָלִים וְכוּ'.

אֶהוּבֵי, חֲבָרֵי הַיָּקָר, אֵל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ, רַק תִּיחַד לְעַצְמְךָ מְקוּם פְּנוּי שֶׁאֵין שָׁם בְּגִי-אָדָם, וְתִפְרֹשׁ שִׁיתְתֶּךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים וְכוּ', וְכֵן בְּכָל יוֹם חִזָּק עַצְמְךָ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה מְאֹד עַל אֲשֶׁר זְכִיתָ לִידַע וּלְהִתְקַרֵּב אֶל אִוֵּר נוֹרָא בְּזוֹה, חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנֻעִימִים וְכוּ', וְהִתְמַד מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְהִתְדַבֵּר וְתִשְׁחַח מִעַסְקָנוּ עִם חֲבָרִים הַמְּקַרְבִּים אֵלֵינוּ, וּמִחֲמַת טְרִדוֹתֵי עִבְדֵי בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת — אֶקְצֹר, וְעוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד.

ידידך...

תִּמְצֵא רְצוּף פֹּה עוֹד כְּמָה מְכַתְּבִים מְזֶה זְמַן רַב, כִּי לֹא הִיָּה לִי הַפְּנָאִי לְמִסַּר לָךְ, אִף דְּבָרֵי הַנַּחַל נוֹבְעֵ מִתְחַדָּשִׁים כָּל יוֹם.

הנ"ל...

קמו.

בעזרת השם ותברוך, אחר תצות, אור ליום רביעי לסדר שופטים ה'תשכ"ד.

אף טוב וחסד ורחמים, בתיבה וחתומה טובה ומשכו לאהובי,
חברי היקר לי מאד, הצמוד בפנימיות לכבי לטוב כל הימים, השותה
בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו גן עלינו ... שתיחה נצח.

מכתבך היקר קבלתי, ושמחתי בעל כל הון, שהגף עוסק
בתמימות ובפשיטות בדברי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו גן
עלינו, אשריך ואשרי חלקך, אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לידיע
ממנו ז"ל, כי הוא אור החסד המתקן הכל (לקויט"ה לכות, תפלין, עין שם
רד"ק מאד).

ומה שאתה בא בטענה עלי על שכתבת לי כבר כמה פעמים
ולא השבתך, ואתה מחיה את עצמך ממכתבי, מה אמר לך, ידידי
היקר, בעתים הללו עוברים עלי, רחמנא לצלן, צרות ויסורים,
דחקות ומניעות הרבה, אשר לא יאמן כי יספר, ובצר מרחיב לי
השם ותברך בכל פעם, ובפרט על ידי דרך האמת והנורא שקבלנו
מרבנו ז"ל, והיא התורה "אומרה" (לקויט"ה ר"ן, חלק א', סימן רפב)
— למצא בעצמו הנקודות הטובות לכלי לפל בדעתו משום דבר
שבעולם, וכך אחד ואחד היודע נגעי לכבו מה שעובר עלי, יחשב
בעצמו, איך שאיש פחות ומגשם כמהו על-כל-פנים זוכה להאמין
בו ותברך, אלקים חיים, ולקיים מצוותיו הקדושות, ולהשתוקק אליו
בכלות הנפש, זה חסד גדול עד מאד וכו'.

ומחמת טרדותי הרבים ברוחניות ובגשמיות, ובפרט עקשיו
שהגיעו ימי אלו הקדושים, אשר אין זמן לחשב, רק צריכים
לעשות ולעשות (טאהן און טאהן), בעבודת השם ותברך, הן הרבה
שעורים בתורה הקדושה, והן התמדה בתפלות ובהתבודדות, והן

לְקַבֵּץ נְדָבוֹת בְּשָׂבִיל עֲנִיִּים וְכוּ', וְכוּ', עַל-כֵּן לֹא אוֹכַל לְהֶאָרִיף, אֲבָל בְּקִרְוֹב אֲכַתֵּב לָךְ בְּאַרְיִכוֹת.

לַעֲת עֵתָה חֹזֵק וְאֲמֵץ מְאֹד מְאֹד, אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת, כִּי הַשֵּׁם אֲתָךְ, עִמָּךְ וְאֶצְלֶךָ, וְתִרְבֶּה בְּכָל יוֹם בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, שְׂזוּהֵי בְּחִינַת "שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים תַּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ" וְגו' (דְּבָרִים טו, יח), לְשֹׁפֵט בְּעֶצְמוֹ אֵיךְ הוּא מְתַנַּהֵג, וְלְהַעֲמִיד שׁוֹטֵר לְשֹׁמֵר עַל-כָּל-פְּנִיִּים לְהִבָּא, וְכַשֵּׁיז דִּין לְמִטָּה אֵין דִּין לְמַעְלָה, כְּמוֹ שְׂאָמַר רַבְּנּוּ וְ"ל (בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ו, חֵלֵק א, סִימָן טו, עֵין שֵׁם הַיֵּטֵב), וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִכְסֹּל מִכָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הַדֵּינִים, וְנִזְכָּה בְּכִלְיֹת לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְלְהַפְּיֹרוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. בְּתִיבָה וְחֲתִימָה טוֹבָה בְּסִפְרָן שֶׁל צַדִּיקִים גְּמוּרִים הַמְקַרְבִּים אֶל הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲקָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ...

יְדִידָךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

וְדַרְיֶשֶׁת שְׁלוֹם לְבַחֲרוֹר... גְּרוֹ יְאִיר, גַּם אֵלֶיךָ נֶאֱמָרוּ כָּל הַדְּבָרִים הַלְלוּ, שְׁתַּרְגִּיל עֲצֻמָּךְ לֵילֶךְ עִם הַתּוֹרָה "אֲזַמְרָה", וְלִמְעַן הַשֵּׁם, הִרְחַק מִמֶּךָ הַמְּרָה הַשְּׁחוֹרָה, וְרַבְּנּוּ וְ"ל אָמַר (לִקוּטֵי-מוֹהַר"ו, חֵלֵק ב, סִימָן מח), שְׁתַּכְּף שְׁנֹכְנָסִים בְּעַבְדוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ זֶה אֲסוּר וְעַבְרָה גְדוּלָה לְהִיּוֹת בְּעֶצְבוֹת, עֵין שֵׁם.

רַדַּע שְׂאֲמוּנָה וְשִׂמְחָה תְּלוּיֹת זוּ בְּזוּ, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה שְׂמֵאֲמִין בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְנִקְדוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁל הַמְּצוּוֹת שֵׁישׁ לוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה יָכוֹל לְבוֹא לְשִׂמְחָה רַבָּה עַד מְאֹד מְאֹד, שֶׁהוּא זוֹכֵה לְהַנִּיחַ בְּכָל יוֹם הַתַּפְּלִין הַקְּדוּשִׁים שֶׁהֵם כְּתָרִין דְּמִלְכָּא, וְכֵן צִיצִית, שִׁבְתָּ, סִבָּה, אֲרַבְעַת הַמִּינִים הַקְּדוּשִׁים, אֲכִילַת מִצָּה וְלַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְכוּ' וְכוּ', שְׂכָל זֶה הוּא רְצוֹן הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאֶנְחֵנוּ זוֹכִים לְעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ, הֵיזֵשׁ שִׂמְחָה גְדוּלָה מִזוּ? ! וְסוּף כָּל סוּף לֹא יִשְׂאָר מֵאֲתָנוּ רַק אֵלֵינוּ הַנִּקְדוֹת הַטּוֹבוֹת.

חזק מאד מאד, כי יש תקנה לאחריהך, והשם יתברך יעזר לך
בכל משאלות לבך לטוב בזכות רבנו ז"ל, הנחל נובע מקור חכמה,
זכותו יגן עלינו.

הנ"ל...

קמז.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר כי תצא ה'תשכ"ד.

חיים, חן וחסד ירדפו וישגו, לאהובי, אחי ורעי היקר, השותף
בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

חזק ואמץ בעבודת השם על-פי דרך האמת שגלה רבנו
ז"ל בעולם, והיא התפלה וההתבודדות, ובפרט עכשו בימי אלול
הקדושים, אשר שערי הרחמים פתוחים כמובא בספרים הקדושים;
אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לידע מצדיק נורא כזה, שגלה
לנו מעלת התפלה, וזה עקר השער והפתח להכנס אליו יתברך
(לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן פד, עין שם).

ומה שכתבת שאתה עוסק בספרי מוסר בימים אלו, טוב ונאה
הוא, ואשריך ואשרי חלקך, שתזכה להתעורר באמת אליו יתברך,
ועקר הלמוד שיהיה על מנת לקיים, אף העקר שבכל העקרים
— תשתדל ללמד ספרי רבנו ז"ל, הכלולים מהכל, ומהרנ"ת
הזהיר לסיים בימים אלו לקוטי מוהר"ן, ספורי מעשיות, ספר המדות
והשיחות שלו (שבחי ה"ר"ן, שיחות ה"ר"ן, חיי מוהר"ן), והוא מסגל
מאד מאד בידוע לך; ומחמת טרדותי אקצר.

ידידך...

קמח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם וְתַבְרַךְ, אור ליום שלישי לסדר כי תבא ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה לְמַעַלְתָּ, יְדִידֵי הַיָּקָר, הַשּׁוֹתֶה בְּצַמָּא
מִהַנְּחָל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יֵאִיר.

אָחִי, אֶהְיֶיךָ! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם וְתַבְרַךְ, וְאֵל
תַּפֵּל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוֹם דְּבַר שְׁבַעֲוֹלָם, אִף שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מִה שְׁעוֹבֵר,
הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרִטִי פְּרִטִית, וְהַעֲקָר עֲמֹד עַל עֲמֻדָּךְ, כְּאֲשֶׁר גָּלָה
רַבְּנוּ ז"ל, וְאֵין עֲמִידָה אֶלָּא תְּפִלָּה, כְּמוֹ שְׁאַמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(בְּרִכּוֹת ו:), וְתַפְרֵשׁ בְּכָל יוֹם שִׁיתְּחַדְךָ אֵלָיו וְתַבְרַךְ שְׁמוֹ בְּתַמִּימוֹת
וּבְפְּשִׁיטוֹת, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וְזֶה אָחָד
מִשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים שְׁצָרִיכִים חֲזוּק, כְּמוֹ שְׁאַמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, כִּי
הַבְּעַל-דְּבַר מִתְּפַשֵּׁט לְאַרְכּוֹ וּלְרַחְבּוֹ לְמַנְעַ וּלְעֶכֶב מִהִתְקוֹן הַכּוֹלֵל
הַכֹּל, כִּי עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת יְכוּלִים לְצַאת מִעֲמֻקֵי עֲמָקִים
וּמִהַשְׁאוּל תַּחֲתִיּוֹת, אִם יִהְיֶה חֲזַק בְּדַעְתּוֹ לְכָל יְפַל בְּדַעְתּוֹ.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׂזוּכֵינוּ בְּתַקְּךָ הַסִּתְרָה שְׁבַתוֹךָ הַסִּתְרָה,
לִידַע וּלְהֶאֱמִין בְּרַבֵי קְדוּשׁ וְנוֹרָא כְּזֶה, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה —
”זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂינּוּ וּמִעֲצָבוֹן יְדֵינוּ” (בְּרֵאשִׁית ה, כט), וְחֲזַק מְאֹד
לְהִיּוֹת רַק בְּשִׁמְחָה כֹּל הַיּוֹם בְּדַרְךָ כֹּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְלִרְקֹד בְּתַמִּימוֹת
וּבְפְּשִׁיטוֹת, וְתִהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ וְיֵשׁ לָנוּ עַל מַה לִּרְקֹד וְלְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה,
כִּי אָנוּ יוֹדְעִים מְאֹד כְּזֶה, אֲשֶׁר עַל יְדוֹ בּוֹדָאֵי נִזְכָּה לְתַשׁוּבָה שְׁלָמָה,
אִם נְצִיטָה אוֹתוֹ, וְנִזְכָּה לְבוֹא לְתַכְלִיתָנוּ הַנְּצִחִית, אֲשֶׁר לְכָךְ נּוֹצְרָנוּ.

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

קמט.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר כי תבא ה'תשכ"ד.

ששון ושמחה ישיגו לידידי, אהובי, השותה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

אחי! חזק ואמץ מאד בעבודת השם יתברך על-פי דרך האמת שקבלנו מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, והוא — תפלה והתבודדות, ולמען השם, תתמיד בזה מאד מדי יום ביומו, ותראה נפלאות רבות, כי הם דברים העומדים ברום רומו של עולם, כמו שאמרו חכמינו הקדושים ז"ל (ברכות ו:), ודע שכל דבור ודבור עושה רשם גדול למעלה, ואם תהיה חזק בזה, אז סוף כל סוף תזכה להכנס לתוך שערי הקדשה, כמו שאמר רבנו ז"ל.

ודע לך, חברי, יקירי, כי קבלתי ידיעה, שתהלה לאל, נפתח הגבול לאנשי שלומנו דפה, ונזכה לנסע לציון רבנו ז"ל תכף ומיד אחר סכות הבא עלינו לטובה, ואצלי נספם כבר לנסע אפלו במסירות נפש ממש, כי זה ענין ותקון נושא מאד מאד פדוע לנו, רוח שאין לשער בעולם הזה ומכל שכן בעולם הבא, וביום המחר, אם ירצה השם, אלף לעשות לי פספורט, כדי שיהיה הכל מוכן וכו'.

ולמען השם, תלמד בכל יום ספרי רבנו ז"ל, ותחדש חדושין דאורייתא, כי הוא תקון נושא עד מאד, באשר גלה רבנו ז"ל, תקון על העבר, שפגמו במחשבה וכו'; ומחמת טרדותי אקצרו, וכתובה וכתומה טובה בספרן של צדיקים גמורים — "ברסלבר חסידים".

ידידך הדורש שלומך...

קנ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תבא ה'תשכ"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה לִי דִידִי, אֶהוּבִי, מִחֲמַד נִפְשִׁי,
הַמְשַׁתְּקֵק אֶל הַקְּדוּשָׁה עַל-פִּי דְרָךְ הָאֱמֶת וְהַתֵּם, שֶׁקִּבְּלָנוּ מִהַנַּחֵל
הַנוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲקֵמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ קִבְּלָתִי, וְגִדְל שְׂמִחָתִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ, כִּי, תִּהְיֶה לְאֵל,
אֲנִי רוֹאֶה שְׂאֵתָה מִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם בְּעִבּוּדַת הַתְּפִלָּה וְהַהֲתַבּוּדוֹת,
אֲשֶׁרִיד וְאֲשֶׁרִי חֲלֵקְךָ, וְיִמָּה שְׂכַתְכָת שְׁעוֹבָרִים עֲלֶיךָ צְרוֹת וְיִסּוּרִים
הַרְבֵּה מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, וְרַבּוּי הַבְּלָבוּלִים וְהַטְּרָדוֹת הַעוֹבָרִים עֲלֶיךָ
בְּכָל יוֹם, דַּע לָךְ, אַחִי, כִּי אֵין זֶה חֲדָשׁ, כִּי עַל כָּל אִישׁ כָּשֶׁר עוֹבֵר מֵה
שְׁעוֹבֵר, וּבְהִכְרַח לַעֲבֹר, וְכָל זֶה נִסְיוֹנוֹת לְנִסּוֹת אֶת הָאֵדֶם, אִם לֹא
יִחֹזר מִמַּעַט מְקַצֵּת עִבּוּדָתוֹ שֶׁהִתְחִיל, כִּי כָּל עֲנִין רַבְּנוּ ז"ל, זֶה עֲצָם
בְּגִרוֹנוֹ שֶׁל הַבַּעַל-דְּבָר וְהַסֵּמ"ך-מ"ם, עַל כֵּן מִסַּבֵּב בְּכַמָּה סְבוּבִים
לְרַחֵק אֶת הָאֵדֶם מִהַצְדִּיק הָאֱמֶת, וְחֻבֵּל עַל מִי שֶׁנִּתְרַחֵק כְּבָר, וְאֲשֶׁרִי
אֱלוֹ אֲשֶׁר זָכוּ לְהִשָּׂאֵר עַל עַמְדָם, וְלֹא יָבוֹשׁוּ וְלֹא יִכְלְמוּ כָּל הַחוֹסִים
בו.

וְלִמְעַן הַשֵּׁם, תִּרְגִּיל עֲצֻמָּךְ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תְּמִיד, וְלִהְיוֹת אֶת
עֲצֻמָּךְ בְּנִקְיוֹת הַטּוֹבוֹת שֵׁשׁ כָּךְ, וְעַל כָּלֵם — שְׂאֵתָה חוֹסֶה בְּצֵלָה
דְּמַהִימְנוּתָא, צַל הַצְדִּיק הָאֱמֶת, חֲזוּק וְאַמֵּץ מֵאֵד.

דִּידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

קנא.

בְּעִנְיַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִיר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר נְצֻבִים ה'תשכ"ד.

הַחַיִּים, הַבְּרָכָה וְהַשְׁלוֹם לִידִידֵי הַיָּקָר, הַצִּמּוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הַשׁוֹתָה בְּצִמָּא מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... שְׂיַחֲיָה נְצַח.

מִכְתָּבְךָ קִבְלָתִי בְּשִׂמְחָה, מִחֲמַת שְׂזָה כְּמָה נִכְסוּף נִכְסַפְתִּי לְרֵאוּתְךָ, אִו עַל-כָּל-פָּנִים כְּתִיבַת יָדְךָ, אִף מֵאֵד אָנִי מְצַטְעֵר, שְׂעֵדִין אִינְךָ מִשִּׁים לְכָךְ אֶל אֲמַתַּת הַעֲצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת, שְׂקִבְלָנוּ מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שְׂזוּהֵי דְרָךְ הָאֲמַת — תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת וְחַיּוֹת אֲמַתִּית, וְאַחֲרֵי שְׂעוֹר לָךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ זֶה יָמִים וְשָׁנִים, וְאַתָּה עוֹסֵק לְהַתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ו'ל, וְאַתָּה מִתְּוַעֵד בְּכָל פַּעַם עִם אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְלוֹמֵד סְפָרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְאַתָּה כָּא אֶל הַקְּבוּץ הַקְּדוּשׁ בְּכָל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, זֶה שְׁנָתִים, תְּהִלָּה לְאֵל, בְּן תִּזְכֶּה לְבוֹא כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְאַרְךָ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת, וְאַחֲרֵי כֵן זֹאת, שְׂכָבְךָ הַתְּנוּצָצָה בְּדַעְתְּךָ אֲמַתַּת דְרָךְ הָאֲמַת, דְּרָכּוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ו'ל, תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ כָּל-כָּךְ?! וְתַהֲיֶה בְּעֲצָבוֹת וּבְקָמָה שְׂחוּרָה, וְתִפְּל בְּעֵינֶיךָ כָּל-כָּךְ, וְתַתְּיָאֵשׁ לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לְצִלָּן?! עַד שְׂתִּכְתֵּב לִי דְבָרִים כְּאֵלוֹ וְכו' — אִיךָ הָאֵב שׁוֹיִן קִיִּין תִּקְנָה נִישְׁט פּוֹן מִיר וְנֵעַט קִיִּין לִיִּיט נִישְׁט זִיִּין וְכו', רַחֲמָנָא לְצִלָּן, מַה נַּעֲשֶׂה עִמָּךְ, אִף בְּאֲמַת כְּפִי אֲשֶׁר הִגַּד לִי בְיָמִים אֵלוֹ, שְׂהַתְחַלַּת לְהַתְחַבֵּר עִם הַלְצִים הַמִּתְנַגְּדִים וְהַחוֹלְקִים עֲלֵינוּ...

אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! מַה אִמַּר לָךְ, אַתָּה לְבַד יוֹדֵעַ, אֲשֶׁר יִסוּד הַיִּסוּדוֹת וְעַקֵּר הַעַקֵּרִים הוּא לְהַתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׂמוּבָא בְּזֵהַר הַקְּדוּשׁ (בא מב:): בְּגִין דִּישְׂתַּמּוּדְעִין לִיְהִי, וְלִקְרִים מְצוּוֹתֵינוּ

(א) כְּבָר אִין לִי כָּל תִּקְנָה, מִמְּנֵי כְּבָר לֹא יְהִי שׁוּם דְּכָר.
(ב) כְּדִי שְׂיִכְיִירוֹ אוֹתוֹ.

הקדושות, שעל ידם מדבקים ביותר אליו, אף לזכות להתקרב אל השם יתברך צריכים לרבי אמת ולצדיק אמת, שהוא מקרב אותנו אליו, וכמו שנאמר ביוסף (בראשית מא, מד): "ובלעצריך לא ירים איש את ידו ואת רגלו" וכו', וגם על-פי סוד רמזו, כי עקר היחוד האמתי בין "זעיר אנפין" ל"נוקביה", פרוש: בין "תפארת" ל"מלכות" — "קדשא בריך הוא" ו"שכנתיה", שהיא כלליות ישראל, הוא על-ידי "יסוד" שהוא בחינת "צדיק", וזהו.

ואחרי שנתאמת אצלך, אשר הצדיק האמת שבדור הזה הוא רבנו ז"ל, שהשאיר השארתו בספריו הקדושים, ויכולים לקבל עצות ולהתחזק ולהתרפא מהם, יותר מאשר יכולים מהמפרסמים שבזמן הזה, ודי למבין, כי פונת רבנו ז"ל היא להביאנו אל התכלית האמתית והנצחית, ועקר הכל מעורר אותנו להתקרב אל השם יתברך, ולפרש כל שיחתו אליו יתברך, וכל מה שעובר עליו הפל לכל יפרש וישיח אליו, ועל-ידי-זה מדבק יותר ויותר אליו יתברך, וכל יום נוסף שמרבים בו בהתבודדות — יותר נתגלית אליו מלכותו יתברך, וממשיך על עצמו הארת האמונה הקדושה, לידע כי מלא כל הארץ כבודו, ממלא כל עלמין, והשם יתברך משגיח בהשגחה פרטית; וזה ברור אצלך, ואם-כן איך תפל כל-כך בדעתך, מחמת דברי שטות והבל ששמעת מכמה בורים וריוקנים, וקצתם הם בעלי עברה ממש, רחמנא לצלן, ואף שמתקראים "חסידים", אף באמת אם תסתכל בעין אמת תראה איך הם מתפללים, ומלמוד התורה הקדושה איז אפגענרעטי, כי הלא הם צריכים לתקן את העולם, ולגלות את האמת המדמה שלהם, ולדבר מזה על זה, וכן על כל העולם, אף באמת (תהלים עג, ט): "שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ" וכו' (עין בשיחות הר"ן, סימן לח), וזהו; ובשביל כל זה האם תפל בדעתך, אחרי שאית והבנת את האמת ומה רבנו ז"ל רוצה לעשות מאתנו, אם נצית אותו באמת.

אהובי, אחי, חזק ואמץ! ותתחיל מחדש להתקרב אל הקדשה בתורה ותפלה, והעקר זכר מה שכתוב (תהלים א, א): "אשרי האיש אשר לא הליף בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד", ומה שדרשו על זה חכמינו הקדושים ז"ל (עבודה זרה יח, עין שם): "וכי מאחר שלא הליף — היכן עמד? ומאחר שלא עמד — היכן ישב? ומאחר שלא ישב — היכן לץ? אלא לומר לך, שאם הליף (היגו אל הרשעים, המתנגדים והבורים, הריקים והפוחזים), סופו לעמד (עס וועט זיך אפּשטעלן ביי איהם די עבודה"; ויפל ביאוש), ואם עמד (היגו כנ"ל), סופו לישוב (היגו: כּבֵר יהיה תושב אצלם), ואם ישב סופו להתלוצץ, (היגו בפשטות, כאשר מתנהג עכשו לדבר לשון-הרע ורכילות וליצנות, רחמנא לצלן), ואם לץ, עליו הכתוב אומר (משלי ט, יב): 'אם חכמת חכמת לך ולצפת לבדרך תשא', עין שם.

וכן מה שאמרו שם: "כל המתלוצץ יסורין באין עליו", "כל המתלוצץ מזונותיו מתמעטין", "כל המתלוצץ נופל בגיהנום", וכן "כל המתלוצץ גורם כליה לעולם", עין שם, והכן היטב מה שאני מרמז לך, כי אי אפשר לפרש היטב על פני הכתב, ובקרוב אראה להתועד עמך ונדבר פה אל פה.

אחי היקר! חזק ואמץ מחדש, ותתחיל מחדש בעבודת השם יתברך בתוספת התקרבות ובתוספת התבודדות ותפלה בכונה, ושעורים קבועים בתורה הקדושה, וצדקה ודבורי אמונה והשגחה פרטית, ועקר הכל — לבל יהיה לך מהיום שום משא ומתן אתם, כי הכל פיהם הוא טמא, כמוכא בדברי רבנו ז"ל על הפסוק: "הן הגה היו לבני ישראל בדבר בלעם וגו' (במדבר לא, טז), עין שם (בלקוטי מוה"ר, חלק א', סימן מג), וכל פונתם רק להרחיק מהשם יתברך, וקיים מה שכתוב בשלחן ערוך (אורח חיים, סימן א): "ואל יתביש מפני המלעיגין", היגו שתעסק בעבודת השם יתברך, ואל תתביש מהם, אך בהג"ה מוכא: "ועל-כל-פנים שלכל התקוטט

(ד) תּעַמַד אַצְלו הַעֲבוּדָה וְתַפְסֵק.

(ה) תְּגַהֵת הַרְמִי"א.

עִמָּהֶם, וְאֵל תִּפְגַּס עִם מַפְתִּיחַ בְּטוֹעַן וְנִטְעוֹן, יִשׁוּבוּ הֵמָּה אֵלֵינוּ, וְאֲנַחְנוּ לֹא נָשׁוּב אֲלֵיהֶם.

חֲזַק וְאִמְץ מְאֹד, וּמַחֲמַת טְרֵדוֹתֵי הַרְבִּים עֲכָשׁוּ בְּאִישׁוֹן לִילָה אֶקְצֵר, וְעוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד.

כְּתִיבָה וְחַתִּימָה טוֹבָה בְּסִפְרָן שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים — "בְּרִסְלָבָר חֲסִידִים".

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

קנב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר נְצִיבִים ה'תשכ"ד.

אִךְ טוֹב וְחֹסֵד, כְּתִיבָה וְחַתִּימָה טוֹבָה יְרַדְפוּ וְיִשְׁיגוּ אֵל מַעֲלַת חֲבָרֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הַאֲבָרָף הַמְצִיץ, הַעוֹסֵק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּהַתְמַדָּה, עַל-פִּי דִרְךָ הָאֵמֶת שֶׁקִּבְּלָנוּ מִפִּי סָבָא דְסָבִין עִתִּיקָא דְעִתִּיקִין, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, ר' ... גְּרוּ זְאִיר.

הִנֵּה רֵאשִׁית בְּאֵתִי לְהוֹדִיעֶךָ, שֶׁבְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה הֵבֵא עֲלֵינוּ לְטוֹבָה יְהִי הַקְּבוּץ בְּשִׁכּוֹנַת בּוֹרוֹ-פֶּאֶרְק בְּבֵית מְדֻרְשָׁנוּ "חֲסִידֵי בְּרִסְלָב", וּכְבֹר יְדוּע לָךְ גְּדֹל הָעֲנִיָּן לְהִיּוֹת בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּיַחַד עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְלְהַתְפַּלֵּל בְּיַחַד בְּהַתְקַשְׁרוֹת לְרַבֵּנוּ ז"ל, וְאִין לְמַעְלָה מִזֶּה, כְּמוּבָא הַרְבֵּה מִזֶּה בְּחִי-מוֹהַר"ן (גְּדֹל זְקֻנַּת רֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׁלוּ, סִמְנִים תג—זו, עִין שֵׁם הַיֵּטֵב), וְהַעֲקֹר לְקַיִם בְּפִשְׁטוֹת דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, בְּיִוֵּדָאֵי הַמְּקוֹם הַמְּבַחֵר לָזֶה הוּא עַל צִיּוּנוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּאִוְמָן, אִךְ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, נִתְפָּשֵׁט הַסֵּם "ף-מ"ם וְקִלְפַת עֲשׂוּ הוּא אֲדוּם לְאָרְכוֹ וְלִרְחֹבוֹ, וְאִינוּ מְנִיחַ לְהִיּוֹת עַל צִיּוּנוֹ הַקְּדוֹשׁ וּכְפִרְטוֹת בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, אֲשֶׁר כָּל גְּאֻלַּת נַפְשָׁנוּ בְּרוּחַנִיּוֹת וּכְגֻשְׁמִיּוֹת תְּלוּיָהּ בְּזֶה, עַל-כֵּל-פָּנִים כְּבֹר יְדוּע לָנוּ מֵה שְׂאֵמֵר רַבֵּנוּ ז"ל: "אִיפֹה שִׁיתְקַבְּצוּ עֲשָׂרָה מְאֲנָשֵׁי

שְׁלוֹמְנוּ, אָנִי אֶהְיֶה עִמָּהֶם" וּמוֹהֲרֵנּוּ" וְלֵאמֹר: "אִיפֹה שְׂמִתְקַבְּצוּ עֲשָׂרָה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, רְאוּי לְנִסְעַ מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ לְהִיּוֹת נִמְנָה עִמָּהֶם", וּתְהִלָּה לְאֵל, זֶה שָׁנִים רַבּוֹת שֶׁמִּתְקַבְּצִים כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּיַחַד בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, הֵן בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל וְהֵן פֹּה בְּמִדְיָנָתְנוּ, וְכֵן הִזָּה בְּפוֹלִין – בְּלוּבְלִין, שֶׁנִּתְקַבְּצוּ שָׁם בְּיַחַד כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ מִכָּל עֲרֵי פוֹלִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּבִשְׁנָה זוֹ יִהְיֶה הַקְּבוּץ הַקָּדוֹשׁ בְּבֵית מִדְרָשְׁנוּ הַחֲדָשׁ.

על-פֶּן, אַחֵי הַיָּקָר, חֲזוּק וְאַמֵּץ, וְשִׁבְרֵ אֶת כָּל הַמְּנִיעוֹת, וּבֵא תְּבֵא אֵלֵינוּ בְּרָנָה, וְיִמְתְּקוּ מִמֶּךָ כָּל הַדֵּינִים, וְתִזְכֶּה לְשָׁנָה טוֹבָה וּמְתָנָה.

יְדִידְךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

קנג.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעֵי לְסֵדֵר נִצְבִים ה'תשכ"ד.

הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם, כְּתִיבָה וְחַתִּימָה טוֹבָה בְּסִפְרֵן שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים, "בְּרִסְלָבֵךְ חֲסִידִים", לְחַבְרֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הַשׁוֹתֶה בְּצִמָּא מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גִּרוּ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר בְּשִׂמְחָה קְבֵלְתִּי, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ, שְׂזַכֵּינוּ לִידַע מֵאוֹר גְּנוּז וְנִעְלָם כְּזֶה, אֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים כְּאֵלֶּה, הַמְּחַיִּים וְהַמְּחַזְּקִים וְהַמְּאַמְצִים וְהַמְּשַׁמְּחִים אוֹתָנוּ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסֵד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וּמֵה מְאֹד שֶׁמִּחְתִּי לְקִרְאָת הַחֲדוּשִׁים שֶׁלְךָ בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ו"ל, וְתֵאמִין לִי שְׂרָאוּי לְהַדְּפִיסָם, כִּי הֵם דְּבָרִים נִפְלְאִים, בְּחִינַת: "יִשְׂרָאֵל לְסַגְּלָתוֹ" (תְּהִלִּים קְלָה, ד), כְּמוֹכָא (בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרֵן, חֲלָק א, סִימָן כֹּא, עֵין שָׁם), שֶׁמֶן הַיִּשָּׁר לְגִלּוֹת הַסַּגְּלָה לְעַם סַגְּלָה, עֵין שָׁם.

אחי! חזק מאד מאד בכל יום בעבודת השם יתברך כפי מדרגתך, הן בתורה, הן בתפלה ובפרט בהתבודדות, שזה עקר הכל, והכל תלוי בזה — לפרש שיחתו בכל פעם להשם יתברך כגון לאביו בתמימות ובפשיטות, את כל אשר עובר עליו, ולדבר את הרצונות והכסופים והנצטוים אליו יתברך בפה מלא דיקא, כמובא בלקוטי מוהר"ן (עין שם בסימן לא), מה שנעשה מזה בעולמות העליונים, שנארגים מתפלות ישראל אלפי אלפים ורבי רבבות וכו' עולמות וכו', ונעשה מזה כתר למלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, וכמובא מזה הרבה בספרי קבלה, ובפרטיות חזק מאד בחדושי דאורייתא, כי תהלה לאל, יש לך כלים טובים לזה, ובכלל זהו תקון גדול עד מאד, כמובן מדברי רבנו ז"ל בכמה מקומות, כי כנגד זה שחשבנו מחשבות זרות והרהורים רעים, רחמנא לצלן, לעמת זה כשמוכניסים במחנה ובמחשבתנו חדושי דאורייתא, ולקשר דברי תורה ממקום למקום, על-ידי זה נעשים תקונים גדולים, עין שם; ומה שכתבת לי אודות התורה "קרא את יהושע" (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ו), הם דברים נפלאים מאד, והעקר לקים בפשיטות כל המובא שם — לשמע בזיונו וידם וישתק, וזה עקר התשובה, ובפרט בענגיך, שהם מחרפים ומבזים אותך בכל מיני בזיונות ושפיות דמים, תאמין שזה עקר תקונך, ומובא בספרים שזה יותר מועיל מהרבה תעניות וסגופים, ודע דהכל הוא בהשגחה פרטית — לנסותך התעמד על עמךך וכו', כי בהכרח שיעבר עליך מה שיעבר, ואין הקדוש-ברוך-הוא בא בטרוניה עם בריותיו, ועקר הפל — לחזק עצמו (ז"ה צו דערהאלטן) מכל הצרות והיסורים, המניעות הכלבולים וההרפתקאות, וצריך לעשות מה שכתחו לעשות, והשם יתברך יעשה את שלו.

ולמען השם, אל תפל בדעתך משום דבר, רק חטף ואכל מעט מעט צו ביסקלך, און אביסל איז אויך גוט, כמו שאמר רבנו ז"ל,

וכן אמר רבנו ו"ל "פארנוואס בין איך געקומען צו מיין זאך? ווייל איך האב זיך דערהאלטן"², נאהר פריילעך זיין אגאנצן טאג בפנים שוחקות, אנפין גהירין, וזה עקר השלמות — לאור באור החיים, ומחמת טרדתי עכשו אקצור.

חידושי הדורש שלומך, ומאחל לך שנה טובה ומתקה, שנת גאלה וישועה, שפע ברכה והצלחה, ושתזכה לבן זכר בזו השנה בזכות רבנו ו"ל ותלמידיו הקדושים...

קנר.

בעזרת השם ותפריך, יום חמישי לסדר נצבים ה'תשכ"ד.

חיים, חן וחסד ירדפו וישירו לאהובי, אחי ורעי היקר, השותף בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך הקצר קבלתי, ותהלה לאל, סדרתי הפל על נכון, ויהיה לך מקום לאכילה, שתיה ולינה בראש השנה הקדוש, הבא עלינו לטובה, ואל תדאג כלל מדבר זה, ועקר הכל צריך להתחיל עכשו בשונקסט שנה חדשה לקבל על עצמו עבודות חדשות בתורה ותפלה, לעבד את הבורא ותפריך שמו בקיום מצוותיו הקדושות.

אהובי, אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד מתדש בעבודת השם ותפריך בפרט בדרך התם שהוא — תפלה והתבודדות, לשפך שיחתו ונפשו אליו ותפריך, שיזכה לקנים דברי תורתו הקדושה, ובפרט ללמד בכל יום שלחן צרוף, ולעשות תפלות מכל הלכה

(ב) לפה באתי לענגי? כי החזקתי מצמד.

(ג) רק להיות שמח כל היום.

(ד) פנים מאירות.

שיזכה לשמר, לעשות ולקיים, וצריך לצרף גם לכל הלכה בשלחן צרוף את הלקוטי-הלכות השייכים אליה, למען יוכל להוציא העצות הטובות לעבודת השם יתברך המרמזות ב"שלחן צרוף".

ועקר הכל — רק תפלה והתבודדות, ועכשו נכנסת שנה חדשה, תקבל על עצמך שלכל יחסר לך יום בלי התבודדות, והשנה הזו תהיה שנה מעברת, על-כן נרויח עוד חדש להתבודדות, אשר עבודת התפלה אין לשער מעלתה ברום גבהי-מרומים, ודיקא האדם הרחוק ביותר, ומי שעוברים עליו ביותר צרות ויסורים, מניעות ובלבולים והרפתקאות מבית — מאשתו ומבני ביתו, ומבחוץ — ממתנגדים, זה טוב מאד למתחיל להתקרב אל השם יתברך, ונעשים מזה דברים עליונים ברום גבהי מרומים; אחי היקר! אל תפל בדעתך משום דבר, כי השם עמך, אתך ואצלך, "קרוב ה' לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת" (תהלים קמה, יח).

ידיך...

קנה.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר נצבים ה'תשכ"ד.

אך טוב וחסד ירדפו להאברך היקר לי מאד, השוטה בצמא מהנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... שיהיה נצח.

עכשו קבלתי מכתבך, תהלה לאל, ועברתי עליו כמה וכמה פעמים, והנני מתחיל להבין את צערך הגדול מבית ומבחוץ, אך, אהובי, אחי, לא כף קבלנו — שאם עובר על האדם מה שעובר ברוחניות ובגשמיות, שיהיה בעצבות ומרה שחורה, חס ושלום, ויפל ויתאש לגמרי, חס ושלום, חס וחלילה, רחמנא לצלן, מהאי

דַּעֲתָא שְׁבִשְׁתָּא^א, רַק אֲנַחְנוּ קִבְלֵנוּ דְּבִרֵי רַבְּנֵי ו'ל': "אז ס'איז גָּאָר שְׁלַעֲכֵט צִיט מְעַן זִיךְ צוּם אַמַּת"^ב, וְוִי אִיז פֶּאָרְט דְּעַר אַמַּתִּי, וְהַאֲמַתְּ הִיא רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׁכִתוּב (תהלים קיז, ב): "וְאַמַּת ה' לְעוֹלָם", שְׁגָלָה לָנוּ רַבְּנֵי ו'ל', שְׁמַכְל אֲשֶׁר יַעֲבֹר עַל הָאָדָם בֵּין בְּטוּבוֹ בֵּין בְּעִיקוֹד^ג, חֵס וְשְׁלוֹם, הַעֲצָה הָרֵאשׁוֹנָה לְבָרַח אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִקְיַם "וּפְרָעָה הַקָּרִיב" (שְׁמוֹת יד) — שְׁהַקָּרִיב אֶת לְבָבְךָ שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָנוּ שְׁבִשְׁמֵימִים, לָךְ לְמָקוֹם שְׂאִין שֵׁם בְּגִי-אָדָם, וְתִשָּׁב שֵׁם בְּכָל יוֹם כַּמָּה שְׁעוֹת, וְתִכְרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבַדְּדוּת.

וְלִמְעַן הַשֵּׁם, תִּאֲמִין שְׂאִיךְ שֶׁהוּא, עֲדִין אַתָּה יָקָר בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ, וְעָלִיו הָרֵאָה שְׁעוֹר לָךְ בְּכָל פַּעַם כְּמוֹ שְׂאֵתָה לְבַד יוֹדַע, וְעַל כָּל נְשִׁימָה וְנְשִׁימָה צְרִיכִים לְהִלָּל יְהוָה, כִּי הַעֲקָר לְהַסְתַּכֵּל בְּטוּב וְלִמְצֵא בְּעֲצָמוֹ וְגִדוּת טוֹבוֹת וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה לְבָבְךָ פְתוּחַ, וְתִזְכֶּה לְזַמֵּר וְלְהוֹדוֹת לוֹ, בְּכַחֲבִינַת: "אֲזַמְּרָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי" — עַם הַ"עוֹד מְעֻט" (כְּמוֹכָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר^ד, חֶלֶק א'; סִימָן רַפְכּוּ, עֵין שֵׁם); כִּי הָאָדָם צָרִיךְ לְהִזְדַּהֵר מְאֹד לְפִשְׁט הַעֲקוּמוּמִיּוֹת מִלְּכַבּוֹ, לְכַל יְהִיָּה בְּכַעַס וּבְרַגְזוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, נִגְדוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא אָב רַחֲמָן, וְשׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת הַעֲנִיִּים וְהַנְּרַדְּפִים, כְּמוֹ שְׁכִתוּב: "תְּפִלָּה לְעֲנִי כִי יַעֲטֶף" וְגו' (תהלים קב, א), וּמוֹכָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ שְׁעוֹשֶׂה עֲטִיפָה לְכָל הַתְּפִלּוֹת, "כִּי ... אֲשָׁכוֹן, וְאֵת דְּבָא" (וְשַׁעֲהוּ נֵז, טו), וְרַק זֶה עָקָר הַעֲצָה — לְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחַתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם בְּפִרְטֵי פִרְטוּיּוֹת, וְלִבְקַשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְאֵז יִמְתַּק מִמֶּנּוּ הַכָּל, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי כְּשֵׁישׁ דִּין לְמִטָּה אֵין דִּין לְמַעְלָה.

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

- (א) הַשֵּׁם יִשְׁמַר מִהַדְּעָה הַמְּשַׁכֶּשֶׁת הַזֹּאת.
 (ב) כְּשֶׁלְּגַמְרֵי רַע, מִמְּשִׁיכִים אֶת עֲצָמֶיךָ לְאַמַּת.
 (ג) הֵיכָן בְּכָל אִפְסוֹ הַאֲמַת?
 (ד) בֵּין כְּשֶׁטוּב לוֹ וּבֵין כְּשֶׁמַּעִיק לוֹ.

קנו.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר נצבים ה'תשכ"ד.

פתיחה וחתימה טובה בספרן של צדיקים אמתיים — "ברסלב'ר חסידים", יכתב חברי היקר לי מאד, השותף בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... שיחיה נצח.

דרישת השלום קבלתי על-ידי... גרו יאיר.

אהובי, אחי היקר! חזק ואמץ מאד בעבודת השם יתברך על-פי הדרך התם שקבלנו מרבנו ז"ל, הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתקרב אליו ולהאמין בו, בפרט עכשו שמתקרב ראש השנה הקדוש, ורבנו ז"ל אמר בפה מלא: כל העולם כלו עומדים ותלויים בראש השנה שלי וכו', ולכתב לך עכשו ענין ראש השנה של רבנו ז"ל קצרה היריעה מלהכיל, כי הם דברים העומדים ברום גבהי-מרומים, אף מה ששאלת מאימתי התחיל ענין ראש השנה של רבנו ז"ל, לפי עניות דעתי נראה ברור, שהיה בשנת תקנ"ט, שאז בערב ראש השנה הגיע רבנו ז"ל לארץ ישראל, וזכה למה שזכה וכו' וכו', (אי אפשר לכתב על פני הכתב), וזה ברור לי מאד, אף שראיתי מכתבים מפמה מאנשי שלומנו, שהראש השנה התחיל עוד מימי ילדותו, תכף-ומיד אחרי חתונתו, אבל באמת אינו כן, כי ארץ ישראל וראש השנה ורבנו ז"ל יש להם שיכות, "וזה היום תחלת מעשיך", ו"ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה" (דברים יא, יב), ובקראה קדם לכל הארצות, ושמו של רבנו ז"ל קדם לעולם, כמו שמוכא במדרש (עין בלקוט תהלים, רמז תת"ו) על הפסוק (תהלים עב, יז): "לפני שמש יגון שמו" וכו' וכו', כל זה הוא הכנה לגאלת נפשנו בכלליות ובפרטיות, כי מאז ששבר רבנו ז"ל את החומות שבונו הסטרא אחרא ונהקלפות סביב הקדושה וכו', מאז נפתח השער לארץ ישראל, כי רק הוא היה הראשון לכל זה, אף

שְׂבָאָמַת הָיוּ כַּמָּה צְדִיקִים שֶׁם בְּדוּרוֹ, כְּמוֹ הַקְּלִיטְקֵעֵרָא וְהַיִּטְבִּיטְקֵעֵרָא וְכוּ', שֶׁזָּכוּ גַם-בְּן לְנִסְעַ לְשָׁם, וְעוֹד הִרְבֵּה מִתְלַמְדֵי הַגֵּרָא בְּיַדוֹעַ, אֶף לַעֲשׂוֹת הַתְּעוֹרְרוֹת בְּזוֹ, וּלְגַלוֹת בְּכָל תּוֹרוֹתָיו מַעֲלַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּלְהַמְשִׁיף לָבֶם שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל לְחֹזֵר לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לְזֶה לֹא זָכָה כִּי אִם רַבְּנֵי ז"ל, וַיֵּשׁ הִרְבֵּה דְבָרִים גְּנוּזִים בְּדָבָר בְּרָאיוֹת מִסְפָּרֵי רַבְּנֵי ז"ל וּמְדַרְשִׁים וְהַזְהַר הַקְּדוֹשׁ, אֶף סוּד ה' לִירְאָיו, וְאִי אֶפְשָׁר לְגַלוֹת עַל פְּנֵי הַכֶּתֶב, וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר עִמָּךְ כְּפִי אֲשֶׁר מִתְנוּצֵץ בְּדַעֲתִי, וַיֵּשׁ עוֹד דְּבָרִים רַבִּים וְסוּדוֹת נוֹרָאִים עַל-פִּי הַזְהַר הַקְּדוֹשׁ, מַעֲנִין רַבְּנֵי ז"ל וְהוֹרְתוֹ וְלִידָתוֹ וּמַה שֶׁיְהִיָּה עִמוֹ, מְרַמֵּז הַכֹּל בְּדַבְרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי.

וְדַע לָךְ שְׂאִין אָנוּ יוֹדְעִים, כָּלֵל וְכָלֵל לֹא, בַּפְּרָטִיּוֹת בְּרַמְזִים דְּקִים כְּאֵלוֹ, וְרֵאִיתִי פַּעַם אַחַת בְּכַתְבֵי ר' אַבְרָהָם שְׁטְרִינְהַאָרֶץ זְצ"ל אִוְדוֹת הַשֵּׁיכוֹת שֶׁיֵּשׁ לְרַבְּנֵי ז"ל עִם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי, כְּפִי מַה שֶׁקָּבַל בְּקַבְלָה בְּעַל פֶּה, וּמַה שֶׁהִיָּה כָּל אוֹתוֹ הַלִּלְיָה, שֶׁרַבְּנֵי ז"ל הִיָּה עַל הַצִּיּוֹן שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי, כִּי נִכְנַס לְפָנָיִם הַמְּעַרָה וְסָגַר אֶת הַדָּלֶת וְכוּ', וּבַחוּץ הַזְהִיר הִרְבֵּה כַּמָּה אֲנָשִׁים לוֹמַר תְּהִלִּים, וּלְכַמֶּה אֲנָשִׁים לוֹמַר הַזְהַר הַקְּדוֹשׁ, כַּמּוּבָא כָּל זֶה בְּ"שִׁיחוֹת-הַר"ן", אֲבָל הַפְּרָטִיּוֹת לֹא מְזַכְרֹת שָׁם, וְאֲנִי רֵאִיתִי אֶת כָּל הַפְּרָטִיּוֹת בַּמְּכַתֵּב הַנַּ"ל, וּמִמֶּשׁ יְצֵאתִי כְּמוֹ מִהַאֲיֶדְרָא; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵינוּ חָלְקֵנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנֵי ז"ל...

דידך הדורש שלומך...

קנז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עָרַב רֹאשׁ הַשָּׁנָה ה'תשכ"ה.

אך טוב וחסד, כתיבה וחתומה טובה, יכתב ויחתם בספרן של צדיקים גמורים, "ברסלבר חסידים", חברי היקר, השוטה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... שִׁיחִיהָ נָצַח.

אָהוּבִי, אַחִי, חֲבֵרֵי הַיָּקָר! בְּאַתִּי לְהוֹדִיעֶךָ, אֲשֶׁר, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, עָבְרָה עָלֵינוּ הַשְּׁבֵת-קֹדֶשׁ בְּשָׁלוֹם, וְלֹא כְמוֹ שֶׁחֲשַׁבְתָּ וּדְבַרְתָּ וְכוּ', אִם כִּי הָיָה כְּמֵה סְכֻסוּכִים, כִּי אַתָּה יוֹדֵעַ אֲשֶׁר הַבְּעַל-דָּבָר אֵינִי שׁוֹתֵק וְכוּ', וְחוֹרֵק שְׁנָיִי מְאֹד בְּפֶרֶט עַל עֵינַי נִשְׁגָּב וְנוֹרָא בְּזָה — לַעֲשׂוֹת קְבוּץ עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל, מֵה שֶׁכָּל הָעוֹלָם בְּלוּ עוֹמְדִים וְתַלּוּיִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁלוֹ פִּידוּעַ לָנוּ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן סִדְרָנוּ עַל נְכוּן, וְיָמֵי שְׁרוּצָה לִילָף וְלִנְסֹעַ וְכוּ' הַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה, אֶף אֲנַחְנוּ אֵינָנו כּוֹפִים עֲצָמָנוּ עֲלֵיהֶם בְּשׁוֹם אֶפֶן שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי אִם מְאֻמִּינִים וּמְקוּיִים שְׂרַבְּנוּ ז"ל יִהְיֶה עֲמָנוּ בִּיחֻד בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַנִּקְרָא עַל שְׁמוֹ ז"ל, וְהִטְעָמִים שֶׁאֲנַחְנוּ לֹא נוֹסְעִים לְשֵׁם כְּבָר יְדוּעִים לָךְ, וְלִמְעַן הַשֵּׁם, אֵל תּוֹסֵף דְּבַר עִמִּי בְּדָבָר הַזֶּה, כִּי, תִּהְלֶה לֵאל, כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ בִּיחֻד, אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ, בְּגִי אֵב אַחַד, וְחַס וְשָׁלוֹם, לְדַבֵּר עַל זֶה אוֹ עַל זֶה, וּבְיָדָאֵי הִיָּה רְאוּי לְקַיֵּם הַזְּהָרַת רַבְּנוּ ז"ל לְהִיּוֹת בִּיחֻד, אֶף מִחֲמַת שְׁנוֹסְתָּבֵב כִּף וַיֵּשׁ שְׁנֵי קְבוּצִים וְכוּ', עַל-כָּל-פָּנִים צְרִיכִים לְרֹאוֹת לְבָלֵי לְהוֹסִיף שְׁמֹן עַל הַמְדוּרָה, רַק נִהְיֶה בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרַעוּת, וְהִלּוּאֵי שִׁיחִירְבוּ בְּכָל הָעוֹלָם הַקְּבוּצִים עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל, וְמָה אַכְפַּת לָךְ, וְתִהְלֶה לֵאל, בְּשְׁבֵת-קֹדֶשׁ זֶה הָיָה דְבוּרִים נוֹרְאִים וְנִפְלְאִים וְעֲצוּמִים מְאֹד.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקָנוּ, שְׂזַכֵּינוּ לִידַע מְצַדִּיק נוֹרָא בְּזָה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שְׁנִתְגַּלּוּ לָנוּ תּוֹרוֹת וְשִׁיחוֹת כְּאֵלוּ, וּבְכַבֵּר אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה בְּסִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת דְּבָרוּ דְּבָרִים נִפְלְאִים מְאֹד עַל הַמַּעֲשֶׂה מִהֵרֵב וּבֵן יָחִיד (סִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה

(1), עינין שם.

ובפרט איך שהבעל-דבר מונע ומעכב להתקרב אל הצדיק האמת, אשר על ידו יכולים לצאת מהשאל תחתיות, ולהרגיש טעם בלמודו ובעבודתו, עינין שם; ושמעתי מאנשי שלומנו, שהמעשה הזה היה בפעל ממש בזה העולם, ואם היה זה הבן היחיד מתקרב, היתה התפשטות הגאולה, ושני אנשי בני הנעורים היו רבי נתן ורבי נפתלי ו"ל, כף שמעתי, ובסעדה שלישית דברו הרבה שיחות מתיי-מוהר"ן, אודות מעלת ראש השנה של רבנו ו"ל, כי בבית מדרשנו מתפללים הרבה אנשים אשר לא מאנשי שלומנו המה, על-כן הצרכנו לגלות ולפרסם להם הכרוז שהכריז רבנו ו"ל, אשר מקטן ועד גדול צריך להיות אצלו לראש השנה, ואחרי-כן למדנו התורה בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רי"א, הענין שצריכין לנסע אל הצדיק לראש השנה, ועל ידו זוכים לשמירת וטהרת המחשבה, שזה העקר, כי עקר כל הדינים והפגמים, הם רק מחמת המחשבות הרעות וההרהורים הרעים, רחמנא לצלן, ועל-ידי שבאים אל הצדיק האמת לראש השנה, על-ידי-זה נטהר המח מחשבה, עינין שם.

וגם יש בזה המאמר רמז גדול ונורא, אשר ענין ראש השנה של הצדיק נשאר לדורות אף לאחר הסתלקותו לעילא ולעילא, עינין שם, מה שכתוב על פסוק (שמות יג, יט): "ויקח משה את עצמות יוסף", הינו משה הוא הדעת וההתקשרות אל יוסף שהוא הצדיק, ואז כבר היה אחרי הסתלקותו, כי "ויקח משה את עצמות יוסף", עינין שם; ויש עוד דברים בגו, ואי אפשר להאריך על פני הכתב.

לעת עתה חזק ואמץ, ותעשה התחלה חדשה על-כל-פנים מהיום הזה, ולקבל על עצמך העקר — שמירת המחשבה, שזה העקר וכולל הכל, ולחשב תמיד רק בתורה ועבודת השם יתברך, ולהתבודד עמו יתברך, וליחד יחודים קדושים אם תזכה, ואז טוב לך לנצח.

ותשתדל לומר בערב ראש השנה את ה"תקון הקללי", וליצור בדעתך כאלו אתה עומד על ציון רבנו ו"ל באומן, ומחשבה טובה הקדוש-ברוך-הוא מצרפה למעשה, גם תראה להתבודד הרבה להשם יתברך, והעקר — ודוי דברים על כל השנה, ותן מעות לפדיון, (היגו לדברי רבנו ו"ל, כמו: להחזקת בית המדרש או הדפסת ספריו הקדושים), ותזכה שימתקו ממך כל הדינים.

ותשתדל מאד שיהיה לך שמירת הדבור בשני הימים של ראש השנה הקדוש, כמו שהנהיר רבנו ו"ל, ולחשב מחשבות קדושות, שהשם יתברך ייטיב עמנו ויצור לנו, וגם צריכים לבנות הרבה בראש השנה בדמעות שליש, גם צריכים להיות בשמחה בראש השנה, ולרקוד הרבה פעמים, מלבד הלילה הראשון של ראש השנה, שאז אין נוהגים אנשי שלומנו לרקוד, ויש בזה כמה טעמים כמוסים, ומחמת טרדותי הרבים אקצר עכשו באישון לילה, וצריכים להכין עצמנו לאמירת "זכור ברית"^א, על-כן אקצר וכל טוב ותתימה טובה לאלתר לחיים טובים, ותזכה למצא את וויגך בזו השנה, אם ירצה השם, בזכות רבנו ו"ל.

ידידך הדורש שלומך...

קנח.

בעזרת השם יתברך, ערב ראש השנה ה'תשכ"ה.

שלום וברכה וכל טוב סלה אל מעלת ידידי היקר, השוטה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, ר' ... גרו יאיר.

אחי הַיָּקָר, חֲזַק וְאַמֵץ! אל תִּירָא וְאל תַּחַת כִּי הַשֵּׁם עִמָּךְ, אִתָּךְ וְאַצְלָךְ, וְלִמְעַן הַשֵּׁם, אֵל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ מִשּׁוֹם דָּבָר שְׁבַעְוֹלָם, כִּי בַהֲבָרָח שְׂיַעֲבֹר עַל כָּל אִישׁ כָּשֵׁר, וְהַעֲקֹר לְחֲזֹק עֲצָמוֹ וְלַחֲטֹף בְּכָל יוֹם נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת: מַעַט תּוֹרָה, מַעַט תְּפִלָּה, מַעַט הַתְּבוּדוֹת וּמַעַט צְדָקָה וְכוּ', וְלִזְכֹּר מַה שְּׁאַמֵּר רַבְנוּ ז"ל: "אַבִּיסָל אִיו אוּיָּף גוּט"א.

וְעַכְשָׁו נִכְנָסֶת שָׁנָה חֲדָשָׁה, אֲזִי צְרִיכִין לְהַשְׁתַּדֵּל לְהַתְחַדֵּשׁ מִחֲדָשׁ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יְהוָה, הֵן בְּרַבּוּי הַתְּבוּדוֹת בְּכָל יוֹם, וְהֵן בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁתַּתְּחִיל בָּמָה שְׁעוּרִים: תַּנ"ךְ, מִשְׁנֵיאוֹת, גְּמָרָא, שְׁלָחַן עָרוּף, מִדְּרָשִׁים וְסִפְרֵי הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ, וּבִפְרָט סִפְרֵי רַבְנוּ ז"ל, הָעוֹלָם עַל הַכֹּל, וּמִכָּל אֵלוֹ הַשְּׁעוּרִים תִּשְׁתַּדֵּל לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מַעַט וְעוֹד מַעַט וְאל תִּסְתַּכֵּל לְאַחֲרֵיךְ, רַק תִּלְמַד עַל-פִּי דַעְתּוֹ שֶׁל רַבְנוּ ז"ל, לְסִים אֶת הַסֵּפֶר מֵרֵאשִׁי לְסוּפּוֹ בָּמָה וְכָמָה פְּעָמִים כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְאַף אִם אַתָּה שׁוֹכַח מַה שְּׂאַתָּה לּוֹמֵד, מַה בָּקָךְ, כִּי הֵלֵא לְעֵתִיד יִזְכִּירוּ לָךְ כָּל מַה שְּׁלַמְדָּתָ, כַּמְבָאָר כָּל זֶה בְּדַבְרֵי רַבְנוּ ז"ל (בְּשִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עו), וְכֵן תִּשְׁתַּדֵּל לְהַתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם הַתְּפִלוֹת הַקְּדוּשׁוֹת בְּכַוָּנַת פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת עַל-כָּל-פְּנִים, וּמַה טוֹב וּמַה נְעִים לְקַבֵּל עַל עֲצָמְךָ מֵהַיּוֹם וְהַלְאָה לְבַל יִחְסַר לָךְ לְיָלֵה בְּלִי "תַּקּוּן חֲצוֹת", כִּי הוּא עֲנִיָן נוֹרָא וְנִשְׁגָב וּמוֹעִיל מְאֹד לְהַשְׁגָּה וְלַפְתִּיחַת הַמַּחֲזִין וְהַדַּעַת, וְעַל כָּלֵם שֶׁתִּשְׁפָּף אֶת נַפְשְׁךָ בְּשִׁיחָה זוֹ תִּפְלֵה וְהַתְּבוּדוֹת — לְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחַתְךָ אֵלָיו יְהוָה, כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ בְּכָלֵל וְכָל מַה שְּׁעֵבֵר עֲלֶיךָ בְּזֶה הַיּוֹם בְּפָרֵט, וְתִזְכֶּה לְהִיּוֹת מִמְּאִרֵי דְחוּשִׁבְנָאִי.

וְעַקֵּר הַכֹּל — לְבַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ, אִם אַתָּה רוֹאֶה שְׁהוּלָךְ לָךְ שְׁלֵא כְּסֻדֵּר, כִּי הַכֹּל לְנִסּוֹת אוֹתְךָ, וְגַם צְרִיךְ לְקַיֵּם מַה שְּׁאַמֵּר רַבְנוּ ז"ל (לְקוּוֹטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פב): כְּשֶׁהוּלָךְ לְאָדָם שְׁלֵא כְּסֻדֵּר, יַדַע שִׁישׁ לוֹ גְּדוּלוֹת וַיִּשְׁפִּיל עֲצָמוֹ, וְכָל הַצְּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שְׁעוֹבָרִים עַל

הָאָדָם הֵם רַק מִחֲמַת שְׁחַפֵּץ בְּכַבּוֹד וּבַהֲתַנְשְׂאוֹת וְכוּ', וְכָכֵל שֶׁהָאָדָם בּוֹרֵחַ מִהַכְּלִי הַכְּלִים הָאֵלֹהִי, הוּא חַי חַיִּים טוֹבִים יוֹתֵר בְּזֶה הָעוֹלָם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן מַה שְּׂזוּכָה בְּעֵלְמָא דְאַתִּי.

יְדִידֵי הַיְקָר! אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלַקְנוּ, שְׂזוּכִינוּ לִידַע וּלְהִתְקַרֵּב אֶל אֹרֶךְ כְּזֶה הַמְּאִיר בְּכָל הָעוֹלָם, אֹרֶךְ גְּנוּז וְנִעְלָם מִשְׁשֵׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, וּבִקְאֻמַּת אֵי אֶפְשָׁר לְצִיר לְעֲצֻמְנוּ בְּעוֹדְנוּ בְּגוֹפְנוּ הַגְּשָׁמִי מַעֲלַת וּגְדִלַת רַבְּנוּ ז"ל, וְכָל מַה שֶׁהָאָדָם מְרַבֶּה בְּהִתְבּוֹדְרוֹת, יוֹתֵר נִמְשָׁף עָלָיו אֹרֹךְ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל וְכוּ'.

וְעַקֵּר הָעֵסֶק שֶׁלָּנוּ צָרִיף לִהְיוֹת — לְפָרְסָם אֶת הַצַּדִּיק הָאֲמֵת בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר בּוֹ תְלוּיָהּ תְקִנַּת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וּלְהַפְּיֵךְ הַבַּעַל-דְּבָר וְהַסֵּף "ד'-מ"ם חוֹרְקִים שְׁנַיִם מְאֹד עַל זֶה, וּמִוֹנְעִים בְּכָל מִינֵי מְנִיעוֹת, כִּי כָּל הָעֲנִיָּן הוּא עֲצֵם בְּגֵרוֹנָם, וְהַכֵּן.

וְעַקֵּר הַפָּרְסוּם לְצַדִּיק הָאֲמֵת הוּא עַל-יְדֵי הַדְּפֻסָּת סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְלִקְיָם "יְפּוּצוֹ מַעֲיִנְתִּיף חוּצָה" (מְשַׁלֵּה, ה, טז), הֵינּוּ לְדָלוֹת וּלְהִשְׁקוֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, אֲשֶׁר תּוֹרֹתָיו וְשִׁיחֻתָיו מְחַיִּים וּמְחַזְּקִים אֶת כָּל הַנְּפֻשׁוֹת מֵהָאֲזוּב אֲשֶׁר בְּקִיר עַד הָאָרֶץ אֲשֶׁר בְּלִבָּנוֹן, וְיַעֲזְרֵנוּ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ לְזְכוּת לְזֶה, אֲזִי אֲכַנִּים עֲצָמִי, רֵאשִׁי וְרַבִּי בְּעֲנִיָּן הַנּוֹרָא הַזֶּה — לְהַדְּפִיס וּלְהַפְּיֵץ סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וּבְזוֹ הַשָּׁנָה הַבָּאָה עָלֵינוּ לְטוֹכָה אֲנִי מְקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ שְׂאֲדָפִיס סֵפֶר, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, וְצִרִיכִים לְרְאוּת לְחַבֵּר עוֹד סִפְרִים עַל-פִּי דַעַת רַבְּנוּ ז"ל מִמַּעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְרוֹת, וְעוֹד לְקִיטִים רַבִּים מִמַּעֲלַת לְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְכוּ'.

וּמִחֲמַת טְרָדוֹת הַיּוֹם, כִּי הַיּוֹם קָצָר וְהַמְּלֵאכָה מְרַבֶּה, עַל-כֵּן אֶקְצָר וְעוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד, שְׁנַתְּוַעַד וְנִדְבָר בְּיַחַד אֹדוֹת הָעֵסֶק הַקְּדוּשׁ הַזֶּה, לַעֲת עֲתָה חֲזַק וְאֶמֶץ וְתִהְיֶה בְּשִׁמְחָה, "כִּי חֲדָתָה ה' הִיא

מעזזכם" (נחמיה ח, י), שְׁזָה נֹאמֵר עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל.

יְדִידָךְ בְּלֵב וְנַפְשׁ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

קנט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, עֲרַב רֹאשׁ הַשָּׁנָה ה'תשכ"ה.

חַיִּים, חַן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ וְיִשְׁיִגּוּ לְאַהֲבֹבֵי, יְדִידֵי הַיְקָר, הַשּׁוֹתֵה בְּצִמָּא מֵהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַקָּצֵר קִבְּלָתִי, וְנִהְיִיתִי מְאֹד מִצְחֹת לְשׁוֹנֵךְ, אֲשֶׁר מִתְּבַלֵּת בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל הַעוֹלָיִם עַל כָּל הַלְמוּדִים, וְעַל יָדָם נִזְכָּה לְהַתְעוֹרֵר בְּאַמֶּת לְהַתְמִיד בְּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּבְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, עֲבוּדָה — זֹה תְּפִלָּה, שְׁזָה הַעֲקָר — לְשִׁפְף נַפְשֵׁנוּ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, בְּתְּפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים בְּכָל יוֹם, וְרַק זֶה הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שְׁגִלָּה לְגוֹ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מֹהַר"ז, חֵלֶק ב', סִימָן פד).

וּמִחַמַּת טְרָדוֹת הַיּוֹם אֶקְצֵר, וְאֲנִי מְקוּהָ שְׁתִּהְיֶה, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, בְּקִבּוּץ שֶׁל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּמַחְנֵכֶם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוּשָׁה, וְתִזְכֶּה לְהַתְחַדֵּשׁ מִתְּדָשׁ.

כְּתִיבָה וְחַתִּימָה טוֹבָה בְּסִפְרֵן שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים.

יְדִידָךְ...

ק.ס.

בעזרת השם יתברך, ערב ראש השנה ה'תשכ"ה.

חיים, חן וחסד ירדפו וישיגו לאהובי, אחי ורעי היקר, השותף
בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... שיחיה נצח.

דע לך, שנספכם בדעתי להדפיס תכף-וימידי אחר הימים הנוראים
את הלכות הונאה ג' שבלקוטי-הלכות בקונטרס מיוחד, כמו שנדבר
בינינו, ויהיה נקרא: 'ספר הדרך התשובה' כרצונך, ואם יהיה
נשאר נזר חלק אוסיף לזה עוד כמה ענינים מספרי רבנו ז"ל,
כמו ה"קצור-לקוטי-מהר"ן" על התורה "קרא את הושע" (סימן ו),
ואקוה שמהספר הזה תהיה התעוררות גדולה בעולם בפרט אצל בני
הנעורים, כי הוא התחזקות גדולה ונוראה בפרט לעניני תפלה, וכל
זה נספם בדעתי כשראיתי, שאחר שדברנו והראיתי לך את ההלכה
הזאת, נתעוררת מאד, ונתחדשת לטובה, כמו שאמרת לי, שאמה
עברת על זה כמה פעמים, ואמה מחזק עצמך בזה, כן ראוי לנו
להתעורר ולהתחזק על-ידי דברי רבנו ז"ל, ויש בדעתי עוד להדפיס
הרבה ספרים, הן הנדפסים דהינו — ספרי רבנו ז"ל ומהר"ן" ו"
ז"ל, והן לקוטים חדשים, ולקיים באמת (משלי ה, טז) "פוצו מעינתיד
חוצה" (לקוטי-מהר"ן, חלק א', סימן יד).

לעת עתה חזק ואמץ מאד בתורה ותפלה והתבודדות. כתיבה
וחתימה טובה בספרן של צדיקים גמורים...

ידידך...

קסא.

בְּעֵזַת הַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ, בֵּין בְּסָה לְעֶשׂוֹר ה'תשכ"ה.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה לְאַהוּבֵי, יְדִידֵי הַיְקָר, הַשְׁוֹתָה בְּצִמָּא
מֵהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... שְׂחִיחָה נִצַּח.

יְדִידֵי הַיְקָר! בְּאִתִּי לְהוֹדִיעֶךָ, כִּי לֹא רְצִיתִי לומר לְךָ הַיּוֹם
בְּעַל-פֶּה מִכְּמָה טְעָמִים כְּמוֹסִים, אֲשֶׁר לֹא טוֹב עֲשִׂיתָ בְּזֶה שֶׁדִּבַּרְתָּ
עַל הַפְּלֵל וְכוּ' וְכוּ', כִּי לֹא זֶה הַדֶּרֶךְ רַבְּנוּ ז"ל — לְדַבֵּר, וְאִף עַל
הַגְּרוּעִים מְאֹד; אֲדַרְבֵּה צְרִיכִים לְהַשְׁתַּדֵּל בְּכָל מִינֵי עֲצוֹת לְקַרֵּב
וְלֹא לְרַחֵק, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי גַם אֲנַחְנוּ בְּתַחֲלֵת הַהִתְקַרְבוֹת הַיֵּינוּ
דוֹמִים לָהֶם מִמֶּשׁ, וְאוֹלֵי עוֹד יוֹתֵר גְּרוּעִים, וְאֶפְלוּ עֲכָשׁוּ עֲדִין אֵין
פְּנִינֵנוּ יְפוֹת קָלֵל כְּרִצּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, כִּפְּאֶשֶׁר יוֹדֵעַ כָּל אֶחָד בְּעֲצָמוֹ,
וְאֲדַרְבֵּה אִם רוֹאִים עוֹבְרֵי רִצּוֹנוֹ יִתְפָּרֵךְ, צְרִיכִים לְהִצְטַעַר מְאֹד מְאֹד
בְּלִבּוֹ, וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵתוֹ יִתְפָּרֵךְ בְּשַׁעַת הַהִתְבוֹדְדוֹת, שְׂיִמְחַל לָהֶם,
וַיִּגְלֶה צִיּוֹנִיָּהֶם, וַיִּקְרַבֵּם אֶל מְקוֹר הַקְּדוּשָׁה, וְ"יִתְמַוּוּ חֲטָאִים מִן הָאָרֶץ"
וְכוּ' (תְּהִלִּים קד, לה), כְּמוֹ שֶׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרִכוֹת י').

וְדַע לְךָ שֶׁצָּרִיךְ לְדוֹן אֶת חֲבֵרוֹ לְכַף זְכוּת, וְאִף שֶׁנִּדְמָה שְׂיִשׁ
כְּמָה פְּגָמִים אֲצִלוּ, צָרִיךְ לִידַע שֶׁאֵין יוֹדְעִים קָלֵל מֵהַנְּעֻשָׂה עִמוֹ,
וְדַע לְךָ שֶׁשְׂמֵעֵתִי פַעַם מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ, שְׂמוֹהֵרְנָתִי ז"ל אָמַר פַּעַם
עַל עֲצָמוֹ בְּמַעֲשֵׂה שֶׁל הַבַּעַל תְּפִלָּה (סְפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה יב), אֲשֶׁר
רַבְּנוּ ז"ל הוּא הַבַּעַל תְּפִלָּה שֶׁל הַמֶּלֶךְ, (הֵינּוּ מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא), וְאֲנִי הוּא הַמֶּלֶיץ, כִּידוּעַ מֵהַ שְׂאֵמֵר פַּעַם, שְׂיִשׁ
לוֹ לְלַמֵּד זְכוּת אֶפְלוּ עַל הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגְרוּעִים, וְאִם הִיָּה כּוֹתֵבֶם הֵיוּ
נִכְתָּבִים עַל כְּמָה בּוֹגֵן־אִי.

עַל-כֵּן, אַחִי, יְקִירִי, פֶּלֶךְ מְדַרְךָ זוֹ, רַק תְּרַבֶּה וְתַפְצִיר בְּתַפְלָה,

שְׁנֵי זֶה שֶׁכֵּל יִשְׂרָאֵל יִחְזְרוּ לְמוֹטָב, וְיָשׁוּבוּ אֵלָיו יִתְבַּרַךְ בְּאַמֶּת, "וְהִיָּה ה' לְמִלְךָ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד" (זכריה יד, ט).

יְדִידָךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

קסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, אִיר לַיּוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בַּיּוֹם ה'תשכ"ה.

אֶף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַבְרָהָם הַיְקָר, הַמְשִׁתַּוְקֵק מְאֹד לְהִתְקַרֵּב אֶל הָאוֹר הַגָּנוֹז וְהַנֶּעְלָם, עִיר וְקִדִּישׁ מִן שְׁמַיָּא נְחִיית, הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, ר' ... גְּרוֹ יְאִיר.

אֲחֵי הַיְקָר! חֶזֶק וְאַמֶּץ מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ — תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וְאֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוֹם דְּבַר שְׂבָעוּלָם, כִּי אִיף שֶׁהוּא, בְּיָדָאֵי סוּף כָּל סוּף יִרְחִיב לְךָ הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת בְּזְכוּת רַבְנוּ ז"ל, שְׁאַמְר: "דּוּפִיט אוֹיְף מֵיִנֵּעַ כַּחוֹת אִיף הָאֵב בְּרִיִּטֵעַ פְּלִיִּצְעֵס"^א.

וְהַעֲקָר אֲנִי שְׂמַח מְאֹד שֶׁזְּכִיחַ לְהִיּוֹת בְּקִבוּץ הַקְּדוֹשׁ בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, אֲשֶׁר עַל זֶה אָמַר רַבְּנוּ ז"ל, שְׂרָאוּי לְשִׂמְחָה כָּל הַשָּׁנָה, אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֵלְקֵנוּ, שְׂשֵׁם נִפְשָׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא נִתֵּן לְמוֹט רְגְלֵינוּ, רַק קָרְבָנוּ אֶל כָּל־לִיּוֹת הַקְּדוֹשָׁה, וְאַתָּה צָרִיף לְהַרְגִיל עֲצָמְךָ בְּיִוְתֵר בְּעִבּוּדַת הַשְׂמִתְחָה, כִּי הִיא עֲקָר הַכֹּל בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, כְּמוֹ שְׁאַמְר פְּעַם מוֹהַרֵּנ'תָּ ז"ל לְר' עוֹזֵר מֵאוֹמֵן: כֶּף קִבְּלָנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל: דְּעַר עֲקָר אִיז פְּרִיִּלְעָף אוֹן פְּרוּם אוֹיְבֵי, וְאֵל תִּשְׁמַע לְדַבְּרֵי הַבַּעַל-דְּדַבֵּר הַמִּתְלַבֵּשׁ

(א) תִּסְמְכוּ עַל כַּחוֹתֵי יֵשׁ לִי קַתְפִּים רַחְבּוֹת.

(ב) הַעֲקָר — שְׂמִתְחָה, וְרֵאָה גַם.

עצמו במצוות, שיותר טוב להיות בלב נשבר, כי על-ידי-זה יבוא אחר-כך לעצבות ולמרה שחורה וכו', רחמנא לצלן, כי העקר צריכים להיות תמיד רק בשמחה, ולחפש בעצמו נקודות טובות יותר ויותר, ואל תתפחד שתבוא על-ידי-זה לגאונה, אדרבה ככל שתרכבה יותר בתורה ותפלה בשמחה, יותר תתרחקנה ממך מחשבות של הכל, כבוד והתנשאות, שהן תולדות הגאונה.

חוק ואמץ, ונעשה את שלך — למוד התורה הקדושה שעורים קבועים בכל יום, ותפלה בכונה, ומעט לפרש שיחתך בכל יום, ונתינת צדקה בכל יום, ואז טוב לך לנצח.

ידידך...

קסג.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וילך, בין בסה לעשור ה'תשכ"ה.

שלום וברכה וכל טוב סלה לאהובי, ידידי היקר, השותף בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, ובקצור אשיב לך, כי אין אני מתערב בכל זה, ותעשו הטוב בעיניכם, דעתי היא רק לעסוק ולפרסם את הצדיק האמת בעולם, על-ידי הדפסת והפצת ספריו ודעתו בעולם, ועל-ידי-זה תתקרב הגאולה וכו', ובשבת זו בלמדנו ספורי-מעשיות אחר התפלה בבקר במעשה הרב וכן יחיד (ספורי-מעשיות, מעשה ו), נפל לי בדעתי רמז, כי הלא התורה היא נצחית ושיכת אל כל אחד בפרטיות וכו', על-כן גם זה המעשה שיף אל כל אחד ואחד, כי הצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, הוא בחינת המאור הגדול, וכל אחד הוא בחינת המאור הקטן, ואם יתיחדו

דהיננו שׂיזכו להתקרב אל זה הצדיק, אז תהיה הגאֵלה, הינו גאֵלת הנפש בפרטיות "קרבה אל נפשי גאֵלה" (תהלים סט, ט), ועל זה חרק הסמ"ד-מ"ם את שניו, ומלביש עצמו בכל מיני מניעות וכלבולים, ירירות והרפתקאות כמובן למעין בפנים, והעקר מובן שם, אשר העקר להתועד עם אנשי הצדיק, שהם המיעצים לו שיתקרב אל זה הצדיק, אז ירגיש טעם בלמודו ובתפלתו וכו'.

וגם בסעדה שלישית דברו מהתורה בסימן קכג (בלקושי-מותר"ן, חלק א'), שהעקר והיסוד שהכל תלוי בו הוא התקרבות אל הצדיק האמת, וכל אשר יאמר כהוא זה לצית, עין שם.

ומי שייסתכל בעין אמת מבלי להטעות את עצמו, יבין את האמת והיכן האמת ומהי האמת, "וה' אלקים אמת" (ירמיהו י, י).

ידידך הדורש שלומך...

קסד.

בעזרת השם יתברך, בין פסה לעשור ה'תשכ"ה.

ששון ושומחה ישיגו לידידי, אהובי, מתמר נפשי, השוטה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, וכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד בנקדת יהדותך, ואל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כי השם יתברך עמך, אתך ואצלך, וכל נקדה טובה שיש בך היא יקרה מאד אצלו יתברך, פאשר קבלנו מהנחל נובע מקור חכמה, וכותו יגן עלינו.

אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לידע ממנו, טוב להודות להשם

יִתְבַּרְךָ עַל כָּל הַחֶסֶד חָנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲכָלִים נָפְלוּ לָנוּ בְּנַעֲמִים,
כִּי זוּהִי לָנוּ זְכוּת גְּדוּלָה וְנוֹרָאָה, שְׁזָכִינוּ לִידַע מְאוּר הָאוֹרוֹת הַזֶּה.

וְלִמְעַן הַשֵּׁם, תִּרְגֵּיל אֶת עֲצָמְךָ לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה וּבְכַפְנִים
שׁוֹחֲקוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה לִישׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי, וְתִרְגֵּיל עֲצָמְךָ
בְּעִבּוֹדַת הַתְּפִלָּה — לְפָרֵשׁ שִׂיחַתְךָ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּכָל יוֹם כָּל מָה
שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתִבְקֶשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, שֶׁיַּעֲזֹר לְךָ וַיִּקְרַב אוֹתְךָ;
וְתִרְבֶּה בְּאַמִּירַת תְּהִלִּים בְּכָל יוֹם, שֶׁמְסַגֵּלַת מְאֹד לְתִשְׁבּוּכָה, כְּמוֹ
שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עג), גַּם תִּרְאֶה לוֹמַר בְּכָל
יוֹם לְקוּטִי-תְּפִלוֹת, וְהַכֹּל אַךְ וְרַק בְּשִׂמְחָה, כִּי שִׂמְחָה הִיא כְּלָלִיּוֹת
הַקְּדוּשָׁה.

...יִדְדֶךָ...

קסָה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, מוֹצְאֵי-שְׁבֵת-קֹדֶשׁ לְסִדְרֵי וַחֲלָף ה'תשכ"ה.

אַךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהֲבֵכִי, חֲבֵרֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, הַשׁוֹתֶה בְּצִמָּא
מִהַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ קִבְּלִיתִי עֲכָשׁוּ, וְשִׂמְחִיתִי מְאֹד. מַה אֶסְפֵּר לְךָ, תְּהִלָּה
לְאֵל עֶבֶר עָלֵינוּ רֵאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוּשָׁה יָפָה מְאֹד, הֵינּוּ שְׁהִיו הַרְבֵּה
מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִכַּפְמָה מְקוֹמוֹת רְחוֹקִים, וּבְאוֹר בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ לְקַבּוֹץ
הַקְּדוּשׁ, וְלִמְדָנוּ הַרְבֵּה סִפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, וְרַקְדָנוּ כְּמָה פְּעָמִים בְּאַרְיֵכוֹת
גְּדוּלָה, גַּם הָיוּ הַתְּפִלוֹת בְּהַתְּעוֹרְרוֹת רַבָּה מְאֹד כְּדֶרֶךְ אֲנִשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ
בְּפָרֶט בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וּמָה גְּדֹלוֹ חֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, אֲשֶׁר בְּזֶה הָרֵאשׁ
הַשָּׁנָה הַקְּדוּשׁ, זָכָה אָבִי, מוֹרִי, שִׂיחִיָּה נְצִחַ, וּבָא אֵל הַקְּבוּץ הַקְּדוּשׁ,
וְהַתְּפִלָּל אֲתָנוּ יַחַד, וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ כְּבָדוּ אוֹתוֹ הַרְבֵּה — בְּתַקִּיעַת

שׁוֹפֵר וּבַתְּפִלַּת מוֹסֵף, תְּהִלָּה לְאֵל, אֲשֶׁר עַד כֹּה עֲזַרְנִי, בֶּן נִזְכָּה
 שִׁיתְקַרֵּב בְּאֵמֶת אֶל דַּעַת רַבְּנֵי ז"ל, וּמִי הָאֵמִין זֹאת וְכוּ', וּמַחֲמַת
 שֶׁבְקָרוֹב אֶתְרָאָה עִמָּךְ פְּנִים אֶל פְּנִים, עַל-כֵּן אֶקְצֹר, וְלִעֵת עֲתָה
 חִזֵּק וְאִמֵּץ מְאֹד בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת בְּכָל יוֹם, וְתִשְׁפֹּף שִׁיחַתְּךָ אֵלַי
 וְתִבְרַךְ בְּלִי שׁוֹם חֲכָמוֹת רַק בַּתְּמִימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת.

דִּידֶךָ...

קסו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִיר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר הָאֲזִינוּ הִתְשַׁכְּחָה.

אִךְ טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ לְאַהֲבֹכֵי, חֲבֵרֵי הַיָּקָר, הַשׁוֹתָה בַּצָּמָא מֵהַנַּחַל
 נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר וְיִזְרַח.

אֲחֵי הַיָּקָר! חִזֵּק וְאִמֵּץ מְאֹד בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-פִּי דִרְךָ
 הָאֵמֶת שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵרַבְּנֵי ז"ל, אֲשֶׁר יִסּוּד דַּעַתוֹ הוּא תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה
 וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנֵנוּ. כִּי זֶה הָעֵקֶר, וּבְלִי זֶה הָאֲדָם מִבְּהֵל וּמִכְלָפָל
 מְאֹד, וְזֶה עֵקֶר הַחַיִּים, כִּידוּעַ לְמִי שֶׁכָּבַר הַרְגִּיל עֲצָמוֹ בְּזָה, כִּי דִרְךָ
 כָּל הָעוֹלָם כְּשֶׁאֵין לוֹ חֵבֵר אֶפְלוּ בְּמִלִּי דְעֵלְמָא, יְכוּל לְהַשְׁתַּגֵּעַ,
 כִּי אֵינוּ יוֹדֵעַ מַה לַּעֲשׂוֹת עִם הַזְּמַן, וְהוֹלֵךְ נֶעַ וְנִד בְּאָרְצֵךְ, אֲבָל מִי
 שְׂזוּכָה לְצִיַּת אֶת רַבְּנֵי ז"ל וְעוֹסֵק בְּהַתְּבוּדוֹת בְּכָל יוֹם, עַד שֶׁכָּבַר
 הַתְּרַגֵּל לְזֶה מְאֹד. עַד אֲשֶׁר כָּבַר אֵינוּ יְכוּל לְהִיּוֹת בְּלִי הַתְּבוּדוֹת,
 הוּא חַי חַיִּים נְצַחִים מִמֶּשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֲדָרְבָּה הוּא חֲפָץ מְאֹד
 לְפָרֵשׁ מִבְּנֵי-אָדָם וְלִהְיוֹת בְּבִדְיוֹת, כְּדִי שְׁלֵא יִכְלָלוּהוּ בְּנֵי-אָדָם,
 וְגַם בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא, מְקַשֵּׁר וּמְדַבֵּק עֲצָמוֹ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְזֶה
 עֵקֶר הַחַיִּים.

וכן שמעתי מאיש אחד שספר, שכשהיתה מלחמת העולם השנייה, ונתבלבל כל העולם כידוע, וכעוונותינו הרבים, נהרג שלישי מעמנו בני ישראל, ומי שזכה למלט נפשו וברח מהערים ליצרות, היו הרבה שנצלו על-ידי-זה, אף מספר אשר הרב מתו ביצרות וכשדות מהטעם הנ"ל, שהיו לכד ביצר וכשדה, ולא היה להם עם מי לדבר ואל מי לפנות, ועל-ידי-זה מתו, והרבה נשתגעו, אף אנשי שלומנו שברחו ליצרות ולשדות להם ממש נתהפכה כל הגלות לגאולה, כי בלו ימים וחדשים בעמקי היצרות, ושפכו שיהם ותפלתם בהתבודדות, וממש היו חיים טובים ומתקים בתוף תוף היצרות, וכל זה שמעתי מאיש אשר היה שם וראה את כל זה.

מה אמר לה, חברי, אחי כלבכי, כל זמן שהאדם אינו עוסק בהתבודדות, ואינו מקשר אל השם בתפלה, אזי הוא נע ונד בארץ, ועובר עליו מה שעובר, ותהפך-ומיד כשהאדם בורח אל השם בתפלה ועוסק בכל יום כמה שעות בהתבודדות, הרי זה חי חיים נצחיים. ומחמת טרדותי הרבים אקצר, אף שרציתי להאריך לתוקף ולאמצוף להתבודדות שזה העקר, וזה עקר דעת רבנו ז"ל, ובלי זה אין להתקרות שום טעם גרית, ורחוק מאמונה ובטחון וכו' ומכל המדות הטובות. כי ההתבודדות היא מעלה עליונה וגדולה מהכל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן נה).

ידידך...

קסז.

בעזרת השם יתברך, אסרו חג, יום רביעי לסדר בראשית ה'תשכ"ה.

אף טוב וחסד ירדפו לאהובי, אחי, חברי היקר לי מאד, הצמוד בפנימיות לכבי לטוב כל הימים, השוטה בצמא מהנחל נובע מקור

חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... שִׁיחִיָּה נֶצַח.

מִכְתָּבָךְ הִיָּקַר קִבְלָתִי זֶה זְמַן רַב, וְתֹאמִין לִי, שֶׁכָּבֵר הִרְבֵּה פְעָמִים הֵייתִי מוֹכֵן לְכַתֵּב לְךָ מִגְדֹל אֶהְבַּתְנוּ הַיְשָׁנָה, אֲךָ רַבּוֹ הַמְּנִיעוֹת עָלַי בְּעֵתִים הַלְלוּ, וְתִהְיֶה לְאֵל, עֲבָרוּ עָלֵינוּ הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים בְּשִׂמְחָה, שֶׁהֵינּוּ בִּיחָד עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, הַמְּקַרְבִּים לַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ, וּבִפְרָט בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה הֵינּוּ בְּשִׂמְחָה רַבָּה מְאֹד, וְרָקְדְנוּ כַּמָּה שְׁעוֹת, וְתִהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ וְיֵשׁ לָנוּ עַל מַה לְשִׂמְחָה, שֶׁקָּרְבְנוּ אֶל קְלָלוֹת הַקְּדוּשָׁה, וְזָכִינוּ לִידַע מְרַבֵּי קְדוּשׁ וְנוֹרָא כְּזֶה, הַמְעוֹרָר אוֹתְנוּ לְתַכְלִיתְנוּ הַנְּצַחִית, לְבַל גִּישָׁן יְמֵינוּ וְשִׁנוּתֵינוּ וְכוּ' וְכוּ'.

אָחִי הַיְקָר! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ שְׁנֹכְנְסוּ וּכְאוּ יְמֵי הַחֲרֵף וְהַלִּילוֹת אַרְבָּעִים מְאֹד, יֵשׁ לְעֶסֶק הִרְבֵּה בְּשִׂיחָה — זֶה תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וְלִמְנֵס מַה שֶׁאִמַר רַבְּנוּ ז"ל עַל-פִּי: "הַנְּעוֹר בְּלִילָה" (לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נב).

אֲשֵׁרִיךְ וְאֲשֵׁרִי חֵלְקִיךְ, שְׁזָכִיתִי לְהִיוֹת בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְתִתְפַּלֵּל הִרְבֵּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁתִּזְכֶּה לְהִתְיַשֵּׁב שָׁם, וְלִבְל תִּצְטָרֵךְ לְחֹזֵר, כִּי כָּל תִּקְוַתְנוּ וְתִקְוַת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הִיא — סוֹף כָּל סוֹף לְחֹזֵר לְאַרְץ הַקְּדוּשָׁה וְכוּ', וְתִרְגִּיל עֲצָמְךָ לְלַקֵּת בְּכָל פֶּעַם עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים, וְתַעֲסֵק שָׁם הִרְבֵּה בְּהַתְּבוּדוֹת וּבַתְּפִלוֹת.

חֲזַק עֲצָמְךָ מְאֹד בְּאֵמוּנַת חֲכָמִים — לְהֶאֱמִין בְּגְדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ, שֶׁהֵם קְדוּשִׁים וְעֲלִיוֹנִים, וְרוּחַ הַשֵּׁם שׁוֹרֵה בְּהֵם, וְהַתְּמַד מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל הַפְּלוּלִים מִהַפֵּל, וְאֵז טוֹב לְךָ לְנֶצַח.

חֲבֵרְךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד מְאֹד ...

אֲבָשׁ מִמֶּךָ שֶׁתִּכְתֵּב לִי בְּאַרְיִכוֹת כָּל מַה שֶׁעָבַר עָלֵיכֶם, הֵינּוּ

אֲשֶׁר   קִסָּח   בְּנַחֵל   שָׁג

אֲצֵל כָּל־לַיִת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיָמִים קְדוֹשִׁים אֱלוֹ, וּבִפְרָט בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה
הַקְּדוֹשׁ וּבִיוֹמָא דְהִילּוּלָא שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, גַּם אֲבָקֶשׁ מִמֶּךָ שֶׁתִּכְתַּב
אֵילוֹ סְפָרִים מְדַפְּסִים עֲכָשׁוּ אֲצִלְכֶם.

וְדַרְיֵשׁת שְׁלוֹם מִחֲבֵרְךָ הַיְקָר... שְׂיִחָיָה נְצַח, וּמִסְתִּי לוֹ אֵת כָּל
הַמִּכְתָּבִים שֶׁשֶׁלַחְתָּ לוֹ עַל יָדֵי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

קִסָּח.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר נַח ה'תשכ"ה.

אֵךְ טוֹב וְחֹסֵד וְיָרְדֵפוּ לְחֲבֵרֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, הַמְשִׁתַּקֵּק לְעִבּוּדַת
הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ וְיִלְהַתְקַרְבוּת אֵל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, נַחֵל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ, אֲשֶׁר זֶה הָעֵקֶר, הַבְּחוּר ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

אֶהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיְקָר! תִּזְק וְאִמְץ מְאֹד בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה בְּהִתְמַדָּה
רַבָּה, וּבִפְרָט בְּתְפִלָּה וְהִתְבּוּדָדוּת בְּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ו"ל, וְגַם
תְּהִיָּה בְשִׂמְחָה, אֲשֶׁר גַּם זֶה עָקֵר גְּדוֹל בְּעִבּוּדַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֵז
טוֹב לָךְ לְנִצָּח, וּכְבָר יָדוּעַ לָנוּ שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְכוּא לְשִׂמְחָה, כִּי אִם עַל
יְדֵי מְלֵי דְשִׁטוּתָא דִּיקָא^{(עֵינ לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כו', מִתְלַקֵּף}
הַצָּרוֹת הַרְבּוֹת וְהַמְרוֹת שְׁעוֹכְרוֹת עַל זֶה הָאָדָם בְּכָל יוֹם, וְהָעֵקֶר
לְהִשְׁתַּדֵּל לְחֻטֵּף טוֹב בְּכָל יוֹם כְּפִי מַה שֶׁתּוּכַל שְׁעוּרִים קְבוּעִים,
וּשְׂמִירַת הַדְּבוּר עוֹלָה עַל הַפֶּל, וּמִחֲמַת טְרָדוֹתֵי עֲכָשׁוּ אֲקַצֵּר.

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

קסט.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְפָּרֵד, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר נַח ה'תשכ"ה.

אִךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ יְלָאוּבֵי, חֲבָרֵי הַיָּקָר, הַשּׁוֹתֶה בַּצָּמָא מֵהַנְּחַל
נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲקָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

הִנֵּה מִכְתָּבְךָ קִבְלָתִי זֶה בְּפֹה שְׂבוּעוֹת, וְלֹא הִיָּה לִי הַפְּנָא
לְהַשִּׁיבְךָ וְכוּ'. וְאוֹדוֹת עֲסֻקְנוּ, דַּע לְךָ, דִּידִי, חֲבִיבִי, שְׂאִין יוֹדְעִין
כָּלֵל, כְּמוֹ שְׂאֵמֶר רַבְּנוּ ו"ל וְכוּ', וְהַעֲנִין הוּא עִמָּךְ עִמָּךְ מִי יִמְצָאוּנוּ,
כִּי בְּאֵמֶת הָאָדָם אֵינוּ יוֹדַע כָּלֵל בְּזֶה הָעוֹלָם אֵיפֹה הוּא אוֹחוֹז, כִּי
זֶה מַעֲקָרֵי הַבְּחִירָה בְּיָדוֹעַ, וְכְמוֹ שְׂאֵמֶר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים ו"ל:
"שְׂאִין אַתָּה יוֹדַע מִתַּן שְׂכָרְךָ שֶׁל מְצוּוֹת" (אָבוֹת ב, א), כִּי מֵה שֶׁנֶּחֱשַׁב
לְאָדָם דְּבָר קָטָן, בְּאֵמֶת לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים נַעֲשִׂים
מִזֶּה דְבָרִים גְּבוּהִים מְאֹד, וְכְמוֹ שְׂמוּבָא בְּזֵהָר הַקְּדוּשׁ: "כִּי לִית
רְעוּתָא טָבָא דְאַתְאָבִיד"^א וְכוּ', הֵינּוּ שְׂאֵפְלוּ רְצוֹן בְּעִלְמָא נַעֲשִׂה
מִזֶּה דְבָרִים גְּבוּהִים לְמַעַלָּה, וּבְאֵמֶת רַבְּנוּ ו"ל גְּלַה לָנוּ עֵצִים מַעֲלַת
הַרְצוֹן וְהַכְּסוּפִים, שְׂזָה עוֹלָה עַל הַכֵּל, כִּי בְּאֵמֶת רְצוֹן הוּא מַעֲתִיק
דַּעֲתִיקִין בְּחִינַת כְּתוּר, וְאֲשֶׁר זֶה הִיָּתָה מְדַרְגַּת רַבְּנוּ ו"ל לְמַעַלָּה
לְמַעַלָּה בְּרוּם גְּבוּהִי מְרוּמִים, "תּוֹרַת הַשָּׁם" ו"תְּפִלַּת הַשָּׁם", כְּמוֹ
שְׂמוּבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרֵין (חֶלֶק א', סִימָן ככ), עֵינֵן שָׁם, וְיָדוֹעַ שְׂבִמְקוֹם
שְׂהָאָדָם אוֹחוֹז, מִשָּׁם הוּא מְדַבֵּר וְדו"ק], וְגַמֵּר הַשִּׁיחָה הוּא, עַל-בֵּן
אָסוּר לְאָדָם לְפַל מִשׁוּם דְּבָר שְׂבְּעוֹלָם, אֲפִלּוּ עוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׂעוּבָר,
כִּי אֵין יוֹדְעִין כָּלֵל וְכָלֵל לֹא, וְאֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל וְכָלֵל,
וְהַעֲקָר לְבִלִי לְיֵאָשׁ עֲצָמוֹ מַצְעָקָה וְשׁוּעָה, לְזַעַק וְלִהְתַּחַנֵּן לְפָנָיו
יִתְפָּרֵד בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּגִים אִיךְ שֶׁהוּא (עֵינֵן כָּל זֶה בְּשִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן
ג), וְזֶה הַעֲקָר, וְלִמְעַן הַשָּׁם, לְטוֹבְתְךָ הַנְּצַחִית תִּקְוִים אֶת כָּל הַנְּצִ"ל,

אֲשֶׁר קַע בְּנַחַל שֶׁה

וְחִקְבַּע לֶךְ שְׁעוּרִים קְבוּעִים בְּכָל יוֹם, וְאִז טוֹב לֶךְ לְנִצָּח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ק.ע.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר נַח ה'יִתְשַׁכֵּה.

שְׁלוֹם וּבְרִיכָה וְכָל טוֹב סְלָה לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיִּקָּר לִי מְאֹד, הָאֲבִירָךְ
הַתְּמִים וּמְתֵמִיד בְּעֵבֹדֶת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־פִּי דְרָךְ הָאֲמַת שְׁקִבְלָנוּ
מִהַנַּחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עֲלֵינוּ ... שְׂיִחִיָּה נִצָּח.

מִכְתָּבְךָ הַיִּקָּר בְּשִׂמְחָה קִבְלָתִי הַיּוֹם, אִךְ מִחֲמַת נְחִיצוֹת הַעֲנִיָּן,
אֲשִׁיב לֶךְ מִיָּד, אִךְ שְׂאִין דְּעַתִּי צְלוּלָה עֲכָשׁוּ, וְהַטְרָדוֹת רַבּוּ מְאֹד
וְכוּ'.

וְהִנֵּה בְּאֲמַת כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ עֹבֵר עָלֵי מַמָּשׁ, וְעַקֵּר
הַעֲצָה עִם אֲשֶׁתְּךָ הוּא רַק בְּדְרָךְ שְׁלוֹם, כִּי זֶה יְסוּד וְעַקֵּר הַכָּל
בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת — שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם־בֵּית, וּכְמוֹ שְׂאֵמֶר רַבְּנוּ וִ"ל,
שֶׁהַבַּעַל־דְּכֹר רוֹצֵה לְקַחַת עֲצָמוֹ עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים, עַל־כֵּן מִזְמִין לָהֶם
מִחֻלָּקַת, וְעַל־יְדֵי־זֶה בָּאִים, חַס וְשְׁלוֹם, לְפָרוּד וְכוּ', אֲבָל אוֹדוֹת
חוֹתֵנָה הַמְּתַנַּגֵּד הַמִּנְעֵץ לְזוּגָתָהּ תְּמִיד נִגְדֵד, בְּגִלְל שְׂאֵתָהּ מְקַרֵב אֶל
רַבְּנוּ וִ"ל, לְמַעַן הַשָּׁם, לְכָל זֵהָה לֶךְ עֲמוֹ מְגַע וּמִשָּׂא, וְתֹאמֶר לָהּ
שְׂאִינָךְ חֲפֵץ לְלָכַת אֵלָיו בְּשׁוֹם אַפֵּן שְׁבַעוֹלָם, וְתִהְיֶה תְּקִיף בְּדַעְתָּךְ
בְּעֲנִיָּן זֶה, שְׁעַל־כָּל־פְּנִים לְכָל תִּלְךְ אֲצִלוּ לְשִׁבְתוֹת וּלְיָמִים טוֹבִים,
וְעַל־יְדֵי־זֶה לֹא תִהְיֶה לֶךְ שְׂיָכוֹת עֲמוֹ, אִךְ לְפָנֶיהָ אֵל תְּדַבֵּר בְּשׁוֹם
פַּעַם עַל אֲבִיָּה וְכוּ'.

וְהַעֲקֵר תִּשְׁפֹּף שִׁיחָתְךָ וְתַפְלָתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שְׂיִהְפֹף רְצוֹנָה

לרצונך, וישׁרה שלום ביניכם, ולכל תהיה מתנגדת לדבר רבנו ו"ל, אדרבה שתהיה לך לעזר בעניני רבנו ו"ל, ויכבד הנה כף אצל רב אנשי שלומנו, שבתחלה היתה להם התנגדות רבה מבני ביתם, ולכסוף — בעקר על-ידי תפלה, נהפכו ועזרו הרבה לכעליהן בעבודת השם יתברך, ועזרו אותם בכל לילה לחצות וכו', אקנה שגם אצלך יהיה כף, ועל-ידי-זה תהיה מפלה גדולה לחותנך המתנגד הינוק מהמתנגד הגדול... והבן.

והעקר חזק עצמך בשמחה רבה ואל תתפחד כלל, ומכל שכן שלא תמשיך עליך פחדים יתרים, כי סוף כל סוף מה יכול לעשות לך אפלו בגשמיות, כי אין אתה נהנה ממנו אפלו בשנה פרוטה מכל שכן ברוחניות, סוף כל סוף יהיה לו ולכל משפחתו ולכל אבותיו ואבות אבותיו רק על ידך, על-כן, למען השם, אל תתפחד, ותהיה בשמחה, והעקר בעזרת דקדושה.

הדורש שלומך...

קעא.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר לך היתשכ"ה.

ששון ושמחה ושיגו לאהובי, אחי ורעי היקר, השוטה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו גן עלינו... שיחיה נצח.

דרישת השלום קבלתי, ושמחתי בעל כל הון שהנך מחזיק בתמך, ושוקד על דלתות ספרי רבנו ו"ל, אשר זה העקר, ועל ידם תזכה לכל טוב אמתו ונצחיתו, וראה לשקד גם על שאר למודי התורה הקדושה, כידוע כבר, שעל-ידי למוד ספרי רבנו ו"ל נפתח הלב והדעת להבין גם בשאר הספרים הקדושים.

והעקר שמעתי עליך, שיש לך עכשו מניעות רבות ומחלקת גדולה עליך, הן מצד אביך וכל משפחתו, וכן מצד חמיה וכל משפחתו, וגם זוגתך אינה מסכימה עמך, על-כן עקר העצה הוא רק לברח אל השם יתברך בתפלה והתבודדות, ולפרש כל שיחתך אליו יתברך, ולבקש ברחמים ובתחנונים שירחיב לך מכל שונאך, ורק זה עקר העצה לתן לך, אף, למצן השם יתברך, תקנים "דום לה' וכו'" (תהלים לו, ז) "והוא פיל לך כל שונאך" (גשין ז, ו), לבל תפגס עמהם בשום ופוחים, אדרבה חזק ותהיה בשמחה, שזכית להתקרב אל רבנו ו"ל במעמד ומצב כזה, אשר השקר גדול מאד מאד וכו'.

ותראה לבוא לבית מדרשינו "חסיד ברוסלב" בכל פעם, למצן התועד תמיד עם אנשי שלומנו היקרים, והם יחזקו ויאמצו אותך לכל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כמו שאמר מוהרנ"ת ו"ל בכל פעם: "ישוכו המה אלינו ואנחנו לא נשוב אליהם", ואל תפחד משום דבר כי השם עמך, אתך ואצלך, ובפרט שאנו חוסים בצל אדמהימנותא, הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו.

ידיך הדורש שלומך...

קעב.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי, שנקפל בו "פי טוב", לסדר לך-לך ה'תשכ"ה.

אך טוב וחסד ירדפו לחברי היקר, השוטה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך קבלתי, ומאד אני מצטער על מרירות לבך מה שעובר

עליך בעתים הללו, שחולקים עליך, והנה לחזקך ולאמצך, בנדאי כל ספרי רבנו ז"ל בידך, הפך בהם והפך בהם ומהם לא תזוע, כי הם יחזקו אותך ויאמצו אותך, וירחיבו ויאירו את דרכך בכל אשר תפנה וכו', והנה כבר אמרתי לך כמה פעמים, שהעצה — לדום ולשתק ולכלי לענות למחרפיך דבר, ואף שכואב לך מאד, ודע והאמן שזה עקר תקונך — "לשמע בזיונו ולדום ולשתק", ועל-ידי-זה יכנע הרע שבחלל השמאלי (עין כל זה בלקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן ט), ומדברי מוהר"ן ז"ל משמע, שזה סוכב והולך על כל דבר שמתנהג לאדם כנגד רצונו, והוא שותק וסובל, ואף שבלבו כואב לו מאד מאד, דהינו שהוא בטבעיות בעפר, זה עקר התשובה — ששותק, ועל-ידי-זה נכנע הרע שבלבו, והבן.

ואגב אספר לך מה שמספר בין אנשי שלומנו, שכא פעם אחד מאנשי שלומנו לר' נחמן טולטשינער ז"ל, והתאונן מאד, שאשתו מקללת אותו וגורמת לו הרבה צער ומכאובים, וממש אינו יכול להיות בביתו אפלו שעה אחת, על-פן בקש ממנו עצה שימתן לו, ענה ר' נחמן טולטשינער ז"ל ואמר: תציר לעצמך "אזוי ווי זי רעדט טערקיש". דהינו שיעשה עצמו כמו שאינו מבין את לשונה וכו', וזה האיש, מגדל אמונת חכמים שהיתה לו בר' נחמן טולטשינער, קיים זאת, וממש לא שמע מה שצעקה עליו, וממילא לא ענה לה שום דבר, מאחר שדמה בעצמו שהיא מדברת "טערקיש", ועל-ידי-זה נמתק הכל, כי העקר לכלי לענות לה, ומזה יוצאים כמה תקונים, קדם — תנצל מפעם וממחלקת, ושנית — יתמעט הדם שבחלל השמאלי, ושלישית — יכאב לה יתור על אשר אתה שותק, וממילא סוף כל סוף תשוב ותתחרט וכו', וכך זה בדיק ומנסה, ואתה תרבה להתבודד בכל יום, ותפרש שיחתך אליו יתברך ותהיה בשמחה רבה, ואל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, רק

(א) כאלו היא מדברת בשפה טורקית.

(ב) טורקית.

תהיה בגדלות המחין.

הדורש שלומך...

קעג.

בעזרת השם יתברך, יום ששי — ערב שבת־קדש, לסדר לך־לך ה'תשכ"ה.

שלום וברכה וכל טוב סלה לאהובי, חברי היקר, השוטה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

דרישת השלום קבלתי, וסדרתי הכל על נכון, ויכבר הייתי מוכן לכתב לך זה שלשה ימים, אף רב טרדותי ברוחניות ובגשמיות בעתים הללו — עצרוני, כי אתה יודע כבר אשר על כל דבר שבקדשה יש מניעות רבות עד מאד, פאשר גלה לנו הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, ובפרט בדברים הנוגעים אליו ו'ל, על זה מתפשט הבעל־דבר לארכו ולרחבו פידיע לנו, אף כבר אמר רבנו ו'ל: איך האב אויסגעפירט און וועל אויספירען — נצחתי ואנצח וכו'.

ודע לך, שהנני מתכוון להכניס עצמי, ראשי ורבי בהדפסת והפצת ספרי רבנו ו'ל בעולם, והעקר למכרם בזול גדול עד מאד שיהיה במחיר שוה לכל נפש, ממש בכמה פרוטות יוכלו לקנות את הספרים הקדושים שלנו, כי העקר בהשארת אורו הקדוש הוא ענין הדפסת והפצת דעתו בעולם, ורב אנשי שלומנו היקרים אשר דברתי עמם, נתקרבו אל דעתו הקדושה רק על־ידי הספרים שלנו, וגם ספרתי לך, שתהלה לאל, אני זכיתי לידע ולהתוועד מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, על־ידי ספר קטן "משיבת נפש", ותהלה לאל, זה שבע שנים שאני מקרב וכו' ולא הפסדתי כלל, אדרבה כל

הנקודות הטובות שיש בי — תורה, תפלה ובפרטיות התבודדות, הכל בזכות כחו של הצדיק האמת, אשר מאשפות הקימני וכו' וכו', והחלטתי לראשונה להדפיס אלו הספרים: "תקון הכללי", "דברי אמת", "דרך התשובה", "השתפכות הנפש", "משיבת נפש", ולמכרם בזול גדול בכמה פרוטות כי מכל ספר אני מדפיס עשרת אלפים עותקים, בן יעזרני השם יתברך להדפיס את כל הספרים, עד שאזכה להדפיס את ה"לקוטי-מוהר"ן" הקדוש בתכלית ההדור והיפוי, אשר כמהו עוד לא היה מיום הדפסתו בפעם הראשונה, ובאבקשך מאד, שתעזרני בעסק הקדוש הזה, שתעזר לי למכרם ולהפיצם בכל העולם בלו, ואז טוב לך לנצח.

הדורש שלומך באהבה רבה...

קעד.

בעזרת השם יתברך, יום ששי — ערב שבת-קדש, לסדר לך-לה' התשכ"ה.

שלום וברכה וכל טוב סלה לידידי היקר, הצמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, השוטה בצמא מהנחל נובע מקור חקמה, זכותו יגן עלינו ... שיחיה נצח.

מצאתי עכשו בדברי ר' אברהם בר' נחמן ז"ל מה ששאלת ממני פעם להבהירך מה שכתב רבנו ז"ל (בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא), בתורה "חדי רבי שמעון" באמצע דבריו: "אף מי שכתב נשקע באלו המותרות יש מים שמתהרים מזאת השנפת" וכו', עין שם; ואמר, שאלו המים הם שתי בחינות, אחת כמשמעו — ללכת הרבה למקוה, כי רבנו ז"ל רצה שאנשי שלומנו ילכו בכל יום למקוה, והבחינה השניה היא "שפכי כמים לבך" (איכה ב, יט), הינו לעסק הרבה בתפלה והתבודדות ועל-ידי כל זה ינדבך מחו ונדעתו, ויזכה

לְעֵצָה שֶׁלִּמָּה, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ לְקַיֵּם זֹאת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

קעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וְיָרָא ה'תשכ"ה.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי, יְדִידֵי הַיְקָר, הַשְׁוֹתָה
בְּצִמָּא מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ קִבַּלְתִּי הַיּוֹם, וְשִׁשְׁתִּי כְּעַל כָּל הוּן שֶׁהִנָּךְ מְחִיָּה עֲצָמָךְ
בְּנִקְדוּת הַטּוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּךְ, וְזֶה הָעֵקֶר, כִּי אֲצַלּוּ יִתְבָּרַךְ יִקְרָה מְאֹד כָּל
נִקְדָּה וְנִקְדָּה, כַּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, נַחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ.

וְהָעֵקֶר לְהַתְמִיד בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים בְּכָל יוֹם, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ
ז"ל: "הֵינִינְט אֹז מִיִּין סִפֵּר אִיזו שׁוִין דָּא אוֹיף דְּעַר וְוַעֲלֵט דֶּאָרף
מָעַן לְעַרְנָעֵן נֶאֱהָר מִיִּין סִפֵּר"א, וְהִבֵּן; הִינּוּ כִּי עַל-יְדֵי סִפְרוֹ הַקְּדוּשׁ
נִזְכָּה לְהִבִּין בְּכָל הַסִּפְרִים שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי סִפְרוֹ פּוֹתַח אֶת הַדַּעַת וְהַמַּחַ
כְּמוֹכֵן, וְעַל-כֵּן רָאָה לְהַרְגִּיל עֲצָמָךְ בָּהֶם.

וְהָעֵקֶר לְשָׁמֵר מְאֹד אֶת הָעֵינַיִם לְבָלֵי לְהַסְתַּפֵּל בְּמָקוֹם שֶׁאֲסוּר
לְהַסְתַּפֵּל, וּבִפְרָט עַל נְשִׁים וְכו', חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה
נוֹפֵל מַחוּ לְבַחֲנֵת שְׁנָה כְּמוֹכָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן ס)
בַּתּוֹרָה: "פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן", עֵינַי שָׁם מְעַנֵּן שְׁבָעִים פְּנִים לַתּוֹרָה,
וְעֵינַי הֵיטֵב עַל תּוֹרָה זֹאת בְּהִלְכוֹת יִיזוּ נִסְף בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, שֶׁהָעֵינַי
הֵיא בְּחִינַת הָעֵינַי (שְׁבָעִים) פְּנִים, וּמוֹכֵן שְׁעַל יְדוֹ פּוֹגְמִים כְּעֵינַי.

שיב אֶשֶׁר קעוֹ-קעזוּ בַּנַּחַל

חס וְשָׁלוֹם, וְעַל-יְדֵי-זוֹה נּוֹפְלִים מֵהַעֲיִן פְּנִים שֶׁל תּוֹרָה, וּמִמִּילָא
עַל-יְדֵי-זוֹה נּוֹפְלִים לְשָׁנָה, חס וְשָׁלוֹם; חֲזוּק וְאַמֶּץ! כִּי הַשֵּׁם עִמָּךְ!

חֲדִידָךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

קעו.

מְעֻזַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר וַיֵּרָא ה'תשכ"ה.

שָׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיֵּקָר, הַשּׁוֹתֵה בְּצִמָּא
מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... שְׂיַחֲהֵי נִצַּח.

אָחֵי הַיֵּקָר! חֲזוּק וְאַמֶּץ מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ — תּוֹרָה
וּתְפִלָּה וּבִפְרֹט שִׂיחָה בֵּינֵנוּ לְבֵינֵנוּ, שְׂזָה עֵקֶר הַעֲקָרִים, בְּאֶשֶׁר קִבְּלָנוּ
מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, כִּי עֲנִיָּן הַהִתְבּוֹדָדוֹת הוּא
דְּבָר נִשְׁגָּב וְנוֹרָא עַד מְאֹד מְאֹד שְׁגָלָה רַבָּנוּ וְ"ל, שֶׁרֶשׁ נִשְׁמַת מְשִׁיחַ
בְּעוֹלָם, וְאֲשֵׁרֵי הַמְּחֻזָּק עֲצָמוּ בְּזָה בְּכָל יוֹם, לְיַחַד לְעֲצָמוּ מְקוֹם פְּנוּי,
(תסר).

קעזו.

מְעֻזַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר וַיֵּרָא ה'תשכ"ה.

בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וְכָל טוֹב סְלָה לְאַהוּבֵי, יְדִידֵי הַיֵּקָר לִי מְאֹד, הַשּׁוֹתֵה
בְּצִמָּא מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרְךָ קִבְּלָתִי אֶתְמוּל, וְלֹהֲשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הַיְרִיעוֹת, וּבִפְרֹט
כִּי הֲלֹא כָּל סִפְרֵי רַבָּנוּ וְ"ל בְּיַדְךָ, הַפֶּה בָּהֶם וּמֵהֶם לֹא תִזּוּז, כִּי אֵין
לְךָ מִדָּה טוֹבָה מֵהֶם, וְהֵם יוֹרוּךְ אֶת דְּרָךְ הָאֱמֶת וְכו'.

והנה נספם אצלי לנסע אליך ולדבר עמך פה אל פה, כי אינו דומה הלומד מפה וכו' לרואה בכתב וכו' והבן, ובפרט עכשו דעונג'ך, לעת עתה חזק ואמץ מאד ותהיה בשמחה רבה, "והסר פעם מלבך" (קהלת יא. י), כי היא מדה מגנה מאד ומזיקה ברוחניות ויבגשמיית, כמו שאמר רבנו ז"ל (בלקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סח, עין שם).

הדורש שלומך באהבה רבה...

קעה.

דעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וירא ה'תשכ"ה.

שלום וברכה וכל טוב סלה לאהובי, חברי היקר לי באח, השוטה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... שישיה נצח.

הנה מה שבקשת ממני להשיבך מיד על שאלתך לא יכלתי באותו הזמן מפני כמה טעמים כמוסים.

אף העקר צריך שתדע שהשם יתברך הוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, מלא כל הארץ כבודו, וכל העולם בלו: דומם, צומח, חי, מדבר, בפרטי פרטיות, כל אכן ואכן, כל אילן ואילן וכל עלה, כל חיה מקרני ראמים עד ביצי כנים, וכן כל אדם בפרטי פרטיות, הכל משגח בהשגחה פרטי פרטית ממנו: יתברך לבוד, והכל מתנהג רק בהשגחה נפלאה ונוראה מאד, וזה הכלל שצריך אתה לרשם על לוח לבך תמיד.

ועכשו נצריך לזה כמה תורות מספרי רבנו ז"ל, והיא התורה

נ"ד (בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', עין שם), שֶׁהֵשֵׁם יתְבַרְךָ מְצַמְצֵם עֲצָמוֹ מֵאִין סוֹף עַד אֵין תְּכָלִית, לְרַמּוֹ לְאָדָם רְמוּזִים מְכַל דְּבָר: מִחֲשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה וְכוּ' וְכוּ', כִּי הַכֹּל הוּא אֱלֻקוּת, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה וְכָל דְּבוּר קָטָן מְכַל אָדָם, הַכֹּל הוּא הַשְּׁגָחָתוֹ וְאֱלֻקוּתוֹ יתְבַרְךָ.

וְעֵין בַּתּוֹרָה "פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן" (שם, סימן ט), מַעֲנִין הַלְבָּשֶׁת הַתּוֹרָה בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂוֹת שֶׁהֵן הֵן סִתְרֵי וּגְנוּזֵי תּוֹרָה, הֵינּוּ בְּכָל הַדְּבוּרִים שֶׁבְּגִי-אָדָם מְדַבְּרִים, בְּכָל מְלַבֵּשׁ חַיִּית אֱלֻקוּתוֹ יתְבַרְךָ, וּמְרַמְזִים לְסוּדוֹת גְּדוּלִים, אִף שְׁנֹדָמָה שֶׁהֵם דְּבָרִים בְּטָלִים, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי הַכֹּל הַשְּׁגָחָה, וְהַצְדִּיקִים בּוֹנִים מִזֶּה תּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁמוּבָא (שם, סימן לג), בַּתּוֹרָה "מִי הָאִישׁ", וְעֵין בְּאֲרִיכוֹת בְּלָקוּטֵי-הַלְכוֹת הַשְּׂזִיכִים לַתּוֹרָה, (הֵינּוּ תַפְלַת עֲרֻבֵת הַלֵּכָה א, שְׂבַת הַלֵּכָה א, גֵּן יְסוֹף הַלֵּכָה ב, גְּדָרִים הַלֵּכָה ה, כְּבוֹד רַבּוֹ הַלֵּכָה א, פֶּטֶר חֲמוֹר הַלֵּכָה ב, גְּנָבָה הַלֵּכָה ג, קְדוּשֵׁין הַלֵּכָה ד), וְתַרְאָה גַּפְלָאוֹת רַבּוֹת, (וּמְחַמַּת טְרוּדוֹתֵי עֲכָשׁוֹ לֹא אוֹכַל לְהַאֲרִיךְ, אִף שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה לְהַאֲרִיךְ, בְּפֶרֶט עַל הַתּוֹרָה "בְּחֻצוֹצְרוֹת" סִימָן ה', חֵלֶק א', הַלְבָּשֶׁת הַתַּפְלָה בְּמַלִּי דְעֵלְמָא, שֶׁשְּׂזִיכִים גַּם לְזֶה וּבְסִימָן ר"פ (שם) "כִּי תֵצֵא" וְעוֹד בְּהַרְבֵּה מְקוֹמוֹת).

וּבְעֵינֵי הַשִּׁיחָה שֶׁדְּבָרוֹ אֵז אֹדוֹת הַגְּנָבִים שֶׁהַתַּפְשָׁטוּ בְּעוֹלָם, וְהַשּׁוּמְרִים (דְּהֵינּוּ הַפְּאֲלִיצִיִּי) אֵינָם שּׁוּמְרִים הַיָּטִב, תִּקְשָׁר אֶת כָּל זֶה לְדְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל וְתַרְאָה גַּפְלָאוֹת (עֵין בְּלָקוּטֵי-הַלְכוֹת, גְּנָבָה), כִּי הַגְּנָב הוּא הַבְּעַל-דְּבָר, וְהַעֲקָר גּוֹנֵב אֶת הָאָדָם בְּמַחְשָׁבוֹת זְרוֹת וְהַרְהוּרִים רְעִים, וְהַפְּאֲלִיצִיִּי הֵינּוּ הַשּׁוּמְרִים, בְּגִי-הָאָדָם אֵינָם שּׁוּמְרִים הַיָּטִב אֶת מַחֵם וּמַחְשָׁבָתָם וְכוּ' וְכוּ', כִּי הַעֲקָר הוּא שְׁמִירַת הַמַּחְשָׁבָה וְכוּ', וּמֵאֲלִיף תְּבִין עֲכָשׁוֹ אִיף שֶׁבְּכָל שִׁיחָה וְדְבוּר שֶׁבְּגִי-אָדָם מְדַבְּרִים, אִף שְׁנַחֲשֵׁב לְדְבָרִים בְּטָלִים, אִם תִּקְשָׁרָם אֶל סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל תַּרְאָה

נפלאות, ומחמת טרדוּתֵי הרבים עכָּשׁוּ — אַקצַר, אף שְׂרָאוֹי לְהֶאָרִיד.

הדורש שלומך...

קעט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׂשׂוּי — עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, לְסֵדֶר וְיָרָא ה'תשכ"ה.

חיים, חן וחסד לְאַהֲבֹבֵי, אַחֵי הַיְקָר, הַשׁוֹמֵה בְּצִמָּא מֵהַנַּחַל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... שְׂיַחְיֶה נְצַח.

הַיּוֹם הַבָּאֵתִי לְבֵיתִי הַחוֹתֶמֶת שְׁעָלֶיהָ דִּבְרַתִּי עִמָּךְ, וְהִיא: סְגֻלָּה
גְּדוּלָּה וְ"תִקּוֹן הַקְּלָלִי" מֵהַצְּדִיק הַקְּדוֹשׁ רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ
יִגַּן עָלֵינוּ, לֹאמֹר הַעֲשֶׂה קַפִּיטְלֶךָ תְּהִלִּים: ט"ז, ל"ב, מ"א, מ"ב,
נ"ט, ע"ז, צ', ק"ה, קל"ז, ק"נ. זוֹהִי הַהֶתְחַלָּה שְׂאֲנִי מֵתַחִיל
בְּעִנְיַן הַתְּפִשְׁטוֹת אוֹרוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּעוֹלָם, כִּי הַחוֹתֶמֶת הַזֶּה אֲכַנִּים בְּכָל
בְּתִי־הַמְדַרְשׁוֹת וּבְתִי־הַכְּגֻסִיּוֹת וְהַלְשִׁיבוֹת, בְּתוֹךְ הַסְּדוּרִים וְהַתְּהִלִּים
וּבְשֶׁאֵר הַסְּפָרִים, בְּאִפְּן שְׂיִתְפָּרֶסֶם שֵׁם רַבְּנוּ וְ"ל בְּעוֹלָם, וְעַל־יְדִי־זָה
יִתְגַּדֵּל שֵׁם ה' כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵי וְ"ל (עֵינֵי בְּלִקוּטֵי־מוֹתָרָן, חֶלֶק ב', סִימָן
סו), כִּי הַבְּעַל־דָּבָר מֵתְפַשֵּׁט לְאַרְבֶּה וְלָרַחֵב לְהַחֲשִׁיף, חֵס וְשְׁלוֹם, שֵׁם
הַצְּדִיק וְכוּ', וְאֲנִי צְרִיכִים לְרֵאוֹת דּוֹקָא לְהַפְּדָה, וְכָל אִפְּן הַהִשְׁתַּדְּלוֹת
שְׂהִיְתָה לִי עַל זֶה, אִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר, אִף שְׂנֹדָמָה לְכַאוּרָה שְׂזָה דָּבָר
קָטָן, אִף כַּמָּה וְכַמָּה יָמִים בְּלִיתִי עַד שֶׂהִשְׁגִּיתִי זֹאת, כִּי בְּכָל פַּעַם
הִיְתָה מְנִיעָה אַחֲרַת, וְרֵאִיתִי עֵינֵי בְּעֵינֵי, אִיךָ שְׁעַל כָּל דָּבָר קָטָן שְׂשִׁיף
לְרַבְּנוּ וְ"ל, מְנִיחַ עֲצָמוֹ הַבְּעַל־דָּבָר לְאַרְכוֹ וְלָרַחֲבוֹ לְמַנְעַ וְלַעֲכָב.

עַל־כֵּן, אַחֵי הַיְקָר, חֲזַק וְאַמֵּץ! וְתַעֲשֶׂה גַם אֶתָּה חוֹתֶמֶת כְּזוֹ,
וְתִפְרָסֶם אֶת שֵׁם רַבְּנוּ וְ"ל בְּעוֹלָם וְהַ"תִּקּוֹן הַקְּלָלִי", וְעַכְשָׁו אֲנִי
מֵתַחִיל לְהַדְפִּיס סְפָרֵי הַקְּדוֹשִׁים וְלְהַפִּיצֵם בְּכָל הָעוֹלָם, חֲזַק וְאַמֵּץ,

ואל תירא ואל תחת כי ה' עמך, ותרכה בודוי דְּכָרִים ובהתבודדות
בכל יום, ואז טוב לך לנצח.

דידך הדורש שלומך...

ודע לך, שבשבת-קדש זו יהיה לנו אורח יקר, הבחור ... גרו
יאיר.

ק.פ.

בעזרת השם ותפלה, יום ששי — ערב-שבת-קדש, פרשת חיי-שנה ה'תשכ"ה.

חיים, חן וחסד לאהובי, אחי ורעי היקר, השוטה בצמא מהנחל
נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך הארוך קבלתי, ונהגייתי מאד מעצם תשוקתך אל התכלית
הנצחית והתקרות אל הצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, זכותו
יגן עלינו, שנה העקר שבכל העקרים, כי על-ידי ההתקרות אל
הצדיק, הינו בשקינה רבה בספריו הקדושים, וללכת בדרךיו:
"שמחה". שלחן ערוך, מקנה, חצות, התבודדות וכל העצות
הקדושות המבארות בספריו הקדושים.

והעקר — אמונת חכמים בו ז"ל, שעל-ידי-זה ממשיך על
עצמו אורו ז"ל, כי אמונה היא בחינת המשכה וגדול, כמו שכתוב
(אסתר ב. ז): "וי'הי אמן את הדסה" וגו', (כמו שמוכא בספר "אוהב ישאל"
על פרשת נח, עין שם), הינו כמו שעל-ידי אמונה בו ותפלה, ממשיך
על עצמו אור האין סוף ברוך הוא, כי אמונה היא מדת מלכות וכדו',
כמו-כן על-ידי אמונת חכמים שמאמין בהם, על-ידי-זה נכלל בהם
כמוכא בדברי רבנו ז"ל בתורה "אָרַץ אוֹכֵלֶת יוֹשְׁבֵיהָ" (לקוטי מוה"ר).

חלק א', סימן קכט) עיני שם; ושמעתי את אנשי שלומנו לספר, אשר
 דוע שרבי דוד מלעלוב ו"ל, הנה תלמיד החוזה מלובלין ו"ל, והנה
 רגיל לנסע אליו לשבת פידוע, ופעם נסע אליו, אף בדרך הנה לו
 עכוב גדול, והצרך לשבות באיזה כפר, וכששאלו את רבי דוד,
 היתכן שלא הנה בזו השבת אצל רבו, ענה ואמר: "אני הייתי אצלו,
 דהינו שצייתי בדיעתי, שהרבי יושב בלובלין, ושלחנו נמשך עד
 זה הכפר, והיות שאני הקטן שבתלמידים, על-כן אני יושב בסוף
 השלחן", וכשספרו זאת למהרנ"ת ו"ל שבח את זה מאד, ואמר,
 שכה היא האמת, שאור הצדיק נמשך מסוף העולם ועד סופו, (ואם
 תעין בזו השיחה בעין אמת תבין בזה נפלאות רבות בענין התקרבות
 אל רבנו ו"ל אף בזמן הזה ודו"ק).

ואגב שהזכרתי לך מהספר "אוהב ישראל" מהרב הקדוש
 מאפטא ו"ל, אכתב לך מה ששמעתי מאנשי שלומנו, שרבנו ו"ל
 אמר פעם, שהרב מקאלבסוב (כי אז הנה עדין רב בקאלבסוב) הוא
 צדיק ולמדן (המזכר בלקיטת-מוהר"ן, חלק א', סימן לא), ואמר: אלו לא הנה
 גר בקאלבסוב, הנה מצליח הרבה יותר (חסד), ופעם נסע מוהרנ"ת
 ו"ל לרב הקדוש מאפטא ו"ל, והראה לו את העשרה מזמורים שגלה
 רבנו ו"ל, ואמר: "וואס עפעס די צען קפיטלך?" ומאז והלאה
 לא נסע אליו מוהרנ"ת ו"ל עוד, ויש עוד ספורים מהרב הקדוש
 מאפטא ו"ל בעניניו, אשר שמעתי מאנשי שלומנו, וכשיהיה פנאי
 אכתב לך, לעת עתה חזק ואמץ בתורה ותפלה והתבודדות ושיחה
 בינו לבין קונו, שנה עקר השער והפתח להכנס לקדשה, ומחמת
 טרדותי הרבים בפרט עקשו בערב שבת קדש, היום קצר והמלאכה
 מרבה, ובכלל, עברו עלי הרבה צרות ויסורים בזה השבוע, השם
 יתברך ירחם, וירחיב לי להבא, על-כן אקצר, ועוד חזון למועד.

הדורש שלומך...

ימה שאמרתי שאכתוב מכתב התחזקות ארוך להכרך תקף ומיד, לדאבוני לא אוכל עכשו, כי בזה השבוע כבר קבלתי כמה מכתבים מחברי, אנשי שלומנו, ובקשו מאד לכתב להם, אך אודות הנ"ל לא פתבתי, ואם ירצה השם, בשבוע הבא אראה לכתב לו וגם לכל החברים, והיה טוב מאד שאטה בעצמך תתחיל לכתב וכן שאר כל החברים, בן צנה מוהרנ"ת ו"ל (בצלים לתרופה) להרגיל עצמו לכתב מכתבים אחד לחברו, ותצמחנה מזה טובות הרבה, עין שם; ובפרט שאני טרוד מאד ברוחניות ובגשמיות לסדר ספרים על-פי דעתו של הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו.

הנ"ל...

ואודות הדפסה, תהלה לאל, אני מתעסק עכשו בספר "השתפכות הנפש", ויצא בקרוב לאור בתכלית ההדור.

הנ"ל...

קפא.

בזירת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש, פרשת חיי-שרה ה'תשכ"ה.

אך טוב וחסד ירדפו לאהובי, חברי היקר, השוטה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... שייחיה נצח.

אהובי, אחי! חזק ואמץ מאד מאד בעבודתו יתברך כמו שקבלנו מפי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, והעקר פאשר נדבר בינינו הרבה, שעקר ויסוד דעתו הקדושה הוא תפלה והתבודדות, כי בלא זה לא יעלה על הדעת אז מ'איז א ברסלבר חסידא וכו', אחי

הִיָּקֵר! מ'באדארף זיך גוט באטראכטן אויפן פּאָרליך הַנְּצִיחִית² — מאַין באַתּ וילאָן אַתּה הוֹלֵךְ, וְלִפְנֵי מִי אַתּה עֲתִיד לֵהָיוֹת דִּין וְחֶשְׁבוֹן וְכוּ' (אבות ג, א), (וְהַפֶּל לְקָרֵב וְלֹא לְרַחֵק, חס וְשְׁלוֹם) וְאָז יֵשׁ כְּכֹר זְמַן הַרְבֵּה וּפְנָאֵי הַרְבֵּה לְהַתְּבוֹדְרוֹת, אָשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה נִמְתָּקִים כָּל הַדֵּינִים מֵהָאָדָם, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל עַל מַה שְּׂאוּמְרִים חִכְמֵינוּ ז"ל: אִם יֵשׁ דִּין לְמִטָּה אֵין דִּין לְמַעְלָה (מְדַרְשׁ רַבָּה שׁוּפְטִים, פָּרָשָׁה ה'), עֵינַן בְּתוֹרָה "אוֹר הַגְּנוּז" (לְקוּיטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן טו).

אַחֵי הִיָּקֵר! אָנִי שְׂמַח מְאֹד שְׂאֵתָה שׁוֹמֵעַ לִי, וְשׁוֹקֵד עַל דְּלִתוֹת הַתְּפִלָּה, חִזְק, חִזְק! וְאַל תִּפְּל מִשׁוּם דְּבַר שְׂבָעוּלָם, וְהַעֲקֵר — לְיֹשֵׁב עֲצֻמוֹ הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בְּכָל יוֹם מֵהַתְּכַלִּית, אֲזַי מִמִּילָא יִהְיֶה זְמַן פְּנוּי. וּמִסְפָּר שְׂפָעִים הַלֵּךְ מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל עִם ר' נַחֲמָן טוֹלֵטְשִׁינְעֵר ז"ל בְּדֶרֶךְ, וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל הַסְּתַפֵּל כָּל הַדֶּרֶךְ עַל הָאָרֶץ כְּמִי שְׂמַחֲפֵשׂ מִשְׁהוּ וּמַעֲיִן בְּאֵיזָה דְּבַר, וְשָׂאֵל אוֹתוֹ ר' נַחֲמָן סַבְתַּת הַסְּתַכְלוֹתוֹ כְּל-כֶּף עַל הָאָרֶץ, הַשִּׁיב לוֹ מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, שְׁדַרְךָ הַעוֹלָם הוּא כְּשִׁקוּנָה בֵּית וּמִסְתַּמָּא רִצָּה לְגוֹר שָׁם עֲשׂוּיִם אוֹ שְׁלִשִׁים שָׁנִים, אָזִי מִסְתַּכֵּל הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב וּמַעֲיִן בְּבֵית שְׁלֵא יִהְיֶה אֵיזָה חֶסְרוֹן וְכוּ', וְאָנִי יוֹדֵעַ שְׁהַבֵּית שְׁלִי יִהְיֶה סוּף כָּל סוּף בְּאָרֶץ, עַל-כֵּן אָנִי מִסְתַּכֵּל הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב וּמִיֹּשֵׁב עֲצָמִי שְׁלֵא יִהְיֶה שׁוּם חֶסְרוֹן בְּדִירָה שְׁלִי, וְהֵבֵן.

הַדוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

קפב.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְפָּרֵךְ, מוֹצֵאֵי-שְׁבַת-קָדֵשׁ לְסִדֵּר חַיֵּי שְׁנָה ה'תשכ"ה.

בְּרַכָּה וְשְׁלוֹם יִרְדְּפוּ וְיִשְׁיֻגוּ לְאַהֲבֵי, אַחֵי הִיָּקֵר, הַשׁוֹתֵה בְּצֻמָּא מֵהַנְּחַל גּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח.

אָהויבִי, אָחִי, לִפְנֵי אֵיזוֹ שְׁעָה הָיָה בְּבִיתִי הַבְּחוּר הַיְקָר... גֵּרוֹ
 יֵאִיר, וְדִבְרֵתִי עִמּוֹ זְמַן אַרְבֵּי מַעֲסָקֵנוּ, וְתַהֲלָה לְאֵל, הוּא פְּלִי נִפְלָא,
 וְעוֹסֵק הַרְבֵּה בְּהַתְּבוּדוֹת, וּמְתַמֵּיד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-כֵּן
 אֵינִי יוֹדֵעַ עַל מָה וְלָמָּה דִּבְרַתְךָ עָלָיו וְכוּ', וְכוּ', עַל-כֵּן אֲבַקֶּשְׁךָ מְאֹד
 לְמַעַן הַשֵּׁם יִתְפַּרֵּךְ וְיִלְמְצֵן כְּבוֹד רַבֵּנוּ וְ"ל, שֶׁתַּעֲשֶׂה עִמּוֹ שְׁלוֹם
 וְתַעֲבִיר עַל מִדּוֹתֶיךָ, וְאִז טוֹב לָךְ לְנִצָּחַ, אֲגַב עוֹרְרָנִי בְּדָבָר נִפְלָא
 בְּעִנְיַן מַה שֶׁהִבְטִיחַ רַבֵּנוּ וְ"ל עַל הַעֲשָׂרָה מְזֻמָּרִים שְׂיוֹצִיא מִהַשָּׂאוֹל
 תַּחֲתִיּוֹת (חֶסֶד)...

קפג.

בְּעִנְיַת הַשֵּׁם יִתְפַּרֵּךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה'תשכ"ה.

חַיִּים, חַן וְחֶסֶד לְאָהוּיבִי, חֲבֵרֵי הַיְקָר, הַשּׁוֹמֵה בְּצִמָּא מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ
 מְקוֹר חֲקָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... שְׂיַחֲיָה נִצָּח.

הִנֵּה כָּבֵר קְבִלְתִּי מִמֶּךָ כַּמָּה וְכַמָּה מִכְּתָבִים אֲדוֹת ר' ... שְׂצָרִיךְ
 הַרְבֵּה מַעוֹת לְנִשְׁוֹאֵי בְנוֹ הַיְקָר, וְאִין מִי שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל בְּעֵדוֹ, וְגַם מִמֶּנּוּ
 קְבִלְתִּי כָּבֵר כַּמָּה מִכְּתָבִים וּדְרִישַׁת שְׁלוֹם עַל יְדֵי כַּמָּה מֵאֲנָשִׁי
 שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁהָיוּ בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, אֲוִדִיעֶךָ, לְדַאֲבוּנֵי הַרַב, שְׂאֵינִי יָכוֹל
 לְשַׁלַּח לוֹ עֲכָשׁוֹ אֶפְלוּ פְרוּטָה אַחַת, אִף שֶׁכְּעֵבֶר שֶׁלַּחְתִּי לוֹ סְכוּם
 גְּדוֹל לְנִשְׁוֹאֵי בְתוֹ, וְגַם עֲכָשׁוֹ הָיָה קֶצֶת בְּדַעֲתִי, אִף מְאֹד שֶׁהִכְנַסְתִּי
 עֲצָמִי בְּעִנְיַן הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַזֶּה — לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ וְ"ל, וְיִלְהַפִּיץ
 דַּעְתוֹ בְּעוֹלָם, אֲנִי צָרִיךְ מִמֶּשׁ כָּל פְּרוּטָה וּפְרוּטָה לְצָרְךָ זֶה, כִּי רַב
 רַבֵּן שֶׁל מַעוֹת הַהַדְפָּסָה הוּא מִמֶּנִּי, שְׂאֵנִי מְקַמֵּץ מִבְּנֵי בֵיתִי, וְעוֹד
 אֲנִי לֹא הַרְבֵּה מִגִּמְ"ח וְכוּ', וְכוּ', וְזֶה אֲצִלִּי חָשׁוּב וְיִקָּר מְאֹד מְאֹד
 — זְכוּת הַרְבִּים לְדוֹרוֹת עוֹלָם, בְּפִרְט בְּאֵלוֹ שְׁלֹשׁ-הַשָּׁנִים: תִּשְׁכ"ה
 תִּשְׁכ"ו תִּשְׁכ"ז, קְבִלְנוּ מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁבְּאֵלוֹ הַשָּׁנִים יִהְיֶה דְּכָר
 חֲדָשׁ, הֵינּוּ שֶׁבִשְׁנַת תַּרע"ה אָמַר הַקְּדוֹשׁ הַאֱלֹקִי ר' אֲבָרְהָם בְּר' נַחֲמָן

ו"ל, שְׁבַעֲוֹד חֲמִשִּׁים שָׁנָה יִתְחַיֵּל עֲנִין חֲדָשׁ, וּבְאֵלוֹ הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּהְיֶינָה מִלְחָמוֹת רַבּוֹת, וְזוֹ תִּהְיֶה מִלְחָמַת גּוֹג וּמִגּוֹג, וְאַחַר זֶה הַיָּנוּ תִשְׁכַּח תִּשְׁכַּח תִּשְׁכַּח תִּשְׁכַּח — נְצַלִּיחַ, וְתִהְיֶה הַתְּקָרְבוֹת הַגְּאֻלָּה.

כִּי בְּאֵמַת כְּפִי שֶׁאֲנַחֲנוּ רֹאִים, יֵשׁ עֲכָשׁוּ בְּעוֹלָם אֲלֵפִים וְרַבּוֹת בְּגֵי הַנְּעוּרִים מֵאֲחִינוּ בְּגֵי יִשְׂרָאֵל, וּבְכָל יְשִׁיבָה לְוָמִידִים כְּמֵה מְאוֹת בַּחֲוִירִים, אֲשֶׁר דָּבָר כְּזֶה עוֹד לֹא הָיָה כִּי אִם בְּשָׁנִים קַדְמוֹנוֹת, וְרַב בְּגֵי הַנְּעוּרִים מִשְׁתּוֹקֵקִים מְאֹד מְאֹד לְעִבּוּדָתוֹ יְתִבְרַךְ, בְּאֲשֶׁר תִּרְאֶה בְּעֵינֶיךָ, עַל-כֵּן צְרִיכִים לְעֵסֵק עֲכָשׁוּ יוֹתֵר בְּהַדְּפָסָה וְהַפְּצָה, וְלִמְכֹר אֶת הַסְּפָרִים בְּזוֹל גְּדוֹל עַד מְאֹד, וְאִף שֶׁמִּצַּד אֶחָד מִצְּוֹת הַכְּנֻסֹת כְּלָה הוּא דָבָר וְעֲנִין גְּדוֹל עַד מְאֹד, בְּפֶרֶט לְאֶחָד מִגְּדוּלֵי וְחֲשׁוּבֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו הַיְקָרִים, אֲבָל אֵינִי יָכוֹל עֲכָשׁוּ בְּשׂוֹם אֲפִן שְׁבַעֲוֹלָם לְהַשְׁתַּתֵּף בְּזֶה מִפְּנֵי הַנְּ"ל, כִּי לְפִי גְרִיעוּתִי וּמַעֲשֵׂי הַרְעִים, אֲשֶׁר פָּגַעִים בְּזֶה עוֹד לֹא הָיָה בְּעוֹלָם וְכוּ', כְּלָלִיּוֹת דוֹר הַמְּבוּל וְכוּ', עַל-כֵּן דִּיקָא אֲנִי צְרִיךְ לְעֵסֵק בְּזֶה, וְזֶה עֵקֶר תְּקוּנִי לְנִצּוּחַ, וּבְכָלֵל אֶתָּה בְּעֲצֻמְךָ רֹאֵה שְׂאִין מִי שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל בְּזֶה, וְאִף שֶׁיֵּשׁ וְעַד שֶׁל הַדְּפָסָה, תִּרְאֶה שֶׁזֶה כְּמֵה שְׁנַיִם מְאֹז שְׁנוֹסֵד, וְלֹא הַדְּפִיסוּ כִּי אִם מְעַט סְפָרִים, וְגַם זֶה בִּיקָר וְכוּ'.

וּפְעַם שְׂאֵלוֹ אֶת ר' נַחֲמָן טוֹלְטְשֵׁינְעֵר ו"ל, מְדוּעַ הוּא עוֹסֵק בְּיוֹתֵר בְּהַדְּפָסָה, (כִּי הַדְּפִיס אֶת כָּל סְפָרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל בְּיָדוּעַ), הַשִּׁיב, שֶׁזֶה בַּחֲיִנַּת: "מֵת מִצְוָה", וְאִין מִי שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל בְּזֶה, עַל-כֵּן הוּא עוֹסֵק בְּזֶה, וְאָמַר לוֹ אֶחָד מִתְּלַמִּידָיו: ר' נַחֲמָן, זֶה הוּא "חֵי מִצְוָה", כִּי עֵקֶר הַחַיּוֹת שֶׁלָּנוּ זֶה סְפָרֵי רַבּוּנוּ ו"ל, עַל כֵּן בְּהִכָּרַח לְהַשְׁתַּדֵּל בְּזֶה, וּבְזֶה הַשְּׁבוּעַ אֲנִי מְכַנִּיס לְבֵית הַדְּפוּסִים אֶת הַסְּפָר "הַשְּׁתַּפְּכוֹת הַנְּפִשׁ", וְיֵצֵא אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, בְּתַכְלִית הַהַדְּוִר וְיִמְכֹר מְאֹד בְּזוֹל — "עֲשֹׂר פְּרוּטוֹת".

הַדְּוִרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

קפד.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר תולדות ה'תשכ"ה.

אף טוב וחסד ירדפו לאהובי, חברי היקר לי מאד, וצמוד בפנימיות לבבי, המשתוקק להתקרב אל הצדיק האמת, נחל גובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, שזה העקר בזה ובבא לנצח נצחים, הבחור... שיהיה נצח.

הנה כבר שלחתי לך כמה מכתבים, ומאז ועד עתה לא ראיתי כתיבת ידך, על-כן אבקשך מאד שתראה לכתב לי, והעקר משלום תורתך ועבודת השם יתברך, שזה העקר, ורק זה ישאר לנו לנצח, ובפרט תפלה והתבודדות — לשיח את כל לבבו אליו יתברך בכל יום, זה עקר הבית מנוס של האדם בזה העולם ובבא — לנצח נצחים.

אהובי, אחי היקר, חוק ואמץ ביותר בתורה ותפלה, מצוות ומעשים טובים, ואל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, יהיה איך שיהיה, כי גדול אדונינו ורב כח, ככחו אז בן כחו עתה יותר ויותר, ובודאי יתקננו רבנו ז"ל אם נצית אותו ונלך בדרכיו הקדושות, ונזק עצמך ביותר באמונת חכמים, ועל-ידי-זה ימתקו מך כל הצמצומים והדינים (פמבא בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא), אקנה לשמע רק הטוב מך.

הדורש שלומך באהבה רבה...

תשתדל לומר בכל יום התפלה "אל ברוך" (בלקוטי תפלות, חלק ב', תפלה מה), ותלמד בכל יום בספר "לקוטי-מוהר"ן" שהוא הדעת האמת, ועל-ידי-זה תזכה למצא בת זוגך בקרוב למזל טוב (פמבא

בִּלְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פט).

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמֶךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה עַד מְאֹד,
וּמִצָּפָה תִּמְיֵד לְשִׂמְעֵךָ רַק הַטּוֹב מִמֶּךָ...

קפּה.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, אִוֵּר לְיוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה'תשכ"ה.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה לְאַהֲבֵכִי, חֲבֵרֵי הַיְקָר, הַשּׁוֹתֵה בְּצִמָּא
מִהַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... שְׂיִחְיֶה נְצַח.

מִכְתָּבְךָ הַקָּצֵר קִבְּלֵתִי, וְלִהְשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת, וְהַעֲקֹר
שְׂאֵתָה מִתְאוּנֹן שְׂאִין לֶךְ שׁוֹם דְּבוּרִים בְּהַתְּבוּדָרוֹת, וְאִין אֵתָה יוֹדֵעַ
מִהֵיכֵן לְהַתְּחִיל וְכוּ', אַחֵי הַיְקָר! תִּרְגִּיל עֲצִמְךָ לומר "לְקוּטֵי־תַפְּלוֹת"
— בְּאִידיש, וּמִמִּילָא יִתְחַדְּשׁוּ אֶצְלְךָ דְּבוּרִים חֲדָשִׁים, אֲשֶׁר אֵינִם
נִמְצָאִים שָׁם, וְהַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ יִשְׁמַע וְיִאֲזִין לְתַפְּלַתְנוּ, וְיִמְלֵא מִשְׁאַלוֹתֵינוּ
לְטוֹבָה, אֲמֵן סֵלָה!

וַיֵּה שְׂאֵתָה כּוֹתֵב אוֹדוֹת סֵדֶר הַלְמוּד שְׂכַתְּבֵתִי זֶה זְמַן רַב וְכוּ',
הַאֲמַת אַגִּיד, לֹא כְּתַבֵּתִי לֶךְ שְׂתַתְּנֶהג כֶּף, רַק אֵתָה כְּתַבֵּת לִי אֲזוּ, שְׂיֵשׁ
לֶךְ בְּלִפְנֵי לִים גְּדוֹלִים עַד מְאֹד, וְאִין לֶךְ שׁוֹם עֲצָה וְכוּ', וְאֵתָה מְבַלָּה
רַב זְמִיד בְּהַבֵּל וּבְחַשְׁשׁ, וְהַלּוֹאִי הֵייתָ יוֹדֵעַ אִיזוֹ דְרָךְ וְכוּ', עַל־כֵּן
כְּתַבֵּתִי לֶךְ אֲזוּ הַנִּי"ל, לְהַרְאוֹת לֶךְ, שְׂתַהֲלֶה לְאֵל, אִם רוֹצִים לַעֲסֹק
בְּעִבוּדַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יֵשׁ וְיֵשׁ עִם מַה לְּכַלּוֹת אֶת הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים
בְּטוֹב וּבְנֻעִימִים וְכוּ', אִף בְּאַמַּת אֵי אֶפְשֶׁר לַעֲשׂוֹת כָּלֵל דִּיקָא כֶּף וְכוּ',
וְדִיקָא בְּזֶה הַסֵּדֶר וְכוּ', כִּי בְּכָל יוֹם גִּשְׁתַּנָּה הַסֵּדֶר וְכוּ', וְעוֹבֵר עַל
הָאָדָם מַה שְׁעוֹבֵר — צְרוֹת וְיִסּוּרִים חֲדָשִׁים וְכוּ', וְהַעֲקֹר לְהַמְשִׁיף
עֲצָמוֹ אֶל הַאֲמַת, וְלִבְלִי לְהַטְעוֹת עֲצָמוֹ, דְּעַר עֲקֹר — גְּעַלְעֲרָנֵט

שכד אָשֶׁר קפּוֹ-קפּוּ בַּנַּחַל

און געדאנווענט געשמאק, זיי פריילעך תמיד^א, ומחמת שעכשו הוא
אישון לילה וזמן חצות הגיע — אַקצֶר, ועוד חזון למועד ובפרט
פְּנִים אֶל פְּנִים.

דידך המצפה לראותך...

קפּוּ.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תולדות ה'תשכ"ה.

חיים, חן וחסד לאהובי, אחי ורעי היקר, השותה בצמא מהנחל
נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

אחי, אהובי! חזק ואמץ מאד בעבודת השם יתברך, ואל תפל
בדעתך משום דבר שבעולם, ואל תסתפל לאחוריך, חס ושלום,
רק, למען השם יתברך, תלך עם התורה "אומרה לאלקי בעודי"
(לקויטמוהר^א, סימן רפב) הינו "מעט גם בן טוב" (אביסל איז אויך
גוט), כמו שאמר רבנו ז"ל, ואל תפל ביאוש ובמרה שחורה, חס
ושלום, "קיינ יאוש בעולם איז גאר-ניט פארהאנדן"^א כמוכא בדברי
רבנו ז"ל (חסר)...

קפּוּ.

בעזרת השם יתברך, מוצאי שבת-קדש לסדר ויצא ה'תשכ"ה.

ששון ושמחה ישיגו לאהובי, אחי ורעי היקר, השותה בצמא

(א) ללמד ולהתפלל במתיקות, ונהיה בשמחה תמיד.
(א) אין שום יאוש בעולם כלל.

מהנחל נובע מקור חקמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

אחי! חזק ואמץ בתורה, תפלה והתבודדות, שנה העקר והיסוד בדרכי רבנו ז"ל — להרגיל עצמך לפרש כל שיחתך אליו ותברך שמו בכל יום, ולשפוף נפשך ברחמים ובתחנונים שתזכה להתקרב אליו ותברך, ואשרי המרגיל עצמו בזה, ואז טוב לו לנצח, כי רק זה עקר החיים בעלמא הדין^א ומכל שכן בעלמא דאתי^ב; אשרינו ואשרי חלקנו, ומה נעים גורלנו, שזכינו לידע מאור בזה, אור גנוז ונעלם מכל העולם.

ודע לך, ידידי, חברי היקר, שבא אלי שאר בשרי הבחור... נרו יאיר, ואמר לי שהוא לומד בישיבה אחת עמך, ומתענגן מאד בדבר רבנו ז"ל, ושארצה להמציא לו הספרים הקדושים שלנו, והבטחתי לו שאם ירגיל עצמו לבוא לביתי בכל פעם, אדבר עמו פנים אל פנים.

והנה בין תבין את אשר לפניך, שתראה ותשתדל לדבר עמו בכל יום, והכל בהצנע, כי כן בקשני, וכפי שהבנתי מדבריו, עקר ההתעוררות קבל בעת שלמדת ודברת לפני הבחורים שעור ב"מוסר", ודברת אז הרבה מעגן תפלה והתבודדות והתחזקות, ומאז נמשך לבו מאד לדבר רבנו ז"ל, על-כן תקרבו בהתקרבות גדולה, כי הוא נפש יקרה, ואף שתהינה לו אחר-כך מניעות ומחלקת הרבה, כי כל משפחתו מתנגדים גדולים וכו', אף-על-פי-כן ראה לחזקו ולאמצו, ויהיה טוב לך לנצח.

ותשתדל גם בתפלה והתבודדות, לבקש מאתו ותברך שיעזר לך לקרבו, כי על-ידי תפלה יכולים לפעל הכל וכו', גם מכל זה תתחזק באמת ותהיה לאיש חיל, ואל תהיה כל-כף שפל בדעתך,

(א) בעולם הזה.

(ב) בעולם הבא.

למען השם, זיי נישט געפאלן, חס ושלום, כי אפה רואה מה שדבוריך גרמו — שנתעוררה על-ידי-זה נפש יקרה עד מאד, והוא שאר בשרי, וכבר עיני כליתי עליו זה כמה ימים ושנים.

חזק ואמץ מאד, והעקר תהיה רק בשמחה, והתמד בשקינה רבה ונפלאה בתורה הקדושה, ובפרט בספרי רבנו ז"ל, ובפרטי פרטיות בהתבודדות, ותדבר עם החזר הנ"ל, ותסביר לו ענין ההתבודדות, כי מתענין בדבר מאד, ואמסר לו, אם ירצה השם, כשיבוא לביתי באשר הבטיח, ספר "השתפכות הנפש" וכו'.

והשם יתברך יזכנו להתקרב באמת אל הצדיק האמת ולכלי לטעות, חס ושלום, זיך נישט לאין נארן, ויזכנו שיתפשט דבר רבנו ז"ל בכל העולם, "יודע כל פעול כי אפה פעלתו וזכין כל יצור כי אפה יצרתו".

הדורש שלומך...

גם תודיענו מהמקרב החדש... גרו יאיר, בן זכנו השם יתברך, שיתוסף הקבוץ שלנו ברבוי נפשות ויתרבו הבתים.

הנ"ל...

קפח.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח ה'תשכ"ה.

חיים, חן וחסד ירדפו וישיגו לאהובי, אחי ורעי היקר, השותף

בְּצִמָּא מֵהַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... שְׂיַחֲיָה נִצַּח.

אָחִי! חֲזַק וְאִמְץ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשֵּׁם עִמָּךְ, אִתְּךָ וְאֶצְלֶךְ, וְאֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ, רַק תִּתְחִיל בְּכֹל פְּעַם מִחֲדָשׁ, וְאִז טוֹב לְךָ לְנִצַּח, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, וּמָה נַעֲמִים גּוֹרְלֵנוּ, שְׂזַכֵּינוּ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו וְ"ל, טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, עַל כָּל הַחֲסֵד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

וְהַיּוֹם הַזֶּה לִי בְּזִיוֹן גָּדוֹל, כִּי אֶתָּה יוֹדֵעַ שְׂאֲנִי הוֹלֵךְ בְּכֹל בְּתִי הַמְדַרְשׁוֹת וְחוֹתֵם בְּתוֹךְ הַסְדוּרִים הַעֲשָׂרָה מִזְמוּרֵי תְהִלִּים שֶׁגִּלָּה רַבְּנוּ וְ"ל, כְּדֵי לְזַכּוֹת אֶת הַרְבִּים, וְהִיִּיתִי בְּבֵית-הַמְדַרְשׁ... וּפְתָאוֹם בָּא אֵלַי אִישׁ אֶחָד, וְהִתְחִיל לְצַעֵק עָלַי וְלִמְנַע אוֹתִי, וְאֲנִי עֲנִיתִי לוֹ מָה שֶׁעֲנִיתִי, וּבְקִצּוֹר — יָצָא לְחוּץ, וְהִתְחִיל לְצַעֵק בְּקוֹלוֹת מִשְׁנַיִם: פְּאֵלִיצִי, פְּאֵלִיצִי, וְאֲנִי בְּרָאוֹתִי זֹאת תִּכְּרֵךְ-וּמִידָה נְעֻלְמָתִי, אֵךְ בְּקִשְׁתִּי מֵאִתּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׂיַעֲזָרֵנִי לְהַנְצִיל מִמֶּנּוּ וְכֵן הָיָה, וְהָיָה לִי מִמָּשׁ גַּם, כִּי מָה הִיִּיתִי עוֹשָׂה אִם הָיָה רֵץ אַחֲרָי כֹּל הַדָּרֵךְ וְצוּעֵק: פְּאֵלִיצִי, וְהָיָה בָּאִים, וּמִסְתַּמָּא הָיָה אוֹמֵר לָהֶם מָה שֶׁהָיָה אוֹמֵר וְכוּ', וְתִהְיֶה לְאֵל, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ סָבַל אֶת דַּעְתּוֹ הַמְשַׁבֶּשֶׁת, וְנִמְנַע וְלֹא רֵץ אַחֲרָי, וּבֵינָן כֶּךָ בְּרַחֲמֵי, וְהִרְגַּשְׁתִּי אִז אֶחָד מִנִּי אֶלֶף מָה שֶׁהִרְגִּישׁ מוֹהֲרֵנִי וְ"ל, כְּשֶׁכֵּלֶם הָיוּ מִתְנַגְּדִים עָלָיו וְצַעֲקוּ אַחֲרָיו בְּרַחוּב; אֲשֶׁרֵינוּ אוֹן פֶּאֶרְט אֲשֶׁרֵינוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מֵאֵד מֵאֵד ...

קִפְט

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר וַיִּשְׁלַח ה'תִּשְׁכַּח.

אֵךְ טוֹב וְחֲסֵד יִרְדְּפוּ לְאַהֲבָי, חֲבָרֵי הַיָּקָר, הַשּׂוֹמֵה בְּצִמָּא מֵהַנַּחֵל

נוכע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... שׁיחיה נצח.

אחי היקר! חוק ואמץ מאד בתורה, תפלה והתבודדות, על-פי דעת האמת, נחל נוכע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, וראה לחפש אצלה ולמצא את הנקודות טובות שיש בה, ולידע שמעט הוא גם כן טוב, כמו שאמר רבנו ז"ל: "אביסל איז אויף גוט", וזה שיהיה לכל הענינים בתורה או בתפלה, ובפרט לחזק עצמך בשמחה, כי תהיה יומיך פשוטם רוצה להתקרב אל השם יתברך, עברה גדולה כשהוא בעצבות ובמרה שחורה, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר ז. חלק ב', סימן מח).

אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לידע ולהתקרב אל אור גנוז בזה, אור האורות, צדיק האמת בזה, המרחם על ישראל, כי הצדיק הוא הרחמן האמתי, כמו שמוכא (שם, סימן ז), "כי מרחמם ונהגם", כי זה עקר הרחמנות — כשנופלים לעוונות, כמו שאמר חכמינו ז"ל (שבת נה): "איין יסורים בלא עון", כי עקר היסורים כשנופלים לעוונות, והצדיק האמת מרחם על ישראל, כמו שכתוב (שמות ג, ד): "ויראה יי' כפי סר לראות, הינו שמשה רבנו, הצדיק האמת, סר לראות בצרות ישראל, והכניס בהם דעתו הקדושה, ועל-ידי זה גאל אותם.

ועקר הדעת הוא לידע ולהודע שמלא כל הארץ כבודו, והשם יתברך משגיח על כל העולם בהשגחה פרטית וכו', ולידע שאף שהאדם פגום בתכלית המדרגה התחתונה, והוא בשאל תחתיות ומתחתיו, אל יתאש מן הרחמים, כי ה' אתו, עמו ואצלו, אף שהוא גרוע ביותר, כי רחמיו לא כלו, כי "טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו" (תהלים קמה, ט), ולידע שכל תנועה ותנועה שמנתק עצמו אליו יתברך, יקרה מאד אצלו יתברך, כי "ואביה תהלה מגושי עפר ומקרוצי חמר" וכו' דיקא, וכן צריך לידע שאין יודעים כלל, כי

"לגדלתו אין חקרה" (תהלים קמה, ג), הינו אפלו שגייע כּבֵר לַמְדוּנָה זאת, לידע בידיעה אמתית, שְׁמֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, צָרִיף לידע שְׁעֲדִין אין יודעים כָּלֵל, בחינת מֵה חֲמִית ומה פֶּשֶׁשֶׁת וכו'.

ועין בתורה "כי מרחמם ינהגם" (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ז), שראשי תבות כסליו הם: ו'יָרָא יִזְכָּר לְרֵאוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה זֹכִים לְחִנּוּכָה, כִּי בְחִנּוּכָה יֵשׁ שְׁתֵּי הַהֲשָׁגוֹת הַלְלוּ: "מֵלֵא" וְ"אַיִה", שְׁנֵיהֶם בְּחִינַת הַמַּחֲלָקֶת בֵּין בֵּית שְׁמַאי לְבֵית הַלֵּל בְּעִנְיַן הַמְּשַׁכֵּת אֹרֹר יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם וְכו'.

אחי היקר! למען השם, התחזק ביותר בעבודתו יתברך, אף שעובר עליך מה שעובר, כי סוף כל סוף אם תתמיד בכל יום בתפלה, שיחה והתבודדות במקום מצנע, תנקה להתקרב אליו יתברך באמת, כמו שאמר רבנו ז"ל: אני יכול לעשות מכם צדיקים כמני ממש, והעקר שתציתו אותי (עין בסיי-מוהר"ן, סימן רל — דפוס חדש), וידוע אשר עקר דעת רבנו ז"ל הוא רק תפלה והתבודדות — ליחד מקום שאין שם בני-אדם, ולפרש את כל שיחתו אליו יתברך, ורק על-ידי-זה יכולים לזכות לצאת מפה שצריכים לצאת, ולהפגס במקום שצריכים להפגס, ולדבק עצמו ברום גבהי מרומים וכו'.

אחי היקר! התמד מאד בספרי רבנו ז"ל בשקינה נפלאה, ותלמד ביחד עם חברנו — חברך ... גרו גאיר, וגם תשתדל להתועד ביחד עם אנשי שלומנו היקרים, ואז טוב לך לנצח.

ידידך הדורש שלומך...

גם הנני מודיע לך שביום ה' דחנכה יהיה היארצייט של איש האלקים ר' אברהם בר' נחמן, זכותו וגן עלינו, ותהיה, אם ירצה ה', סעדת הילולא בבית מדרשנו חסידי ברסלב, כאשר נוהגים בכל שנה, ותשתדל להיות עמנו בצונתא חדא, ותפרש בשלום חברנו

הבחור .... גרו יאיר, ותראה לו את מכתבי זה; חזק ואמץ מאד, וקנה אל השם תמיד, ויושיע לך.

הנ"ל...

קצ.

קצורת השם ותקרה, יום רביעי לסדר וישלח ה'תשכ"ה.

אף טוב וחסד ירדפו לאהובי, חברי היקר לי מאד, השוטה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, וכותו יגן עלינו ... שיחיה נצח.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד בתורה ובעבודת השם ותקרה על-פי דעת האמת, נחל נובע מקור חכמה, וכותו יגן עלינו. אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לידע מאור גנוז פנה, טוב להודות להשם ותקרה על כל החסד חנם שעשה עמנו.

ילמען השם ולטובתך הנצחית, תתמיד מאד בספרי רבנו ז"ל, והעקר להטות און למוכיח האמתי — הנחל נובע מקור חכמה, וכותו יגן עלינו, שעל-ידי תוכחתו מכניס בנשמתנו הריח הטוב, כמו שכתוב (שיר השירים א, יב): "נרדי נתן ריחו", הינו יראת שמים, כמו שכתוב (ישעיה יא, ג): "והריחו ביראת ה'", ולזכות לזה הוא על-ידי קול, הינו על-ידי תפלות ובקשות, שיחה והתבודדות, אז ממשיך על עצמו אורו של המוכיח האמתי הצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, וכותו יגן עלינו (עין כל זה בתורה "תקעו תוכחה" לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ח, עין שם היטב ותבין כל זה), ותרגיל עצמך ליחד לך מקום מיוחד שאין שם בני-אדם ותפרש שיחתך וכל מה שעובר עליך אליו ותקרה בכל יום, ואז טוב לך לנצח.

גם תשתדל להתועד בכל יום עם אנשי שלומנו היקרים, ומפעם

אֲשֶׁר   קצא   בְּנַחַל   שלא

לפעם בוא תבוא בְּרִנָּה לְבֵית מְדַרְשָׁנוּ, חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב, וּבְפֶרֶט בְּיוֹם חֲמִישֵׁי דְחִנּוּכָהּ, יִהְיֶה הַיְאָרְצִיּוּט שֶׁל אִישׁ הָאֱלֹקִים ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחְמָן ו"ל, וְנַעֲשֶׂה, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, סְעֻדַת הִילּוּלָא בְּלִילָהּ.

לַעֲתָ עֲתָה חֲזַק וְאַמֵץ, וְאֵל תִּפְּל בְּדַעְתָּךְ מִשּׁוּם דְּכַר שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי הַשֵּׁם עִמָּךְ, אֲתָךְ וְאַצְלָךְ, מֵלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מִמֵּלֵא כֹל עֲלָמִין וְסוּבֵב כֹּל עֲלָמִין וְכוּ', וּמִשְׁגִּיחַ עֲלֵינוּ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטֵי פְּרֻטֵי, אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה אֶלֶּא אִם-כֵּן מְכַרְיָזִים עֲלָיו מִלְמַעְלָה (חֲלִין ז:), וּבְכָל רִגְעַ וְרִגְעַ מִתְחַדְּשִׁים וְנִבְרָאִים, אֲלֵפֵי אֲלֵפִים וְרֹב רַבֵּי רִבּוּבוֹת רִבּוּבוֹת וְכוּ' וְכוּ' עוֹלָמוֹת, מִלְּאָכִים וּשְׂרָפִים וְכוּ' וְכוּ', מֵה שְׂאִין הַפָּה יְכוּל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לְחַשֵּׁב וְכוּ', וְהַכֹּל עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂי הַתְּחַתּוּנִים, עַל-יְדֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וּבְפֶרֶט פְּרֻטֵי פְּרֻטֵי עַל-יְדֵי תִפְלָה, שִׂיחָה וְהַתְּבוּדוֹת, נְתִיבוֹת וְנִגְאָרִים עוֹלָמוֹת חֲדָשִׁים וְכוּ', כְּמוֹכָא הִרְבָּה מְזָה בְּכַתְבֵי הָאָרִיז"ל, וּבְסִפְרֵי קְבָלַת הַר"מ"ק ו"ל, עֵין שָׁם ; קְוָה אֶל הַשֵּׁם חֲזַק וְיַאֲמֵץ לְבָד וְקְוָה אֶל הַשֵּׁם.

יְדִידְךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

קצא.

בְּעֻרְתַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּשָּׁב ה'תשכ"ה.

חַיִּים וְשְׁלוֹם לְאַהֲבֵי, חֲבֵרֵי, יְקָרֵי, הַצְּמוּד בְּפִנְיָמִיוֹת לְכַבֵּי, הַמְתַּנְהֵג בְּאַמֶּת עַל-פִּי דְרָךְ הַצְּדִיק הָאֱמֶת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... שִׂיחָה נְצַח.

הִנֵּה כְּאֲשֶׁר אָנִי מִבֵּין, סִבַּת כֹּל הִרְיָדוֹת, הַצְּרוֹת וְהַהֲרַפְתָּקָאוֹת הַעוֹבְרוֹת עַל בְּגִי-הָאָדָם, הֵן רַק בְּעִבּוֹר הַדְּבוּר, שְׂאִינָם נִזְהָרִים בְּשִׁמְרֵת הַלְשׁוֹן, אֲשֶׁר זֶה יְסוּד וְעִקָּר הַכֹּל בְּעִבּוּדוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, כִּי

הַפֶּה הוּא הַשְּׁעַר וְהַפֶּתַח לְעֹלֹת וּלְדַבֵּק עֲצָמוֹ בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, הֵינּוּ עַל-יְדֵי רַבּוֹי תְּפִלּוֹת, תְּחִנּוֹת וּבְקָשׁוֹת וְהַתְּבוּדָרוֹת, וְכֵן עַל-יְדֵי שְׂקִידָה רַבָּה וּנְפִלְאָה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלִהְפֹּךְ עַל-יְדֵי כָּל דְּבֹר וְדֹבֹר שֶׁל דְּבָרִים בְּטָלִים: נְבוּל פֶּה, לְשׁוֹן-הָרַע, רְכִילוֹת וְלִיצְנוּת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, מִנְתַּקִּים עֲצָמָם מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וַיּוֹרְדִים לְשָׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתֵיו, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְלֹא בְּחִנָּם אָמַר הָאֲרִיז״ל, שְׁמִי שְׁשׁוּמֵר אֶת פִּיּוֹ אֲרַבְעִים יוֹם רְצוּפִים, אֲזִי זוֹכָה לְרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ, זֶה אָמַת וַיֵּצִיב וְנִכּוֹן וְכוּ׳, כִּי עַל-יְדֵי כָּל דְּבֹר וְדֹבֹר בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדָרוֹת, הָאָדָם נִדְבֵק בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁעַל-יְדֵי רַבּוֹי הַתְּפִלּוֹת, נִכְלָל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁפָּע עַל הָאָדָם שְׁפָע הַדַּעַת וְאוֹר אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁמַשְׁיג מֵהַשְּׁמַשְׁיג וּמִבֵּין מֵהַשְּׁמַכִּין, מֵהַשְּׁאִין בְּשֶׁכָּל אֲנוּשֵׁי לְהַשְׁיג וְלְהַבִּין, וְכָל זֶה בְּרוּר בְּלִי שׁוּם סֶפֶק, וְאֲשֶׁרֵי הַשׁוּמֵר כָּל זֹאת.

וְהִנֵּה הִנֵּה טוֹב לָךְ לְהַתְּחִיל לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מֵעַט בְּסִפְרֵי הַ”חֲפִץ חַיִּים” וְ”ל, שְׁמַשֵּׁם תִּרְאֶה וְתִבִּין מַעֲלַת הַשׁוּמֵר וְנוֹטֵר דְּבוּרוֹ, וְלִהְפֹּךְ עֲצָם גְּנוּת הַמְּדַבֵּר דְּבָרִים בְּטָלִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְדַע לָךְ, שֵׁישׁ בֵּין אֲנוּשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֲנוּשִׁים יְרָאִים וְשְׁלָמִים, שְׁאֲנֵי מְכִיר אוֹתָם, שְׁעוֹסְקִים בְּתוֹרָה וְתַפְלָה כָּל יְמֵיהֶם, וְאִינִם מִתְּעַרְבִים בְּשׁוּם פּוֹלִיטִיקָה, אִפְלוּ הַשְּׂיָכִים לְעַנְיָנוּ, אֲשֶׁרֵיהֶם וְאֲשֶׁרֵי חִלְקָם.

וְשִׁמְעֵתִי מֵאֶחָד מֵאֲנוּשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהִיא פֶּעַם בְּלִילָה עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּאוֹמֵן, וְשִׁמְעַע שֵׁם אֶת אֶחָד מִגְּדוּלֵי אֲנוּשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִתְּבוּדָד, וְאוֹמֵר: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, בְּכָל דּוֹר הַמְּקַרְבִּים לְצַדִּיק הָאֵמֶת, עֲלֵיהֶם מִתְּגַבֵּר מְאֹד הַבְּעַל-דְּבָר, וּמוֹהֲרַנְ”ת וְ”ל אָמַר פֶּעַם: ”אִיךָ הָאֵב מֵעַר מוֹרָא פֶּאֶר דִּי מַחֲלַקַת פּוֹן אִינְעוּוִיִּינִיג וְוִי פּוֹן דִּי מַחֲלַקַת פּוֹן דְּרוּיִסִין”^א, וְהַבֵּן. וּבְנִדּוֹן הָאֲבָרָךְ וְכוּ׳ וְכוּ׳ עַס לּוֹיִנְט נִישְׁט אִיבְעַר דַּעַם מֵאֶכְן אִיִּין פְּרוּדֵי בֵּין אֲנוּשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַעֲבִיר עַל

(א) אִנִּי מִפְּחַד יוֹתֵר מִהַמְּחַלְקַת שְׁמִבְּפִינִים, מֵאֲשֶׁר זוֹ שְׁמִבְּחִין.
(ב) לֹא כִּדְאִי בְּגִלָּל זֶה לְעִשׂוֹת פְּרוּדֵי.

מדוּתִינוּ, אָף שְׁרַחֲמָנוּת גְּדוּלָה עַל הָאֲבָרָה הַנִּל, וְעַל כָּל זֶה אָנוּ צְרִיכִים לְשַׁפֵּךְ אֶת לִבְנוּ כַּמִּים נֶכַח פְּנֵי הַשָּׁם, וְלִהְיֶשֶׁת עֲלֵינוּ רַחֲמִים וְיִשׁוּעוֹת וְהַמְתַּקֵּת הַדֵּינִים בְּזִכְרוֹת הָאֵשֶׁל הַגְּדוֹל שֶׁאָנוּ נִשְׁעָנִים עֲלָיו, הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ.

הַנִּל...

קצב.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְפָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֵר וַיִּשְׁלַח ה'תִּשְׁכַּה.

הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם וְכָל טוֹב סֵלָה יִרְדְּפוּ וַיִּשְׁיגוּ לְאַהֲבֵי, יְדִידֵי הַיָּקָר, הַשׁוֹתָה בְּצִמָּא מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּדוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבְלָתִי אֶתְמוֹל בְּשִׁמְחָה רַבָּה עַד מְאֹד, שְׁתַּהֲלֵה לְאֵל, הַנֶּהָר חֲזַק בְּדַעְתְּךָ לְכִלִּי לְהַפְרֵד מִמְקוֹר חַיִּיתָנוּ — הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ.

וְהִנֵּה מִה שֶׁאַתָּה שׁוֹאֵל מֵהֵיכָן צוֹמַחַת הַמַּחְלָקָת הַגְּדוּלָה בִּישִׁיבָה וְכו', עֵינַי בְּעֵלִים לְתַרוּפָה מִה שֶׁכָּתַבְתָּ שָׁם, שְׂרִי נִפְתְּלֵי וְלֵאמֹר אֶת מוֹהַרְנִי תִּי וְלֵאמֹר לוֹ, מֵאַיִן נִצְמַחַת הַמַּחְלָקָת, וְהַשִּׁיב לוֹ: הַמַּחְלָקָת נִצְמַחַת מִחֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שֶׁנִּתְעַרַב כָּל הָעוֹלָם טוֹב בְּרַע, עֵינַי שָׁם.

אֵף כִּפִּי הַנִּרְאָה וְגַם הַבְּנֵי מִפִּי שֶׁל הָרֵב רֵאשׁ הַיִּשִּׁיבָה וְכו', שֶׁהוּא מִפְּחַד שֶׁכָּל בְּנֵי הַיִּשִּׁיבָה יִתְקַרְבוּ בְּמִשְׁךָ הַזְּמַן אֶל דַּעַת רַבְנוּ וְלֵאמֹר, כִּי הֵלֵא בְּמִשְׁךָ זְמַן קָצֵר נִתְקַרְבוּ יוֹתֵר מִשְׁנֵים-עָשָׂר בַּחוּרִים, וְזֶה, לְדַעְתִּי, עֵקֶר סִבַּת הַתַּנְגְּרוּתוֹ עֲלֵינוּ, כִּי מִפְּחַד שֶׁכָּלֵם יִתְקַרְבוּ

וַיֵּצְאוּ מֵהַיִּשְׁבֵּה וְכוּ', אִף שֶׁבְּאֵמַת הוּא מְקַרֵּב אֶל הַחֹלֶק הַגָּדוֹל
 עֲלֵינוּ בְּזִמְנֵי הַזֶּה, אִף הַתְּנַגְּדוּתוֹ הִיא רַק בְּשִׁבְלֵי הַנַּ"ל, וְאַחַר שֶׁהִתְחִיל
 לְרַדֵּף אֶת הַבְּחוּרִים שְׁלֵנוּ, וְכַמָּה מִהֶם זָרַק לַחוּץ, יָרְדוּ אֵלָיו שְׁלֹשָׁה
 מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: כֹּהֵן, לֹוִי וַיִּשְׂרָאֵל (כָּל־יִשְׁלָם), וְשְׂאֵלוּ מִמֶּנּוּ עַל מַה
 לָמָּה רוֹדֵף אוֹתָם, וּמָה פִּשְׁעָם וּמָה חֲטָאתָם, וּבִפְרָט שֶׁהַכֹּל מוֹדִים
 שֶׁהַבְּחוּרִים שְׁלֵנוּ הֵם מִמְצִיגֵי הַיִּשְׁבֵּה, תְּהִלָּה לְאֵל, וְגַם שְׂאֵלוּ אוֹתוֹ
 לָמָּה מֵנִיחַ לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְלַכֵּת אֶל כָּל הַמְּפָרְסָמִים וְכוּ', וְהַבְּחוּרִים
 שְׁלֵנוּ בָּאוּ פַעַם לְבֵית מִדְרָשְׁנוּ בְּמוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קִדְשׁ, וְלִמְחֻרַת זָרַק אֶת
 כָּלֵם, וְהָשִׁיב בְּפִשְׁטוּת וּבְתַמִּימוּת, כִּי כְּשֶׁהוֹלְכִים אֶל הַמְּפָרְסָמִים,
 תִּכְרַף־וּמִידָ כְּשֶׁהוֹלְכִים מִשָּׁם וּמִכָּל שָׁפָן לְמַחֲרַת, שׁוֹכְחִים מַה שָּׂרְאוּ
 וּמָה שִׁשְׁמְעוּ, אֲבָל אֵלֶּה הַבְּחוּרִים (כְּוֹנְתוֹ עַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים)
 בְּמִשְׁךְ שְׁלֹשָׁה שְׁבוּעוֹת אֵינָם שׁוֹכְחִים וְכוּ'.

וְעִינֵי בְּלִקּוּטֵי־הַלְכוֹת (מִתְּנָה, הַלְכָה ה), שֶׁלְּמִדְנוּ בְּשִׁבּוּעַ זֶה בְּסַעֲדָה
 שְׁלִישִׁית שֶׁל שַׁבַּת־קִדְשׁ: "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב" עַל־פִּי הַתּוֹרָה "אַחֲרָי לֶן
 מְנָא", מַה שֶׁמְּפָרֵשׁ: "הַמַּעֲוֹט מִכָּל הָעוֹלָם וְאַפְלוּ בֵּין הַמְּקַרְבִּים
 בְּעֶצְמָם, שֶׁמְקַיְמִים בְּאֵמַת לְאֵמַתָּה אֶת דְּבָרֵי הַצְּדִיק, גַּם הֵם הַמַּעֲוֹט
 בְּתַכְלִית הַמַּעֲוֹט, עַל־כֵּן זְכִינוּ לִהְיוֹת מֵאוֹתָם הַמַּעֲוֹט", וּבְכַה הַרְבֵּה
 וְכוּ'.

וְכָל זֶה יְכוּלִים לְזַכּוֹת עַל־יְדֵי שְׁמִירַת הַדְּבִיר, וְלִבְלִי לְהִתְעַרֵּב
 בְּשׁוּם עֲגוֹן שֶׁבְּעוֹלָם, וּמִכָּל שָׁפָן בְּדָבָרִים שְׂאֵינָם שׁוֹכְחִים לוֹ, הַעֲקָר
 לְעַסֵּק בְּתַמִּימוּת וּבְפִשְׁטוּת בְּתוֹרָה, תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת בְּחֻרְרוֹ הַמִּיחָד
 לוֹ, וְלִבְלִי לְהִתְעַרֵּב עִם שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, וְתִהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ וַיֵּשׁ עִם
 מַה לְבָלוֹת כָּל הַיּוֹם אִם רוֹצִים, הֵינּוּ בְּשִׁקִּידָה רַבָּה בְּתַנּוּף, מְשִׁנּוֹת,
 בְּבִלִי, יְרוּשְׁלָמִי, רַמְבַּ"ם, טוֹר וְשִׁלְחַן עָרוּף, סִפְרֵי הַזִּהָר הַקְּדוּשׁ
 וְהַתְּקוּנִים, כִּתְבֵי הָאָרִיז"ל, סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל וְשָׂאֵר הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים
 וְהַתְּפִלוֹת הַקְּדוּשׁוֹת בְּכָל יוֹם בְּכוּנָה בְּכָל לַיְלָה, וְרַבּוּי הַתְּבוּדוֹת
 וְשִׁירוֹת וּבְקִשׁוֹת וְאַמִּירַת תְּהִלִּים.

אַחי, חזק ואַמץ! וְהַעֲקֵר בְּחַדוֹשֵׁינִי דְאֹרְיִיתָא, וְאָז טוֹב לָךְ לְנַצַּח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

קצג.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֹדֵר וַיֵּשֶׁב ה'תשכ"ה.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, גַּר לְצַדִּיק, נַחַל נֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... שְׂיַחֲיָה נַצַּח.

אַחי! חזק ואַמץ מאד בְּאַמוּנָה וּבְטַחֲחוֹן, כִּי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי "רוּצָה ה' אֶת יִרְאַיוֹ אֶת הַמִּיַּחֲלִים לְחֻסְדּוֹ" (תהלים קמז, יא), וְהַעֲקֵר תִּהְיֶה בְשִׂמְחָה, כִּי רַבְּנוּ י"ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת שְׂמִחָה, סִימָן א): מִי שֶׁהוּא תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, עַל-יַדֵּי-זֶה הוּא מַצְלִיחַ, עַיִן שָׁם; הַיְגוּ בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׂמִיּוֹת, כְּיָרֹעַ, וְאֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ מִמֶּה שְׁעֹבֵר עָלֶיךָ בְּעֵתִים הַלְלוּ, כִּי הַכֹּל הַשְּׂגָחָה פְּרֻטִית וְלִטּוּבָתְךָ הַנְּצַחִית, אַתָּה עֹשֶׂה אֶת שְׁלֹךְ — לְהַרִים תָּמִיד עֵינֶיךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בַּתְּפִלָּה, שִׂיחָה וּבִקְשָׁה וְהַתְּבוֹדָדוּת, וְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲשֶׂה אֶת שְׁלוֹ, לְהַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ חֻסְדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים, שְׁפַע, בְּרָכָה וְהַצְלָחָה, בְּגִי, חַיִּי וּמְזוּנֵי וְכוּ'.

וְהָיִת שְׁעֵבְרָתִי וְעֵינָתִי עַל כָּל הַסֵּפֶר "מְכַנֵּעַ זְדִים", נִפְלָא וְנִרְאָה בְּעֵינֵי מְאֹד, עַל-כֵּן הִסְפַּמְתִּי לְהַדְפִּיס אֶת זֶה רִאשׁוֹנָה, וְגַם הוּא סֵפֶר קָטָן וְהַוָּצֵאוֹת אֵינָן כָּל-כָּף גְּדוּלוֹת, כְּמוֹ סֵפֶר "הַשְּׂתַפְּכוֹת הַנֶּפֶשׁ", אֵךְ אֲקַוֶּה שְׁגַם זֶה, אִם יִרְצֶה הַשָּׁם, אֲדַפִּיס בְּקָרוֹב, כֵּן יִזְכְּנוּ הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַדְפִּיס וְלְהַפִּיץ סֵפְרֵיו הַקְּדוּשִׁים בְּעוֹלָם, וְלְהַמְשִׁיךְ אוֹר רַבְּנוּ

ז"ל בעולם.

הדורש שלומך...

גם אבקש ממך מאד למען השם ולמען כבוד רבנו ז"ל, שתשמר עצמך ממחלקת שפוגמת מאד מאד, ובפרט מחלקת שבין אנשי שלומנו היקרים, שדבר זה הוא קלקול גדול עד מאד מאד, כי אי אפשר לקבל מרבנו ז"ל בשום פנים ואפן רק על-ידי התאחדות התלמידים, כי כשמתאחדים ביחד אז יכולים לגלל את האבן ולשאב בשפע, וזה ישאר אפלו אחר-כך כשחוזרים הביתה, כמו שגלה לנו מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי-הלכות, מתנה, הלכה ד) על פסוק (בראשית כט): "וגללו את האבן מעל פי הבאר" וגו', שאין הנפשות המתקרבות יכולות לקבל שום שכל ודעת, כי אם בעת שהן אצל הרועים והמנהיגים, ואחרי-כן כששבות אל ביתן, אין להן שום שכל ועצה להתחזק בעבודת ה', כי כבר השיבו את האבן על-פי הבאר (עין שם באריכות נפלאה), אבל אם מקרבים לצדיק האמת, אזי נשאר אצלם תמיד מה שקבלו ממנו, וכמו שכתוב (משלי לא, יח): "טעמה כי טוב סתרה לא יכבה בלילה נרה" (עין בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפה).

ואודות מה שקרה בישיבה שיצא פל-כף נגד הבחורים, תדע שיש דברים בגו, וראש הישיבה צועק, שיש לו צער גדול מכל העסק, ואמר שעקר צערו הקשה הוא שגם בנו נתקרב אל אנשי שלומנו, ועל זה מצטער ביותר, ואמר: "גענוואלד, מ'האט מיר צו גענומען איין זוהן"^א, והשיב לו על זה אחד מאנשי שלומנו: "עס וועט איף זיין א תקוה אויף יענער וועלט"^ב, ומחמת דבורים אלו זרק מהישיבה עשרה בחורים, והכריחם לחתם על פתק, שלא תהיה להם יותר ישיבות עם אנשי שלומנו, והיה רעש גדול מאד, כי באו כל ההורים, ואת גדל הבזיונות והשפיכות דמים שאני סבלתי מזה

(א) אהה, לקחו לי בן אחד.

(ב) זה יהיה לך לחתום בעולם הבא...

אֲשֶׁר   קצד   בְּנַחַל   שלו

אין לתאר ואין לשער כלל, כי כל ההורים האֲשִׁימו אותי, והיה מה שהיה וכי'.

בקצור, אלה אשר היה לכם חזק מאד בדברי רבנו ז"ל, יצאו ממנו ונכנסו לישיבות אחרות, (ואחד קרב בישיבה שנכנס בה שני בחורים), ואף אלה שנשארו היה רק מפני פחד אביהם, אך עם כל זאת רבם ככלם אויזים עוד בתמם לשקד על דלתות ספרי רבנו ז"ל, וגם בנו של הרב הנ"ל כלי נפלא עד מאד, עודנו מחזיק בתמו; אשרינו ואשרי חלקנו, שהבדילנו מן התועים ושם חלקנו בחיים, טוב להודות להשם יתברך על כל היסוד שעשה עמנו, ולמען השם, תראה גם אתה לקרב רחוקים אל השם יתברך, והעקר לדבר עמם רק דבורי אמונה ויראת שמים, ולכלי להתנפח עמהם, כי דברים בטלים וזוללים קענען זיי מעריג ודי לחפיקא, אך דבורים של תורה ואמונה, יראת שמים והתחזקות, תהלה לאל, מנחים אצלנו, שקבלנו מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו...

הנ"ל...

קצד.

קצרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וישב ה'תשכ"ה.

ששון ושמחה ירדפו וישיגו לאהובי, אחי הנקר, הצמוד בפנימיית לבבי לטוב כל הימים, השוטה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

אהובי, אחי! חזק ואמץ מאד בתורה ותפלה והתבודדות, ואל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כי השם עמך, אתה ואצלך וקרוב

לך, והעקר — תהיה חזק באמונה חזקה ובטחון חזק, שהשם יתברך לא יעזב אותך וירחיב לך, באשר עזר לך והרחיב לך עד עכשו, ובפרט בעסק קדוש ונורא כזה של הדפסת ספרי רבנו ז"ל והפצת דעתו בעולם, זה עולה על הכל וכו' וכו', כי על-ידי-זה יוכלו להתקרב כל בית ישראל אל הדעת האמת, והיעלה על הדעת שבשכיל שהכנסת עצמך בדבר ובצסק נורא כזה תפסיד! אדרבה רבנו ז"ל אומר: "צו מיר האט נאך קיינער נישט דערלייגט", ממי שאני מקבל אני נותן, והענין מה שנקנסת בחובות, עין ב"תולדות הקדוש" בפרשת וישב, שמקשה, שחכמינו הקדושים ז"ל אמרו במקום אחד: "עשה שבתך חל ואל תצטרף לבריות" (שבת קיח:), ובמקום אחר אמרו: "לוו עלי ואני פורע" (ביצה טו:), ומפרש — מי שמתנהג בטבע הינו שאין אמונתו חזקה, וחושב אז מ'ארבעט נישט האט מען נישט, לאיש זה נותנים עצה "עשה שבתך חל", אף מי שפאמין באמונה אמתית ובהשגחה פרטי פרטית שהשם יתברך מנהיג את העולם בהשגחה פרטי פרטית, ובכל געע ורגע נתחדשים העולמות וכו' וכו', והשם יתברך עוזר תמיד, לזה אומרים: "לוו עלי ואני פורע", הינו רק דברי מצנה, ואם-כן איך יעלה על דעתך לפל כל-כף באמונה ובטחון, עד שתחשב עס איז עק וועלטי, הלא השם יתברך בודאי ירחיב לך בזה העולם, ומכל שכן מה שתזכה בעלמא דאחי, על-ידי דבר גדול ונורא כזה, שימחלו לך כל צוונותיך; אחי, כלך מדרך זו, וחזק עצמך בשמחה עצומה, שהנך זוכה לעזור לי בסכום הגון ונורא כזה, בודאי יזכר לך לטובה.

הדורש שלומך...

(א) בעבורי עוד אף אחד לא הפסיד.

(ב) אם לא עובדים — אין.

(ג) זה סוף העולם.

קצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֹר לְיוֹם שְׂשִׁי — עָרַב שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, לְסֵדֵר וַיִּשָּׁב הַיְתַשְׁכַּח.

אֲךָ טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי הַיָּקָר, הַמְשַׁתְּקֵק מְאֹד לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־פִּי דְרָף הָאֲמֵת וְהַתָּם שֶׁקִּבְּלָנוּ מִהַנַּחֲל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבְּלָתִי בְּשָׁבוּעַ שְׁעָבֵר, וְשִׁמְחָתִי מְאֹד לְשִׁמְעַע הַטוֹב מִמֶּךָ, שְׁתִּהְלֶה לְאֵל, אַתָּה עוֹסֵק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־פִּי דַעַת הָאֲמֵת, נַחֲל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, וְאַתָּה עוֹסֵק בְּכָל לִילָה בְּאֲמִירַת תַּקוּן חֲצוֹת; אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֶי חֲלָקָךָ, כִּי אֲשֶׁרֶי וְאֲשֶׁרֶי הַזּוֹכֶה לֹמֵר בְּכָל לִילָה תַּקוּן חֲצוֹת, כִּי הוּא עֲנִין גְּדוֹל וְנוֹרָא וְכוּ', וְכָל הַזֶּהֱר וְסִפְרֵי הַקִּבְּלָה מְלֵאִים מְזֶה, וּבִכְפָּרֵט שְׂרַבְנוּ ו"ל הַזֶּהֱר לְכָל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ לֹמֵר בְּכָל לִילָה תַּקוּן חֲצוֹת, וְכֵן נוֹהֲגִים רַב אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיָּקָרִים, וְאַחַד מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְתִיק וְהַחֲסִיד ר' יִצְחָק בְּעַר ו"ל שְׁהִיָּה תַלְמִיד מוֹהֲרֵינִי ת' ו"ל, (וּבְכָר דְּדוּעַ גְּדָל הַשְּׁגָתוֹ וּמִדְרָגָתוֹ [עֵינִי בְּכוֹכְבֵי־אֹרוֹ]) אֲמַר פְּעַם לְאַחֵיו הַיָּקָר מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ ר' יְקוּחִיאֵל ו"ל: "אַחֵי, קְנֵה סֵפֶר "שְׁעָרֵי צִיּוֹן" וְאֲמַר בְּכָל לִילָה תַּקוּן חֲצוֹת וְדוּעַט דִּיר שְׁיִינְעַן אֲרוֹם אֵין אֲרוֹם^א וְכוּ", הֵינּוּ בְּכָל הַיּוֹם וּבְכָל אֲשֶׁר תַּפְנֶה, וְכָל סִפְרֵי רַבְנוּ ו"ל וּמוֹהֲרֵינִי ת' מְלֵאִים מְזֶה מֵהַ שְׁיִכּוֹלִים לְזְכוּת עַל־יְדֵי אֲמִירַת תַּקוּן חֲצוֹת (עֵינִי בְּסִפְרֵי תַּקוּן חֲצוֹת שְׁלָנוּ, עֵינִי שֵׁם).

וְהִנֵּה לֹא יְכַלְתִּי לְהַשִּׁיב לְךָ עַד עַכְשָׁיו, כִּי בְּעַתִּים הִלְלוּ אֲנִי טְרוּד מְאֹד בְּהַדְפַּסַת סִפְרֵי רַבְנוּ ו"ל, וְתִהְלֶה לְאֵל, הַכְּנַסְתִּי לְעַת עֲתָה לְדְפוּס אֶת הַסֵּפֶר "מְכִינֵעַ זְדִים", וַיִּצְא, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, בְּקִרְוֹב בְּהַדְוּוֹר רַב, וְכֵן אֲנִי מִתְכוּנֵן לְהַדְפִּיס אֶת הַסֵּפֶר "הַשְּׁתַּפְּכוּת הַנְּפֹשׁ", וְכָל הַסִּפְרִים שְׁאֵנִי מְדַפִּיס כְּנֻתִי לְמַכֵּר בְּזוֹל גְּדוֹל בְּעָרֶךָ עֲשׂוֹר פְּרוּטוֹת (סְעֻנָּט), חֲסִדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁסָּבַב בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, שְׁהֵיּוֹם

(א) יֵאִיר לְךָ סָבִיב סָבִיב.

הייתי בבית הדפוס ודברתי הרבה עם בעל הבית, ולבסוף אמר לי שהוא מוכן להכניסני לבית הדפוס לעבד, תהלה לאל, אשר עד כה עזרני, כי גדל הישועה הזאת אין לשער, כי על-ידי-זה אוכל, תהלה לאל, להוציא מהכח אל הפעל רצוני וכסופי, אשר יש לי זה ימים ושנים — להדפיס ולהפיץ ספרי רבנו ז"ל בעולם, וזה העקר שבכל העקרים, שעל-ידי-זה יוכלו כל בית ישראל להתקרב אל אמת האמת, ברוח השם, גם עשיתי לי חותמת כזו... ואני מכניס אותה בכל הסדורים והתהלים בכל בתי המדרשות והישיבות.

ואם ירצה השם, כשיצאו מהדפוס הספרים אשלח לך, לצת עתה חזק ואמץ, ותהיה בשמחה רבה עד מאד, ותראה לכתב לי באופן שלכל ינתק, חס ושלום, חבל האהבה בינינו.

ידידך הדורש שלומך...

גם אמר לך דרישת שלום מחברך חברינו ר' ... גרו יאיר, שפגשתי אותו היום, ואמר לי לכתב לך, היות שאתה צריך לשלח לו הפרשיות של התפלין דרבנו תם זה זמן רב, ועד היום אינו יודע מה היה להם, על-כן מבקש ממך מאד שתראה להודרו עד מאד. כי מאד מכרחים לזה, כמו שהזהיר רבנו ז"ל להניח שני זוגות תפלין תכף-ומיד מבר המצוה.

מחברך הנ"ל...

והעקר שבחתי — שר' ... גרו יאיר, מדפיס "תקון הפללי" בפורמט קטן לחלקו בחנם.

קצו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר מִקֵּץ ה'תשכ"ה.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הַשּׁוֹתֶה בְּצִמָּא מֵהַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... שְׂיִחֶיהָ נִצַּח.

אָחִי הַיָּקָר! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-פִּי דָרְךָ הַאֲמֵת וְהַתְּמִים שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ, וּבִפְרֵט עֲכָשׁוּ שְׂנֹכְנָסִים וּבָאִים יָמֵי חֲנֻכַּה הַקְּדוּשִׁים, שֶׁמְסַגְּלִים מְאֹד לְהַתְּחַדֵּשׁ בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, שֶׁעַל שֵׁם זֶה נִקְרָא "חֲנֻכָּה" — לְשׁוֹן חֲנוּךְ בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁמִּתְחִילִין בְּכָל פַּעַם מִחֲדָשׁ, וְאֲסוּר לְהִיּוֹת זָקֵן וְכוּ', וְזֶה (מְשָׁלִי כב, ו): "חֲנֻךְ לְנַעַר עַל-פִּי דַרְכּוֹ, גַּם כִּי יִזְקֵן לֹא יִסוּר מִמֶּנָּה", הֵינּוּ שְׂצָרִיף הָאָדָם לְחֲנֻךְ עֲצָמוֹ עַל-פִּי דַרְכּוֹ וְעַל-פִּי מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, שְׂאֵף כִּי יִזְקֵן לֹא יִסוּר מִמֶּנָּה, הֵינּוּ מֵהַתְּחַדְּשׁוֹת, שְׂצָרִיף לְהַתְּחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם וּבְכָל פַּעַם, וְלִשְׁמֹר מְאֹד לְבַל יִפֹּל בְּזַקְנָה, חֵס וְשְׁלוֹם, לְחַשֵּׁב שְׂאִין לוֹ כְּבָר תִּקְנָה וּכְבָר נִזְקֵן בְּמַעֲשָׂיו וְכוּ', וְאֵינּוּ יְכוּל לְצַאֲת, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם; צָרִיף לְהִזְהָר מְאֹד לְבָלִי לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל זֶה כָּלֵל, כִּי אֵין שׁוֹם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וַיִּחְזַק עֲצָמוֹ, וַיִּכְטַח בְּרַחֲמֵי יִתְבָּרַךְ, וְעַל זֶה מְרַמְזֵת מִצְוַת חֲנֻכָּה — לְחֲנֹךְ עֲצָמוֹ וּלְחֲדָשׁ עֲצָמוֹ בְּכָל פַּעַם, וְעַל-כֵּן הִתְלַכָּה כְּבֵית הַלֵּל — מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ, שְׂצָרִיכִים לְהוֹסִיף בְּכָל יוֹם קִדְשָׁה וְנִדְעַת כְּמוֹכָא (בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס), שֶׁבְּכָל יוֹם שָׂבָא צָרִיכִים לְרֵאוֹת לְהוֹסִיף קִדְשָׁה וְנִדְעַת וַיִּרְאֵת שְׂמִים, וְזֶהוּ עֵקֶר זַקְנָה דְקִדְשָׁה עֵינֵן שֵׁם.

וַיְמֵי חֲנֻכָּה הֵם יְמֵי הוֹדָאָה, כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים ב'וְעַל הַנְּסִים":
 "וְקָבְעוּ שְׂמוֹנֵת יְמֵי חֲנֻכָּה אֱלֹהֵינוּ", עַל-יְדֵי תַקְוָה הַנְּסִים וְהַנְּפִלְאוֹת
 הַהַנּוֹרְאוֹת שֶׁעָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ בְּיָמֵים הָהֵם בְּזִמְנֵן הַזֶּה, עַל-יְדֵי-זֶה
 אֲנִי מִמְשִׁיכִין הַדָּרְךְ הַזֶּה שֶׁל תּוֹדָה וְהוֹדָאָה בְּעוֹלָם, דִּהְיִנּוּ לְעִסְק תָּמִיד

להודות ולהלל להשם יתברך על כל הנסים והנפלאות שְׁעָשָׂה עִם
 אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ מִימֹת עוֹלָם עַד הַנֵּה בְּכִלְיֹת וּבַפְּרִטִיּוֹת, וְלִזְכֹּר זֹאת
 הַיֵּטֵב, וְלִבְלִי לְשַׁכַּח אֶת כָּל הַטּוֹבוֹת הַנּוֹרְאוֹת שְׁגוּמַל עִמָּנוּ בְּכָל עֵת
 וְעַתָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וְאֵל תִּשְׁכַּחֵי כָּל גְּמוּלֵיו" (תהלים קג, ב), כִּי בְּאֵמֶת
 זו הַדְרָךְ שֶׁל הַדְרָאָה וְתוֹדָה הִיא דְרָךְ נִפְלְאָה מְאֹד לְהִתְקַרֵּב עַל יְדֵי
 לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא, כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה מְלֵא צְרוֹת וְיִסּוּרִים
 וְיִגּוֹנוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קהלת ב, כג): "כָּל יָמָיו מִכְּאוּבִים וְכָעֵס", וּכְתִיב
 (איוב ה, ז): "אֲדָם לְעִמָּל יֵלֵד", וּכְתִיב (שם יד, א): "קָצַר יָמָיו וְיִשְׁבַּע
 רָגְזוֹ", וְאִין טוֹב בְּעוֹלָם כִּי אִם הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ ז"ל: "אִין
 טוֹב אֲלֵא תוֹרָה" (ברכות ה,). וּמַעֲצָם הַצְּרוֹת, הַיִּסּוּרִים וְהַמְּנִיעוֹת שֶׁיֵּשׁ
 בָּזֶה הָעוֹלָם, קָשָׁה וְכָבֵד לְאָדָם לְהִתְקַרֵּב לְעַבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִפְלוּ
 לְהִתְפַּלֵּל וְלְהִתְחַנֵּן וּלְפַרֵּשׁ צַעְרוֹ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, גַּם-בֵּן קָשָׁה מְאֹד,
 מִחַמַּת רַבּוּי הַמְּנִיעוֹת וְהַיִּסּוּרִים שְׁאוּטָמִין אֶת לְבוֹ, עַד שֶׁאִינוּ יְכוּלִים
 לְפַתַּח אֶת פִּי וְלֹא לְהִתְקַרֵּב לְשׁוֹם עַבּוּדָה תְּמָה, כְּאֲשֶׁר יְדוּעַ לְכָל
 אֶחָד וְאֶחָד הַכְּבֹדוֹת שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיו בְּכָל פַּעַם בְּפַעַם בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְעַל-בֵּן
 עֲצָה גְדוֹלָה לָזֶה, שֶׁבְּכָל פַּעַם יִזְכִּיר לְעַצְמוֹ אֶת כָּל הַטּוֹבוֹת הָאֵמֶתִיּוֹת
 וְהַנְּצִיחוֹת שֶׁעָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד
 בַּפְּרִטִיּוֹת, וְהַעֲקֹר מַה שְׁזָכָה לְהִיּוֹת מְזוּרַע יִשְׂרָאֵל — בְּכָל מְקַבְּלֵי
 הַתּוֹרָה, וְהַבְּדִילוֹ מִן הַתּוֹעִים בְּדַרְכֵי הַמְּחַקְרִים וְהַפִּילוֹסוֹפִים וְכוּ',
 הַנְּהוּגִים עֲכָשָׁיו בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אִם
 יִסְתַּבֵּל הַיֵּטֵב עַל כָּל מַה שֶׁעָבַר עֲלָיו מֵעוֹדוֹ יִרְאֶה וְיִבִּין חֲסָדֵי ה',
 טוֹבוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו עֲלָיו בְּלִי שַׁעוֹר כְּמוֹ שֶׁאִנוּ אוֹמְרִים שֶׁלֹּשׁ פַּעַמִּים
 בְּכָל יוֹם בְּתַפִּלַּת "שְׁמוֹנֵה-עֶשְׂרֵה": "נִוְדָה לָךְ וְיִנְסַפֵּר תְּהִלָּתְךָ עַל
 חַיֵּינוּ" וְכוּ', וְעַל נְסִיף שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ
 שֶׁבְּכָל עֵת עָרַב וְכָבֵד וְצָהְרִים" וְכוּ', וְכְמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בְּ"נִשְׁמַת":
 "אֵלוּ פִּינוּ מְלֵא שִׁירָה בַּיּוֹם" וְכוּ', "אִין אֲנוּ מִסְפִּיקִין לְהוֹדוֹת לָךְ
 ה'" וְכוּ', "עַל אַחַת מֵאֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ רַבִּי רַבּוֹת פַּעַמִּים
 הַטּוֹבוֹת נְסִים וְנִפְלְאוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ".

הַכָּלָל — כְּשֶׁהָאָדָם רוֹאֶה גְדֹל צְרוֹתָיו בְּגוּף וּנְפֶשׁ וּמְמוֹן, הוּא

רחוק מהשם: תּבְרָךְ מֵאֵד כְּמוֹ שֶׁהוּא יוֹדֵעַ בְּעֵצְמוֹ, וְגַם בְּפִרְנֶסָה וּבְגוּף יֵשׁ לוֹ גַּם-כֵּן יִסּוּרִין, כְּמוֹ שֶׁשְׂכִיחַ בְּרַב הַעוֹלָם, וְאִפְלוּ בְּשִׁבְעָה עַל הָאָדָם אִיזוֹ צָרָה מִמֶּשׁ, חֵס וְשָׁלוֹם, הוּא צָרִיךְ לְכַל יִתְבַּלְבֵּל לְגַמְרֵי מַחֲמַת הַצְּרוּת וְהִיּוּרִים, חֵס וְשָׁלוֹם, רַק בְּכַל עֵת וּבִפְרֵט בְּעַת צָרָה, חֵס וְשָׁלוֹם, יִתֵּן עֵינָיו, לְבוֹ וְדַעְתּוֹ לְהִסְתַּכֵּל וּלְהִתְבּוֹנֵן הַיָּטֵב עַל חֲסָדֵי הַשֵּׁם: יִתְבְּרָךְ וְטוֹבוֹתָיו שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה, כִּי כָּל אָדָם כְּמוֹ שֶׁהוּא, מֵאַחַר שֶׁהוּא בְּכַלל יִשְׂרָאֵל וּמִנִּיחַ טְלִית וּתְפִלִּין בְּכַל יוֹם, וּמֵיחַד שְׁמוֹ יִתְבְּרָךְ פְּעַמִּים בְּכַל יוֹם וְיוֹם, רְאוּי לוֹ לִתֵּן הַוְדָאָה וְתוֹדָה לְהַשֵּׁם: יִתְבְּרָךְ בְּכַל יוֹם וְיוֹם עַל עֲצָם חֲסָדוֹ וְטוֹבוֹ: יִתְבְּרָךְ עֲלָיו, שֶׁזָּכָה לְהִיּוֹת בְּכַלל יִשְׂרָאֵל מְקַבְּלֵי הַתּוֹרָה, מְכַל שְׂכָן שֶׁכָּל אֶחָד יוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ כְּמָה טוֹבוֹת נִפְלְאוֹת בְּפִרְטוּת שֶׁגַּמַּל הַשֵּׁם: יִתְבְּרָךְ עִמּוֹ מֵעוֹדוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וְצָרִיךְ לְהִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְהוֹדוֹת וּלְהִלֵּל לְהַשֵּׁם: יִתְבְּרָךְ עַל כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה: הֵיכָּה לְבוֹ נִכּוֹן וּבְטוֹחַ שֶׁגַּם עִתָּה הַשֵּׁם יִתְבְּרָךְ לֹא יִסִּיר חֲסָדוֹ וְטוֹבוֹ מֵאַתָּה, וַיַּחֲזֵק אֶת לְבוֹ לְצַעֵק וּלְהִתְחַנֵּן לְהַשֵּׁם: יִתְבְּרָךְ, שֶׁיִּצְיִלְהוּ גַם עִתָּה מְכַל הַצְּרוּת וְהִיּוּרִים, כְּמוֹ שֶׁאָמַר דּוֹד הַמְּלֶךְ, עֲלֵיו הַשָּׁלוֹם (תְּהִלִּים ט, יא): "מִי יוֹכִילֵנִי עִיר מְצוּר מִי נִחְנִי עַד אֲדוֹם", הִינּוּ מִי שֶׁעוֹר לִי עַד הִנֵּה וְנִחְנִי עַד אֲדוֹם, הוּא יוֹכִילֵנִי עִיר מְצוּר גַּם-כֵּן. וְזֶה "מִהֲלֵל אֶקְרָא ה'" (תְּהִלִּים יח, ד) — שֶׁשֵּׁרֶם שְׂאֲנֵי קוֹרָא אֱלֹהֵי יִתְבְּרָךְ עַל צְרוּתִי, אֲנִי מִהֲלֵלוֹ וּמִשְׁבַּחוֹ עַל הַטּוֹבוֹת וְהַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה עִמִּי עַד הַנֵּה, כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה אֲנִי כּוֹל לְקָרוֹתוֹ, וְזֶה "זָבַח לְאַלְקִים תּוֹדָה" וְכוּ' (תְּהִלִּים נ, יד) "וּקְרָאֲנִי בְיוֹם צָרָה" (שִׁם נ, טו), הִינּוּ שֶׁגַּם קִדְּם שְׂיוּצָאִין מִהַצָּרָה שֶׁל עַכְשָׁיו וְצָרִיכִין לְקָרוֹתוֹ: יִתְבְּרָךְ, צָרִיכִין מִקִּדְּם לְהִבְיֵא תּוֹדָה עַל הַעֲבֵר, וְאֵז דִּיקָא — "וּקְרָאֲנִי בְיוֹם צָרָה", וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנֵי וַיִּלְ, שֶׁצָּרִיךְ מֵאֵד לְקָרוֹתוֹ: יִתְבְּרָךְ מִגְּדֵל אֲטֵם הַלֵּב שֶׁנִּתְאַטֵּם מִרְבוּי הַצְּרוּת, וּבִפְרֵט עִתָּה בְּאַרְךָ הַגְּלוּת, שֶׁכְּמַעַט אֵין יוֹם שְׂאֵין צָרָתוֹ מְרַבָּה מִחֲבָרוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם, וְהַפְּרִנְסָה דְחֻקָּה מֵאֵד, וְהַקְּטֵרוּג, הַקְּנָאָה וְהַשְׁנָאָה מִתְרַבִּים בְּכַל פַּעַם, וְכָל מִי שְׂרוּצָה לְהִתְחַיֵּל לְצִאת מִמָּה שֶׁצָּרִיךְ לְצִאת וּלְהִתְקַרֵּב לְאִיזוֹ עֲבוּדָה בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם: יִתְבְּרָךְ, אֵין מִנִּיחִין לוֹ וּמִתְגַּרְזֵן בּוֹ יוֹתֵר, חֵס וְשָׁלוֹם, וּמַעֲצָם רַבּוּי הַמְּנִיעוֹת

לילך בְּדֶרֶךְ זוּ, אֲזִי בְּכָל פֶּעַם בְּבוֹאוֹ לְפָרֵשׁ שִׁיחְתּוֹ אֵלָיו יתְבַרֵךְ
אוּ לְהִתְקַרֵב לְדַבֵּר שְׂבָקֵי שָׂשׂוֹן, יִזְכֵּיר לְעַצְמוֹ רַבּוּי הַטּוֹבוֹת וְהַחֲסָדִים
שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ הַשֵּׁם יתְבַרֵךְ מֵעוֹדוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יתְחַזַּק
לְכַבּוֹ לְכַטֹּחַ בְּהַשֵּׁם, שִׁישְׁמַע תְּפִלָּתוֹ גַּם עַתָּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יוּכַל
לְהִתְקַרֵב אֵלָיו יתְבַרֵךְ וּלְפָרֵשׁ שִׁיחְתּוֹ כְּרָאוּי.

אָחִי הַיְקָר! חֲזַק וְאַמֵץ בְּכָל זֶה, שֶׁתִּיחַד לְךָ מְקוֹם פְּנוּי שְׂאִין
שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וְתִפְרֹשׁ שִׁיחְתְּךָ אֵלָיו יתְבַרֵךְ, כֹּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ
בְּרוּחַחַיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְעַל הַכָּל תִּתְּלֶה עֵינֶיךָ לְמִרוֹם בְּתַפְלָה וּבְקִשָּׁה,
וְאֵז טוֹב לְךָ לְנַצַח.

יְדִידֶךָ...

וּמִרְאֵה אֶת הַמְּכַתֵּב הַזֶּה לְחִבְרֶךָ ... שִׁיחִיָּה נֶצַח.

קצו.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יתְבַרֵךְ, גַּר חֲמִישֵׁי יַחַדְנָה לְסֵדֵר מִקֵּץ ה'תשכ"ה.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגְיִעוּ אֵל אֱהוֹבִי, חֲבֵרֵי הַיְקָר, הַשּׁוֹתֵה
מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... שִׁיחִיָּה נֶצַח.

אֱהוֹבִי, אָחִי הַיְקָר! לְקִרְאָת מְכַתְּבֶךָ שֶׁמְחַתִּי עַד מָאוּד, הַעֲקֵר
חֲזַק וְאַמֵץ!

וּמִקֵּדָם הֵינּוּ אֶצֶל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, כִּי הֵיטָה סְעֻדַת הִילּוּלָא שֶׁל
ר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחֲמָן, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ, וְשִׁמְעָתִי, תִּהְלֶה לְאֵל, דְּבוּרִים
טוֹבִים וְאַמְתִּיִם וְשִׁיחוֹת נְפִלְאוֹת.

והנה בעתים הללו אני טרוד ביותר, כי אני עובד בבית דפוס, ואקנה, בעזר השם יתברך, להדפיס שם את כל ספרי רבנו ז"ל בתכלית ההדור והיפי ולמכר אותם בזול וכו'.

חוק ואמץ ביותר בתפלה ובהתבודדות בכל יום, לשפף נפשך בשיתה — זו תפלה, אליו יתברך, וכל מה שעובר עליך, "השליך על ה' יתברך והוא יכלכלך, לא יתן לעולם מוט לצדיק" (תהלים נה, כג), ואבקשך מאד, חברי האמתי, העוסק בתפלה על-פי דרכו של רבנו ז"ל, שתתפלל בעדי כי אני חלש מאד, בעוונותינו הרבים, והעקר בחלשת לבי עד מאד.

הדורש שלומך...

קצח.

בעזרת השם יתברך, יום ששי — ערב שבת-קדש, לסדר מקץ ה'תשכ"ה.

אף טוב וחסד ירדפו לאהובי, חברי היקר לי מאד, הצמוד בפנימיות לכבי לטוב כל הימים, השותה מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... שיתה נצח.

אחי, אהובי! חוק ואמץ מאד בעבודת השם יתברך בתמימות ובכפשיטות, הינו העקר לעשות העבודות הפשוטות כמו שהזהיר על זה הרבה רבנו ז"ל, כי זה עקר היהדות ויסוד כל הבנין, ואם אין יסוד אין בנין פדוע.

ושמעתי מאנשי שלומנו לספר, אשר ידועה צדקת ר' אפרים בן ר' נפתלי ז"ל, מלבד שהיה בעל מדרגה ובעל השגה, היה למדן גדול עד מאד בגמרא, פרוש רש"י ותוספות, ועסק הרבה בהתמדה

בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּפְעַם אַחַת שָׁמַע אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ אִיף
 הוּא מִתְבוֹדֵד וְנוֹתֵן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לַיהוָה; עַל אֲשֶׁר זָכָה לֵהיִתּוֹת
 בֵּינָם כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, וְזָכָה הַיּוֹם זִיךְ וְוֹאשֶׁן נִעְגַל וְוֹאסְעֵר אִין גִּיִין אִין
 מִקְוֵהֵי, וְלִקְוֵים "עַל נְטִילַת יְדַיִם", וְלֹמַר "אֲשֶׁר יִצֵּר" ... וְכֵן הַזְּכִיר אֲז
 אֵת כָּל הַעֲבוֹדוֹת הַפְּשׁוּטוֹת שֶׁזָּכָה לַעֲשׂוֹת, אִף שֶׁהָיָה לוֹ הַרְבֵּה עַל
 מֵה לַיהוּדוֹת וְלֵהִלָּל אֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהֵבֵן מִכָּל זֶה לַעֲבָדָה וְלַמַּעֲשֵׂה.

וְהִנֵּה אֹדוֹת שֶׁשָּׁמַעְתָּ שֶׁרַבְּנוּ ו'ל אָמַר פְּעַם: "מִי שְׂגוֹמֵר, ש"ס
 מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ צָלַם אֱלֹקִים", וְאַתָּה רוֹצֵה לִידַע אִם זֶה אֱמֶת. דַּע
 לָךְ, שֶׁכָּפִי שְׂאֲנִי קִבְּלֵתִי וְשִׁמְעֵתִי מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַזְּקֵנִים, הַמַּעֲשֵׂה
 הוּא כָּךְ: שֶׁר' חֵיִיקִיל ו'ל הָיָה פְּעַם עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ ו'ל בְּאוֹמֵן,
 וְהַתְּבוֹדֵד וְאָמַר לִפְנֵי רַבְּנוּ ו'ל: "שִׁמְעֵתִי מִמְּכֶם, מִי שְׂגוֹמֵר ש"ס,
 מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ צָלַם אֱלֹקִים, עַל-כֵּן זַכְּנִי, שְׂבִנִי יִזְכּוּ לְסִיִּם כָּל
 הַשָּׁס", וְכָל זֶה שָׁמַע אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ שֶׁעָמַד אֲז בַּחוּץ, וּמִזָּה
 נִסְתַּבֵּב עַד אֲשֶׁר יֵשׁ כְּאֵלוֹ שְׂאוֹמְרִים שֶׁרַבְּנוּ ו'ל אָמַר זֹאת, וְהֵבֵן;
 וְזוֹ הָאֱמֶת, וְר' אַבְרָהָם בְּר' נַחְמָן ו'ל נִפְטַר בְּיוֹם ה' דְּחִנְכָּה שְׁנַת
 תַּרְע"ח, וּמִנוּחַתּוֹ כְּבוֹד בְּעִיר אוֹמֵן, וְגִדְלַע עֲצֵם צְדָקָת ר' אַבְרָהָם
 ו'ל עִין קֶצֶת בְּסִפּוֹר "חֻכְמָה וְתוֹבוּנָה", שֶׁהִדְפִּיס אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ
 הַיְיָקָרִים, וּמִבִּיא שֵׁם כְּמֵה מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁשָּׁמַע מִתְּלִמֵּי־י ר' אַבְרָהָם ו'ל,
 וְהֵם: ר' אֱלִיָּהוּ חַיִּים, וְר' לִוִי יִצְחָק, וְר' יִצְחָק מֵאִיר וְכו'.

וְאוֹדוֹת הַתּוֹרָה בְּסִימָן ס"ז שְׂכַתְּבָתָּ, הִיא תּוֹרָה נִפְלְאָה, וְאֵת
 אֲשֶׁר בְּקִשְׁתָּ לְבָאֵר לָךְ מֵה שְׂכַתְּבָתָּ שֵׁם בְּהַתְחַלַּת הַתּוֹרָה, אִם יִרְצֶה
 הַשֵּׁם, בְּמִכְתָּב הַשְּׁנִי אֲכַתֵּב לָךְ, כִּי הַיּוֹם קֶצֶר וְקָרוֹב תִּגִּיעַ שְׂבַת-קִדְּשׁ
 וְהַמְּלָאכָה מְרַבָּה וְכו'.

יְדִידְךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

וְכּוֹדַי אֵתָּה יוֹדַע שֶׁשְׂבַת-קִדְּשׁ זֶה הִיא שְׂבַת חִנְכָּה, וְהוּא אֶחָד

מהשְׁלֵשָׁה זְמַנִּים שֶׁהִזְהִיר רַבְּנוּ ז"ל לְבוֹא לְפָנָיו, הֵינּוּ: רֵאשׁ הַשָּׁנָה, שְׁבוּעוֹת וְשִׁבְתַּת חֲנֻכָּה, וְאָמַר, שְׁמִי שִׁיחִיָּה אֶצְלוֹ בְּאֵלֹי שְׁלֹשֶׁת הַזְּמַנִּים יִצָּל מֵעוֹלָם הַתְּהוֹ, וְלִמְעַן הַשָּׁם, וְלִטְוֹכְתָּךְ הַנְּצַחִית, תִּהְיֶה כֹּל יָמֵי תַיִךְ בְּאֵלֹי שְׁלֹשֶׁת הַזְּמַנִּים בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, שֶׁבִינְיָהֶם זֹרֵחַ אורו, וְזָרוּנו לְבִרְכָּה.

קצט.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, מוֹצְאֵי-שְׁבֹת-קֹדֶשׁ לְסֵדֵר מִקַּץ ה'תשכ"ח.

חַיִּים, חֵן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ וְיִשְׁיִגּוּ לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיָּקָר, הַשׁוֹתֶה בְּצִמָּא מִהַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, וְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... שִׁיחִיָּה נְצַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ קִבְלָתִי בְּשִׁבּוּעַ שֶׁעָבַר בְּשִׂמְחָה רַבָּה, שְׂאֲנִי רוֹאֶה וּמִבֵּין מִכְתָּלֵי דְבְרֵיךָ, שְׂאִתָּה שׁוֹקֵד עַל דְּלִתוֹת סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר זֶה הָעֵקֶר בְּכֹל הָעֵקָרִים, כְּמוֹ שְׂאֵמַר רַבְּנוּ ז"ל: "הֵינָט אֹז מֵיִין סִפֵּר אִיז דָּא אויף דְּעַר וְוַעֲלֵט — מוֹז מְעַן לְעַרְנֵעַן נָאֵר מֵיִין סִפֵּר"א, וּפְשֻׁטוֹת פְּנִינָתוֹ, כִּי דִּקְא עַל-יְדֵי סְפָרָיו מִתְעוֹרְרִים בְּאַמַּת לְאַמַּת לְקַיָּם תּוֹרַת מֹשֶׁה, וְזֶה עֵקֶר עֲבוּדַת כָּל הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים, יְחִידֵי הַדּוֹרוֹת, שְׂמִזְרוּזִים וּמְחֻזְקִים וּמְחַיִּים אוֹתָנוּ לְקַיָּם אֶת תּוֹרַת מֹשֶׁה שְׂקַבְּלָנוּ בְּהַר סִינַי, וּבְכַפְרֵט סְפָרֵי הַצְּדִיק הָאָמַת, אֲשֶׁר עָלָיו נֶאֱמַר: "וְאֵת עֲלִית עַל כְּלָנָה" (מְשָׁלִי לֹא, כֵּט) כִּידוּעַ לָנוּ וְלְכָל הַמְּקַרְבִּים, אִיךָ הָיָה קֹדֶם הַהִתְקַרְבוֹת וְלָמָּה זָכוּ אַחַר הַהִתְקַרְבוֹת וְכוּ' וְכוּ'.

וּמָה שֶׁשְּׂאֵלָת בְּתוֹרָה "וְרֵאִיתִי מְנוֹרַת זָהָב" (בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ח), לָמָּה צְרִיכִים בְּכֹלֵל לְהַתְּגַוֵּר עִם הַרְשָׁע, וּמָה אֲכַפֵּת לָן שְׂמִמְשִׁיף הַרוּחַ חַיִּים שְׁלוֹ מִהֶרֶב דְּקִלְפָּה? וְהִנֵּה לְפִי רִיבֵטָא יֵשׁ לְפָרֵשׁ בְּפִשְׁטוֹת, כִּי זֶה הַרְשָׁע וְהַחֹלֵק עַל הַצְּדִיק, וְדוּבַר עָלָיו

בגאונה וכוח וכוח ומעקב את המקורבים לעשות את שלהם, הינו להתקרב אל הצדיק האמת שבדור הזה, נחל נובע מקור חכמה, וללמד ספריו ולהתבודד וכו', כמו שהוא עכשו בלישיבה שלכם, על-כן רוצים אתם להכניעו ולהשפילו, בבחינת: "משפיל רשעים עדי ארץ" (תהלים קמז, ו) (כמוכא בפנים), נותן רבנו ו"ל עצה לכלי להתגרות עמכם, כי מקבלים הרוח חיים מהרב שלהם, (הינו מראש הישיבה שלכם), שהוא הרב דקלפה, ואם תתגרו בהם, אז ימשיכו להם פח מהרב שלהם, ועל-ידי-זה תהינה לכם צרות ביותר, פידוע לכם.

אף מה שתעשו הוא — שתשובו בתשובה אמתית, הינו לפרש כל שיחתכם אליו יתברך בכל יום, ולהתודות בפה מלא, ותתמידו מאד בלמוד התורה הקדושה, ובפרט למוד שלחן ערוך, שהזהיר על זה רבנו ו"ל ביותר, (והעקר — לא המדרש העקר אלא המעשה", פידוע), ועל-ידי-זה הינו תורה (שלחן ערוך) ותפלה (התבודדות) — יתברר אצלכם הטוב מהרע, ותמשיכו לכם הרוח חיים מהצדיק האמת שאנו חוסים בצלו, ועל-ידי-זה יתפרו עוונותיכם, בבחינת (משלי טז, יד): "איש חכם יכפרנה" (כמוכא בפנים כל זה, עין שם), אז ממילא בשנה קם זה נופל, ויפלו כל המתנגדים שלכם, כי כל אחד יודה בפה מלא "אז די בעסטע און ערליכסטע בחורים זענען די ברסקבר",² ועל-ידי-זה תהיה להם מפלה, כי הם רוצים לראות בכם ההפך.

ומצאתי עכשו ב"כאור הלקוטים" מהצדיק הקדוש ר' אברהם בר' נחמן על התורה הזאת, שמקשה קשה זאת, ומפרש בענין עמק ונעים מאד עין שם (באות לח), ועין גם-כן בפרפראות לחכמה על תורה זו שמפרש גם-כן בדרך נפלאה, ובשבת-קדש זו שבת חגבה למדנו תורה זו בסעדה שלישית, והיה, תהלה לאל, קבוץ גדול, והיו, תהלה לאל דבורים טובים ואמתיים, ואחר התורה רקדנו הרבה,

ברוך השם, שעד כה עזרנו, שנוכל בתוך תקף הסתרה שבתוך הסתרה לידע מרבי אמת כזה ומתורות נפלאות כאלו; אשרינו ואשרי חלקנו ומה נעים גורלנו חבלים נפלו לנו בנעימים, וכיותר שמענו דבורים נפלאים בבקר אחר התפלה בשעה שלמדו "ספורי מעשיות", שאוהזים עכשו במעשה מהחכם והתם, עין שם במעשה ט', והיו, תהלה לאל, דבורים טובים ואמתיים כאלו, אשר אין לציר במח, מכל שכן בפה ומכל שכן בכתב, גדל ההתעוררות שיש כאלו המעשיות אפלו בפשטות הדברים בכתב, כדאי להיות בכל שבת בשעת למוד ספורי מעשיות, ותזכה להתעורר מהשנה, כמו שאמר רבנו ז"ל בסימן ט', עין שם; לעת צתה חזק ואמץ!

ידידך הדורש שלומך...

ר.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויגש ה'תשכ"ה.

אף טוב וחסד ירדפו לאהובי, חברי היקר לי מאד, השותה בצמא מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו גן עלינו ... שייחה נצח.

אהובי, אחי היקר! חזק ואמץ מאד בעבודת השם יתברך, וכיותר שייחה בינך לבין קונך, הינו התבודדות, שזה העקר והיסוד שהכל תלוי בו, כי על-ידי-זה יכולים להיות איש כשר באמת כל מי חיינו בתמימות ובפשטות כמו שהזהיר אותנו רבנו ז"ל ואמר, שמוז השיחה נעשים למעלה בעולמות העליונים ענינים גבוהים ורמים ושעשועים גדולים, אשר מימות עולם לא עלו (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן כה, עין שם).

והעקר חזק עצמך להיות בשמחה תמיד, ולכל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כי השם עמך, אתך ואצלך, כי מלא כל הארץ כבודו, ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, והכל מתנהג בהשגחה פרטי פרטית.

ולמען השם, לטובתך הנצחית תתמיד מאד בלמוד התורה הקדושה על-פי דרכו של רבנו ז"ל, ללמד כסדר דיקא (שיחות-הר"ן, סימן עו, ע"ן שם באריכות). להתחיל ולגמר, ועל-ידי-זה תזכה ברכות הזמן, לסיים: תנ"ך, משניות, ש"ס — בבלי וירושלמי, רמב"ם, טור ושלחן ערוך וספרי הזהר והתקונים, וכל כתבי האר"י וספרי תלמידי הבעל-שם-טוב, ובפרטי פרטיות ספרי רבנו ז"ל, וכל המדרשים וספרי המוסר, ולכל זה יכולים לזכות על-ידי תפלה ובקשה, באשר זכו לזה כבר הרבה מאנשי שלומנו, ובעיני ראיתי כמה מאנשי שלומנו שבקיאים בכל זה וביותר מזה, והכל זכו על-ידי פח הצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, שאנו חוסים בצלו — צלא דמהימנותא, ואל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, יהיה אף שיהיה יש לך עדין תקנה להיות איש בשר ועובד השם, ולהתעלות מאד בעבודתו יתברך, ואף שנדמה לך שזה כמה שנים שאתה מקרב, ואין אתה רואה עדין שום התקרבות, חס ושלום, התמד ביותר בשיחה והתבודדות — לפגש שיחתך וכל אשר עובר עליך אליו יתברך בכל יום, ויהיה לך שנוי רב לטובה, כמו שאמר מוהר"ן ז"ל לאנשי שלומנו: "בחנוני נא בזאת אם תהיה לכם התבודדות ארבעים ימים רצופים, בודאי יהיה לכם שנוי לטובה".

אהובי, חברי, הכל צריך להיות רק לקרב ולא לרחק, חס ושלום, ולהיות תמיד בשמחה רבה ובפנים שוחקות — אנפין נהירין, שלזה זוכים על-ידי שמירת הברית, שמירת העין, המחשבה והמח, שלזה

זוכים רק על-ידי תפלה, בקשה והתבודדות, כמובא בספרי רבנו ז"ל.

ולמען השם, תתמיד מאד בספרי רבנו ז"ל, הפך בהם והפך בהם וסיב וכלה בהם, פי אין לך מדה טובה מהם, ותקשרם על לוח לבך עד שיהיו שגורים אצלך בעל-פה ממש, ואז יהיה טוב לך לנצח — בהתהלכך תנחה אותך, בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחך וכו', ותתנועד על-כל-פנים פעם אחת בשבוע עם אנשי שלומנו היקרים, כי בכל אחד מאנשי שלומנו מאירה נקדה מרבנו ז"ל (עין בתורה "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים", לקוטי-מהר"ן, חלק א', סימן לד) בענין שלש הנקודות, עין שם.

העקר שתדבר בכל יום עם חברך — חברנו היקר... גרו יאיר, וחיזקו ואמצו את לבבכם, וקויו אל השם ותברך תמיד, ויושיע לכם בזכות האשל הגדול שאנו חוסים בצלו ומתאבקים בעפר תורותיו הקדושות, פי על-ידי התבודדות ולמוד ספריי הקדושים, ממשיכים אנו על עצמנו אורו הגנוז והנעלם וכו'.

אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו בתקף הגלות הפרה הזו לידע ולהתודע מצדיק נורא ונשגב כזה, המעורר אותנו באמת לבל נישן ימינו ושנותינו, חס ושלום, בהכל וביריק, רק לבלות ימינו בתורה ותפלה ועבודת השם ותברך; חזק וחזק מאד, ואל תפל בדעתך משום דבר וחלישות הדעת שבעולם, כי יש תקנה לאחריהך, כמו שאמר רבנו ז"ל: "וואס האט איהר צו זארגן אז איך גיי פאר אייך? ! מאדאך די נשמות וואס האבן מיר נישט געקענט ווארטן אויף מיין תקוה, מכל שפן איהר וועט בודאי האבן דורך מיר איין תקוה", וזה

8) מה לכם לראג כשאני הולך לפניכם? ! ומה אלו הנשמות שלא הכירו אותי, מחכים שאחטנם, כל שפן אתם בודאי יהיה לכם תקוה על ידי.

אָמַר לִילָה קִדְּם הַסְּתַלְקוּתוֹ לְעִילָא וּלְעִילָא וְכוּ'.

וְדִידֵךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ, וּמִצְפָּה לְרֵאוֹתֵךְ
וּלְדַבֵּר עִמָּךְ פְּנִים אֶל פְּנִים...

וְשָׁלוֹם וּבְרָכָה לְחֻבְרָנוּ הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ זָאִיר, וְתִרְאָה לּוֹ
מִכְתָּבִי זֶה, כִּי גַם אֵלָיו הַמְּכַתֵּב, וְכֵן ל... שְׂיַחֲיָה נְצַח.

ר.א.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר וַיְחִי ה'תשכ"ה.

שְׂשׁוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׁיֵגוּ לְאַהוּבֵי, חֻבְרֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד מְאֹד, הַחֲפִיץ
בְּאַמַּת לְהַתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוּשָׁה, וְלִינֵק מִהַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ
יִגַּן עֲלֵינוּ ... שְׂיַחֲיָה נְצַח.

הִנֵּה כָּבֵד הַכְּנִתִּי לָךְ כַּמָּה פְּעָמִים מִכְתָּבִים, וְלֹא אֶסְתַּיֵּעַ לְמִסֹּד
לָךְ מֵרַב טְרוּדוֹתַי שְׁעוֹבְרוֹת עֲלֵי בְעֵתִים הַלְלוּ, וּבִפְרֵט בְּעֶסֶק הַגְּדוֹל
שֶׁל הַדְּפֹסָה, אֲשֶׁר זֶה עַל כַּבֵּד מְאֹד, וּבִפְרֵט שְׁבַעֲלֵי הַחוּבוֹת נוֹגְשִׁים
מְאֹד לְשֵׁלֵם לָהֶם, אֶף-עַל-פִּי-כֵן "אִיזוֹ עֵס מִיט גְּרוּיִס חֲסוֹד", כִּי סוּף
כָּל סוּף זְכִינוּ כָּבֵד לְהַדְפִּיס כַּמָּה סְפָרִים מְסַפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְהַעֲקָר
— לְהַפְיֵצֵם לְבֵית יִשְׂרָאֵל, שְׁזֵה הַעֲקָר — שְׂתַתְּפֹשֵׁט דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל
בְּעוֹלָם וְכוּ'.

אֲשֶׁרִיךְ וְאֲשֶׁרִי חֲלָקָךְ, שְׂזָכִיתָ לְסַיֵּעַ לָזֶה, חֲזוֹק וְאַמֵּץ מְאֹד בְּעֵבוֹדַת
הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל-כָּל-פְּנִים מַעֲכָשׁוּ, לְפָרֵשׁ כָּל שְׂיַחֲתָךְ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ
בְּכָל יוֹם, שְׁזֵה הַעֲקָר, שְׁכָל מַה שְׁעוֹבֵר עֲלֵינוּ, הַכָּל לְכָל תִּשְׁפֹּף נִפְשָׁךְ
אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִלְמַד בְּכָל יוֹם שְׁלַחֲזֵן עֲרוּף, וְשַׁעוֹר בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל,

וּגְמָרָא, תַּנְיָא וּמְשַׁנְיָוּת, וְאִז טוֹב לָךְ לְנַצַּח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

וּבְקָרוֹב אֶרְאֶה לְכַתֵּב לָךְ, אִם יִרְצֶה הַשָּׁם, בְּאַרְיֵכוֹת.

רב.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר וַיְחִי ה'תשכ"ה.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיגוּ לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, הַשּׁוֹתֶה בְּצִמָּא
מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... שִׁיחִיָּה נְצַח.

מִכְתָּבְךָ קִבְּלֵתִי, וְשִׁמְחָתִי מְאֹד שְׂאִיף שֶׁהוּא אֶתְהַ מְחִיָּה עֲצֻמָּךְ
עִם הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּךָ וְזֶה הַעֲקָר, בְּאֶשֶׁר הוֹרָה לָנוּ רַבְּנוּ
ו"ל, הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ, שְׂאִסוֹר לִפְלֵ בְּדַעְתּוֹ
מִשׁוֹם דְּבָר שְׁבַעוּלָם, שְׂאִיף שֶׁיֵּשׁ פֶּעַם שְׂאִין יְכוּלִים לְהַתְּפַלֵּל בְּכַוְנָה,
עַל-כֵּל-פְּנִים אִסוֹר לִפְלֵ מִשׁוֹם זֶה, כְּמוֹ שְׂאִמֵּר רַבְּנוּ ו"ל לְמוֹהֲרַנְ"ת
ו"ל: אִז מְקַעֵן נִישֵׁט דְּאוֹוֹנֵעֵן יוֹם כְּפוֹר דְּאוֹוֹעֵנֵט מְעַן צוֹ גְּאֻט'ס
נְאֻמְעַן, הִינּוּ מְחַרְתִּי יוֹם כְּפוֹרִים^א, הַכָּלָל — שְׂאִסוֹר לִפְלֵ מִשׁוֹם
דְּבָר, אִף בְּוֹדָאֵי צְרִיכִים לִיחַד שְׁעָה בְּכָל יוֹם, וְלִשְׁפּוֹף נִפְשׁוֹ לְפָנָיו
יִתְבָּרַךְ, וַיְכַלֵּל גַּם אֶת זֹאת — שְׂאִינוּ יְכוּלִים לְהַתְּפַלֵּל בְּכַוְנָה, וְלִפְרֹשׁ
כָּל שִׁיחֹתוֹ, וְלִבְקֵשׁ וְלִהַפְצִיר שִׁיזְכֶּה מֵהַיּוֹם וְהַלְּאָה לְהַתְּפַלֵּל בְּכַוְנָה.

וּמִחֲמַת טְרֻדוֹתֵי הַרְבִּים עֲכָשׁוּ, וּבְכֻפְרֵט שְׂאֻקְנָה לְהַתְּרֹאוֹת עִמָּךְ
הַלִּילָה בְּסַעֲדַת הַיְלוּלָא דְּמוֹהֲרַנְ"ת ו"ל — אֶקְצֹר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

(א) אִם אֵי אֶפְשֵׁר לְהַתְּפַלֵּל בְּיוֹם כְּפוֹר (בְּכַוְנָה), מִתְּפַלְּלִים בְּ"שֵׁם ה'" (הִינּוּ מְחַרְתִּי יוֹם כְּפוֹר).

.רג

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, מוֹצְאֵי־שִׁבְת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר יוֹחֵי ה'תשכ"ה.

שִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה נִשְׁיִגוּ לְאַהוּבֵי, חֲבֵרֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, הַמְשִׁתְּוֹקֵם מְאֹד לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ וּלְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, זָכָה וְזָכָה אֶת הַרְבִּיבִים, הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... שְׂיִחְיֶה נְצַח.

אָחִי! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וְהַתְּבוּדָה וְהַכְּפָרֶט שֶׁתִּזְכֶּה לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, אַחֲרֵי שְׂזִכִּיתָ לְדַבֵּר גְּדוֹל כְּזֶה — לְנֹדֵב כָּל־כֶּף לְסִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל, וּבְיָדָאֵי כָּל פְּרוּטָה וּפְרוּטָה תַּחֲשֹׁב לְךָ לְרוּחַ גְּדוֹל וְנוֹרָא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, כִּי יְדוּעַ אֲשֶׁר עַל הַתְּגִלוֹת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת מִתְּפַשֵּׁט הַבַּעַל דְּבָר עַד מְאֹד לְאַרְכּוֹ וּלְרַחְבּוֹ לְמַנְעוֹ, וְכָל מִי שְׂיִשׁ לוֹ חֵלֶק בְּהַמְשִׁכַת תּוֹרָתוֹ בְּעוֹלָם, שְׂכָרוֹ הַרְבֵּה מְאֹד, (וְעַיִן בְּתוֹרָה "חֲדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן", סִימָן ס"א, לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', עֵין שֵׁם), וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְתְּקִים מִהָאָדָם כָּל הַדֵּינִים, וְאִיפֹה שְׂיִשׁ רַק אֵיזָה דִּין וְצַמְצוּם, עַל־יְדֵי רַבּוּי סִפְרֵי הַצַּדִּיק שְׁמַדְפִּיסִים נִמְתַּק הַכֹּל, וְעַקֵּר הַכֹּל — תְּוֹרַז עֲצָמָךְ מְאֹד לְשַׁלַּח לִי הַמַּעוֹת הַנִּל, וְגַם תְּעוֹרֵר אֶת כָּל הַחֲבָרִים עַל זֶה, בְּאִפְסָן שְׁנִזְכֶּה לְהַמְשִׁיף לְהַדְפִּיס, וְהַסְפֵּר "מְכַנִּיעַ יוֹדִים" כְּבָר נִגְמַר, וְעַכְשָׁו הַתְּחִילוּ כְּבָר בְּסִפְרֵי הַשְּׁתַּפְּכוֹת הַנִּפְשׁ" וְ"לְקוּטִי קֹדֶשׁ", הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ יוֹכְנֵנוּ לְגַמְרוֹ בְּכִי טוֹב, וּלְהַתְּחִיל בְּסִפְרֵי "אַמוֹנַת עֵתָךְ".

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה עַד מְאֹד ...

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי־שִׁבְת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וְיַחֲיוּ הַיְתֻשְׁכָּה.

אֶף טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, חֲבֵרְנוּ הַיָּקָר, יִנְיָק וְחִפְּיִם, הַשּׁוֹתֵה
בְּצִמָּא מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... שְׂיַחֲיָה נִצַּח.

אֲחֵי הַיָּקָר! חֲזוּק וְאַמֵץ מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל־פִּי הַדְרָךְ
הָאֲמֵת שֶׁקְּבַלְנוּ מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ, וְאֵל תִּפְּל
בְּדַעְתָּךְ מִשׁוֹם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם, וְשִׁמְחָתִי מְאֹד עַל אֲשֶׁר, תִּהְלֶה לְאֵל,
זְכִיתָ לִידַע וּלְהַתְּנוּעַ מִהַצְדִּיק הָאֲמֵת, וְהַעֲקָר תִּקְנִים (שִׁיר הַשִּׁירִים ג,
ד): "אֲחֻזְתִּיו וְלֹא אֲרַפְּנוּ" וְגו', לְאַחֲזוֹ עֲצֻמוֹ בְּזֶה הָאוֹר עַל־יְדֵי קִיוֹם
עֲצוּתִיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁהֵן "עֲצַת הַשֵּׁם לְעוֹלָם תַּעֲמֹד", וְאֵל תִּתְבַּיֵּשׁ
מִפְּנֵי הַמַּלְעִיגִים (כְּמוֹ שְׁמוּבָא בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ, אֵרַח חַיִּים, סִימָן א), כִּי בְּהַכְרִיחַ
שְׂיַחֲיָה כָּךְ, כִּי כָּל פְּרִי מִסִּבָּב בְּקַלְפָּה, וְרַק עַל־יְדֵי־זֶה גְּדֹל בְּתוֹכוֹ
הַפְּרִי, וְהַבֵּן.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלֻקְנוּ, שְׁזַכְּנוּ לִידַע מְאוֹר כְּזֶה, וְהִתְמַד בְּשִׁקִּידָה
נִפְלְאוֹה בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאִז טוֹב לָךְ לְנִצַּח, וְתִשְׁתַּדֵּל לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם
עִם ... גְּרוֹ יְאִיר, גַּם דַּע לָךְ שֶׁהַתְּחִלָּתִי לְהַדְפִּיס אֵת כָּל סִפְרֵי רַבְּנוּ
ז"ל, וְלִמְכַר אוֹתָם בְּזוֹל גְּדוֹל, עַל־כֵּן מִהַיֵּשֶׁר שֶׁגַּם אֶתָּה תִּנְדָּב עַל
זֶה, כִּי הַצְּדָקָה הַזֹּאת עוֹלָה עַל כָּל הַצְּדָקוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יוֹכְלוּ כָּל
בֵּית יִשְׂרָאֵל לְהַתְּקַרֵּב אֶל דְּרַךְ הָאֲמֵת, וּמִחֲמַת טְרוּדוֹתֵי עֲבָשׁוּ בְּאִישׁוֹן
לִלְלָה וּזְמַן חֲצוֹת הַגִּיעַ, עַל־כֵּן אֶקְצֹר, וְעוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד, אִם יִרְצֶה
הַשֵּׁם, בְּאִרְיָכוֹת.

יְדִידֶךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ ...

וְאֵת הַמְּעוֹת בְּשִׁבִיל הַהַדְפָּסָה תִּמְסַר לְהַנ"ל.

תם וּנְשָׁלֵם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

* * *

בְּרִיךְ רַחֲמָנָא שְׂזַכְּנוּ לְסַיִם אֶת כָּל הַחֲבוּר הַנִּפְלָא הַזֶּה, וְהוּא כְּרִיךְ
רֵאשׁוֹן, וַיִּזְכְּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְסִדְר עֲכָשׁוּ לְדַפּוּס אֶת הַכְּרִיךְ הַשְּׂנִי
לְהַגְדִּיל תּוֹרָה וּלְהַאֲדִינָהּ.
אָנָּא ה' הוֹשִׁיעָה נָּא, אָנָּא ה' הַצְּלִיחָה נָּא.

תּוֹךְ הָעֲנִינִים

חלק א'

- ג** . . . . . פתח דבר
- ה** . . . . . הקדמה
- יא** . . . . . מכתב א
- יעורר להתחדשות ולהתחזק בעבודת השם יתברך ויקא מתוך
הבלבולים.
- יב** . . . . . מכתב ב
- יחזק את מי שעובר עליו מה שעובר, ויעוררו להפוך את כל בלבוליו
ועמלו לעמל בתורה הקדושה, ולהיות בשמחה וברקודים.
- יב** . . . . . מכתב ג
- ידבר מענין תפלת המנחה בזמנה.
- יד** . . . . . מכתב ד
- יחזק בענין תפלה, התבודדות ושמחה אף שעובר מה שעובר, וידבר
מקיים מצות הדלקת נר חנוכה בתמימות ובפשיטות, וכמה יחודים
קדושים שצריך לבנות על כל תכה בברכות ההדלקה, ומהמזמורים
שנהוג לזמנם לאחר ההדלקה.
- יז** . . . . . מכתב ה
- יבאר מעלת ספרי הרמ"ק הקדושים ומעלת ההתבודדות, ויגלה שאי
אפשר להשיג בהם ובכל ספרי הקבלה כי אם על-ידי ההקדמות של
רבנו ו"ל.
- יט** . . . . . מכתב ו
- יאמר פרוש נפלא מאחד מאנשי שלומנו שיוסף הצדיק היה לו השם

קמה, שְׁנֵה הַשֵּׁם מִשְׁתַּמְשֵׁין בְּשְׂרוּצִין לַעֲשׂוֹת מְלָךְ, וַיִּבְאֵר זֹאת עַל-פִּי דְבָרֵי רַבְּנוּ ו"ל, וַיַּעֲזֹר לְהִתְחַזֵּק בַּתּוֹרָה.

מְקַתֵּב ז . . . . . **כ**

דְּבַר מַעֲנִין הַשְּׂמִיחָה שֶׁיֵּשׁ לָנוּ מִקִּדְשַׁת יְהוּדוּתֵנוּ, מְזֻכֹּת קִיּוּם הַמִּצְוֹת וּמִשְׂמִיחַת הַתְּקַרְבוּתֵנוּ לְרַבְּנוּ ו"ל, וַיַּעֲזֹר לְלַמֵּד שְׁלַחַן עָרוּף.

מְקַתֵּב ח . . . . . **כא**

יְגַלֶּה שְׂאִין לְאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם זְמַן פְּנוּי, וְעַקֵּר שְׁלֵמוֹתוֹ — שְׂחוּטָף אֵיזָה טוֹב מִתּוֹף הַבְּלִבּוּלִים דְּיִקְא, וּמִתְנַדָּה וְדוּי דְּבָרִים בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוּת, וַיִּחַזֵּק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה.

מְקַתֵּב ט . . . . . **כב**

יְזַהֵר מִלְּבָלוֹת אֶת הַזְּמַן בְּהִבְלִים וּבִקְרִיאַת עֲתוּנִים, וַיִּחַזֵּק לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן וְלִהְתְּחַדֵּשׁ בְּעַבּוּדַת הַשֵּׁם.

מְקַתֵּב י . . . . . **כג**

יַעֲזֹר עַל לַמּוֹד סְפָרֵי רַבְּנוּ ו"ל וַיִּשְׂאֵר סְפָרִים.

מְקַתֵּב יא . . . . . **כד**

דְּבַר מְשִׁיחַת רַבְּנוּ ו"ל שְׂצָרִיף לְעַבֵּר בְּכָל הַסְּפָרִים, וְיִזְהִיר מִסְּפָרֵי חֲקִירָה שְׂצָרִיף לְכַרֵּחַ מֵהֶם.

מְקַתֵּב יב . . . . . **כה**

דְּבַר מַעֲנִין מַעֲלַת הַזֹּכָה לִילָף אַרְבַּע אַמּוֹת בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וּמַמְעֲלַת הַתְּפִלָּה בְּפֶרֶט בְּמִקּוּמוֹת הַקְּרוּשִׁים שְׂמִסְגְּלַת שֵׁם מָאד, וַיִּשְׁקִיט נַפְשׁוֹ עַל שְׂשׁוּמַע בְּלִבּוּלִים עַל מַחֲבָבֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וַיִּשְׁלִיף אֵשׁ וְנִפְרִית עַל הַרְשָׁעִים שְׂכּוּפְרִים בְּפָרְסוּם ה' יִתְבָּרַךְ, וַיִּזְכִּיר אֶת מוֹהֲרֵינֵי ו"ל שְׂחֵבֵר בְּדוּרוֹ קוּיְנֶטְרַס "קִנְאָת ה' צְכָאוֹת".

מְקַתֵּב יג . . . . . **כו**

דְּבַר מִהֲזַהֲרַת רַבְּנוּ ו"ל לְהִתְרַחֵק מִחֻבוֹת.

מְקַתֵּב יד . . . . . **כז**

תֵּכֵן הַעֲנִינִים

שנט

יְדַבֵּר מִמַּעַלְת הַבוֹרֵחַ מִן הַמַּחְלָקָה וּמַעֲנִין הַתְּכֵלִית הַנִּצְחִית וּמַתְּפֵלָה וְהַתְּבוֹדְרוֹת.

מַכְתָּב טו . . . . . **כט**

יְדַבֵּר מִמַּעַלְת הַשְּׁמֵחָה שֶׁמְבִיאָה לְיָשׁוּב הַדְּעוּת, לְהִסְתַּפֵּל בְּאֵמֶת עַל הַתְּכֵלִית הָאֵמֶתִית בְּמָה כְּדַאי לַעֲסֹק, אִם בָּטוֹב, אוֹ בְּכִלְוֵי הַזְּמַן בְּשִׁטּוֹת וְהַכְּלִים וְכוּ'.

מַכְתָּב טז . . . . . **ל**

יְדַבֵּר מִמַּעַלְת לַמּוֹד סִפְרוֹ הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַבְּנּוּ ו"ל וְלַמּוֹד דְּבָרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל, וַיִּחַזַּק עַל הַתְּבוֹדְרוֹת שֶׁהֵיא הַחֶרֶב, וַיִּבְהִיר מַעַלְת הַצְּדָקָה לְעֲנִינֵי רַבְּנּוּ ו"ל, שֶׁהֵיא כְּמוֹ שְׁנוֹתָנִים לוֹ ו"ל בְּעֶצְמוֹ.

מַכְתָּב יז . . . . . **לא**

יִחַזַּק לְקַבֵּעַ דְּבוּרֵי רַבְּנּוּ ו"ל בְּלַבְּנּוּ, וַיִּרְחִיק מִחֲלִישׁוֹת הַדְּעוּת, וַיַּגְלֵה שֶׁכֶּף צָרִיד לְהִיּוֹת — לְחִטּוֹף טוֹב מִתּוֹךְ הַבְּלָבוּלִים, וַיִּחַזַּק עַל מַדַּת הַשְּׁמֵחָה וְעַל הַתְּמִדָּה בְּסִפְרֵי רַבְּנּוּ ו"ל, וַיִּסְפֵּר דְּרַכּוֹ בְּלַמּוֹד סִפְרֵי רַבְּנּוּ ו"ל כִּיֹּם אֵיךְ הַתְּנַהֵג בְּשָׁנִים הַקּוֹדְמוֹת.

מַכְתָּב יח . . . . . **לב**

יְעוֹרֵר עַל לַמּוֹד סִפְרֵי רַבְּנּוּ ו"ל, וְנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּהַלְכָּה עַל עֲנִינֵי כְּהֵן שְׁחוֹשָׁבִים עָלָיו שֶׁהוּא קַל וְכוּ', אִם לִתֵּן לוֹ לְשֵׂא כִּפְיוֹ אֶצֶל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, וּמִבִּיא מְקוֹרוֹת בְּהַלְכָּה עַל זֶה וּמַצְדֵּד לְהַקְּל, בְּפֶרֶט כְּשֶׁנִּכְנַס הַהַתְּפַלֵּל בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, שֶׁבּוֹדַי סוֹפּוֹ לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה.

מַכְתָּב יט . . . . . **לה**

יְדַבֵּר מִמַּעַסֵּק הַתּוֹרָה וּבְפֶרֶט עַל־פִּי הַהַקְּדָמוֹת שֶׁקַּבְּלָנוּ מִרַבְּנּוּ ו"ל, שֶׁהֵן — שְׂמֵחָה וְהַתְּבוֹדְרוֹת.

מַכְתָּב כ . . . . . **לו**

כְּאֵר מַעַלְת הַשְּׁמֵחָה, הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוֹדְרוֹת, וַיִּזְכִּיר אֶת פְּלוּנֵי שְׁזָכָה עַל־יְדֵי תְּפִלָּה לְמִצָּא זְוִיגוֹ, וְעַכְשָׁו כְּכֵן זֹכָה לְהַכְּנִיס אֶת בְּנוֹ לְכִרְיֹתוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם אֲבִינוֹ.

- מכתב כא** . . . . . לו
- יעורר על ענין אמירת תהלים ועל-כל-פנים "יום" תהלים ו"תקון הקללי", ויחזק על ענין התפלה.
- מכתב כב** . . . . . לו
- יחזק את מי שעוברות עליו ועל חבריו מגיעות בדבר רבנו ז"ל, ומאמימים לזרקם מהשיבה — שלא יפחדו, ויזכיר את שיחת מוהרנ"ת ז"ל שאמר קשגרושוהו מברסלב.
- מכתב כג** . . . . . לח
- יחזק את פלוני שלא יפל בדעתו רק יהיה בשמחה וישקד על דלתות רבנו ז"ל, ויחזק ושמע לאלו הרוצים למנעו מדעת רבנו ז"ל, ויחזקו בזה שיש לו בלים נפלאים, ושהקדוש-ברוך-הוא מקשיב לשיחת בעל לב נשבר.
- מכתב כד** . . . . . לט
- יחזק את מי שעוברות עליו ועל חבריו מגיעות בענין ההתקבצות לרבנו ז"ל, ויגלה לו שאין שום כח בעולם היכול להפרידו מהשם יתברך ומרבנו ז"ל, ויעוררו להתחזק בתפלה ובהתבודדות ולהתפלל התפלות בכונה, ויאחל רפואה שלמה לאביו בזכות רבנו ז"ל.
- מכתב כה** . . . . . מ
- יעורר ויחזק על התמדה בתורה, על תפלה בכונה ועל למוד ספרי רבנו ז"ל בצנעא, וידבר מנוראות נפלאות מה שמעוררנו רבנו ז"ל.
- מכתב כו** . . . . . מא
- יחזק את מי שעוברות עליו ועל חבריו מגיעות רבות, וישנהו סימן שהם מקרבים לקדושה, ויגלה להם מצלת התפלה שאין כחנו אלא בפה, ויאמרו להחזיק מעמד אף כנגד כל העולם, ויעוררו להתמדה בתורה, לתפלה בכונה ולהתבודדות, ויחזקו להיות בשמחה ובקרובים.
- מכתב כז** . . . . . מג
- יחזק ויאמץ את מי שעוברות עליו צרות, וידבר מזה שהפעל-דבר

מתפשט ביותר על אורו הגנוז של רבנו ז"ל, ושדיקא שפלים כמנו
זכינו לידע ממנו, ויעוררו על שיחה בינו לבין קונו, ויחזקו פי כּבֵר
היה לעולמים אלו המניעות שהן סימן על סגלת הנפש להתקרבות
לצדיק האמת, ויחזק לשמחה ולרקיודים.

מד . . . . . מכתב כח

ידבר מענין התחזקות שהיא העקר בעולם, ואשר זוכים אליה רק
על-ידי רבנו ז"ל, ויגלה שאלו שאינם מקרבים לקדשה אין להם
התחזקות, ויתאר באריכות מה עובר על אדם שמכניס עצמו בהבלי
העולם הזה, ויחזק לא לקנא באדם כזה אלא לקנא "קנאת סופרים"
בחסדי ברסלב האמתיים, ויתאר מהותם, וידבר מגדלת השם ותברך
שמרחיב לכל אחד בצר לו.

מה . . . . . מכתב כט

יחזק ויאמץ לא לירא ולא לפחד מאף ברנה, כי השם יתברך מלא כל
הארץ כבודו, וידבר מזכות ההתקרבות לרבנו ז"ל שעל ידו נתגלית
שלמות האמונה, ומהתורה ח' שבלקוטיי-מהר"ן חלק ב' וההלכה
עליה מלקוטי-הלכות, ויעורר על מדת השמחה וההתקשרות לרבנו
ז"ל, ועל תורה ותפלה.

מט . . . . . מכתב ל

יגלה נוראות נפלאות מגדל הזכות שנפלו בחלקו של רבנו ז"ל,
וידבר משלש-הבחינות בהתקרבות אליו, שהן: למוד ספריו, לתן
צדקה לעניניו והתחזקות בהתבודדות, ועל-ידי-זה זוכים להרים
המלכות דקדשה מפילתה.

נ . . . . . מכתב לא

יעורר לשאב מהנחל הנובע מקור חכמה בכל יום מחדש, ואשר זו
לנו זכות גדולה שנתודענו ממנו, למרות נסיון הפלשתיים לסתמו,
ויחזק להיות בשמחה וברקיודים שעל-ידי-זה תהיה מפלתם, ויעורר
על התמדה בתורה הקדושה ובספרי רבנו ז"ל ועל תפלה בכונה.

נא . . . . . מכתב לב

יחזק שׁלא לִפְלֵ מִהִמְחֻשְׁבוֹת הַזְּרוֹת שְׁנִכְנְסוּ בְּמַחוּ, וַיַּעֲרֹר עַל שְׁעוֹר
בְּגִמְרָא, וְשִׁלְחֵן עֲרוֹף וְחַמְשַׁשׁ רִשׁׁי, וַיְדַבֵּר מִמְּעַלְת אַמִּירַת תְּהֵלִים
וַטְבִּילָה בְּמִקְוֵה.

ב. מִקְתָּב לֵג . . . . .

יַעֲרֹר עַל לְמוֹד סִפְרֵי רַבְּנֵי וׁל, שְׁעַל יָדוֹ זֹכִים לְתַכְלִית הָאֲמַתִּית,
וַיְדַבֵּר מִהִמְחֻלְקַת שְׁמִרְחֻקַת רַק אֶת מִי שְׁאִינוֹ רְאוּי לְהִתְקַרֵּב, וַיִּחְזַק
עַל שְׁמִחָה וְהִתְבוֹדְדוֹת, וַיְגַלֶּה מְעַלְת כָּל רְצוֹן וְתַנּוּעָה טוֹבִים, וַיִּקְרַת
מְעַלְת לְמוֹד בְּסִפְרִים ״מְשִׁיבַת נֶפֶשׁׁ ׀ ״הַשְׁתַּפְּכוֹת הַנֶּפֶשׁׁ׃

ג. מִקְתָּב לֵד . . . . .

יִחְזַק בְּחֹר אִיף שְׁיִכּוֹל לְהַשְׁלִים עֲצָמוֹ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ בְּשַׁעֲוִירִים
קְבוּעִים בְּתוֹרָה, וַיֵּאמְצוֹ עַל עִבּוּדַת הַתַּפְּלָה לְכֹנֵן בְּשִׁלְשׁ-הַתַּפְּלוֹת,
וְעַל אַמִּירַת תְּהֵלִים וְלִקְוִטֵי תַפְלוֹת, וְעַל הַתְּבוֹדְדוֹת, וַיְגַלֶּה לוֹ מְעַלְת
הַרְצוֹן וְהַכְּסוּפִים דְּקִדְשָׁה, וּמְעַלְת הַשְׁמִחָה וְהַפְּצַת אוֹר רַבְּנֵי וׁל,
וַיְדַבֵּר מְזֹכוֹת ר' אֶלְטֵר טַעֲפִלְיָקֵר וׁל.

ד. מִקְתָּב לֵה . . . . .

יִחְזַק אֶת אַחַד שְׁלֵא יִהְיֶה שְׁבוּר עַל אֲשֶׁר חִתֵּם שְׁלֵא בְּרְצוֹנוֹ נִגְד
רַבְּנֵי וׁל, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וַיֵּאמְצוֹ לְהִתְחִיל לְהִתְקַרֵּב מִחֲדָשׁ וְלִהְיוֹת
בְּשִׁמְחָה וְלִהְרַבּוֹת בְּהִתְבוֹדְדוֹת, שְׁאֵלוֹ שְׁנֵי הַיְסוּדוֹת לְעִבּוֹר עַל יְדָם אֶת
הָעוֹלָם בְּשִׁלוּם, וְאֲשֶׁר עַל יְדָם נִצּוּלִים מִפְּגַם הַבְּרִית וּמִכְפִּירוֹת זֹזִכִּים
לְאִמְנוּנָה, וַיְדַבֵּר מְשִׁיחַת מוֹהֲרֵנִי ת וׁל עַל הַתַּקּוֹן שְׁלֵנוֹ עַל-יְדֵי רַבְּנֵי
וׁל.

ה. מִקְתָּב לו . . . . .

יְגַלֶּה מְעַלְת הַשְׁמִחָה וְהִיאֵף זֹכִים אֲלֶיהָ, וַיְדַבֵּר מִתַּפְּלָה בְּכַח, מִקְדָּשַׁת
הַמְּחֻשְׁבָּה, מְאִמּוֹנַת חֻכְמִים, מִהִתְבוֹדְדוֹת, מִמְּעַלְת לְמוֹד ״לִקְוִטֵי-
הַלְכוֹתׁׁ, וְיָבִיא שִׁיחָה מִר' אֶפְרַיִמ'ל וׁל מִגְּדֵלַת מוֹהֲרֵנִי ת וׁל, וַיִּחְזַק
שְׁלֵא לְפַחַד מֵאַף בְּרִיָּה רַק מֵה' יִתְבַּרֵּךְ.

ו. מִקְתָּב לז . . . . .

יְדַבֵּר דְּבוּרֵי הַתְּחֻזָּקוֹת לְאַכְרֵךְ כְּמָה שְׁבוּעוֹת לְאַחַר חֲתֻנָּתוֹ, וַיִּחְזַקוֹ

ללמד לקוטי-מוֹהַר"ן, לקוטי-הלכות ולקוטי-תפלות, ויאצמו לקים כל דעת רבנו ז"ל, והעקר הוא ההתבודדות, שעל ידה זוכים להתקיים מכל הנפילות, ויחזקו להיות בשמחה ולרקוד בכל יום, ולקבצו שעורים קבועים בתורה הקדושה.

מקָתב לח . . . . . ס

יִדְבֵר דְבוּרֵי הַתְּעוּרוֹת לְכַחוּר, שְׂיִתְחַזֵּק לְהִתְמַיד בַּתּוֹרָה, וְיִרְבֶּה בַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וּבִפְרָט כִּשְׁהוּא עֲזִיז בְּבַחֲרוּתוֹ שְׂאִין עָלָיו שׁוּם עַל.

מקָתב לט . . . . . סא

יִוֹכִיחַ אֶת אֶחָד שֶׁמִּתְרַשֵּׁל מִלְּבַא לְבֵית-הַמִּדְרָשׁ דְּחִסְדֵי בְּרֶסֶלֶב, וַיִּגְלֶה לוֹ מַעֲלַת בֵּית-הַמִּדְרָשׁ שֶׁשׁוֹמְעִים בּוֹ דְבוּרִים יְקָרִים, וַיִּסְפֹּר לוֹ מַה שִּׁדְּבָרוּ בְּשַׁבַּת-קֹדֶשׁ עַל הַתּוֹרָה ל"ו בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן — שֶׁצָּרִיף לַעֲבֹר עַל הָאֲדָם הַרְבֵּה חָשׂוֹף, וְהַעֲקָר לְהִתְחַזֵּק אֲזוֹ, וַיִּסְפֹּר לוֹ גַּם קֶצֶת מִהַשְּׁעוּר בְּסִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, וַיִּזְרְזוּ שְׂיִתְחַזֵּק לְבַא לְבֵית-הַמִּדְרָשׁ, כִּי עָלִינוּ לְאַחֲזוֹ אֶת עֲצָמָנוּ בְּיַחַד.

מקָתב מ . . . . . סב

יִחַזֵּק עַל תּוֹרָה וְתַפְלָה עַל-פִּי דַעַת רַבְּנּוּ ז"ל, וַיַּעֲזֹר לְהִסְתַּכֵּל עַל הַהִשְׁגָּחָה הַפְּרָטִית, וְלִשְׁמַע הַבְּזִיוֹן וְלִדְמֵי וְלִשְׂתֵּק, וְיִזְכִּיר תּוֹכַחַת רַבְּנּוּ ז"ל לְחַתְּנוֹ, וַיַּעֲזֹר עַל הַתְּמַדָּה בַּתּוֹרָה, עַל הַתְּבוּדוֹת, עַל אֲמִירַת תְּהִלִּים וְלִקוּטֵי-תַפְלוֹת וְעַל שְׂמַחָה.

מקָתב מא . . . . . סד

יַעֲזֹר לְאַחֲזוֹ עֲצוּמוֹ בְּצַדִּיק הָאֵמֶת וְלִקְיָם עֲצוּתָיו — שְׂמַחָה וְהַתְּבוּדוֹת, וַיִּחַזֵּק עַל הַתְּמַדָּה בְּלִמּוּד ש"ס, שְׁלִחַן עֲרוּף, תַּנ"ף וּמַשְׁנֵיּוֹת, וּסְפָרֵי רַבְּנּוּ ז"ל, וַיִּדְבֵר מִהַתְּמַדָּת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ וּבִינֵיהֶם ר' אַבְרָהָם שְׁטְרִינְהַרְץ, וַיַּעֲזֹר לְהִתְפַּלֵּל בְּכּוֹנֶה וּלְהִרְבּוֹת בְּהַתְּבוּדוֹת, שְׁעַל-יְדֵי הַתּוֹרָה תִּתְקַבְּלֶנָה תְּפִלוֹתָיו, וַיְבַאֵר מַעֲלַת אֲמִירַת "סְדֵר יוֹם כְּפוּר קָטָן", וַעֲנִן הַתְּשׁוּבָה שֶׁהִיא בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ, וּמַעֲלַת רֵאשׁ חֲדָשׁ שְׂכֻט.

מקָתב מב . . . . . סו

ידבר ממעלת הזוכה להיות בשבת-קדש בבית-המדרש וחסידיו
בבית-המדרש, ויחזק ויאמץ על התבודדות, על עבודת השם ותפילה ועל
אמונה והשגחה פרטית, ונזהיר מעצבות, ויבאר מעלת הלב נשבר
שקשוב מאד, ומפדרגות רבנו ו"ל שזכה להן רק על-ידי תמימות
ופשיטות.

מכתב מג . . . . . סח

באר קדשת מצות "פדיון הבן" לפלוני הזוכה לקימה, ויחזקו להיות
בשמחה רבה על זה, ושיחזקו בתורה ובתפילה, ויעוררו להשתדל
שהכהן יהיה אחד מאנשי שלומנו, ושיחזקו לרבנו ו"ל בקיום
המצוה, ויביע לו אחוליו.

מכתב מד . . . . . סט

באר במעלת ההתקרבות לצדיק האמת, ועקר ההתקרבות היא צינות
אליו, ולקיים בפשיטות כל מה שצוה, ומשם באות כל ההשפעות,
וכל הצרות הן מחמת רחוקו מהצדיק, ויעורר על ענין קימת חצות
ובפרט על ענין העלמת הצדיק והסתלקותו מאתנו, ועל-ידי זה יהיה
נמשך עלינו מאורו, ועקר הכל להיות נכלל עם הצבור המקרב לצדיק,
ויעורר על מסירת עניניו להשם ותפילה בהתקשרות לצדיק, ועל למוד
הפרשה "שנים מקרא ואחד תרגום" עם פרוש רש"י, וידבר מקדשותו
של רש"י ומגדל מי שזוכה לסימו בכל שבוע, ויתן עצות איך לזכות
לסיים שנים מקרא ואחד תרגום בכל שבוע.

מכתב מה . . . . . עב

יעורר לאחזו עצמו בצדיק ולהתקרב אליו על-ידי שקידה בספריו,
ולתן צדקה לכל הענינים של רבנו ו"ל, ולהתודות להשם ותפילה בכל
יום, שעל-ידי כל זה יהיה נמשך אור האין סוף ברוך הוא, ויחזק על
אמונה בהשגחתו ותפילה הפרטית.

מכתב מו . . . . . עג

באר מעלת ההתקרבות לרבנו ו"ל, שעל ידו תבא הגאולה, ויעורר
לשמח על התקרבותנו אליו ובפרט אחר התגברות השקר בעולם,

ויחזק על תפלה בכונה, על שמחה בנקודת יהדותנו, ועל התקשרות לרבנו ו"ל ושקידה בספריו, ויעורר גם לבא לבית-המדרש דחסידי ברסלב, ויספר ממה שדברו באותה שבת — על תקון הברית, קדשת העינים והמתשקה, על התבודדות ושמחה, ויביא לזה רמז במעשה ב' בספורי-מעשיות.

מכתב מז . . . . . עה

ידבר מאמונת חכמים שעל ידה זוכים לגאולה ולאמונה בהשם יתברך.

מכתב מח . . . . . עז

יבאר מצלת למוד ספרו הקדוש של רבנו ו"ל — "לקוטי-מוהר"ן", והעקר שיהיה לעבודה ולמעשה, ויחזק שלא להסתפל על הבזיונות שיש על שהוא מקרב לרבנו ו"ל, רק לדם ולשתק על זה, ולהתחזק בעבודת השם.

מכתב מט . . . . . עח

יעורר על תורה ותפלה, ולהיות בשמחה ובפנים שוחקות, שעל-ידי זה זוכים לישוב הדעת, ויבאר נוראות גדלת מצלת למוד "שלחן ערוך", ויחזק ללמוד ספרי רבנו.

מכתב נ . . . . . עט

יחזק על יקרת דבורי ההתבודדות שנעשים מזה דברים גבוהים, וגדל השמחה על התקרבות לרבנו, וידבר מגנות מדת הפעם והקפידות.

מכתב נא . . . . . פ

יחזק לבלי לפל בדעתו ולא להסתפל לאחוריו רק להתקרב להשם יתברך על-ידי תפלה והתבודדות, וידבר מענין האמונה, השמחה והקודים שעל-ידי זה זוכים להצלחה, וממצלת הבטחון שעל ידו זוכים לפונסה, ויעורר להתמיד בספרי רבנו ו"ל.

מכתב נב . . . . . פב

יבאר מצלת התמימות ומצלת השם הקדוש מספורי-מעשיות, ויחזק לציט למקור התמימות שהוא רבנו ו"ל, אשר יסוד דעתו הוא תפלה

והתבודדות, שָׁרַק על יָדוֹ נִקְרָא "חֲסִיד בְּרֶסֶלֶב" וְזוֹכֶה לְאוֹרוֹ הַגָּנוּז
שֶׁל רַבְנוּ י"ל, וְיֵחֶזֶק לַעֲשׂוֹת הַכֹּל מִתּוֹךְ שְׂמֵחָה — אֶפְלוּ הַלֵּב נִשְׁכַּר
וְהַבְּכִיּוֹת.

מִקְתָּב נג . . . . . פד

יְדַבֵּר מֵעֵצֶם הָאֲשֶׁר הַגְּדוּל לְהִיּוֹת מְקַרְבִּים לְאַמַּת אַחֲרֵי הַתְּנַבְרוֹת
חֲשֵׁף כְּזֶה, וְיֵחֶזֶק מְאֹד בְּאֵמוּנָה בְּהַשְׁגַּחְתּוֹ יְתַבְרַךְ הַפְּרָטִית, שְׂזוּכִים
אֵלֶיהָ עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק, וְיַעֲרַר עַל שְׂמֵחָה וְהַתְּבוּדוֹת וְלִדְבַר עִם אֲנָשִׁי
שְׁלוֹמְנוּ.

מִקְתָּב נד . . . . . פה

יְבָאֵר מֵעֵלֹת הַתְּמִימוֹת בְּעִבּוּדֵת ה' שְׂזוּהֵי הַתְּכֵלִית, וְכֵן מֵעֵלֹת הַהִדְבָּקוֹת
אֵלָיו יְתַבְרַךְ וְהַדְּבִיר עִמּוֹ בְּכֹל יוֹם כְּחֹבֵר נְאֻמָּן, וְיִדְבַר מִגְּנוּת הַמְּנַהֵג
הָרַע שֶׁפֶל אֶחָד מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ וְחוֹשֵׁב שֶׁגַּם לוֹ יֵשׁ שֶׁכֵּל, וְיִגְלֶה שֶׁעַל-
יְדֵי שְׂמֵחָה זוֹכִים לְ"הַתְּבוּדוֹת", וְנִצּוּלִים מִפְּגַם הַבְּרִית וּמִגִּיהוֹנוֹם,
וְיַעֲרַר גַּם עַל לְמוֹד סְפָרֵי רַבְנוּ י"ל.

מִקְתָּב נה . . . . . פז

יְדַבֵּר מִגְּדֹל הַזְּכוֹת לְיַדַע מִרַבְנוּ י"ל, וְיְבָאֵר מֵעֵלֹת הַהַתְּבוּדוֹת שֶׁעַל
יְדֵי זוֹכִים לְאוֹר הַגָּנוּז וְלִשְׂמֵחָה, וְעַל-יְדֵי שְׂמֵחָה זוֹכִים לַעֲזוֹת דְּקֻדְשָׁה.

מִקְתָּב נו . . . . . פט

יַעֲרַר עַל אֵמוּנָה, עַל תְּפִלָּה בְּכֹנְנָה, עַל תְּקוּנַת הַצִּוּוֹת וְעַל אֲמִירַת תְּהִלִּים
וְלִקְוִיטֵי-תְּפִלוֹת, יְבָאֵר גַּם עֲנִין תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, וְיֵחֶזֶק לְהִיּוֹת מְקַשֵּׁר
לְאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ.

מִקְתָּב נז . . . . . צ

יִגְלֶה מֵעֵלֹת הַשְׂמֵחָה וְלִמְצָא בְּעֲצָמוֹ הַנְּקֻדוֹת הַטּוֹבוֹת, וְלִידַע שְׂאֵי
אֶפְשָׁר לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הַגִּיהוֹנוֹ שֶׁל זֶה הָעוֹלָם כִּי אִם
עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק, וְיַעֲרַר לְהַתְּמִיד בְּתוֹרָה כִּי כָּל הַצִּוּוֹת נִמְשָׁכוֹת מִחֻמַּת
הַתְּרַשְׁלוּתוֹ כֶּה, יְבָאֵר גַּם מֵעֵלֹת הַלְּמוּד עַל-פִּי הַהַקְדָּמוֹת מִרַבְנוּ י"ל,
וּמֵעֵלֹת לְמוֹד מִשְׁנֵיּוֹת וְתְּפִלָּה בְּכֹנְנָה וּבִמְחִיאוֹת בְּפִים, וְיֵחֶזֶק בְּאֲמִירַת
תְּהִלִּים שְׂזוּכִים עַל יְדֵי לְגֵאֻלָּה.

מכתב נח . . . . . צב

יחזק ויאמץ מאוד לצטק בהתמדה בתורה וכתפלה בכונה, ויעורר על מדת התמימות, על התחזקות באמונה ובהתבודדות ועל למוד ספרי רבנו ז"ל, ויחזק להיות בשמחה, שעל-ידי-זה באים לאמונה ונפטרים מקל הצרות.

מכתב נט . . . . . צד

ידבר ממעלת למוד ספרי רבנו ז"ל, שלא יניחו אותו לפל, ולקיים בתמימות ובפשיטות כל אשר יאמר, ולהיות עובד ה' בצנעא בלי פניות, ונרחיב הדבור ממעלת התפלה וההתבודדות, ויחזק להיות בשמחה ובפרט על שיש לנו רבי כזה, ויעורר על שעורים קבועים ועל טבילת מקנה.

מכתב ס . . . . . צז

ידבר ממחילת העוונות שזוכים אליה על-ידי הצדיק ולמוד ספרי הקדושים, ויבאר מעלת השמחה והתבודדות, יעורר גם על ענין השלום שמכרח אצל אנשי שלומנו, ויאריך במעלת הדלקת הנר תמיד שדולק בבית המדרש, ויחזק על שעורים קבועים כרצון רבנו ז"ל "היום" ויקא.

מכתב סא . . . . . ק

יוכיח את אחד שהתרושל מלהתועד עם אנשי שלומנו ומתרחק מהם, ויספר לו על התקרבות מקרבים חדשים, והמגיעות שעברו עליהם, ומסירות נפשם לנסע לציון רבנו ז"ל, ויעוררו על קרבת הצדיקים ועל חדוש רצונו במקדם.

מכתב סב . . . . . קב

ידבר על ענין האמונה וברור המדמה שזוכים על-ידי התקרבות לצדיק, וכן על למוד ספרי רבנו ז"ל ועל תפלה בכונה ואמירת תהלים, יעורר גם על התבודדות ושעורים כסדרן, ויזכיר דבור נפלא מהרמ"ק על ענין התבודדות, ויחזק להיות בשמחה וברקודים ולאחוז עצמו בין אנשי שלומנו באהבה.

מִקְתָּב סג . . . . . קה

דַּבֵּר מִרְחֻמֹתוֹ שֶׁל הַשָּׁם יִתְבַּרְךָ, וַיִּחְזַק לְכִלֵּי לִפְלֵ בְדַעְתּוֹ רַק לֵהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, שֶׁהֵי א סוּר צִיצִית וַתְּפִלִּין, וַיִּכָּאֵר מַעְלַת הַהִתְבּוּדוֹת כְּשֶׁהֵי א מִתּוֹךְ שִׂמְחָה, וַיִּחְזַק לְהִתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּהַצְנֵעַ וְלִקְבֹּעַ לְעַצְמוֹ שְׁעוּרִים בְּסִדְרָן, וְלָדַם וְלִשְׁתַּק עַל הַבְּיוֹנוֹת וְלִכְרֹחַ מוֹכּוּחִים, וַיִּבְרַח גַּם מִהִרְחֻמֹּת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל.

מִקְתָּב סד . . . . . קט

יִכָּאֵר מַעְלַת הַתְּפִלָּה בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ דְּחִסְדֵי בְּרִסְלָב, וַיִּזְכֹּר שִׁיחַ מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל.

מִקְתָּב סה . . . . . קי

יִכָּאֵר גְּדֹל הַזְּכוּת שֶׁזָּכִינוּ לִידַע מִרַבְּנוּ ז"ל וַיַּעֲרֹר לְצִיּוֹת, וַיִּחְזַק לְהִתְמַדָּה בַּתּוֹרָה וְלִתְפִלָּה בְּכּוֹנֵה, וְלִתֵּן צְדָקָה שְׁעָקְרָה לְצַדִּיק הָאֱמֶת.

מִקְתָּב סו . . . . . קיא

דַּבֵּר מִהִתְקַרְבוֹת לְרַבְּנוּ ז"ל, וַיִּזְהֵר לְהִתְרַחַק מֵאוֹשׁ, וַיִּזְכֹּר שִׁיחַ ר' יִשְׂרָאֵל קֵאֲרָדוּיֵנְעֵר עַל זֶה, וַיִּגְלֶה מַעְלַת מְצוֹת הַצְּדָקָה וַיְכַפְּרֵט "מִחֲצִית־הַשָּׁקֶל".

מִקְתָּב סז . . . . . קיג

יִחְזַק וַיֵּאמֶן מְאֹד לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ עַל־פִּי דַעַת רַבְּנוּ ז"ל, וַיִּכָּאֵר גְּדֹל הַזְּכוּת שֶׁזָּכִינוּ לִידַע מִמֶּנּוּ, וַיַּעֲרֹר לְהִתְמִיד בְּדַבְּרָיו וְלִקְסֵם עֲצוֹתָיו, וַיְכַפְּרֵט בְּשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וְכֵן לִתֵּן צְדָקָה וַיְכַפְּרֵט לְצַדִּיק הָאֱמֶת, וַיִּכְהִיר מַעְלַת "מִחֲצִית־הַשָּׁקֶל" וְאֵיךְ מְקַיְּמִים אוֹתָהּ בְּשִׁלְמוֹת בְּזִמְנֵי הַזֶּה.

מִקְתָּב סח . . . . . קיד

יַעֲרֹר לְאַחֵז עֲצָמוֹ בְּרַבְּנוּ ז"ל וּבְסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וַיִּכָּאֵר מַעְלַת אֲמִירַת "לְקוּטֵי־תְּפִלוֹת", וַיִּבְרַח גַּם מִעֲנָן תְּפִלָּה, הַתְּבּוּדוֹת וְשִׂמְחָה.

מִקְתָּב סט . . . . . קטו

דַּבֵּר מִיִּקְרַת הַנְּקֻדוֹת הַשּׁוֹבוֹת שֶׁזָּכִים לְלַקֵּטֵם דִּיקָא עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק

הַאֲמַת, שְׁעַקְר הַשְּׁאֲרָתוֹ הִיא בְּבֵית-הַמִּדְרָשׁ הַנִּקְרָא עַל שְׁמוֹ ו"ל, ויעורר מאד על למוד ספרי רבנו ז"ל, ועל שלש-הַמַּתָּנוֹת שְׁנִקְנוֹת בְּיִסְרוּרִים, ויחזק על עֲנֵן הַמְּנִיעוֹת שְׁעוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד, ויבָאֵר עֲנֵן עֵרֵב רֹאשׁ חֲדָשׁ וסגלתו, ויחזק לַעֲזוֹת דְּקִדְשָׁה לְבַא לְבֵית-הַמִּדְרָשׁ.

מְכַתֵּב ע . . . . . קב

יחזק אַבְרָהָם מִיַּד לְאַחַר נְשׂוֹאָיו שְׂכִיב לְפַעַל הַרְבֵּה בְּעוֹלָם, וְשִׁירָאָה לְהִתְחַזֵּק בְּעִבּוֹדַת הַשָּׁם יְתִבְרַךְ עַל-פִּי הַקְּדָמוֹת רַבְּנֵי ו"ל, וּבְכַרְט שְׁבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים הַתַּפְשָׁטָה אֶפְיִקוֹרְסוֹת בְּעוֹלָם עַל-כֵּן צִרְיָךְ לְהִתְחַזֵּק בְּאַמּוּנָה, עַל-יְדֵי רַבּוֹי תַּפְלָה וְהַתְּבוֹדָדוֹת, ויעוררו על שְׁעוֹרֵין כְּסִדְרֵן חֵק וְלֹא יַעֲבֹר.

מְכַתֵּב עא . . . . . קכ

יְדַבֵּר מִגְּדֵל רַחֲמָנוֹתוֹ יְתִבְרַךְ, ויעורר לַצִּיַּת אֶת רַבְּנֵי ו"ל בְּתַמִּימוֹת וּבַכְּפִישִׁיטוֹת וּבְכַרְט בְּעֲנֵן שְׂמַחָה וְרַקוּדִים, ויחזק ויאמץ לְהִסְתַּבֵּל עַל הַנִּקְדוֹת הַטּוֹבוֹת שֵׁישׁ בּוֹ, ויבֹא עַל-יְדֵי-זֶה לְשִׂמְחָה, אֲשֶׁר עַל יְדֵה זוֹכִים לְקִדְשָׁה וְלִטְהָרָה, לְנִבְוָאָה וְלַהֲנַנְעַת הַמִּדְבָּרָה, ויבְהִיר מַעֲלַת הַזֹּכֶה שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּבִנְיָן בֵּית-הַמִּדְרָשׁ דְּחִסְדֵי בְּרִסְלָב, וְהַלּוּמַד תּוֹרָה שְׁעוֹרֵין כְּסִדְרֵן, וְהַמִּדְקָדֵק לומר כָּל תְּבָה כְּתוּבָה.

מְכַתֵּב עג . . . . . קכז

יְגַלֵּה נוֹרְאוֹת נְפִלְאוֹת מַעֲלַת הַרְצוֹן דְּקִדְשָׁה, ויעורר עַל הַדְּבּוֹר שֶׁהוּא הַכְּלִי הַרְצוֹן, וְיִאָרִיךְ בְּמַעֲלַת הַזֹּכֶה לְהִתְחַזֵּק מִתּוֹךְ נְפִילוֹתָיו וּבְלִבּוּלָיו וְלַהֲתַפְלֵל לְפָנָיו יְתִבְרַךְ בְּלֵב נִשְׁבָּר, ויחזק עַל מַדַּת הַשְּׂמַחָה שְׂמִשְׁגַּלַּת מְאֹד לְתַפְלָה, וימַעֲלַת הַבְּכִיָּה שֶׁהִיא מִתּוֹךְ שְׂמַחָה, וְאֲשֶׁר זוֹכִים עַל-יְדֵי-זֶה לְאַמּוּנָה שְׂלֵמָה, וידבר מִתְקוֹן רַבְּנֵי ו"ל, וימַהֲמַקֵּת הַדִּינִים עַל-יְדֵי שְׂמַחָה וְרַקוּדִים, וּבְכַרְט בְּחֲדָשׁ אֲדָר.

מְכַתֵּב עד . . . . . קלז

יחזק ויאמץ לְעִבּוֹדַת הַשָּׁם וְלַהֲיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּלְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ לְהַשָּׁם יְתִבְרַךְ, ויבְהִיר וימַעֲלַת הַתַּפְלָה, אֲשֶׁר לְשִׁלְמוֹתָהּ זוֹכִים עַל-יְדֵי שְׂקִידָה בְּתוֹרָה, וְכֵן מַעֲלַת הַתְּקָרְבוּתָנוּ לְרַבְּנֵי ו"ל, ויחזק לֹא לְהִתְפַּעֵל

מהמתנגדים רק להתבונן מה קבלנו על ידו, ויעורר לבא לבית-מדרש
 דחסידי ברסלב, ויספר מהנעשה שם ומרבוי הדבורים הקדושים
 שדברו שם — מאמונה, מתפלה מהתחזקות וכו', ויעורר על
 התקשרות עם החברים מאנשי שלומנו.

מכתב עה . . . . . קמב

יוכיח את אחד שנמנע לבא לבית-המדרש חסידי ברסלב מחמת
 מניעות המוח, ויחזקו לבא, ויבטיחו שלא תהינה לו הפרעות לשדוף
 בעבור זה, וידבר מזה שלשמע דברי תורה מהבר דעת האמתי
 שהוא רבנו ז"ל, זו סגלה למציאת הזויג, ויעוררו לומר התפלה מ"ה
 בקלוטי-תפלות חלק ב', ויחזקו על מדת השמחה.

מכתב עו . . . . . קמד

ידבר מחסדו ותברך שקרבנו לרבנו ז"ל, ויעורר על התבודדות,
 שעל-ידיה זוכים להתקשר למעלה מהזמן והמקום וכו', ויארץ בדבורי
 התחזקות על מדת השמחה שהיא עולם החרות, וידבר מהתקרבות
 לצדיק שזוכים על ידו לברור המדמה, ויגנה את הרדיפה אחר תאות
 קמון, ושלא לעשות מהעקר טפל ומהטפל עקר, ויזכיר את השמחה
 המכרחת בחדש אדר על-ידי קודים, וכן שיחת מוהרנ"ת ז"ל לר'
 משה ברסלב על ענין זה.

מכתב עז . . . . . קמח

יגלה נוראות ונפלאות הנקודות הטובות שיש בכל אחד, ועקר מעלתו
 שמקשרים אותו לצדיק, ויארץ במעלת התקשרות התפלה לצדיק,
 וישבח את מנהג אנשי שלומנו לתלות שלט: "הריני מקשר" וכו'
 בכל בית-מדרש דחסידי ברסלב, ויעורר על למוד ספרי רבנו ז"ל ועל
 שמחה.

מכתב עח . . . . . קנ

יחזק ויאמץ לא לפל בדעתו משום ברנה שבעולם, וידבר מענין
 השבעל-דבר אורב על כל אחד לרחקו, אך השם ותברך עוזר על-ידי
 הצדיק, ויעורר על למוד ספריו — לקוטי-מוהר"ן ולקוטי-הלכות,

ועל אִמִּירַת לְקוּטֵי-תַפְלוֹת, וְנִבְהִיר שְׁעָר מַחִית עֲמֶלֶק הוּא עַל-יְדֵי תַפְלָה, וְשָׁפַל עֲנָן פּוֹרִים הִיָּה עַל-יְדֵי מְרֻדְכֵי שְׁעָסֶס בַּתַּפְלָה, וַיִּבְאֵר מַעֲלַת מִדַּת הַשְּׂמֵחָה הַמְצוּיָה בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֹנוּ, וּמַעֲלַת הַרְצוֹן וְהַמְחַשְׁבָּה.

מִקְתָּב עַט . . . . . קנג

יִחְזַק וַיֵּאמֶץ לְכָלִי לִפְל בְּדַעְתּוֹ אִף שְׁעוֹכְרִים כָּל מִינֵי בַלְבוּלִים, וְנִבְהִיר שֶׁהַכֹּל בְּשִׁבִיל הַבְּחִינָה וְהַנְּסִיוֹן, וְנִאֲרִיךְ בְּעֲנָן הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲכוּבִים, וַיִּפְרֹשׁ עַל-יְדֵי-יָהּ אִמְרַת הַבַּת מֶלֶךְ מַסְפּוּרֵי-מַעֲשִׂוֹת מַעֲשֵׂה י, וַיִּבְאֵר עַל-פִּי הַקְּדָמוֹת רַבְּנוּ ו'ל מַעֲשֵׂה שְׁסֹפֶר רַבְּנוּ ו'ל בְּשִׁבְחֵי הַר"ן סִימָן ל"ו, וַיִּפְרֹשׁ פְּרוּשׁ עַל הַפְּסוּק "רַבִּים מְכֹאֲבִים לְרָשָׁע" וְכו', וַיִּחְזַק לְהַפֵּךְ הַמְּנִיעוֹת לְנֻעִימוֹת, וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה וְלִרְקֹד וְקוֹדִים בְּפֶרֶט בְּחֻדְשׁ אֲדָר, וְכֵן לְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה.

מִקְתָּב פ . . . . . קנד

יִחְזַק לְהַתְּחַדְּשׁוֹת בְּעִבּוּדַת ה' בְּכָל יוֹם, וַיַּעֲזֹר עַל לְמוֹד "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן" בְּסֻדְר, וְהַעֲקֹר שִׁיְהִיָּה לְעִבְדָּה, וַיִּסְפֹּר סְפּוּר מֵר' אֲבָרְהָם שְׁטַעַרִינְהָרְאָן וְר' מְרֻדְכֵי שׁוֹחַט וַיְמָה שְׁעֵנָה לְהֵם הָרַב מִשְׁשֵׁהָרִין בְּעֲנָן שֶׁהַלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן צָרִיךְ לְהִבְיֵא לְמַעֲשֵׂה, וַיִּבְאֵר מַעֲלַת הַ"גֵּר תַּמִּיד" בְּבֵית הַמְּדֻרָשׁ, וְעֲנָן מְצִיאַת הַזְּיוּג שְׂזוּכִים עַל-יְדֵי-יָהּ, וַיְדַבֵּר מִתַּפְלָה, מִשְׂמֵחָה, מְרֻקוּדִים, מִמְּקַנָּה וּמִתְהַלִּים.

מִקְתָּב פֶּא . . . . . קנה

יַעֲזֹר לְצִיַּת לְרַבְּנוּ ו'ל שִׁיְסוּד דַּעְתּוֹ — שְׂמֵחָה וְהַתְּבוּדָדוּת, וְנִזְהִיר לְהַתְּרַחֵק מִכַּעֲס, וְיִלְהַתְּחַזֵּק לְהִיּוֹת עֶקֶשׂן רַק עַל עִבּוּדַת ה'.

מִקְתָּב פֶּב . . . . . קנט

יַעֲזֹר עַל לְמוֹד בְּסֻפְרֵי רַבְּנוּ ו'ל, וַיְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַזּוֹכָה שִׁיְהִיָּה לוֹ חֶלֶק בְּבִגְנָן בֵּית-הַמְּדֻרָשׁ דְּחִסְדֵי בְּרִסְלָב, וַיִּחְזַק אֶת פְּלוּנֵי שִׁיְעוֹרֵר וְחִבְרָיו לְעִבּוּדַת ה', וְשִׁיְתַחֲרוּ לְהֵם זְמַן לְהַתְּבוּדָדוּת, וְנִאֲרִיךְ בְּמַעֲלַת עֲנָן זֶה, וַיַּעֲתִיק מִקְתָּב מֵר' יִצְחָק בְּרִיִּטְעֵר ו'ל שְׁמִסְפֵּר שִׁישׁ לְהֵם

”בית התבודדות” וכו’, ויאריך עוד בענין מחיית צמלק, ויבהיר מעלת הנחת תפלין ורבנו תם ודעת רבנו ו”ל על זה, ויזהיר לטבל במקנה בכל יום.

מכתב פג . . . . . קסג
 עורר על ”שמחה ו”התבודדות”, ולמוד שלחן ערוך, ויחזק לא לפל בדיעתו רק לחפש בו ובזולתו נקדות טובות, ועל ידי זה תהיה הכנעת צמלק, ימח שמו.

מכתב פד . . . . . קסד
 גלה מעלת מי שזוכה לבא בשבת קדש לבית המדרש דחסידי ברסלב, ולמה זוכים שם, ויחזק ללמד ספרי רבנו ו”ל.

מכתב פה . . . . . קסה
 יבאר באריכות נוראות נפלאות גדלת מעלת ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו, ואיך שהפעל דבר אורב על ענין זה ביותר, ויגלה שצל ידה זוכים לאמונה וכו’, ויחזק להתנהג בתמימות שהיא הפך הספקות והקרירות, ועל ידי זה תהיה הכנעת צמלק, ימח שמו.

מכתב פו . . . . . קסו
 עורר על תורה, תפלה, התבודדות, שמחה, מקנה, חצות מחיאות כפים, צדקה, תהלים וקדושת שבעת הנרות.

מכתב פז . . . . . קסז
 ידבר מהתקרות לרבנו ו”ל, שמצלת מפגעי הזמן, ועקר העצה היא תפלה שתלויה באמונה, ויספר ממה שקורה בבית המדרש דחסידי ברסלב, ומהדבורים שדברו שם.

מכתב פח . . . . . קסח
 יחזק על הענין של להם ולשתק כנגד הליצנות שעושים, וכן על ענין השמחה וההתבודדות ושעורים כסדרן, וידבר מפרשת פרה ומפסח.

מכתב פט . . . . . קעד
 ידבר מהמקרים לרבנו ו”ל, שבנדאי תהיה להם תקנה על ידו שהוא סוד מצות פרה, והצדיק הוא בחינת משיח, וידבר מהשכרות של

פורים ומשתית זין של הצדיק, ויעורר מאד על עגן תפלה והתבודדות.

מכתב צ . . . . . קעו

ידבר מזכות התקרבותנו לרבנו ו"ל, מתוך והודאה, מהתבודדות, מפעלת אמירת תהלים, ויזכיר שתי אמרות של ה"דגל" ושל ה"ישמח-משה" על מעלת יקרת התפלה.

מכתב צא . . . . . קעח

יחזק לחטף תורה ומצוות ומעשים טובים דיקא מתוך המניעות והבלבולים, ויחזר על הדבורים שדברו בסעדה שלישית על תורה נ"ה, ויעורר על למוד ספרי רבנו ו"ל ושאר שעורים, וכן לבא לבית-המדרש דחסידי ברסלב, ויתאר מה שנעשה שם, ויחזק על שמחה, על אמירת תהלים והתבודדות, וידבר מעגן פורים שהוא הכנה לפסח.

מכתב צב . . . . . קפ

יעורר על תפלה והתבודדות אף שעל מי שעוסק בזה עוברות הצרות ביותר, ויכאר הטעם לזה, גם יעורר להתמדה בתורה ויחזק עצה על זה, ויחזק להיות בשמחה ולרקוד בכל יום, שעל-ידי-זה זוכים לישוב הדעת.

מכתב צג . . . . . קפב

ידבר מפעלת התמימות ומהתקרבות לצדיק, ומהאמת של הקדושת-ברוך-הוא, ויעורר על התבודדות ועל קדשת המחשבה, וידבר מהבחינות "יעקב" ו"עשו" שהן הדבורים הקדושים והרעים, ויגלה למה זוכים על-ידי קדשת הדבורים, וידבר מהזכות להיות נקרא על שם רבנו ו"ל, ומסגלת חדש ניסן ומעגן משיח, ויגלה עגנו ותקונו של "אטר יד".

מכתב צד . . . . . קפג

יחזק ויאמץ על הנקדות הטובות שהצדיק בונה מהן בנינים נפלאים, וידבר מסוד א' ועירא שבו יקרא, ויעורר להתמיד בספרי רבנו ו"ל, ויספר ספורים ממוהרנ"ת ו"ל מקדשת ה"לקוטי-מוהר"ן" הקדוש,

ויעורר לבא לבית-המדרש דחסידי ברסלב ויגלה מעלתו.

מכתב צה . . . . . קפז

בְּכָר מַעֲלַת לַמּוֹד סִפְרֵי רַבְּנּוּ ו"ל, שֶׁעָקְרָם לַעֲבֹדָה וּלְמַעֲשֵׂה, וְלִזְוָה זֹכִים עַל-יְדֵי תַפְלָה, וְיִגְלֶה נִפְלְאוֹת מַעֲלַת הַרְצוֹן דְּקִדְשָׁה, וְיִדְבֹר מַעֲגֵן הַשְּׂמִיחָה וּמַהֲנִיעָה לְצִיּוֹן רַבְּנּוּ ו"ל, וְיִסְפֹּר מַעֲשֵׂה מַרְבְּנוּ ו"ל עַל זֶה, וְשִׂיחָה מֵר' נַחֲמָן טוֹלְשִׁינְעֵר, וְיַעֲוֹרֵר עַל שְׁעוּרִים קְבוּעִים וְתַפְלָה בְּכַח, וְיִאָרֶיף בְּשִׁבְחַת אֲמִירַת תַּקוּן חֲצוֹת, וְיִבְיֵא שִׂיחַת ר' מִיכָל ו"ל, וְיִדְבֹר מֵהַתְּבוּדוֹת וְדַבְּקוֹת וְחַיִּים נִצְחָיִים.

מכתב צו . . . . . קפט

יְדַבֵּר מַצִּיּוֹן רַבְּנּוּ ו"ל וּמ"תַּקוּן הַכְּלָלִי, וְיַעֲוֹרֵר עַל לַמּוֹד סִפְרֵי רַבְּנּוּ ו"ל וְעַל הַתְּבוּדוֹת, וְיִסְפֹּר סִפּוּר מַמּוֹהֲרֵנִי ת"ו ו"ל וְר' אֶפְרַיִם בֶּן ר' נִפְתָּלִי, וְיִגְלֶה מַעֲלַת הַשְּׂמִיחָה שֶׁעַל יְדֵי זֹכִים לְקִדְשַׁת הַמַּחְשָׁבָה, וְיַחֲזִיק שְׁלֵא לִפְל בְּדַעְתּוֹ.

מכתב צז . . . . . קצא

יַחֲזִיק עַל הַתְּמִדָּה בְּסִפְרֵי רַבְּנּוּ ו"ל הַקְּדוּשִׁים, וְיִסְפֹּר חֲלוּם שֶׁחִלַּם שָׁזָכָה לְהִיּוֹת עִמּוֹ עַל הַצִּיּוֹן, וְיִדְבֹר מִגּוֹרָאוֹת קִדְשַׁת קַבְרוֹ הַקְּדוּשׁ, וּפְרוּשׁ נִפְלֵא עַל הַפְּסוּק "וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ" בְּדֶרֶךְ מַעֲשֵׂה שְׁהִיָּה אֶצֶל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ.

מכתב צח . . . . . קצג

יְבַהֵר מַעֲלַת הַתְּמִימוֹת וְהַתְּבוּדוֹת שֶׁמְסַגֵּלַת בְּיוֹתֵר בְּיַמֵּי הַפֶּסַח הַקְּדוּשִׁים, וְיִגְלֶה רְמִזִּים נִפְלְאִים עַל הַשִּׁיכוֹת שֶׁל פֶּסַח לְעִנְיַן תַּפְלָה, וְיִדְבֹר מִגְּדֻלַּת רַבְּנּוּ ו"ל, וּמִמַּעֲלַת לַמּוֹד הַתּוֹרָה גְּמָרָא, פּוֹסְקִים וְתוֹסְפוֹת בְּצִיּוֹן, וְכֵן מִהֲנִיעָה לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל.

מכתב צט . . . . . קצו

יַעֲוֹרֵר עַל פְּנוֹת הַתַּפְלָה לְכוּן פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת, וְיִדְבֹר מַעֲגֵן פֶּסַח וּמַמַּעֲלַת הַצִּיּוֹן הַקְּדוּשׁ.

מכתב ק . . . . . רב

תְּכַן הָעֲנִינִים

שעה

יְדַבֵּר מֵעַנְיֵן קְדִישָׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וַיַּעֲוֹר עַל תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, וַיִּזְכֹּר שִׁיחַת מוֹהֲרֵנָה וְ"ל עַל עֲנִינֵי רְצִיפוֹת בְּהִתְבּוֹדְדוּת אֲרֻבָּעִים יוֹם, וַיִּכְאֹר מַעֲלַת תְּקוּן חֲצוֹת וּמַעֲלַת נְתִינַת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לַהֵשֶׁם יִתְבַּרְךָ.

מִקְטָב ק"א . . . . . ר"ב

יְדַבֵּר מִכַּח תּוֹרַת רַבְּנֵי וְ"ל וּמֵהֵהִילוּלָא דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי, וּמֵהִשְׁכּוֹת שְׁלוֹ לְרַבְּנֵי וְ"ל, וַיַּעֲוֹר עַל לְמוֹד בְּסִפְרֵי רַבְּנֵי וְ"ל וּבִפְרָט שְׁלֹשֶׁת הַלְקוּטִים, וְכֵן עַל תְּפִלָּה וְרִצּוֹנוֹת קְדוּשִׁים, וַיְדַבֵּר מִפְּדֻרְגַת בְּתָר.

מִקְטָב ק"ב . . . . . ר"ד

יְחַזֵּק אֶת אֶחָד שְׁנֵימֵצָא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וַיְדַבֵּר מֵהִתְבּוֹדְדוּת, וַיִּבְקָשׁוּ לְצִיַּת לְגְדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ.

מִקְטָב ק"ג . . . . . ר"ה

יְדַבֵּר מֵעַנְיֵן שְׁלֹשֶׁת הַתְּפִלוֹת בְּכַח וּבְכוּנָה, מֵעַנְיֵן תְּקוּן חֲצוֹת, מֵהַתְּפִלָּה שֶׁל הַכַּח הָאֲמִתִּי וּמִשְׁכִּירַת תַּאֲוַת קְמוֹן.

מִקְטָב ק"ד . . . . . ר"ו

יְדַבֵּר מֵעַנְיֵן הַתְּמִימוֹת וּמֵהַגְלוֹי שֶׁל "אֶחָד הָיָה אֲבָרְהָם", וּמִסוּד סְפִירַת הָעֵמֶר וּמִוִּקְפַת גְּוִיל, וּמֵעַנְיֵן הַזֶּקֶק רְאִיָּה, שֶׁהַכֹּל מְרַמֵּז לֹא לְהִתְעַרֵּב בְּמָה שְׂאִינֵי שִׁיבָה לוֹ, וַיַּעֲוֹר לְעַסֵּק בְּשִׁירוֹת וּבְתַשְׁבּוּחוֹת וּבְחֻדוּשֵׁי תּוֹרָה וְשִׁעוּרִים קְבוּעִים, וַיִּזְהֵר לְכָל יְטָעָה הָאֲדָם אֶת עֲצָמוֹ לְחַפֵּשׂ מַצּוֹת, אֵף שְׂגָמִילוֹת חֲסִידִים הֵיא עֲנִינֵי גְדוּל, וַיִּכְאֹר הֵיאָף לְעוֹרֵר בְּנֵי אָדָם.

מִקְטָב ק"ה . . . . . ר"ח

יְחַזֵּק לְאַחוֹז בְּרַבְּנֵי וְ"ל עַל אֵף הַמְּנִיעוֹת, וַיִּכְיֵא פְרוּשׁ מִמוֹהֲרֵנָה וְ"ל עַל פְּסוּק בִּישְׁעֵיהָ בְּעַנְיֵן הֵהִתְבּוֹדְדוּת, וַיַּעֲוֹר עַל לְמוֹד סִפְרֵי רַבְּנֵי וְ"ל, שְׁשָׁם כָּל הֵהִתְחַזְקוֹת, וַיִּסְפֹּר סְפוּר שְׁקָרָה לוֹ עִם אֵיזָה רַב מְדָמָה וְכוּ', וּמֵהִשְׁגָּחָה הַפְּרָטִית שֶׁהִיָּתָה אֹז.

מִקְטָב ק"ו . . . . . ר"י

יְחַזֵּק שְׁלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵהִזְרִידוֹת וְהַבְּלוּלִים, כִּי כֹף עֵבֶר עַל כָּל

הצדיקים, וְיִזְכִּיר אֶת הַסֵּפֶר "מגיד מישרים" מהבבלבולים שֶהָיוּ לְמֶרֶן הַ"בֵּית יוֹסֵף" וְצ"ל, וְעָקַר מַעְלָתוֹ שֶהִתְחַזַּק, וְיִזְכִּיר שְׁתֵּי שִׁיחוֹת מְרַבְּנוּ וְ"ל שְׁאָמַר עַל עֲצָמוֹ, וְשִׁיחָה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עַל נְפִילַת הָאָדָם בְּעֲצָמוֹ, וַיִּגְלֶה שְׁעָקַר הַכֹּל — תְּשׁוּבָה בְּדוּוֵי דְבָרִים וְהִתְבּוּדוּת.

מִכְתָּב קז . . . . . ריא

וְדַבֵּר מֵעֵינַן הַהִתְבּוּדוּת, וַיַּעֲזֹר עַל אֲמִירַת תְּהִלִּים, עַל טְבִילַת מִקְוֶה, עַל אֲמִירַת תַּקוּן הַכִּלְי וְלִמּוּד שְׁלֵחַן עֲרוּף, וְשִׁנְי דְפִים גְּמָרָא בְּיוֹם וּבְלִילָה וְלִמּוּד שְׁאָר הַסְּפָרִים.

מִכְתָּב קח . . . . . ריב

וְדַבֵּר מֵעֵינַן הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוּדוּת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְהַשִּׁיג אֹר רַבְּנוּ וְ"ל, וְיִשְׁבַּח הַשִּׁיחוֹת שֶׁקָּבַל מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְיָבִיא סְפוּר מִהֶרֶב מִשְׁשֶׁהָרִין עַל אֹר רַבְּנוּ וְ"ל שְׁמֹנֶת אֶצֶל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וַיְדַבֵּר מֵאֲהָבַת חֲבָרִים וּמִמַּעַלַת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

מִכְתָּב קט . . . . . ריד

וְיִחַזַּק וַיֹּאמֶץ אֶת מִי שֶׁנִּפְל בְּדַעְתּוֹ מִהַפְּגָמִים וְכוּ', וְיִבְהִיר לוֹ שְׂאִין לְהַתְיָאֵשׁ בְּשׂוֹם פְּנִים, וַיַּעֲזֹרוּ מְאֹד עַל הַתְּבּוּדוּת וְעַל מִצְוֹת פְּרִיקָה וַיִּטְעִינָה, וְעַל עֵגֶן הַשְּׂמִתָּה, וַיְדַבֵּר מִשְׁכִּירַת תְּאוֹת קְמוֹן, מִצְדָּקָה, מִהִתְקַבּוּת לְצַדִּיק וּמֵאֲמוּנָה, וַיִּחַזְּקוּ לְלִמּוּד סְפָרֵי רַבְּנוּ וְ"ל וְלִחְדוּשׁ עֲצָמוֹ בְּכַחוֹ וְ"ל.

מִכְתָּב קי . . . . . ריז

וְסִפֵּר מִמָּה שֶׁעָבַר בְּבֵית-הַמִּדְרָשׁ דְּחִסְדֵי בְּרִסְלָב, וְהַדּוּבּוּרִים שֶׁדָּבְרוּ מִהַתּוֹרָה כ' בְּלֻקוּטֵי-מוֹהַר"ן חֶלֶק א', וַיַּעֲזֹר לְהַתְמִיד בְּסְפָרֵי רַבְּנוּ וְ"ל, וַיְדַבֵּר מֵעֵינַן קְדוּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהַצַּדִּיק וּמֵאֲמוּנָה, וּמֵעֵינַן הַנְּעֻת הַמַּתְנַגְּדִים שֶׁנַּעֲשִׂית רַק עַל-יְדֵי תוֹרָה וְתַפְלָה וְכוּ'.

מִכְתָּב קיא . . . . . ריט

וְדַבֵּר מִמַּעַלַת אֲמִירַת תַּקוּן חֲצוֹת, וְלִקְבַע אַחֲרֵי-כֵן שְׁעוֹר בַּתּוֹרָה.

מִכְתָּב קיב . . . . . רכ

תֵּכֵן הָעֲנִינִים

שעז

יְבָאָר מַעֲלַת קְרֻשַׁת הַדְּבוּר, וְיִזְהִיר לְהַשְׁמֵר מִדְּבוּרִים אֲסוּרִים, וְיִדְבֵּר מִגְּדֹל זְכוּתָנוּ עַל הַהִתְקַרְבוּת לְרַבְּנוּ ו"ל וּמַהֲבַחֲיָנָה "אִיָּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ", וּמַעֲנִין הַשְׁמַחָה וְהַהֲתַבּוּדוּת בְּלֵב נֶשְׁבֵּר, וְיִתְאָר מַעֲלַת הַתַּפְּלָה בְּבֵית-הַמְּדֻרָשׁ דְּחִסְדֵי בְּרֶסֶלֶב.

מִקְטָב קִיג . . . . . רכג
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַשְּׁלוֹם וּמַגְנוּת הַמַּחֲלָקָה.

מִקְטָב קִיד . . . . . רכד
יִחַזֵּק וְיֵאמֹץ עַל תּוֹרַת הַתַּפְּלָה וְהַתַּבּוּדוּת, וְיִגְלֶה סוּדוֹת נֶפְלְאִים שְׂרוּאִים בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, וְיִרְאֶה עַל הַתּוֹרָה "תַּשְׁעָה תַּקּוּנֵינוּ" אִיף מְרֻמָּו בָּהּ כֹּל מַה שֶּׁעָבַר בְּעוֹלָם בְּצַת הֵיחָא בְּפִרְטֵי פְרֻטִיּוֹת שְׁנֵה מְקַרְב אֶת גְּאֻלְתָּנוּ, וְיִרְחִיב הַדְּבוּר עַל זֶה.

מִקְטָב קִטו . . . . . רכז
יְדַבֵּר מַעֲנִין שְׁמִירַת הָעֵינַיִם, וְיִזְהִיר מִפְּגַם הַרְאוֹת שְׁחֵמוֹר מֵאֵד.

מִקְטָב קִטז . . . . . רכט
יִחַזֵּק וְיֵאמֹץ עַל תּוֹרַת וְעִבּוּדַת הַשֵּׁם, וּבִפְרָט עַל עֲנִין שִׂיחָה וְהַתַּבּוּדוּת, וְיְבָאָר מַעֲלַת הַלִּיכָה עִם תּוֹרוֹת רַבְּנוּ ו"ל, וְיִסְפֵּר מִגְּדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ עַל זֶה, וְיִדְבֵּר מַעֲנִין הַתּוֹרָה "אַזְמַרְהָ", וְיַעֲוֹר לְקַבֵּעַ קְבִיעוֹת בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל וְלִהְיוֹת בְּשִׁמְחָה עַל שִׁבְא אֶל בֵּית-הַמְּדֻרָשׁ דְּחִסְדֵי בְּרֶסֶלֶב.

מִקְטָב קִיו . . . . . רל
יִגְלֶה מַעֲלַת הַרְצוֹן, וּבִפְרָט לְפָרְשׁוּ בְּפֹה בְּשַׁעַת הַתַּבּוּדוּת, וְיִזְהִיר מֵאִוֹש, וְיַעֲוֹר עַל אֲמוּנָה וְלִדְבַר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ דְּבוּרֵי אֲמַת, כִּי גְדוּלָּה מַעֲלָתָם.

מִקְטָב קִיח . . . . . רל
יְדַבֵּר מַעֲנִין הַהֲתַחַזְקוֹת שְׂאוּכִים אֵלֶיהָ עַל-יְדֵי סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, וְיִדְבֵּר מֵהַתּוֹרָה "הַנַּעֲוֹר בְּלִילָה" וּמַהֲתַבּוּדוּת.

מִקְטָב קִיט . . . . . רלא
יִשְׂבַּח מַעֲלַת הַתַּפְּלָה בְּבֵית-הַמְּדֻרָשׁ שֶׁל חִסְדֵי בְּרֶסֶלֶב, וְיִסְפֵּר מִתַּפְּלַת

מצריב שם ואיך היתה ההתעוררות, וידבר מהתורה "תשעה תקנין" ומספרא דעניעותא, ומתבת "דע" שבלקוטי-מוהר"ן, וממהרירות שעוברת על כל מקרב, שזה נרמז בתורה הנ"ל, ויעורר על התבודדות ועל למוד בספר "השתפכות הנפש".

מכתב קכ . . . . . **רלד**

ידבר ממעלת האמונה, שזוכים אליה על-ידי רבוי תפלה ושיחה בינו לבין קונו, וידבר מנוראות מעלת הצדקה ובפרט בשעת אכילה ובשעת משא ומתן, שעל-ידי-זה זוכים לאמונה.

מכתב קכא . . . . . **רלה**

יעורר על האמונה בו תברך, ולברח מאוש ולהתפלל אליו תברך, וידבר רק דבורי אמונה — הן להקדוש-ברוך-הוא והן עם כל מידעיו, ולא לכוש מהמלעיגים על זה, ושגם אותם מחיים אלו הדבורים.

מכתב קכב . . . . . **רלו**

יעורר על תורה ותפלה, על חדושי תורה, על למוד ספרי רבנו ז"ל ועל התבודדות.

מכתב קכג . . . . . **רלז**

יעורר על שעורים קבועים בתורה ובספרי רבנו ז"ל.

מכתב קכד . . . . . **רלח**

יאחל לפלוני מזל טוב על הקדמת בנו, ויעורר לשים לבו בכל פעם על הרמזים שהשם תברך מרמז לו.

מכתב קכה . . . . . **רלח**

ידבר מאור קדשת רבנו ז"ל, שבזמן הקץ יתגלה לכל באי עולם, ויחזק איך להנצל מתאות נאוף והיכן ללמד על זה בספרי רבנו ז"ל, ויאמץ על ענין התפלה שמסגלת לזה ביותר.

מכתב קכו . . . . . **רלט**

ידבר ממעלת ההתבודדות, ומזכות התקבוצתנו לרבנו ז"ל, ויספר משרדותיו ובפרט שזכה להקניס בנו לביתו של אברהם אבינו, עליו

תָּכֵן הַעֲנֵנִים

שעט

השלוס.

מִקְתָּב קכז . . . . . רמא

יְבִיעַ שְׁמִחְתּוֹ לְאַחַד שְׁעוֹסֵק בְּעִבּוּדַת הַשֶּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְיִסְפָּר מִבְּחוֹר אָחַד שְׁמִתְעַלֶּה מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֶּׁם עַל-פִּי דָרָךְ רַבְּנוּ ז"ל וּבִפְרֹט בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוּת, וְיִבְרַר בְּקִשְׁר לְמַעוֹת שְׁשַׁלַּח לְהַכְנִסֵת כְּלָה אִם הִגִּיעוּ לַיְעַד הַנְּכוּן.

מִקְתָּב קכח . . . . . רמב

וְדַבֵּר מֵעַנְיַן הַהַתְּבוּדוּת וּמִשְׁרָשׁ נְשִׁמַת מְשִׁיחַ שֶׁהוּא רַבְּנוּ ז"ל, וּמִמְחַשַׁת הַתְּפִלוֹת שֶׁתִּקְנֵנו אֲבָרָהֵם, יִצְחָק, יַעֲקֹב, דָּוִד וּמְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, וְיַעֲזִיר מְאֹד לְקַיֵּם הַנְּהִיגַת רַבְּנוּ ז"ל בְּדַבְרֵי הַתְּבוּדוּת שֶׁזְּמַנָּה בְּכָל עַתָּה, וְיִדְבֵּר מְגִוִּית הַגְּאוּהָ.

מִקְתָּב קכט . . . . . רמד

וְדַבֵּר מִהַתּוֹרָה כ"ב שֶׁבְּלִקוּטֵי-מִוְהַר"ן, וְלִקְיָם הַנְּהִיגוּתֶיהָ, וְלִהְיֵת חֵזֶק לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה שְׁעַל-יְדֵי-זֶה זֹכִים לְעֻזּוֹת דְּקִדְשָׁה, וְהַעֲקָר עַל-יְדֵי קוֹלוֹת דְּקִדְשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִתְקַרְבִּים לְמַנְהִיג הָאֱמִתִּי, וְיִשְׂבַּח מַעֲלֵת הַתּוֹרָה הַזֹּאת שֶׁשָּׁמְעֵנו מִרַבְּנוּ ז"ל בְּעֶצְמוֹ.

מִקְתָּב קל . . . . . רמו

יֹזְכִיחַ אֵת אָחִיךָ שֶׁנּוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ בְּכָל פַּעַם, וְהַעֲקָר כִּי אֵינּוּ מִתְמַיֵּד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְיַעֲזִיר עַל הַתְּבוּדוּת וְלִהְיֹת בְּשִׁמְחָה וְלִכְרַח מִפְּרָה שְׁחוּרָה.

מִקְתָּב קלא . . . . . רמז

וְדַבֵּר מֵעַנְיַן הַמְּגִיעוֹת שֶׁיֵּשׁ עַל הַהִתְקַרְבוּת לְרַבְּנוּ ז"ל, וְיִבְאֵר מַעֲלֵת לְמוֹד סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְעַנְיַן חַיִּית הַצְּדִיק אֲף לְאַחַר הַסְּתַלְקוּתוֹ, וְיִבְאֵר עַל זֶה פְּרוּשׁ נִפְלֵא מִלִּקוּטֵי חֲבֵר בֶּן חַיִּים, (תַּלְמִיד הַחַת"ם סוֹפֵר).

מִקְתָּב קלב . . . . . רמט

יְגַלֶּה מַעֲלֵת הַהַתְּבוּדוּת וְהַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוּנוֹ.

מִקְתָּב קלג . . . . . רנ

יְדַבֵּר מִהַתְּבוּדוֹת, וַיְבָאֵר הַפְּסוּק: "הִנֵּה סֵלֶם מֵצֵב אֲרָצָה" וְכוּ' עַל-פִּי
דְּבָרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, וַיִּזְכֵּיר שִׁיחַתוֹ עַל עֲנָן הַתְּחִזְקוֹת.

מִקְתָּב קִלְד . . . . . **רנא**

יִחְזַק אֶת אֶחָד שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּלְבוּלֵי הַדַּעַת, וַיּוֹרֶה לוֹ עַל עֲנָן הַ"תְּחִזְקוֹן
הַקְּלָלִי", וַיַּעֲזֵרוּ בְּעֲנָן "שִׁבְעֵין קָלִיין" בְּפִשְׁטוֹת בְּפִרְטֵיּוֹת.

מִקְתָּב קִלָּה . . . . . **רנב**

יִחְזַק מְאֹד אֶת אֶחָד שֶׁעוֹבְרֵת עָלָיו מְרִירוֹת רַבָּה שֶׁמִּתְבַּטֵּל מֵעֲבוּדַת
הַשָּׁם עַל-יְדֵי הַפְּרָנְסָה שְׁלוֹ, וַיּוֹרֶה לוֹ סֵדֵר הַיּוֹם בְּפִרְטֵי פְּרִטֵיּוֹת
וּבְאֵרִיכוֹת אֵיךְ יְכוֹל לְחַטֵּף טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי בַתְּפִלָּה וּבַהַתְּבוּדוֹת
וּבְרַבּוּי שְׁעוּרִים כְּסֻדְרָן.

מִקְתָּב קִלוֹ . . . . . **רנג**

יְדַבֵּר מִהַתּוֹרָה "אֲזַמְרָה" שֶׁהִיא הֵיחָה הַכְּנָה לְהַשְׁאֲרַת רַבְּנוֹ ז"ל,
וּמִשְׁלַשׁ הַתּוֹרוֹת "תְּקַעוּ", וַיַּעֲזֵר עַל עֲנָן לַמּוֹד זְכוֹת וְתַפְּלָה בְּכַוְנָה,
עַל הַתְּבוּדוֹת וְשִׁמְחָה.

מִקְתָּב קִלְז . . . . . **רנד**

יְדַבֵּר נִפְלְאוֹת מִשְׁמַחַה וְרַקוּדִים.

מִקְתָּב קִלַּח . . . . . **רנה**

יְדַבֵּר מִהַתְּבוּדוֹת, אָמִינָה, וּמִהַקִּינּוֹת עַל חֲרַבֵּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ.

מִקְתָּב קִלְט . . . . . **רנט**

יְדַבֵּר מְאוּרֹו שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל שֶׁעֲמָה בְּגִלוֹת הוּא גְּנוּז, וְהַעֲקָר לְצִיְתוֹ,
וַיַּעֲזֵר עַל הַתְּבוּדוֹת וְהַ"נְעוּר בַּלְיָה" בְּפִרְטֵי פְּרִטֵיּוֹת, וַיִּחְזַק עַל
שְׁעוּרִים קְבוּעִים בַּתּוֹרָה.

מִקְתָּב קִמ . . . . . **רסא**

יְדַבֵּר מֵעֲנָן הַתְּחִזְקוֹת, וַיַּעֲזֵר לְלַמֵּד מוֹסֵר מִמַּעֲשֵׂה הַשִּׁבְעָה בְּעֵטֶלְעֶרֶס,
אֵיךְ שְׁחִי חַיִּים טוֹבִים יִקָּא עַל-יְדֵי שְׁמִירַת הָעֲיִנִים, הָאֲזַנִּים וְכוּ',
וַיִּחְזַק מְאֹד לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה.

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שפא

מִקְתָּב קמא . . . . . רסג

יְדַבֵּר מִהַמְּנִיעוֹת שֶׁאֶפְשֵׁר לְשַׁכְּרֵן עַל-יְדֵי הַכְּסוּפִים, וְיִזְהִיר מִדְּחִיקַת הַשָּׂעָה, וְיַחְזֵק עַל תְּפִלָּה.

מִקְתָּב קמב . . . . . רסד

יִמָּאֵס בְּהִבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְיִדְבַּר מִהֶאֱמַת שֶׁל רַבְּנֵי ו"ל, וְיַחְזֵק עַל הַתְּבוּדוֹת, עַל שְׂמֻחָה, עַל שְׂמִירַת הַדְּבִיר וְעַל שְׁעוּרִים קְבוּעִים, וְיִרְחִיק מִכַּעֵס.

מִקְתָּב קמג . . . . . רסו

יְדַבֵּר מִעֲנֵן הַהֶתְבוּדוֹת וּמִהַתְּכִלִּית הַנּוֹצְחִית, וּמִסְגַּלַת יְמֵי אֱלוֹל.

מִקְתָּב קמד . . . . . רסז

יַעֲוֹר עַל הָרַבֵּעַ תְּפִלוֹת, וְהַתְּפִלָּה הַחֲמִישִׁית שֶׁהִיא הַתְּבוּדוֹת, אֲשֶׁר מְשִׁיחַ יְגִלָּה אוֹתָהּ, וְיִאָרִיף בְּעֲנֵן זֶה מְאֹד וּבְעֲנֵן יְמֵי אֱלוֹל הַקְּדוּשִׁים.

מִקְתָּב קמה . . . . . רסט

יְדַבֵּר מִסְגַּלַת יְמֵי אֱלוֹל הַקְּדוּשִׁים, וְיַעֲוֹר לְלַמֵּד אֶז הַתּוֹרָה ו', וְיִדְבַּר מִמְּנֶה קֶצֶת וּמִדְּבוּרֵי הַהֶתְחַזְּקוֹת שֶׁבָּהּ, וְיַחְזֵק עַל שְׂמֻחָה וְהַתְּבוּדוֹת.

מִקְתָּב קמו . . . . . רעא

יְדַבֵּר מִהַתּוֹרָה "אִזְמְרָה", וּמִהַעֲשִׂיָה הַמְּכַרְחַת בְּחֹדֶשׁ אֱלוֹל, וְיַעֲוֹר מְאֹד עַל הַתְּבוּדוֹת, וְיִדְבַּר מִהַעֲנֵן שֶׁשְׂמֻחָה וְאִמּוּנָה תְלוּיוֹת זו בְּזוֹ.

מִקְתָּב קמז . . . . . רעג

יַעֲוֹר עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת וּבִפְרָט בְּיְמֵי אֱלוֹל, וְיִשְׂבַּח אֶת הָעוֹסֵק בְּסִפְרֵי מוֹסֵר בְּיָמִים אֵלוּ, וְיַחְזֵק לְלַמֵּד סִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל שֶׁהֵם הָעֵקֶר.

מִקְתָּב קמח . . . . . רעד

יַחְזֵק וְיִאֲמֵץ לַעֲמֹד עַל עָמְדוֹ, וְהַעֲקֹר עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וְיִדְבַּר מִהַשְׂמֻחָה שֶׁיֵּשׁ לָנוּ מִהַתְּקַרְבוּתֵנוּ לְרַבְּנֵי ו"ל, וְיַחְזֵק עַל זֶה.

מִקְתָּב קמט . . . . . ערה

יַעֲוֹר עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וְיִדְבַּר מִהַנְּסִיעָה לְצִיּוֹן רַבְּנֵי ו"ל

ומחודשין דאורייתא.

מקֶתֶב קג . . . . . רעו

יעורר על עבודת התפלה ונהתבודדות, ויחזק בענין הבלבולים
שעוברים, ויאמץ להתגבר על הנסיונות ולהתיות את עצמו עם
הנקודות הטובות.

מקֶתֶב קנא . . . . . רעז

יוכיח מאד את אחד שאחרי שהתקרב לרבנו ז"ל ולאנשי שלומנו
כותב לו עדין דבורי יאוש ונפילה, ויחזקו להתקרב לצדיק האמתי
שהוא רבנו ז"ל, שמעורר על התבודדות שעל-ידי-ה זכיה לאמונה,
ויחזקו שלא תבלבל מאלו הנקראים "חסידים", ויתאר ענינם, ויעוררו
להתקרב מחדש אל הקדושה ולהתרחק מלצים, וידבר מגנות הליצנות,
וניהירו לברח מהלצים ולהתחזק בעבודת השם.

מקֶתֶב קנב . . . . . רפ

ידבר מהקבוץ הקדוש בראש השנה שיתקיים גם בבורו פארק, וידבר
ממצלת הקבוץ בעיר אומן, ויזכיר שיחות מרבנו ז"ל וממוהרנ"ת ז"ל
על זה.

מקֶתֶב קנג . . . . . רפא

יגלה מצלת ההתבודדות ומצלת חדושי תורה, וידבר אודות התורה
ו' והעקר לקיים "לשמע בזיונו יידם וישתק", ומצלת המקיים זאת,
ויחזק להיות בשמחה ולהתזיק מצמד.

מקֶתֶב קנד . . . . . רפג

ידבר מראש השנה שצריך לעשות בו התקלה חדשה, ויעורר על למוד
שחקן צרוף, ולעשות מההלכות תפלות, וללמד את ה"לקוטי-הלכות"
השכיכים להלכה, ויעורר מאד על תפלה ונהתבודדות בפרט של האדם
הרחוק.

מקֶתֶב קנה . . . . . רפד

יזהיר להתרחק מעצביות אף אם עוברות צרות, ויחזק להמשיך את

תָּכֵן הַעֲנִינִים

שפג

עֲצֻמוֹ בַּעַת כְּזוֹ לְאֵמֶת שֶׁהִיא הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִכְרֹחַ אֱלֹוֹ בַתְּפִלָּה,
וַיְדַבֵּר מִהֲנִקְדוּת הַטּוֹבוֹת וּמִמְעַלַת ה"לֵב נִשְׁכָּר".

מִקְתָּב קנו . . . . . רפו

וַיְדַבֵּר מִגְדֻלַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, וַיְגַלֶּה מְאִימַתִּי הַתַּחִיל עֲנִין
רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁלוֹ, וַיֹּאמְרֵךְ בְּעֲנִין הַשִּׁיכּוֹת שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה דְּרַבְּנוּ ו"ל
וְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרֻט שֶׁהוּא הַיְחִיד שֶׁגֵּלָה כָּל-כָּף מֵעַלְת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
וַיְדַבֵּר מִהַשִּׁיכּוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל לְרַבֵּי שֶׁמְעוֹן בֵּר יוֹחֵאי.

מִקְתָּב קנו . . . . . רפח

וַיְדַבֵּר מִעֲנִין הַקְּבוּץ עַל שֵׁם רַבְּנוּ ו"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְשִׁצְרֵךְ לִכְרֹחַ
מִמַּחְלֶקֶת, וַיְסַפֵּר מִהַסְּפּוּר הַנוֹרָא שֶׁל רַב וּבֵן יְחִיד, וְכֵן מֵה שְׁדוּדְרו
בִּסְעָדָה שְׁלִישִׁית מִקְדָּשֵׁת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, שְׁזוּכִים לְקַדְּשֵׁת
הַמַּחְשָׁבָה גַם בְּזִמְנֵן הַזֶּה וְכו', וַיְסַדֵּר כְּמֵה הַנְּהַגוֹת טוֹבוֹת לְעָרֵב רֹאשׁ
הַשָּׁנָה וּלְרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

מִקְתָּב קנח . . . . . רצ

וַיְחִזֵּק לְסִגְל לְעֲצֻמוֹ "מְעֻט" נִקְדוּת טוֹבוֹת כְּכֹל יוֹם, וַיַּעֲוֹרֵר עַל הַתְּמִדָּה
עַל-פִּי סֵדֵר דְּרֵךְ לְמִוּדוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, עַל תְּפִלָּה בְּכּוֹנָה וְעַל תְּקוּן
תְּחִוּוֹת, וַיְחִזֵּק לֹא לִפְלֵ בְּדַעְתּוֹ וְלִהַתְּחִזֵּק בְּהַתְּבוּדָדוֹת, וְלִהַדְּפִים סְפָרִי
רַבְּנוּ ו"ל.

מִקְתָּב קנט . . . . . רצג

וַיְבָאֵר מֵעַלְת הַתְּפִלָּה.

מִקְתָּב קס . . . . . רצד

וַיְגַלֶּה רְצוּנוֹ לְהַדְּפִים סְפָר "דְּרֵךְ הַתְּשׁוּבָה", שֶׁיְכַלֵּל הַלְכוֹת הוֹנָאָה ג'
שְׁבַלְקוּטִי-הַלְכוֹת, וְעוֹד שְׁאֵר סְפָרִים.

מִקְתָּב קסא . . . . . רצה

וַיְכִיחַ אֵת אֲחָד שֶׁלֹא וַיְדַבֵּר עַל הַכֵּלֵל, כִּי אֵין זוֹ דְּרֵךְ רַבְּנוּ ו"ל, וְכֵן
לְבַקֵּשׁ עֲלֵיהֶם בַּתְּפִלָּה, וַיְדַבֵּר מִלְּמוּד זְכוֹת וּמִשִּׁיחַת מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל עַל
זֶה, וַיְחִזְקוּ לְהַרְבוֹת בַּתְּפִלָּה.

- מכתב קסב** . . . . . רצו
 וְדַבֵּר נִוְרָאוֹת מִמַּעַלְת הַשְּׁמָחָה, וְנִזְהִיר לְכַרֵּחַ מִהַיַּצֵּר הַרְעָה שְׁמַכִּיא
 לַעֲצָבוֹת.
- מכתב קסג** . . . . . רצו
 וְדַבֵּר מִהַרְפֶּסֶת סִפְרֵי רַבְנֵינוּ וְ"ל שְׁמַקְרִיבִים אֶת הַגָּאֹלָה, וַיְגַלֵּה רָמֵז
 בְּמַעֲשֵׂה הַרֵב וּבֶן יַחִיד, וַיְדַבֵּר מִהַתְּקַרְבוֹת אֶל הַצַּדִּיק.
- מכתב קסד** . . . . . רחצ
 וַיְגַלֵּה יְקָרָת כֹּל נִקְדָּה טוֹבָה, וַיַּחֲזֵק עַל מִדַּת הַשְּׁמָחָה, וַיַּעֲוֹרֵר עַל
 הַתְּבוּדוֹת, עַל תְּהִלִּים וְלִקְוֹטֵי-תְּפִלוֹת.
- מכתב קסה** . . . . . רצט
 וְסִפֵּר אִיךְ עֶבֶר רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּקַבּוּץ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וּמְזֻכּוֹת אֲבִיו שִׁיחִיהָ
 נִצַּח שֶׁהָיָה שָׁם, וַיַּחֲזֵק עַל הַתְּבוּדוֹת.
- מכתב קסו** . . . . . ש
 וַיַּחֲזֵק מְאֹד עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת שְׁמוּעִילָה אֲפִלוּ בְּעֲנִינֵי הָעוֹלָם
 הַזֶּה, וַיְסַפֵּר סְפוּר נִוְרָא וְנִפְלָא שְׁשָׁמַע מֵעַד רֵאִיָּה, אִיךְ הַתְּחַזְּקוּ אֲנָשֵׁי
 שְׁלוֹמְנוּ בְּתַקִּיפַת הַשְּׂוֹאָה, וַיֶּאֱרִיךְ בְּמַעַלְת הַתְּבוּדוֹת.
- מכתב קסז** . . . . . שא
 וְסִפֵּר אִיךְ עֶבְרוּ צְלִיָּהִם הַיָּמִים הַנִּוְרָאִים וּמִהַשְּׁמָחָה שֶׁהָיְתָה לָהֶם
 בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה, וַיַּעֲוֹרֵר לָקִים עֲנִין הַ"נְּעוֹר בְּלִילָה" בְּפֶרֶט בַּחֲרָף, וַיְדַבֵּר
 מִקְדָּשֵׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּמֵאֲמוֹנַת חֲכָמִים.
- מכתב קסח** . . . . . שג
 וַיַּעֲוֹרֵר עַל תְּפִלָּה, הַתְּבוּדוֹת וְשִׁמְחָה, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין מִלְּתָא דְשִׁטְיָתָא
 וּמִהַתְּמַדַּת הַתּוֹרָה.
- מכתב קסט** . . . . . דש
 וְדַבֵּר מִכָּף שְׁעֲנִינֵינוּ חֲשׁוֹב וְנִקָּר מְאֹד לְמַעַלָּה, וְאֲפִלוּ עֲנִין הַרְצוֹן,
 וְנִזְהִיר לְבָלִי לְפַל בְּיָאוֹשׁ, וַיַּחֲזֵק עַל שְׁעוּרִים קְבוּעִים.

מִכְתָּב קע . . . . . **שה**

יחזק אֶחָד שְׁחוּתָנוּ מִחֲנֹדַר עָלָיו וּמַעֲוֹרָר אֶת אִשְׁתּוֹ נָגֵדוּ, וַיִּתֵּן לוֹ עֲצָה
לְשֵׁלוּם-בַּיִת וְאִיף יִתְנַהֵג עִם חוֹתָנוּ, וַיִּחְזְקוּ לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי לֹא
יִכּוֹל לְעֲשׂוֹת לוֹ מֵאוּמָה.

מִכְתָּב קעא . . . . . **שו**

יחזק אֶחָד שְׁעוּבָרוֹת עָלָיו צָרוֹת מִכָּל מִשְׁפַּחְתּוֹ, וַיִּתֵּן לוֹ עֲצָה עֲקָרִית
שֶׁהִיא "תְּפִלָּה וְהִתְבּוּדוֹת", וַיִּחְזְקוּ לְדַם וְלִשְׂתֵּק וְלִשְׁמֹחַ, וַיַּעֲוֹרְרוּ עַל
לְמוֹד סִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל, וְשִׁיחָה רְגִיל אֲצֵל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

מִכְתָּב קעב . . . . . **שז**

יחזק אֶחָד שְׁחוּלְקִים עָלָיו, וַיַּעֲוֹרְרוּ עַל סִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל, וְשִׁישְׁמַע בְּזִיוְנוּ
וַיִּדַם, וַיִּסְפֹּר לוֹ סִפּוֹר נִפְלֵא מִר' נַחֲמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר מַה שֶׁהֲצִיעַ לְאֶחָד
מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁאִשְׁתּוֹ הִיָּתָה מְקַלְלָתוֹ.

מִכְתָּב קעג . . . . . **שט**

יְדַבֵּר מִהַדְּפֹסֶט סִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל וּמֵהִתְקַרְבוֹתוֹ עַל יָדָם, וּמִתְקַנְיָתוֹ עַל
עֵינָי הַדְּפֹסָה לְעֵתִיד.

מִכְתָּב קעד . . . . . **שי**

יְבַהֵיר קֶטַע בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲר"ן בַּתּוֹרָה "תְּדִי רַבִּי שְׁמַעוֹן" סִימֵן ס"א,
מִדְּבַרֵי ר' אֲבָרְהָם בֵּר' נַחֲמָן, וְשִׁמְי הַעֲצוֹת הַיּוֹצֵאוֹת מִזֶּה: טְבִילָה
בַּמַּיִם — מִקְוֵה, שְׁפָכֵי כַּמַּיִם לְבָרֶךְ — הִתְבּוּדוֹת.

מִכְתָּב קעה . . . . . **שיא**

יְדַבֵּר מֵעֵינָי נְקֻדוֹת טוֹבוֹת, מִמַּעַלֵּת לְמוֹד לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן וּמֵעֵינָי
"שְׁמִירַת הָעִנְיָנִים".

מִכְתָּב קעו . . . . . **שיב**

יְדַבֵּר מֵהִתְבּוּדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינָו לְבֵין קוֹנוֹ.

מִכְתָּב קעז . . . . . **שיב**

יחזק עַל שִׁמְחָה, וַיִּנְרַחֵק מִמִּדַּת הַכֶּסֶס.

מִקְתָּב קַעֲחַ . . . . . שִׁיג

יְדַבֵּר מִנוֹרָאוֹת הַשְּׁגָחָתוֹ יִתְכַרֵּף הַפְּרָטִית, וּמֵהַרְמִזִּים שֶׁהֵשִׂים יִתְכַרֵּף מְרַמֵּז בְּכָל עֵת, וּמַעֲגִין הַלְבָּשֵׁת הַתּוֹרָה בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, וְיִגְלֶה רְמִזִּים מְשִׁיחָה פְּשוּטָה שֶׁדַּבְּרוּ אִיךָ מְרַמְזֵת לְעִבּוּדַת הַשָּׁם.

מִקְתָּב קַעֲט . . . . . שֵׁט

יְדַבֵּר מֵהַחֹתְמַת שֶׁל "תִּקְוֵן הַכְּלָלִי" וְכוּ', שֶׁעָשָׂה בְּשָׂבִיל פְּרִסוּם שֶׁם רַבְּנוּ ו"ל, וְיִסְפֹּר הַמְּגִיעוֹת שֶׁהָיוּ לוֹ עַל זֶה, וְיַחֲזִק גַּם לְעִשׂוֹת כְּמֵהוּ בְּזֶה.

מִקְתָּב קַפ . . . . . שֵׁט

יְדַבֵּר מֵאַרְבַּעַת הַיְסוּדוֹת רֵאשִׁי תְּבוּת שֶׁמִּח"ה וּמֵאֲמוּנַת חֲכָמִים, וְיִבְיֵא דְבוּר מִה"אֹהֶב יִשְׂרָאֵל", וְיִסְפֹּר סִפּוּר נִפְלֵא מְרַבֵּי דוֹד מְלַעְלוֹב וְרַבּוֹ הַ"חֹזֶה" הַשֵּׁיף לְעִנְיַן הַתְּקַרְבוֹתוֹ לְרַבְּנוּ ו"ל בְּזִמְן הַזֶּה, גַּם יִסְפֹּר מֵהַרְבֵּה הַקְּדוּשׁ מֵאַפְסָט מֵשָׁבַח שֶׁשָּׁבַח רַבְּנוּ ו"ל, וְהַטַּעַם לָמָּה מוֹהֲרֵנ"ת ו"ל הַפְּסִיק לְגַטֵּעַ אֵלָיו, וְיַחֲזִק עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וְיִדְבֹּר מִקְּתִיבַת מִקְּתָבִים שֶׁצָּנְנוּ מוֹהֲרֵנ"ת ו"ל לְהִיּוֹת רְגִילִים בְּזֶה.

מִקְתָּב קַפֵּא . . . . . שִׁיח

יְדַבֵּר מֵהַתְּבוּדוֹת שֶׁבְּזֶה נִמְדָד חֲסִיד בְּרִסְלָב, וּמֵהַתְּכִלִּית הַנְּצַחִית, וְיִסְפֹּר סִפּוּר מִמוֹהֲרֵנ"ת ו"ל וְר' נַחֲמָן טוֹלֵטְשִׁינְעֵר מַעֲגִין הַתְּכִלִּית.

מִקְתָּב קַפֵּב . . . . . שִׁיט

יֹכִיחַ אֶת אֶחָד שֶׁעָשָׂה שְׁלוֹם עִם בַּחוּר פְּלוֹנִי שֶׁהוּא כְּלִי נִפְלֵא.

מִקְתָּב קַפֵּג . . . . . שִׁכ

יְבַיֵּעַ הַתְּנַצְלוֹתוֹ שֶׁאֵינוֹ יְכוֹל לְהַשְׁתַּתֵּף בְּ"הַכְּנָסַת כְּלָה" כְּבַעֲבֹר, כִּי הַדְּפִסַּת סִפּוּרֵי רַבְּנוּ ו"ל מִכְּרַחַת, וּבִפְרָט בְּשָׁנִים אֵלּוּ שֶׁמִּקְבֵּל אֶצְלוֹ מִר' אַבְרָהָם בֵּר' נַחֲמָן שֶׁמְסַגְלוֹת בְּיוֹתֵר, וְיִסְפֹּר עִנְיַן עֶסְקוֹ בְּהַדְּפָסָה, וְיִזְכִּיר שִׁיחַת ר' נַחֲמָן טוֹלֵטְשִׁינְעֵר בְּעִנְיַן הַדְּפָסָה.

מִקְתָּב קַפֵּד . . . . . שִׁכב

יְדַבֵּר מֵתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת וּמִכְּלִיּוֹת עִבּוּדַת הַשָּׁם, וּמֵתְּקוּנָתוֹ עַל-יְדֵי

אֲמוֹנָתָנוּ בְּרַבְּנוּ ו'ל.

מִקְתָּב קִפְה . . . . . **שכג**

יִחֲזַק אֶחָד שְׁמֵתְאוּגֵן שְׁקֶשֶׁה עָלָיו הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, שְׁיִרְגִיל אֶת
עֲצָמוֹ לומר "לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת" בְּאִיִּדִישׁ, וַיִּגְלֶה לוֹ שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְסַדֵּר
"סִדֵּר" לְאַחַר, וְהַעֲקָר לְבִלִּי הַתְּבִלְבֵּל, רַק לְלַמֵּד וְלִהְתְּפַלֵּל בְּמַתִּיקוֹת.

מִקְתָּב קִפּו . . . . . **שכד**

וַיְדַבֵּר מִהַתּוֹרָה "אַזְמְרָה", וַיַּעֲנֵן "מַעֲט" וַיַּמְהַרְחֵק הַיְּאוֹשׁ.

מִקְתָּב קִפּז . . . . . **שכז**

יִחֲזַק וַיֵּאֱמַן עַל תְּפִלָּה, וַיְדַבֵּר מֵעֲנֵן קְרוֹב אֶחָד מִקְרוֹבָיו לְדַעַת רַבְּנוּ
ו'ל, וְהַעֲקָר לְהַתְּפַלֵּל עָלָיו וְלְדַבֵּר עִמּוֹ מֵעֲנֵן תְּפִלָּה.

מִקְתָּב קִפּח . . . . . **שכו**

יִחֲזַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וַיִּסְפֹּר מִהַבְּיוֹן שֶׁהָיָה לוֹ מִשׁוּטָה אֶחָד שֶׁפָּגְשׁוּ
חֹתָם עַל סִפְרֵי הַתְּהִלִּים וְהַסְּדוּרִים חֹתְמַת שֶׁל "תְּקוּן הַכְּלָלִי".

מִקְתָּב קִפּט . . . . . **שכז**

יִחֲזַק לְמַצֵּא בְּעַצְמוֹ נְקֻדוֹת טוֹבוֹת וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וַיְדַבֵּר מִהַרְחֻמְנוֹת
שֶׁל הַצְּדִיק בְּחֵינַת מִשָּׁה, הַמְרָמֵז בְּצִרוּף כְּסִלִּי, וַיַּמְשִׁיחַתּוּ הַפְּרָטִית
יִתְבָּרֵךְ, וַיַּעֲוֹר עַל הַתְּבוּדוֹת שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִים לְבְּחֵינַת "כְּמוֹנֵי
מִשָּׁה", וַיְדַבֵּר מִהֵיאָצִיט שֶׁל ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן.

מִקְתָּב קִצ . . . . . **של**

יַעֲוֹר לְהִטּוֹת אֵינֵן לְמוֹכִיחַ הָאֲמָתִי, וְהַעֲקָר בְּהַתְּבוּדוֹת, וַיְדַבֵּר עַל
הַעֲנֵן הַנִּשְׁגָּב — "הַשְּׂגָחַת פְּרָטִית", וַיַּמְמֶה שֶׁנַּעֲשֶׂה לְמַעַל עַל-יְדֵי
מַעֲשֵׂה הַתְּחֻמוֹת.

מִקְתָּב קִצָּא . . . . . **שלא**

יַעֲוֹר עַל "קְדוּשַׁת הַדְּבָר" וְלַמּוֹד בְּסִפְרֵי ה'חִפֵּץ חַיִּים", וַיְדַבֵּר
מִמָּה שֶׁעוֹבֵר עַל הַמְקַרְבִּים מִהַבְּעַל-דָּבָר, וַיִּזְהֵר לְבָרוּחַ מִהַמְחַלֵּקֵת
שֶׁמִּבְּפָנִים.

מכתב קצב . . . . . שלג

יחזק את אחד שזרקו משיכתו את הבחורים שהתקרכו לדעת רבנו ו"ל, ויזכיר מאמר מוהרנ"ת ו"ל ב"עלים לתרופה" על המחלקת, ויספר בפרטיות ממה שהיה להם עם ראש הישיבה החולק, וידבר מזכותנו שאנו המעוט שזכינו, ויעורר על שמירת הדבורים ולנצלם רק בשעורים קבועים בתורה.

מכתב קצג . . . . . שלה

ידבר משמחה והתבודדות, מאמונה ובטחון, ומהספר "מכניע ודים", ויזהיר מאד לברח ממחלקת שבינינו שהורסת מאד, ויבאר מעלת התאחדות התלמידים, ויספר בפרטיות מה שהיה לבחורי אנשי שלומנו עם ראש הישיבה החולק שבנו התקרב אלינו וכו' וכו'.

מכתב קצד . . . . . שלז

יחזק אחד שעוסק בהדפסה, שמזה אף אחד אינו מפסיד, ויביא מאמר מ"התולדות" הקדוש על הסתירה של "עשה שבתך חל" ו"לוו עלי ואני פורע", ואיך שמפרש באפן נפלא השיף לעניגנו ביותר.

מכתב קצה . . . . . שלט

ידבר ממעלת "תקון תצות", ויזכיר על זה שיחת ר' יצחק בער, תלמיד מוהרנ"ת ו"ל, לאחיו, ויספר מישועתו בענין הדפסת ספרי רבנו ו"ל.

מכתב קצו . . . . . שמא

יגלה סוד חנכה מה שמרמז על דרך עבודה על-פי דעת רבנו ו"ל, וינחיק הדבור על ענין תודה והודאה, וידבר מענין העולם הזה שמלא צרות ויסורים, ושרק על-ידי הודאה נפתח הלב והפה וכו', ויאריך בזה מאד בדבורים נפלאים.

מכתב קצז . . . . . שדמ

יחזק ויאמץ על תפלה והתבודדות.

מכתב קצח . . . . . שמה

ישבח את העבודות שנעשות בתמימות ובכפישיות, ויספר ספורים

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

שפט

מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ עַל ר' אֶפְרַיִם בְּר' נִפְתָּלִי, אִיף הִתְהַ עֲבוּדַת פְּשִׁיטוּתוֹ
לְמִרוֹת גְּאוֹנוֹתוֹ, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִינֵי סִיּוּם הַש"ס שְׂזוּכִים עַל-יְדֵי-זֶה לְצַלֵּם
אֱלֹקִים, וְהַמְקוֹר לְזֶה, וְכֵן מִמְעַלְת לֵהִיּוֹת בְּשַׁבַּת חֲנֻכָּה אֲצֵל אֲנִשֵׁי
שְׁלוֹמְנוּ.

מִקְטָב קצט . . . . . שמוז

יְעוּרָר עַל לְמוֹד סְפָרֵי רַבְּנֵי ו"ל, וַיְבָאֵר תּוֹרָה ח' שְׁבַלְקוּטִי-מוֹהַר"ן
חֵלֶק ב' עַל-פִּי מֵה שְׁעֵבֵר עֲלֵיהֶם בְּיִשְׁבִּיבָה מְרֵאשׁ הַיְשִׁיבָה, שֶׁהוּא הַרְב
דְּקַלְפָּה, וַיִּתֵּן לָהֶם עֲצָה לְהַכְנִיעוּ עַל-יְדֵי שְׁלַחֵן עֲרוּף וְהַתְּבוּדָה, וַיִּסְפֹּר מִמֶּה שְׁלוֹמְדִים בְּכִית-הַמְדַרְשׁ וַחֲסִידֵי בְרִסְלָב, וַיִּזְרוּ לְבֹא לְשֵׁם.

מִקְטָב ר . . . . . שמת

יִחֲזַק עַל שְׁעוּרִים עַל-פִּי סֹדֵר דְּרָף הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנֵי ו"ל, וַיְעוּרָר
עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָה, וַיִּחֲזַק לֹא לְפַל מְזָה, וַיֵּאמֶץ לֵהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה
וְלִהְתַּמִּיד בְּסִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל, וַיְדַבֵּר מִנְּפִלְאוֹת הַתַּקִּיּוֹן שְׁנוֹכָה עַל-יְדֵי
רַבְּנֵי ו"ל.

מִקְטָב רא . . . . . שנב

יְדַבֵּר מִהַדְּפֶסֶת סְפָרֵי רַבְּנֵי ו"ל, מִלְמוּד שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן וּמֵהַתְּבוּדָה.

מִקְטָב רב . . . . . שנג

יִחֲזַק שְׂאִסוֹר לְפַל בְּדַעְתּוֹ, וַיִּזְכִּיר שִׁיחַת מוֹהַרנ"ת ו"ל עַל מִי שֶׁלֹּא
זָכָה לְהַתְּפַלל בְּיוֹם כְּפוּר בְּכּוֹנָה, וְהַלְמוּד שְׁלוֹמְדִים מְשִׁיחָה זו.

מִקְטָב רג . . . . . שנד

יִחֲזַק אֶת פְּלוּנֵי שִׁיחָה בְּשִׁמְחָה עַל הַזְּכוּת לְגַדֵּב לְהַדְּפֶסֶת סְפָרֵי רַבְּנֵי
ו"ל, וַיְדַבֵּר מִמְעַלְת הָעֲזָרָה לְהַמְשַׁכַּת תּוֹרַת רַבְּנֵי ו"ל בְּעוֹלָם.

מִקְטָב רד . . . . . שנה

יְעוּרָר לְאַחֲזוֹ אֶת עֲצָמוֹ בְּרַבְּנֵי ו"ל, וַיְדַבֵּר מִמְעַלְת הַצְּדָקָה לְעֲנִינֵי
הַדְּפָסָה.

כבוד ה' איראיו וקבירתו להודיעם זה שמו מאד לו

וכסוף מאד גם לפרנסה ולהצלחה
בכל הענינים בגשמיים וברוחניים
אשרי מי שיאמנם בק"י יום

תקון נרדא ונפלא מאד מאד
להלל ליות החטאים
והוא פנים הברית, רחמייה יצ"ו

תִּיקוֹן הַנְּפִלָּאִי

יסדו, תקנו, גלו וצנח לפרסמו כלל ישראל
רבנו הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבינו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הבא לדפוס על-ידי
הסד"י ברסלב
ע"ה"ק ירושלים תכב"א

תקון הכללי

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ הקמה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקון זה.

לכו נרננה ליהנה נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות נריע לו: כי אל גדול יהנה ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על-ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז * מכתם לדוד שמרני אל ביהסיתי בך:
 ב אמרת ליהנה אדני אתה טובתי בלעליך:
 ג לקדושים אשר בארץ הקמה ואדירי כל חפצי
 ד ירבו עצבותם אחר מהרו בל אסיף
 נספיהם מדם ובל אשא את שמותם על שפתי:
 ה יהנה מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי:
 ו חבלים נפלוי לי בנעמים אה נחלת שפרה עלי:
 ז אברך את יהנה אשר ישעני אה לילות יסרוני
 כליותי: ח שויתי יהנה לנגדי תמיד פי מימיני
 בל אמוט: ט לכן א שמה לפי ויגל פבודי אה
 בשרי ישכן לבסח: י כי לא תעזב נפשי לשאול
 לא תתן חסידך לראות שחת: יא תודיעני ארח
 תיים שבע שמהות את פניך נעמות בימינך
 נצח:

לב * לְדוֹד מִשְׁפִּיל אֲשֶׁרֵי נִשְׁוִי פֶשַׁע פָּסוּי חֲטָאָה:
 ב אֲשֶׁרֵי אָדָם לֹא יִחַשֵׁב יְהוָה לוֹ עוֹן וְאֵין
 בְּרוּחוֹ רְמִיָּה: ג כִּי־הִחַרְשֵׁתִי פָלוּ עַצְמִי בַּשְּׂאֲנִיתִי
 כָּל־הַיּוֹם: ד כִּי | יוֹמָם וְלַיְלָה תִּכְבֵּד עָלַי יָדָךְ נִהַפְּךָ
 לְשִׂדֵי בַחֲרֹבְנֵי קִיץ סָלָה: ה חֲטָאתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנֵי
 לֹא־כִסִּיתִי אֲמֹרֹתַי אֹדֶה עָלַי פֶּשַׁעִי לַיהוָה וְאַתָּה
 נִשְׂאֵת עֵוֹן חֲטָאתִי סָלָה: ו עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל
 כָּל־חֹסֵיד | אֱלֹהִי לַעֲת מַעַל רַק לִשְׁטוֹן מִיָּם רַבִּים
 אֱלֹוֵי לֹא יִגִּיעוּ: ז אַתָּה | סִתַּר לִי * מִצַּר תַּעֲרֹנֵי
 רַנִּי פִלַט תִּסּוּבְּבֵנִי סָלָה: ח אֲשַׁפִּילְךָ | וְאֹרְךָ
 בְּדַרְךָ־זוֹ תִלַּךְ אִישַׁעָה עָלֶיךָ עֵינַי: ט אֶל־תִּהְיוּ |
 כְּסוֹם כְּפָרֶד אֵין הַבֵּין בְּמִתְגַּוְרֶסֶן עֲדִיו לְבָלוֹם
 בַּל קָרַב אֱלֹהִי: י רַבִּים מִכְּאֻבִּים לְרִשָּׁע וְהַפּוֹטֵחַ
 בַּיהוָה חֹסֵד יִסּוּבְּבֵנוּ: יא שִׁמְחוּ בַּיהוָה וְגִילוּ
 עַד־יָקִים וְהִרְגִינוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל לֵב:

מא * לְמַנְעֵחַ מִזְמוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁרֵי מִשְׁפִּיל אֶל־
 דָּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יְהוָה: ג יְהוָה | יִשְׁמְרֶהוּ
 וַיִּחַיְהוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ וְאֶל־תִּתְּנֶהוּ בְּנַפְשׁ אֲיָבִיב:
 ד יְהוָה | יִסְעֲדֵנוּ עַל־עַרְשׂ דְּוֵי כָּל־מִשְׁכְּבוֹ הַסִּבֵּת
 בְּחַלְוֵי: ה אֲנִי־אֲמַרְתִּי יְהוָה חֲנֻנִי רַפָּאָה נַפְשִׁי
 כִּי־חֲטָאתִי לָךְ: ו אֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי מִתֵּי יָמוֹת
 וְאֵבֵד שְׁמוֹ: ז וְאִם־נָא לְרֵאוֹת | שׂוֹא יִדְבַר לְבוֹ

(* אחר אתה סתר לי — צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

יִקְבִּיץ אֶזְנוֹן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יִדְבֵּר: ה יִחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ
 כָּל־שֹׁנְאֵי עָלַי | יִחַשְׁבוּ רָעָה לִּי: ו דְּבַר־בְּלִיעַל
 יֵצוּק בּוֹ וְאִשָּׁר שָׁכַב לֹא־יֹסִיף לְקוֹם: ז גַּם־אִישׁ
 שְׁלֹמִי | אֲשֶׁר־בְּטַחְתִּי בּוֹ אֹכֵל לְחֶמֶי הַגְּדִיל עָלַי
 עָקַב: ח וְאַתָּה יְהוָה הַגִּנִּי וְהַקִּימְנִי וְאַשְׁלֶמְהָ לְחֶם:
 י בְּזֹאת יִדְעָתִי כִּי־תַפְעֶת בִּי כִּי לֹא־יָרִיעַ אִינִי
 עָלַי: יא וְאִנִּי בְּתַמִּי תַמְכֶנֶת בִּי וְתַעֲיִבְנִי לְפָנֶיךָ
 לְעוֹלָם: יב בְּרוּךְ יְהוָה | אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהַעוֹלָם
 וְעַד־הָעוֹלָם אָמֵן | וְאָמֵן:

מב * לְמַנְעֵחַ מִשְׁפִּיל לִבְנֵי־קַרְח: כ פֶּאִיל תַּעֲרֹג
 עַל־אֲפִיקֵי־מַיִם בֶּן־נַפְשֵׁי תַעֲרֹג אֱלֹהִים:
 ג עֲמָאָה נַפְשֵׁי | לְאֱלֹהִים לְאֵל חֵי מְתֵי אַבּוּא
 וְאַרְאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הִיִּתְהַלֵּי דְמַעְתִּי לְחֶם יוֹמָם
 וְלַיְלָה פֶּאֶמֶר אֵלַי כָּל־הַיּוֹם אִיָּה אֱלֹהֶיךָ: ה אֵלֶּה
 אֲזַכְּרָה | וְאַשְׁפֹּכָה עָלַי | נַפְשֵׁי כִּי אֶעֱבֹר | בְּסֶדֶךְ
 אֲדָדָם עַד־בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל־רִנָּה וְתוֹרָה הַמּוֹן
 הוֹנֵג: ו מַה־תִּשְׁתַּחֲוֶהִי | נַפְשֵׁי וְתַחֲמֵי עָלַי הוֹחֲלִי
 לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אֲוַדְנוּ יִשׁוּעוֹת פָּנִינוּ: ז אֱלֹהֵי עָלַי
 נַפְשֵׁי תִשְׁתַּחֲוֶה עַל־כֵּן אֲזַכְּרֶךָ מֵאַרְצֵי יִרְדָן
 וְחַרְמוֹנִים מִהַר מִצְעֵר: ח תְּהוֹם־אֵל־תְּהוֹם קוֹרָא
 לְקוֹל עֲנֻרֶיךָ כָּל־מִשְׁבְּרֶיךָ וְגִלְדֶיךָ עָלַי עֲבְרוּ:
 ט יוֹמָם | יֵצוּהָ יְהוָה | חֲסָדוֹ וּבְלִילָהּ שִׁירָה עִמִּי
 תִּפְלָה לְאֵל חַיִּי: י אֲזַמְּרָה | לְאֵל סִלְעֵי לְמָה

שִׁכַּחְתִּי לְמַה־קָּדַר אֱלֹהִים בְּלִחְזִן אֹיִבִי: * בְּרַצַּח |
 בְּעַצְמוֹתַי חֲרַפּוּנִי עֲזָרְתִּי בְּאֶמְרָם אֱלֹהֵי כָל־הַיּוֹם
 אִי־הָ אֱלֹהֵיךָ: * מַה־תִּשְׁתַּוְּחָתִי | נַפְשִׁי וּמַה־תִּהְיֶה
 עָלַי הַזִּחְלִילִי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אֲוֹדְנִי יְשׁוּעַת פָּנָי
 וְאֱלֹהֵי:

נט * לְמַנְעַח אֶל־תִּשְׁחַת לְדָוִד מִכַּתֶּם בְּשִׁלַּח
 שְׂאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ: * הַעֲיִלְנִי
 מֵאֲיִבֵי | אֱלֹהֵי מַמְלַחְתִּי תִשְׁנֹבְנֵנִי: * הַעֲיִלְנִי
 מִפְּעָלֵי אֲנִי וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: * כִּי הִנֵּה
 אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יְגוּרוּ עָלַי עֲזִים לֹא־פִשְׁעֵי וְלֹא־
 הַטָּאתִי יִהְיֶה: * כִּי־עוֹן יִרְעוּן וַיִּכְוֹנוּ עוֹרָה
 לְקַרְאֹתִי וּרְאָה: * וְאַתָּה יְהוָה־אֱלֹהִים | עֲבָאוֹת
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַקִּיְצָה לְפָקֵד כָּל־הַגּוֹיִם אֶל־תַּחַן
 כָּל־בְּגָדֵי אֲנִי סָלָה: * יִשְׁנֹבוּ לְעָרֵב יַחֲמוּ כַּפְלָב
 וַיִּסְבְּבוּ עִיר: * הִנֵּה | יִפְּעוּן בְּפִיָּהֶם חֲרָבוֹת
 בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם כִּי־מִי שָׁמַע: * וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק־
 לָמוֹ תִלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: * עוֹז אֱלֹהִים אֲשַׁמְרָה כִּי־
 אֱלֹהִים מִשְׁנֹבֵי: * אֱלֹהֵי חֲסָדֵי יִקְדְּמֵנִי אֱלֹהִים
 יִרְאֵנִי בְּשִׁרְרֵי: * אֶל־תִּהְרָגִם | פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עִמִּי
 הַנִּיעְמוֹ בְּחִילֶךָ וְהוֹרִידְמוֹ מִגִּנְנוֹ אֲדֹנָי: * תִּפְאַת־
 פִּימוֹ דְּבַר־שִׁפְתֵימוֹ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֹהֵי
 וּמִכַּפְחֵשׁ יִסְפְּרוּ: * כִּלָּה בַחֲמָה כִּלָּה וְאֵינְמוֹ וַיִּדְעוּ
 כִּי־אֱלֹהִים מִשָּׁל בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה:

טו וַיֵּשְׁבוּ לְעָרֵב יְהוּמוּ כַּפְּלָב וַיִּסּוּבּוּבוּ עִיר: טז הַמָּה
 זַיְעוֹן לְאֹכַל אִם-לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיְלִינּוּ: יז וְאֲנִי |
 אֲשִׁיר אֶדָּךְ וְאַרְגֵּן לְבַקֵּר חֲסֵדְךָ כִּי-הָיִיתָ מִשְׁגֵּב לִי
 וּמָנוּס בַּיּוֹם עַרְלִי: יח עֲזֵי אֱלֹהֵי אֲזַמְרָה כִּי-אֱלֹהִים
 מִשְׁגֵּבֵי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

עז * לְמַנְעֵחַ עַל-יְדוּתוֹן לְאִסְרָה מִזְמוֹר: ב קוּלִי *
 אֱלֹ-אֱלֹהִים וְאֶעְעָקָה קוּלִי אֱלֹ-אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין
 אֱלִי: ג בַּיּוֹם עָרְתִי אֲדַנִּי דְרָשְׁתִּי יָדַי | לִילָה נִגְרָה
 וְלֹא תִפּוּג מֵאֲנָה הַנְּחָם נַפְשִׁי: ד אֲזַמְרָה אֱלֹהִים
 וְאֶהְמִיָּה אֲשִׁיחָה | וְתַתְּעַטְּפֵה רוּחִי סִלָּה: ה אֲחִזֶּת
 שְׁמֵרוֹת עֵינַי נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמַיִם
 מִקֶּדֶם שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַמְרָה נִגְנִיתִי בְּלִילָה
 עַם-לִבְבִי אֲשִׁיחָה וַיִּתְּפֹשׂ רוּחִי: ח הֲלַעוֹלָמִים
 יִזְנַח | אֲדַנִּי וְלֹא-יִסְרֵף לְרַעוֹת עוֹד: ט הָאֶפֶס לִנְעֵחַ
 חֲסֵדוֹ נָמַר אָמַר לְדָר וְדָר: י הַשְּׁכַח חַנּוּת אֵל
 אִם-קִפְצִין בְּאֵף רַחֲמֵי סִלָּה: יא וְאָמַר תְּלוּתִי הֵיא
 שָׁנוֹת יָמַיִן עֲלִיוֹן: יב אֲזַכּוֹר מַעַלְלֵי-יָהּ כִּי-אֲזַמְרָה
 מִקֶּדֶם פְּלִאָה: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל-פְּעֻלָּהּ וּבַעֲלִילוֹתֶיהָ
 אֲשִׁיחָה: יד אֱלֹהִים בְּקִדְשׁ דְּרָכָהּ מִי-אֵל גָּדוֹל
 כַּאֱלֹהִים: טו אֲתָה הָאֵל עֲשֵׂה פְּלֵא הוֹדַעְתָּ בַעֲמִים
 אֶדָּךְ: טז גְּאֻלַּת בְּזוֹרַע עֲמָךְ בְּנִי-יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סִלָּה:
 יז רָאוּךְ מַיִם | אֱלֹהִים רָאוּךְ מַיִם יַחֲלוּ אֵף יִרְגְּזוּ

(* באמרוך אל אלהים תכוון המילוי כזה אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ח"י וי"ד מ"ם

תְּהַמּוֹת: ^{יח} זָרְמוּ מַיִם | עֲבוֹת קוֹל נָתְנוּ שְׁחָקִים
 אֶף־חֲצִצְיִתָּהּ יִתְהַלְכוּ: ^{יט} קוֹל רַעְמָהּ | בַּגְּלִיל הָאִירוּ
 בְּרָקִים תִּבְלַל רִגְזָהּ וּתְרַעַשׂ הָאָרֶץ: ^כ בַּיָּם בְּרַפָּהּ
 וּשְׁבִילָהּ בְּמַיִם רַבִּים וְעַקְבוֹתֶיהָ לֹא נָדְעוּ:
^{כא} נְחִיתָ כַּעֲזָן עֲמָהּ בְּיַד־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

א * תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֲדֹנָי מַעֲזָן אֶתְּהָ
 הָיִיתָ לָנוּ בְּדֹר וָדֹר: ^ב בְּטָרָם | הָרִים יִלְדוּ
 וּתְהוֹלִיל אֶרֶץ וְתִבְלַל וּמַעוֹלָם עַד־עוֹלָם אֶתְּהָ אֵל:
 ג תִּשָּׁב אֲנוּשׁ עַד־דָּפָא וְתֹאמַר שׁוּבוּ בְנֵי־אָדָם:
 ד כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיהָ כַּיּוֹם אֶתְמוּל כִּי יַעֲבֹר
 וְאַשְׁמוּרָה בְּלִילָהּ: ^ה זְרַמְתָּם שָׁנָה יִהְיוּ בַּבֶּקֶר
 כְּחֹצֵיר יַחְלָף: ^ו בַּבֶּקֶר יַעֲיִץ וְחֹלֶף לְעָרֵב יְמוּלֵל
 וַיְבַשׁ: ^ז כִּי־כָלִינוּ בְּאֶפְדָּהּ וּבְחֻמְתָּהּ נִבְהַלְנוּ:
 ח שֶׁתְּהָ עֹנֵתֵינוּ לְנִגְדָהּ עֲלַמְנוּ לְמֵאוֹר פְּנִיָה: ^ט כִּי
 כָל־יְמֵינוּ פָּנוּ בְּעַבְרַתָּהּ כָּלִינוּ שְׁנֵינוּ כְּמוֹ־הֶגְהָ:
 י יְמֵי־שָׁנוֹתֵינוּ בְּהֵם שְׂבָעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבּוֹרֶת |
 שְׂמוֹנִים שָׁנָה וְרַחֲבָם עָמַל וְאֹזֶן כִּי־נָז חֵישׁ וְנִעְפָּה:
 יא מִי־יִודַע עֹז אֶפְדָּהּ וּכְיֹרֶאתָ עַבְרַתָּהּ: ^{יב} לְמִנּוֹת
 יְמֵינוּ כִּן הוֹדַע וְנִבְא לְבַב חֲכָמָה: ^{יג} שׁוֹבְהָ יְהוָה
 עַד־מָתִי וְהִנְחָם עַל־עַבְדֶּיהָ: ^{יד} שִׁפְעָנוּ בַּבֶּקֶר
 חֲסִדָּהּ וּגְרַמְנָה וְנִשְׁמַחָה בְּכָל־יְמֵינוּ: ^{טו} שִׁמְחָנוּ
 כִּימֹת עֲנִיתָנוּ שָׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: ^{טז} יִרְאֶה אֵל־
 עַבְדֶּיהָ פְּעֻלָּהּ וְחֻדְרָהּ עַל־בְּנֵיהֶם: ^{יז} וַיְהִי | נָעַם

אֲדַנִּי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ פּוֹנְנָה עָלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ פּוֹנְנָהוּ:

קה * הודו ליהוה קראו בשמו הודיעו בעמים
עלילותיו: ב שירו-לו זמרו-לו שיחו בכל-
נפלאותיו: ג התהללו בשם קדשו ישמח לב |
מבקשי יהוה: ד דרשו יהוה ועזו בקשו פניו
תמיד: ה זכרו נפלאותיו אשר-עשה מפתיו
ומשפטי-פיו: ו זרע אברהם עבדו בני יעקב
בחייו: ז הוא יהוה אלהינו בכל-הארץ
משפטי: ח זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף
דור: ט אשר פרת את-אברהם ושבועתו לישחק:
י ויעמידה ליעקב לחק לישראל ברית עולם:
יא לאמר לך אתן את-ארץ-כנען חבל נחלתכם:
יב בהיותם מתי מספר כמעט וגרים בה:
יג ויתהלכו מגוי אל-גוי מממלכה אל-עם אחר:
יד לא-הניח אדם לעשקם ויזכה עליהם מלכים:
טו אל-תגעו במשיחי ולגביאי אל-תגעו:
טז ויקרא רעב על-הארץ כל-מטה-להם שבר:
יז שלח לפניהם איש לעבד נמפר יוסף: יח ענו
בכבל רגלו ברזל באה נפשו: יט עד-עת
בא-דברו אמרת יהוה צרפתהו: כ שלח מלך
ויתירהו משל עמים ויפתההו: כא שמו ארון
לביתו ומשל בכל-קנינו: כב לאסר שריו בנפשו

וְזָכְנִיו יִתְפַּם: כג וַיֵּבֵא יִשְׂרָאֵל מַעֲרִים וַיַּעֲקֹב גָּר
 בְּאֶרְצֵי-חָם: כד וַיִּפֹּר אֶת-עַמּוֹ מֵאֵד וַיַּעֲמָהוּ
 מַעֲרִיו: כה הַפֶּה לִפְּסֵי לִשְׁנָא עֲמוֹ לְהַתְנַפֵּל בַּעֲבָדָיו:
 כו שְׁלַח מִשָּׁה עֲבָדָו אַחֲרָיו אֲשֶׁר בְּחֶרֶב-בּוֹ: כז שְׁמוֹ
 בַּם דְּבָרֵי אֲתוּתָיו וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם: כח שְׁלַח
 הַשֶּׁף וַיִּהְיֶה וְלֹא-מָרוּ אֶת-דְּבָרוֹ: כט הַפֶּה אֶת-
 מִימֵיהֶם לְדָם וַיָּמַת אֶת-דְּנָתָם: ל שְׂרֵץ אֲרָעָם
 אֶפְרָדָעִים בְּחֻדְרֵי מַלְכֵיהֶם: לא אָמַר וַיֵּבֵא עֲרֵב
 כְּנִים בְּכָל-גְּבוּלָם: לב נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם כְּרוֹד אֵשׁ
 לְהַבּוֹת בְּאֲרָעָם: לג וַיֵּךְ גַּפְנָם וַתֵּאֱנָתָם וַיִּשְׁפַּר עֵץ
 גְּבוּלָם: לד אָמַר וַיֵּבֵא אֲרָבָה וַיִּלֶּק וַאֲיִן מִסְפָּר:
 לה וַיֵּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֲרָעָם וַיֵּאכַל פְּרִי אֲדָמָתָם:
 לו וַיֵּךְ כָּל-כְּבוֹד בְּאֲרָעָם רֵאשִׁית לְכָל-אוֹנָם:
 לז וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וַאֲיִן בַּשֶּׁבֶטָיו כּוֹשֵׁל:
 לח שָׁמַח מַעֲרִים בַּעֲצָתָם כִּי-נִפְּל שַׁחֲדָם עֲלֵיהֶם:
 לט פָּרַשׁ עֵנָן לְמִסְדָּה וְאֵשׁ לְהָאִיר לַיְלָה: מ שָׁאֵל
 וַיֵּבֵא שָׁלוֹ וְלָחֶם שָׁמַיִם יִשְׁפִיעֵם: מא פָּתַח עוֹר
 וַיִּזְבּוּ מַיִם הִלְכוּ בַּעֲצוֹת נָהָר: מב כִּי-זָכַר אֶת-
 דְּבַר קִדְשׁוֹ אֶת-אֲבֵרָתָם עֲבָדָו: מג וַיּוֹצֵא עַמּוֹ
 בַּשֶּׁשׁוֹן בְּרָנָה אֶת-בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָעוֹת
 גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֻמִּים יִרְשׁוּ: מה בַּעֲבוּר | יִשְׁמְרוּ
 חֲקָיו וְתוֹרָתוֹ יִנְעֲרוּ הַלְלוּנָהּ:

קלז * על־נְהַרֹת | בְּבַל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם־כְּכִינוּ
 בְּזַכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן: ב על־עַרְבִים בְּתוֹכָהּ תִּלְיֵנוּ
 כְּנֹרֹתֵינוּ: ג כִּי שָׁם שְׁאַלְנוּ שׁוֹבֵינוּ דְּבָרֵי־שִׁיר
 וְתוֹלְלֵינוּ שְׁמַחָה שִׁירוּ לָנוּ מִשִׁיר צִיּוֹן: ד אִיךָ נָשִׁיר
 אֶת־שִׁיר־יְהוָה עַל אֲדָמַת נֹכַר: ה אִם־אֲשַׁכַּח
 יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: ו תִּדְבַק לְשׁוֹנִי | לְחִפִּי
 אִם־לֹא אֲזַכְּרֵכִי אִם־לֹא אֶעֱלֶה אֶת־יְרוּשָׁלַם עַל
 רֹאשׁ שְׁמַחָתִי: ז זָכַר יְהוָה | לְבָנֵי אָדָם אֶת יוֹם
 יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ | עָרוּ עַד הַיּוֹם פֹּה:
 ח בַּת־בְּבַל הַשְּׁדוּדָה אֲשֶׁר־י שִׁיִּשְׁלַם־לָךְ אֶת־
 גְּמוּלָךְ שְׁגַמְלֹת לָנוּ: ט אֲשֶׁר־י שִׁיאֲחֹז וְנִפְץ אֶת־
 עַלְלִיךָ אֶל־הַסַּלַע:

קנ * הַלְלוּיָהּ | הַלְלוּ־אֵל בְּקִדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִקְיעַ
 עִזּוֹ: ב הַלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרָתוֹ הַלְלוּהוּ בְּרַב גְּדָלוֹ:
 ג הַלְלוּהוּ בְּתִקְעַ שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וּבְנֹזֶר:
 ד הַלְלוּהוּ בְּתֶף וּמְחֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִנָּב:
 ה הַלְלוּהוּ בְּעֲלֻצֵי־שְׁמַע הַלְלוּהוּ בְּעֲלֻצֵי תְרוּעָה:
 ו כֹּל הַנְּשָׁמָה תִּהְלֵל יְהוָה הַלְלוּיָהּ:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי יתן מציון לשועת ישראל בשׁוֹב יְהוָה שְׁבוּת עִמּוֹ יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל:
 וְתִשׁוּעַת צְדִיקִים מִיְהוָה מְעוֹזָם בְּעַת צָרָה: וַיַּעְזְרֵם יְהוָה וַיִּפְּלְטֵם וַיִּפְּלְטֵם
 מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בּוֹ:

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

משה אריה בן חיה רבקה נ"י
וזוגתו

סימא העניא בת יענטא מלכה תחי'

וילדיהם

אלעזר צבי, חנה, ליבא, שמואל דוב,
שלום, רחל, נחמן נתן.

הקדוש ברוך הוא ימלא את כל משאלות
לבם לטובה, ויתברכו מפי אל עליון בבני
חיי ומזוני רוויחא, אמן כן יהי רצון.

A decorative border made of black scrollwork and floral motifs, framing the text. It features symmetrical designs with swirls and leaf-like patterns.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

אלטא ביילא בת מלי מלכה תחי'

הקדוש ברוך הוא ימלא את כל משאלות
לבה לטובה, ויתברך מפי אל עליון בבני חיי
ומזוני רוויחא, אמן כן יהי רצון.

A decorative border made of black scrollwork and floral motifs, framing the text. It features symmetrical designs at the top and bottom, with swirling lines and small floral accents.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

יקותיאל יודא בן יהודית נרו יאיר

הקדוש ברוך הוא ימלא את כל משאלות
לבו לטובה, ויתברך מפי אל עליון בבני חיי
ומזוני רוויחא, אמן כן יהי רצון.